СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Година XLIV **Број 10** **ПОЖАРЕВАЦ** **20.09.2012.**

1

На основу члана 35. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка и 24/11) и члана 27. став 1. тачка 5) Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 9/09 – пречишћен текст), Скупштина града Пожаревца, на седници одржаној 20.09.2012. године, донела је

ОДЛУКУ
О ДОНОШЕЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Члан 1.

Овом одлуком доноси се Просторни план града Пожаревца (у даљем тексту Просторни план).

Члан 2.

Просторни план је израдио Институт за архитектуру и урбанизам Србије из Београда у сарадњи са Југословенским институтом за урбанизам и становање из Београда.

Члан 3.

Циљ израде Просторног плана је обезбеђење услова за укупни одрживи просторни развој планског подручја, уравнотежен привредни и социјални развој, развој насеља, рационално коришћење природних ресурса, као и заштита животне средине, природних добара и културног наслеђа.

Члан 4.

Просторним планом се утврђују:

а) планска решења и пропозиције просторног развоја, као и правила градње и правила уређења простора за хоризонт до 2022. године и
б) приоритети реализације (до 2015. године) дугорочних концепција и планских решења.

Члан 5.

Просторни план обухвата територију града Пожаревца у његовим административним границама, површине 487,77 км^2. Територија града Пожаревца обухвата два градска и 25 сеоских насеља односно следеће катастарске општине: Баре, Батовац, Берање, Брадарац, Братинац, Брежане, Бубушинац, Драговац, Дрмно, Дубравица, Живица, Касидол, Кленовник, Кличевац, Костолац-град, Село Костолац, Лучица, Поповац, Маљуревац, Набрђе, Острово, Петка, Пожаревац, Пољана, Пругово, Речица, Трњане и Ћириковац.

Члан 6.

Саставни део ове одлуке је Просторни план, који се састоји из следећег:

КЊИГА I: Просторни план - Стратешки део

На референалним картама у размери 1:50.000 дата је графичка интерпетација планских решења и пропозиција Просторног плана.

РЕФЕРАЛНЕ КАРТЕ:

Карта 1: Намена простора 2022. године, Р - 1:50.000
Карта 2.1: Саобраћајна и телекомуникациона инфраструктура, мрежа насеља и јавних служби, Р – 1:50.000
Карта 2.2: Енергетска и водопривредна инфраструктура, Р – 1: 50.000
Карта 3: Туризам и заштита простора, Р – 1:50.000
Карта 4: Имплементација Просторног плана, Р – 1:50.000

КЊИГА II: Просторни план - Правила изградње и правила уређења простора

Шематски прикази са правилима уређења и правилима изградње дати су на картама у размери 1:5.000 и 1:2.500.

Графички прилози – Намена простора и основе за решавање имовинско правних односа за мрежу гасовода у размери 1:2.500.

КЊИГА III: Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину

КЊИГА IV: Документациона основа Просторног плана, која се састоји из три свеске:

Свеска 1. Концепт Просторног плана

Свеска 2. Студијска основа Просторног плана

Свеска 3. Документи везани за припрему, разматрање и доношење Просторног плана

Саставни део Просторног плана чине и „Услови чувања, одржавања и коришћења споменичког наслеђа и утврђене мере заштите у оквиру граница Просторног плана града Пожаревца“, дати од стране Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево.

Члан 7.

Саставни део ове одлуке је Сагласност Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца број 03-501-119/2012 од 27.07.2012. године, на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана града Пожаревца.

Члан 8.

Саставни део ове одлуке је Сагласност на Просторни план града Пожаревца Министра за животну средину и просторно планирање број 350-01-00642/2012-07 од 05.07.2012. године.

Члан 9.

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“, Привредно друштво „Термоелектране и копови Костолац“ и Град Пожаревац закључиће споразум, којим ће се утврдити права и обавезе потписника споразума на спровођењу Просторног плана града Пожаревца, у делу примене Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена.

Члан 10.

Један примерак Просторног плана чува се трајно у архиви Градске управе града Пожаревца, а два примерка у Одељењу за урбанизам и грађевинске послове Градске управе града Пожаревца.

Члан 11.

Просторни план евидентираће се у Централном регистру планских докумената, који води министарство надлежно за послове просторног планирања и урбанизма.

Члан 12.

Након доношења, текстуални део Просторног плана објављује се у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

Просторни план у целости објављује се и у електронском облику и доступан је јавности путем интернета.

Члан 13.

Овом одлуком ставља се ван снаге Одлука о усвајању Просторног плана општине Пожаревац до 2000-те године („Службени гласник општине Пожаревац“, бр. 1/88) и Одлука о примени Просторног плана општине Пожаревац („Службени гласник општине Пожаревац“, бр. 5/03).

Члан 14.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику града Пожаревца “.

У Пожаревцу, 20.09.2012. године Број: 01-06-97/1

СКУПШТИНА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА
Жарко Д. Пивац, дипл. економиста, с.р.

2

ПРОСТОРНИ ПЛАН ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
Књига I СТРАТЕШКИ ДЕО

САДРЖАЈ:

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ 5
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ 7
1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА 7
2. ЗАКОНСКИ (ПРАВНИ) И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА 8
2.1. Законски (правни основ) 8
2.2. Плански основ 8
2.2.1. Извод из Просторног плана Републике Србије (ППРС) 8
2.2.2. Други развојни документи 12
3. ПРИКАЗ И ОЦЕНА СТАЊА, ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА 12
3.1. Оцена стања просторног развоја 12
3.1.1. Регинални аспекти развоја Планског подручја и функционалне везе са окружењем 12
3.1.2. Природни ресурси на подручју града Пожаревца 14
3.1.3. Становништво, социјални развој и мрежа насеља 22
3.1.4. Рударство и енергетика 26
3.1.5. Развој и размештај привредних активности 32

3.1.6. Инфраструктурни и комунални системи ... 37
3.1.7. Уређење и заштита простора ... 47
3.2. Swot анализа (предности-слабости, могућности-опасности) ... 61
II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ... 69
1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ... 69
2. ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ... 69
2.1. Општи циљеви развоја града Пожаревца ... 69
2.2. Циљеви развоја по областима ... 70
2.2.1. Становништво, социјални развој и мрежа насеља ... 70
2.2.2. Просторни развој привредних делатности ... 72
2.2.3. Развој туризма и уређење туристичких подручја ... 76
2.2.4. Инфраструктурни и комунални системи ... 77
2.2.5. Заштита и уређење Планског подручја ... 79
3. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ... 82
III ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ... 83
1. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА, НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ ... 83
1.1. Становништво ... 83
1.2. Мрежа насеља и функције центара ... 85
1.3. Социјални развој, јавне службе ... 86
1.4. Пресељење становништва, заузимање земљишта и измештање инфраструктурних и привредних система ... 88
2. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ ... 90
2.1. Привредни развој и размештај индустрије ... 90
2.2. Рударство, енергетика, енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије ... 94
2.2.1. Рударство ... 94
2.2.2. Енергетика ... 97
2.2.3. Енергетска ефикасност ... 98
2.2.4. Обновљиви извори енергије ... 99
2.3. Пољопривреда и рурални развој ... 102
2.4. Шумарство, ловство и риболовство ... 106
3. РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА ... 108
4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРНИХ И КОМУНАЛНИХ СИСТЕМА ... 109
4.1. Саобраћај и саобраћајна инфраструктура ... 109
4.2. Коришћење вода и водопривредна инфраструктура ... 116
4.3. Енергетска инфраструктура ... 119
4.4. Телекомуникације и поштански саобраћај ... 121
4.5. Комунална инфраструктура ... 123
5. ЗАШТИТА ПРОСТОРА ... 124
5.1. Заштита животне средине ... 124
5.2. Рекултивација и ревитализација простора ... 127
5.3. Заштита природе и уређење предела ... 130
5.4. Културно наслеђе ... 131
6. РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ СА ОКРУЖЕЊЕМ ... 133
6.1. Планско подручје као део европског подунавља и подунавља у Србији ... 133
6.2. Регионални и субрегионални аспекти развоја и функционалне везе ... 134
7. НАМЕНА ПРОСТОРА ... 136
7.1. Просторне целине Планског подручја ... 136
7.2. Основна намена простора ... 136
7.3. Визија просторног развоја Планског подручја у постпланском периоду ... 137
IV ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ... 138
1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ ... 138
2. ПРИОРИТЕТИ У ИЗРАДИ ПЛАНСКЕ, РАЗВОЈНЕ, СТУДИЈСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ 139
2.1. Приоритети у изради планске документације ... 139
2.2. Приоритети у изради развојне, студијске и техничке документације ... 140
3. ПРИОРИТЕТИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА ... 140
3.1. Општи приоритети развоја ... 140
3.2. Приоритети развоја по областима ... 141
3.2.1. Становништво, мрежа насеља и јавне службе ... 141
3.2.2. Просторни развој привредних делатности ... 143

3.2.3. Просторни развој туризма ... 148
3.2.4. Просторни развој инфраструктурних и комуналних система ... 148
3.2.5. Уређење и заштита простора ... 151
4. МЕРЕ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАВНОМЕРНИЈЕГ ТЕРИТОРИЈАЛНОГ РАЗВОЈА ... 152
5. ПОЛИТИКЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНСКИХ ЦИЉЕВА И ПРОПОЗИЦИЈА ... 153
6. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ, ОРГАНИЗАЦИОНИ И ФИНАНСИЈСКИ АСПЕКТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ... 154
6.1. IPA инструмент Предприступне помоћи ... 154
6.2. Нови инструменти европске регионалне политике за финансирање интегралних пројеката урбаног развоја и МСП (2007-2013) ... 155
6.3. Програм транснационалне сарадње – Југоисточна Европа ... 156
6.4. Оквирни програм за конкурентност и иновативност (Competitiveness and Innovation Framework Programme - CIP) ... 156
6.5. Европска банка за обнову и развој (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD) 156
6.6. Финансијски инструмент за животну средину LIFE+ ... 156
6.7. Национални Програм подстицања конкурентности привреде (SIEPA) ... 156
6.8. Програм подстицаја равномерног регионалног развоја (Фонд за развој) ... 158
7. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ... 158
8. ИНФОРМАТИЧКА ПОДРШКА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ... 160
9. РИЗИЦИ И ОПАСНОСТИ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА ... 160
10. МОНИТОРИНГ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ... 162
СПИСАК ГРАФИЧКИХ И ТАБЕЛАРНИХ ПРИЛОГА ... 163
ЗНАЧЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА ... 165
РАДНИ ТИМ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ... 166

РЕФЕРАЛНЕ КАРТЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Карта 1. НАМЕНА ПРОСТОРА 2022. ГОДИНЕ
Карта 2.1. САОБРАЋАЈНА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА, МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ
Карта 2.2. ЕНЕРГЕТСКА И ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА
Карта 3. ТУРИЗАМ И ЗАШТИТА ПРОСТОРА
Карта 4. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА (ИЗРАДА И ДОНОШЕЊЕ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА)

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Просторни план града Пожаревца (даље: Просторни план) урађен је у Институту за архитектуру и урбанизам Србије у сарадњи са Југословенским институтом и урбанизам и становање у складу са Одлуком о изради Просторног плана града Пожеревца (Сл. гласник града Пожаревца бр. 10/09) и Програмским задатком за израду Просторног плана, у сарадњи са Управом града Пожаревца и другим надлежним републичким и локалним органима и организацијама.

Концепт просторног плана усвојен је на 38 седници Комисији за планове града Пожаревца од 21.07.2011. године (извештај Комисије бр. 04-350-247/2011).

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину (даље: Стратешка процена) је саставни део Просторног плана, урађена је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл. гласник РС бр. 135/04).

Просторни план је урађен у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи (Сл. гласник РС, бр. 72/09, 81/09. и 24/11), Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената (Сл. гласник РС, бр. 31/10, 69/10 и 16/11) и правилника о општим правилима за парцелецију, регулацију и изградњу (Сл. Гласник РС, бр. 50/11) одредбама других законских и подзаконских аката из области локалне самоуправе, рударства, енергетике, водопривреде, пољопривреде, саобраћаја, животне средине, заштите културног наслеђа и др., као и пропозицијама Просторног плана Републике Србије (Сл. гласник РС, бр. 88/10).

Основни циљ Просторног плана је обезбеђење просторних услова за укупни одрживи просторни развој Планског подручја, уравнотежен привредни и социјални развој, развој насеља, рационално коришћење природних ресурса, као и заштиту животне средине, природних добара и културног наслеђа.

Просторним планом се утврђују:

(а) планска решења и пропозиције просторног развоја, као и правила изградње и правила уређења простора за хоризонт до 2022. године; и

(б) приоритети реализације (до 2015. година) дугорочних концепција и планских решења.

Просторни план има следећу структуру:

Књига I: Просторни план – стратешки део;
Књига II: Правила изградње и правила уређења простора;
Књига III: Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину; и
Књига IV: Документациона основа Просторног плана:
Свеска 1. Концепт просторног плана;
Свеска 2. Студијска основа Просторног плана и
Свеска 3. Документи везани за припрему, разматрање и доношење Просторног плана.

Књига I: Просторни план (стратешки документ) садржи: • полазне основе за израду плана, • принципе, циљеве и општу концепцију просторног развоја; • планска решења за заштиту, уређење, коришћење и развој природних система и ресурса (пољопривредног земљишта, шума и шумског земљишта, вода и минералних сировина); просторни развој и дистрибуцију становништва, насеља и јавних служби и привредних делатности; развој туризма, организацију и уређење туристичких и рекреативних простора; просторни развој инфраструктурних система (саобраћајних, водопривредних, енергетских, телекомуникационих и комуналних); заштиту животне средине, предела, природних и непокретних културних добара, рекултивацију и организацију простора у ванредним условима; намену простора; и • имплементацију Просторног плана – мере за подстицање равномернијег територијалног развоја, смернице за израду урбанистичких планова и друге развојне документације, приоритетна решења за коришћење и уређење простора, кључни учесници/актери, основне мере и инструменти разних политика, подршке за спровођење планских концепција и решења, могући ризици и опасности.
На реферланим картама у размери 1 : 50.000 дата је графичка интерпретација планских решења и пропозиција Просторног плана.

Реферални карте:
Карта 1: Намена простора 2022. године, Р – 1 : 50.000,
Карта 2.1: Саобраћајна и телекомуникациона инфраструктура,
мрежа насеља и јавних служби, Р – 1 : 50.000,
Карта 2.2: Енергетска и водопривредна инфраструктура, Р – 1 : 50.000,
Карта 3: Туризам и заштита простора, Р – 1 : 50.000, и
Карта 4: Имплементација Просторног плана (израда и доношење планских докумената), Р – 1 : 50.000.

Књига II: Правила изградње и правила уређења простора садрже шематске приказе, односно, урбанистичке и друге услове за уређење и изградњу површина и објеката јавне и осталих намена, мреже саобраћајне и друге инфраструктуре и друге посебне услове у складу са Законом о планирању и изградњи.
Шематски прикази, као и правила уређења и правила изградње за мрежу гасовода дати су на картама у размери 1 : 5.000 и 1 : 2.500.

Књига III: Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину садржи: • полазне основе стратешке процене; • циљеве, индикаторе и процену утицаја; • имплементацију и мониторинг и • извод из стартешеке процене (закључак).

Књига IV: Документациона основа Просторног плана има три свеске:
Свеска 1 (Концепт просторног плана) садржи: • полазне основе; • приказ и оцену стања, ограничења и потенцијала просторног развоја; • циљеве и општу концепцију просторног развоја Планског подручја; • концепт намене површина и општа правила уређења простора; и • полазишта за примену и остваривање Просторног плана.
Свеска 2 (Студијска основа Просторног плана) садржи по областима: • регионални развој (регионални аспекти развоја Планског подручја, извод из стратешки развојних докумената Републике Србије); • рударство и енергетику (кооришћење енергетских и других минералних сировина, развој енергетско-индустријског система, енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије); • инфраструктурне системе (коришћење, уређење и заштита вода, саобраћај, енергетска инфраструктура, телекомуникације и пошта); • становништво, социјални развој и мрежу насеља (становништво, социјални развој и јавне службе, мрежа насеља и центара); и • уређење и заштиту простора (природне и створене погодности и ограничења, утицај експлоатације угља на режим вода, животна средина, рекултивација простора, заштита природе и уређење предела, културно наслеђе, комунални објекти).
Свеска 3 (документи везани за припрему Просторног плана) садржи: • Одлуку о изради Просторног плана града Пожаревца; • услове, мишљења и сагласности надлежних органа; • извештаје Комисије за планове града Пожаревца и друге прилоге.

У току израде Просторног плана остварена је сарадња са надлежним републичким, регионалним и локалним органима и организацијама надлежним за постављање захтева (услова) и давања мишљења и сагласности.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план обухвата територију града Пожаревца у његовим административним границама, површине 487,77 km^2. Територија града Пожаревца обухвата две градске општине: Пожаревац и Костолац, са укупно 27 насеља (два градска и 25 сеоских насеља) и 28 катастарских општина: Баре, Батовац, Берање, Брадарац, Братинац, Брежане, Бубушинац, Драговац, Дрмно, Дубравица, Живица, Касидол, Кленовник, Кличевац, Костолац-град, Село Костолац, Лучица, Маљуревац, Набрђе, Острво, Петка, Пожаревац, Пољана, Поповац, Пруговац, Речица, Трњане и Ћириковац.
Напомена: постоје нелогичности код граница између подручја града Пожаревца и суседних јединица локалне самоуправе на рекама Дунав и Велика Морава, па их треба исправити кроз процедуту прописану Законом.

Скица 1. Подручје Просторног плана

Планско подручје се налази у североисточном делу Републике Србије, претежно на подручју Стига и Браничева. Северну границу чини река Дунав и општине Ковин и Бела Црква, западну углавном Велика Морава и град Смедерево, јужну општине Велика Плана и Жабари, а источну општине Велико Градиште и Мало Црниће.
Посебно обележе овом подручју даје развој обимне површинске експлоатације и погона за трансформацију лигнита, експлоатација нафте и гаса, као и динамичне промене у простору и велики обим деградације природне и створене средине.
На овом подручју налазе се вредни природни ресурси који су омогућили формирање крупних рударско-енергетских и индустријских система. Подручје има повољан саобраћајно-географски положај и друге значајне развојне потенцијале регионалног значаја.
Археолошко налазиште "Виминацијум" се због својих уникатних вредности налази на прелиминарној листи Републике Србије за светску културну и природну баштину (UNESCO).
Северним границама Планског подручја пролази европски Коридор VII, који захвата реку Дунав са приобаљем, простор који је од најранијег периода развоја цивилизације био привлачан за насељавање и привређивање и представљао поприште сукоба интереса великих империја. О томе сведоче бројна историјско-културна добра, која говоре о постојању развијене културе још од бронзаног и гвозденог доба.
Дунав је половином 19. века, када су започели велики радови на његовој регулацији као пловидбеног пута, проглашен међународном реком. Безбедност пловидбе целим током обезбеђена је тек изградњом хидроенергетског и пловидбеног система на Дунаву – ХЕПС "Ђердап I" и "Ђердап II" као и изградњом преводница за бродове.
Поред несумњивог енергетског потенцијала, у оквиру дунавских региона постоји заједнички став и интерес да Дунав пружа могућност координације на кључним темама: привлачење инвестиција у развој, формирање финансијског тржишта, развој транспорта и инфраструктуре, посебно речног транспорта, лука и марина у циљу јачања регионалних веза; развој туризма, посебно наутичког и бициклистичког дуж Дунава и очување заједничке културне ризнице; заштита животне средине и управљање водама, посебно унапређење заштите воде Дунава и сарадње науке и привреде.

У досадашњем развоју града Пожаревца недовољно су валоризоване регионалне положајне погодности и расположиви ресурси а нарочито:

- изузетно повољан саобраћајни и економско-географски положај на коридору X и VII са релативно развијеним инфраструктурним везама са београдским подручјем, централном и источном Србијом;
- расположиви природни ресурси: резерве угља, гаса и нафте, пољопривредно земљиште високе бонитетне класе, површинске и подземне воде, песак и шљунак;
- створени ресурси: изграђена енергетска, саобраћајна и водна инфраструктура; изграђена насеља, привредни и непривредни објекти;
- развијене регионалне функције Пожаревца за интеграцију овог дела дунавског појаса са залеђем које је заостало у развоју и захваћено процесом депопулације и старења становништва;
- археолошко налазиште "Виминацијум" и друга културна и природна добра као потенцијалне туристичке атракције; и
- комплекс тзв. "креативних ресурса": 1) способност за имплементацију иновација, улагања у истраживања и развој и коришћења ових резултата (истраживачко-развојне институције, јавне развојне организације), 2) предузетничке активности и садржаји (пословни инкубатори, индустријске зоне, предузетничка мрежа), 3) систем инвестирања (охрабривање капитала, интеграција, регионални фондови) и 4) таленат и знања.

2. ЗАКОНСКИ (ПРАВНИ) И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. Законски (правни основ)

Правни основ за израду Просторног плана садржан је у одредбама:

1) Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09 и 24/11), којим је прописана обавеза доношења просторних планова јединице локалне самоуправе;
2) члана 3. Закона о Просторном плану Републике Србије ("Службени гласник РС", број 88/10.), којим је прописано да се Просторни план Републике Србије спроводи просторним плановима ужих подручја;
3) чланова 6-10 Правилника о садржини начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", број 31/10, 69/10 и 16/11) којима је прописана садржина просторног плана јединице локалне самоуправе; и
4) Одлуке о изради Просторног плана града Пожаревца ("Службени лист града Пожаревца", бр. 10/09).

Приликом израде Просторног плана узете су у обзир и одредбе других прописа који уређују области: права, одговорности и надлежности локалне самоуправе; енергетике; геолошких истраживања; водопривреде; начина утврђивања, евидентирања и прикупљања података о резевама минералних сировина и подземних вода и о билансу тих резерви; заштите културних добара; коришћења, уређења и заштите пољопривредног земљишта; управљања јавним путевима; железничког саобраћаја и железнице; телекомуникација; коришћења, уређења и заштите шума; заштите животне средине; туризма; израде и одржавања катастра водова и подземних објеката; категоризације заштићених природних добара; уређења депонија отпадних материја; процене опасности од хемијског удеса, загађивања животне средине и управљања опасним материјама; заштите непокретних културних добара; и др.

2.2. Плански основ

Плански основ садржан је у решењима Просторног плана Републике Србије (Сл. гласник РС, бр. 88/10).

Израда Просторног плана усклађује се са израдом Регионалног просторног плана за подручје Подунавског и Браничевског управног округа, Просторног плана подручја посебне намене коридора VII – Дунав, Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена, Генералног урбанистичког плана Пожаревца, Плана генералне регулације Костолца и других планских докумената, чија се израда реализује синхронизовано са израдом овог плана.

2.2.1. Извод из Просторног плана Републике Србије (ППРС)

Већи број одредаба Просторног плана Републике Србије (2010) директно или индиректно односи се на Планско подручје.

Коришћење природних ресурса. Природни ресурси, који укључују пољопривредно и шумско земљиште, рељеф, минералне сировине, воде и водно земљиште, потенцијал у обновљивим изворима енергије, могу да представљају важан потенцијал на коме ће да се заснивати економски и привредни развој Републике Србије. (Поглавље V.1. Природа, еколошки развој и заштита).

Пољопривредно земљиште. Међу смерницама за разраду и примену просторно диференцираних мера подршке заштити и одрживом коришћењу пољопривредног земљишта наводи се да је на подручјима површинске експлоатације минералних сировина приоритетна рекултивација којом се, у што је могуће краћем року, формира плодно земљиште, погодно за оснивање отпорног биљног покривача у виду вештачких шумских заједница, пољопривредних култура, декоративних заједница у близини насеља и рекреативних центара, или других специфичних заједница биотопа на копну и у води, у оквиру вредних предеоних целина (поглавље V.1. Природа, еколошки развој и заштита).

Табела 1. Приоритетни правци просторне оријентације пољопривредне производње (ППРС, Табела 35)

Област		Водеће гране тржишне производње		Посебна усмерења ужих локалитета
Назив	Подручја*/	Главне	Комплементарне	
Браничевска	Равничарска	Ратарство	Свињарство и живинарство	Воћарство и повртарство
	Брдска	Мешовито сточарство	Ратарство	Воћарство
	Планинска	Пашњачко сточарство	Агрошумарство	Органска храна

Шуме и шумско земљиште

Табела 2. План оптималне шумовитости и пошумљавања до 2014. године (ППРС, Табела 13)

Подручје Регион/Област	Укупна површина области (ha)	Површина шума (ha)	Шумовитост (%)	Оптимална шумовитост (%)	Површина шума 2014. године (ha)
Браничевска	385 500	126 000	32,3	35,5	126 750

Воде, водно земљиште, водопривредна инфраструктура. Међу природним ресурсима посебан значај имаће одрживо и строго конролисано коришћење водних ресурса као и заштита вода од нерационалне приватизације, загађења и неадекватног коришћења. Водени токови Дунава, Саве и Тисе имаће мултифункционалну улогу, у првом реду за све велике потрошаче воде, саобраћај и рекреацију, уз повећану пажњу код испуштања отпадних вода.

Табела 3. Регионални системи и подсистеми за снабдевање водом насеља (ППРС, Табела 46)

Систем	Подсистеми (ПС), изворишта (И - ПВ: подземне воде, ак: акумулације), насеља (Н)
Моравско-млавски	ПС: Морава-Млава - алувиони (Шалинац, Годомин), Витман и Градац; Н: Петровац, Мало Црниће, Пожаревац, Жабари, насеља у долини Велике Мораве, Велика Плана, Смедеревска Паланка. ПС: Кучевски - Буковска река, Н: Кучево и Мајданпек

Минералне сировине: У погледу разноврсности, значајно место имају енергетске минералне сировине, пре свега угаљ, нафта и гас. Проблем је што се ресурси неодрживо користе, не постоји потпуна анализа стања и досадашњег степена истражености природних ресурса и добара по врстама, просторном распореду, разноврсности, обиму и квалитету. Нема довољно резерви средње и висококалоричног угља. Превелико ослањање на фосилна горива, диспропорција између геолошких и експлоатационих резерви угља, нафте и природног гаса, указује на могуће неизвесности у располагању тим резервама у будућности. ... Минералне сировине ће бити коришћене на строго контролисан и одржив начин као необновљив ресурс, уз максимално подстицање и обавезност коришћења секундарних сировина (летећи пепео, шљака, јаловински материјали итд). Стратешке сировине (угаљ, бакар, нафта) ће се плански експлоатисати, у складу са савременим економско-еколошким стандардима и реалним стратешким потребама Републике Србије. Угљени базен, и изворишта нафте, као и мањи постојећи и нови извори треба да помогну у остварењу енергетске самосталности Републике Србије и њене увећане конкурентности (поглавље III. 2.2. Еколошка повезаност, уређеност и одрживост).

Табела 4. Укупне резерве фосилних горива у Републици Србији (Поглавље II .2. Општа оцена стања) (ППРС, Табела 3.)

Енергетски ресурс	Експлоатационе резерве (Мтен)	Геолошке резерве (Мтен)
Лигнит (површинска експлоатација)	2.616	3.753
Камени и мрки угаљ (подземна експлоатација)	125	130
Нафта и природни гас	20	60

Мада енергетски ресурси нису у задовољавајућој мери истражени, у геолошком смислу, може се ипак рећи да Република Србија располаже енергетским потенцијалом у нафти, природном гасу, квалитетном угљу и нуклеарним минералним сировинама. Од квалитетних енергената у енергетском билансу, нафта и гас чине мање од 1%, а остало су различите врсте угља. Доминира нискокалорични угаљ (лигнит) у Колубарском, Костолачком и Ковинском басену. Највећи део резерви се налази у Косовско-Метохијском басену, који су у садашњој ситуацији, ван ингеренција српске електропривреде. Могућност површинске експлоатације лигнита и значајне резерве, ипак чине да овај енергент представља најзначајнију ставку у енергетском билансу Републике Србије. У одељку **Стратешки приоритети до 2014. године** предвиђа се израда студије угљоносности западног дела Костолачког басена (Поглавље V. 1.1.5. Минералне сировине).

Просторни развој рударства: Међу **основним проблемима** у области рударства наводи се: да у Републици Србији не постоји дугорочна стратегија развоја рударства. Посебан проблем је недостатак стратегије развоја лигнитских басена "Колубара" и "Костолац", што доводи у питање даљи развој енергетике Републике Србије, будући да због резолуције Савета безбедности УН 1244 Република Србија нема ингеренције над лигнитским басенима на АП Косово и Метохија. Такође, велики проблем изазива: перманентан недостатак средстава за геолошка истраживања од значаја за развој рударства; висок степен деградираности и загађености животне средине (земљиште, воде, ваздух) у ужој и широј околини од до недавно активних или још увек активних рудника и постројења за припрему и примарну прераду руде, услед неправилног одлагање јаловине, као и неспровођења процеса рекултивације на затвореним површинским коповима. Концепција просторног развоја рударства у сектору угља предвиђа повећање производње и изградњу нових производних капацитета у површинској и подземној експлоатацији угља. Имајући у виду да за сада Република Србија нема приступ потенцијалима у АП Косово и Метохија, за даљи развој површинске експлоатације остају Колубарски и Костолачко-Ковински угљени басени. У ПД ТЕ-КО "Костолац" предвиђено је затварање два мања нерентабилна површинска копа ("Ћириковац" и "Кленовник") и завршетак инвестиционог циклуса на ПК "Дрмно" са повећањем капацитета са 6.5 на 12 мил. t угља годишње, као и утврђивање угљоносне потенцијалности западног дела Костолачког угљеног басена.
Стратешки приоритети - пројекти до 2014. – у сектору угља површинске експлоатације: ПК "Дрмно" - повећање производње на 12 мил. t годишње. У нафтно-гасном сектору: Пројекат геолошких истраживања нафте и гаса на територији Републике Србије јужно од Саве и Дунава (Поглавље V. 3.1.3. Просторни развој рударства)

Енергетика. Концепција просторног развоја енергетике, на основу Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. године, разрађена је у две варијанте, динамичног и успореног економског развоја. Када су у питању нови термоенергетски објекти у Републици Србији, у приоритете дефинисане стратешким документима стављена је и изградња ТЕ "Костолац Б3" са снагом до 700 MW.
Стратешки приоритети до 2015. године у енергетици Републике Србије су:
- у сектору електропривреде: изградња новог блока ТЕ "Костолац Б3", као и започињање градње нових термо енергетских објеката;
- у сектору гасне привреде: завршетак изградње ПСГ Б. Двор; започињање градње новог складишта природног гаса (Итебеј или Острово) и других потенцијалних складишта (Мокрин, Тилва, Међа и др.); градња гасовода "Јужни ток"; гасификација градова Републике Србије (сталан приоритет у планском периоду) и повезивање са гасоводним системима суседних држава; и
- реконструкције ТС 110/35 kV Пожаревац и ДВ 110 kV Београд 3 – Костолац

Међу приоритетима је и Стратешки пројекти гасне привреде до 2014. године је и разводни гасовод Браничевске области и разводни гасовод Острово – ТЕ "Костолац" (Поглавље V. 3.3.2. Енергетска инфраструктура)
Међу приоритетима у изради планске документације (до 2012.године) је Просторни план подручја посебне намене Костолачког угљеног басена.

Регионални развој, насеља. Основни циљ је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу функционалних урбаних подручја која ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије. Категорији општина и градова највишег степена урбанизације, поред београдске агломерације као најјачег пола развоја у Републици Србији, припадају градски центри Нови Сад, Ниш, Крагујевац и Ужице као и субсистеми спољног прстена београдског метрополитенског региона (Смедерево и Пожаревац). **Функционална урбана подручја** (ФУП) могу се дефинисати као: међународног значаја – са популацијом преко 250.000 становника; државног значаја – са популацијом између 100.000 и 250.000 становника; регионалног значаја – са популацијом између 50.000 и 100.000 становника.
Према функционално-хијерархијској структури центара у Републици, Пожаревац је регионални центар, који због своје специфичне локације у односу на коридор VII и X и остале путне коридоре добија на значају (Поглавље V.2.2.2 Функционална урбана подручја).
Основни циљ је детерминисање, организовање и умрежавање функционалних урбаних подручја као основе за уравнотежен регионални развој Републике Србије.

Урбана обнова. Основни циљ је обнова градова у правцу подизања економског, функционалног и естетског нивоа, што резултира креирањем нових радних места и унапређењем животне средине, као и институционализовање урбане обнове као принципа одрживог развоја, кроз постављање посебног законског и институционалног оквира (Поглавље V.2.2.3. Одрживи урбани развој).

Регионална приступачност. На основу анализираних индикатора регионалне приступачности на територији Републике Србије, Подунавска област спада у групу високо изнад просека (5), а Браничевска област има просечну вредност (3) приступачности (Поглавље V.3.2.1. Регионална приступачност).

Табела 5. Коначни рангови комбинованог индикатора регионалне приступачности (ППРС, Табела 38.)

Коначни рангови	Област
Далеко испод просека 1 (до 8)	Мачванска, Борска, Зајечарска
Испод просека 2 (од 8 до 10)	Златиборска, Моравичка, Рашка, Пиротска, Пчињска
Просек 3 (од 10 до 12)	Севернобанатска, Западнобачка, Колубарска, Шумадијска, Браничевска, Топличка, Јабланичка
Изнад просека 4 (од 12 до 14)	Средњебанатска, Расинска, Нишавска
Високо изнад просека 5 (14 и више)	Севернобачка, Јужнобанатска, Јужнобачка, Сремска, Град Београд, Подунавска, Поморавска

Табела 6. Степен потенцијалне регионалне приступачности као скуп 4 индикатора (ППРС, Табела 39.)

Област	Изохрона до 30. мин.	Просечно време путовања до најближег регионалног центра	Железнички	Путни	Укупно
			Густина мреже (km/km^2)	Густина мреже (km/km^2)	
Подунавска	3	4	5	5	17
Браничевска	3	3	2	2	10

Саобраћај. У периоду после 2014. године, а у функцији остваривања циљева просторног развоја Републике Србије, међу планским решењима су активности на државном путу I реда Пожаревац – Кучево – Мајданпек – граница са Бугарском (М-24).

Водни саобраћај: Река Дунав као европски коридор VII, представља стратешку везу која треба да подстакне развој трговине, туризма и услуга. Пловна је читавим током кроз Републику Србију и чини 85% укупног робног промета унутрашњих пловних путева Републике Србије. Дунав има статус међународног пловног пута, категорија VIc и VII, у зависности од сектора тока кроз територију Републике Србије. Међу стратешким приоритетима до 2014. године посебна пажња даје се развоју Коридора VII, дужине 2.500 km, који је део Трансевропског пловног пута (Рајна - Мајна - Дунав), и који повезује Северно са Црним морем на укупној дужини од 3.505 km. Логистички центри међународног-регионалног карактера развијаће се на мултимодалним Коридорима X и VII, у великим привредним регионалним чвориштима као што су Београд, Ниш и Нови Сад, док ће се логистички центри националног-локалног карактера развијати у гравитационим зонама регионалних и привредних центара. Без обзира на карактер и појединачни значај сви ови центри представљају део глобалне мреже логистичких центара (Поглавље V.3.2.6. Унутрашњи пловни путеви - водни транспорт).

Заштита културног наслеђа. Заштита и одрживо коришћење природног и културног наслеђа и природних ресурса чиниће основ идентитета Републике Србије и њених регионалних целина, али и основу будућег привредног/туристичког развоја.

Археолошко налазиште "Виминацијум" спада у приоритетна културна подручја која треба да уживају посебан третман, без обзира на статус у оквиру службе заштите, односно на Листи светске баштине (Поглавље V. 1.3.3. Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа). Истовремено, ово археолошко налазиште је на листи приоритетних подручја, за која је обавезна израда посебних пилот пројеката „Карактеризације предела", као основа за заштиту, планирање и управљање њиховим развојем (Поглавље V. 1.3.4. Заштита и уређење предела).

Заштита животне средине (Поглавље V. 1.2. Заштита и унапређење квалитета животне средине): Квалитет животне средине је сагледан као један од основних критеријума за уравнотежен и одржив развој Републике Србије у сагласности са циљевима њеног просторног развоја. Највеће загађивање ваздуха потиче од процеса сагоревања лигнита лошег квалитета. Област животне средине је важан фактор и у реализовању регионалне и прекограничне сарадње у сливу Дунава, реализацији интегрисаног регионалног енергетског тржишта и регионалне саобраћајне мреже, Црноморској економској сарадњи, прекограничној сарадњи региона и др.

Просторном диференцијацијом животне средине према стандардима и искуствима ЕУ, а узимајући у обзир постојеће стање квалитета животне средине и тренд у наредном периоду, **подручје Костолца и урбаног подручја Пожаревца сврстана су у подручја загађене и деградиране животне средине** (локалитети са прекорачењем граничних вредности загађивања, урбана подручја, подручја отворених копова лигнита, јаловишта, депоније, термоелектране, коридори аутопутева, водотоци IV "ван класе"), са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота. За ову категорију треба обезбедити таква решења и опредељења којима се спречава даља деградација и умањују ефекти ограничавања развоја. Потребно је санирати и ревитализовати деградиране и угрожене екосистеме и друге последице загађења, у циљу стварања квалитетније животне средине.

У циљу остварења напретка у заштити животне средине до 2014. године међу стратешким приоритетима је спровођење поступка санације и ремедијације црних тачака (hot spots) - контаминираних индустријских локација, као и рекултивације и ремедијације локација најоштећенијих експлоатацијом минералних сировина.
У области заштите животне средине у периоду до 2014. године приоритетни су следећи пројекти: енергетика – смањење загађења, искоришћавање летећег пепела и шљаке, одсумпоравање димних гасова у ТЕ Костолац, повећање енергетске ефикасности у индустрији и домаћинствима.

2.2.2. Други развојни документи

Приликом израде Просторног плана консултована је обимна нормативна, студијска, планска, развојна и техничка документација која се директно или индиректно односи на просторни развој града Пожаревца, а нарочито:
- Стратегија ЕУ за регионални развој Дунава, 2010.;
- Уговор о оснивању енергетске заједнице ЈИЕ, други међународни уговори и конвенције;
- Просторни план Републике Србије (Сл. гласник РС 88/10);
- Стратегија одрживог развоја Републике Србије, 2007;
- Стратегија регионалног развоја Републике Србије за период од 2007. до 2012. године (“Службени гласник РС”, број 21/07);Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године и Програм за остваривање Стратегије развоја енергетике Србије до 2015. године (Сл. гласник РС, бр. 27/10);
- Дугорочни програм експлоатације Костолачког угљеног басена, студија (РГФ, 2006);
- Водопривредна основа Републике Србије (“Службени гласник РС”, број 11/02);
- Национална стратегија управљања отпадом (Закључак Владе 05 број 353-4070/2003-001, од 4. јула 2003. године);
- Политика научног и технолошког развоја Србије (“Службени гласник РС”, број 17/94);
- Стратегија и политика трговинеРепублике Србије (“Службени гласник РС”, број 17/9);
- Стратегија развоја пољопривреде Србије (“Службени гласник РС”, број 78/05);
- Стратегија развоја туризма у Републици Србији (“Службени гласник РС”, број 91/06);
- Стратегија привредног развоја Србије до 2012. године;
- Национална стратегија одживог развоја Србије;
- Стратегија подстицања и развоја страних улагања, (Сл. гласник РС, бр. 22/2006;
- Стратегија за приступање Србије ЕУ, 2006.;
- Стратегија за смањење сиромаштва у Србији, 2003;
- студијска и документацона грађа формирана у претходном периоду која се односи на просторни развој града Пожаревца;
- студијска и документациона грађа формирана у току израде Просторног плана;
- Стратегија развоја Браничево-Подунавље 2009-2013. године;
- Стратегија одрживог развоја општине Пожаревац до 2013. године;
- Просторни план Подунавског региона, 1996., (нови план у припреми);
- Просторни план подручја експлоатације Костолачко-ковинског лигнитског басена, Стратегија развоја и Документациона грађа, 2002;
- Пројекат геолошких истраживања нафте и гаса на територији Србије јужно од Саве и Дунава (2010-2020.), НИС;
- "Развојни пројекти ЕПС-а”, 2010.;
- Програм реструктурирања ЕПС-а, 2010;
- програми и други документи развоја регионалног, градског и општинског значаја;
- резултати научних истраживања која се односе на просторни развој рударских басена;
- техничка документација за објекте ПД ТЕ-КО “Костолац”, инфраструктурне и друге системе; и
- друга документација која се односи на Планско подручје.

3. ПРИКАЗ И ОЦЕНА СТАЊА, ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

3.1. Оцена стања просторног развоја

3.1.1. Регинални аспекти развоја Планског подручја и функционалне везе са окружењем

Након периода интензивног инвестирања и раста, од почетка 1960-тих година, до краја 1970-тих година, током којих је град Пожаревац имао веома интензиван и свестран економски, социјални и културни развој, као последица развојне стагнације у 1980-тим годинама, привредног и другог колапса у 1990-тим годинама, садашње развојно стање града Пожаревцаје субоптимално у односу на развојне потенцијале. Сада су, осим енергетског сектора, производње челика и делова металне и агро-индустријске производње, скоро сви његови велики привредни системи урушени, а производња, запосленост, инвестиције и сви други економски агрегати знатно смањени односно погоршани. На другом крају су неразвијене општине ширег регионалног подручја, од којих већи број спада у мање развијене општине Србије.

Браничевско-подунавски развојни регион (у наставку: БПРР) се налази у централно-источној Србији. Укупна површина износи 5.113 km^2, што је 5,8 % територије Србије. Регион се састоји из два округа: Браничево и Подунавље. Иако је регион лако доступан, тренд смањења броја становника се наставља. Могућности запослења су мале и недовољне, нарочито за млади и квалификован свет. Регионална привреда захтева нови подстицај и квалификовану радну снагу, сектор пољопривреде тежи постизању веће конкурентности и приступању међународним тржиштима и брендирању, док животна средина и културно наслеђе нуде велики потенцијал за одрживи развој региона.

Географски, регион је подељен на источни брдско-планински део и централно-западни део, окружен рекама: Дунавом на северу и његовим притокама Великом Моравом, Пеком и Млавом, са југа. Највећа равница је Стиг.
У **демографском погледу**, БПРР доживљава **демографску рецесију**, у првом реду као последица релативно високе депопулације. Број становника се постојано смањује у целом региону, а посебно у Браничевском округу, што је сталан тренд од 1991. године наовамо. У периоду између 1991. и 2006. године укупан број становника смањио се за 77.294 становника, што износи 18% од укупног смањења становништва у Србији. Највеће исељавање је у источним сеоским општинама Браничевског округа, превасходно као резултат трајне миграције, унутар Србије и ван земље. Стопа смањења становништва у региону током периода 1991-2006. износила је преко 16%, што је три пута више од стопе смањења на националном нивоу. Становништво стари, пошто је заступљеност старијих од 65 година велика у поређењу са Србијом. Постоји и недовољна заступљеност радно активног становништва старости од 15-64 година (64,2 % у региону у поређењу са 67,1 % у Србији).
Све општине, укључујући градове Смедерево и Пожаревац, бележе негативан природни прираштај. Далеко испод просека Србије су Мало Црниће, Петровац на Млави, Велико Градиште и Жабари, које имају највећу миграцију и демографски су најугроженије општине. У Подунављу 53 % становника живи у градским општинама, док у Браничеву преовлађује сеоско становништво (63 %).
Нема довољно поузданих података у погледу **сиромаштва, депривације и социјалне укључености-искључености** на подручју БПРР, док је индикативно да је последњих година нагло и знатно порастао број корисника појединих врста социјалне помоћи (укупно 4% становника, што је на нивоу националног просека). Главне маргинализоване групе чине Роми, институционализована деца, особе са инвалидитетом, жртве кућног насиља, избеглице, стара сеоска популација и сл.
У погледу **запослености-незапослености**, ситуација је, уопште узевши, неповољна, премда различито у разним деловима БПРР. Крајем септембра 2008. године било је регистровано 26.259 незапослених или 3,6 % свих незапослених лица у Србији. Подунавски округ има много вишу стопу незапослености, од 25 % у Смедереву и Смедеревској Паланци до 30 % у Великој Плани, од општина у Браничеву, од 8% у сеоским општинама до 17 % у Пожаревцу. У поређењу са националним просеком, релативно веће је учешће жена у укупном броју незапослених особа, као и младих и особа без квалификација.
Укупне **просечне зараде** су у границама просека за Србију, међутим, постоје знатне унутаррегионалне варијације, у распону од 20 % изнад националног просека, у градским срединама, до 33% испод националног просека, у удаљенијим сеоским областима (2006. година).

Мрежа образовних установа је добро развијена али не постоји довољан број вртића, програма вишег образовања и ниједна институција за доживотно образовање. Око 30 % становништва (36 % жена) изнад 15 година није завршило основно образовање, док је овај удео у Србији 21 % (27 % жена). Ситуација је изузетно тешка у сеоским срединама, нарочито у Браничевском округу, где у неким општинама има и више од 40% особа без образовања или завршеног основног образовања (Жагубица – 52 %, Жабари – 47%, Мало Црниће – 43%, Кучево – 42 %).

БДП по становнику у БПРР је знатно испод просека за Србију, у свим општинама сем у граду Пожаревцу, при чему је изузетно низак у општинама Жагубица, Кучево и Мало Црниће, где износи мање од 40 % националног просека. Индикативно је и да Смедерево има низак БДП (35 % нижи од просека за Србију), као и високу незапосленост, али и плате које су изнад просека Републике.
Аналогно, **ниво просечног националног дохотка** у већини градова и општина БПРР је испод националног просека, а једино подручје са надпросечним доходком у 2005. години је град Пожаревац. У структури националног дохотка доминира пољопривредни сектор (38 % у 2005. години), а следе индустрија (18%) и трговина на велико и мало (18 %)
У првом кварталу 2007. године у БПРР било је 86.557 **запослених особа**, од којих 45.799 у Подунавском и 40.758 у Браничевском округу, што је само 33% радно активног становништва према попису из 2002. године. Највеће смањење запослености је у Смедереву, док је број запослених порастао само у граду Пожаревцу. Око 65% свих запослених ради у предузећима, организацијама или јавним институцијама, што је мање од националног нивоа (71 %).

Секторска структура запослености још увек рефлектује наслеђену привредну структуру из социјалистичког периода, у складу са моделом претежне тзв. ‘’моно-структурне привреде’’, што је само потенцирано приватизацијом и реструктурирањем предузећа. Регион у поређењу са Србијом има релативно вишу концентрацију запослености у производњи, рударству и сектору енергетике, па су главни сектори запослења у БПРР следећи:

- рударство и сектор енергетике у Костолцу – ТЕ-КО "Костолац" (Пожаревац);
- метало-прерађивачка индустрија у Смедереву (''US Steel'');
- у пољопривреди је 3,3% укупне регионалне запослености, што је мање него у Србији (4 %);
- услуге су недовољно развијене (48 %) у поређењу са националним просеком (56 %); и
- јавна администрација и службе су важне за запошљавање.

У формирању БДП и НД велико учешће **имају стране директне инвестиције** (СДИ), јер су неке од највећих страних директних инвестиција у Србији остварене управо у БПРР, које такође генеришу релативно велико учешће региона **у укупном извозу** Србије (5 % у 2007. години). Око 78% извоза усмерено је ка земљама ЕУ. Поред ''US Steel-а'', највећи извозници у региону су ТЕ-КО "Костолац" и "ГОША". БПРР је нето извозник електричне енергије, захваљујући управо термоелектранама ''Костолац А'' и ''Костолац Б'' које производе око 4,5 милијарде kwh електричне енергије. ТЕ-КО "Костолац" је важан локални послодавац али и највећи регионални загађивач животне средине.

У погледу конверзије тзв. "brownfields" за нове намене, у БПРР нема евиденција о постојећим и планираним индустријским и комерцијалним локацијама и просторима, како на општинском тако и на регионалном нивоу. Још током 2008. године већи број општина пријавио се за добијање средстава из Националног инвестиционог плана (НИП), са циљем да формирају и опреме индустријске зоне основном инфраструктуром, нпр., Велико Градиште, Голубац, Жабари, Мало Црниће, Пожаревац, Велика Плана и Смедерево.

Нема систематских података о **примени ИКТ**. Око 35 % становника у Браничеву и око 35 % у Подунављу је прикључено на мрежу фиксне телефоније.

У погледу тзв. **индекса развојне угрожености** (ИРУ), Браничевски округ је 2006. године припадао средњој групи са индексима од 4-4,4 %, као и Подунавски регион са вредношћу ИРУ 4,0.

У погледу **еколошко-просторног реда**, неуређеност простора и степен загађености животне средине од ранијег раста и развоја су толики да тек чекају просторно-еколошку санацију.

У наведеним регионалним оквирима, Град Пожаревац се развија брже од ширег планског региона и, утолико, има великих користи од развоја основне делатности, а то је енергетско коришћење угља. На другој страни, нарочито у последњих десетак година, показало се да Пожаревац трпи и већи број негативних последица, у првом реду од еколошки-просторно недовољно контролисаног загађења услед откопавања угља на површинским коповима и производње енергије. Друго, једнако по важности, јесте то што развојни приоритети Пожаревца не морају у свему бити подударни са приоритетима развоја рударско-енергетског система. Наиме, и Пожаревац спада у оне градове који су забележили знатну деиндустријализацију од почетка 1990-тих година, иако у мањем степену него многи други градови, односно, општине. У складу с тим, један од кључних приоритета тиче се селективне реиндустријализације ширег пожаревачког подручја, у оквиру новог модела економског раста за Србију, а свакако ширење и продубљивање индустријске и укупне привредне матрице, која је у периоду до краја 1980-тих година била знатно развијенија него што је данас. Реч је о начелима и принципима новог, одрживог привредног развоја. Саставни део нове концепције одрживости јесте: прво, што шира санација еколошких штета која су досад почињене а још увек остале несаниране; и друго, мање загађивање од стране будућих активности и генерално боља контрола загађивања.

У БПРР је основана Регионална развојна агенција "Браничево-Подунавље", као нови облик комуникације и наступа Републичке управе у јавности са детаљним описом начина рада и одговорности појединачних тела, која обухватају: Скупштину Регионалне развојне агенције, Регионални развојни савет, радне групе (за пет појединачних сектора - инфраструктуру и заштиту животне средине, туризам, пољопривреду и рурални развој, економски развој и МСП и људске ресурсе), и пројектне тимове ("task forces"), за појединачне приоритетне пројекте. Детаљно су одређене њихове појединачне надлежности, као и механизам мониторинга и евалуације (са индикаторима, према приоритетима и мерама, укључујући и прикупљање и обраду података).

3.1.2. Природни ресурси на подручју града Пожаревца

Минералне сировине

Костолачки угљени басен. Костолачки угљени басен се налази на око 90 km источно од Београда, односно, 5 km северно од Пожаревца и захвата средишњи део Подунавског региона. Са запада басен је ограничен реком Великом Моравом, а са севера реком Дунав. Источна граница иде од села Рама дуж западног обода Пожаревачке греде, док јужна граница пролази на око 5 km северно од Пожаревца. Овако ограничен басен захвата површину од око 145 km^2 са дужом осом од око 23 km у правцу СИ-ЈЗ и краћом осом око 9 km у правцу СЗ-ЈИ. Подељен је на четири лежишта: "Дрмно", "Ћириковац" "Кленовник" и западни део Костолачког басена (Смедеревско Поморавље).

Лежиште "Дрмно" налази се у источном делу Костолачког басена и захвата површину од око 37,00 km^2 између реке Млаве на западу, реке Дунава на северу и границу искључивања лежишта према југу и КО Кличевац. Ограничење за експлоатацију лежишта представљају насеље Дрмно, ТЕ "Костолац Б"м археолошко налазиште Виминацијум и река Дунав.

Лежиште "Ћириковац" захвата део терена Пожаревачке греде која се пружа правцем север-југ од Дунава ка источном ободу града Пожаревца. Границе лежишта су: на северу Дунав, на истоку Млава, на југу исклињење III угљеног слоја, а на западу граница са западним делом Костолачког басена. Сам површински коп "Ћириковац" налази се између села Ћириковац и Кленовник. Лежиште угља "Ћириковац" је специфично по томе што се у оквиру хоризонталне пројекције овога лежишта налазе и пројекције још два исцрпљена лежишта лежишта угља: "Стари Костолац" и "Нови Костолац".

Лежиште "Кленовник" заузима површину од око 1,2 km^2, западно од реке Млаве. Границу лежишта чине линија исклињења I угљеног слоја (са запада, југа и истока), а за северну границу узета је вештачка граница са копом "Стари Костолац". Захвата атаре насеља Кленовник, Костолац и Стари Костолац, део терена Пожаревачке греде. Од Костолца је удаљено 1-2 km, а са Пожаревцом и Костолцом је повезано асфалтним путем.

У Костолачком басену, у оквиру понтске угљоносне серије, развијена су три угљена слоја: први, други и трећи (главни угљени слој). У источном делу басена (лежиште "Дрмно") развијен је трећи и на мањем делу други угљени слој. Носилац до сада оконтурених билансних резерви угља ($A+B+C_1$ категорије) је трећи угљени слој који је углавном јединствен и компактан, само местимично садржи прослојке угљевитих глина најчешће дебљине 0,5 m до 2 m. Дебљина трећег слоја варира од 10 до 25 m (просек 16,3 m). Однос дебљине угљеног слоја и откривке у контурама пројектованог површинског копа износи 1 : 4,3, са тенденцијом наглог пораста у северозападном и западном делу лежишта (локално чак и преко 1 : 10), где трећи угљени слој тоне испод Дунава.

У централном делу басена доказано је постојање сва три угљена слоја. Први угљени слој је откопан, док од преостала два слоја, трећи има најшире распрострањење и највећим делом је раслојен на три банка. Дебљина првог банка креће се у граниацама од 5 до 8 m, другог од 7 до 10 m и трећег банка 3 до 5 m. Распрострањење другог угљеног слоја у басену је далеко мање у односу на трећи угљени слој. Дебљина му варира од 0,5 до 9 m (просек 6 m).

Велика оводњеност источног дела басена (за сада јединог активног дела басена) несумњиво представља важан сегмент у технолошком процесу откопавања угља и има одређен утицај на повећање трошкова експлоатације. Ова карактеристика басена је директна последица неповољних хидрогеолошких особина и постојање великих површинских речних токова у овом делу басена.

Количина и структура (категорије и класе) резерви угља у Костолачком угљеном басену према "Књизи резерви Костолачког басена", на дан 31.12.2009. године, приказана је у Табели 7, а средње вредности показатеља квалитета угља, према истом извору, у Табели 8.

Табела 7. Резерве угља у Костолачком басену (билансиране резерве)

Угаљ	Класа	Категорија			
		A	B	C_1	$A+B+C_1$
Лежишта/копови у експлоатацији "Дрмно"	Билансне		171.863.358	216.416.957	388.280.315
	Ванбилансне		107.639.929	107.667.196	215.307.125
	Укупно		279.503.287	324.084.153	603.587.440
Лежишта/копови у којима је завршена експлоатација "Кленовник" и "Ћириковац"	Билансне	2.398.067	80.232.262	33.537.000	116.167.329
	Ванбилансне	5.864.902	44.319.000	42.710.000	92.893.902
УКУПНО	Укупно	8.262.969	124.551.262	76.247.000	209.061.231
	Билансне	2.398.067	252.095.620	249.953.957	504.447.644
	Ванбилансне	5.864.902	151.958.929	150.377.196	308.201.127
	Укупно	8.262.969	404.054.549	400.331.153	812.648.671

Табела 8. Параметри квалитета угља Костолачког басена

Параметар	Вредност
Влага	38,35-39,6%
Пепео	17,6-21,51%
Сумпор-укупни	1,18-1,26%
Сумпор у пепелу	0,60-0,61%
Сумпор сагорљив	0,56-0,65%
Кокс	34,98-36,70%
Ц-фих	15,11-18,26%
Испарљиво	24,96-26,30%
Сагорљиво	40,15-43,14%
ДТЕ	8.760-10.020 kJ/kg
ГТЕ	10.270-11.490 kJ/kg

Тренутно је активан само површински коп "Дрмно", где је производња угља током 2009. године повећана са 6,5 x 10^6 t на око 8,6 x 10^6 t угља годишње.
Потенцијални (нови) површински копови могу бити отворени у западном као и у централном делу басена (наставак експлоатације лежишта "Ћириковац").
Велики потенцијално угљоносни простор је западни део Костолачког басена, који је до сада истражен на нивоу основних геолошких истраживања. Основна геолошка истраживања су се састојала од истражног бушења и пратећих истраживања и испитивања у реткој мрежи 1.000 x 1.000 m, а местимично 1.500 x 1.000 m, по паду и пружању угљених слојева (ниво геолошких резерви C_2 категорије) и истражног бушења у мрежи 750 x 750 m са пратећим геофизичким истраживањима на локалитету спољашњег одлагалишта "Петка" која су потврдила геолошке резерве C_1 категорије.
Како би се обезбедио степен истражености (утврђивање резерви угља А, В и C_1 категорије), који је по постојећој законској регулативи неопходан за израду елабората о резервама лигнита и даље као подлога за израду рударске инвестиционе документације, потребно је погустити мрежу истражних радова.
У Табели 9. даје се рекапитулација геолошких резерви по угљеним слојевима и збирно за западни део Костолачког угљеног басена.

Табела 9. Потенцијалне (експлоатационе) резерве у западном делу басена

Угљени слоја	Експлоатационе резерве (t)
I угљени слој	494.483.400
II угљени слој	185.494.000
III угљени слој	241.169.200
Укупно	**921.146.600**

Потенцијалне билансне (експлоатационе) резерве угља у овом делу басена од око 921 x 10^6 t морају се узети са извесном резервом, с обзиром да су прорачунате на недовољно истраженом делу басена, тј. на нивоу резерви C_2 категорије, а локалитет спољашњег одлагалишта "Петка" на нивоу C_1 категорије.
Локалитет "Дубравица". Приказ релевантних параметара лежишта "Западни Костолац", локалитет "Дубаравица", приказана је у Табели 10. У укупном обрачуну, пондерисањем се добија коефицијент откривке 3,33 m^3/t.

Табела 10. Параметри лежишта "Западни Костолац"

Кубатура (106 m3)			Количина угља (106 t)
Откривка	Међуслојна јаловина	Угаљ	
578,7	978,8	405,60	466,4

Локалитет спољашње одлагалиште "Петка". На овом локалитету су крајем 2009. године, на основу Пројекта геолошких истраживања западног дела Костолачког басена, извршена основна геолошка истраживања и потврђене геолошке резерве угља C_1 категорије.
Потенцијалан оконтурени простор за површинску експлоатацију је површине око 5 km^2 (укупна површина западног дела Костолачког басена износи око 70 km^2). Тренутно су из предлога потенцијалног експлоатационог простора изузете резерве испод спољашњег одлагалишта "Петка" које се у овом моменту сматрају ванбилансним геолошким резервама.
Анализом угљоносности централног и западног дела Костолачког басена идентификовани су делови басена у којима је могуће реализовати површинску експлоатацију угља. Потенцијално експлоатационе резерве лигнита претпостављају могућу експлоатацију лигнита и отварање нових површинских копова лигнита за постојеће, али и изградњу нових термонергетских капацитета у овом басену. Треба напоменути да је приказана угљоносност овог дела Костолачког басена на ниском степену геолошке истражености. Поред неопходних активности на доистраживању овог дела басена при изради следеће рударско-техничке и инвестиционе документације за отварање нових површинских копова пажња мора да се усмери и на анализу осталих ограничавајућих фактора, пре свега у односу на природне услове као и друштвене факторе.

Мрко-лигнитско лежиште "Пољана" налази се јужно од Пожаревца на подручју катарстарских општина Лучице, Пругово и Пољана. Према Инвестиционом програму из 1987. године резерве лежишта "Пољане" су процењене на 70 милиона тона, што ово лежиште према природним карактеристикама, тектонском склопу и квалитету угља квалификује као перспективно за експлоатацију. Залегање угљених слојева и постојање насеља изнад лежишта упућује на могућу јамску експлоатацију.

Истраживање и експлоатација нафте и гаса. Ресурси нафте и гаса на подручју града Пожаревца делом се просторно поклапају са простирањем Костолачког лигнитског лежишта. Део ресурса налази се на подручју општине Велико Градиште.
Нафтно гасно поље "Острово" налази се у атару села Острово, нафтно-гасна поља "Брадарац-Маљуревац" и "Маљуревац-Бубушинац" у атарима тих села (град Пожаревац).

Производни систем на нафтно-гасном пољу “Брадарац–Маљуревац” чини 9 бушотина са бушотинским нафтоводима, којима се допремају произведени флуиди до сабирно мерне станице система за припрему, складиштење и отпрему нафте. Процес припреме нафте и гаса је исти као и на нафтном пољу “Сираково”, с тим што се вишак гаса након задовољење енергетских потреба на сабирној станици спаљује, јер није решен његов пласман. На овом пољу се остварује мања производња каптажног гаса, креће се око 3.000-4.000 Hm^3/дан и углавном покрива сопствене потребе.

Металичне и неметаличне сировине. На подручју града Пожаревца у досадашњем периоду регистровано је присуство одређених минералних сировина (магнетит, рутилит, гранит, циркон, епидет, турмалин и др.). Међутим, досад нису регистроване значајније појаве **металичних сировина**.
На овом подручју постоји више лежишта **неметаличних сировина**, то су пре свега шљунак, песак, технички грађевински камен и опекарска глина. У кориту Велике Мораве експлоатишу се шљунак и песак, често нелегално.
При геолошко-економским анализама треба узети у обзир и техногене сировине, како оне на депонијама, тако и количине техногених нуспродуката минералног порекла које се у савременим производним процесима и при урбаном начину живота перманентно стварају (пепео и шљака из ТЕ, и друге сировине, укључујући комунални отпад). Као специфична врста техногених сировина посебно су интересантне оне које се добијају у процесима рударске делатности, односно приликом предодводњавања и одводњавања површинских копова, као и при откопавању материјала у кровини угља (вода, песак, шљунак, опекарске сировине.
Лежишта песка и шљунка лоцирана су у алувионима Велике Мораве, Дунава и Млаве. Лежишта се третирају као обновљива, па је њихова експлоатација под јурисдикцијом водопривреде. То се не односи на лежишта у алувиону изван регулисаног корита. Последњих година отварају се и приватне шљункаре у кориту Велике Мораве, али и површински копови шљунка и песка у алувионима, даље од речних корита.
Нове шљункаре су отворене на другим локацијама, што указује на повећан интерес за истраживање и експлоатацију шљунка и песка, односно потребу преиспитивања могућности селективног откопавања и пласмана сировина које се иначе откопавају као откривка на површинским коповима угља.
У широј околини Костолца изграђено је више циглана на бази опекарске сировине из копова у формацији леса, односно у глиновитим алевритима. Поред тога, распрострањена је пракса у Дрмну и другим сеоским насељима, да се на сопственим имањима копа, меси, сече и суши сировина, а затим пече цигла за индивидуалну градњу.
Технички грађевински камен експлоатисан је на неколико микролокалитета код Рама и у Старом Костолцу. Код Рама су експлоатисани кристаласти шкриљци. У Старом Костолцу, на северозападној падини Пожаревечке греде, експлоатисано је лежиште бранда, чији је локални назив “црвенка”.

Водни ресурси

Ресурси површинских вода. Планско подручје спада у подручја Србије са надпросечно развијеном, разуђеном и разноврсном хидрографијом. Водни режими Дунава и системи заштите, у условима успора од ХЕ “Ђердап 1”, одлучујуће утичу на режим површинских и подземних вода Планског подручја. Дунав десним рукавцем (Дунавац) формира велико Костолачко острво, које је вештачким интервенцијама подељено на два дела, са посебним каналским системима за одводњавање и заштиту острва и десног приобаља. Ради контроле режима подземних вода ток Дунавца је преградама изолован као посебна акваторија, са мрежом канала за одводњавање, са нивоима који се контролишу пумпним станицама.
Велика Морава се у већем делу Планског подручја налази под успором Ђердапске акумулације, те је и њено приобаље обухваћено системима заштите од деловања успора од поплавних таласа вероватноће 1%, као и од унутрашњих и провирних вода. Велика Морава је на том најнизводнијем потезу регулисана пресецањем бројних меандара, тако да су остале изоловане стараче које битно утичу на режиме подземних вода у долинској зони.
Ушће Млаве је интервенцијама повезано непосредно са главним коритом Дунава, док се у природном стању пре ових интервенција Млава уливала у рукавац Дунавац. Због потребе хлађења термоелектране Млава је у низводном делу регулисана двојним коритом, како би се посебним коритима обезбедио довод воде из Дунава за хлађење термоелектрана и одвод топле воде. Хидрографску мрежу формирају и мањи водотоци, као и вештачки канали, од којих је посебно битан Брежански канал, преко кога се у ток Велике Мораве евакуишу пречишћене отпадне и воде из атмосферских канализација из Пожаревца.
За Планско подручје типичан је тзв. ‘’ресурсни парадокс’’: подручје је у просеку богато транзитним водама (Дунав, Велика Морава), док је врло оскудно тзв. домицилним водама, посебно оним које се могу користити као квалитетна изворишта за снабдевање водом насеља. Подручје се налази у зони која је под утицајем све израженије тзв. “банатске депресије” падавина, са падавинама које су испод 600 mm (просек за Србију 735 mm). Због тога је специфични отицај – показатељ расположивости домицилним водама на неком подручју – неповољан и креће се у границама 1÷2 $L/s.km^2$ (просек за Србију је 5,7 $L/s.km^2$), показујући да је то је једна од сиромашнијих зона Србије у погледу формирања властитих вода. Међутим, то је, уједно, и једно од најбогатијих подручја транзитним водама, са укупним протоком од близу 5.500 m^3/s у просеку, пре свега захваљујући Дунаву и Великој Морави. У Табели 11 дати су основни хидролошки подаци о рекама на Планском подручју, као и на Пеку и Нери, које се налазе у зони хидролошких утицаја на водопривредна решења у зони Дунава.

Табела 11. Основни хидролошки подаци на рекама на подручју града Пожаревца и у релевантном хидролошком окружењу

Река	Водомерна станица	Површина слива (km^2)	Просечан проток m^3/s	Qмин,95% (m^3/s)	Qмах,1% (m^3/s)
Дунав	Велико Градиште	570.375	5.466	1 800	16 100
В. Морава	Љубичевски мост	37.320	230	35	2561 (2948)**
В. Морава	Багрдан	33.446	223	32	2954 (3487)**
Млава	Рашанац	1.063	9,7	0,35*	380*
Пек	Кучево	849	12,5	0,3	300

** Посредно добијене оквирне величине, ** прва цифра са интервалом поверења 50%, друга (у загради) са интервалом поверења од 95%, који је уобичајен за планирање система заштите од великих вода.*

Ниске просечне вредности домицилних вода на подручју града Пожаревца још више погоршавају врло неравномерни водни режими. Реке Млава и Пек (који уоквирује источну границу разматраног подручја) су изразити бујични водотоци. Однос између малих месечних вода вероватноће 95% ($Q_{мин.мес,95\%}$ - меродавна за коришћење вода и мере њихове заштите) и велике воде вероватноће 1% (тзв. стогодишња велика вода, меродавна за мере заштите од поплава) на тим рекама је већи од 1 : 1.000, што карактерише веома неравномерне водне режиме, и што јако отежава услове коришћења, уређења и заштите тих вода. На Млави, Пеку и њиховим притокама преко 60% укупних годишњих вода протекне у бујичним поводњима, након којих наступе веома дуги периоди маловођа. Поменути однос малих и великих вода већи од 1 : 1.000 један је од најнеповољнијих на домаћим рекама Србије, што ово подручје чини посебно особеним и врло тешким за планирање интегралних система за коришћење, уређење и заштиту вода, као и за заштиту зоне рударских и енергетских активности. То показује да на тим рекама у будућности веома неповољне водне режиме треба поправљати реализацијом акумулација у чеоним деловима сливова.

Велика наравномерност водних режима одликује и В. Мораву. Проток Велике Мораве на разматраном подручју износи око 230 m^3/s, али је посебан проблем врло изражено маловође током периода јули-октобар. Мале месечне воде вероватноће 95% износе само око 35 m^3/s (са периодима када се протоци спуштају и испод 30 m^3/s, што није довољно ни за очување водених екосистема!), док је тзв. стогодишња велика вода, у односу на коју се димензионишу насипи и други заштитни системи око 2.948 m^3/s, (однос око 1:850, што је веома наповољан однос за велике реке). Разлика између протока великих вода у Багрдану и Љубичевском мосту (проток узводно је већи од протока низводно) настаје због расплињавања поплавног таласа у још увек недовољно заштићеним приобалним зонама. То показује да ће се велике воде и на низводном подручју В. Мораве, у зони Планског подручја, повећати након завршетка заштитних система већег степена заштите. Тај феномен – повећање великих вода – карактеристичан је за реке које се подвргавају регулационим радовима изградњом насипа.

Ресурси подземних вода. У хидрогеолошком погледу у разматраном подручју издвајају се четири зоне.

1) Водоносне средине источно од Млаве, у подручју лежишта "Дрмно", састављена од речних шљункова и пескова, од којих се са гледишта снабдевања водом и експлоатације лигнита битне двослојевита основна водоносна средина и повлатна водоносна средина у повлати III угљеног слоја. Радовима на коповима "Дрмно" основна издан у тој зони је практично издренирана на већем делу подручја. Одводњавањем површинског копа системом дрнажних бунара пијезометарски нивои су оборени за око 50 m. Основна издан је захваћена за снабдевање с. Бродарац и површинског копа "Дрмно". Повлатна издан је захваћена за снабдевање водом ТЕ "Костолац Б", уз дораду, због повећаног садржаја гвожђа.
2) Зона Пожаревачке греде, у којој су издани формиране у песковима, са повлатним слојевима. Издани формиране у водоносним срединама II и III угљеног слоја биле су субартеског и артеског типа. Експлоатацијом угља у подручју лежишта "Калиновик" и "Ћирковац" све подземне воде изнад II угљеног слоја су практично издрениране.
3) Алувијална раван и терасе Велике Мораве, у којој основну двослојевиту водоносну средину – основну издан – чине песковито-шљунковите наслаге квартара. Ниво издани у зони Велике Мораве је слободан или субартески, у зависности од водостаја реке, док је у зони виших тераса ниво издани субартески.
4) У подручју Костолачког острва двослојевита издан је слична претходној, и у директној је хидрауличкој вези са Дунавом. Преграђивањем Дунавца на почетку, средини и завршетку и успостављањем управљаних режима нивоа, радом ЦС "Колиште" (узводни део Дунавца), и "Речице" и "Завојска" (низводни део Острова), режим подземних вода у аквиферу на Костолачком острву се управљачки контролише. На средишњем делу острва формирано је пепелиште, што је радикално утицало на погоршање квалитета подземних вода, тако да се сада подземне воде из те зоне не могу користити за снабдевање водом насеља.

Имајући у виду да су на подручју града Пожаревца радикално измењени режими подземних вода (и по количини и у квалитету), постала су веома важна за трајну заштиту још увек очувана изворишта подземних вода из којих се снабдевају Пожаревац, Костолац и друга насеља, у оквиру Пожаревачког водоводног подсистема Моравско-млавског регионалног система за снабдевае водом насеља. Та изворишта – која су најдрагоценији ресурси подземних вода тог подручја су:

1) "Кључ", у моравском алувиону непосредно узводно од Љубичевског моста; захвата површину од 40 ha укупног рачунског капацитета 300 L/s, уз просечну експлоатацију бушеним бунарима од око 230 L/s; просечна дубина бунара износи 20 m; дебљина алувиона у тој зони износи 18÷20 m, а дебљина шљункова је 10÷15 m; вода је доброг квалитета (осим у периодима "рецесије"), тако да се не третира пречишћавањем у ППВ, већ се после хлорисања испоручује потрошачима;
2) изворište "Ловац'', у алувиону Дунава оквирног капацитета око 100 L/s;
3) изворište "Меминац'' крај В. Мораве сада се не користи због прекорачења показатеља МДК нитрата; међутим, то изворište треба чувати, јер се након ревитализације може третирати као резервно изворište, или изворište воде за технолошке потребе;
4) изворište "Петка" у ширем приобаљу Дунавца, које је третирано као једно од значајних изворишта у том делу Србије, у близини је одлагалишта јаловине, па због погоршаног стања квалитета воде сматра се врло угроженим као изворište воде за снабдевање насеља; изворište је важно и треба га штитити од деградације;
5) изворište "Забела'', у власништву КПД, капацитета 28 L/s; вода је доброг квалитета и може се користити само након дизинфекције; и
6) изворište "Јагодица'' на Горњем Костолачком острву предвиђено је Генералним планом као наредно изворište које ће се активирати након 2015. године; то је најважније ново изворište за Пожаравачки водоводни подсистем Моравско-млавског регионалног система и не сме се угрозити било каквим радовима на Костолачком острву; без тог изворишта се не могу затворити биланси у Пожаревачком водоводном подсистему у интервалима након 2015. године.

Термалне и минералне воде

На подручју града Пожаревца, постоји широки спектар ресурса минералних вода како по територијалној расподели и дубини заглегања, тако и по висини минерализације и температуре.
На основу прикупљених података из 15 бушотина у западном и источном делу басена и анализе температура са каротажних дијаграма, може се закључити да се са дубином повећава температура, што даје врло интересантну слику распореда и висина температурних градијената у плану и профилу.
Највећа вредност температурног градијената износи 6°C/100 m. То је узана зона у западном делу басена, у зони Горњег костолачког острва, а измерена је у бушотини Ost – 2.
Нешто нижи градијент, између 5 и 6°C/100 m, констатован је дуж појаса у ширини од 3-5 km, од западне стране, тј. зоне села Дубравица, преко Костолца, до Дунава, захватајући локалитет Виминацијум.
Друга зона истих вредности темературних градијената налази се у зони око Пожаревца.
Најниже вредности од 3,5-4^{0}C/100 m, такође, заузимају две мање зоне, и то око Речице и Брадарачко-маљуревачког подручја.
Анализом висине минерализације и температура воде, може се закључити, да се подземне воде са релативно малом минерализацијом формирају у геолошком стубу од доњег понта (по новом M_3^3) ка млађим неогеним наслагама. Максималне температуре које се могу очекивати наменским истраживањима и извођењем одређених водозахватних објеката, износе око 50 ^{0}C у централним деловима Дрмљанске депресије. Ове воде могу имати широку примену као минералне у ужем смислу, затим у спортско рекреационе, балнеолошке, енергетске, технолошке сврхе и сл. Њихова употреба не захтева посебне мере заштите у погледу испуштања истих у отворене реципијенте.
На основу за сада јединог поузданог податка о издашности самоизливом из бушотине у кругу КПД "Забела" (Pe-1) у количнама од око 2 l/s не може се са сигурношћу извући реалан закључак о издашности минералних вода релативно мале минерализациоје (1-2 g/l). Регистрована температура на поменутој бушотини износи 40 ^{0}C на излазу, што је вероватно знатно мање него што стварно износи у водоносном хоризонту из којег само део воде истиче и прелази пут од скоро 400 m до површине терена, а наручито кроз хладне подземне воде из квартарних и млађих неогених наслага које знатно утичу на смањење температура на излазу из бушотине.
Други важан локалитет појављивања минералних вода релативно мале минерализације (1-3 g/l) је локалитет Горњег костолачког острва и бушотине Ost-1. Приказом вода из истраживаног интервала 681-684 m из бушотине Ost-1, утврђен је хемијски састав.
Ради се о веома перспективној локацији која би у случају извођења наменског водозахвата за експлоатацију минералних вода, сигурно имала велики значај у погледу захватања значајних количина вода по минерализацији, хемијском саставу уопште и температури. На овој локацији се на веома малим дубинама очекују количине од 10-15 l/s самоизливом и температуре око 50 ^{0}C. Дакле, слично како и у случају КПД "Забела".
На основу геолошке грађе терена како Моравске тако и Дрмљанске депресије, може се с правом очекивати захватање подземних вода мале минерализације (1-3 g/l) из стенских маса од доње понтске старости па до млађих плиоценских наслага. Овакву ситуацију треба очекивати на ширем подручју Дрмљанске депресије, нарочито у микролокацијама као што су Петка, Острво, Виминацијум, Кличевац, Костолац, Пожаревац, Брадарац итд. Количине које се могу очекивати самоизливом или експлоатацијом црпењем у зависности од потреба и начина искоришћавања прогнозирају се на 10-15 l/s веома су извесне и доста реалне, што свакако треба имати у виду код опредељења за хидрогеолошка истраживања

у овом смислу на читавом простору Костолачког угљоносног басена, који у геолошком и хидрогеолошком смислу представља део продуженог панонског басена за подручје пожаревачког подунавља. Поред тога, висина минерализације и хемијског састава као и температурне карактеристике, указују на изузетну потенцијалност ових терена за захватање и искоришћавање веома квалитетних термоминералних вода.

Испод стенских маса понта лежи баденска серија са појавама тањих прослојака пескова оцењена је као осредња средина за акумулирање термоминералних вода и условно се узима као серија са слабим хидрогеолошким потенцијалом, али се не искључују могућности и већих изненађења с обзиром на недовољну истраженост.

Сарматска моћна серија седимената је оцењена као веома перспективна и хидрогеолошки значајна, због веома бројних водоносних хоризоната које чине пешчари, бреče и кречњаци. У њима егзистирају термоминералне воде високих температура, али и специфичног хемијског састава.

Централни део Басена где су наталожене и најдебље панонске наслаге, залеже до дубине и преко 1.300 m. Појас залегања ових творевина испод 1.200, односно 1.300 m, заузима широк простор централног дела депресије, нешто шире од троугла насеља Костолац–Кленовник–Дрмно.

У централном делу Басена, прогнозира се висина температура од 60–70 ^{o}C, за усвојени градијент 5°C/100 m. Прогнозиране температуре су реалне, с обзиром на затворену структуру појављивања водоносних хоризоната.

По ободу најдубљих делова панонске серије, у водоносним хоризонтима на дубинама од 1.000–1.200 m, треба очекивати нешто ниже температуре, али још увек веома значајне, у границама од 45–55 ^{o}C, за усвојени средњи градијент од 4,5^{o}C/100 m.

Удаљавајући се од централне депресије панонске серије према ободу, скоро у концетричном смислу, опадају и прогнозиране температуре, које се очекују у евентуалним водоносним хоризонтима на дубинама од 800–1.000 m од 36–45^{0}C, од 700–800 m око 35–40^{0}C, и испод 700 m око 25–35^{0}C.

Пољопривредно земљиште

Према подацима РГЗ (2011), који су у деловима простора заузетог рударско-енергетским активностима кориговани ортофотоснимцима (2010), на ПП налази се 34.796 ha пољопривредног земљишта (без скромних површина рекултивисаног земљишта, које су већином у експерименталној фази, а местимично и необрађиване), што чини 71,3 % укупне територије. Удео пољопривредних у укупним површинама показује високу зависност од интензитета заузимања простора за потребе развоја рударства и енергетике. Најнижи је у КО Костолац град (11,3%) и Костолац село (49,7%). Местимично утицај има и релативно висок степен шумовитости (Речица – 22,4%, Острво – 21,9 %), који се подудара са непогодностима природне основе за развој пољопривреде (мочваре и слично). Утицај урбанизације на заузимање пољопривредног земљишта је јаче изражен само у атару насеља Пожаревац. За разлику од ГО Костолац, која се одликује веома високом заступљеношћу неплодних површина, доминантним делом под активним коповима и одлагалиштима јаловине, као и релативно високом шумовитошћу, ГО Пожаревац је задржала наглашено ратарски карактер физичке структуре простора (Табела 12).

Табела 12. Површине и структура основних намена коришћења земљишта, 2010

Намене коришћења земљишта	Површине у ha				Структура у %		
	Свега град Пожаревац	ГО Пожаревац	ГО Костолац		Свега град Пожаревац	ГО Пожаревац	ГО Костолац
Њиве и вртови	30471,6	25923,6	4548,0	Пољопривредно =100	87,6	87,3	89,1
Воћњаци	1730,5	1541,2	189,3		5,0	5,2	3,7
Виногради	792,1	710,3	81,9		2,3	2,4	1,6
Ливаде	1093,1	1016,2	76,9		3,1	3,4	1,5
Свега обрадиво	34087,4	29191,3	4896,1		98,0	98,3	95,9
Пашњаци	708,3	500,8	207,5		2,0	1,7	4,1
Свега пољопривредно	34795,8	29692,2	5103,6	Укупно=100	71,3	77,1	49,7
Шуме	3986,3	2576,6	1409,8		8,2	6,7	13,7
Трстици и мочваре	88,3	24,0	64,3		0,2	0,1	0,6
Свега неплодно	9907,4	6217,0	3690,4		20,3	16,1	35,9
Укупна површина	48777,7	38509,6	10268,1		100,0	100,0	100,0

Извор: подаци РГЗ (2011), који су код КО Дрмно, Кличевац и Маљуревац кориговани према ортофотоснимцима.

Генерално, високо учешће пољопривредних у укупним, као и ораничних у пољопривредним површинама, одражава природне погодности преовлађујућих, дубокохумусних земљишта (чернозем, гајњача и сл.), за вођење високопродуктивне пољопривредне производње. Најплодније оранице налазе у непосредњем окружењу рударско-енергетских погона (КО Костолац, Дрмно, Брадарац, Маљуревац и Бубушинац), где се морају применити посебне мере заштите земљишта од прекомерног заузимања површинским коповима, емисија полутаната, стихијске дерурализације и сл. Изузев нешто

слабијих земљишта у Костолачком приобаљу Дунава, сви остали атари одликују се изузетно високим производно-економским потенцијалом пољопривредних земљишта, о чему сведочи катастарска структура (Графикон 1).

Графикон 1. Катастарска структура пољопривредних култура на подручју града Поажеревца

Досадашњим развојем рударства и енергетике захваћен је велики део пољопривредног земљишта у осам КО (Брадарац, Дрмно, Кленовик, Кличевац, Костолац град, Костолац село, Маљуревац и Ћириковац), чија укупна површина износи 151,7 km^2 (око 31 % укупне територије града Пожаревца), од чега 55,8 % чини пољопривредно земљиште (8.464 ha). У периоду до 2022. године планира се даље ширење ПК "Дрмно", готово у целини на рачун заузимања плодних зиратних земљишта у КО Кличевац (550 ha) и КО Костолац село (283 ha). То ће се одразити на привремено сужавање ресурсне основе за одрживи пољопривредни и рурални развој.

Шуме и шумско земљиште

Према подацима Републичке геодетске управе, шуме и шумско земљиште заузимају површину од 3986,2 ha односно 8,2% од укупне површине града Пожаревца (48.777,7 ha), које претежним делом одликује недовољна шумовитост и неповољне карактеристике постојећег шумског фонда. Природни састав шума је измењен у односу на природне потенцијале услед антропогених фактора, углавном крчењем шума за потребе пољопривредне производње, као и због снижавања нивоа подземних вода под утицајем експлоатације лигнита. Просторно гледано, шуме су, углавном, распрострањене у долинама река Дунав, Велика Морава и Млава.
У протеклом периоду шумском рекултивацијом је обухваћено 318 ha или 68,3 %, пољопривредном 144 ha или 31,7%[1]. Ради ублажавања негативних ефеката рударских радова и постројења ТЕ потребно је да се у даљем коришћењу Косталачког угљеног басена повећају површине под шумом на целом Планском подручју.
У приватном поседу преовлађују деградиране - изданачке шуме, шикаре и шибљаци. Према подацима ЈП "Србијашуме", за територију града Пожаревца у државном поседу (Табела 13) доминирају вештачки подигнуте шуме. То су састојне тополе робусте, тополе I-214, белог јасена и осталих лишћара. Високе природне шуме заузимају веома мале површине.

Табела 13. Приказ површина под шумом којим газдује Ј.П. "Србијашуме" у ha

ПОДРУЧЈЕ	ШУМЕ ПО ПОРЕКЛУ			УКУПНО
	Високе природне шуме	Изданачке шуме	Културе, засади	
Град Пожаревац	71,65	254,40	1341,48	1667,53

Извор: ЈП "Србијашуме"

Како показују подаци у Табели 14., газдовање државним шумама усмерено је на производњу техничког дрвета (1.663,26 ha).

Табела 14. Приказ намена шума којим газдује Ј.П. "Србијашуме" у ha

ПОДРУЧЈЕ	Производња техничког дрвета	Производња дрвета за целулозу	Ловно узгојни центар крупне дивљачи	Производња семена, семенске састојне
Град Пожаревац	1663,26	/	/	4,27

Извор: ЈП "Србијашуме"
Шумска основа Копови Костолац (Институт за шумарство, Београд 2004)

Газдинском јединицом (ГЈ) Копови Костолац газдује ПД ТЕ-КО "Костолац". Укупна површина ове ГЈ је 605,79 ha, и простире се у атарима насеља Ћириковац, Дрмно, Кленовник, Брадарац, Костолац село и Костолац град. У табели 15 дата је структура коришћења земљишта у оквиру ове ГЈ. Као што се види, укупно под шумом је око 250 ha од чега су шумске културе[2], вештачки подигните састојине, заступљене на 161,02 ha.

Табела 15. Преглед структуре земљишта за шумску ГЈ Копови Костолац

Структура земљишта	Површина (ха)	Заступљеност (%)
Шуме	84,95	14,02
Шумске културе	161,02	26,58
Укупно обрасло	245,97	40,60
Шумско земљиште	285,11	47,07
Неплодно	17,46	2,88
За остале сврхе	57,25	9,45
Укупно необрасло	359,82	59,40
УКУПНО ГЈ:	605,79	100,00

Затечено стање шумског фонда ове ГЈ карактеришу следећи показатељи:
- од укупне површине ГЈ (605,79 ha), шуме заузимају 84,95 ha или 14,0 %, а шумске културе 161,02 ha или 26,6 %;
- необрасле површине заузимају 359,82 ha односно 59,4 % површине газдинске јединице;
- на подручју ове јединице утврђена је посебна наменска целина 26 (заштита земљишта од ерозије);
- у укупној обраслој површини доминирају вештачки подигнуте састојине са 92,7 %, високе састојине су заступљене са 6,0 % и изданачке са 1,3 %.;
- од укупне површине шума очуваних је 34,1 %, разређених 57,4 % и девастираних 8,5 %;
- састав чисте састојине су заступљене са 45,5 %, а мешовите са 54,5 %.; и
- највише је заступљен багрем са 60,9 %, а од четинара црни бор са 7,0 %.

3.1.3. Становништво, социјални развој и мрежа насеља

Становништво

Према првим резултатима Пописа 2011. године на подручју града Пожаревца живи око 74.070 становника[3]. Популациони раст на подручју града Пожаревца у периоду 1948-2011. године (индекс 140,5; стопа раста 5,3‰) виши је од просека за Централну Србију (индекс 125,3; стопа 3,6 ‰). Истовремено, Браничевски округ бележи опадање броја становника (индекс 73,2; стопа –4,9‰). Посматрано по међупописним периодима пораст броја становника на подручју града Пожаревца је био све слабијег интензитета, а последње две деценије евидентно је опадање/стагнација броја становника. Такође, на основу података из неколико извора[4] евидентно је да се на подручју града Пожаревца у последњој деценији доселио одређени број избеглих и интерно расељених лица.
Промене у броју становника одликују се просторном диференцијацијом у динамици и размештају, што се одражава на свеукупне просторно-демографске односе, а посебно на обележја демографског развоја руралних простора. Раст броја становника бележе само градска насеља Пожаревац и Костолац, док је у сеоским насељима евидентно опадање (Графикон 3). Број становника у градским насељима се повећао са 18.420 у 1948. на око 52.200 становника у 2011. години, односно учешће у укупном становништву са 34,9% на око 70%.
Веома битна карактеристика овог подручја је да велики број грађана ради/борави у иностранству. Према Попису 1991. године, у иностранству је радило/боравило око 8% од укупног броја становника, 2002. године око 10%, а 2011. године око 11,5% (из градских насеља око 7%, а сеоских знатно више, око 20%).

[1] Иновирани дугорочни програм развоја експлоатације угља у Костолачком угљоносном басену, извод; Рударско–геолошки факултет Универзитета у Београду, Београд 2006

[2] Шумска култура подразумева садњу биљака односно вештачко подизање засада за разлику од природног где се биљке подижу гајењем из семена. Садња биљака има предност, јер не зависи од године рода дрвећа семеном, добија се на годинама у развоју и старости културе, која је, услед тога, отпорнија према различитим опасностима (bs.wikipedia.org/wiki/Šumska_kultura).

[3] У извештају Републичког завода за статистику о првим резултатима Пописа 2011. године наводи се да приликом израчунавања првих резултата Пописа нису узети у обзир сви параметри за дефинисање укупног становништва који ће бити примењени приликом израде коначних резултата. Такође, одређени број лица и домаћинстава која су пописана током накнадног пописивања нису распоређени по пописним круговима/насељима и исказани су као "нераспоређени" (1.185 лица на подручју града Пожаревца).

[4] Подаци UNHCR, Анкета спроведена у сеоским насељима током 2010. године. Према подацима Повереништва Комесаријата за избеглице РС на територији града Пожаревца, у периоду од 1992. до 2007., евидентирано је 5.600 избеглих и прогнаних лица из Босне и Херцеговине и Хрватске и 2.500 расељених лица са Косова и Метохије (од тога око 2/3 ромске популације). По последњем попсу (2004/2005), регистровано је 750 избеглих лица, што говори да је дошло до осетног смањења броја ове популације – значајан броја избеглица су прихваћени у држављанство РС, а мањи број се вратио у матичне државе или се преселио у треће земље (Стратегија развоја социјалне заштите за град Пожаревац 2008 – 2012).

Графикон 2. Индекс промена броја становника у међупописним периодима

	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011*
ГРАД ПОЖАРЕВАЦ	52721	58476	66047	73768	81123	84678	74902	74070
градска насеља	18420	22861	29250	39506	46381	54250	51049	52227
остала/сеоска насеља	34301	35615	36797	34262	32742	30428	23853	20658

Графикон 3. Промена броја становника у периоду 1948-2011. година на подручју града Пожаревца и према типу насеља

Број домаћинстава се у периоду 1948-2002. година повећао са 13.612 на 24.412, а према првим резултатима Пописа 2011. године на подручју града Пожаревцу има око 25.300 домаћинатава. **Просечно домаћинство** 2002. године је бројало 3,3 члана, а 2011. нешто мање, 2,9 чланова. У структури домаћинстава, двочлана чине око четвртину (23,3%), једночлана и четворочлана око две петине (19,8% и 20,5%), а затим следе трочлана (18,8%). Домаћинства са 5 чланова су учествовала са око 9%, а већа домаћинства, која су по правилу и вишегенерацијска, са око 8,5%, али са значајним разликама између градских и сеоских насеља. У селима ова домаћинства чине трећину од укупног броја (петочлана око 14% и са 6 и више чланова око 19%).

Последњих деценија евидентно је **опадање природне компоненте обнављања становништва** (смањење стопе наталитета и фертилитета и повећање стопе морталитета). Тако, просечна годишња стопа природног прираштаја се од 2,2‰ у периоду 1981-1991. година смањила на свега 0,3‰ у периоду 1991-2002. година, а последњих година добија негативан предзнак. Истовремено, тренд погоршања израженији је у демографском билансу мањих насеља.

Интензивна имиграциона кретања, као и процес старења, изменили су у периоду 1991-2002. године укупне популационе потенцијале по великим **старосним групама** (Графикон 4). На подручју града Пожаревца, 2002. године, најмлађи контингент (до 19 година) је чинио 23% од укупног становништва, и са нешто вишим учешћем у градским (23,7%), него у сеоским насељима (21,2%). Млађе средовечно (20-39 година) и старије средовечно (40-59 година) становништво било је застуљено скоро у истом износу 26,6% и 27,4%, и у градским (27,7% и 28,6%) и осталим насељима (24,2% и 24,8%). Становништво старије од 60 година је учествовало са 21,9%, а разлика између градских и сеоских насеља је већ веома велика (18,8% : 28,7%).

Такође, од 27 насеља на подручју града Пожаревца, 2002. године, у стадијуму демографске старости (35-39 година) су била градска насеља Пожаревац и Костолац (просечна старост 39 и 36 година), 17 насеља је било у стадијуму дубоке демографске старости (40-43 године), а осам (Брежане, Драговац, Живица, Касидол, Кленовник, Кличевац, Маљуревац и Острово) у стадијуму најдубље демографске старости (просечна старост 44 и више година).

Графикон 4. Структура становништва по старосним групама (у %) – Попис 1991. и 2002.

Потенцијали **предшколског контингента** (0-6 година) износили су на подручју града Пожаревца 2002. године 5.439 или 7,3% укупног становништва, а у **основношколском контингенту** (7-14 година) 7.024 тј. 9,4% укупног становништва. Потенцијали у **радно способном становништву** износили су за жене (15-59 година) 22.807 лица или 58,6% женске популације, а за мушкарце (15-64 година) 24.135 лица или 67,1% мушке популације, при чему је у градским насељима концентрисано нешто мање од три четвртине (71,2%) од укупног радно способног становништва. Потенцијал **женског фертилног становништва** (15–49 година) на подручју града Пожаревца чинило је 17.837 жена (45,8% укупног женског становништва), а концентрација у градским и осталим насељима била је у односу 68,5% : 31,5%.

Промене у економској структури становништва резултирале су повећањем непољопривредног становништва на преко 90%, са релативно ниским стопама активноси (око 45%) и високим учешћем издржаваних лица (око 34%). Делатности из области примараног сектора (2002) обављало је око четвртине активног становништва, секундарног око 19%, терцијарно-квартарног око 32%, а око петине активног становништва није обављало делатност. У градским насељима преко половине активних лица је било ангажовано у делатностима квартарно-терцијарног сектора (51,5%) и преко четвртине у секундарном сектору (28,7%), а у сеоским око две трећине (63,2%) у примарном, 14,3% у секундарном и око 19% у терцијарно-квартарном сектору. Пољопривредно становништво је 2002. године чинило 8,6% популације и то: у градским насељима 0,8%, а у селима око 25%.

Формално образовање становништва. Достигнути ниво писмености и школске спреме пружа увид у расположиве потенцијале становништва одређеног образовања као носиоце развоја. У 2002. години без школе или са непотпуном основном школом била је око четвртина (23,5%) становништва, са основном школом 25,5%, што значи да је половина грађана (49,0%) града Пожаревца са 15 и више година било недовољно образована (у градским 37,7%, сеоским 73,0%). Становници са средњим образовањем учествују са 39,7% (у градским око 47%, сеоским око 23%), а учешће грађана са вишим (4,4%) и високим образовањем (4,6%) на подручју града Пожаревца изнад је просека за Браничевски округ (2,9% и 2,6%), али испод просека за Централну Србију (4,6% и 7,0%). Просторни распоред грађана ових образовних нивоа указује на изразиту концентрацију у градским насељима – Пожаревац 13,4% са вишим и високим образовањем, Костолац око 7% (Централан Србија без Београда 13,7%), док у сеоским насељима свега 1,8% грађана има више или високо образовање.

Мрежа насеља и функције центара

На подручју града Пожаревца се налази укупно 27 насеља, од којих су два градска и 25 осталих, према структури делатности, сеоских и мешовитих насеља. Густина мреже насеља износи 5,5 насеља на 100 km^2, што је знатно ниже од просека у средишњем делу Републике од 7,5 насеља на 100 km^2. Просечна густина насељености 2002. године, износила је 153 становника/km^2, односно 152 становника/km^2 у 2011. години.
Просечан број становника по насељу износи 2.744, односно око 2.740 према Првим резултатима Пописа 2011. године. Уколико се изузму градски центри Пожаревац и Костолац са укупно 51.049 становника, односно око 52.200 у 2011. године, просек осталих насеља износи 954 становника (око 875 у 2011. години). У односу на просек Републике, на подручју града Пожаревца су заступљена велика и насеља средње величине, са релативно компактним грађевинским подручјем. Најбројнија су насеља у категорији од 500 до 1.000 становника (14 насеља, тј. 51,8%, односно 12 тј. 44,4% у 2011. години), затим 1.000 до 2.000 становника (9 насеља, тј. 33,3%, односно 8 тј. 29,6%), два насеља (Набрђе и Берање) су 2002. године била у категорији од 200-500 становника, а 2011. године у овој категорији су и насеља Братинац, Речица и Маљуревац, док су са преко 5.000 становника два насеља (градска насеља Пожаревац и Костолац).

Табела 16. Структура насеља према броју становника (стање 2002. и 2011. године)

Подручје	Број насеља	Број насеља у популационој групи			
		201- 500 становника	501 – 1.000 становника	1.001 – 2.000 становника	преко 5.000 становника
Пожаревац	27	2 (5)	14 (12)	9 (8)	2 (2)

** у загради је податак о величини насеља према првим резултатима Пописа 2011.године*

Према структури учешћа активних лица у примарном сектору делатности 2002. године, насеља су сврстана у: аграрна (више од 50 %), мешовита (25-50 %), неаграрна/субурбана (10-25 %) и изразито неаграрна/урбана насеља (мање од 10 %). У изразито неаграрна насеља сврставају се Пожаревац и Костолац, док је у категорији неаграрних било пет насеља (Дрмно, Кленовник, Острово, Петка и Село Костолац). Мешовитом типу припада осам насеља (Брадарац, Бубушинац, Драговац, Дубравица, Лучица, Маљуревац, Пругово и Ћириковац), а осталих 12 насеља су аграрног типа.
На основу географских одлика и развојних предиспозиција, насеља су груписана на следећи начин:

(а) моравска насеља Драговац – Живица – Брежане – Батовац – Дубравица, са развијеним основним функцијама за задовољење дела (свако)дневних потреба становника;

(б) централни (пожревачко-стишки) правац који формирају насеља:
Ћириковац – Лучице – Пругово – Пољана, као приградска друмска насеља, са тенденцијом формирања урбано-руралног континуума;
стишка села Трњане – Набрђе – Братинац – Бубушинац – Маљуревац – Брадарац, која гравитирају Пожаревцу и Острово – Петка – Кленовик – Дрмно – село Костолац, која гравитирају Костолцу и Пожаревцу, а имају развијене основне функције за задовољење дела (свако)дневних потреба становника; и

(в) браничевска села Касидол – Баре – Берање и Кличевац – Речица имају развијене основне функције за задовољење дела дневних потреба становника, док се остале потребе задовољавају у Пожаревцу.

На основу евидентираних демографских промена, нивоа развијености и размештаја основних јавних, управних и привредних садржаја издвајају се следеће категорије центара.

а) Примарни центар: - Пожаревац
Градски центар Пожаревац је популационо и функционално најразвијеније насеље и административно седиште Браничевског управног округа. Његов утицај, као индустријског, културног, здравственог, образовног, саобраћајног и услужног центра, манифестује се, поред административног подручја града Пожаревац, и на подручју осталих општина у саставу Браничевског округа.

б) Секундарни центар: - Костолац (градска општина Костолац)
Градско насеље Костолац представља значајан индустријски и управни центар градске општине Костолац. На популациони и функционални развој Костолца утицали су, поред рударско-енергетских и пратећи садржаји у области јавних служби, услуга и сервиса. Костолац са постојећом развијеном комуналном инфраструктуром, јавним службама и сервисима има веома повољне локационе услове да валоризује развојне погодности које обезбеђује Дунав, односно коридор VII.

в) Сеоски центри и насеља са развијеним централним функцијама:
− Дубравица, Живица, Пругово, Братинац, Брадарац, Кличевац и Баре
Функционални централитет ових насеља заснива се на основним/елементарним јавним, управним и сервисним садржајима на нивоу месних заједница и месних канцеларија. Капацитети ових садржаја одговарају броју корисника на нивоу заједнице насеља. Осим основних потреба, постојећи функционални садржаји не обезбеђују агломеративне, социоекономске и демографске развојне ефекте.

Јавне службе

Предшколска заштита деце. На подручју града Пожаревца постоји девет објеката предшколских установа – осам у градским насељима (седам у Пожаревцу, а један у Костолцу) и један у селу Лучица. Постоји објекат и у селу Кленовник, али се не користи јер нема употребну дозволу. И поред тога што су у последњој деценији отворена два нова вртића још увек постоји дефицит од око 500 места за смештај деце предшколског узраста. У већини предшколских установа стандарди боравка деце су задовољавајући у односу на просторне и инфраструктурне параметре. Изузев новоотвореног објекта у селу Лучица и објекта у селу Кленовник који за сада није у функцији, у осталим сеоским насељима не постоје засебне предшколске установе, а обавезни предшколски разреди су организовани у основним школама.

Основно образовање организовано је у 32 основне школе, од тога **осам матичних осморазредних школа** (пет у Пожаревцу, једна у Костолцу и две у селима – Лучице и Брадарац), **четири подручне осморазредне** (насеље Забела у градском насељу Пожаревац и селима Кличевац, Баре и Пољана) и **20 подручних четвороразредних** у сеоским насељима, односно у сваком насељу постоји школа. Недостатак школског простора и овде је као и у целој Србији, решен организовањем наставе у две смене. Све матичне школе, изузев школе "Милош Савић" у Лучици, раде у две смене. Од четири подручне осморазредне школе, две раде у једној смени (ОШ "В.Караџић" у насељу Забела и ОШ "М. Савић" у насељу Пољана), а од 20 четвороразредних подручних школа, 18 ради у једној смени, а две у две смене (ОШ "С. Сава" у Ћириковцу и ОШ "Б. Д. Козица" у Дрмну). У погледу односа површине парцеле и броја ученика на подручју града Пожаревца остварена просечна површина од 27,2 m^2/ученик је изнад стандардних норматива у генералним плановима (20-25 m^2/ученик). Наравно, просечна површина је знатно нижа у градским осморазредним школама (око 12 m^2/ученик). И ове површине су рачунате на рад школа у једној смени, а будући да већина школа ради у две смене, расположиве површине су у одговарајућем проценту веће. Продужени боравак организован је само у три градске школе у Пожаревцу, са релативно малим бројем ученика (29, 42 и 44). Само у ОШ "Свети Сава" постоје три одељења за децу с посебним потребама (укупно 19 ученика 5-8. разреда). У четвороразредним школама са малим бројем ученика (у просеку 27), настава је организована у комбинованим разредима, изузев у школама у Старом Костолцу и Ћириковцу.
Школе у градским насељима су комплетно инфраструктурно опремљене (насељски водовод, канализација и централно грејање), а у сеоским свих пет осморазредних су повезане на сенгруп јаме, док две користе бунар с хидрофором. Све четвороразредне школе користе бунар са хидрофором, изузев школа у насељима Дрмно и Маљуревац које користе насељски водовод. Одвод отпадних вода у свим школама решен је путем сенгрупа. Само школа у Дрмну је повезана на насељски систем централног грејања, седам има сопствено централно грејање, а осам локална ложишта (за четири школе податак није познат). Највећи број школа (20) изграђен је пре 1945. године, од тога шест је дограђено/ реконструисано. У периоду 1946-1980. година изграђено је девет објеката, а после 1980. године свега три школе. Свега шест школа (матичне осморазредне) има кухињу са трпезаријом, а само осам библиотеку. Само шест школа има спортску салу, а у једној је изградња у току. Све матичне основне школе су навеле потребу за адаптацијом/доградњом, а од четвороразредних само четири. Неколико сеоских школа у свом саставу има и стан за учитеља. Све школе имају организован превоз за ученике старијих разреда (5-8 разред) којима је та услуга потребна због удаљености до места становања.

Средње образовање. На подручју града Пожаревац ради шест средњих школа (пет у Пожаревцу и једна у Костолцу), у државној својини. Зграде су релативно добро опремљене (учионице, кабинети, спортске сале), са одговарајућом

инфраструктуром и све раде у две смене. Само две средње школе (Техничка школа "Никола Тесла" у Костолцу и Пољопривредна школа "Соња Маринковић" у Пожаревцу) у свом саставу имају ђачке интернате. Капацитет интерната у саставу Техничке школе је свега 6,4% од укупног броја ученика, док интернат у Пољопривредној школи може да приме трећину уписаних ученика (32,3%).
У Пожаревцу ради и школа за музичко образовање "Стеван Мокрањац" (основно и средње образовање), која има и три издвојена одељења – у Костолцу и на подручју других општина (М. Црниће, Кучево и В. Градиште).

Више и високе школе. У Пожаревцу ради Висока техничка школа струковних студија као и Висока пољопривредна школа. Зграда је изграђена 1890. године, а дограђена и адаптирана у три маха (1970., 1990. и 2009. године). Нето површина објекта је 2.068 m^2, и није прилагођен за особе са сметњама у кретању. Такође, од 2009. године у Пожаревцу ради и Факултет за пословне студије, Универзитета Мегатренд из Београда, а постоје и одељења факултета из Ниша и Новог Сада.

Здравствена заштита. Највећа здравствена установа на подручју града Пожаревца је општа болница, која ради у четири објекта укупне површине око 25.000 m^2, на парцели од око једног хектара. Болница има 131 собу и 530 кревета, а запослено је 153 лекара. Постоји и нови објекат ове медицинске установе, чија се изградња, након тринаест година, наставља. Основна здравствена заштита организована је у оквиру домова здравља у градским насељима Пожаревац и Костолац. Сви објекти су релативно добро одржавани, али су потребне одговарајуће интервенције на побољшању бонитета и услова рада. У сеоскима насељима ради пет здравствених станица и девет здравствених амбуланти. Површине здравствених станица креће се од од 150 до 210 m^2. Три старије здравствене станице су изграђене 1984., односно 1986. године, а две новије су из 1990. и 2009. године, и налазе се у засебним објектима. Три здравствене станице имају запосленог лекара, у две лекар долази једном недељно (села Брадарац и Баре), а све имају стално запослене медицинску сестру или техничара. Здравствене амбуланте су површине од 30 до 70 m^2, изузев амбуланте Дрмно ТЕ-КО површине 150 m^2. Сви објекти су изграђени у последњих 20 година. Шест објеката су засебне зграде, имају по једног стално запосленог лекара, изузев амбуланте Дрмно ТЕ-КО са два запослена лекара и једним стоматологом. У селима Брежане, Дубравица и Бубушинац амбуланте раде у објектима месних канцеларија, две имају само мединцинског техничара, а у Брежане лекар долази једном недељно.

Социјална заштита. Центар за социјални рад у Пожаревцу, налази се у објекту површине 300 m^2, на парцели површине 770 m^2. Изграђен је 1962. године и није прилагођен особама са сметњама у кретању. Поред овог административног објекта, центар има физички одвојену организациону јединицу за дневни боравак деце и омладине са сметњама у развоју. Површина овог дневног центра је око 350 m^2 и дворшта 470 m^2. Има капацитет за 30 корисника. Такође, центар располаже и простором од око 100 m^2 у коме се налази одељење за услуге. Према подацима из септембра 2010. године, током првих девет месеци поднето је око 4.850 захтева за различите врсте помоћи. Број корисника материјалног обезбеђења био је 504, а туђу негу и помоћ је користило 398 лица. Корисници материјалног обезбеђења у апсолутној већини су из градских насеља у односу на кориснике из сеоских насеља 86,7% : 13,3% (могуће објашњење ове разлике је примена елиминационог критеријума за власнике земљишта површине преко 0,5 ha), док су проценти корисника туђе неге и помоћи сразмерне учешћу градског и сеоског становништва (67% : 33%).

Култура. Градско насеље Пожаревац, поред неколико установа културе градског значаја има добро организовану галерију/фондацију Милена Павловић-Барили, са високом националном и међународном репутацијом. На подручја града Пожаревца налази се археолошки локалитет Виминацијум, који је кандидован за упис на листу светске културне баштине, а евидентиран је међу најзначајнијим међународним туристичким дестинацијама на Дунаву – коридор VII. Такође, у градским насељима Пожаревцу и Костолцу организовани су богатији садржаји културне понуде. У свим сеоским насељима постоје домови културе, грађени у периоду након II светског рата, изузев дома културе у Трњану, изграђен 1933. године и не користи се. Површина ових објеката креће се од 130-150 m^2 (Брадарац, Братинац, Пругово, Речица, Трњане) до преко 1.000 m^2 (Брежане и Кличевац). Објекти су најчешће мултифункционалне намене (административни послови, здравствене услуге, спортске активности, трговина, угоститељство).

Физичка култура. У градским насељима Пожаревац и Костолац постоји спортски центар/спортска хала, са различитим садржајима. У сеоским насељима постоје терени за различите спортске активности, локалног значаја у надлежности локалне самоуправе. Сви евидентирани објекти су у јавној својини. Површина парцела је најчешће између 50 и 200 m^2, а издвајају се фудбалски стадиони у селу Петка (1.500 m^2) и насељу Село Костолац (500 m^2).

3.1.4. Рударство и енергетика

Рударство – стање површинске експлоатације Костолачког басена
У енергетском систему Костолачког басена заступљена је производња лигнита, трансформација лигнита у електричну и топлотну енергију, као и истраживање и производња нафте и природног гаса.

Производња лигнита се 2010. године остварује само на површинском копу “Дрмно”, пошто су површински копови “Кленовник” и “Ћириковац” престали са радом. У току је процес подизања годишњег капацитета површинског копа “Дрмно” на 9 милиона тона угља. Угаљ се са више од 95% пласира у термоенергетске објекте Костолца, а за остатак од 5% постоји тржиште индустријске и широке потрошње.

Термоелектране “Костолац А и Б” снабдевају се потребним количинама угља са површинског копа “Дрмно”. Угаљ са површинског копа “Дрмно” се транспортује, као ровни угаљ, системом транспортера са траком до дробиличног постројења “Дрмно” на даљу припрему.

Приоритет на површинском копу “Дрмно” је одржавање услова за производњу 9 x 10^6 t угља годишње за снабдевање костолачких термоелектрана. Производња угља у 2009. години је износила 8,5 x 10^6 t угља, а 2010. године остварена је производња од око 7,5 x 10^6 t (због ремонта термоблокова).

Годишњи капацитет на откривци и брзина напредовања фронта рударских радова условили су пројектовање запремине простора који је потребан за смештај откопаних количина откривке увећаних за коефицијент растреситости од кр = 1,2 након примарног слегања одложених количина откривке. Пројектовано је унутрашње одлагалиште у границама копа запремине од 2.862.589.000 m^3.

Припрема угља одвија се кроз процесе класирања (просејавањем) и уситњавања (дробљењем).

Откопани угаљ се системом транспортних трака извози из копа и довози до простора непосредно уз депонију угља. Са депоније угаљ се усмерава ка термоелектранама.

Графикон 5. Производње откривке на костолачким коповима (2000–2009)

Графикон 6. Производње угља на костолачким коповима (2000-2009)

Графикон 7. Приказ планиране и остварене производње у ТЕ КО “Костолац” (2000-2009)

Даља експлоатација угља на површинском копу “Дрмно” и повећање капацитета експлоатације угља и откривке генерално се може оценити као сложена. За остварење планиране динамике развоја неопходна је:

- благовремену изградњу и увођење у рад пројектованих линија бунара и осталих објеката заштите површинског копа и одлагалишта од вода како би се извршило предодводњавање копа; извођење ових радова је у заостатку у односу на планирано и пројектовано стање;
- послове на изради водонепропусног екрана по завршној контури површинског копа “Дрмно”;
- пројектовану динамику откопавања откривке и угља у циљу достизања завршне контуре површинског копа, пуне ширине фронта радова и обезбеђења потребних количина угља за термолектране “Костолац А и Б”;

- изградњу путева, контејнерских насеља, радионичког круга и хидрограђевинске радове;
- увођење далековода напона 35 kV, као и набавку мобилних трафостаница, телекомуникација и информационог система;
- благовремено спровођење експропријације непокретности;
- интензивирање археолошких истраживања и сл.

Гледано дугорочно, поред развоја рударских радова у копу "Дрмно" постоји могућност експлоатације угља у зони између копова "Кленовник" и "Ћириковац" и западно од спољног одлагалишта "Петка" површинског копа "Ћириковац". Први резултати истражних радова у западном лигнитском лежишту указују на добру перспективност овог лежишта.
Извршена је делимична рекултивација спољашњег одлагалишта у површинском копу "Кленовник" Коначна рекултивација откопаног простора копа и унутрашњег одлагалишта биће извршена након затварања копа.
Део откопаног простора површинског копа "Ћириковац" користи се за депоновање пепела. Нови систем транспорта и депоновања пепела густом хидромешавином изграђен је за потребе ТЕ "Костолац Б". Предвиђено је да се пепео и шљака на овом систему транспортују у виду густе хидромешавине (42-48 % чврсте масе) цевоводом дужине 6 km на депонију која је обложена водоотпорним фолијама. Исти систем биће урађен и за потребе ТЕ "Костолац А".
Лежиште "Пољана" са процењеним резервама од 70 милиона тона, може се сматрати као перспективно за експлоатацију. Залегање нађених слојева и постојање насеља изнад лежишта упућује на могућност јамске експлоатације.

Развој енергетско-индустријског комплекса. Производња електричне енергије се остварује у термоелектранама "Костолац А и Б". ТЕ "Костолац А", коју чине блокови А1 и А2, лоцирана је на обалама некадашњег Дунавца, на местима старих термоелектрана "Мали и Велики Костолац". Са Дунавом су повезане пловним каналом дужине 1,7 km, чија вода служи за њихово напајање и за остале потребе. Блокови Костолац А1 и А2 технолошки су везане и преко низа заједничких објеката (допрема угља, црпна станица расхладне воде, хемијска припрема воде,одводни канал топле расхладне воде, електрокоманда, станица течног горива, разводно постројење 110 kV и 35 kV и међублоковска веза за међусобну испоруку паре у случају потреба). Димни гасови из блока А1 се емитују у атмосферу из димњака висине 105 m и пречника на излазу 5 m, а из блока А2 из димњака висине 110 и пречника на излазу 5,7 m.
ТЕ "Костолац Б", коју чине блокови Б1 и Б2, налази се поред површинског копа "Дрмно" на удаљености око 1 km. На термоелектрани је предвиђена депонија угља од 700.000 t са одговарајућом механизацијом. Снабдевање блокова се обавља преко командно-пресипне зграде преко косих транспортера. Технолошки систем за прикупљање и отпрему пепела и шљаке подразумева прихватање пепела и пнеуматско-хидраулични транспорт до прихватног резервоара у багер станици. Транспорт шљаке од отшљакивача обавља се тракастим транспортером до дробилице, односно каналом којим се помоћу спирне воде односи у базен хидросмеше. Предвиђене су две багер пумпе 1250 m^3/час по блоку. У прво време коришћена је депонија пепела поред реке Дунав површини од око 250 ha. Од 2007. године почела је реконструкција система увођењем транспорта са густом мешавином и депоновањем у унутрашње одлагалиште копа "Ћириковац". За емитовање димних гасова из блокова Б1 и Б2 димензионисан је заједнички димњак висине 250 m и пречника на излазу 9,8 m.
У термоелектранама су активна четири блока укупне снаге преко 1.000 MW, а инсталисане снаге и потребне количине угља по блоковима дати су у Табели 17. Производња електричне енергије се задњих година креће на нивоу од преко 5.829 GWh/годишње, односно преко 15% укупне производње електричне енергије ЈП "Електропривреда Србије".

Табела 17. Термоенергетски капацитети и потрошња угља

Термоелектрана	Инсталисана снага (MW)	Потребне количине угља (t/год.)
Костолац А1	100	900.000
Костолац А2	210	1.600.000
Костолац Б1	348,5	3.000.000
Костолац Б2	348,5	3.000.000
Укупно ТЕ Костолац	1007,0	8.500.000
	Широка потрошња	500.000
	Укупно површински коп Дрмно	**9.000.000**

Графикон 8. Производња електричне енергије на бази угља Костолачког басена

Топлотни извор за даљинско грејање Пожаревца и Костолца је ТЕ "Костолац А" – блокови А2 (базни топлотни извор) и А1 (вршни топлотни извор) и ТЕ ''Костолац Б'' – блокови Б1 и Б2. Измењивачко-пумпна станица (ИПС) смештена је у оквиру ТЕ "Костолац А". Тренутни капацитет ИПС-а је 64 MW (измењивачи за хаварни рад) и 106 MW (базни), који могу да се истовремено користе у паралелном раду. У крајњој фази ИПС ће имати капацитет 64 MW (измењивачи за хаварни рад) и 232 MW (за рад са базним и вршним извором) за грејање Пожаревца и Костолца. Магистрални вреловод Костолац-Пожаревац служи за транспорт вреле воде, температуре 130/75°C, притиска НП 16, од ИПС до примарне градске мреже Пожаревца. На магистралном вреловоду су предвиђени прикључци за насељена места: Костолац, Кленовник, Ћириковац и Пожаревац. Укупан предвиђени конзум свих потрошача је 315 MW.

Графикон 9. Испоруке топлотне енергије из ТЕ "Костолац А"

Последњих година дошло је до застоја у даљем истраживању нафте и гаса у подручју дрмњанске депресије из економских разлога, али ће се ускоро та истраживања наставити. На основу "Пројекта геолошких истраживања нафте и гаса на територији Србије јужно од Саве и Дунава" одобрена су НИС-у нафтно-геолошка истраживања (Решење бр. 310-02-059/2010 од 01.04.2010. године). Пројектом су предвиђене две фазе истраживања – регионална и детаљна геолошка истраживања нафте и гаса која се реализују у периоду од 2010. до 2020. године.

На раније откривеним нафтно гасним пољима "Сираково" и "Брадарац – Маљуревац" остварује се производња нафте и каптажног гаса. Производња нафте се креће на нивоу око 10.000 t/год. Произведене количине каптажног гаса (од 3.000-10.000 Hm^3/дан) се користе за подмиривање сопствених потреба (потребе грејања и технолошког процеса). На ГМРС "Сираково" каптажни гас се деведесетих година прошлог века користио и за производњу електричне и топлотне енергије путем гасомотор генератора снаге 650 kV.

И поред низа урађених студија и пројеката у претходном периоду, до изградње гасоводне мреже и самим тим коришћења природног гаса на подручју града Пожаревца још увек није дошло.

Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

Енергетска ефикасност. Нерационална потрошња енергије у Републици Србији је, у највећој мери, последица значајног коришћења енергије, посебно електричне, у домаћинствима и јавним и комерцијалним делатностима, првенствено за потребе грејања. Интензивно коришћење електричне енергије у свим секторима потрошње, умногоме је резултат ниске цене електричне енергије, у односу на друге енергенте. Дугорочно, ниске цене електричне енергије, односно диспаритет цена између електричне енергије и других енергената успоравају значајније унапређење енергетске ефикасности у Србији. Повећање енергетске ефикасности у производњи, преносу, дистрибуцији и коришћењу енергије препознато је као један од пет основних приоритета у Стратегији развоја енергетике Србије до 2015., као и у Националном програму заштите животне средине. Овај приоритет је, пре свега, значајан због усклађивања производње енергије са реалним потребама сектора потрошње енергије, али и због смањења утицаја сектора енергетике на животну средину, повољног утицаја на ефикасност привреде, стандард грађана и смањење увозне зависности.

У Програму остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. и Уредби о изменама и допунама уредбе о утврђивању програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. истакнуто је да се изузетно нерационално користе сви енергетски извори (угаљ, нафта, гас, водни потенцијал). И други стратешки документи Републике Србије придају велики значај енергетској ефикасности и нужности спровођења конкретних активности у циљу њеног повећања. Рационална употреба енергије и повећање енергетске ефикасности данас представљају кључне елементе одрживог развоја, како је утврђено Националном стратегијом одрживог развоја, а повећање енергетске ефикасности један је од приоритета у Националној стратегији привредног развоја РС од 2006. до 2012. године.

Енергетска ефикасност у свим секторима потрошње (рударству, енерегетици, индустријии, саобраћају, зградарству, комуналним делатностима) врло је ниска на целом Планском подручју.

Највећи потрошач топлотне енергије је индустријски сектор. Производњу и потрошњу топлотне енергије за индустијске потребе карактерише недостатак модерне технологије, па је самим тим, и енергетска ефикасност мала.

Током деведесетих година прошлог века дошло је до пада индустријских активности у Републици Србији. Након 2002. године уследило је интензивирање производње, али она и даље није на задовољавајућем нивоу, док ниске цене електричне енергије дестимулативно утичу на рационално коришћење енергије у свим гранама индустрије. Поуздано утврђивање финалне потрошње енергије у индустрији по индустријским гранама и дефинисање енергетских индикатора на бази расположивих података тренутно није могуће. Поред недостатка података о потрошњи финалне енергије у индустрији, не постоје ни целовите системске анализе, што додатно отежава утврђивење финалне потрошње енергије у овом сектору. Како би се превазишли наведени недостаци, у наредном периоду је неопходно спровести снимање стања кроз систематске студије, енергетске ревизије и увођења система газдовања енергијом (енергетског менаџмента) код великих потрошача енергије. Ово је значајно и због постојања великих разлика у погледу нивоа упослености капацитета, економских прилика и пословања, како између различитих грана индустрије, тако и између појединачних предузећа.

На Планском подручју, енергетска ефикасност у саобраћају слична је као и у Републици. У сектору саобраћаја доминира друмски саобраћај. Кључни проблем у погледу енергетске ефикасности, заштите животне средине, али и безбедности у саобраћају је старост возног парка.

На Планском подручју не постоји праћење енергетских биланса и потреба, па самим тим ни планови развоја енергетике у наредном периоду. Природни услови подручја ослањају се на производњу енергије пре свега из угља.

Разлози за велику потрошњу енергије у Планском подручју су:

- велики губици који настају у транспорту кроз систем грејања због дотрајалих и неадекватно изолованих цеви;
- расипање енергије јер се даљинско грејање плаћа по квадратном метру, а не по стварној потрошњи, те корисници нису мотивисани да је штеде;
- непостојање довољне свести грађана о томе да је енергија вредан ресурс који треба трошити рационално;
- непостојање управљања енергијом - енергетског менаџмента; и
- непостојање адекватне спољне термоизолације; термостатских вентила за радијаторе који би регулисали потрошњу у складу са температуром, као и коришћење неадекватних електричних уређаја у домаћинствима који троше више струје.

У ТЕ-КО "Костолац" предузете су мере које се односе на побољшање енергетске ефикасности (уштеда електричне енергије у сопственој потрошњи, побољшљање енергетске ефикасности три трафостанице, замена старе дотрајале столарије на неким објектима PVC столаријом, постављање термоизолације на неколико објеката). Међутим, не постоји интегрални план за побољшање енергетске ефикасности у целом систему (индустријске производње, саобраћаја, изградње и реконструкције објеката и др.).

Према Програму остварења стратегије развоја енергетике Републике Србије, просечна специфична финална потрошња енергије за грејање и припрему санитарне топле воде процењује се на око 220 kWh/m^2, што је много више од просека ЕУ. На Планском подручју нису вршена истраживања која би дала прецизније податке о потрошњи енергије зависно од типова и године изградње објеката.

Ограничење за развој енергетски ефикасне производње и потрошње на Планском подручју представља: старост енергетских објеката, опреме и мреже, што уз ограничена средства за инвестиције и одржавање енергетских капацитета, доводи до великих техничких губитака у транспорту и дистрибуцији електричне и топлотне енергије; нерационално коришћење енергије, посебно електроенергије за грејне потребе, као и велика специфична потрошња енергије по јединици производа у индустрији. Проблем представљају и застарелост већине изграђених капацитета; недовољна заштита животне средине; непостојање реалних цена и паритета енергије; недостатак сопствених и иностраних средстава за развој; велики увоз енергије; нерационална организација енергетских предузећа; недостатак регулативе и стандарда у области енергетике, итд.

Да би се успоставиле мере за повећање енергетске ефикасности најпре је неопходно идентификовати основне баријере за њено повећање, које се могу класификовати на финансијске, социјалне и техничке.

Обновљиви извори енергије. У Републици Србији и на Планском подручју постоји технолошко заостајање и неразвијена индустрија за производњу енергетске опреме за коришћење енергије из обновљивих извора.

На подручју града Пожаревца не постоје програми за коришћење ОИЕ, као ни енергетски биланси коришћења ОИЕ. Од обновљивих извора енергије већи значај могу имати енергија из биомасе, енергија сунца и енергија ветра.

Енергија из биомасе. Биомаса је укупан биолошки материјал из шумарства, пољопривреде, животињски измет и остаци из сточарства, који могу бити претворени у гориво.
Планско подручје није богато шумама. Шумско земљиште је заступљено са 8,2% (око 3.986 ha).
Биомаса или отпад биомасе из прераде дрвета и ратарске производње користи се за добијање топлотне енергије, пре свега, у домаћинствима. Постројења и објекти у којима се дрво користи као погонско гориво углавном имају ниску енергетску ефикасност.
Тренутно стање је следеће:
- производња енергије из биомасе користи се за индивидуално загревање;
- углавном је ниска искоришћеност постојећих извора биомасе;
- прецизни статистички подаци о искоришћењу биомасе не постоје; и
- већи број домаћинстава користи дрво као гориво за грејање.

Енергија ветра. Ветар дува скоро преко целе године, више зими, с јесени и пролећа, него лети. Тишине су заступљене са свега 170-200 ‰, а ветар умерене до веће брзине је честа појава.
Процена енергетског потенцијала на Планском подручју је обављена на основу података Хидрометеоролошког завода Србије, прикупљених мерењем на метеоролошким стубовима висине до 10 метара. Агенција за енергетску ефикасност Републике Србије је обавила мерења параметара ветра на висини од 50 метара на територији општине Велико Градиште. На спољном одлагалишту површинског копа "Дрмно" (КО Брадарац) постављена је, такође, станица за мерење интезитета и учесталости ветра. Мерења су спроведена у периоду од 23.11 2007. до 23.11. 2010. године.

Табела 18. Резултати мерења брзине ветра на висини од 50 метара

Локација	Просечна брзина ветра на висини од 50 m (m/s)		Екстраполисана просечна брзина ветра на висини од 80 m (m/s)		Расположивост података	
	6 месеци	12 месеци	6 месеци	12 месеци	6 месеци	12 месеци
Велико Градиште	3,61	3,50	3,82	3,71	99,7%	99,0%
Спољно одлагалиште површинског копа "Дрмно"	6,83	6,05	7,10	6,29	99,44	99,72

За тачну оцену оправданости изградње електране на ветар неопходно је спровести детаљна мерења брзине и правца ветра. У наредном периоду, потребно је наставити мерења ветра на висинама од 50 метара у циљу израде атласа ветрова и стварања услова за инвестирање у капацитете за производњу електричне енергије који користе енергију ветра.
Соларна енергија. Расположив потенцијал сунчеве енергије је висок и погодан је за коришћење како активних тако и пасивних соларних система. На годишњем нивоу, на подручју града Пожаревца, просечна вредност енергије глобалног зрачења износи око 1.300 до 1.400 kWh/m^2/годишње.
Према резултатима истраживања процене расположивог енергетског ресурса сунчевог зрачења су:
- средња годишња енергија по јединици површине (глобална сунчева ирадијација на хоризонталну површину) износи 1.387 kWh/m^2;
- просечне дневне количине сунчеве енергије на хоризонталну површину крећу се у распону од 3,4 до 4,0 kWh/m^2; и
- најповољнији простор за коришћење соларне енергије је на потезу од градског насеља Пожаревац према истоку, са потенцијалома од 5,2 до 5,4 kWh/m^2.

Просечан годишњи број сати са инсолацијом ("сунчани сати") износи око 2.000, са просечном облачношћу 5-6, што представља добре услове за искоришћавање соларне енергије. Највећа количина соларне енергије је на располагању у периоду од априла до септембра, што се подудара са вегетационим периодом. Може се констатовати да ово подручје спада у повољне зоне за коришћење соларне енергије применом пасивних и активних соларних система, пре свега, за производњу топлотне енергије, као и примену принципа пасивне соларне архитектуре.
Према попису из 2002. године, на подручју града Пожаревца је живело 24.412 домаћинстава. Ако би у просеку свако пето домаћинство уградило соларни пријемник површине 4 m^2, произвело би се око 1,71 GWh/год. топлотне енергије која би највећим делом заменила потрошњу електричне енергије, а делом фосилна горива која се користе за загревање санитарне воде, и омогућила смањење емисија угљен-диоксида за око 2.250 тона годишње.
Степен искоришћења сунчеве енергије зависи и од квалитета пријемника.
Геотермална енергија. На подручју града Пожаревца постоје извесни потенцијали за коришћење геотермалне енергије. Према температурним карактеристикама регистроване термалних и минералних вода могу се сврстати у групу хипотерми (20-34ºC), хомоеотерми (34-38ºC) и хипертерми (преко 38ºC).
С обзиром на хемијски састав оне се могу користити за спортско-рекреационе сврхе (спољња употреба). Минералне и термоминералне воде могу се користити као лековите (балнеотерапеутске сврхе), за загревање стакленика и сл.
У централним деловима Дрмљанске депресије, могу се очекивати максималне температуре које износе око 50ºC. Ове воде могу имати широку примену као минералне у ужем смислу, затим у спортско рекреационе, балнеолошке, енергетске и технолошке сврхе. Употреба ових вода не захтева посебне мере заштите у погледу испуштања у отворене реципијенте.

У кругу КПД "Забела" (Ре-1) регистрована температура излазу из бушотине износи 40ºC, али још увек нема довољно поузданих података о издашности бушотине.
На локалитету Горњег костолачког острва, процена је да се на веома малим дубинама могу добити количине од 10-15 l/s са температуром од око 50ºC. Ради се о веома перспективној локацији која би могла да се користи у енергетске сврхе.
На основу геолошке грађе терена може се очекивати захватање подземних вода мале минерализације (1-3 g/l) на ширем подручју Дрмљанске депресије, нарочито у микролокацијама као што су Петка, Острво, Виминацијум, Кличевац, Костолац, Пожаревац, Брадарац и др. Висина минерализације и хемијског састава као и температурне карактеристике, указују на изузетну потенцијалност ових терена за захватање и искоришћавање квалитетних термоминералних вода.
У централном делу Басена, прогнозира се висина температура од 60-70ºC, за усвојени градијент од 5ºC/100 m.
Мале хидоелектране. Према досадашњим истраживањима не постоје довољни потенцијали за коришћење енергије малих хидроелектрана.

3.1.5. Развој и размештај привредних активности

Привредни развој и просторни размештај индустрије

Досадашњи развој и структурне карактеристике привреде. Привредну структуру града Пожаревца карактерише доминација рударско-енергетско-индустријског комплекса и пољопривреде, уз релативно развијене делатности терцијарног сектора. Динамичан развој рударско-енергетско-индустријског комплекса ТЕ-КО "Костолац", прехрамбеног и металског комплекса имао је снажан утицај на укупан друштвено-економски развој. Условио је промене привредне структуре и социоекономских карактеристика домаћинстава, брзи раст укупне производње, друштвеног производа, запослености и доходака становништва и други позитивни утицаји, али и промене у коришћењу пољопривредног земљишта, просторној организацији насељске мреже, инфраструктуре и стања животне средине. Градови Пожаревац и Костолац су стожери привредног и укупног развоја. Пожаревац је полифункцијски национални урбани центар, док је Костолац један од рударско-енергетских центара у Србији, са знатним утицајем на економску развијеност Пожаревца.
Транзицијска рецесија и светска економска и финансијска криза проузроковала је нови пад привредне активности на Планском подручју. Упркос томе, град Пожаревац припада кругу развијених локалних самоуправа (14. место у Србији), чији је степен развијености изнад републичког просека[5]. У формирању народног дохотка преовлађује секундарни сектор (53,7%), затим терцијарни (30%), док примарни сектор учествује са 16,3%. У 2005. години, учешће индустрије у дохотку је износило 41,2%, пољопривреде 16,3%, трговине 17,4%, грађевинарства 12,5%.
У протеклој деценији на Планском подручју стагнира ниво укупне запослености. На подручју града Пожаревца, марта 2011. године, било је запослено 22.244 лице (градска општина Костолац 6.959), од тога 5.373 предузетника (Табела 19). **Услед снажне деиндустријализације у периоду 1999-2011. број индустријских радника је смањен 3,9 пута,** тј. са 10.008 на 2.588 запослених или за 74,2%. Упркос томе, отварање нових радних места у сектору предузетништва и запошљавање у јавном сектору допринело је да укупна запосленост остане на стагнантном нивоу (22.167 лица и 22.224 лица, респективно).
У структури запослености секундарни сектор учествује са 32,7%, уз доминацију сектора услуга (66,5%). У укупној запослености (марта 2011. године) учешћа су следећа: производња електричне енергије 16,9% (3.764 запослених), прерађивачка индустрија 11,6% (2.588 радника), здравство и социјални рад 8,7%, трговина 9,3% (2.060 лица), државна управа 5,6%, образовање 5,7%, грађевинарство 3,8%, комуналне услуге и саобраћај 2,8%, пољопривреда, рибарство, шумарство, водопривреда 0,9%, услуге смештаја и хране 1,2%, послови са некретнинама 0,01%.

Табела 19. Кретање и структура укупне запослености, март 2011.

Подручје	Укупно запослени	Запослени у производњи електр.ен., прерађ. индустр. и рударству	Приватни предузетници и лица запослена код њих и лица која самостално обављају делатност	Приватни предузетници и лица запослена код њих и лица која самостално обављају делатност у %
1. Град Пожаревац	22.244	6.490	5.373	24,2
2.Браничевски округ	36.673	7.964	11.369	31,0
Србија	1.754.691	345.929	405.476	23,1

Извор: САОПШТЕЊЕ ЗП21, СРБ213 ЗП21 290711, Статистика запослености и зарада, број 213 - год. LXI, 29.07.2011., РЗС

На подручју града Пожаревца 31.12.2009. године било је 5.137 незапослених лица или 69 на 1.000 становника, што је знатно ниже у односу на републички просек (100 незапослених/1000 становника). Квалификациона структура незапослених је врло неповољна – 42,7% лица је без квалификација.

[5] Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе у 2011., Службени гласник РС, бр.69/2011 од 19. септембра 2011. године

Просечна нето зарада у октобру 2011. године у граду Пожаревцу је 42.412 динара или 111,1% просека Србије, што ово подручје сврстава на 10. место у Србији (у јануару 2011. године било је на 5.месту). Градска општина Костолац са нето зарадама 53.798 динара или 141% у односу на републички просек заузима 3.место у Србији (иза општине Н.Београд и Лазаревац, док је јануара 2011.године Костолац имао лидерску позицију у Србији са 2,17 пута већим зарадама од просека РС). Град Пожаревац има потпросечне нето личне зараде (92,2%).[6]

Привредна структура на подручју града Пожаревца је релативно диверзификована, уз велики значај индустрије, агрокомплекса и терцијарних делатности. У индустријској делатности значајан удео имају капитално-интензивне гране производње угља, електричне енергије и нафте и гаса, као и прехрамбена индустрија. Највећи енергетски капацитети су у саставу ПД ТЕ-КО "Костолац" и изграђени су у Костолцу.

Експлоатацију и прераду угља на подручју басена данас обавља ПД ТЕ-КО "Костолац" д.о.о. Костолац, као једно од 11 привредних друштава у саставу ЈП "Електропривреда Србије". Реструктурирањем система, 2004. године издвојено је пет предузећа услужних делатности (non-core) које су ван директне електропривредне делатности: ПД "РИО", ПД "ПРИМ", ПД "Георад", ПД "Аутотранспорт" и ПД "Костолац услуге". У 2006. години формирано је ПД "Термоелектране и копови Костолац" д.о.о. Костолац као део ЈП ЕПС. ПД ТЕ-КО "Костолац" је 31. 12. 2009. године запошљавало 3.414 радника или 17% укупно запослених на подручју града Пожаревца.

Индустријску структуру карактерише доминација прехрамбеног комплекса (индустрија меса и месних прерађевина, прерада млека, производња и конзервирање воћа, производња пива, производња сточне хране, прерада житарица и складиштење и др.), као и металопрерађивачка делатност, машиноградња, производња грађевинских материјала, експлоатација песка и шљунка, производња текстила, обуће, намештаја, гуме, графичка индустрија, прерада секундарних сировина и др. Највећи индустријски погони у агрокомплексу су концерн "Бамби-Банат" а.д. (кондиторска индустрија), "Житостиг" а.д., МДД Имлек "Млекара", "Шећерана" (ликвидација), МИП месна индустрија Пожаревац (у стечају), "Стижанка" фабрика сточне хране, "Воћепродукт" (прерада и конзервисање воћа, поврћа), "Филип" (складиштење житарица и сушаре), "Агракс", ПИТ – Комерц "панефино", "Рас продукт", "Пољопривреда" за пољопривредну и сточарску производњу, "Стиг" Завод за пољопривреду, "Храстовача" пољопривреда и промет (гајење жита и фарма јунади) Кличевац, погон сокара и млин (Братинац) и др.

Размештај привредно-индустријских капацитета. На Планском подручју, постоји релативно сложена просторна структура привредних делатности, посебно рударско-енергетског и индустријског комплекса. Производни капацитети су смештени у неколико привредно-индустријских, индустријских зона и појединачних локалитета. Индустрија са енергетиком користи око 275 ha (не укључујући рударске површине – копове, јаловишта, депоније). Највећи индустријски локалитети налазе се у Пожаревцу (215 ha) и Костолцу (око 45 ha). Рударски и енергетско-индустријски комплекс је велики корисник простора и заузима знатне површине. У просторној структури индустрије издвајају се привредни/индустријски центри Пожаревац и Костолац, сеоска насеља са малим производним погонима – Баре, Братинац, Батовац, Трњане, Касидол, Живица, и специфични центри у чијим атарима се врши експлоатација нафте и гаса (Маљуревац, Бубушинац, Брадарац) или вађење угља, прерада угља, геолошка истраживања и водопривредни радови (Дрмно).

Пожаревац је полифункционални центар који карактерише релативно добро развијени агрокомплекс, машиноградње, производња грађевинских материјала, експлоатација песка и шљунка, металопрерађивачка делатност, производња намештаја, конфекције, обуће и др. Привредни погони највећим делом лоцирани су у индустријској зони у Пожаревцу, површине око 215 ha. За индустријску делатност користи се око 125 ha, док простори за складишта, стоваришта и друге садржаје захватају око 90 ha. Зона се налази у југо-западном делу града уз саобраћајницу ка аутопуту. У зони су лоцирани "Моравка" индустрија текстила и конфекције, ГИК "Стиг", "Житостиг" млинска индустрија, "Бамби", Шећерана (100 ha), МИП, "Морава" фабрика пољопривредних машина и опреме, "Стижанка" фабрика сточне хране, Фабрика чарапа и др. Земљиште је власништво града Пожаревца и комунална инфраструктура је делимично урађена. У току је реализација пројекта "Формирање индустријске зоне у Пожаревцу за подстицање предузетништва" који се финансира из средстава НИП и из буџета града Пожаревца. У металопрерађивачкој индустрији послују "Бинели", "Поимекс", "Ел Сол", у машиноградњи "Сигма-процес", "Морава", у производњи намештаја "Дан едил", "Алекса", Енел (кухиње), у текстилној индустрији "Луна и Вигор", у производњи обуће и кожне галантерије "Сандра", "Корпико", "Стемип", и други. Североисточно од града налазе се лежишта глине које је некада користила "Циглана". На подручју града Пожаревца врши се обимна експлоатација и сепарација шљунка и песка. Јавна предузећа из Пожаревца имају врло важну функцију у привређивању и пружању услуга грађанима.

Костолац је значајан монофункционални енергетско-рударско-индустријски центар, са развијеном производњом угља и електричне енергије (ПД ТЕ-КО "Костолац"), погонима металског комплекса (ПД за производњу, ремонт и монтажу машина и опреме "ПРИМ", ПД РИО – рекултивација и озелењавање, одржавање паркова, ПД ФИО Костолац АД – Фабрика индустријске опреме, делова челичних производа "DR 100 IĆ"и Друштво за производњу металских производа "Метал Стојић"), рециклаже неметалних отпадака и прераде пластике и текстилне индустрије, уз заостајање других

[6] Саопштење ЗП14, бр.318 – год.LXI, 25.11.2011., СРБ318 ЗП14 251111, ИССН 0353-9555, Републички завод за статистику, Статистика запослености и зарада

делатности. Енергетско-индустријска зона у Костолцу, површине око 45 ha, има предности за интензивније активирање: повољан положај на међународном пловном путу - Дунаву, релативно добру инфраструктуру и саобраћајну повезаност са Пожаревцом. У граду су лоцирани и "Аутотранспорт" за превоз робе, путника и угља, "Стандард" трговина и угоститељство, "Костолац услуге" за одржавање, чишћење и обезбеђивање објеката.

У **Батовцу** се налази Млекара. У **Братинцу** постоје погон сокаре, млин и пекара. Насеље **Баре** има производњу сокова, фолија и столарије. У **Дрмну** се налази предузеће за геолошка истраживања, водопривредни радови и пројектовање (Георад). **Касидол** има погон за израду алуминијумске столарије. Насеље **Трњане** има стругару дрвета и израду бетонских елемената и плоча. У насељу **Живица** лоциране су стругара, млин и силос за складиштење пшенице и 2 пекаре. У Пољани послује "Елегант" – погон за производњу обуће. На подручјима насеља **Брадарац, Бубушинац и Маљуревац** у експлоатацији су нафтно-гасна поља.

Пољопривреда и рурални развој

Захваљујући изванредним педолошким и другим природним и технолошким погодностима, пожаревачка пољопривреда остварује добре производне резултате, о чему на синтетички начин говоре високи приноси пшенице на породичним газдинствима, који су константно изнад просека Републике Србије и Браничевског округа. Уједно, удео пољопривреде (укључујући скромно заступљен лов, шумарство и водопривреду) у стварању народног дохотка града Пожаревац креће се око републичког просека, а знатно испод просека Браничевског округа (према подацима за 2005. годину 16,3 %, 17 % и 36,5 %, респективно), што је последица релативно високог нивоа опште економске развијености локалне заједнице, чему у највећој мери доприноси прерађивачка индустрија (23,4 %), трговина (17,4 %), рударство (14,4 %) и саобраћај, складиштење и везе (8,6 %).
Након урушавања друштвеног сектора, пожаревачка пољопривреда је готово у целини организована на породичним газдинствима, у чијем се власништву налази око 82 % укупних пољопривредних површина и која већином (72 %) користе мање од 5 ha обрадивог земљишта. Уситњену аграрну структуру прати наглашена оријентација на запошљавање ван газдинства, знатним делом и у иностранству, подређивање структуре производње подмиривању прехрамбених потреба сопствене породице, драстично смањивање сточног фонда, застарелост тракторског парка и недостатак одговарајућих прикључних машина, одсуство специјализације производње, планирања и пословног повезивања пољопривредника, отежан и несигуран пласман тржишних вишкова по задовољавајућим ценама, високи трошкови производње, ниски и нередовни приходи, демотивисаност за инвестирање у укрупњавање и модернизацију газдинства, а надасве, неповољна старосна и образовна обележја претежног дела пољопривредног становништва.
Према Попису 2002., удео пољопривредног у укупном становништву је био испод републичког просека (8,6 % и 10,9 %, респективно). Знатно више стопе активности пољопривредног становништва које има газдинство (67,3%), у односу на непољопривредно (42,2 %), одражавају поодмаклу сенилизацију већине породичних газдинстава, која имају мало деце и омладине, па су суочена с претњом гашења и/или екстензификације производње, услед помањкања наследника за рад у пољопривреди. Преко је потребно повећање факторске продуктивности, стимулисањем процеса смене генерација власника газдинстава и укрупњавања породичних поседа, упоредо с повећавањем нивоа техничке опремљености земљишта и људског рада, увођењем савремених еколошких и здравствених стандарда у пољопривредну производњу и применом других мера подршке одрживом пољопривредном и руралном развоју.
Генерално, под условом обезбеђења подршке реструктуризацији аграрног сектора, упоредо с поштовањем правила и норми заштите животне средине у свим привредним и потрошачким делатностима, град Пожаревац има савршене природне и инфраструктурне услове за постизање конкурентности у готово свим гранама пољопривредне производње, а тиме и велике резерве за повећање доприноса пољопривреде економском развоју и прехрамбеној сигурности на локалном и националном нивоу, заштити животне средине, дугорочном одрживом управљању природним и створеним ресурсима, очувању предела, традиције, културног наслеђа и других јавних користи које немају тржишну цену. Основне угрожености у тој области су макроекономске и институционалне природе, будући да опште економске тешкоће и неизвесности могу да успоре увођење еколошки безбедних техничко–технолошких решења у процес експлоатације и прераде лигнита, с једне стране, и спровођење потребних мера заштите, рекултивације и уређења пољопривредног земљишта, у склопу целовите подршке одрживом пољопривредном и руралном развоју, с друге.

Коришћење шума, лов и риболов

Коришћење шума. Стање шума на Планском подручју није задовољавајуће ни по заступљености (заузетој површини) ни по квалитету и разноврсности. На овом подручју присутно је загађивање животне средине, па тиме и шумских екосистема. Негативно деловање се огледа кроз деградацију шума у зони рударских радова и утицаја загађења из термоелектрана. Са друге стране, рекултивација пошумљавањем деградираног подручја остварила је позитиван утицај на целокупни предео. Према Посебној основи газдовања шумама за газдинску јединицу "Копови-Костолац" (2005-2014), током двадесет година од почетка организоване рекултивације старије културе су достигле склоп и отпочеле са затварањем циклуса кружења материје унутар екосистема. Стога, може се рећи да утицај еколошких функција шуме на околину постоји и

да су деградација и загађивање простора донекле ублажени - природни процеси ерозије су заустављени, појавиле су се површине са стајаћом водом сталног карактера (баре, језера). Фауна се настанила на целокупном простору (земљишту, води, ваздуху) и практично "живот" се вратио на ово подручје. Даљим позитивним утицајем човека на шумски екосистем, очувањем заштитних функција, развијањем здравствено-рекреационих и научно-образовних функција, у многоме ће се допринети опстанку осталих екосистема овог подручја.

Газдинском јединицом (ГЈ) Копови Костолац газдује ПД ТЕ-КО "Костолац". Укупна површина ове ГЈ је 605,79 ha, и простире се у атарима насеља Ћириковац, Дрмно, Кленовник, Брадарац, Костолац села и Костолац града. Укупно под шумом је око 250 ha, од чега су шумске културе, вештачки подигните састојине, заступљене на око 161 ha.

Према Карти потенцијалне вегетације Југославије (1986), ово подручје има услове за развој бројних шумских заједница.

Quercetum frainetto-cerris s.lat., шума храста сладуна и цера. Ово је климатогена заједница великог дела Србије. Некадашња станишта ове шуме данас су заузета насељима. Основне карактеристике ове заједнице су изданачко порекло, мање висине и средњи склоп, са издвојеним и богатим спратовима жбуња и приземне флоре. Главни едификатори заједнице су: Qurecus frainetto (сладун), Quercus cerris (цер), Tilia argentea (сребрнолисна липа) и друге. Други спрат дрвећа граде: Pyrus pyraster (дивља крушка), Sorbus torminalis (мукиња), Fraxinus ornus (црни јасен), Acer campestre (клен), Acer tataricum (жешља), Cornus mas (дрен), Crateagus monogyna (глог) и друге. Ове шуме су углавном искрчене због повећања површина под пољопривредним земљиштем, а изложене су и другим негативним утицајима, као што је кресање лисника, пашарење, брст коза. Такође, долази и до промена у саставу, и то углавном садњом багрема. Багрем представља егзоту и адвентивну врсту која брзо расте и због тога чини значајно дрво за домаћинство као огрев.

Genisto-Quercetum roboris s. lat., шума лужњака и жутиловке. Ова заједница налази се претежно у централним деловима алувијалних равни, на теренима удаљеним неколико метара изнад нормалног водостаја који су још увек под утицајем подземних и плавних вода. Средњи ниво подземне воде је око 1,4 m, а плављење траје и до четири месеца, достижући 4 m изнад земљишта. Шума је изузетно варијабилна у свим спратовима. Врсте које се најчешће јављају су: Quercus robur (лужњак), Ulmus minor (брест), Alnus glutinosa (јова), Acer tataricum (жешља), Genista tinctoria subsp. elata (жутиловка), Carex remota (оштрице) и друге.

Salici-Populetum s. lat., шума топола и врба. Јавља се у фрагментима у форланду и алувијалним равнима. Услови, као што су режим влажења, земљиште и микро рељеф, нису уједначени што утиче на мозаични распоред едификатора. Ове шуме прате речне токове и везане су за рахла, песковита и шљунковита или иловаста земљишта алувијалног типа која су током целе године засићена речном водом. Доминатне врсте су из реда Salix sp. (врба) и Populus sp. (топола).

Наведене шумске заједнице су данас заступљене само у фрагметима. Ово се посебно односи на шуму сладуна и цера, од којих данас постоје појединачни примерци који су у процесу сушења, углавном, услед регулисања природних токова река. Остаци некадашњих шума лужњака, у виду групе појединачних стабала су последњих 15-20 година под заштитом државе.

Према критеријумима бонитирања земљишта, површине намењене шумарству припадају V, VI, VII и VIII бонитетној класи. То су, углавном, слабоплодна или плављена земљишта, у која спадају алувијални наноси уз велике реке, док зоне одлагалишта и површинских копова имају озбиљне ограничавајуће факторе за коришћење не само у пољопривреди, већ и у шумарству и на њима је потребно извршити рекултивацију. Такође, потенцијални простори за подизање нових шума су терени живих пескова ка Раму као и земљишта угрожена ерозијом.

Лов и риболов. На подручју града Пожаревца налази се ловиште "Стиг" које заузима површини од 38.199 ha. Ловиште је установљено решењен број 324-02-00305/95-06 (Службени гласник РС 54/95) којим је оно додељено на газдовање ЛУ "Војвода Миленко".

Поред газдовања, ловиште "Стиг" се брине о узгоју, нези, заштити и коришћењу дивљачи. План коришћења ловишта и развој ловно-туристичких и ловно-техничких објеката настоји да обезбеди услове за постизање економских капацитета за главне врсте дивљачи. Фонд дивљачи у овом ловишту је: 370 срна, 20 дивљих свиња, 3.100 зечева, 3.200 фазана и 3.200 пољских јаребица. Услови станишта у ловишту су промењени и делују негативно на промене у популацији дивљачи која стално или привремено живи у ловишту. Посебно треба истаћи да су оптимални услови за гајење срна драстично поремећени због великог броја шакала који редукују реални прираст (ланад). Иако корисник ловишта настоји да популацију шакала стави под контролу губици су и даље од 5-8%.

Ловиште "Храстовача" се налази у оквиру ГЈ "Острово" и обухвата површину од 3.114 ha. Ово ловиште је установљено решењем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде бр.324-02-283/1-93-06 (Сл. гл. РС бр.21/94). Бројно стање дивљачи на основу бројања од 19. марта 2011. године је следеће: срна 35, дивља свиња 35, зец 134, фазан 246, дивља патка глувара 378 и пољска јаребица 30.

Рекултивацијом деградираног простора остварује се позитиван утицај у смислу спонтаног враћања животињских врста које су га раније напустиле. Према подацима ШО "Копови-Костолац" присутност појединих врста је повећана, док су неке врсте врло брзо достигле значајну бројност и покривеност подручја (дивља свиња, зец, срна, неке врсте птица). Оваквом брзом повратку животињског света је допринела и вишегодишња забрана лова од стране локалног ловачког удружења.

Планско подручје припада рибарском подручју "Дунав III". Основни водни ресурс представља река Дунав, која је по квалитету воде у границама II класе бонитета, с мањим одступањима на појединим локалитетима у одређеном периоду године. Поред Дунава, издвајају се и његове главне притоке Велика Морава и Млава. Ово подручје има значајан рибљи фонд који обухвата и економске важне рибе (сом, шаран, смуђ, штука и кечига, као и интродукована врста бели толстолобик). Изузетно погодно место за мрест бројних врста риба које из Дунава доспевају Костолачким каналом је бара Шугавица, као и Млава на ушћу у Дунав. Услед антропогених притисака у фази је нестајања, па је установљена забрана привредног риболова на овом простору.

Развој туризма

На основу туристичке валоризације потенцијали Планског подручја, могу се оценити као релативно повољни у погледу богатства мотива, природне и културне баштине и приступачности (положај на Дунаву – деоници коридора VII, и гравитациона зона ауто-пута Е-75), са Дунавом (један од примарних туристичких простора који интегрише туристичке кластере Војводине, Београда и југоисточне Србије), ушћима његових притока (Мораве код Дубравице и Млаве код Костолца) и речним адама, Виминацијумом и другим културно-историјским споменицима (локалитети Маргум, Рукумија, Малинац и други), заштићеним природним вредностима (парк природе Пругово, споменици природе у Драговцу и Љубичеву и неколико предела посебних природних одлика), Пожаревцем и туристичко-спортским манифестацијама (Љубичевске коњичке игре и др.). Расположиви туристички потенцијали на међународном пловно-наутичком путу и близина већих градских агломерација (пре свега Београда), представљају фактор развоја наутичког (са другим видовима водног туризма), туринг (кружна и линеарна туристичка путовања/туре/путеви – римских палата и споменика, дунавских мотива, бициклизма–Euro Velo 6, деоница бр. 10 Рам–Виминацијум, пешачења, јахања, лова, риболова и др.), излетничког и других видова туризма. За ово туристичко подручје карактеристични су и други садржаји за развој специфичних видова туризма као што су: рударско-индустријски, спортско-авантуристички, археолошки (путеви римских императора), коњички спортови и др.

Потенцијали за развој туризма су недовољно искоришћени, уређени и афирмисани. За адекватно активирање туристичких потенцијала, непходно је обезбедити следеће предуслове: бољи маркетинг туристичке понуде; развој дестинације са знатним учешће целогодишње понуде уз функционалну интеграцију више видова туризма на подручју плана и са непосредним окружењем; развој саобраћајне, комуналне и пловно-наутичке инфраструктуре; као и реконструкцију постојећих и реализацију нових смештајних капацитета. Туристички развој у највећој мери зависиће од анимирања комерцијалне туристичке и рекреативне тражње, како домаће тако и иностране. Зачеци иностране туристичке тражње су видљиви, јер се на Дунаву (постојећи пристан на 1095 р. km) задржавају међународни крузинг бродови, који су све популарнији на дунавским турама до Црног мора, што треба искористити како за интензивирање посете археолошком парку Виминацијум (који је уцртан у итинерер ових луксузних путовања) тако и за промоцију других итинерера са атрактивним туристичким производима на Планском подручју и непосредном окружењу. За активирање туристичких потенцијала и развој интегрисане туристичке понуде са окружењем, неопходно је осавремењавање, како туристичко-рекреативне инфраструктуре на Дунаву, тако и мреже путева, посебно ка Вименацијуму.

Постојећа туристичка понуда претежно је везана за Пожаревац са непосредним окружењем, првенствено за ергелу "Љубичево" (легат књаза Милоша), Дунав и археолошки парк Виминацијум. Из аспекта развоја туризма велики значај има Дунав чија акваторија, поред пловног пута, пружа услове за пловидбу мањих пловних јединица и рибарских чамаца. Приобаље Дунава је, такође, од значаја за развој туризма (са потенцијалном локацијом за марину, пристан, плажу, риболовне и бициклистике стазе и друге видове коришћења). У овај појас улазе и форланди који су углавном обрасли шумом и аде (Жилова, Стојкова, Чибуклијска (део) и Завојска). Суштину туристичке понуде на Планском подручју представљају комбинација "Еколошке зоне Дунава" (са богатством акваторијских и приобалних форми биодиверзитета) и "Историјске зоне Дунава" (са Виминациумом и осталим културолошким разноврсностима и етно-традиционалним догађајима), коју употпуњује Пожаревац. са низом туристичких вредности (Саборна црква, Народни музеј, Галерија Милене Павловић Барили, Градски парк, спомен парк Чачалица у Пожаревцу, Зграда начелства и суда, Етно парк Тулба и традиционална туристичко-спортска манифестација Љубичевске коњичке игре). Постоји иницијатива за развој "индустријског туризма".

Планско подручје са окружењем налази се у гравитационој зони ауто-пута Е-75, што омогућава издвајање неколико итинерера, који су интересантни како транзитним туристима тако и излетницима из оближњих градских агломерација, и то: Подунавски итинерер, дужине око 94 km (петља Смедерево–Смедерево са тврђавом–Пожаревац–Костолац–археолошки парк Виминацијум–Дрмно–Кличевац–Рам–Сребрно језеро–Тополовник–Братинац–Љубичево–петља "Пожаревац"); Итинерер Млава–Бељаница–Ресава, дужине око 90 km (петља "Пожаревац"–Љубичево–Пожаревац – Горњачка клисура и манастир Горњак–Жагубица–планина Бељаница са пећинама – Стрмостен – Деспотовац – утврђење и манастир Манасија – Сење – манастир Раваница – петља "Ћуприја"); Ђердапски итинерер (петља "Пожаревац" – Љубичево – Пожаревац – Велико Градиште – Сребрно језеро – Голубац – НП Ђердап – итд.)

Туристичка понуда је углавном везана за једнодневне излете, а могућности смештаја туриста су скромног капацитета и износе око 400 лежајева (140 у хотелу Дунав у Пожаревцу, 150 у ученичком дому Тулба и око 100 лежајева у хотелу

Костолац и неколико мотела) који су незадовољавајућег квалитета. Од укупног броја туриста који су посетили Браничевско-Подунавски регион у 2006. години (око 50 хиљада) 11% или око 5.500 је дошло у Пожаревац, од чега се највећи део односи на обилазак Виминацијума. Претпоставља се да је укупни број туриста знатно већи, ако се узму у обзир екскурзије и међународни крузинг бродови (око 100 бродова 2006. године), којима је археолошки парк Виминацијума обавезни туристички итинерер (према званичним подацима из Виминацијума број посетилаца је 2010. године износио око 50.000). У току је реализација туристичког научноистраживачког, пословног, едукативног центра у комплексу Виминацијума (Domus Hostiliana Scientiarum), у форми аутентичних римских императорских и царских вила, намењеног развоју археолошког туризма за којим постоји тражња на иностраном тржишту.
Постоји интерес за одрживим развојем туризма као потенцијалним покретачем привредног развоја. Носиоци промоције туризма, координације понуде и потражње у културно-едукативне делатности у туризму су туристичка организације Пожаревца и Великог Градишта, као и археолошки парк Виминацијум. За коришћење туристичких потенцијала и остваривање интегративне улоге туризма у значајно је обезбедити активно учешће и координацију надлежних субјеката Републике, града Пожаревца, насеља у окружењу, туристичких организација као и управе археолошког парка Виминацијум.

3.1.6. Инфраструктурни и комунални системи

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

На подручју града Пожаревца примарне саобраћајне везе са окружењем остварују се друмским саобраћајницама и железничком пругом.
Са осталом путном мрежом у региону и Републици, Планско подручје је повезано државним путевима I и II реда који пролазе његовом територијом. То су државни путеви I реда бр.24 и 25.1 и државни путеви II реда бр. 103, 105, 107б, 108а и 214а.
Окосницу путне мреже Планског подручја чине два путна правца магистралног карактера:

- државни пут I реда број 24 (Ковин – Смедерево – Пожаревац – Кучево – Мајданпек – Неготин –граница Бугарске (Брегово), који кроз Планско подручје пролази у правцу запад–исток, и њиме се остварује директна веза са суседним градским центром Смедерево и даље преко Ковина са Војводином и суседном Румунијом са једне стране, а са друге, на истоку, преко Кучева, Мајданпека и Неготина и са Бугарском; овај пут уједно представља и најкраћу везу са постојећим аутопутем Београд – Ниш – граница са Македонијом (удаљеност око 18,5 km од Пожаревца), који је део европског пута Е-75, и преко кога се остварује веза Планског подручја са осталом мрежом европских путева; дужина овог пута на Планском подручју је око 13,5 km; и
- државни пут I реда број 25.1 (Брана ХЕ "Ђердап" – Доњи Милановац – Голубац – Велико Градиште – Пожаревац) на Планском подручју има дужину од око 13,8 km, а правац пружања је од Великог Градишта према Пожаревцу, где се завршава на укрштању са државним путем број 24.

Пре петнаестак година изграђене су обилазнице државних путева број 24 и 25.1 (дужине око 16 km), међутим, ове трасе још увек нису уведене у референтни систем државних путева Републике Србије. Укупна дужина државних путева I реда, укључујући и изграђене обилазнице, на подручју града Пожаревца износи око 43 km.
Значајан део путне мреже на подручју града Пожаревца чине и државни путеви II реда (путеви регионалног карактера). Ради се о следећим путним правцима: ДП бр.103 (Костолац – Пожаревац –Жабари – Свилајнац – Деспотовац – Ћуприја), ДП бр.105 (Рам – Братинац – Салаковац – Мало Црниће–Жагубица–Брестовац–Селиште), ДП бр.107б (Бошњак–Орљево–Пожаревац–Дубравица (пристаниште), ДП бр.108а (Берање – Средњево – Голубац) и ДП бр. 214а (Осипаоница – улаз у Пожаревац). Дужина мреже државних путева II реда износи око 71 km.
У табели 20 приказане су оријентационе улазне, односно излазне стационаже државних путева на подручју града Пожаревца.

Табела 20. Преглед државних путева на Планском подручју

Ознака пута	Траса пута	Ознака деоница на Планском подручју*	Стационажа (km)	
			почетна	завршна
Државни путеви I реда				
ДП-24	АП Војводина – Смедерево – Пожаревац – Кучево – Мајданпек – Неготин – граница Бугарске	0276, 0277, 0418	272+917	286+422
ДП-25.1 Брана ХЕ "Ђердап" – Доњи Милановац – Голубац – Велико Градиште – Пожаревац 0330, 0331, 1047, 0332, 1366 146+138 159+896				
Државни путеви II реда				
ДП-103	Костолац – Пожаревац – Жабари – Свилајнац–Деспотовац–Ћуприја	0366, 1366 (преклоп са ДП-25.1), 0367	0+000	23+622
ДП-105	Рам – Братинац – Салаковац – Мало Црниће – Жагубица – Брестовац – Селиште	0388, 1047 (преклоп са ДП-25.1), 0389	0+952	28+118
ДП-107б	Бошњак – Орљево – Пожаревац – Дубравица (пристаниште)	0427, 1418 (преклоп са ДП-24), 0428	26+232	44+467
ДП-108а	Берање – Средњево – Голубац	0438	0+000	5+483
ДП-214а	Осипаоница – улаз у Пожаревац	0717	7+992	10+588

**Према референтном систему државних путева Србије*

Сви државни путеви на Планском подручју су двотрачни, са по једном коловозном траком по смеру, покривени су савременим коловозним застором, а стање је потпуно задовољавајуће само на путевима I реда. Већина државних путева II реда захтева рехабилитацију, док је на појединим путевима неопходна потпуна или делимична реконструкција деоница. Стање хоризонталне и вертикалне сигнализације је, такође, потпуно задовољавајуће само на државним путевима I реда. Укупна дужина државних путева на подручју града Пожаревца износи око 114 km.

Мрежа општинских путева на подручју града Пожаревца има дужину око 65 km, одликује је високо учешће путева са савременим коловозним застором (око 90%), али и лоше стање коловоза, мала просечна ширина, одсуство сигнализације и слично.

Категорисана путна мрежа (државни и општински путеви) на подручју града Пожаревца има укупну дужину око 179 km, од чега око 64% чине државних путеви, а 36% су општински. Учешће путева са савременим коловозом у мрежи је високо и износи преко 96%, што је знатно изнад просека у односу на Браничевски округ и Републику Србију. Међутим, и поред овако високог учешћа путева са савременим коловозом, стање појединих путева (већине општинских и појединих државних путева II реда) није на задовољавајућем нивоу.

Један од показатеља развијености путне мреже је и густина путне мреже, која на подручју града Пожаревца износи 36,7 km/100km^2 и знатно је испод просека за Србију, што је последица велике површине као и чињенице да је у односу на државну, општинска мрежа путева слабије развијена.

У погледу положаја појединих насеља у односу на мрежу путева стање је релативно добро. Наиме, од укупно 27 насеља на Планском подручју, кроз једно насеље (градско – Пожаревац – у коме живи око 56% становништва подручја) пролазе државни путеви I реда, 16 има непосредну везу државним путевима II реда (укључујући и градско насеље Костолац), док је 10 насеља на општинској мрежи путева (у њима живи свега 12,4% становника).

Анализом саобраћајног оптерећења путева утврђено је да је на Планском подручју најоптерећенија деоница пута ДП-24, Мала Крсна–улаз у Пожаревац са 9.035 возила просечно у току дана (у оба смера). Висок ПГДС бележи се и на деоници ДП-25.1 од Братинца до улаза у Пожаревац (6.363 возила), као и деоници ДП-105 од Братинца према Салаковцу (4.220 возила просечно дневно). Значајан део саобраћајних токова на главним путним правцима у транзиту је кроз Планско подручје. У погледу структуре саобраћајног тока, на свим деоницама посматраних путних праваца, уочава се да је доминантна категорија возила – путнички ауто (учешће 79–84% у току), теретна возила имају учешће 14-20%, а аутобуси испод 1,5%.

Један од показатеља економске развијености и стандарда неког подручја је и степен индивидуалне моторизације, који је на подручју Града Пожаревца (2008. година) износио око 239 путничих аутомобила на 1.000 становника, што је знатно изнад просека у односу на Централну Србију (213 ПА/1.000 ст), као и изнад просека за Браничевски округ (око 212 ПА/1000 ст).

На подручју града Пожаревца је организован међумесни јавни превоз путника на линијама које повезују територију са великим бројем дестинација у Србији. Приградски (локални) превоз путника организован је на мрежи линија којима је већина насеља добро повезана међусобно, као и са центром подручја. Редови вожње линија локалног јавног превоза путника прилагођене су школској и радној популацији.

На Планском подручју постоји 13 станица за снабдевање горивом и са становишта капацитета и укупних потреба становништва за овом услугом, стање је задовољавајуће. Проблем је нешто израженији у погледу покривености подручја и доступности појединих насеља овој врсти услуге јер је већина постојећих капацитета лоцирана у градским насељима Пожаревац и Костолац или у коридорима државних путева I реда.

Иако су теренски услови на подручју града Пожаревца веома повољни за развој бициклистичког саобраћаја, постоји само једна изграђена стаза на потезу од Пожаревца према насељу Лучица, дужине око 3 km.

Планским подручјем пролази и регионална железничка пруга Мала Крсна–Пожаревац–Бор–Распутница 2 (Вражогрнац), локална пруга Пожаревац-Костолац, а постоји и коридор индустријске пруге Стиг– Дрмно.

Регионална железничка пруга Мала Крсна – Пожаревац – Бор – Распутница 2 је једноколосечна, електрифицирана је само до Пожаревца, а у границама Планског подручја протеже се у дужини од око 23 km. Овом пругом се остварује најкраћа железничка веза подручја са магистралном пругом Београд – Ниш – граница са Македонијом, односно са инфраструктурним коридором X, а преко ње и са европском мрежом пруга. Локална пруга Пожаревац–Костолац је једноколосечна пруга, није електрифицирана, на њој се углавном одвијао теретни саобраћај, али је због лошег стања инфраструктуре већ дуже време ван употребе. Укупна дужина јавних железничких пруга на Планском подручју износи око 35 km, густина мреже пруга је око 7,2 km/100 km^2, што је изнад просека у односу на Републику Србију (4,3 km/100 km^2). Индустријска пруга Стиг–Дрмно је власништво ЕПС–а, изграђена је за потребе рударских активности и рада термоелектране, али је због ширења површинских копова прекинута и ван употребе је.

Од осталих видова саобраћаја, на подручју града Пожаревца постоји спортско–туристички аеродром, лоциран између Костолачког рукавца и десне обале Дунава, као и одређени капацитети речног саобраћаја (два пристаништа на Дунаву – Дубравица и Костолац, пристаниште на левој обали Велике Мораве код бетонског Драговачког моста), али је општа оцена да речни саобраћај није довољно развијен у односу на постојеће потенцијале.

Генерално, имајући у виду удаљеност од општинских центара у окружењу, близину инфраструктурних развојних коридора X и VII, положај постојећих путних праваца магистралног и регионалног значаја, повезаност са мрежом железничких пруга, основ за развој ваздушног саобраћаја и посебно велики потенцијал за развој речног саобраћаја, саобраћајно–географски положај града Пожаревца се може оценити као врло повољан.

***НАПОМЕНА:** У току израде (спровођења јавног увида) Просторног плана града Пожаревца, на снагу је ступила Уредба о категоризацији државних путева (Сл. гласник РС, бр.14/12), према којој је, у односу на ранију категоризацију, значајан део путне мреже у Србији изгубио ранг државне мреже. Како је Просторни план прошао процедуру јавног увида, уз сагласност ЈП Путеви Србије, даје упоредни преглед државних путева према ранијој и новој категоризацији. Напомињемо да се све стационаже путева приказане у Плану односе на стари референтни систем државних путева (нови још увек није урађен).

Према новој Уредби, на Планском подручју, дошло је до измена приказаних у Табели 20.1.

Табела 20.1. Упоредни преглед државних путева по старој и новој категоризацији

Државни путеви према старој категоризацији	Путеви према новој Уредби о категоризацији
Државни пут I реда бр.24 (Суботица–Зрењанин–Панчево-Ковин-Смедерево – Пожаревац – Кучево – Мајданпек – Неготин – граница Бугарске – Брегово)	**Државни пут IБ реда бр.22** (Панчево – Ковин – Смедерево – Пожаревац – Кучево – Мајданпек – Неготин – граница са Бугарском – гр.прелаз Мокрање)
Државни пут I реда бр.25.1 (Брана ХЕ "Ђердап" – Доњи Милановац – Голубац - Велико Градиште – Пожаревац)	**Државни пут II реда бр.128** (Пожаревац - Велико Градиште – Голубац – Доњи Милановац – Поречки Мост)
Државни пут II реда бр.103 (Костолац – Пожаревац – Жабари – Свилајнац – Деспотовац – Ћуприја)	**Државни пут II реда бр.169 (Костолац-Пожаревац)** Државни пут II реда бр.130 (Пожаревац – Жабари – Свилајнац –Деспотовац – Ћуприја)
Државни пут II реда бр.105 (Рам – Братинац – Салаковац – Мало Црниће – Жагубица – Брестовац – Селиште)	У обухвату Плана (деонице Рам – Братинац – Салаковац) **губи ранг државног пута - постаје општински пут**
Државни пут II реда бр.107б (Бошњак – Орљево – Пожаревац – Дубравица (пристаниште))	**Губи ранг државног пута – постаје општински пут**
Државни пут II реда бр.108а (Берање – Средњево – Голубац)	**Губи ранг државног пута – постаје општински пут**
Државни пут II реда бр.214а (Осипаоница – улаз у Пожаревац)	**Губи ранг државног пута – постаје општински пут**

Коришћење и заштита вода и водопривредна инфраструктура

По реализованим системима за коришћење, заштиту и уређење вода, подручје града Пожаревца је једно од насложенијих у Србији. Уоквирено Дунавом и доњим током Велике Мораве, који се налазе под успором ХЕ Ђердап 1, а пресечено бујичним током Млаве – на овом подручју су изграђени сложени хидротехнички системи: за заштиту од великих вода и успора, за заштиту приобаља, за снабдевање водом (у врло сложеним условима поремећених водних режима подземних вода због деловања површинских копова). Средину подручја пресецају река Млава и њен паралелни ток Могила, на којима су обављани бројни регулациони захвати како би се ови водотоци уклопили у радове на експлоатацији копова. Ушће Млаве је овим интервенцијама повезано непосредно са главним коритом Дунава, док се у природном стању пре ових интервенција Млава уливала у рукавац Дунавац. Због потребе хлађења ТЕ, у низводном делу Млава је регулисана двојним коритом, како би се обезбедио довод воде из Дунава за хлађење термоелектрана и одвод топле воде. Такође, експлоатацијом угља на површинским коповима значајно су промењени, и стално се мењају, режими подземних вода на ширем подручју, а не само у зони радова.

На развијеност хидрографије утиче и читав низ дренажних канала, у оквиру система за заштиту приобаља од утицаја успора ХЕ Ђердап. Канали за одводњавање пресецају читаво десно приобаље Дунава, као и Костолачку аду, чијим се режимима подземних вода управља контролом нивоа воде у Дунавцу, системом преграда и ЦС, а на неким местима и самоизливним бунарима који се налазе непосредно дуж канала, како би се нивои подземних вода одржавали у захтеваним границама.

Посебан проблем су неравномерни режими свих река у зони утицаја. Дунав има опсег протока од око 1.200 m^3/s у периодима екстремно малих вода, па до око 17.000 m^3/s колико износи велика вода вероватноће 1%. Протоци Велике Мораве су опсегу од око 30 m^3/s у периоду маловођа, па до око 3.000 m^3/s колико износи поводањ вероватноће 1%, од кога треба штитити читаво моравско приобаље. Млава је бујични водоток, у коме се опсези малих и великих вода пењу до око 1:1.000, од протока који је око 0,4 m^3/s у маловођу, па до поводања и од око 400 m^3/s. Још су неповољнији режими на малим бујичним рекама.

Закључци анализе режима **подземних вода**: • ради се о подручју које је богато подземним водама, • радовима на коповима и дренажним радовима дошло је до обарања нивоа подземних вода у зони не само копова, већ и околних подземних аквифера; • долази до снижавања нивоа подземних вода и у алувијалним аквиферима у доњем току Велике Мораве; • у зони одлагалишта и пепелишта дошло је до погоршања квалитета подземних вода. Ти феномени су битни са становишта хидротехничких решења, посебно у области снабдевања водом.

У широј зони подручја града Пожаревца **снабдевање водом** се обавља из Пожаревачког водовода (ПВ), који је прерастао у велики подсистем будућег Моравско-млавског регионалног система. Из њега се снабдевају Пожаревац и Костолац, као и села Ћирковац, Кленовик, Петка, село Костолац и Дрмно. Изворишта ПВ су: (а) ‘’Кључ’’, у моравском алувиону, капацитета око 300 L/s; (б) извориште ‘’Ловац’’, у алувиону Дунава капацитета око 100 L/s; (в) извориште ‘’Меминац’’ крај В. Мораве сада се не користи због погоршања квалитета; (г) извориште “Петка” у ширем приобаљу Дунавца, које је једно од значајних изворишта у овом делу Србије, али је угрожено због погоршаног квалитета воде; (д) извориште ‘’Забела’’; и (ђ) извориште “Јагодица” на Горњем Костолачком острву, које је предвиђено Генералним пројектом као извориште које ће се активирати након 2015. године.

Основни проблеми у снабдевању водом градског насеља Пожаревца су: • флуктуација издашности изворишта, зависно од стања нивоа у Морави; • снижење нивоа подземне воде у моравском алувиону; • недостатак воде, посебно лети, када се потрошња повећа за око 150 L/s, а значајно се смањује издашност бунара на изворишту ‘’Кључ’’; • погоршање квалитета; • недостатак резервоарског простора, што не обезбеђује неопходну хидрауличку стабилност система, у маловодним и хаваријским ситуацијама. Процењује се (у дану максималне потрошње) да су данашње потребе за водом града Пожаревца 280÷350 L/s, односно 410÷560 L/s за 2022. годину.

Поред ПВ као регионалног подсистема, постоји и локални водовод насеља Брадарац, а у изградњи су водоводи у Маљуревцу и Бубушинцу. Локално извориште у приобаљу Млаве за село Дрмно и село Костолац се не користи због прекорачења МДК. Предвиђене су мере за ревитализацију овог изворишта, као и изградња локалног водовода Кличевца.

Пошто се Планско подручје снабдева искључиво из подземних изворишта, веће зоне су угрожене због деловања три антропогена утицаја: • обарања нивоа подземних вода услед деловања копова и дренажних система; • неповољног утицаја пепелишта и одлагалишта на квалитет подземних вода; • лоше санитације насеља, која отпадним водама угрожавају локална изворишта.

Канализационе системе имају само Пожаревац и Костолац. Системи су сепарациони. Отпадне воде из Пожаревца се одводе до ППОВ поред хиподрома. У ППОВ, које има механичко и биолошко пречишћавање доводе се и отпадне воде из индустријског дела града и насеља Забеле. Систем нема довољни обухват, те је потребно његово ширење, посебно секундарне мреже и нових ПС. Пречишћене воде упуштају се у Брежански канал, који се улива у Велику Мораву. Систем кишне каналзације покрива само уже градско језгро. Са четири главна колектора воде се одводе у Брежански канал и преко њега у Мораву.

Стање квалитета воде на све три реке је неповољније од стања које се захтева стратешким планским документима (IIа класа).

Потребе индустрије за водом се обезбеђују двојако: (а) из постојећих водовода, када се тражи вода квалитета воде за пиће, (б) из властитих водозахвата (МПИ). Највећи потрошачи технолошке воде су ТЕ "Костолац А и Б", за потребе хлађења. У оба случаја се ради о проточним системима хлађења, а вода се захвата из главног тока Дунава. За потребе расхладног система ТЕ "Костолац А" направљени су раздвојени канали за хладну и загрејану воду, којим су довод и одвод расхладне воде спојени преко Костолачког острва са главним током Дунава. У случају ТЕ "Костолац Б" доњи ток Млаве је регулисан, са два посебна корита, за довод хладне и одвод топле воде, спојена са током Дунава.

Хидроенергетско коришћење Дунава се одвија по режиму успора "69,5 mнм и више", који подразумева подизање успора на ушћу Нере до коте 70,40 mнм, што захтева додатну заштиту приобаља. Додатно повећање максималног успора на 70,90 mнм не може се прихватити са гледишта заштите приобаља.

Одбрана од вода приобаља Дунава, Мораве и Млаве спроводи се насипима (заштита од поводања 1%) и дренажним системима, од унутрашњих, провирних вода. Посебно је сложена заштита Костолачког острва, насипима и мрежом канала са пумпним станицама (ПС). Део система заштите је и преграђен Дунавац, у коме се нивои контролишу са 4 ПС. Системи за заштиту приобаља од спољних и унутрашњих великих вода Дунава и у зони ушћа Велике Мораве и Млаве, реализовани су за режиме рада ХЕ "Ђердап" са котом успора 69,5 mнм. Са преласком на нов режим, тзв. "69,5 и више" вршена је дорада система, да обезбеди поуздану заштиту и у тим неповољнијим условима. Међутим, заштитни системи захтевају ревитализацију. Због лошег одржавања постојећих дренажних система исти сада раде са умањеном ефективношћу. Због засутих канала, који дуго нису прописно измуљивани, као и лошег одржавања дренажних бунара и црпних станица које препумпавају воду у Ђердапску акумулацију, повећале су се површине које се плаве и продужило време водолеже. Предуслов за заштиту од вода је довођење постојећег система у стање које може да обезбеди поуздану заштиту и у условима садашњег рада ХЕ "Ђердап", са режимом "69,5 и више", као и потпуну заштиту од поводања Дунава, Велике Мораве и Млаве вероватноће 1%.

Енергетска инфраструктура

Електроенергетски систем на подручју града Пожаревца чине: термоелектране "Костолац А и Б", прикључене на напонски ниво од 400 kV и 110 kV, преносна мрежа од 400 и 110 kV која је власништво ЈП "Електромрежа Србије" и дистрибутивна мрежа 110, 35, 10 и 0,4 kV.
Дистрибутивна мрежа и трафостанице, сем сопствене мреже ТЕ-КО "Костолац", налазе се у оквиру ПД "Центар" д.о.о. Крагујевац у чијем је саставу ЕД Пожаревац, са пословницом у Кучеву, односно испоставом у Голупцу.
Подручје града Пожаревца напаја се из трафостанице 110/35 kV "Костолац" са трансформатора инсталисане снаге 31,5 MVA, из трафостанице 110/35 kV "Пожаревац 1" инсталисане снаге 2 x 31,5 MVA и трафостанице 110/35 kV "Велико Градиште" тренутно инсталисане снаге 2 x 20 MVA.

Табела 21. Подаци о постојећим водовима ЈП ЕМС 110 kV и 400 kV на подручју града Пожаревца

Ред. бр.	Ознака ДВ	Назив ДВ	Дужина (km)	Тип и број проводника	Год. изградње.	Год. рек.
ДВ 110 kV						
1.	101А/4	СМЕДЕРЕВО 4 - КОСТОЛАЦ А	21,290	Ал/Че 150/25	1956	1991
2.	101Б/4	СМЕДЕРЕВО 1 – КОСТОЛАЦ А	20,075	Ал/Че 150/25	1956	1991
3.	102А/1	КОСТОЛАЦ А – ПОЖАРЕВАЦ	10,088	Ал/Че 150/25	1948	1975
4.	102Б/1	КОСТОЛАЦ А – ПОЖАРЕВАЦ	10,088	Ал/Че 150/25	1948	1989
5	102 Б/2	ПОЗАРЕВАЦ – ПЕТРОВАЦ	36,483	Ал/Че 120/20	1948	2002
6.	1144А	КОСТОЛАЦ – СМЕДЕРЕВО 3	26,539	Ал/Че 240/40	1979	2008
7.	1144Б	КОСТОЛАЦ – СМЕДЕРЕВО 3	26,539	Ал/Че 240/40	1979	2008
8.	1159	ДРМНО (СП) – КОСТОЛАЦ	9.905	Ал/Че 240/40	1987	
9.	1160	ДРМНО (СП) – РУДНИК 2	2,572	Ал/Че 240/40	1987	
10.	1161/1	РУДНИК 1 – РУДНИК 3				
11.	1161/2	РУДНИК 3 – ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ				
ДВ 400 kV						
1.	401/1	БЕОГРАД 8 – ДРМНО	87,074	Ал/Че 2x 490/65	1970	2005
2.	401/2	ДРМНО – ЂЕРДАП 1	154,091	Ал/Че 2x 490/65	1970	2005
3.	453	ДРМНО – ПАНЧЕВО 2	49,499	Ал/Че 2x 490/65	1987	2006

Табела 22. Списак ДВ 110 kV који не припадају мрежи преноса ЈП ЕМС на подручју града Пожаревца

Ред. бр.	Ознака ДВ	Назив ДВ	Дужина (км)	Тип и број проводника	Год. изг.	Корисник
1.	1128/1	ТЕ "КОСТОЛАЦ А" – РУДНИК 1	12,700	Ал/Ч240/40	1979	РИЕК Костолац
2.	1128/2	РУДНИК 1 – РУДНИК 2	6,400	Ал/Ч240/40	1979	"

Табела 23. Списак ТС ЈП ЕМС у мрежи преноса на подручју града Пожаревца

Ред. бр.	Шифра објекта	ОБЈЕКАТ	Бр. ТР	Преносни однос	Инсталисана снага (МВА)	У погону од
ТС 110/x kV						
1.	ТС11039	ПОЖАРЕВАЦ	ТР1	110/35/10 kV	31,50	1974.
			ТР2	110/35/10 kV	31,50	1984.
ТС 400/x kV						
1.	РП13109	ДРМНО	-	400 kV		1986.

Табела 24. Списак ТС корисника мреже за пренос електричне енергије на подручју града Пожаревца

Ред. бр.	Корисник објекта	ОБЈЕКАТ	Бр. ТР	Преносни однос	Инсталисана снага (МВА)	У погону од
ТС 110/x kV						
1.	КОСТОЛАЦ	РУДНИК 1	ТР1	110/6,3	16,0	1979
			ТР2	110/6,3	16,0	1979
2.	КОСТОЛАЦ	РУДНИК 2	ТР1	110/6,3	15,0	1979
3.	КОСТОЛАЦ	РУДНИК 3	ТР1	110/6,3	16,0	2008
			ТР2	110/6,3	16,0	2008
4.	ТЕ КОСТОЛАЦ А	ТЕ КОСТОЛАЦ Б	ТР1	110/6,3	50,0	1958
			ТР2	110/35/6,3	31,5	1977
5.	ТЕ КОСТОЛАЦ Б	ТЕ КОСТОЛАЦ Б	ТР1	110/6,3	50,0	1987

Мрежа 110 kV

У ТС 110/35kV "Костолац" се налази један трансформатор снаге 31,5 MVA, који је прикључен на сабирнице 110 kV у ТЕ Костолац. Пошто су на те сабирнице прикључена и оба агрегата у ТЕ "Костолац А" (100 и 200 MW) и четири вода 110 kV из правца Смедерева (два директна из ТС 220/110 kV "Смедерево 3") трансформација 110/35 kV у Костолцу има сигурно напајање са стране 110 kV. Како ТС 110/35 kV "Костолац" није преко мреже 35 kV повезана ни са једном суседном ТС 110/35 kV, са становишта сигурности критичан је испад тог јединог трансформатора у Костолцу. Тада, у првом моменту, без напајања остају сви потрошачи у дистрибутивној мрежи везаној за ову ТС. Резервно напајање може се, у оваквом случају, успоставити и преко трансформатора 35/6 kV снаге 31,5 MVA, који у постројењу Костолца повезује сабирнице 6 kV на које је везана сопствена потрошња електране, са сабирницама 35 kV са којих се напаја дистрибутивна мрежа. Наравно, ако тај трансформатор може у том моменту да прихвати додатно оптерећење од 10 MW, колико је било вршно оптерећење дистрибутивне мреже у 2000. години.

ТС 110/35kV "Пожаревац 1" (2 x 31,5 MVA) лоцирана је у насељу Ћириковац, око 4 km северно од града. Један трансформатор у овој ТС инсталиран је 1974., а други 1984. године, па са заменом првог треба рачунати у периоду 2010-2015. године, а другог после 2020. године. Ова ТС напаја сам град Пожаревац и већи број сеоских насеља на подручју града Пожаревца, као и три насеља из општине Мало Црниће. Везана је са два вода 110 kV (на истим стубовима) са разводним постројењем 110 kV у ТЕ "Костолац А" и са два вода (такође на истим стубовима) са ТС 110/35 kV "Петровац", која је даље повезана са ТЕ Морава и ТС 400/110kV "Бор 2". Пресек проводника ових водова AlČe 120 mm^2 (једини водови у мрежи – а са тим пресеком) и ова два двострука вода (Костолац – Пожаревац и Пожаревац – Петровац) изграђена су 1948. године и најстарији су водови у преносној мрежи Србије. Због старости и малог пресека проводника, потребна је њихова ревитализација (или замена) у наредном периоду.

Град Пожаревац и приградска насеља напајају се електричном енергијом на 35 kV нивоу из ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" инсталисане снаге 63 MVA. Постигнуто вршно оптерећење ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" је 60,4 MVA, односно 96% инсталисане снаге. При оваквом режиму оптерећења ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" није могуће активирање индустријске зоне града као ни прикључење нових потрошача. Поменуту ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" не карактерише фактор сигурности "n-1" што јасно указује на веома ниску поузданост напајања. Наиме, испадом овог електроенергетског објекта

без напона остаје целокупно подручје града Пожаревца са приградским насељима, односно 45% укупних ангажованих енергетских капацитета ЕД "Електроморава" Пожаревац.

Мрежа 35 kV

Преко **ТС 110/35kV "Костолац"** напајају се три ТС 35/10 kV (Костолац 1, Костолац 2 и Завојска) и то преко једног вода ТС 110/35 kV "Костолац" – ТС 35/10kV "Костолац". Тај вод, са AlČe 95 mm^2, дуг је 0,6 km. С обзиром да је дозвољено термичко оптерећење за ту врсту вода 17,6 MVA (са преоптерећењем и преко 21 MVA) и да је једновремено вршно оптерећење ТС 35/10 kV "Костолац 1" и ТС 35/10 kV "Завојска" у 2000. години било око 10 MW, у нормалном погону тај вод задовољава потребе.
ТС 35/10 kV "Костолац 1" (2 x 8 MVA) имала је у 2000. години вршно оптерећење од 8 MW. Изградњом ТС 35/10 kV "Костолац 2" у току 2006. године смањено је оптерећење ТС 35/10 kV "Костолац 1". С обзиром на везе 10 kV са суседном ТС 35/10 kV "Костолац 2", испад једног трансформатора може се лако надокнадити, што значи да њена садашња инсталисана снага од 2 x 8 MVA задовољава критеријум сигурности.
ТС 35/10kV "Костолац 2" (тренутно 1 x 4 MVA, максимално инсталисано 2 x 8 MVA) повезана је 35 kV подземним водом са ТС 35/10 kV "Костолац 1".
ТС 35/10kV "Завојска" (2 x 2,5MVA) везана је на вод 35 kV Костолац – Завојска чија је прва деоница кабловска (IPZO 13-50 mm^2, 2,6 km, S_{th} = 9,7 MVA), а друга надземна (AlČe 95 mm^2, 13,2 km). За вршно оптерећење ТС 35/10 kV "Завојска" из 2000. године, од 2,5 MW, преносни капацитет овог вода је више него довољан. У случају испада тог вода, делу потрошача у њеној зони напајање се може обезбедити преко мреже 10 kV из правца Великог Градишта, али већи део остаје без напајања. Испад трансформатора од 2,5 MVA у овој ТС, уз испомоћ из правца Великог Градишта, може се лако надокнадити, што значи да њена садашња инсталисана снага од 2 x 2,5 MVA задовољава критеријум сигурности.
Постојећа мрежа 35 kV на подручју Костолца задовољава услове нормалног погона, али не задовољава критеријум сигурности.
Трафостаница 110/35 kV "Пожаревац 1" напаја пет ТС 35/10kV лоцираних у самом граду Пожаревцу (Пожаревац 1, Пожаревац 2, Пожаревац 3, Пожаревац 4 и Шећерана) и једну ванградску ТС 35/10 kV "Братинац" која се налази у истоименом сеоском насељу, на око 6km источно од града.
ТС 35/10 kV "Пожаревац 1" (Север) (2 x 8 MVA) лоцирана је на северозападној страни града. Везана је са ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" са седам једножилних каблова IPHO 04A-185 mm^2, дужине 3,9 km. Преносни капацитет (термичка граница) једног вода 35 kV (три жиле) са овим кабловима је око 16 MVA. Ових седам једножилних каблова не чине сада два одвојена вода пошто су прикључени на исту ћелију и у ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" и у ТС 35/10 kV "Пожаревац 1". Термичка граница тог (дуплираног) вода је према томе око 32 MVA. У постројењу 35 kV у ТС 35/10 kV "Пожаревац 1" су једноструке сабирнице и укупно седам ћелија (2ТР + 5ДВ). Сада су неискоришћене 3 ћелије. У постројењу 10 kV су два система главних сабирница и укупно 15 ћелија (2ТР + 1СП + 1М + 1КТ + 10 ДВ). Све ћелије су искоришћене. ТС 35/10 kV "Пожаревац 1" имала је у 2000. години вршно оптерећење од 16 MW што значи да је већ у нормалном погону била преоптерећена у моменту тога вршног оптерећења. У случају нерасположивости једног трансформатора у њој, у моменту вршног оптерећења, потребно је њено растерећење за нешто више од 7 MVA, односно пребацивање толиког оптерећења на суседне ТС 35/10kV.
ТС 35/10 kV "Пожаревац 3" (Центар) (2 x 8 MVA) лоцирана је у центру града. Тај део града она и напаја. Са ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" повезана је са два трожилна кабла 35 kV (IPZO-13-95 mm^2, 4,05 km, S_{th} = 14,6 MVA). Као и у претходном случају, ова два трожилна кабла везана су на оба краја на исту ћелију, тако да раде као један вод, чији је укупни преносни капацитет 29,2 MVA. У постројењу 35 kV у овој ТС су једноструке сабирнице и укупно 6 поља. Четири су заузета (2ТР + 2ДВ), а два су слободна. У постројењу 10 kV су главне и помоћне сабирнице (ГС + ПС) и укупно 14 ћелија (2 ТР + 1СП + 1М + 10 ДВ). Све ћелије су искоришћене. Вршно оптерећење и ове ТС 35/10 kV у 2000. години било је 16 MW, па је и она, као и ТС 35/10kV "Пожаревац 1", била преоптерећена у нормалном погону. У погледу сигурности стање је слично као код ТС 35/10 kV "Пожаревац 1". При испаду једног трансформатора у њој, у моменту вршног оптерећења, потребно је њено растерећење за око 7 MVA.
ТС 35/10 kV "Пожаревац 1" и ТС 35/10 kV "Пожаревац 3" повезане су међусобно кабловским водом 35 kV (IPZO 13 95 mm^2, 1,7 km). Овај вод обезбеђује сигурност напајања за обе ове ТС.
ТС 35/10kV "Пожаревац 2", "Пожаревац 4" и "Шећерана" напајају се из ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" са два надземна вода, на истим стубовима, преко разводног постројења 35kV "Стара". Ова два вода (AlČe 95 mm^2, 5,93 km) могу, са дозвољеним преоптерећењем, да пренесу преко 42 MVA. У разводном постројењу 35 kV "Стара" има 8 ћелија (7 ДВ + 1 М). На две су прикључени водови из ТС 110/35 kV "Пожаревац 1", на две водови за ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" и на по једну водови за ТС 35/10 kV "Пожаревац 4" и "Шећерана".
ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" (2 x 8 MVA) лоцирана је на југозападној страни града, у индустријској зони. Поред самога града, ова ТС напајала је са два вода и приградско подручје (водови 10 kV према Љубичеву и Драговцу) и са једним водом део ванградског подручја јужно од града (вод 10 kV према Ључици и Пољани). Овај последњи је у међувремену превезан на ТС 35/10 kV "Пожаревац 4". ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" повезана је са РП "Стара" са три кабловска вода (IPZO 13-95 mm^2, 0,15 km). Два од та три вода везана су на исте ћелије у РП "Стара" и у ТС 35/10 kV "Пожаревац

2". Укупни преносни капацитет ова два вода (односно три кабла) је око 44 MVA. Вршно оптерећење ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" било је у 2000. години 15,3MW, односно једнако њеној инсталисаној снази. У случају испада вода који чине два трожилна кабла, у моменту вршног оптерећења, ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" треба растеретити за око 1,5 MVA, ако се жели избећи преоптерећење преосталог једноструког вода из РП "Стара". При истом оптерећењу, испад једног трансформатора захтева растерећење за око 6 MVA, преко мреже 10 kV.

Од укупно 20 извода 10 kV из ове ТС, четрнаест је са каблом IPO 13–50 mm^2 (2,94 MVA), три са IPO 13–95 mm^2, један са PP41 95 mm^2 и два за МИП са PP41 150 mm^2. Седамнаест од двадесет извода из ове ТС напајају уже подручје града, два према Драговцу и Љубичеву су мешовита, пошто напајају део градских и део ванградских ТС 10/0,4 kV, а један вод према Лучици, Пругову и Пољани је ванградски. Вод за Драговац може се, по потреби, напајати и из ТС 35/10 kV "Пожаревац 1". Најлошије стање било је на воду за Лучицу и Пољану. Тај извод је, према прорачуну, био оптерећен са приближно 2,9 MVA, односно сасвим близу термичке границе за проводник AlČe 50mm^2, са којим је тај вод изграђен. Дужина магистралног правца овог вода од ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" до Пољане је око 12 km. На овај вод, на његовој почетној деоници до изласка из града, прикључене су и четири градске ТС 10/0,4 kV. При номиналном преносном односу на трансформаторима 35/10 kV у ТС "Пожаревац 2", на већини ТС 10/0,4 kV у Пољани добијен је напон мањи од 9,5 kV. Ово упућује на закључак да је појачање мреже на овом правцу потребно и због растерећења постојећег вода и због довођења напона у зони Пољане на задовољавајући ниво. Треба рећи да је овај вод, на јужној страни, повезан са ТС 35/10 kV "Александровац", преко Влашког Дола. Међутим, на неку значајну испомоћ из тога правца, у време вршних оптерећења, не може се рачунати, како због велике удаљености (око 9 km) од Александровца до Пољане, тако и због релативно лоших напонских прилика у ТС 35/10 kV "Александровац".

ТС 35/10kV "Пожаревац 4" (Бусије) (2 x 8 MVA) лоцирана је на јужној страни града. Са РП "Стара", преко којег се напаја, повезана је са два кабловска вода 35kV (IPZO 13-A 95 mm^2, 1,61 km) чији је преносни капацитет по 11,22 MVA. И у овом случају оба ова вода везана су на исту ћелију на оба краја, тако да чине један вод. Такво решење не задовољава, наравно, критеријум сигурности. У овој ТС био је у 2000. години један трансформатор од 8 MVA, а њено вршно оптерећење било је 5,1 MW. У међувремену у овој ТС инсталиран је и други трансформатор од 8 MVA, а због пребацивања на њу ванградског вода за Лучицу и Пољану, са ТС 35/10 kV "Пожаревац 2", повећало се и њено вршно оптерећење. Са два трансформатора од по 8 MVA, ТС 35/10 kV "Пожаревац 4" сада задовољава критеријум сигурности. Остаје још да јој се то обезбеди и на нивоу водова 35 kV увођењем постојећих водова на посебне ћелије у РП "Стара" и у њој самој. У постројењу 35 kV у ТС 35/10 kV "Пожаревац 4" су једноструке сабирнице и укупно шест ћелија. После уградње другог трансформатора искоришћене су четири (2ТР + 1М + 1ДВ), а две ћелије су слободне. У постројењу 10 kV су такође једноструке сабирнице и укупно 12 ћелија. После последњих интервенција, заузето је 10 ћелија (2ТР + 1КТМ + 7ДВ), а две су слободне.

ТС 35/6kV "Шећерана" напајала је истоименог потрошача. Задњих година Шећерана не ради, па ни ова ТС нема оптерећење. Ова ТС 35/6 kV везана је са РП "Стара" са два вода (IPZO 13-A 150 mm^2, 2,0 km, Sth = 14,25 MVA), оба везана на исту ћелију на оба краја. Будућа намена ових водова зависиће од судбине Шећеране.

ТС 35/10kV "Братинац" (тренутно 2 x 4 MVA, максимално инсталисано 2 x 8 MVA) лоцирана је у селу Братинац. У постројењу 35 kV ове ТС су једноструке сабирнице и шест ћелија. Сада је искоришћено пет ћелија (2ТР + 1М + 2ДВ). У постројењу 10 kV су такође једноструке сабирнице и десет ћелија. Сада је искоришћено шест ћелија (2ТР + 1КТМ + 3ДВ), а четири су слободне. ТС "Братинац" напаја села источно од Пожаревца. Са ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" везана је водом 35 kV (AlČe 95 mm2, 6 km), преко којег се у нормалном погону и напаја. Резервно напајање има из правца Великог Градишта, преко ТС 35/10kV "Чешљева Бара". Преко мреже 10kV повезана је са градским ТС 35/10kV и са ТС 35/10kV "Калиште", тако да се у случају потребе део њеног оптерећења може пребацити на те ТС. У периоду 1995-2000. године њено вршно оптерећење кретало се у границама 4,6-5,0 MW. С обзиром на везе 10 kV са суседним ТС 35/10 kV, испад једног трансформатора може се лако надокнадити, што значи да њена садашња инсталисана снага од 2 x 4 MVA задовољава и критеријум сигурности.

Село Берање се напаја преко трафостанице 35/10 kV "Мајиловац", која је лоцирана ван просторног плана града Пожаревца.

ТС 35/10kV "Мајиловац" (1 x 4 MVA) лоцирана је у истоименом селу на петнаестак километара југозападно од ТС 110/35 kV "Велико Градиште". Пројектована је и грађена за два трансформатора. У постројењу 35 kV су једноструке сабирнице и простор за шест ћелија. Сада су искоришћене три ћелије (1ТР + 1М + 1ДВ), а три су слободне. У постројењу 10 kV су такође једноструке сабирнице и простор за десет ћелија. Сада је искоришћено шест ћелија (1ТР + 1КТМ + 4ДВ). Ова ТС нема резервно напајање на напонском нивоу 35 kV. У периоду до 2000. године максимално достигнуто вршно оптерећење ове ТС било је приближно 3,5 MW, тако да постојећи трансформатор од 4 MVA у њој задовољава услове нормалног погона. При његовом испаду, као и при испаду вода 35 kV Велико Градиште – Мајиловац, највећем делу потрошача у зони напајања ове две ТС, снабдевање се може обезбедити преко два постојећа вода 10 kV из ТС 35/10 kV "Чешљева Бара" и ТС 35/10 kV "Братинац".

Из трафостаница 35/10 kV, преко 10 kV водова, врши се напајање трафостаница преносног односа 10/0,4 kV. Трафостанице 10/0,4 kV које снабдевају уже градско подручје, углавном се напајају подземним, а трафостанице у ширем градском подручју, околним насељима и селима надземним 10 kV водовима. Из трафостаница 10/0,4 kV електрична енергија се до крајњих потрошача доводи преко нисконапонских водова 0,4 kV, који могу бити надземни или подземни.

Топлотни извор за даљинско грејање градова Пожаревац и Костолац су термоелектране "Костолац А" - блокови А2 (базни топлотни извор) и А1 (вршни топлотни извор) и ''Костолац Б'' – блокови Б1 и Б2 (повезани су са блоковима А реверзибилним пароводом). Магистрални вреловод Костолац-Пожаревац служи за транспорт вреле воде, температуре 130/75°C, притиска НП 16, од ИПС до примарне градске мреже Пожаревца. Вреловод је изведен од челичних шавних цеви пречника Ø 660,4 x 7,1 mm и води се кроз градско подручје Костолца и Пожаревца, подземно у бетонском каналу, а на осталом подручју надземно, на ниским стубићима. На магистралном вреловоду су предвиђени прикључци за следећа насељена места: Костолац, Кленовник, Ћириковац и Пожаревац. Укупан предвиђени конзум свих потрошача је 315 MW.
Примарна градска мрежа обухвата: цевовод од завршетка вреловода на улазу у градско насеље Пожаревац до топлопредајних станица (ТПС) са припадајућом опремом. Топлопредајне станице (ТПС) су индиректног типа са измењивачем топлоте, регулацијом температуре у зависности од спољне температуре и мерењем утрошка топлотне енергије ултразвучним мерачима протока. Тренутно је изграђено 138 зонских топлопредајних станица и 216 индивидуалних топлопредајних станица. Укупан конзум тренутно прикључених објеката је 80 MW.
И поред низа урађених студија и пројеката у претходном периоду, гасоводна мрежа на подручју града Пожаревца и Костолачког басена још увек није израђена.

Телекомуникације и пошта

Телекомуникације

Телекомуникациона инфраструктура **фиксне јавне мреже** на подручју града Пожаревца је добро развијена. Укупно је укључено 19.815 телефона на око 75.000 становника (по попису из 2002. године), што је 26,4 телефона на 100 становника. Сва насеља имају фиксне телефонске прикључке. Све централе су дигиталне, али велики број је старије генерације типа ДКТС, ОМНИ-Г и СИ2000, који имају инсталиране двојнике и не подржавају рад широкопојасних ИСДН система. Ови системи захтевају брзу замену, односно паралелно увођење нових мултисервисних приступних чворова (МСАН), који омогућавају пренос података, широкопојасни интернет и остале савремене услуге. У последње две године ова врста прикључака нагло се развија (укључено је 808 - 2B+D и 7.360 широкопојасних приступа).
Уградња нових мултисервисних чворова у телекомуникациону мрежу, паралелно са постојећим телефонским централама, отпочела је најпре у граду Пожаревцу. У другој половини 2010. и првој половини 2011. године пуштено је у рад осам оваквих чворова на локацијама: Расадник, Лучички пут, Брежански пут, Забелски пут, Црвени крст, Сопот, Спортски центар и Љубичево.
Фиксна телекомуникациона инфраструктура на Планском подручју добро је покривена мрежом оптичких каблова (од 14 телефонских централа само једна није повезана оптичким каблом). Ту мрежу сачињавају оптички каблови: Смедерево–Пожаревац–Жабари–Велика Плана и Пожаревац–Петровац.
На ове каблове изграђен је и одређен број привода, који су повезали знатан број телефонских централа на Планском подручју.
Поред тога, на овом подручју су изграђени и локални оптички каблови: Пожаревац – Костолац, Пожаревац – Дубравица и Пожаревац – Велико Градиште.
Ово омогућава брзу и ефикасну модернизацију мреже.
Основно **ограничење** су постојеће дигиталне централе старије генерације, које не омогућавају савремене ИСДН услуге. Оне опслужују око 8.000 телефонских претплатника, од којих већина не захтева нове услуге, али они који захтевају не могу их добити уколико се те централе не замене или паралелно уведу МСАН уређаји што, у неким случајевима, није могуће. Ова замена захтева значајна улагања.
Мобилна телефонија се интензивно развија. Завршетком нових базних станица добиће се квалитетно покривање Планског подручја основним телефонским сигналом, као и могућност коришћења савремених услуга преко GSM мреже.
Покривање **радио-дифузним сигналом** је добро. Оно што предстоји у овој области је дигитализација постојеће мреже, што ће омогућити знатно квалитетнији пријем свих врста радиодифузије.

Систем веза и телекомуникација у зони ТЕ-КО "Костолац" има два битно различита дела и то:
- систем веза за потребе даљинског надзора и управљања Електроенергетског система (технички систем веза) и
- систем веза за потребе индустријских објеката и процеса производње унутар ТЕ-КО (пословни систем).

а) Технички систем веза Електропривреде представља скуп средстава телекомуникација и информационих технологија која обезбеђују систем даљинског надзора и управљања електроенергетског система. Овај систем планира и гради ЈП "Електропривреда Србије" (у даљем тексту ЕПС). Он повезује све значајније производне погоне и разводна постројења (РП) у систему Диспечерског центра (ДЦ) ЕПС-а у Београду, директно или преко подручних подцентара. Раније примењивани системи ВФ веза по далеководима, аналогних РР веза, симетричних каблова и слично, замењује се савременијим дигиталним средствима као што су: оптички каблови у земљоводном ужету са одговарајућим системима, дигиталне РР везе и слично.

б) Пословни систем веза у оквиру Костолачког басена представља скуп телекомуникационих средстава која омогућавају брзу и добру комуникацију између свих објеката Басена.
Досадашњи систем пословних веза углавном је био заснован на систему кућних аутоматских телефонских централа и бакарних каблова који су их повезивали. Изградњом мреже оптичких каблова створени су услови да се овај систем замени знатно савременијим мултисервисним приступним чворовима, који омогућавају пренос не само телефонског саобраћаја него и пренос података и остале савремене телекомуникационе услуге. Уградња ових система у оквиру ЕПС-а је у току.
У оквиру радова на изградњи оптичких каблова техничког система веза ЕПС-а, извршена је уградња оптичких каблова по земљоводном ужету ДВ 110 kV, између свих важних чворишта Костолачког басена и то: ТЕ "Костолац Б" – ТЕ "Костолац А", ТЕ "Костолац А" – Рудник 1, Рудник 1 – Рудник 2 и Рудник 1 – Рудник 3. Реализација посебног (самоносивог) оптичког кабла на релацији ТС Пожаревац – Електродистрибуција Пожаревац је у току.
Оптичким кабловима створени су услови да се комплетан пословни систем Басена модернизује, уградњом мултисервисних приступних чворова, односно одговарајућих рутера, како би могао да одговори захтевима савремених електронских комуникација. Тако су у објектима Басена уграђени савремена телекомуникациона чворишта фирме Ериксон у објектима ТЕ "Костолац А", Дирекција Басена, ТЕ "Костолац Б", ПК "Дрмно", РП "Дрмно" и Дробилана "Дрмно".

Поштански саобраћај. На подручју града Пожаревца постоје **12 поштанских јединица,** од тога шест у граду Пожаревцу, а шест на осталих 26 насеља. Према броју становника по поштанској јединици, као и по просторном распореду, стање није сасвим задовољавајуће. Ову мрежу би требало проширити на насеља која су удаљена од постојећих поштанских јединица.
Највећи потенцијал је тренутно постојећа мрежа од 12 јединица поштанског саобраћаја, а извесно ограничење за развој поштанског саобраћаја су развојни документи Поште Србије у којима није предвиђено отварање нових поштанских јединица на овом подручју.

Комунални објекти

Надлежности у области **прикупљања отпада** на Планском подручју има јавно комунално предузеће из Пожаревца, које прикупља отпад са подручја два градска насеља Пожаревца и Костолца.
Рурална подручја града Пожаревца нису обухваћена системом прикупљања отпада (осим Села Костолац, Петке, Кленовника и Острова, у којима се отпад прикупља само из централних делова), што за последицу има развој локалних "дивљих" сметлишта у многим селима.
Организовано изношење и депоновање смећа на подручју градских насеља Пожаревца и Костолца спроводи се кроз активности сакупљања и депоновања чврстог комуналног отпада од физичких и правних лица, као и са дивљих депонија и кроз сакупљање и депоновање грађевинског отпада на три депоније – "МИП", "Јеремијино поље" (Пожаревац) и депонију у површинском копу "Кленовник" (Село Костолац). Остала несанитарна одлагалишта имају локални карактер, јавно комунално предузеће врши повремено одвожење отпада и са ових локација.
У оквиру Јавног комуналног предузећа Пожаревац послује, као посебна радна јединица Рециклажни центар, који се бави примарном селекцијом отпада, односно сепарацијом, сакупљањем и рециклажом папира, картона, ПЕТ и друге амбалаже. За потребе примарне селекције отпада распоређено је преко 70 специјалних контејнера у градским насељима Пожаревац и Костолац.
На Планском подручју продукује се и извесна количина опасног и индустријског отпада који се заједно са комуналним и комерцијалним отпадом одлаже на постојеће депоније.
Потенцијали за развој комуналних објеката огледају се пре свега у могућности развоја система услуга евакуације отпада из сеоских насеља која нису обухваћена постојећим системом прикупљања чврстог отпада, односно, имплементацијом стратегије и програма управљања чврстим отпадом. Потенцијал представља реализација пројекта санације, затварања и рекултивације постојећих несанитарних и дивљих депонија (посебно депоније "Јеремијино поље") и пројекта санације и затварања уз рад депоније у површинском копу "Кленовник". Реализација ових пројеката систематски се спроводи од 2004. године за депонију "Јеремијино поље", односно од 2011. године за депонију у површинском копу "Кленовник". Посебну предност представља и чињеница да се последних година спроводи и примарна селекција отпада.
Ограничења представљају: депоновање отпада на неуређеним и несанитарним депонијама, нерегулисано депоновање отпада из руралних средина, непостојање интегралног система рециклаже, незадовољавајући начина одржавања и недовољни капацитети гробаља, мали број и незадовољавајући хигијенски услови зелених и сточних пијаца које не одговарају потребама становништва и др.
Сахрањивање се обавља на **градским и сеоским гробљима**, при чему су градска гробља у надлежности јавног комуналног предузећа из Пожаревца и плански су грађена, док су сеоска гробља ван ингеренција градске управе, односно у надлежности су месних заједница.
Стање и начин на који се гробља одржавају је незадовољавајући. Неопходна је израда планске документације за њихово ширење или евентуалну изградњу нових гробаља на другим локацијама. Поједина сеоска насеља имају проблем због немогућности ширења постојећих капацитета гробаља, па је потребно уређење нових локација.

На територији града Пожаревца постоје четири градске (зелене) пијаце (у Пожаревцу три и једна у Костолцу), две бувље и једна сточна пијаца (у Пожаревцу) у надлежности јавног комуналног предузећа из Пожаревца. Ван градских насеља, тренутно функционише мања зелена пијаца у Кличевцу са осам тезги. Зелене пијаце су у надлежности месних заједница. Сточну пијацу има само насеље Кличевац, површине једног ара.
Пијаце су углавном уређене према одговарајућим стандардима, а недостаци се односе пре свега на хигијенске услове на појединим пијацама и промет робе ван пијаце. Постоји потреба за отварањем нових пијаца.

3.1.7. Уређење и заштита простора

Животна средина

Основни извор деградације животне средине на подручју града Пожаревца је рударско-идустријски комплекс у Костолцу. Временом су техничко-технолошки захтеви, а нарочито захтеви заштите животне средине, поставили нове строжије стандарде у производњи угља и електричне енергије. Стари објекти и постројења не испуњавају захтеве данашње законске регулативе, а због превазиђених техничко-технолошких решења узрокују бројне негативне утицаје на ваздух, воде, земљиште и екосистеме, и изазивају конфликте између рударства и енергетике и постојећих насеља, инфраструктурних, водопривредних и других објеката.
Најзначајнији извори утицаја на животну средину су термоенергетски објекти, рударски радови, индустрија и насеља, док се утицаји пољопривреде, саобраћаја и других активности на Планском подручју могу сматрати мање значајним.
Површинска експлоатација угља у Костолачком басену током четири деценије изазвала је бројне негативне утицаје на све елементе животне средине Планског подручја. Експлоатација лигнита на површинским коповима “Дрмно”, “Ћириковац” и “Кленовник” проузроковала је деградацију првобитне геоморфолошке и педолошке структуре терена и читавог екосистема, негативне утицаје на режим вода, функцију насеља, инфраструктурних система и др.
Негативни утицаји термоелектрана “Костолац А и Б” и пратећих објеката огледају се у превеликој емисији штетних материја које загађују ваздух, воде и земљиште, затим у производњи отпадних материјала (пепео и шљака), отпадне топлоте, итд. Поређењем резултата мерења емисије са дозвољеним граничним вредностима (ГВЕ) прописаним домаћом и регулативом ЕУ, може се закључити да емисије SO_2, NOx, CO и прашкастих материја прекорачују дозвољене вредности. Посредством димних гасова, у виду водене паре, испушта се око 15% топлотне енергије ослобођене сагоревањем лигнита. Количина отпадне топлоте која се из термоелектрана предаје околини (реци Дунав) путем отпадних вода износи око 40%. Термоелектране производе око 1.100 тона индустријског отпада годишње (око 900t гвожђа и око 160t минералне вуне и шамотне опеке), уз 95,5 - 135,5 t/h пепела и шљаке.
Депонија пепела и шљаке “Средње костолачко острво” представља секундарни извор загађивања ваздуха, када при јаким ветровима (доминантан ветар је из правца југоисток-северозапад) долази до развејавања честица пепела и прекомерног загађења ваздуха и тла у ближој околини. Узрок томе је одлагање пепела и шљаке на депонију технологијом “ретке” хидромешавине (однос пепео : вода = 1 : 10-15). Услед развејавања прашине са депоније највише су угрожена насеља Стари и Нови Костолац, Дрмно, Кленовик и Петка. Отпадне воде са депоније пепела садрже високе концентрације сулфата, велику тврдоћу и високу концентрацију суспендованих честица.
Поред градских насеља Пожаревца и Костолца, који представљају концентрисане загађиваче, на Планском подручју налази се 25 сеоских насеља са дифузним изворима загађивања, као што су домаћинства, локални саобраћај и неке услужне делатности. Најважнији еколошки проблеми односе се на загађивање животне средине комуналним отпадним водама, комуналним чврстим отпадом и, у мањој мери, аерозагађења из малих локалних извора, односно домаћинстава у зимском периоду (индивидуалне котларнице и ложишта) и саобраћаја. У комуналне отпадне воде емитује се око 13,5 тона загађења ($БПК_5$, ХПК, укупни P и N) дневно. Годишње се по становнику прикупи око 670 kg комуналног отпада.
У односу на утицај значајних извора загађења ваздуха (копови, термоелектране, депоније) могу се утврдити три зоне.
Зона I – ТЕ “Костолац А”, ТЕ “Костолац Б”, површински коп угља “Дрмно” и депонија пепела и шљаке “Средње костолачко острво”
На ужем подручју извођења радова концентрација суспендованих честица може вишеструко да прекорачи граничне вредности имисије (ГВИ) од 120 $\mu g/m^3$. Загађивање ваздуха суспендованим честицама и издувним гасовима из мотора рударских утоварних, транспортних и помоћних машина везано је за емисије: угљенмоноксида (CO), угљендиоксида (CO_2), азотних оксида (NOx), сумпордиоксида (SO_2), акролеина и др. Депонија пепела и шљаке “Средње костолачко острво” представља секундарни извор емисије честица, услед развејавања честица пепела.
Зона II – насеља у непосредном окружењу извора загађења.
У периоду 1998-2010. SO_2 је присутан у доста високим концентрацијама у Костолцу, Острову, Брадарцу, Дрмну, Кленовнику и Костолцу село, где се јавља велики број дана са концентрацијама изнад средње годишње вредности и концентрацијама изнад ГВИ за 24-часовно и месечно мерење. Повремена прекорачења 24-часовне концентрације чађи јављају се у Костолцу, Кленовнику и Дрмну. До прекорачења ГВИ суспендованих честица долази у Кленовнику, Костолцу и Дрмну у зимском периоду. Повећане количине укупних таложних материја се јављају у Костолцу, Дрмну и Брадарацу, а до повремених прекорачења ГВИ долази у Старом Костолцу, Кленовнику и Ћириковцу. Падавине са pH вредношћу испод 5,6 - тзв. “киселе кише”, у Костолцу падају 3-7 месеци годишње.

Зона III – простор у широј околини извора загађења.
Мерења током 2010. године показала су да је ваздух у Пожаревцу умерено загађен, јер су прекорачене просечне годишње вредности NO_2 и укупних таложних материја. Прелиминарни резултати прорачуна имисије SO_2 и NOx у ширем окружењу (Смедеревска Паланка, Велико Градиште, Неготин) показују да постоји известан утицај емисија димних гасова из термоелектрана у Костолцу, али да су имисије наведених гасова испод граничних вредности.
Захтевани квалитет воде реке Дунав је II класа. Резултати мерења квалитета воде Дунава у 2009. години показују да је стварни квалитет вода био у II/III класи на профилима Смедерево и Велико Градиште, а у Банатској Паланци у III класи. Прописани квалитет воде Велике Мораве на профилу Љубичево је IIa. Узводно од профила Љубичево, Велика Морава има III/IV класу, а након уливања отпадних вода из Пожаревца констатована је IV класа квалитета воде (са процентом засићења кисеоником и концентрацијом бакра ван класе). Захтевана класа Млаве је IIa, али су мерења на профилу Петровац (око 30 km узводно од копова) показала да је у периоду 2006-2009. године њена стварна класа била III, док су вредности нитритног азота (NO_2-N) и суспендоване честице повремено биле ван класе. Од опасних и штетних материја на појединим профилима регистроване су повишене вредности гвожђа (Fe) и мангана (Mn). Сапробиолошком анализом заједнице водених макробескичмењака 2009. године констатовано је присуство јаког органског загађења водотока. Физичко-хемијске анализе узорака прелива дренажне воде копа "Дрмно" показују да су главни параметри који не задовољавају захтевани квалитет воде у Млави минерална уља, феноли и биолошка потрошња кисеоника. Употребљене расхладне воде из ТЕ "Костолац Б" испуштају се у Млаву и Дунав, али не доводе до знатнијег пораста температуре (низводно од улива температура Млаве се у просеку повећала за 1°C, а након улива Млаве у Дунав температура воде у Дунаву се није променила).
У подземним водама у зони депоније пепела присутно је оптерећење суспендованим материјама, минералним солима (повећана тврдоћа воде, садржај сулфата, и др.), мастима и уљима, као и α и β радиоактивним емитерима. Отпадне воде са депоније повећавају концентрације SO_4, калцијума, магнезијума, гвожђа, цинка, минералних уља и арсена у подземним водама. У бактериолошком погледу, у подземним водама су идентификоване аеробне мезофилне бактерије, као и колиформне бактерије, али у броју који задовољава прописане норме
До највећег загађења земљишта долази у непосредној близини извора загађења (површински копови, термоелектране, депонија шљаке и пепела, депоније комуналног отпада и др.) због директне контаминације штетним честицама, отпадним водама и штетним гасовима. Утврђено је присуство арсена, олова и кадмијума. Концентрација никла је у 2/3 (2009), односно 85% (2010) анализираних узорака премашивала граничну вредност. У мањем броју узорака нађене су повећане вредности других метала (бакар, цинк и олово) и органских загађивача (индекс угљоводоника, PAU, DDT и PCB). Висока концентрација цинка на локацији Пругово-Пољана "Црепана" захтева примену ремедијационих поступака за санацију. У оквиру зоне санитарне заштите водоизворишта, у великом броју узорака регистровано је повећање садржаја никла, понегде индекса угљоводоника и бакра. Садржај природних радионуклида у пепелу и шљаци је повећан у односу на просечно земљиште, што не утиче значајно на повећање интерне и екстерне експозиције. На депонијама нису детектовани вештачки радионуклиди кратког и средњег времена полураспада.
Процена нивоа буке за рецепторе удаљене до 1.000 m од површинског копа Дрмно, у насељима Дрмно, Брадарац и Кличевац, показује да нивои буке не прелазе дозвољене вредности за групу пословно-стамбених подручја (50/60 dB), осим на источном и северном ободу насеља Дрмно.

Рекултивација простора

До 2010. године је успостављена вегетација на 623,40 ha деградираног земљишта, што чини 22,1 % од укупно 2.817,1 ha површина које су у минулом периоду сукцесивно заузимане за експлоатацију лигнита, не рачунајући комплексе термоелектрана ("Костолац А" – 21 ha и "Костолац Б" – 150 ha). Гледано по основним просторним целинама садашње организације рударских радова, највеће површине рекултивисаног земљишта налазе се у границама привремено затвореног копа "Ћириковац" (326,50 ha, односно 39,8% од укупно заузетих површина). Затим следи одлагалиште пепела на Средњем костолачком острву (119,2 ha, односно 31,9%) и коп "Кленовик" (104,2 ha, односно 25,8%), који је, такође, привремено затворен, док је на простору највећег, и јединог сада активног, копа "Дрмно" рекултивисано 73,5 ha земљишта (спољно одлагалиште – 63,5 ha и унутрашње одлагалиште – 10,0 ha), што чини 6,0 % од његове укупне површине. Рекултивација је највећим делом спровођена на спољашњим одлагалиштима јаловине, односно пепела, која и даље чине око 32,4 % од укупних површина привремено заузетих рударско-енергетским активностима.
Већи део радова на техничкој и биолошкој рекултивацији спољашњег одлагалишта копа "Ћириковац" је урађен крајем осамдесетих година прошлог века, када је подигнуто 117 ha шумских засада (багрем, црни бор и др.), 77 ha равних површина је оспособљено за ратарску производњу (пшеница, кукуруз, поврће, детелина) и око 55 ha санирано самониклом вегетацијом. У то време су, такође, рекултивисани пострударски терени површинског копа "Стари Костолац", западна страна спољашњег одлагалишта копа "Дрмно" и југоисточни обод унутрашњег одлагалишта "Кленовик".
Од 1991. године је дошло до успоравања, а од 1996. до вишегодишњег заустављања радова не само на биолошкој, већ и техничкој рекултивацији депонија откривке и ефикасном санирању одлагалишта пепела и шљаке. У то време је запостављена и темељна разрада дугорочних оперативних планова и пројеката, којима би требало да буду заокружене и међусобно усклађене све фазе и мере техничке и биолошке рекултивације, комуналног опремања и комплексног

уређења оштећеног простора. Поред потешкоћа у пословању, томе су допринели и организациони проблеми у процесу реструктуризације компанија ЕПС-а.
Изгледе за отклањање организационих сметњи за будуће успешно спровођење рекултивације костолачких депонија, нуди одлука Управног одбора Електропривреде Србије и Владе Републике Србије од 25. септембра 2004. године о оснивању ПД "Рекултивација и озелењавање" – РИО Костолац д.о.о, чија је основна делатност рекултивација и озелењавање ригидних земљишта насталих у виду јаловишта и пепелишта услед рада енергетских капацитета басена Костолац.
ПД "РИО" д.о.о Костолац је 2005. године припремило и реализовало пројекат рекултивације дела одлагалишта копа "Ђуриковац", подизањем расадника украсног жбуња и дрвећа, укупне површине три хектара, који до данас остварује добре производне и економске резултате, али по сортименту гајених билака више је усмерен на тржиште, него на обезбеђење садница за шумску рекултивацију косина депонија и подизање ветрозачтитних појасева. Будућем задовољавању ових потреба је у поступку техничке рекултивације копа "Дрмно" намењена локација за подизање шумског расадника.
ПД "РИО" д.о.о Костолац последњих година сарађује с Пољопривредним факултетом из Земуна на пољопривредној рекултивацији спољашњег одлагалишта копа «Дрмно». Укључен је у рад на пројекту биолошке рекултивације пепелишта на Касети "Б" (СКО), који се реализује под надзором Института за земљиште из Београда. Има успостављену сарадњу и са Институтом за шумарство из Београда и Средњом пољопривредном школом из Пожаревца.
У току 2008. године је урађена биолошка рекултивација на 10 ha спољашњег одлагалишта ПК "Дрмно" и на 5 ha северног обода ПК "Кленовник". Током 2009. је урађена агробиолошка рекултивација на 10 ha спољашњег одлагалишта ПК "Дрмно" и пошумљавање 11 ha на косинама ПК "Дрмно". Крајем 2010. године на овом копу је рекултивисано укупно 73,5 ha деградираног земљишта. На спољњем одлагалишту је на песковитом супстрату подигнут виноград површине два хектара. На 41 ha се гаје ратарске културе (уљана репица – 7 ha, детелина – 16 ha и легуминозне смеше – 18 ha), а 20,5 ha је пошумљено (багрем – 15 ha, црни бор – 1,5 ha и топола – 4 ha). Такође је пошумљено 10 ha унутрашњег одлагалишта тог копа.
И поред одређених позитивних помака током поседњих неколико година, досадашњи резултати рекултивизације и ревитализације простора деградираног експлоатацијом и прерадом костолачког угља могу се, генерално, оценити као незадовољавајући. Стога је неопходно да се интензивирају активности, како на убрзаном надокнађивању пропуста из прошлости, тако и на сукцесивном санирању будућих пострударских терена на копу "Дрмно", који ће напредовати на рачун заузимања плодних стишких земљишта, која чине један од највреднијих природних ресурса Републике Србије, без премца и у европским размерима.

Заштита природе, природних вредности и предела

Стање природе и природних вредности. На подручју града Пожаревца доминира агрикултурна вегетација. Шумска самоникла вегетација сведена је највећим делом (изузев приобалних појасева Дунава, Велике Мораве и Млаве где се јављају самоникли низови или шумице, најчешће у облику шикарасто-жбунастих формација врбе, јове и тополе) на појединачно дрвеће, групе стабала, живице на међама и мале заостале забране. Већина старих, добро развијених стабала дрвећа која представљају сведочанства некадашњих бујних шума храста лужњака и сладуна и других низијских и брдских врста дрвећа, углавном се налази у процесу сушења и пропадања услед старости или утицаја човека као што је случај са заштићеним групама стабала у Љубичеву, Пругову и Драговцу. У инундационим, небрањеним појасевима водотока и на просторима некадашњих површинских копова лигнита и на јаловиштима, подигнути су већи вештачки засади топола односно црног и белог бора, багрема, топола, ариша и других врста. На преиздубљеним деловима терена уз водотоке и на адама, с високим нивоом подземених вода и периодичним плављењем, јављају се простране површине с природном мочварном вегетацијом заступљеном већим бројем биљних заједница.
Најзначајнију и најбројнију фаунистичку групу чине птице заступљене са око педесет врста уобичајених за тај тип предела и станишта (врабац, сенице, чавка, сврака, врана, грлица, кос, дрозд, чворак, ветрушка, кобац и др). Сектор Дунава, који захвата и део Планског подручја једно је од најважнијих зимовалишта птица водених станишта у југоисточном делу Европе. На зимовању се јавља преко 30 врста птица у бројности од неколико десетина хиљада примерака (неких зима и до 50000), при чему за поједине врсте ово подручје представља главно зимовалиште у Европи. Подручје Дунава низводно од острва Жилаве, укључујући и ово острво, има статус међународно значајног подручја за птице (IBA подручје – Important Bird Area). Орнитолошки су значајна, мада не и довољно истражена, подручја дуж Мораве и Млаве.
Скромни фонд сисарске фауне, представљен је првенствено врстама крупних сисара (срна, дивља свиња, шакал) ситних и крупних глодара (више врста мишева, кртица, веверица, пух, бизамски пацов, зец), затим са неколико врста слепих мишева и другим врстама (ласица, твор, лисица и др). Херпетофауну (гмизавце и водоземце) чине претежно врсте везане за водена и травно-шумска станишта (више врста жаба и гуштера, барска корњача, белоушка, смук и др.). Фонд ихтиофауне је богат и представљен је са 50 врста дунавских риба, при чему је већина рибљих врста које живе у доњим деловима водотока Велике Мораве и Млаве присутна и у Дунаву (шаран, сом, мрена, смуђ, скобаљ, гргеч, буцов, лињак, караш, деверика, штука, бодорка, дунавска паклара, кечига, пастрога, дунавска харинга, кесега, укљева, сиви толстолобик, крупатица, бабушка, бели амур, говедарка, кркуша, бели толстолобик, јаз, сабљарка, гаовица, црвенперка, чиков, манић, мали и велики вретенар, сунчица и др). Као ихтиолошки значајна места, односно природна мрестилишта и

плодишта већег броја врста риба, на којима је у току целе године забрањен привредни, а на неким местима у првом делу године и спортски риболов, издвајају се ушће Велике Мораве, Жугавица са каналом ТЕ Костолац и др.

Заштићена природна добра. На подручју града Пожаревца налазе се четири заштићена природна добра.

Предео нарочите природне лепоте "Пругово" заступљен је групом од 28 стабала храста лужњака (остатак некадашње компактније шумске вегетације храста лужњака) заштићен решењем СО Пожаревац бр. 322-54/74-06 од 18.11.1974. године. Налази се у селу Пругово, на катастарским парцелама број 439/1(27 стабала) и 439/2 (једно стабло), које су у друштвеној својини. Површина овог природног добра износи 2,50 ha.

Споменик природе "Група стабала храста лужњака, пољског јасена, пољског бреста и ситнолисне липе" на КО Пожаревац – Љубичево. Републички секретаријат за образовање, науку и културу је Решењем бр. 321-8/70-03 од 07.09.1971. године заштитио групу од 376 стабала – храста лужњака (362), пољског јасена (6), пољског бреста (5) и ситнолисне липе (2 стабла), на територији КО Пожаревац, на земљишту чији је данас корисник ЈП "Љубичево". Ова стабла, стављена под заштиту као угрожене биљне врсте, углавном су витална и плодоносна, док је за поједине потребно применити одговарајуће конзерваторске и заштитне мере.

Споменик природе "Храст сладун – Братинац", заштићено је први пут 1983. године и други пут 1994. године одлуком СО Пожаревац (Решење СО Пожаревац, бр. 322-9/94-01 од 30.09.1994. године). Налази се у селу Братинац, у доњем делу долине Млаве, на катастарској парцели 1627/1, у приватном власништву. Стабло је витално, са веома мало појава сушења грана, добро развијене крошње, старости око 260 година, висине 18 и пречника крошње 26 метара, прсног пречника дебла 1,3 метра. Категорисано је као значајно природно добро (III категорија). Завод за заштиту природе Србије је 13.07.2007. године послао СГ Пожаревац Нацрт Решења о скидању и брисању заштите споменика природе – Храст сладун – Братинац бр. 02-2302/2; Пошто ово Решење још увек није усвојено, стабло није избрисано из Централног регистра заштићених природних добара.

Споменик природе "Група од 16 храста лужњака у селу Драговцу" (к.п. бр. 1185, 1186) код камене ћуприје у селу Драговцу, заштићена решењем Завода за заштиту и научно проучавање природних реткости НР Србије (Решење бр. 01-651960 од 06.02.1960. године). Данас је више од половине преосталих стабала потпуно суво, а свега неколико има незнатно очуване виталне делове крошње. Претпоставља се да је главни разлог пропадања ове репрезентативне групације лужњакових стабала снижавање нивоа подземне воде, при чему су процеси сушења и обољевања убрзани због старости дрвећа. С обзиром на неповратно оштећење и губитак својстава због којих је заштита установљена, покренут је поступак формално-правног брисања заштите. Завод за заштиту природе Србије је 07.02.1994. године послао СО Пожаревац Нацрт Решења о скидању и брисању заштите споменика природе "Група од 16 стабла храста лужњака" бр. 02- 136/1, које још увек није усвојено.

Такође, на територији града Пожаревца налази се налази се Жилавска и Чибуклијска ада (КО Костолац-село и КО Речица) које припадају зони заштићеног Специјалног резервата природе "Делиблатска пешчара".

Поред наведених заштићених природних добара, према условима Завода за заштиту природе РС, идентификовани су и простори који поседују значајне природне карактеритике:

- бара Шугавица која представља мочварно подручје погодно за мрест бројних врста риба које из Дунава доспевају Костолачким каналом; ова бара је и станиште бројних врста птица мочварица карактеристичних за влажна станишта и стога представља веома осетљив екосистем; због великих антропогеним притисака у фази је нестајања због чега је установљена забрана привредног риболова;
- палеотолошки локалитет где је пронађен комплетан скелет најстарије врсте мамута – Mammuthus meridionalis (Јужни мамут), дугачак око 6 метара и висок више од три и по метра;
- Стојкова, Мала и Велика Завојска ада; и
- реке Велике Мораве и Млаве – приобални појаси и плавне површине

На Планском подручју налазе се подручја од међународног значајна за заштиту природе:

- обала Дунава која припада међународно значајном подручју за птице и дефинише се на основу међународних стандарда са циљем њихове заштите и спречавања од изумирања (Important Bird Area-IBA[7]), зона Дубровац–Рам, где се у зимском периоду окупи од 60.000 до 100.000 птица, припада једном од 40 IBA подручја у Србији;
- Лабудово окно које се налази низводно од ушћа реке Млаве у Дунав представља заштићено Рамсарско подручје;
- део Планског подручја, који се налази у зони заштите "Делиблатске пешчаре", представља подручје дефинисано у оквиру "Емералд мреже"; и
- одабрана подручја за дневне лептире (PBA – Prime Butterfly Areas in Serbia)[8]; налазе се у зони заштите резервата природе "Делиблатска пешчара".

[7] IBA у Србији нема одговарајући законски оквир. Међутим, многе међународне организације укључују IBA подручја у своје стратегије и акционе планове.

Уређење предела. У геоморфолошком погледу подручје града Пожаревца, припада перипанонској Србији, коју одликују равничарско-низијски терени са ниским побрђима. Заступљени су терени од 200 до 350 m н.в., с највишим врхом Анатема од 324 m н.в., на Лекином брду, источно од села Кличевац. Основна топографска карактеристика целог подручја је нагнутост терена ка великим рекама, од југа ка Дунаву, а од Пожаревачке греде ка Великој Морави, према западу и стишкој равници према истоку. Морфолошки гледано, издвајају се четири специфична типа предела:

1) Поморавље обухвата западни део Планског подручја; на овом, једном од најнижих делова Панонског басена преовлађују терени надморске висине од 70 до 80 метара; основна одлика су благи терасни одсеци и алувијална раван, с нагибом који не прелази 1%, што утиче на отежано процеђивање воде и стварање мртваја поред Мораве;
2) Пожаревачка греда (греда Сопот) представља лесну творевину са стрмим одсецима и заравњеном средишњом површином; простире се средишњим делом Планског подручја, где око 70% терена има нагиб до 5%, а остали 5-12%;
3) Стиг, са западним равничарским делом и речним терасама Млаве и источним брежуљкастим делом на ободу Панонског басена који прелази у Божевачку греду; рељеф је претежно равничарски, тако да је 70 % са нагибом до 1%, док је остали део са нагибима и до 12%; и
4) Костолачко приобаље Дунава с дунавским адама је простор где је Дунав изградио речна острва и алувијалну раван, са нагибима терена до 3%.

У целини гледано, подручје града Пожаревца се одликују очуваном вегетацијом, значајном присутношћу природних ресурса и специфичним одликама предеоних елемената. Посебну вредност чине заштићена природна добра. Ови заштићени објекти природе остварују значајан допринос укупној амбијенталној вредности, због чега је неопходно одредити зоне њиховог визуелног утицаја и континуално поштовање прописаних мера и режима заштите. Поред природних добара, значајан потенцијал представљају и споменици културе.

Културно наслеђе

На подручју града Пожаревца налази се разноврсно и вредно културно наслеђе, које чини 12 непокретних културних добара и 767 непокретности под претходном заштитом (укупно 779). Највећи број непокретних културних добара чине археолошка налазишта, сакрално, профано урбано градитељско наслеђе, народно градитељство у насељеним местима као и објекти индустријског наслеђа (градитељско наслеђе), спомен обележја, чесме и гробља.

У студији **"Услови чувања, одржавања и коришћења споменичког наслеђа и утврђене мере заштите у оквиру граница просторног плана града Пожаревца"**, коју је израдио Регионални завод за заштиту споменика културе Смедерево (РЗЗСК Смедерево) децембра 2011. године, већина ових добара је категорисана и има утврђен статус заштите у складу са Законом о културним добрима. У оквиру ове студије ажуриран је списак непокретних културних добара и непокретности под претходном заштитом.

Културно-историјско наслеђе на подручју града Пожаревца може се пратити више хиљада година у прошлост. Основни предуслови за његово формирање и развој се могу везати за природно окружење Стишке равнице карактеристичне по умереној клими и повољним условима за живот, у којој обилује рудно богатство и плодна обрадива земља.

С обзиром на бројност и разноврсност културног наслеђа и разлике у приступу и третману појединих типова добара, установљена је класификација и груписање према врсти добара и то на: археолошка наслеђе, сакралну архитектуру, урбано градитељско наслеђе, сеоска насеља и народно градитељство, индустријско наслеђе, спомен обележја и стара гробља.

Зоне заштите. Републички завод за заштиту споменика културе (у даљем тексту РЗЗСК) издао је ''Услове чувања, одржавања и коришћења непокретних културних добара као и добара која уживају претходну заштиту'' и утврдио мере заштите у оквиру Планског подручја.

На Планском подручју утврђене су четири зоне заштите. Утврђена методологија мера заштите подразумева степеновање режима заштите према значају и концентрацији сачуваног наслеђа.

Прва и друга зона заштите обухватају делове Планског подручја са културним наслеђем које је у ранијем поступку утврђено за непокретно културно добро или је под претходном заштитом.

Археолошка налазишта

Досадашњи археолошки налази показују да су на подручју града Пожаревца откривени материјални докази о постојању цивилизација од неолита до касног средњег века.

Најважнији утврђени градови су по правилу смештени на важним стратешким местима, погодним за контролу путева. У том погледу су предњачиле зоне око ушћа Мораве у Дунав на локалитету Орашје и простор Костолца, на локацијама Чаир, Светиња и Тодића црква око крајње северне тачке Сопотске греде. Такође су важне фортификацијске тачке представљали Острово и Кличевац.

[8] Европска Директива о стаништима (92/43/ЕЕС) представља основ за одабир циљних врста дневних лептира.

Међу праисторијским насељима издвајају се: Минине воде на Чачалици код Пожаревца, трагови енеолитског средишта у Костолцу на локалитету Град код Тодића цркве, у Дрмну, Кличевцу итд. Из античког периода су најзначајнија: Виминациум, Маргум, Вучји дол између Дубравице и Петке, Селиште у Барама, Дагодина у Касидолу, Носак у Кличевцу.
По броју и значају налаза издвајају се некрополе. Досада је истражено преко 14000 гробова, који пружају обиље података о материјалној и духовној култури различитих епоха, а нарочито античкој прошлости Виминациума, који је у том погледу убедљиво највише истражен.
Археолошко налазиште Виминацијум (lat. Viminacium) је категорисано као непокретно културно добро од изузетног значаја за Републику Србију, а у току је израда предлога за прелиминарну листу светске културне и природне баштине UNESCO-а. Остаци римског града Виминацијума и легијског логора налазе се у средишњем делу лигнитског лежишта, на око 12 km од Пожаревца, надомак Старог Костолца. Локалитет је окружен површинским копом "Дрмно", насељем Дрмно и комплексом ТЕ "Костоалц Б". Површина комплекса износи око 3,55 km^2.
Настао је у I веку као Римски војни логор који је трајао до почетка VII века. Као један од најзначајнијих легијских логора на Дунаву, у одређеном периоду је био седиште римске провинције Горње Мезије (Moesia Superior), која је обухватала највећи део Србије, северну Македонију и део северозападне Бугарске. Изградњом термоелектране ''Костолац Б'' и отварањем површинског копа ''Дрмно'' 1977. године, започета су археолошка истраживања на простору некропола, југозападно од каструма.
На широком простору у равници, на десној, али и на левој обали Млаве, недалеко од њеног ушћа у Дунав, налази се низ других мањих насеља, некропола и фортификација из античког и рановизантијског периода. Бројни археолошки налази, откривени током више од столећа истраживања, сведоче о изузетно дугом временском распону људске активности на овом простору, од XII века п.н.е. до XVII века н.е.

Маузолеј Виминацијум

Римске терме Виминацијум

Римски амфитеатар, Виминацијум, почетак радова

Слика 1. Мотиви из Виминацијума
Аутор фотографија: Мила Пуџар

Истраживањем овог простора откривено је око 13.000 гробова са преко 35.000 археолошких предмета, као и остаци архитектуре, што представља најбројнији археолошки фонд са једног локалитета. Поред истражених некропола, на простору Северне капије (Porta Praetoria) војног логора, откривени су делови улица са поплочањем, одводним каналима и каменом пластиком која је украшавала улазну капију.

Палеонтолошко налазиште "Мамут". На површинском копу "Дрмно", око 300 метара од Царског маузолеја у археолошком парку "Виминацијум", пронађен је скелет мамута за који се претпоставља да је стар више од милион година. Налазиште мамута, заједно са геологијом површинског копа, свакако ће бити уврштен у ризницу објеката заштите геолошког наслеђа. Обједињен са археолошким локалитетом Виминацијум, овај објекат повезује геологију, археологију и историју на нашем тлу.

Слика 2. Откопавања новооткривеног скелета мамута
(Извор: фотодокументација Археолошког парка "Виминацијум")

Археолошки локалитет Рукумија. Најважнији активни сакрални објекат је манастир Рукумија, за који се претпоставља да је саграђен на старим средњовековним темељима, а зна се да је последње рушење претрпео одмах после слома I српског устанка. У подножју манастира Рукумија нађени су римски камени споменици. Овај простор није даље истраживан. Југозападно од манастира нађени су антички гробови из III и IV в.н.е., простор је делимично истражен.

Галије. Топоним "Галије" налази се у полукругу јужно, југозападно и западно од манастира Рукумија. Пружа се од подножја брда иза "Калајџине међе" преко прокопа према врху, до гробља села Брадарац западно поред манастирског

[9] Из необјављене монографије "Село Дрмно Топоними", Славољуб Стојадиновић

комплекса. Од овог топонима остао је само мали део са две могиле које се налазе изнад гробља[9]. У 19. веку овде су нађене позната шакасте гривне, које се чувају у Народном музеју у Београду; потврђени су налази и из бронзаног доба.

Дубравица - Маргум. (Орашје, Фазанерија, Црквине, Кустар, Насип-Меморија, Код Мотела, Терме, Торови). Дубравица се помиње као античко и средњовековно насеље под именом Маргум. Маргум је био смештен код старог корита Велике Мораве на ушћу у Дунав. У раном средњем веку на овој локацији је постојао град који се у изворима помиње као Моравије или Морава. Крајем I века подигнут је војни логор у коме је кратко била стационирана легија Флавија IV. У касној антици Маргум је обезбеђивао прелаз преко реке. У њему су се 434. године састали ромејски и хунски посланици, а 441. године освојили су га и разорили Хуни. Откривени су остаци касноантичких терми и делимично су истражене римска, рановизантијска и гепидска некропола. Јустинијан, почетком VI века, у жељи да стабилизује власт Византије обнавља бројна утврђења у унутрашњости и посебно ојачава границу, између осталих обновља и Маргум под новим именом Морависк.

Средњовековни град Браничево. На археолошком локалитету код Тодићеве цркве у Старом Костолцу, на заравни Сопотске греде, лево од реке Млаве, која се као највиша тачка издиже изнад данашњег села Костолац, налазио се средњовековни град Браничево. На основу досадашњих археолошко-историјских истраживања први трагови живота на овом локалитету појавили су се пре 6. миленијума. Овој простор је значајан за раздобље српске средњевековне историје, познатије као "град и епископија Браничево".
Браничево је било војно утврђење и трговачки центар, који је имао значајну улогу у историји Византије у 11. и 12. веку и у српској историји 13. и 14. века. Ископавањима је утврђено постојање бедема Доњег града, пронађена је кула и једна грађевина за коју се претпоставља да је била аристократска кућа са радионицом.
На остацима утврђења браничевског града јасно се уочавају две целине: Мали град где се данас налази црква, и Велики град, који се простире нешто јужније. Главни део утврђења представљао је Мали град, који има скоро квадратни облик.

Слика 3. Археолошки локалитет Браничево

У зони коридора пепеловода од ТЕ "Костолац Б" до одлагалишта ПК "Ћириковац" налазе се значајна непокретна културна добра, односно, археолошки локалитети:
- **Локалитет "Пећине"** – античка некропола представља простор у оквиру којег се налази више некропола (III–IV в.п.н.е, I–V в.н.е., позни V век) које су припадале насељима не само домородачког становништва, већ и становницима војног логора и града Виминацијума,
- **Локалитет "Бурдељ"** – античка некропола;
- **Локалитет "Лугови"** – праисторија, антика;
- **Потес Браничевац са локалитетом "Селиште"**, где су констатовани налази од 12. до 14. века; и
- **Триконхална црква** (локалитет Пећине) на којој су констатоване најмање две грађевинске фазе у архитектури цркве; црква је оријентисана запад–исток; приликом истраживања цркве откривено је више античких и средњовековних гробова.

Сакрално споменичко наслеђе

Сакрални споменици на подручју града Пожаревца припадају богатом наслеђу новијег доба. Њихова стилска подударност условљена је начином градњом, из средине 19. века. Иако најбројнији, споменици овог периода у поређењу са остатком сакралног фонда најмање су истражени. Скоро сва насељена места имају бар по један сакрални објекат.
Црква манастира Рукумија и Саборни храм у Пожаревцу најстарији су храмови у овом делу Браничевске епархије, настали у време прве владе кнеза Милоша. Из истог перида је и црква св.Георгија у Острову, али како је село тада припадало Аустроугарској, црква је била у саставу Банатске епархије, што је остало и до данашњег времена.

Манастир Рукумија. Рукумија је српски средњевековни православни манастир. Налази се испод Сопота на падини Лештерске греде, у шуми, на левој обали реке Млаве, у селу Брадарац, у непосредној близини површинског копа "Ћириковац". Подизање манастира Рукумија народно предање приписује кнезу Лазару и везује за култ сестре Јелице. Историјска наука, пак, доводи име манастира у везу са грчком речи Герокомија што значи старачки дом, место где се

смештају остарела лица. Већи средњовековни манастири имали су у свом комплексу и одељења за смештај и лечење старих и изнемоглих лица.

Манастир Рукумија
Слика 4. Мотиви из манастира Рукумија

Манастир и конак
Аутор фотографија: Ненад Глишић

Данашња манастирска црква подигнута је 1825.године на рушевинама старијег храма који су Турци разрушили након слома Првог српског устанка. Храм је у основи једнобродна грађевина, са олтарским простором на источној страни, без певачких апсида и куполе. Црква је зидана каменом, а кровни покривач је лим.

Саборни храм Светих арханђела у Пожаревцу. Саборну цркву Светих архангела Михаила и Гаврила подигао је књаз Милош Обреновић 1819. године и за време његовог боравка у Пожаревцу она је била саборни храм.
Црква је триконхална грађевина засведена полуобличастим сводом, са пространом олтарском апсидом и бочним певничким, споља полигоналним, а изнутра полукружним. Зидана је каменом и опеком, а споља омалтерисана. Над западним делом накнадно је 1856. године дозидан масиван звоник квадратне основе, конципиран у класичном духу. На западној страни цркве налази се богато украшен портал изведен у српско-византијском стилу.
Саборну цркву је СО Пожаревац, на предлог Републичког завода за заштиту споменика културе из Смедерева, прогласила и за непокретан споменик културе.

Слика 5. Саборни храм у Пожаревцу, 1819. година

(Извор: десна фотографија фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Локалитет "Тодићева црква – град Браничево" у Старом Костолцу. Тодићева црка у Старом Костолцу је задужбина Драгутина Тодића и његове жене Лепосаве и посвећена је Светом Георгију. Црква се налази на платоу костолачког виса Мали град, на веома значајном месту које је имало континуитет од неолита, преко антике и средњег века, када се ту налазио град Браничево са седиштем епископије. Црква је пројектована у српско-византијском стилу од беле опеке и подсећа на цркву Лазарицу, а према пројекту арх.Петра Поповића. Прво је подигнута (1923. године) породична вила "Лепосава", која се истицала својом архитектуром и доминантним положајем, а након тога црква.

Слика 6. Црква Св. Георгија

Слика 7. Вила "Лепосава"

аутор фотографија: Мила Пуцар

Крајем XIX века сазидане су цркве у Дубравици и Пољани, а истом типу припадају и храмови у Кличевцу и Лучици, који су зидани првих година XX века. Све ове цркве су у основи триконхалне грађевине. Црква у Пољани је без куполе и

звоника, црква у Дубравици има само звоник, док су храмови у Кличевцу и Лучици једнокуполне грађевине са звоником квадратне основе над припратом.

Слика 8. Кличевац - Црква св Трифуна, 1902

Слика 9. Лучица – Црква св. Захарија и Јелисавете, 1907

Слика 10. Пољана –Црква Вазнесења Христовог, 1896

У последњој деценији XIX века јавља се и први храм који је имао карактер задужбине. У питању је црква св.Николе у Пожаревцу, коју је подигао прота Петар Шљивић (1818-1902)

Слика 11. Дубравица - Црква св Тројице,1894.

Слика 12. Пожаревац, Црква св Николе,1890.

(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Урбано градитељско налслеђе

Од расположивих студија урбаног градитељског наслеђа важан документ јесте "Предлог валоризације културних добара на територији града Пожаревца", (Зоран Јаковљевић, Југословенски институт за урбанизам и становање, 1979). На основу овог документа, 1988. године, Регионални завод за заштиту споменика културе Смедерево сачинио је елаборат "Евидентиране непокретности које уживају претходну заштиту на подручју дела урбанистичке целине Пожаревца".
Вредне амбијенталне урбане целине налазе се пре свега у Пожаревцу. Архитектура Пожаревца носи обележја времена и историјских догађаја кроз које је град пролазио и у којима је настајао. За непуна два века карактеристично је смењивање више градитељских епоха у којима су подизани објекти одређених типолошких и стилских одлика.
Данас Пожаревац представља специфичну урбану структуру са доста контраста између наслеђених слојева из различитих епоха. Град има неколико вредних целина и бројне културно историјске објекте, који нису довољно повезани у јединствену целину, али га чине особеним и различитим од других урбаних средина. У њему идентификујемо аутентичне просторе и културне слојеве, са особеностима које формирају специфичну слику града и његов амбијент.

Зграда старог епархијског двора утврђена је за непокретно културно добро – споменик културе Одлуком СО Пожаревац бр. 02-06-68/1 од 20.11.1991. године.

Слика 13. Стари епархијски двор
(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Зграда Окружног начелства подигнута је 1888-89. године у духу бечког академизма са облицима појединих детаља инспирисаним италијанском ренесансом. Зграда има подрум, приземље, спрат и поткровље дограђено после 1955. године.

Својом монументалном репрезентативношћу, симетричним распоредом маса главног и бочних трактова, једноставно и функционално организованим унутрашњим простором са сликаним композицијама и декоративном пластиком, представља прекретницу у изградњи јавних грађевина у Србији 19. века, тако да је добила статус непокретног културног добра од великог значаја. Заједно са парком и околним објектима чини вредну урбану целину Пожаревца.
То су пешачка улица Старо корзо, сплет пешачких пролаза, улично и парковско зеленило. Сви ови елементи доприносе очувању историјског карактера Пожаревца. Урбану структуру централне зоне Пожаревца допуњује новоформирана пешачка зона, тако да су пешачки токови и јавни простори намењени пешаку доприносе бољој доступности и квалитету амбијенталних целина.

Слика 14. Зграда окружног начелства

Слика 15. Део старе чаршије у Пожаревцу

Народни музеј основан је 1895., после београдског Народног музеја, најстарији је у Србији. У саставу Музеја је Одељење археологије са лапидаријумом и споменицима древне културе Римљана.

Слика 16. Народни музеј у Пожаревцу

Сеоска насеља и народно градитељство

Досадашњим истраживањима утврђено је убрзано пропадање и нестајање старијих примера објеката народне архитектуре. Малобројни преостали објекти често су руинирани и зарасли у коров и шибље, тако да је тешко и прићи до њих. Све мање је примера да се стари објекти народне архитектуре користе и одржавају.
Стамбена архитектура – кућа
Доминантан тип старијих кућа, које су се до данас сачувале на овим просторима је такозвана ‘’Новија српска кућа’’, који је настао под утицајима војвођанске и градске архитектуре, а градио се у Србији почев од око 1860-те године, све до педесетих година двадесетог века. То је кућа са три, односно четири просторије и сматра се најразвијенијим обликом наше народне архитектуре.
Најстарији објекти грађени су на плитким темељима од ломљеног камена, често у комбинацији са римском опеком, преко којих је положена дрвена темељача. Зидови су бондручне конструкције. Кров је код старијих објеката на четири воде, покривен ћерамидом, а посебна пажња је посвећена завршетку рогова у стрехи, који су обавезно обрађени декоративним зарезима.
Тип кућа од плетери може се хронолошки пратити још од праисторије. Археолошки су потврђени остаци оваквих средњевековних кућа на локалитету Светиња и Мали Град код Тодића цркве у Старом Костолцу. Њихова вредност се огледа у томе што су грађене у потпуности у скалду са природним окружењем и условима које они намећу. Основни конструктивни елементи: дрво, земља и камен, не само да су материјали којих је било у окружењу, већ највише одговарају условима континенталне климе. У таквим кућама зими је топло, а лети пријатна хладовина. Чињеница да неке од њих трају више од сто година говори у прилог трајности саме конструкције и њених елемената.
Због конфигурације терена, који је код већине насеља на територији града Пожаревца раван, испод куће се врло ретко гради подрум (кућа у домаћинству Драгише Матића у Кличевцу).
У спољашњем изгледу, ове куће се често угледају на старији тип моравске архитектуре и на трему су још увек јако присутни класични, лажни луци. Око прозора се јављају врло богате пластичне декорације. Старије куће су кречене у бело, касније почиње да се користи и боја.

Слика 17. Кућа Чеде Живановића у Лучици

Слика 18. Кућа Драгише Матић у Кличевцу

(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Поред овог, доминантног типа, сачувало се и неколико примера класичне моравске архитектуре (кућа Владимира Урошевића у Набрђу, кућа Евице Јевтић у Лучици – делимично измењена). Уочено је и више примера старијих кућа богатијих породица са врло развијеном основом, али из искуства знамо да су ове развијене основе настале из више реконструкција и доградњи, што не умањује значај ових објеката (кућа Гојка и Гордане Ђурић у Дрмну).

Слика 19. Кућа Владимира Урошевића у Набрђу

Слика 20. Кућа Евице Јевтић у Лучици

(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Из овог типолошког прегледа спонтано настале сеоске архитектуре, потпуно се издваја насеље Острово које представља типично Војвођанско насеље. Овај тип архитектуре успоставиле су аустроугарске власти у другој половини 18-тог века, када су наредиле ушоравање села, планску парцелацију, положај па и тип куће.

Већ крајем деветнаестог века, а нарочито између два светска рата, када је опека постала доминантан грађевински материјал, у сеоским насељима јавља се све већи број објеката грађених по угледу на градску архитектуру (кућа Добривоја Милановића у Барама). У исто време примећена је и појава нових типова објеката, насталих прилагођавањем градске куће сеоском начину живота и комбинацијом становања са другим функцијама. На више места уочени су зидани објекти који у приземљу имају економске функције, док је на спрату становање и кош (кућа Драгише Андрејића у Пољани, кућа Живорада Гајића у Лучици).

Слика 21. Кућа Добривоја Милановића – Баре

Слика 22. Кућа Драгише Андрејића - Пољана

Слика 23. Кућа Живорада Гајића – Лучица

(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Етно-парк на Тулби. Идеја да се у Пожаревцу формира Музеј народног градитељства потекла је 1963. године, када је урађен елаборат и прва концепција поставке. У елаборату је истакнут значај пожаревачког краја, односно садашњег браничевског региона, у коме се налазе предеоне целине са очуваним објектима народног градитељства, као што су Хомоље, Звижд и Млава. Указано је на потребу да се традиционалне вредности народне архитектуре прикажу на једном месту и на тај начин сачувају од пропадања и уништавања. Одабрана је локација на брду Тулба, делу Сопотске косе, на 1 km од центра града. Од 1985. до 2006. године, етно-парк није био у функцији. У међувремену, уништена су четири објекта (стаја са казанџиницом, кош и бунар). Три објекта су заштићена и делимично је постављена ограда од потплетеног прошћа, тако да је ова амбијентална целина поново постала музејска поставка народне архитектуре.

На површини од 8 ha етно-парк садржи осам објеката народног градитељства: две куће, бунар, амбар, кош, стају са казанџиницом и шталу. Сви објекти су дрвене конструкције и представљају народно градитељство брдско-планинске области, сем амбара који је из Поморавља. Највише објеката је из области Млаве, четири из села Мелнице и један

(кош) из Везичева. Један објекат (штала) је из суседне области Звижда. Они су постављени према концепцији која је предвиђала да се у етно парку формирају два окућнице, једна из области Млаве и једна из Поморавља са типичним објектима који представљају традицију народног градитељства ових крајева. У оквиру овог комплекса налази се летња позорница, плато са кога се пружа поглед на град.

Слика 24. Објекти у Етно-парку на Тулби
аутор фотографија: Мила Пуцар

Парк шума Тулба и Табана је неуређена и неопремљена иако има изузетне рекреативне и туристичке потенцијале. На локацији Тулба, на коти 124 mnv, налази се резервоар за снабдевање града водом, стара чесма, мањи базен. У подножју брда је језеро и објекти који би могли да се користити у туристичке сврхе.

Слика 25. Парк шума Тулба
аутор фотографија: Мила Пуцар

Сеоски центри и јавни објекти. Сеоска насеља на овом подручју карактерише спонтано настала матрица са неправилном мрежом улица и разноврсном архитектуром стамбених кућа. Стари сеоски центри, као средишта административног, трговачког и друштвеног живота села са наслеђеним зградама јавне намене (старе општинске зграде, суднице, механе, школске зграде, занатске и трговачке радње, као и Домови културе настали у периоду после Другог светског рата) представљали су просторе неопходне за функционисање и друштвени живот у селу.
Старе школе у више насеља пожаревачког краја, у континуитету раде већ више од сто година, али је већина објеката у којима се налазе у међувремену претрпео неколико санација и реконструкција, тако да је оригинални изглед у многоме нарушен. Од оних који су задржали изворне карактеристике је стара школа у селу Брадарац, зидана каменом, подигнуту шездесетих година деветнаестог века. Имала је две учионице и учитељски стан. Данас је у функцији стамбеног простора.

Слика 26. Стара школа у Брадарцу *Слика 27. Кафана Димитрија Стојадиновића у Трњану*
(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Од јавних објеката нарочито су карактеристичне објекти старих кафана. До данас се сачувало више објеката, од малих до прилично великих и репрезентативних.
Након другог светског рата у скоро сваком селу је изграђен дом културе. То су углавном вишефункционални објекти, са једноставним и сведеним масама, грађени у интернационалном стилу.

Индустријско наслеђе

Након доношења Рударског закона 1866. године, на територији Старог Костолца и Кленовника отворено је неколико копова. У том периоду изграђена је управна зграда рудника, као и објекти за становање инжењера и радника запослених у руднику.

Слика 28. Управна зграда рудника
(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

У пожаревачком округу од индустријских грана у XIX и XX веку најразвијенија је била млинарска. На подручју града Пожаревца млинови су се сачували у насељима Пругово, Братинац и Маљуревац. Поред наведених млинова постојао је парни млин Ђуре Цветковића у Пољани, млин Чечелског и Вељка Лалкова у Пожаревцу и млин Николе Грујичића у Брадарцу који је био парни и турбински млин и по подацима постојао је још за време кнеза Милоша.

Слика 29. Млин у Пругову

Слика 30. Млин у Братинцу

Слика 31. Млин у потесу ''Летњиковац'' у Маљуревцу

(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Пожаревац је већ у првој половини XIX века представљао најразвијенији центар занатства (поред Београда, Јагодине и Шапца). Већ у том периоду је у Пожаревцу постојало више од педесет заната. Крајем XIX века стара чаршија у Пожаревцу била је средиште занатства што је условило отварање Занатске школе у самом граду као и за огранизовање Занатске и пољопривредне окружне изложбе.
Ергела ''Љубичево'' постоји још од половине XIX века. Комплекс управних и економских зграда са парком представља вредан пример архитектуре тог времена. За скоро стошездесет година свог постојања допринела је побољшању пасмине коња у Србији. У непосредној близини ергеле налази се и челични мост на Морави који Пожаревац преко железничке станице у Осипаоници повезује са пругом Београд – Ниш.

Слика 32. Ергела Љубичево

Слика 33. Мост на Морави у близини Љубичева

(Извор: фотодокументација РЗЗСК Смедерево)

Амбијентална просторна целина Љубичево са ергелом "Љубичево" има велики потенцијал за развој туризма.

Спомен обележја

У свим насељима на подручју града Пожаревца постоје спомен обележја подигнута у циљу очувања сећања на страдале у Првом или Другом светском рату или на знамените личности из прошлости овог краја. Спомен обележја налазе се углавном у центрима насеља.

Спомен-парк Чачалица. Чачалица је брдо изнад Пожаревца на коме се налази истоимени спомен-парк. Проглашено је за непокретно културно добро од великог значаја. Сам парк обухвата 28 хектара у коме је засађено више стотина бреза донетих из Русије, а подигнут је и Еколошки дом намењен младима. У првој половини 2011. године извршена је обнова и реконструкција Споменика стрељаним родољубима од 1941. до 1944. године и Спомен-костурнице црвеноармејцима из Русије, Украјине и Белорусије палим у борби за ослобођење Пожаревца 1944. године. Регионални заводу за заштиту споменика културе у Смедереву израдио је пројекат санације Меморијалног комплекса на Чачалици. У оквиру ових радова уређено је и спомен-обележје стрељаним Јевејима у Другом светском рату.

Слика 34. Спомен-парк Чачалица, 2011.

Стара гробља

Сва насеља на територији града Пожаревца имају гробља на којима постоји континуитет у сахрањивању, који се углавном може пратити од прве половине XIX века. Од старих надгробних белега претежно су заступљена два типа усађеника, оба у облику крста, али су израђена од различите врсте камена. Старији тип израђен је од пешчара, масивнији је, без натписа, са декорацијом у виду урезаних крстова и евентуално са урезаном годином смрти покојника. Средином XIX века јавља се нови тип белега израђен од кречњака, танак, плочаст, мањих димензија, у облику крста и на њима се чешће налазе епитафе.
Најинтересантија и најзначајнија целина је старо Градско гробље у Пожаревцу. На њему се налази неколико капела, надгробних споменика значајних личности, а у дну гробља сачувано је до данас само неколико споменика пожаревачких Јевреја.

Стање наслеђа

Град Пожаревац већ годинама у назад посвећује већу пажњу спомен обележјима на својој територији. У периоду 2005-2011. година неколико значајних меморијала у Пожаревцу је рестаурирано. Током 2011. године рестаурирани су Споменик стрељаним родољубима 1941-1944. година и Спомен костурница војницима Црвене армије на Чачалици, док је 2006. година изведена рестаурација Споменика војводи Миленку Стојковићу у Кличевцу.
У већини насеља не посвећује се довољно пажње уређењу и текућем одржавању гробља, а нарочито очувању старих надгробних белега.
Генерално, уочљиво је постојање великог броја очуваних објеката сакралне, профане, индустријске и народне архитектуре, али уз проблематичне могућности њиховог даљег опстанка. Такође у великој мери је приметна и незаинтересованост власника и корисника за чување и одржавање објеката.
Узрок оваквог стања је и непостојање механизама финансирања реконструкције и рестаурације објеката као и проблем стратегије коришћења и опстанка грађевина и места од значаја. То се резултира у свим сегментима наслеђа.

Табела 25. Преглед броја непокретних културних добара на Планском подручју

Насеље	Непокретна културна добра (категорија/година утврђивања категорије)	Број непокретности под претходном заштитом
Град Пожаревац - укупно	**12**	**779**
Баре		24
Батовац		11
Берање		12
Брадарац • Манастир Рукумија		21
Братинац		15
Брежане		22
Бабушинац		12
Драговац		15
Дрмно		16
Дубравица		25
Живица		21
Касидол		16
Кленовник		15
Кличевац	Споменик културе Одлука Владе РС бр. 633-4708/99 од 17.02.2000.	24

Насељо	Непокретна културна добра (категорија/година утврђивања категорије)	Број непокретности под претходном заштитом
Костолац (укупно)	2	56
• Локалитет Виминациум у атару села Стари Костолац* (I век)	Непокретно културно добро од изузетног значаја; Одлука Владе РС бр.633-7797/2009 од 03.12.2009.	
• Црква св. Георгија*	Споменик културе; Одлука Владе РС бр.633-4709/99 од 17.02.2000.	
Лучица		32
Маљуревац		8
Набрђе		12
Острово		17
Петка		20
Пожаревац (укупно)	8	287
• Зграда Окружног начелства и Градски парк * (1888-89.)	Споменик културе од великог значаја Одлука СО Пожаревац бр.633-16/80-01 од 30.12.1980.	
• Спомен парк "Чачалица" ** (1942)	Знаменито место од великог значаја; Решење Републичког завода за заштиту споменика културе Београд бр.949/2 од 27.11.1973.	
• Црква Св. Николе* (1890)	Споменик културе Одлука Владе РС бр.633-4732/99 од 17.02.2000.	
• Саборна црква св. Арханђела * (1818-23)	Споменик културе Одлука СО Пожаревац бр.633-25/90-01 од 16.03.1990.	
• Стари Епископски двор * (Крај IXX века)	Споменик културе; Одлука СО Пожаревац бр.02-06-68/1 од 20.11.1991.	
• Две старе зграде у Немањиној бр.31 * (Прва пол. IXX века)	Споменик културе Решење Републичког завода за заштиту споменика културе Београд бр.47/1 од 13.01.1969.	
• Стара зграда у Немањиној бр.46 * (Почетак IXX века)	Споменик културе Решење Републичког завода за заштиту споменика културе Београд бр.46/1 од 13.01.1969.	
• Споменик српском војнику 1912-18.* (1923.)	Споменик културе Одлука СО Пожаревац бр.02-06-68/2 од 20.11.1991.	
Пољана • Црква Св. Вазнесења у Пољани*	Споменик културе Одлука Владе РС бр.633-15046/2002 од 31.10.2002	21
Пругово		19
Речица		15
Трњане		26
Ћириковац		17

** евидентирана непокретна културна добра ** знаменита места. Категоризација је урађена према Закону о заштити културних добара, Сл. Гласник РС бр. 71/94.*

3.2. Swot анализа (предности-слабости, могућности-опасности)

За анализу стања, потенцијала и ограничења Планског подручја, примењен је комбинован приступ конвенционалне анализе SWOT (Strengths/Предности, Weaknesses/Слабости, Opportunities/Могућност, Threats/Опасност), Territorial impact Analysis (TIA) и Strategic Spatial Impact Evaluation (SSIE), у поједностављеном облику. Ово представља припремни материјал на основу којег би по доношењу Плана била урађена тзв. анализа интегралног стратешког утицаја (ISA, Integrated Strategic Assessment), а која ће укључити и одговарајуће елементе анализе стратешког утицаја на животну средину SEA (Strategic Environmental Assessment). Будући да се дејство већег броја фактора још увек не може у свему једнозначно проценити и укључити у неки од стандардних аспеката SWOT анализе, што се у првом реду односи на институционални фактор, предстојећу приватизацију у области енергетике и изгледно продужено трајање светске и домаће кризе, у анализу је уведена још једна димензија евалуације, а то је тзв. "утицај ризика и неизвесности".

Привредни развој

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Веома повољан географски положај и близина тржишта за регионалне и локалне производе • Велики природни (обновљиви и необновљиви) ресурси, људски и културни потенцијали за развој, и богата индустријска и друга привредна традиција • Изграђени привредни капацитети и развијен и јак енергетски сектор и лидерска улога ПД ТЕ-КО "Костолац" • Образовано и стручно становништво, релативно висок проценат младих особа и постојање тзв. ''креативних ресурса'' за развој • Натпросечно висок БДП по становнику • Нижи степен незапослености у односу на републички просек • Функције Пожаревца као регионалног центра Браничевског региона • Изграђене регионалне и локалне институције за подршку развоју и постојање регионалних и локалних стратегија развоја, мастер планова и др; велик број локалних развојних стратегија у изради • Могућности за изградњу индустријских и пословних зона на новим (''greenfield'') и запуштеним локацијама (''brownfields'') • Изграђени урбани садржаји и стамбени фонд и развијене комуналне и јавне службе	• Недовољна искоришћеност просторно-саобраћајних потенцијала • Смањивање становништва (у првом реду сеоског) и продужена емиграција становништва, нарочито млађег стручног кадра • ''Монофункционална'' привредна структура • Неокончана приватизација и претежно лоша приватизација до сада неприватизованих предузећа, уз пратећи стечај и ликвидацију дела предузећа • Низак степен инвестиција, недовољно коришћење подстицајних средстава из домаћих и страних извора и недовољна сарадња локалне самоуправе и привреде • Непландски и просторно неконтролисан развој • Недовољна комунална опремљеност • Још увек релативно висока незапосленост • Еколошки проблеми и угроженост животне средине, нарочито воде у зони експлоатације и прераде угља • Недовољно искоришћени природни потенцијали, културна и природна баштина
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Близина Румуније, могућност коришћења суседских програма и интензивирање и проширење регионалне и међународне сарадње • Боље коришћење капитала, искустава и других ресурса којима располаже дијаспора • Подизање енергетских капацитета уз подршку домаћих и страних инвеститора • Повећање искоришћености постојећих и изградња нових инфраструктурних система • Рационално и одрживо коришћење природних ресурса и одрживи развој рударско-енергетског комплекса • Коришћење нових технологија • Пораст улагања у истраживања и развој • Подстицај стварању кластера МСП у производном и услужном сектору • Подршка интензивном отварању нових предузећа и самозапошљавању, уз једноставније процедуре • Боље коришћење глобалног тренда пораста тражње за органском храном и општег пораста цена већине стратешких сировина и прехрамбених производа • Планирано значајно повећање транспорта на Коридору VII и завршавање техничке инфраструктуре на Коридору X • Повећавање регионалне и локалне конкурентности и извозне оријентације фирми уз веће ангажовање високообразованог и високо-квалификованог кадра • Постојање регионалне агенције за развој и јачање јавно-приватно-цивилног партнерства три сектора • Раст потражње МСП сектора и инвеститора за специфичне услуге, подршке и информисаности • Придруживање ЕУ и брже и шире увођење разних европских стандарда • Могућна гасификација региона	• Неповољне последице продуженог трајања светске и домаће кризе • Несаниране последице лоше приватизације • Нерешени правно-имовински односи између државе и локалне самоуправе, и недовољна имовина и средства локалне самоуправе • Настављање ''демографске рецесије'', посебно одржавање ниског наталитета, даље старење становништва у сеоским насељима и миграција млађе и/или образоване и/или квалификоване популације • Дефицит појединог кадра и недовољни кадровски и организациони капацитети за конкурисање за средства фондова ЕУ • Изостајање диверсификације и задржавање постојећег обрасца ''палео-индустријског'' развоја, уз пратеће слабљење ''територијалног капитала'' • Изостајање новог развојног циклуса, на принципима и критеријумима одрживог развоја • Даљи пораст незапослености, изостанак социјално одрживог раста и развоја • Наставак неодрживог реструктурирања и приватизације јавног сектора • Даље угрожавање животне средине због очекиваног интензивног развоја производње и прераде угља, без неопходне еколошко-просторне и друге контроле • Ограничени финансијски ресурси и недостатак јавних финансија за иницирање и изградњу ИЗ и ИП, неразвијени модалитети јавно-приватног партнерства у активирању и коришћењу ресурса, инвестицијама и др. • Недовољан развој, ширење и прилагођавања у сектору МСП, и недовољна подршка локалне самоуправе развоју МСП • Недостатак средстава за санацију еколошких проблема привредних капацитета и продужена слаба институционална оспособљеност • Недефинисане мере државе за спровођење националних стратегија развоја, и слаб ниво развијености имплементацијских, управљачких и контролних инструмената у реализацији регионалних и локалних стратегија

Људски ресурси и друштвени сервиси

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Развијена мрежа предшколских установа • Развијена мрежа објеката основног образовања, релативно добро опремљених и доступних • Добра мрежа средњих школа, са разноврсном понудом образовних профила • Релативно висок ниво доступности и опремљености објеката здравствених услуга • Искусан и квалитетан професионални кадар и оспособљени и акредитовани специјалисти у области социјалне заштите, добра сарадња институција социјалне заштите са локалним самоуправама, постојање Савета за социјалну политику и добра координација и сарадња између локалних и републичких органа • Постојање Центра за социјални рад (у оквиру кога ради Дневни центар за боравак деце и омладине ометене у развоју) • Усвојена Стратегија развоја социјалне заштите града Пожаревца • Подршка талентима кроз центре за таленте, стипендирање дефицитарних занимања и др. • Постојање програма и институција за преквалификацију и самозапошљавање • Постојање неколико научно–истраживачких института	• Одлазак високообразовног кадра • Дефицит школског простора у основном образовању • Ниска доступност школа средњег образовања за децу ван дневне гравитационе зоне • Већи број сеоских насеља у којима не постоји амбуланта са сталним лекаром • Недовољно разноврсно и квалитетно коришћење објеката културе и физичке културе • Недовољна повезаност и укључивање свих заинтересованих страна у решавању проблема • Инертност младих у погледу запошљавања и укључивања у друштвене процесе • Недовољна понуда доживотног учења • Недостатак институционалне и техничке инфраструктуре и пројеката за спровођење социјалних реформи • Недовољна материјално-техничка опремљеност центара за социјални рад • Недовољна укљученост особа са инвалидитетом и посебним потребама за редовно образовање • Недовољна финансијска средства за унапређење квалитета образовања према потребама тржишта рада
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Подршка удруживању јавног, приватног и цивилног сектора • Примена нових метода и технологија у образовању • Ширење мреже социјалних сервиса и запошљавање кроз специфичне пројекте • Шире укључивање маргинализованих група у образовни систем • Боља информисаност грађана о услугама и могућностима у области социјалне бриге и заштите • Пораст броја јавних радова (за запошљавање, пружање социјалних услуга, намиривање комуналних дугова и др) • Стимулисање улагања приватног капитала у социјалну заштиту и социајлно предузетништво • Већа заинтересованост НВО за социјална питања • Јачање међуопштинске сарадње у пружању услуга социјалне заштите	• Неприлагодљивост институција у плурализацији социјалних услуга, и отпор према новим трендовима у раду • Неискоришћеност законских оквира за запошљавање хендикепираних лица • Предрасуде и стереотипи

Пољопривреда и рурални развој

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Пољопривредна традиција Стига у Браничева • Опредељење Републике Србије за прихватање механизама чистог развоја и постојање Аграрног фонда • Педолошки и други природни услови за конкурентност пољопривредне производње • Повољни услови за развој повртарства, воћарства и ратарства у системима за наводњавање • Повољни ресурсни и техничко-технолошки услови за минимизирање губитка у површинама и квалитету пољопривредног земљишта у поступку експлоатације лигнита • Релативно велике површине запарложеног земљишта у државној својини, које могу да буду искоришћене за компензацију експриоприсаних земљишних поседа породичних газдинстава, односно за оснивање плантажа за производњу биогорива на равним теренима • Обиље топле отпадне воде из термоелектрана за развој рентабилне стакленичке и пластеничке производње • Постојање прерађивачких капацитета • Заинтересованост младих пољопривредних произвођача за примену добре пољопривредне праксе и коришћење нових технологија	• Размештај земљишта високог бонитета изнад лигнитских лежишта, односно у зонама непланског ширења насеља • Непостојање мониторинга загађивања земљишта, воде и ваздуха • Слабо функционисање тржишта пољопривредног земљишта, неразвијени институционални капацитети у домену дугорочног закупа, неразрешена својинска права, недефинисане корисничке обавезе, неажурна информатичка основа и слабости земљишне политике • Слабе мотивације, аспирације, знања и материјалне могућности пољопривредних газдинстава за улагања у развој, унапређивање и укрупњавање пољопривредне производње • Слаба пословна повезаност породичних газдинстава међусобно и са сфером промета и прераде пољопривредно прехрамбених производа • Недовољна искоришћеност постојећих пољопривредних природних и техничких ресурса • Непостојање удружења и слаба развијеност задругарства • Немотивисаност младих за бављење пољопривредом • Неискоришћење биомасе и обновљивих природних ресурса • Миграција становништва из села у град и иностранство • Недовољна знања пољопривредника за пласман пољопривредних производа на тржиште • Неискоришћеност постојећих прерађивачких капацитета • Недостатак финансијских средстава за подршку аграрним програмима • Недостатак регионалне стратегије развоја пољопривреде
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Бољи приступ регионалним и европском тржишту • Нови закони и прописи у пољопривредној производњи • Већа подстицајна средства за пољопривредни развој из свих извора финансирања • Раст тражње за органском храном • Стимулисање процеса концентрације земљишта, стоке и техничких средстава у рукама младих, образованих и предузетнички оријентисаних пољопривредника • Јачање економског интереса дела становништва, које је изгубило статус стално запослених, за бављење пољопривредном производњом на сопственом газдинству • Оријентација домаће аграрне политике на прихватање модалитета, процедура и стандарда Заједничке аграрне политике ЕУ • Еколошки чисте целине у ширем регионалном подручју • Раст потреба за социјалним предузетништвом (обданишта, брига за старе итд.) • Побољшање оспособљености носиолаца руралног развоја за ефикасно коришћење свих развојних фондова (IPA, других ЕУ фондова и националних фондова) • Укључење у националну мрежу за подршку руралном развоју Србије	• Продужено трајање економских тешкоћа и неизвесности и неповољне еколошко-просторне импликације у експлоатацији и преради лигнита коришћењу пољопривредног земљишта • Ризици у погледу неповољних агроеколошких последица ремећења режима подземних вода рударским радовима • Неконкурентност на тржишту ЕУ • Монопол и неуређеност пољопривредног тржишта • Последице глобалног загревања и зависност од временских услова • Недостатак радних места за младе у руралним подручјима • Недовољна искоришћеност туристичких и културних потенцијала за потребе руралног развоја • Недовољно развијен предузетнички дух и непрепознавање потенцијала за развој руралног подручја (туризма, занати, традиционална производња и др) • Низак степен коришћења информатичких технологија и доступност ИФ инфраструктуре • Неискоришћен потенцијал руралних подручја за предузетништво

Развој туризма

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Веома повољан географско-саобраћајни положај, близина Румуније и повезаност са Националним парком ''Ђердап'' • Природно и културно наслеђе, духовна баштина и културни потенцијал Пожаревца • Постојање стручног кадра • Постојање неколико мастер планова за развој туризма • Расположиво слободно земљиште за инвестирање у нове туристичке садржаје • Примери успешног јавно-приватног партнерства у туризму • Велики број туристичких и културних манифестација • Постојање туристичких организација • Постојање заокружених еколошких целина • Ресурси за производњу квалитетне локалне хране	• Недостатак стручног кадра у области туризма са знањем страних језика • Недостатак смештајних и других туристичких капацитета • Непланski развој туризма, недовољно стратешких планова и техничке документације за регионалне пројекте у туризму • Неразвијена туристичка инфраструктура, информативни систем и сигнализација • Недовољно инвестирање у приватизованим хотелима и слаба туристичка диверсификација • Недовољна сарадња туристичких организација у регији, као и недостатак подршке потенцијалним предузетницима у туризму • Неефикасан туристички маркетинг • Недостатак едукованог кадра (менаџера) и непознавање конкуренције и трендова на светском тржишту туризма • Недостатак туристички профилисаних производа и брендова • Недостатак фондова за финансирање пројеката
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Реализација предвиђених пројеката • Промене структуре туристичке тражње у свету и јачање тзв. ''алтернативних'' облика туризма • Даљи развој имиџа и брендирања тзв. ''културно-историјског'' туризма • Стварање нових туристичких тржишних производа за различите циљне групе • Формирање саобраћајних коридора поред десне обале Дунава и Пожаревца до Костолца • Даља професионализација и побољшање квалитета рада туристичких организација, уз донаторску помоћ и размену искуства • Коришћење искустава конкурентних туристичких дестинација из окружења • Јачање прекограничне сарадње са Румунијом и ЕУ • Коришћење ЕУ фондова и НИП-а за развој туризма • Отварање граничних прелаза са суседним земљама • Категоризација и примена стандарда ЕУ • Боље коришћење потенцијала дијаспоре	• Наставак домаће и глобалне кризе и слабљење туристичке тражње • Недовољна сарадња са републичким органима у дефинисању стратешких опција у туризму • Недовољна брига о животном окружењу, уз уништавање природних ресурса (нарочито необновљивих) и запостављање културног наслеђа • Недостатак регионалне понуде инвеститорима, односно, недовољно и неадекватно информисање о свим туристичким атракцијама и предностима региона • Низак стандард становништва у Србији, односно, ниска стопа потрошње у туризму • Заобилажење региона у великим државним инфраструктурним пројектима • Конкуренција других туристичких региона у Србији и ширем простору (Југоисточној Европи) • Суспендовање или укидање визног режима за ЕУ

Коришћење и заштита водних ресурса

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Европске, регионалне и националне стратегије које се односе на Подунавље • Плански документи, програми и акциони планови (у припреми) • Водни потенцијали за остваривање воропривредних програма • Постојање значајних водних ресурса за снабдевање водом становништва и привреде • Реализовани заштитни системи за заштиту од великих вода вероватноће 1% од Дунава, Мораве и Млаве • Реализовани системи за заштиту од унутрашњих и провирних вода дуж читавог дунавског и моравског приобаља који омаогућавају да режими подземних вода буду управљани	• Веома неравномерни водни режими на свим рекама у зони утицаја чине сложеним све радове на уређењу водних режима, заштити од вода и коришћењу вода • Погоршавање водних режима на свим рекама • Квалитет воде у рекама које уоквирују и пресецају Планско подручје, који је лошији од захтевних класа • Непланско коришћење шљункова и пескова из корита В.Мораве
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Коришћење великог водног потенцијала Дунава, Велике Мораве и Млаве • Коришћење потенцијала подземних вода (изворишта пијаће воде) • Коришћење ресурса термалне и минералне воде • Даљи развој водопривредних система	• Неспровођење стратешких докумената који се односе на шире регионално подручје (Подунавље) • Утицај глобалних климатских промена • Негативан утицај експлоатације угља, нафте, гаса и других минералних сировина. као и термо-енергетског комплекса на режим и квалитет подземних и површинских вода • Недовољна имплементација планских и других документа

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Добар саобраћајно-географски положај у односу на Коридор VII и Коридор X за повезивање са регионалним и ширим европским простором (путним, железничким и речним саобраћајем) • Добро развијена магистрална и регионална путна мрежа • Релативно добро развијена мрежа општинских путева • Висока заступљеност путева са савременим коловозним застором • Постојање спортско–туристичког аеродрома • Погодност терена за изградњу саобраћајне инфраструктуре	• Недостатак финансијских средстава за изградњу и одржавање саобраћајне инфраструктуре • Непостојање пројектне и планске документације • Лоше стање појединих државних путева II реда, велико саобраћајно оптерећење (значајан део у транзиту кроз подручје) и висок проценат теретних возила на државним путевима • Нерешен статус изграђених обилазница државних путева ДП-24 и ДП-25.1 око градског насеља Пожаревац • Недостатак тротоара на деоницама државних путева који пролазе кроз насеља, смањена безбедност учесника у саобрћају • Лоше стање (у погледу техничких елемената, стања коловоза и сл.) већине постојећих општинских путева и потреба за њиховом реконструкцијом • Лоше стање или потпуни недостатак саобраћајне сигнализације, посебно на мрежи општинских путева • Непостојање саобраћајног катастра • Лоше стање железничке инфраструктуре (јавне мреже), посебно деонице Пожаревац – Берање, као и локалне пруге Пожаревац – Костолац; Недовољно искоришћене могућности железничког саобраћаја, посебно у домену транспорта робе • Неадекватни и застарели капацитети постојећих објеката речног саобраћаја и транспорта, недовољна искоришћеност могућности речних токова за развој робног и путничког саобраћаја • Непостојање објеката комбинованог транспорта • Непостојање значајнијих капацитета бициклистичког саобраћаја
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Боље коришћење саобраћајно-географског положаја • Боље коришћење домаћих и страних средстава, приоритетно за квалитетне пројекте • Реконструкција постојеће железничке пруге и железничких капацитета, боља повезаност са мрежом магистралних а преко ње и са мрежом европских пруга; изградња индустријских пруга за потребе ТЕ и експлоатације руде; растерећење друмског саобраћаја од теретних возила; повећање квалитета животне средине • Изградња саобраћајног коридора уз десну обалу Дунава, директна повезаност насеља на обали Дунава; • Фаворизовање и даље унапређење тзв. еколошки ‘’чистијих видова саобраћаја’’	• Спорост у доношењу планских и развојних докумената, изради техничке документације и спровођењу истражних радова • Наставак глобалне кризе, недостатак средстава за инвестиције и даљи пад стандарда становништва • Изостајање прецизнијег дефинисања државних приоритета

Техничка инфраструктура

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Повезаност свих примарних енергетских објеката у оквиру, ТЕ-КО “Костолац” и града Пожаревца у Технички систем веза ЕПС-а • Изграђени магистрални оптички каблови и, делимично, приводи, као и локални оптички каблови и приводи • Покривеност ПТТ мрежом и мрежама мобилних оператера • Израђене студије изводљивости за поједине инфраструктурне пројекте • Постојање институционалног оквира за подршку развоја и управљања инфраструктуром и заштитом животне средине • Постојање стручног кадра	• Недовољна финансијска средства за велика улагања у техничку инфраструктуру • Недостатак урађених пројеката и техничке документације • Недовољно улагање у комуналне системе • Недовољно развијено јавно-приватно партнерство у области техничке инфраструктуре • Неизграђена речна инфраструктура и мали број царинских испостава на Дунаву • Непостојање капацитета за прераду отпадних вода, непостојање регионалних водовода, велики губици воде у водоводној мрежи (до 50%), и коришћење азбестних цеви у водоводној мрежи • Недовољан капацитет и број дигиталних ПТТ централа (за ширење ADSl): постојање врло великог броја застарелих комутационих система типа који не подржавају рад широкопојасних ISDN система.

МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
• Боља међуопштинска и регионална сарадња у области великих регионалних инфраструктурних пројеката, и успостављање базе података о инфраструктуралним пројектима • Промишљено, програмирано и контролисано реструктурирање и делимична приватизација комуналне привреде	• Лоша имплементација постојећих планских докумената и аката и спорост у доношењу одлука и имплементацији прописа и/или недоношење нових • Смањено улагање у одржавање техничке инфраструктуре (због продужења глобалне и домаће кризе)

Животна средина и уређење простора

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Усвојен већи број стратешких и локалних планских докумената и техничке документације за заштиту животне средине, управљање отпадом и рекултивацију оштећеног земљишта • Коришћење постојећег потенцијала вреловода за ширење мреже топлификације • Увођење ЕУ принципа, стандарда и модалитета заштите земљишта у домаћу праксу • Увођење нових, еколошки безбеднијих технологија у експлоатацију и прераду лигнита, полазећи од домаћих и светских искустава • Обезбеђена научно-истраживачка подршка за унапређивање постојећих и развој нових поступака којима се обнавља и повећава екосистемски и производно-економски потенцијал деградираних земљишта • Подршка међународних организација и фондова локалним активносима	• Релативно висок степен загађености средине у односу на достигнут степен развоја • Прекомерна и неконтолисана експлоатација шљунка и песка • Дивље депоније, сметлишта на обалама река у близини обрадивих површина и насељених места • Негативни еколошки утицаји на ширем регионалном простору (загађење ваздуха) • Недовољно саниране досадашње еколошко-просторне штете • Недовољна финансијска и друга средства за еколошко-просторну санацију, ремедијацију и рехабилитацију • Непостојање катастра загађивача и недовољно развијен систем мониторинга животне средине • Неразвијена канализацијона мрежа и недостатак уређаја за пречишћавање отпадних вода • Велике тешкоће у управљању земљиштем, а нарочито у решавању имовинско-правних односа у поступку експропријације непокретности за потребе експлоатације и прераде угља • Надекватне постојеће санитарне депоније, као и непостојање регионалне депоније и рециклажних центара • Споро спровођење рекултивације и ревитализације и унапређивања биолошке и предеоне разноврсности
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Израда квалитетних и примењљивих прописа у области животне средине и уређења нпростора и њихова адекватна примена • Израда развојних пројеката у складу са принципима одрживог развоја и њихова реализација • Веће коришћење обновљивих извора енергије • Изградња регионалне депоније комуналног отпада и рециклажних центара • Пооштравање казнених мера за кршење законских и других нормативних обавеза	• Настављање екстракције и прераде основног енергетског ресурса на садашњи начин (еколошки-просторно супстандардан) • Непостојање квалитетних националних стратегија или лоша имлементација постојећих • Угрожавање квалитета ваздуха, воде и земљишта, самим тим и здравља становништва, од стране великих загађивача (ТЕ КО "Костолац" и др.) • Развој који не би био заснован на принципима и критеријумима одрживог развоја. • Интензивирање пољопривредне производње без поштовања стандарда о заштити животне средине, здравља људи и добробити животиња • Наставак прекомерне и неконтролисане експлоатација шљунка и песка и бесправно изграђени објекти у инундационим зонама

Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Постојање закона и других прописа за регулисање енергетске ефикасности • Постојање потенцијала (биомаса, сунце и ветар) • Повољна локација производих капацитета у близини потрошача	• Низак степен енергетске ефикасности, како у производњи и преносу, тако и у дистрибуцији и потрошњи електричне енергије • Застарелост енергетских објеката, опреме и мреже • Непоштовање усвојених докумената и конвенција од стране нацоналних и локалних управа у погледу енергетске ефикасности • Неадекватност највећег дела постојећег грађевинског фонда у погледу енергетске ефикасности • Непостојање инфраструктуре за примену ОИЕ • Недовољна истраженост локација за изградњу обновљивих извора енергије • Непостојање интегралног енергетског планирања • Недовољна информисаност јавности о предностима ОИЕ и недовољна спремност да се примене и прихвате нове технологије

МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
• Укључивање у регионалне и европске програме и пројекте • Боље активирање грађанства и интересних група • Успостављање тзв. ''одрживог бизниса'' у области ОИЕ • Стварање услова за развој домаће производње опреме за примену ОИЕ	• Непостојање перманентних облика едукације локалног становништва • Недовољно јасни прописи

Заштита природе и предела, шума и шумског земљиште, лов и риболов

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Донети поједини прописи и стратешки документи на националном и регионалном нивоу • Заштићена природна и културно-историјска добра и подручја, укључујући и она од међународног значаја, и укљученост у одговарајуће мреже • Богатство дивље фауне • Богатство природних биотопа ихтиолошки значајних делова (претежно у дунавском појасу) • Богатство аутохтоне флоре • Контролисана ловишта ''Стиг'' и 'Храстовача''	• Генерално недовољна заштита природне и културне баштине • Неповољни еколошки ефекти укупног економског развоја на локалном, регионалном и глобалном нивоу • Недовољно богат био- и пејзажни диверзитет, са доминацијом рударско-индустријских постројења и пољопривредне вегетације • Недовољна шумовитост и неповољне карактеристике постојећег шумског фонда • Недовољна израђеност прописа, развојних докумената и методологије за интегрално планирање и уређење предела • Недовољна истраживачка и информатичка подршка на националном нивоу • Незадовољавајуће стање дивљачи и неодговарајући прописи о газдовању
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Реализовање заштите подручја Бара Шугавица и палеонтолошког локалитета са скелетом мамута • Интензивније пошумљавање и рекултивација угрожених предела, како аутохтоних тако и промењених • Израда студије ''Карактеризација предела'' • Боље активирање грађанства и најрише јавности	• Еколошки-просторно нерегулисане последице изграђених и планираних енергетско-индустријских објеката, кроз континуирану изложеност директним и индиректним утицајима рударско-енергетиких активности • Настављање лошег одржавања дренажних канала и снижавања нивоа и ремећења токова подземих вода, као и других недостатака водопривредне инфраструктуре • Нерегулисана ерозија и бујице • Настављање негативних антропоегених утицаја (дивљих депонија, бесправне градња, деградације и фрагментације станишта и др)

Културно наслеђе

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Разноврсност и квалитет културне баштине и њен међународни, национални и регионални значај (у првом реду археолошког налазишта Виминацијум) • Успостављена регионална и европска сарадња и ратификоване поједине међународне конвенције	• Споро утврђивање статуса и категоризације непокретних културних добара и застој у стручном рекогносцирању недовољно истражених локалитета • Лоше стање највећег броја културних добара • Недовољна техничка, организациона, информатичка и друга опремљеност и подршка за боље коришћење културне баштине, нарочито у туризму и другом економском коришћењу • Недовољна средства за одржавање и техничку заштиту културних добара
МОГУЋНОСТИ	**ПРЕТЊЕ**
• Увођење савремених концепата коришћења и заштите културног наслеђа • Могућност за развој културног туризма и укључивање у паневропске културне путеве • Јачање економских аспеката коришћења културне баштине, као извор прихода локалне самоуправе • Добијање средстава из страних фондова и националних фондова • Формирање културних предела	• Споро мењање прописа и праксе у погледу заштите, конзервације, презентације културних добара итд. • Наставак разградње урбане и руралне културне баштине • Губљење оригиналних функција, облика, конструкција и материјала културних добара

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Град Пожаревац располаже са значајним али недовољно активираним природним потенцијалима и територијалним капиталом. Основни принципи простоног развоја на подручју града Пожаревца су: • промоција одрживог просторног, економског и социјалног развоја; • рационално коришћење постојећих ресурса и инфраструктуре; • заштита јавног интереса и јавних добара; • превенција, санација, смањење и ограничење загађивања животне средине, и, перспективно, усклађивање са захтевима климатских променама; • просторно-функционална интегрисаност са суседством и ширим окружењем; • инклузивност – антиципирање и партиципација широког круга актера и грађана у креирању и управљању променама у домену економије и социјалног развоја; • економско-тржишна оправданост и рентабилност; • просторно-еколошка усклађеност; • спајање потреба и могућности (локационих захтева и локационих услова); • енергетска ефикасност; • јачање територијалне кохезије ради смањења просторних неравномерности; • локационо-еколошка селективност и локациона компатибилност програма; • мешовите намене за различите активности; • повећање приступачности територије града; • унапређење културног и локално идентитета; • одрживо коришћење и развој заштићене природне и културне баштине; • корпоративна, социјална и еколошка одговорност; • транспарентност у доношењу планских и инвестиционих одлука, коришћењу и унапређењу управљања просторним развојем, територијалним капиталом и у реализацији капиталних пројеката од значаја за просторни развој града Пожаревца.

Остали принципи су:

- територијална ефикасност, територијални квалитет и територијални идентитет као основа за раст територијалне конкурентности подручја;
- примена принципа "полицентричности" и принципа континуитета позитивних трендова у просторној организацији на свим нивоима;
- транспарентност, интегративност, флексибилност у превођењу општих и оперативних стратешких циљева просторног развоја у низ политика, приоритета, програма, као и у алокацију земљишта за привлачење тржишних и јавних ресурса и њихово укључивање у територијални развој у складу са адекватним/новим институционалним оквиром и имплементацијским средствима;
- примена принципа супстидијарности;
- принципи отворености и доступности инфраструктури, комуникацијама, информацијама и знању;
- принцип да својина, тржишна вредност, права промета и трансакција са земљиштем и другим непокретностима представљају основне елементе коришћења грађевинског земљишта и у складу са тржишним механизмима и планским решењима и регулативом; и
- развијање конзистентног мониторинга и оквира знања за анализу просторних резултата и последица развоја на локалном и регионалном нивоу.

2. ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. Општи циљеви развоја града Пожаревца

Основни циљеви просторног развоја града Пожаревца су:

- равномернији територијални развој (постепено смањивање диспропорције у степену развијености између уже зоне карактеристичне по високој концентрацији капиталних улагања, и шире зоне која је релативно неразвијена);
- смањење диспропорције у структури привредног развоја (превазилажење монофункционалне структуре привреде, подстицање МСП у секундарном и терцијарном и у сектору јавних служби);
- постизање ефикасности: економске (највећи ефекти уз најмања улагања), функционалне (усклађивање развоја некомпатибилних функција) и просторне (усклађивање некомпатибилних намена површина, оптимизација у размештају погона енергетско-индустријског комплекса, насеља, саобраћајница и др.);
- раст конкурентности комплекса рударства и енергетике и укупног Планског подручја, усклађивањем развоја социоекономске основе са развојем уравнотежене и интегрисане просторне структуре подршком балансираном развоју територије, новог урбано-руралног партнерства, обезбеђивањем приступачности инфраструктури и знању свим грађанима и инвеститорима, ефикасним коришћењем регионалних предности и територијалног капитала и заштитом природних и културних вредности на принципима одрживости;
- неутралисање развојних конфликата и негативних екстерних ефеката (промена структуре и просторна дисперзија капиталних инвестиција, усмеравање позитивних екстерних ефеката у смањење деградације природе, као и у њену ревитализацију, обнављање и уређење простора, рационално искоришћавање лигнита, унапређење технологије и сл.);
- заштита квалитета средине и квалитета живљења (обезбеђење, у складу са реалним друштвеним могућностима, прихватљивих еколошких и амбијенталних стандарда, као и општег нивоа друштвеног стандарда, доступности јавних сервиса и др., како на ужем тако и на ширем подручју); и

- обезбеђење сигурности од природних и створених деструктивних утицаја (уграђивање у планске концепције и решења критеријума сигурности који ће допринети смањивању ризика у ванредним околностима, као и смањењу повредивости становништва, насеља, техничких и комуналних система, природне средине и др.).

Оперативни циљеви просторног јесу:
- структурно прилагођавање и реструктурирање предузећа што, између осталог, значи да је неопходно терцијарне делатности брже развијати у односу на остале, а у секундарном сектору стимулисати релативно бржи развој пропулзивних, извозно оријентисаних програма, као и развој малих и средњих предузећа приватног сектора;
- обезбеђење стимулативних услова за останак становништва у сеоским насељима, отварањем нових предузећа и радних места у насељима изван Пожаревца и Костолца, као и равномернијим просторним развојем, чиме се смањује проблем дневног транспорта запослених (тј., дневних радних миграција);
- обезбеђење веће интегрисаности подручја и повећање мобилности фактора производње и развоја рационалним инфраструктурним повезивањем мреже насеља, реконструкцијом постојећих инфраструктурних система, побољшањем њиховог функционисања и изградњом нових објеката (полазећи од принципа полицентричног развоја); један од важних циљева из овог опсега јесте и просторно интегрисање рударско-енергетског комплекса са осталим деловима привреде и минимизирање негативних ефеката на окружење;
- стварање услова за ефикасно активирање, експлоатацију и прераду минералних ресурса (првенствено лигнита), као делатности која чини организационо-функционални део енергетског система Србије; ови услови су: (1) институционални; (2) организациони; (3) правно-имовински; (4) економски; (5) финансијски; (6) просторно-еколошки; (7) инфраструктурни;
- развој постојећих ("Дрмно") и отварање нових копова за експлоатацију лигнита ("Дубравица") ради развоја енергетских постројења, као и ревитализација постојећих капацитета; наглашен значај развојне политике у области енергетике укључује: (1) вођење политике реалних цена енергената, у складу са поштовањем принципа "трошкови плус" (што имплицира вишеструко повећање цена угља и електричне енергије) у релативно кратком периоду; (2) по потреби, заснивање и реализацију међудржавних аранжмана-уговора (нпр., тражење тзв. "стратешких партнера") ради завршавања инвестиција за будући развој и експлоатацију; (3) давање државних субвенција одређеним пројектима и програмима; (4) финансирање израде и реализације пројеката заштите животне средине, истраживања и развоја;
- рационално газдовање водом, као посебан циљ, има три основне димензије: (1) од нарочитог је значаја да буду обезбеђене довољне количине воде, у складу са растућим потребама привреде и становништва, и уређење водотокова при чему, нормативе и стандарде потрошње воде треба рационализовати, у складу са новијом праксом у Европској унији; (2) назначене интервенције треба да доведу до што мањих поремећаја водних ресурса у ширем регионалном оквиру; и (3) нужно је у што већој мери санирати негативне последице коришћења водних ресурса, у локалним и регионалним оквирима; и др.

2.2. Циљеви развоја по областима

2.2.1. Становништво, социјални развој и мрежа насеља

Становништво

Основни циљ јесте одржавање популационе виталности и ублажавање процеса опадања броја становника. **Посебни циљеви** спецификовани су за поједине групе становништва и њихове интересе и потребе:
- задржавање млађих контингената становништва, нарочито у сеоским подручјима, побољшавањем услова школовања (основног и средњег, посебни програми квалификовања и сл.) и различитим облицима финансијске подршке оранизовању пољопривредне производње и приватног предузетништва и сл.;
- стимулисање млађег женског становништва за остајање у сеоским насељима, применом специфичних програма за побољшање услова живљења ове друштвене групе;
- подршка мешовитим домаћинствима на руралном подручју, стимулисањем запошљавања чланова домаћинстава и побољшања услова за обављање одговарајућих делатности и самозапошљавање у склопу домаћинства (кредитирање, пореске олакшице и др.); и
- заштита и помоћ старим грађанима путем усклађених програма помоћи и по потреби збрињавање.

Мрежа насеља и функција центара

Организација и уређења мреже насеља и центара претпоставља операционализацију следећих циљева:
- развој насељских функција у складу са националним, (суб)регионалним и локалним политикама и посебно програмима демографске и социоекономске ревитализације руралног подручја;
- обезбеђење прихватљиве доступности основним јавним службама, услугама и сервисима, уз једновремено смањење социјалне искључености становништва руралног подручја, маргиналних група и сл.

Полазећи од чињенице да рударство и енергетика имају развојни приоритет од националног значаја, просторно-планска решења будуће организације и уређења мреже насеља и центара на Планском подручју треба да обезбеде нарочито:
- усмеравање развоја насељских функција и садржаја на просторе изван непосредног утицаја рударско-енергетског комплекса ТЕ-КО "Костолац";
- обезбеђење фунционалне флексибилности/стабилности локалних заједница у току и након завршене експлоатације угља,
- правовремено обезбеђење услова за евентуално пресељење становништва, супституцију комуналне инфраструктуре, саобраћајница, јавних служби и др.

Социјални развој и јавне службе

Основни циљ организовања јавних служби (образовање, здравствена заштита, социјална заштита, култура и физичка култура) је да се на релативно уједначен начин обезбеди доступност услуга од јавног интереса и остваривање загарантованих социјалних и културних права грађанима. Полазећи од корпуса људских права (социјалних и културних) и докумената које је с тим у вези усвојила Република Србија, циљеви социјалног развоја налазе се у средишту интегралног приступа у просторном развоју заједнице и обавезан су критеријум за вредновање приликом доношења планских одлука.
Оперативни циљеви за остваривање социјалног развоја су:
- подстицање социјалног развоја јачањем превентивних активности и услуга ради повећања капацитета и ресурса за унапређење квалитета живота;
- остваривање обавезујућих минималних стандарда за активности из категорије основних услуга од јавног интереса на целој територији Града;
- рационално коришћење и задржавање објеката и простора наменски грађених за потребе услуга од јавног интереса (образовање, здравство, социјална заштита, култура и спорт) и омогућавање другим актерима (невладине организације, удружења грађана) да корсте ове објекте и просторе под некомерцијалним условима;
- сарадња јавног и непрофитног сектора и организација цивилног друштва у заједничким пројектима; и
- формирање доступних, квалитетних и одрживих социјалних услуга.

Основни циљеви у сектору **образовања** су:
- у области предшколске заштита деце повећати капацитете предшколских установа, тако да сваком заинтересованом детету буде обезбеђено место;
- у основном образовању - остваривање релативно уједначених услова за укупну циљну групу кроз рационализацију мреже објеката, подизања квалитета наставе и повећања просторне доступности;
- усклађивање радног времена основних школа са радним временом родитеља;
- усклађивање образованих програма на нивоу средњег образовања са професионалним квалификацијама потребним за развој локалне заједнице;
- повећање доступности средњег образовања стимулисањем формирања интерната и других форми смештаја средњешколаца у непосредној близини средње школе; и
- развој Пожаревца као регионалног универзитетског и научног центра.

У области **здравствене заштите:**
- унапређење доступности и квалитета примарне здравствене заштите становницима сеоских насеља, рањивим и угроженим друштвеним групама (деца, труднице, стари, сиромашни, лица са сметњама у развоју и др.); и
- интегрисање услуга здравствене и социјалне заштите.

У области **социјалне заштите:**
- остваривање минималних стандарда социјалних услуга на целом територији града Пожаревца;
- ширење различитих облика подршке организацијама цивилног друштва у организовању социјалних услуга;
- подстицање нестационарних и неинституционализованих облика социјалне заштите прилагођене потребама корисника; и
- подржавање програма социјалне бриге за рањиве друштвене групе (стара изнемогла и социјално угрожена лица, деца лишена родитељског старања, лица са додатним потребама и др.)

У области **културе и физичке културе:**
- развијање и подстицање модела прилагођених особеностима и потребама локалних заједница;
- увођење нових механизама и организационих форми културне политике и стварање кохерентног система који ће уравнотежити приватне и јавне иницијативе и омогућити интерсекторску сарадњу;
- коришћење простора основних школа за актувности културе и физичке културе у времену када се у школи не одвија настава (поподневни и вечерњи сати, викенд дани, празници);

- поклањање пажње дечијој култури и укључивање маргиналних група у културне активности; и
- ширење масовног, здравствено-рекреативног спорта, са нагласком на улагања у школски спорт и обнову и одржавање објеката и јавних простора намењених коришћењу деце, омладине и за рекреацију одраслих.

Пресељење становништва

Полазећи од чињенице да рударство и енергетика имају развојни приоритет на Планском подручју, **посебна обавеза** се односи на регулисање положаја и услова пресељења домаћинстава чија имовина је предмет експропријације. То подразумева правовремену припрему свих услова за пресељење становништва из зона ширења копова, као и обезбеђивање нормалног одвијања живота до момента пресељења. Од посебне важности је регулисање статуса становника који остају да живе у деловима насеља ван зоне ширења копова. У том смислу утврђују се следећи **циљеви**, специфицирани на основу развојних интереса подручја законских права и потреба појединих група становништва:
- благовремено доношење одговарајућих планских докумената и програма пресељења;
- правовремено пресељење становништва у складу са динамиком ширења копова и у складу са законским и другим правима;
- функционисање комуналне инфраструктуре, саобраћајница, привредних објеката и јавних служби у време спровођења пресељења, као и финансирање њихове изградње на новим локацијама;
- усмеравање развоја насељских функција и садржаја на просторе изван утицаја рударско-енергетског комплекса;
- обезбеђење адекватног приступа јавним службама на новим локацијама; и
- заштита и помоћ старијим грађанима, посебно самачким и двочланим старачким домаћинствима и другим рањивим групама становништва.

2.2.2. Просторни развој привредних делатности

Рударство

Основни правци развоја Костолачког угљеног басена одређени су стратешким опредељењима развоја енергетике Републике Србије. **Општи развојни циљ** је обезбеђење просторних услова за укупни одрживи развој, рационалну експлоатацију лежишта лигнита у Костолачком басену, ефикасно, рационално и организовано коришћење људских, природних и изграђених потенцијала, у социоекономском, просторном и еколошком погледу. Развојна политика се базира на принципима одрживог развоја и обухвата три аспекта:

1) економски:
- обезбеђење одговарајућег дугорочног економског окружења за истраживање и рударске активности како би се обезбедила експлоатација и испорука угља;
- заштита ресурса угља кроз планирање коришћења земљишта за сигурну будућу доступност и експлоатацију;
- развој нових технологија у циљу већег (максималног) искоришћења лежишта и то у свим фазама од истраживања, преко експлоатације до испоруке потрошачима;
- промовисање енергетске ефикасности.

2) социјални:
- промовисање суштинског доприноса експлоатације угља у друштву;
- промовисање транспарентности Владе, рударско-енергетског сектора, НВО и јавности (од локалног до националног нивоа), како би се дала подршка јасним и правовремено донетим одлукама у области истраживања, експлоатације и искоришћења угља; и
- промовисање корпоративне одговорности рударског сектора.

3) аспект животне средине:
- обезбеђење контроле прихватљивог нивоа ризика негативних утицаја на животну средину од рударског сектора;
- промовисање очувања земљишта кроз рекултивацију и праксу континуалног мониторинга; и
- промовисање истраживања и развоја еколошких рударских метода (од почетка до краја експлоатације), ефикасносног коришћења материјала, замене, рециклаже и коришћења најбољих расположивијих техника.

Енергетика

Основни циљ развоја енергетике на подручју града Пожаревца је да се омогући њен одрживи развој, усклађен са економским, еколошким, просторним и другим локалним специфичностима.
Неопходно је заштитити просторе изнад потенцијалних рудних лежишта, како би се смањили будући инвестициони трошкови отварања нових површинских копова. Због тога све објекте енергетског програма, као и инфраструктурне

системе и све друге објекте трајнијег карактера, треба лоцирати, односно дислоцирати, изван потенцијалног рудног блага.
Наставити истраживања којима ће се утврдити и заштитити простори за нове енергетске капацитете и енергетске инфраструктурне системе.
При реконструкцији постојећих и изградњи нових енергетских и индустријских капацитета, неопходно је обезбедити адекватну заштиту животне средине, посебно заштиту изворишта пијаће воде, природних добара, културног наслеђа и сл.
Имајући у виду значај истраживања и производње нафте и гаса на подручју Костолачког угљеног басена неопходно је истражне просторе заштитити.

Оперативни циљеви развоја и размештаја рударско-енергетског комплекса су:
- даљи раст производње угља и електричне енергије, повећање конкурентности, ефикасности и продуктивности, унапређење одржавања, ремонта капацитета, раст енергетске ефикасности;
- ефикасно пословање ПД ТЕ-КО "Костолац", ревитализација, модернизација дела постојећих производних капацитета и организационе и управљачке структуре, изградња нових производних капацитета и енергетске инфраструктуре, обезбеђење адекватне политике цена енергената на националном нивоу као и нових модела јавно-приватног партнерства за улагања у овај комплекс;
- обезбеђивање услова за ефикасну просторну организацију и функционисање производних, услужних и инфраструктурних делатности и садржаја у функцији основне намене – утврђивање нових локалитета за смештај комплекса рударско-енергетских капацитета и садржаја,
- подизање квалитета саобраћајне доступности костолачког подручја улагањем у саобраћајну инфраструктуру и објекте, телекомуникационе везе и инфраструктуру (боље снабдевање водом и енергијом, каналисање и третман отпадних вода, депоновање јаловине, пепела и отпада);
- унапређење заштите животне средине, у складу са регулативом и применом европских директива;
- заштита простора и коридора у планирању нових рударских и термоенергетских активности;
- спречавање бесправне изградње објеката на лежишту угља, рационално коришћење земљишта;
- санација оштећене животне средине, економско-еколошка рехабилитација дела постојећих прерађивачких капацитета и превентивни приступ у планирању нових активности, примена еколошки ефикасних технологија, смањење јаловине, пепела, обима транспорта и загађујућих материја, и сл.;
- унапређење дистрибутивне енергетске и телекомуникационе мреже у ТЕ-КО "Костолац";
- комерцијализација комуналних услуга (преношење надлежности за топлификацију, снабдевање водом, итд.) на локалне институције; и
- поступна примена принципа одрживог развоја рударства и енергетике (одрживо пословање) очување животне средине, у складу са домаћим и европским стандардима.

Енертетска ефикасност

На подручју града Пожаревца **основни циљ** је повећање енергетске ефикасности у секторима енергетике, зградарства, индустрије и транспорта, преноса, дистрибуције и потрошње енергије, усклађено са енергетским, економским, еколошким, просторним и другим специфичностима подручја.
Дугорочни циљ је, такође, повећање енергетске ефикасности доношењем и применом стандарда и правилника о сертификацији обејата.
Оперативни циљеви су:
- утврђивање и задовољавање реалних енергетских потреба по елиминацији свих нерационалности у потрошњи, у складу са принципима рационалног коришћења енергије;
- одржавање, ревитализација, модернизација и доградња електроенергетске инфраструктуре у складу са принципима енергетске ефикасности;
- повећање енергетске ефикасности у ТЕ-КО "Костолац" код производње, преноса, дистрибуције и потрошње енергије доношењем и обавезном применом стандарда енергетске ефикасности;
- побољшање и модернизација индустријских комплекса, транспортних услуга и подршка енергетски ефикасној индустрији, саобраћају и зградарству;
- доношење програма за штедњу енергије и енергетску ефикасност објеката;
- утврђивање критеријума за спрегнуто (синергијско) коришћење енергије;
- међусобно усклађени развој производње и потрошње енергије, уз смањење трошкова и економски прихватљиву и ефикасну супституцију финалних енергенета;
- повећано ослањање на домаће изворе енергије и техничке и технолошке иновације које омогућавају рационалнију и еколошки прихватљивију производњу и потрошњу енергије;
- рационална употреба квалитетних енергената у производњи, транспорту и дистрибуцији електричне и топлотне енергије у основним секторима (индустрија, домаћинства, јавне службе и комерцијалне делатности);

- побољшање постојећег и даљи развој система даљинског грејања, развој гасоводне мреже, која ће омогућити супституцију коришћења електричне енергије и класичних фосилних енергената; и
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности.

Обновљиви извори енергије

Основни циљ на подручју града Пожаревца је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што подразумева:
- стварање погодног амбијента за примену ОИЕ, примена просторних и еколошких критеријума; коришћење обновљивих извора у производњи примарне енергије и повећање енергије из ОИ; приближавање европским нормама;
- повећање производње енергије из сопствених извора, пре свега обновљивих, што захтева интензивирање истраживања потенцијала;
- побољшање техничко-технолошке и кадровске опремљености и брже увођење нових технологија за коришћење обновљивих извора енергије;
- повећање степена истражености извора обновљиве енергије на Планском подручју.
- интезивирање едукације и учешћа јавности;
- побољшање управљања енергијом која се производи на локалном нивоу; и
- побољшавање квалитета животне средине већим коришћењем ОИЕ.

Један од важних циљева примене ОИЕ је смањење емисије CO_2 и других штетних материја које настају коришћењем енергије из фосилних горива.

Привредни развој

Основни дугорочни циљ привредног развоја на подручју града Пожаревца јесте остваривање одрживог привредног раста у свим, посебно у делатностима које су способне за конкурентски наступ, применом европских принципа индустријске политике и политике развоја предузетништва и МСП, повећање секторске и територијалне конкурентности и запослености обезбеђењем повољних општих, инфраструктурних и просторних услова, као и просторна дистрибуција усклађена са потенцијалима подручја и смањењем притисака на ресурсе.
Оперативни циљеви територијалног развоја привреде су:
- активирање привредних делатности заснованих на знању,
- подршка иновацијама и усвајању нових технолошких решења и развој производа;
- успостављање одрживе структуре привреде, подршком ефикасном реструктурању рударско-енергетског и индустријског комплекса, агро-комплекса и туризма, модернизацији капацитета у Пожаревцу и Костолцу и на руралном подручју;
- економско-еколошко реструктурирање дела постојећих капацитета и повећање учешћа high-tech грана;
- подстицање развоја индустријских зона, бизнис инкубатора; кластерско удруживање и повезивање предузећа и интензивни раст пословних инкубатора;
- модернизација политике запошљавања подршком развоју предузетништва и стварању амбијента који подстиче развој МСП;
- обезбеђење повољних локација различитог степена опремљености и других пословно-инвестиционих услова; ревитализација дела постојећих браунфилд локација у граду Пожаревцу и Костолцу; равномернији размештај капацитета, у складу са потенцијалима и ограничењима простора;
- подстицај ефикасном коришћењу ИКТ у привређивању;
- подстицај регионалне и међународне сарадње, пре свега у области нових пројеката, енергетике и туризма;
- спречавање нерационалног коришћења и деградације пољопривредног земљишта;
- унапређење сарадње између приватног и јавног сектора; и
- јачање институција општинске управе ради подршке локалном развоју уз успостављање партнерства свих актера.

Пољопривреда и рурални развој

Основни дугорочни циљ управљања просторним развојем пољопривреде на подручју града Пожаревац јесте очување и унапређивање локалних ресурса за производњу квалитетне хране и сировина за развој конкурентне прерађивачке индустрије, упоредо с континуелним побољшавањем материјалних и социјалних услова живљења на селу, с једне стране, и неговањем и промовисањем природне хетерогености, културно-историјског идентитета и других природних и створених вредности руралног простора, с друге. На тој основи постављају се следећи оперативни циљеви:
- унапредити производњу, понуду и пласман високо квалитетних пољопривредно-прехрамбених производа, подршком: реструктурирању и унапређењу људског и физичког потенцијала пољопривредног сектора; модернизацији

прерађивачких капацитета; усвајању савремених стандарда квалитета хране; унапређењу система саветодавних служби; оснивању произвођачких асоцијација и кластера; и инвестирању у развој хидротехничке инфраструктуре;
- ускладити начин коришћења пољопривредног земљишта с правилима кодекса добре пољопривредне праксе, која доприносе побољшању стања животне средине, рехабилитацији тла, воде, ваздуха и природних предела и заштити флоре и фауне и њихових станишта;
- обезбедити подршку потпунијем искоришћавању локално хетерогених погодности за обнову и развој сточарства, виноградарства, воћарства, пчеларства, повртарства и других радно интензивних производњи у системима традиционалне и/или органске пољопривреде;
- спречити неповољне утицаје интензификације пољопривредне производње на састав и структуру земљишта (смањење нивоа органских материја, салинизација, сабијање и сл), квалитет воде и ваздуха, емисију гасова стаклене баште и биолошку и предеону разноврсност, применом производних метода и пракси које не угрожавају еколошки праг супституције земљишта материјалним факторима развоја;
- смањити неповољне утицаје планираног развоја рударства и енергетике на очување површина и природне плодности пољопривредног земљишта, разрадом еколошки безбедних решења у фази пројектовања рударско-енергетских постројења;
- поправити последице досадашњих утицаја рударства и енергетике, као и других штетних антропогених и природних фактора на квалитет пољопривредног земљишта и здравствену безбедност хране;
- зауставити непланско заузимање пољопривредног земљишта за стамбену изградњу, инфраструктурне објекте и у друге непољопривредне сврхе;
- осигурати опстанак и развој мултифункционалних породичних газдинстава на теренима у непосредњем окружењу рударско-енергетских постројења и на другим локацијама с ограничењима за остваривање задовољавајућих пољопривредних доходака, у првом реду, ради постизања јавних користи које немају тржишну цену, а у чијем интересу друштво интервенише субвенцијама (прехрамбена сигурност, очување животне средине и дугорочно одрживо управљање ресурсима, као и допринос економском развоју, јачању социјалне кохезије, очувању предела, традиције и културног наслеђа);
- повећати запосленост и дохотке сеоског становништва: паралелном подршком поларизацији аграрне структуре и развоју непољопривредних делатности на селу, посебно у области еколошки прихватљивог туризма и других комплементарних делатности, које су примерене локално специфичним природним, демографским и инфраструктурним условима; и
- обезбедити подршку пословном организовању пољопривредних газдинстава и других актера руралне економије ради обезбеђења задовољавајућих доходака и приноса на средства уложена у развој пољопривредно-прехрамбене производње и друге економске активности на селу.

Остваривање наведених циљева обезбедиће се мултисекторским приступом, који подразумева:
- целовито посматрање ендогених потенцијала и ограничења на нивоу насеља с атаром, у односу на положај рударско-енергетских објекта и друге релевантне факторе окружења;
- идентификовање потребних мера инвестиционе, информатичке и друге подршке у погледу развоја саобраћајне, хидротехничке, енергетске и тржишне инфраструктуре;
- обезбеђење подршке модернизацији и укрупњавању породичних газдинстава, убрзавању процеса преузимања газдинстава од стране младих пољопривредника спремних за усвајање технолошких иновација и увођење нових производа и услуга;
- стимулисање становништва за останак на селу, обезбеђењем услова за диверзификацију економских активности на селу; и
- охрабривање и обуку локалних актера из јавног и цивилног сектора за успостављање парнерстава при утврђивању и спровођењу локалних стратегија/програма руралног развоја, и њихове сарадње у тој области на регионалном, националном и међународном плану, посебно у виду прекограничне сарадње.

Шуме, лов и риболов

а) Шуме и шумско земљиште

Основни циљ у овој области јесте успостављање биолошке и еколошке стабилности шумских екосистема у целини, унапређењем стања и функција постојећих шума и шумског земљишта и повећањем површина под квалитетном шумом ради ублажавања негативних ефеката развоја рударско–енергетског комплекса.

Овај циљ подразумева следеће планске задатке:
- интезивне мере неге у свим очуваним састојинским категоријама;
- превођење изданачких шума у високе шуме;
- мелиорацију деградираних и изданачких шума лошег квалитета;
- спровођење мера (превентивне и репресивне) заштите шума;

- увећање обраслости, побољшањем квалитета и поправком размера смесе у високим шумама оплодне сече кратког подмладног раздобља;
- биолошку рекултивацију земљишта депонија пошумљавањем на основу дугорочних и средњерочних програма и одговарајуће техничке документације; и
- уређење и повећање површина заштитних шума у оквиру изворишта вода и речних токова, у граничним зонама копова и термоенергетских постројења, дуж саобраћајница и око насеља, као и на теренима угроженим ерозијом.

б) Лов и риболов

Према Просторном плану Републике Србије, **основни циљ** јесте одрживо ловно газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба садашњих и будућих генерација.
На тој основи се постављају следећи оперативни циљеви развоја ловства на Планском подручју:
- постизање броја јединки главних врста дивљачи до економског капацитета;
- постизање одговарајуће полне структуре главних врста дивљачи; и
- смањење предатора и побољшање услова станишта у ловишту.

Основни циљ управљања рибарским подручјем, као и рибљим фондом је афирмација принципа одрживог коришћења на основу дугорочних и годишњих програма. Сходно томе одрживо управљање рибарским подручјем Дунав III подразумева:
- процену биомасе и прираста рибљег фонда;
- утврђивање дозвољеног годишњег и дневног излова рибе по врстама;
- одређивање динамике порибљавања по врстама и количини риба, времену и месту порибљавања; и
- утврђивање мера и начина заштите рибарског подручја, као и организовање рада рибочуварске службе.

2.2.3. Развој туризма и уређење туристичких подручја

Општи циљеви туристичког развоја града Пожаревца су:
- одрживи развој туризма, посебно у погледу уређења, опремања и коришћења простора, уз ефикаснију имплементацију међународних стандарда (у домену пловно-наутичког, културолошког, еколошког и других видова туризма као и заштите и унапређења природног и културног наслеђа);
- развој дестинације са знатним учешћем целогодишње понуде уз функционалну интеграција понуде "Еколошке зоне Дунава" (са богатством акваторијских и приобалних форми биодиверзитета), "Историјске зоне Дунава" (са Виминацијумом и осталим културолошким разноврсностима и етно-традиционалним догађајима) и града Пожаревца са низом туристичких вредности; и
- остваривање партнерства приватног, јавног и невладиног сектора и јачање међуопштинске и регионалне сарадње, као претпоставка ефикасног система организовања свих стејкхолдера, укључујући и локално становништво, за управљање и координацију развоја туризма;

Оперативни циљеви развоја туризма су:
- активирање туристичких потенцијала у складу са трендовима тражње, стандардима тржишта и социо-економским интересима локалне средине и Републике;
- јачање постојећих и развој нових туристичких производа, посебно наутике на Дунаву (стварањем услова за интензивирање пристајања крузинг бродова и увођење услужних и сервисних активности у функцији пловно-наутичког пута), археолошког туризма у Виминацијумом и др.;
- промоција значаја насеља у приобаљу и туристичких мотива у залеђу Дунава у смислу њиховог отварања према реци, односно привредном и туристичком тржишту Европе;
- правовремена резервација и заштита најатрактивнијих локалитета за развој туризма, било да се ради о деловима акваторије и приобаља Дунава (марине, пристани односно чворишта на ушћу Мораве и Млаве), археолошком парку Виминацијум, урбаним и еколошки очуваним природним целинама, или коридорима за њихово повезивање, израдом одговарајуће планске, програмске и инвестиционо-техничке документације и др.;
- реконструкција, изградња и довођење у оптимално стање инфраструктуре у функцији туризма којом се обезбеђује рационалнија организација, уређење и повезивање туристичких локалитета;
- санација, адаптација, реконструкција и модернизација постојећих објеката туристичког смештаја и угоститељских објеката, ради постизања виших и високих категорија, комплетирања постојеће туристичке понуде, повећања степена искоришћености капацитета и ефикасности привређивања;
- активно ангажовање локалног становништва уз брзу и ефикасну едукацију за послове туризма (кроз тематске радионице, семинаре и курсеве); и др.

2.2.4. Инфраструктурни и комунални системи

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

Полазећи од стратешких – националних циљева развоја саобраћаја који су формулисани у Просторном плану Републике Србије (Сл. Гл. РС 88/10), **општи циљеви** развоја саобраћаја на Планском подручју су:
- постизање боље саобраћајне доступности свим видовима транспортовања људи и добара;
- искоришћавање предности географског положаја подручја, путем реализације и унапређења функционалне друмске саобраћајне инфраструктуре која ће омогућити ефикасно повезивање са осталом мрежом путева магистралног и регионалног значаја, као и са мрежом европских путева;
- довођење свих путева I и II реда и пруга у стање које омогућава брзе и ефикасне услуге;
- унапређење железничког саобраћаја и реафирмација њеног значаја и улоге у укупном транспортном систему;
- развој мултимодалног транспорта заснованог на економичности, оптимизацији транспортне мреже, повећању укупне транспортне ефикасности, високом нивоу квалитета транспортне услуге, смањењу трошкова, и еколошкој прихватљивости транспортног система; и
- формирање ефикасног система на локалном нивоу у циљу активирања природних и привредних потенцијала.

Предвиђа се да ће се саобраћај у свим појавним облицима интензивирати у будућности. Планирани развој и повећање животног стандарда утицаће на промену расподеле путовања по видовима и сврхама, што ће се одразити на саобраћај у целини. Повећање мобилности и степена моторизације довешће до повећања укупног броја путовања, што ће утицати на оптерећење путне мреже. Са друге стране, наставак развоја рударских активности и укупног развоја привреде захтеваће ефикасније, масовније и економски исплативије системе транспорта робе. На Планском подручју постоји и значајни потенцијал за интензивнији развој туризма. Имајући у виду претходне претпоставке, као оперативни циљеви развоја саобраћајног система Планског подручја могу се издвојити:
- креирање таквог система саобраћаја који омогућава одрживу мобилност;
- подсистеме саобраћајног система развијати на такав начин да се омогући одговарајућа доступност свим деловима подручја у складу са плановима вишег реда а сразмерно економским могућностима државе и локалне заједнице;
- растерећење државних путева II реда којима се остварује веза са Костолцем од транзитних теретних токова изградњом и реконструкцијом алтернативних праваца, што ће омогућити подизање квалитета и општих услова живота становништва;
- искоришћење предности проласка саобраћајног коридора VII (река Дунав) кроз подручје; изградња саобраћајнице регионалног карактера, изградња пешачко бициклистичких стаза, изградња нових и рехабилитација постојећих капацитета речног транспорта (робна и путничка пристаништа, марине);
- рехабилитација, ревитализација и реконструкција мреже државних путева II реда и саобраћајних објеката; изградња обавезних тротоара на деоницама државних путева који пролазе кроз насељена места;
- међусобно повезивање насеља, као и њихово функционално повезивање са центром региона; унапређење и развој мреже општинских путева кроз изградњу, реконструкцију и даљу модернизацију коловоза;
- стандардизација и модернизација техничких елемената, сигнализације и режима саобраћаја;
- ефикасно и рационално коришћење превозних капацитета;
- реконструкција постојећих железничких капацитета, изградња нових капацитета за потребе развоја костолачког угљеног басена;
- даљи развој мреже линија приградског превоза у складу са потребама становништва;
- адекватно опремање стајалишта јавног превоза;
- даљи развој мреже линија градског превоза путника;
- подизање нивоа услуге и повећање опште безбедности у саобраћају; и
- стварање информационе базе која ће омогућити даља истраживања и мониторинг у области саобраћаја.

Коришћење вода и водопривреда инфраструктура

Општи стратешки циљеви у области коришћења и заштите вода су:
- довршавање и обнова свих објеката за заштиту и уређење тока, обала и приобаља на деоницама два речна система планирана у оквиру ППРС и ВОС: Дунава у ширем окружењу Планског подручја, и Мораве – у њеном низводном делу;
- обезбеђење простора свих рударских и енергетских активности у простору Костолца од штетног деловања вода, у ширем простору од најнеповољнијих коинциденције поводања вероватноће 1%, а на појединим виталним деловима система (електране, површински копови) и од вода вероватноће јављања 0,2% (копови) и 0,1% (електране);
- трајно решење снабдевања водом насеља, са обезбеђеношћу не мањом од 97% и са нормама снабдевања која се користе у свету (250 L/становник/дан), и са обавезом да се увек, и у условима редукција, обезбеди 70% од тражаних количина воде;

- развој пожаравачког подсистема у оквиру моравско-млавског регионалног система за снабдевање водом насеља, као аутономног система који се ослања на властита изворишта подземних вода у алувионима Велике Мораве и Дунава; и
- одржавање нивоа заштите од спољних вода Дунава на захтеваном нивоу, од великих вода вероватноће 1%, уз преиспитивање рачунских нивоа у складу са новим хидролошким подацима и са новом морфологијом корита, која се погоршава због засипања Ђердапске акумулације; одржавање и обнова система заштите приобаља од унутрашњих вода тако да буду испуњени критеријуми о минималном залегању нивоа подземних вода трајања 1%: 0,8÷1 m за пољопривредно земљиште, 2 m за мања насеља, 3 m за већа насеља.

Оперативни циљеви у области вода су:
- успостављање и стриктно поштовање непосредних и ужих зона заштите свих изворишта Пожаревачког подсистема (Кључ, Ловац, Меминац, Забела, Петка), укључив и извориште Јагодица на Горњем Костолачком острву које је планирано за развој након 2015. године;
- одржавање режима заштите тзв. водног земљишта у простору крај Дунава и доњег тока Мораве и заштитних система у тој зони и уклањање свих објеката који су незаконито изграђени у том простору;
- одржавање заштитних система према нормативима и њихова допуна тамо где долази до пробоја показатеља дефинисаних критеријумима заштите; санирање свих недовољно поузданих делова I одбрамбене линије насипа, на основу уочених проблема током одбране 2006. године;
- реализација пројекта за заштиту Старог Костолца од поплавних вода Млаве и успора Дунава, за садашњи режим рада који допушта успор до коте 70,40 mнм;
- чишћење и измуљивање свих канала у оквиру заштитних система на Костолачком острву и у зони ушћа Мораве, као и обнова и одржавање у сталној погонској спремности свих црпних станица (ЦС), довођење у планирано стање тих заштитних система у обавези је П.Д. ХЕ Ђердап;
- реконструкција и проширење обухвата канализационог система за отпадне воде Пожаревца и приградских насеља, по сепарационом систему и проширење постојећег ППОВ; проширење обухвата кишне канализације, уређење Брежанског канала који је главни пријемник канализације.
- завршетак локалних водовода Маљуревца, Бубушинца и Кличевца, као и успостављање зона заштите тих локалних изворишта;
- обезбеђење воде за технолошке потребе термоелектрана и других индустијских објеката на разматраном подручју са обезбеђеношћу 99%; и
- реализација посебних пристаништа за “белу флоту” за Виминацијум и теретног за ТЕ-КО “Костолац”, као и марина на Дунаву и на току Велике Мораве.

Енергетска инфраструктура

Циљеви развоја енергетске инфраструктуре су:
- ревитализација, модернизација и доградња енергетске инфраструктуре за довољно, сигурно, квалитетно и економично снабдевање енергијом свих потрошача, уз рационалну употребу енергије и омогућавања даљег привредног развоја;
- обезбеђивање измештања постојеће и усклађивање грађења нове преносне мреже са динамиком развоја копова;
- одржавање и побољшање квалитета рада и поузданости постојеће електропреносне и дистрибутивне мреже и даљи развој тих мрежа;
- изградња нових и проширење постојећих електроенергетских објеката и мреже тако да задовоље потребе конзума у енергији и снази за плански период, обезбеде сигурност у снабдевању електричном енергијом, не угрозе сигурност људи и имовине;
- повећање енергетске ефикасности код преноса, дистрибуције и потрошње енергије, путем доношења и обавезне примене стандарда енергетске ефикасности, економских инструмената и организационих мера;
- заштита предвиђених коридора енергетске инфраструктуре, у првом реду електроенергетске, топлификационе, за производне гасоводе и нафтоводе до сабирних станица и будуће гасоводне мреже;
- даљи развој система централизованог снабдевања топлотном енергијом на околна мања насеља; и
- гасификација на подручју Костолачког угљеног басена, путем изградње гасоводног система.

Телекомуникације и поштански саобраћај

Квалитетна телекомуникациона мрежа један је од предуслова развоја и подизања општег стандарда живљења.
Основни циљ у области телекомуникација подразумева изградњу и организацију савремене телекомуникационе мреже која ће да обезбеди:
- универзални сервис сваком домаћинству;
- широкопојасни приступ мрежи сваком привредном субјекту, државним установама и организацијама и грађанима који то затраже;

- најмање по један мобилни прикључак сваком грађанину и
- доступност најмање седам радио-ТВ канала, у дигиталном облику, до сваког домаћинства.

Фиксна телекомуникациона мрежа

Примарну раван мреже засновати на оптичким кабловима и широкопојасним транспортним системима, организованим у структурама који обезбеђују максималну поузданост и расположивост, као и постепеном преласку са класичних комутираних мрежа говорних канала на комутацију пакета.
Приступну мрежу базирати на мултисервисним приступним чворовима, са значајним уделом оптичких каблова у приступу.
Створити услове за максималну могућност бежичног приступа.

Јавна мобилна мрежа подразумева:

- сталну модернизацију мреже и увођење нових услуга у складу са светским стандардима;
- обезбеђивање услуге преносивости броја за мобилне и фиксне мреже; и
- потпуну покривеност територије сигналом.

Мрежу емисионих станица за потребе радиодифузије дигитализовати и повезати транспортним системима тако да се, поред радиорелејних система изврши повезивање и на оптичке каблове и тако обезбеди максимална поузданост и расположивост мреже.

Поштанске услуге

Основни циљ у области поштанских услуга јесте да се ове услуге учине доступним становништву у удаљенијим насељима и да се уведу нове услуге.

Комунална инфраструктура

Основни циљ развоја комуналне инфраструктуре је успостављање савременог система управљаања отпадом и његово усклађивање са регионалним концептом управљања отпадом у складу са препорукама Стратегије управљања отпадом Србије 2010-2019. године и актуелним европским и светским трендовима у овој области. До тада ће отпад са Планског подручја бити депонован на постојећим депонијским површинама, уз могућност развоја мобилних центара (трансфер станица) за прикупљање отпада.
Посебни циљеви развоја комуналне инфраструктуре су:
- смањење количине отпада и повећање обима поновне употребе;
- затварање, санација и рекултивација локалних сметлишта у руралним подручјима и заустављање тренда просторне дисперзије депонија дуж путева, речних токова и близини сеоских насеља;
- санитарно безбедан третман депоновања комуналног отпада са руралног подручја на сабирне трансфер станице (за неколико насеља) у близини места настанка, или путем мобилних трансфер станица веће доступности, а потом на централну-регионалну депонију;
- сакупљање и прерада крупног отпада од стране специјализованих организација, које ће га као сировински отпад достављати одговарајућим фабрикама на прераду;
- дефинисање правног и институционалног оквира, техничких и економских аспеката управљања комуналним отпадом;
- уређење и комунално опремање градских и сеоских гробаља и проширивање постојећих капацитета;
- изградња капела на сеоским гробљима;
- изградња сточних гробаља;
- уређење, комунално опремање и проширење капацитета постојећих зелених и изградња нових сточних пијаца и др; и
- решење саобраћајне регулације у околини пијаца, омогућавање адекватног приступа доставним возилима и повећање броја паркинг места у непосредној околини пијаца.

2.2.5. Заштита и уређење Планског подручја

Животна средина

Основни дугорочни општи циљеви заштите животне средине на подручју Просторног плана су:
- очување и унапређење квалитета животне средине, усклађено са одрживим развојем подручја;

- управљање квалитетом животне средине, засновано на процени и мониторингу утицаја постојећих и планираних активности, те термоенергетских, индустријских и инфраструктурних система и објеката на животну средину, природне и културне вредности и одрживи развој локалних заједница на Планском подручју;
- унапређење животне средине предузимањем активности и мера на санацији и спречавању загађивања ваздуха, вода и земљишта (из индустрије, енергетике, домаћинстава и пољопривреде), утицаја буке, као и активности на организованом прикупљању и одлагању чврстог комуналног и индустријског отпада и заштити од удеса опасним материјама; и
- популаризација, јачање еколошке свести и укључивање јавног и приватног сектора, као и локалног становништва у активностима на заштити природне и животне средине.

Посебни циљеви у области заштите животне средине су:
- спречавати даље пропадање природне средине и изграђених објеката, заштитити и побољшати квалитет ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта, између осталог, применом конкретних мера за прогресивно смањење испуштања, емисије и транспорта загађујућих материја у животну средину, а нарочито сумпор диоксида, азотних оксида, пепела и других токсичних материја;
- усмерити напоре на очување квалитета подручја заштићених природних добара од националног и међународног значаја;
- подстицати одрживо коришћење природних ресурса (угља, гаса, земљишта и вода) засновано на дугорочној заштити ваздуха, вода и земљишта;
- санирати загађене делове животне средине и деградиране просторе;
- обезбедити услове рада постројења и коришћења објеката у границама пројектованих режима;
- елиминисати "прљаве" технологије и еколошки неефикасна постројења;
- реализовати пројекте из области енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије применом механизма чистије производње, односно увођењем најбољих доступних технологија, које ће допринети смањењу емисија CO_2 и гасова стаклене баште;
- применити технологије пречишћавања ваздуха и вода са повећаним степеном ефикасности, које ће омогућити задовољење строжијих захтева Европске уније за заштиту животне срдине;
- применити концепт интегралне заштите животне средине на основу биланса загађујућих материја;
- унапредити систем прикупљања и одлагања чврстог отпада и повећати степен рециклирања отпада;
- уклонити и санирати дивље депоније,
- за евентуалне удесе са опасним хемикалијама предвидети посебне мере заштите;
- предузети системске мере заштите становништва које је угрожено незадовољавајућим квалитетом животне средине у насељима;
- обезбедити услове да се интереси који произлазе из концепта одрживог развоја и заштите животне средине анализирају и уважавају приликом доношења пословних и развојних одлука;
- планирати и успоставити савремен систем мониторинга животне средине;
- унапредити систем управљања животном средином у оквиру ПД ТЕ-КО "Костолац" и града Пожаревца;
- побољшати информисање и едукацију становништва о заштити животне средине; и
- повећати учешће јавности у доношењу одлука које могу имати утицаја на квалитет животне средине.

Рекултивација и ревитализација простора

Основни циљ рекултивације и ревитализације деградираног простора јесте формирање плодног земљишта и стабилног биљног покривача, који по репродуктивним способностима нећу заостајати за аутохтоним земљиштем и биљним врстама у непосредном окружењу, упоредо с унапређивањем функционалног и естетског квалитета пострударских предела. На тој основи се постављају следећи оперативни циљеви:
- убрзати техничку и биолошку рекултивацију терена који више нису у функцији рударско-енергетских активности;
- повећати еколошки, здравствени, естетски и економски квалитет деградираних предела, у односу на предексплоатационо стање, применом међусобно усклађених мера у домену ремедијације и рекултивације земљишта, обнове и заштите природе, развоја пољопривредне производње, пошумљавања, развоја туризма и креирања нових могућности запошљавања на селу;
- ускладити примењиване мере целовите предеоне рехабилитације пострударских терена с планским активностима и мерама за повећање квалитета живљења и ефикасности привређивања на локалном и регионалном нивоу;
- смањути/релативизирати основни конфликт између пољопривреде и рударства, брзим и ефикасним оспособљавањем оптималног дела оштећених површина за високопродуктивну, рентабилну и стабилну производњу квалитетне и здравствено безбедне хране и аграрних сировина, применом еколошких и економских критеријума евалуације;
- функционално и развојно ускладити примењиване мере целовите предеоне рехабилитације одлагалишта пепела и раскривке с планским активностима и мерама за повећање квалитета живљења и ефикасности привређивања не само на локалном нивоу, већ и на ширем подручју утицаја експлоатације Костолачког лигнитског басена;

- обезбедити подршку повећању биокапацитета укупног простора у непосредњем окружењу рударских и термоенергетских објеката, уз посебно вођење рачуна о успостављању тзв. тампон зона према заштићеним природним и културним добрима која су доминантним делом концентрисана уз Дунав; и
- повећати економску ефективност инвестиционих улагања у техничку и биолошку рекултивацију деградираних површина, разрадом одговарајућих алтернативних програма којима се детаљно разрађују технолошки, друштвени, еколошки и тржишни ризици и неизвесности, уз посебно уважавање дугорочних друштвених интереса/права будућих генерација на задовољавање својих потреба, тј, са становишта одрживог развоја.

Остваривање постављених циљева засниваће се на темељно урађеним дугорочним и оперативним плановима и пројектима. То подразумева и преиспитивање, односно допуну текућих програма техничке и биолошке рекултивације деградираног земљишта.

Заштита природе и предела

Општи циљеви заштите природе и природних добара односе се на очување:
- биолошке разноврсности (специјског, екосистемског и генетског диверзитета);
- геонаслеђа (геолошких, геоморфолошких и педолошких феномена);
- трајности и квалитета есенцијалних природних ресурса; и
- издвојених и заштићених природних вредности.

Оперативни циљеви заштите природе су:
- доследно и строго остваривање законских и планских пропозиција које се односе на заштићена природна добра; чување и одржавање постојећих, раније установљених природних добара;
- доследно и строго остваривање законских и планских пропозиција које се односе на подручја од међународног значаја: обала Дунава –IBA, Лабудово окно – Рамсар, EMERALD и PBA мрежа;
- увођење у статус заштићених природних добара, у складу са законским и планским одредбама, односно на основу резултата научних истраживања нових локалитета од посебне вредности (Бара Шугавица, палеонтолошки локалитет са скелетом мамута – Mammuthus meridionalis и др.);
- уређивање за одговарајуће јавне намене и презентација постојећих и будућих заштићених природних добара; припрема и реализација програма заштите и развоја и пројеката санације, конзервације и уређење заштићених природних добара и њиховог релавантног просторног оквира;
- одрживо коришћење природних вредности, минимизовање негативних ефеката коришћења основног ресурса и приоритетна санација (рекултивација, ремедијација и сл.) најоштећенијих делова простора;
- очување и заштита естетских, културно-историјских и функционалних обележја предела;
- чување или пажљиво, ограничено коришћење фонда биљних и животињских врста обухваћеним Уредбом о заштити природних реткости, уколико се у даљим истраживањима те врсте констатују на Планском подручју, као и дивљих врста гљива, лишајева, биљака и животиња обухваћених одговарајућим законским и подзаконским актима;
- обезбеђене ефикасних механизама за комплексну проверу еколошке прихватљивости планом предложених намена простора, укључујући и утицај на вредности биодиверзитета, предела и геонаслеђа кроз одговарајуће студије утицаја на околину и укључивање јавности у доношењу одлука у вези са пројектним активностима; и
- дефинисање односа према посебно вредним природним елементима (појединачна стабла, групе или делови шума).

Посебни циљеви заштите, уређења и развоја предела Планског подручја су:
- ревитализација и рекултивација подручја која су заузета експлоатацијом лигнита;
- заштита и унапређење свих идентификованих природних, социјалних и економских потенцијала предела – хабитата, културно историјских вредности, споменика културе и њихове околине, природних добара, природних елемената, начина градње типичне за подручје и сл.;
- умањење негативних утицаја развоја на предео у смислу задржавања и очувања постојеће структуре и повезаности међу стаништима дивље флоре и фауне; и
- развој свести о вредностима и значају предела код локалног становништва, промовисање програма активне партиципације.

У складу са прелиминарном типологијом предела **оперативни циљеви** за културни предео су:
- рурални предели: минимизирање негативних и стимулисање позитивних утицаја развоја пољопривреде на земљиште, воде и ваздух; формулисање мера неге шума и заштите биодиверзитета; рекултивација подручја заузетих експоатацијом лигнита; и
- урбани предели: повећање површина под зеленилом, заштита природних и санација деградираних простора унутар града.

Културно наслеђе

Према Просторним планом Републике Србије **основни циљ** заштите културног наслеђа је очување културног наслеђа као необновљивог ресурса и његово преношење будућим генерацијама. Поред тога, културно наслеђе је и развојни ресурс, који треба уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета.

Општи циљеви су: очување интегритета културног добра, очување амбијента у којем се културно добро налази и активно укључивање културног добра и његовог окружења у развојне политике.
Оперативни циљеви заштите, уређења и коришћења културног наслеђа су:
- заштита, очување и презентација установљених и непокретних културних добара предвиђених за заштиту;
- очување аутентичности непокретног културног добра и његовог окружења;
- неговање културно-историјског наслеђа у сеоским подручјима;
- развој интерпретације културног наслеђа;
- активирање потенцијала културног наслеђа као развојног ресурса;
- заштита добара од неконтролисане изградње индустријских и инфраструктурних система и других објеката који могу да угрозе интегритет културног добра и његову околину;
- стварање услова за бољу регионалну и међународну повезаност подручја на бази културног идентитета.
- обезбеђивање услова за еколошки одрживи развој кроз спровођење мера заштите непокретних културних добара.
- повећање информисаности о културном наслеђу, као и подстицање активног укључивања становништва у процес одлучивања о развоју културног наслеђа;
- стицање међународног статуса заштите за археолошко налазиште Виминацијум и укључивање културног наслеђа у европске путеве културе;
- опремање пристана за прихват туристичких бродова на Дунаву у близини Виминацијума; и
- изградња Музеја рударства и етнопарка у зони рекултивације копова.

3. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Основни развојни концепт Планског подручја је ефикасно, организовано и рационално коришћење људских, природних и изграђених потенцијала, у социоекономском, просторном и еколошком погледу. Од привредних делатности, и надаље највећи значај имаће рударство и енергетика, као носеће области досадашњег и будућег развоја Планског подручја. Од велике важности, нарочито у реконструкцији постојећих капацитета за производњу електричне енергије и планирању развоја нових погона, имаће заштита животне средине и рекултивација земљишта деградираног експлоатацијом лигнита, и тај значај биће у порасту. Структурно прилагођавање Планског подручја, које подразумева дисперзију економских активности (нарочито у терцијарним делатностима) и развој малих и средњих предузећа, такође је од велике важности. Хоризонтална и вертикална диверзификација привредне структуре је од одлучујуће важности за успостављање просторно уравнотеженијег раста и распореда становништва и привредних и непривредних активности, и за повишавање привлачности Планског подручја за лоцирање нових програма и пројеката у делатностима изван основне (тј., ископавања и прераде угља). Оваква планска опредељења полазе од **стратешке оријентације развоја Републике** на: (1) транзицију домаће привреде, која подразумева њено тржишно реформисање, где је приватизација процес од кључног значаја; (2) структурно прилагођавање привреде, са тежњом ка бржем развоју терцијарних делатности и растом значаја малих и средњих предузећа у привредној структури; и (3) отварање према свету и укључивање у међународне економске токове, уз битно повећање учешћа спољнотрговинске размене у друштвеном производу и раст прилива иностраних инвестиција.
Од посебног значаја је диферсификација привредног развоја Планског подручја, кроз ширење и продубљивање његове привредне матрице, и одговарајуће позиционирање шире пожаревачког подручја у новом моделу економског раста и развоја Србије.
Најзначајнији утицај на концепт просторног развоја Планског подручја има садашњи и будући развој: рударско-енергетског комплекса; Пожаревца као регионалног центра, Костолца и других насеља; реке Дунав (као паневропског водног, саобраћајног, привредног и туристичког коридора) и других речних токова (Морава, Млава); близина Коридора X и саобраћајна мрежа; квалитетно пољопривредно земљиште Стига, доњег Поморавља и Браничева; културна и природна добра и други ресурси и потенцијали подручја.
Развој рударских радова у наредном периоду везан је за површински коп "Дрмно" и евентуалну експлоатацију западног лежишта "Дубравица". Накнадно ће бити процењене могућности експлоатације лежишта "Ћириковац" и "Петка". Коп "Дрмно" ће у наредном периоду заузети преко 1.000 ha пољопривредног земљишта али неће физички угрозити ниједно постојеће насеље. Посебну потешкоћу у експлоатацији лежишта представљаће одбрана копа од површинских и подземних вода, што ће истовремено имати утицаја на режим вода у непосредном окружењу.
Могућа експлоатација лигнитског лежишта "Дубравица" не очекује се пре 2022. године. Експлоатација овог лежишта имаће за последицу пресељење (делова) три насеља (Дубравица, Острово и Батовац).
Прекид рударских радова на коповима "Кленовник" и "Ћириковац", као и у делу копа "Дрмно" омогућује да се приступи интензивној рекултивацији унутрашњих и спољашних одлагалишта) откривке ("јаловине"). Делови копова "Ћириковац" и "Дрмно" биће искоришћени за депоновање пепела, шљаке и гипса из термоелектрана, а део копа "Кленовник" за (привремено) одлагање комуналног отпада.
Термоелектране "Костолац А2" и "Костолац Б1 и Б2" ће путем рехабилитације бити оспособљене за производњу електричне енергије по садашњем предвиђању до 2025., односно 2035. године. Предвиђа се изградња новог блока

термоелектране "Костолац Б" од 600 MW, алтернативно два блока од по 350 MW, што ће захтевати повећање производње угља на 12 милиона тона годишње.
Истражни радови и експлоатација лежишта нафте и гаса везани су за северни део територије града Пожаревца. Експлоатација нафте и гаса ангажује релативно мале површине земљишта, међутим, негативни утицаји на животну средину могу да буду значајни, па је неопходно технолошким и другим мерама те утицаје свести на најмању меру.
Привредни развој градског подручја Пожаревца заснован је на ревитализацији постојећих и отварању нових привредних погона где посебне услове има развој МСП. Пожаревац ће унапредити своју функцију регионалног центра даљим развојем научних, здравствених, образовних, културних и других институција.
Демографске пројекције упућују на умерени пораст броја становника у градским насељима (Пожаревац, Костолац) и опадање броја становника у сеоским насељима. У вези с тим предвиђа се мање проширење грађевинских подручја у Пожаревцу и Костолцу, док се у сеоским насељима не предвиђа повећање садашњих грађевинских подручја. Евентуална проширења биће везана за насеља где ће бити пресељено становништво из зоне будућих рударских радова, што ће бити утврђено урбанистичким плановима тих насеља.
Уређење приобалног појаса Дунава усклађује се са решењима Просторног плана подручја посебне намене коридора VII – Дунава. Предвиђена је изградња пристаништа и марина у зони Костолца и Љубичева, као и уређење постојећег спортског аеродрома на Средњем костолачком острву.
За потребе туристичког развоја резервишу се локације у приобалном појасу Коридора VII – Дунава и Велике Мораве као и у оквиру градског подручја Пожаревца.
Привредно–индустријски развој Планског подручја везан је првенствено за рударско-енергетски комплекс и градско подручје Пожаревца.
Саобраћајни систем Планског подручја чини мрежа путних саобраћајница магистралног, регионалног и локалног значаја, железничке пруге јавног и локалног значаја и пловни коридори Дунава и (евентуално) Велике Мораве. Поред постојећих, предвиђа се нова саобраћајница регионалног значаја поред десне обале Дунава од Рама, преко Костолца до моста преко Дунава (Смедерево–Ковин). Ова саобраћајница ће омогућити комплетирање "дунавске магистрале" и садржаће у профилу, поред путног коловоза, бициклистичку и пешачку стазу.
Археолошко налазиште "Виминацијум" уређује се, користи и штити у складу са Законом о културним добрима (Сл. гласник РС, бр. 71/94) и Одлуком о утврђивању локалитета Виминацијум у атару села Стари Костолац за археолошко налазиште (Сл. гласник РС, бр. 102/09). Саобраћајна доступност археолошког налазишта обезбеђује се мрежом путних саобраћајница и формирањем пристаништа и марине на Дунаву.
Коришћење пољопривредног земљишта је значајно ограничено у зони развоја рударско-енергетског комплекса и њеном непосредном окружењу. Мерама интензивне рекултивације део земљишта који је заузет за потребе рударства и енергетике биће враћен пољопривреди, део ће бити пошумљен, а у заосталим депресијама по окончању рударских радова биће формирана вештачка језера.

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА, НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

1.1. Становништво

Становништво на подручју града Пожаревца представља значајан потенцијал будућег развоја (''хумани капитал''), с тим што је евидентна његова просторна диференцијација између подручја градских насеља и осталог простора.
Опште тенденције које су условиле промене просторно-демографских односа на подручју града Пожаревца су: 1) опадање нивоа репродукције становништва, знатно више у сеоским него у градским насељима; 2) старење становништва (индекс старења у селима је углавном изнад 1.0); и 3) концентрација становништва у градским и депопулација у сеоским насељима.
Будући да не располажемо потребним подацима из тек завршеног пописа становништва, није могуће дати прецизнију оцену садашњег демографског потенцијала града Пожаревца. Према подацима из Пописа 2002. године, старосна структура становништва градских насеља представља развојни потенцијал овог подручја. Популација је била релативно млада, однос младог (0-19 година) и старог становништва (преко 60 година) је био 1,3 : 1 (индекс старења 0,79).
У сеоским насељима се непрекидном (вишедеценијском) емиграцијом умањивао потенцијал становништва стечен природним обнављањем. Овакви токови донели су поремећаје у старосној и полној структури становништва. Демографски оквир за нову радну снагу је све мањи, тако да су веома слаби потенцијали овог контингента становништва у већини села
На основу анализе досадашњих демографских промена на Планском подручу, урађене су процене броја становника до 2022. године у **две варијанте. Прва варијанта** је урађена комбинацијом метода трендова и анализе кретања у последњих тридесет година. **Друга варијанта** представља корекцију резултата прве варијанте укључивањем становништва које живи у иностранству, односно претпоставке да ће се одређени проценат ових лица вратити у земљу по завршетку радног века.

Према проценама до 2022. године број становника ће се (према првој варијанти) незнатно смањити/стагнирати, тако да ће на Планском подручју живети око 74.300, односно повећати на око 76.800 према другој варијанти. Повећање становништва се очекује у градским насељима, с обзиром на садашње популационе потенцијале, старосну структуру, учешће фертилног становништва и број расељеног и избеглог становништва које се населило у ова насеља. Такође, миграције ће и у наредном периоду бити значајна одредница демографских промена. До 2022. године број становника у овим насељима ће се повећати на око 55.600 тј. на око 56.500 према другој варијанти.

Процес депопулације регистрован у сеоским насељима већ од средине 1970-тих година, а интензивиран 1990-тих, биће континуирано присутан и у периоду до 2022. године, с обзиром да не постоје реалне могућности за преокрет у популационој динамици због снажног дејства тзв. демографске инерције, односно утицаја наслеђене, неповољне, старосне структуре на будуће демографске процесе. Несумњиво је да у наредним деценијама треба очекивати такве модификације старосне структуре које ће водити ка даљем старењу становништва, односно погоршању демографске слике.

У периоду до 2022. године очекује се смањење становништва у сеоским насељима на око 18.700, што је у односу на 2002. годину смањење за око 5.000. Процена становништва по другој варијанти, заснива се на претпоставци да ће биолошка депопулација бити ублажена уколико се програмима економског и социјалног развоја оствари бољи квалитет живљења и да ће се одређени проценат лица која раде/бораве у иностранству вратити у земљу. Према овој варијанти број становника у сеоским насељима ће се смањити на око 20.400, односно за око 3.400 лица у односу на 2002. годину.

Табела 1. Процена броја становника до 2022. године

Подручје/насеље	Број становника (по методологији ранијих пописа)			Нова методологија		Први резултати Пописа 2011. године*			Процена броја становника			
						пописано	укуп.станов-ника	лица у иностранств	I варијанта		II варијанта	
	1981	1991	2002	1991	2002				2015	2022	2015	2022
Град Пожаревац	81123	84678	83097	78054	74902	84109	74070	8533	75205	74330	77160	76810
Градска општина Костолац	13642	14840	14204	14163	13500	14344	13327	807	13700	13610	14000	13970
Градска општина Пожаревац	67481	69838	68893	63891	61402	69765	60743	7726	61505	60720	63160	62840
- градска насеља	48381	54250	54406	51471	51049	56778	52227	3487	54960	55610	55530	56400
- остала/сеоска насеља	32742	30428	28691	26583	23853	26025	20658	4927	20245	18720	21630	20410
1. Баре	1466	1313	1272	1119	923	984	595	279	670	610	750	720
2. Батовац	951	920	834	668	596	782	539	242	510	450	560	500
3. Берање	827	759	689	616	491	573	392	175	350	300	410	380
4. Брадарац	1191	1106	1034	969	874	970	750	209	720	680	790	730
5. Братинац	859	776	781	688	629	658	489	169	470	410	500	460
6. Брежане	1362	1216	1151	1129	1017	952	845	87	815	750	870	810
7. Бубушинац	1122	1039	992	908	844	921	728	188	710	640	760	690
8. Драговац	1196	1166	1053	1036	910	938	834	97	800	740	840	770
9. Дрмно	1313	1252	1235	1140	1046	995	872	123	850	770	900	840
10. Дубравица	1606	1521	1414	1321	1225	1193	1033	160	1000	950	1050	980
11. Живица	964	914	867	819	728	749	652	97	630	570	680	620
12. Касидол	1227	1144	1064	927	744	899	563	336	520	470	600	550
13. Кленовник	1163	1024	978	969	904	1126	1027	98	990	940	1000	950
14. Кличевац	2242	2084	1832	1717	1329	1586	1075	508	1020	960	1150	1110
15. Костолац	8646	10365	9631	9993	9313	9779	9264	321	9780	9950	9950	10130
16. Лучица	2798	2779	2400	2571	2192	2582	1991	514	2040	1970	2130	2170
17. Маљуревац	751	668	604	609	548	555	473	82	440	370	450	400
18. Набрђе	449	392	386	360	346	367	182	30	310	260	320	280
19. Острово	886	798	719	771	685	732	684	48	620	570	640	590
20. Петка	1733	1604	1495	1430	1285	1402	1164	238	1120	1040	1190	1130
21. Пожаревац	39735	43885	44775	41478	41736	46999	42963	3166	45180	45660	45580	46270
22. Пољана	2302	2153	2040	1833	1610	1723	1411	302	1380	1320	1460	1410
23. Пругово	1117	1049	937	869	774	825	674	138	660	580	720	650
24. Речица	883	816	735	636	518	756	465	287	450	390	500	450
25. Село Костолац	1214	1049	1381	1000	1313	1305	1188	102	1190	1110	1220	1170
26. Трњане	1376	1241	1225	989	915	1058	782	275	750	700	860	800
27. Ћириковац	1744	1645	1573	1489	1407	1394	1250	143	1230	1170	1280	1250
НЕРАСПОРЕЂЕНИ						1306	1185	119				

** Приликом израчунавања првих резултата Пописа 2011. године нису узети у обзир сви параметри који ће се применити у коначном обрачуну.* ***Збир укупног броја становника и лица у иностранству****, чије је учешће на Планском подручју*

*веома значајно (око 13%), код већине насеља не одговара **броју пописаних лица** (највеће разлике су у Пожаревцу –870 лица, Костолцу –194 и селима Набрђе –155, Баре –110 и Лучица –77). Такође, одређени број лица сврстан је у категорију "нераспоређени" (око 1.185 у категорији укупног становништва, односно 1.306 у пописаном становништву). С тог разлога ови подаци су прихваћени оквирно.*

*** II варијанта заснива се на претпоставци да ће се одређени број лица који борави у иностранству вратити у насеље*

1.2. Мрежа насеља и функције центара

На регионалном нивоу, Град Пожаревац је Просторним планом Републике Србије развојно позициониран као потенцијални центар функционалног урбаног подручја националног значаја, коме гравитирају општине из окружења. Овим планским документом, основни развојни потенцијал подручја сагледан је на основу положаја у односу на саобраћајне коридоре VII и X. У том смислу, развој градског центра Пожаревца ће се усмеравати ка унапређењу садржаја и функција регионалног, а перспективно и државног/националног значаја, у првом реду јавних служби и услуга (образовање, здравство, култура, информатика и сличне делатности). Капацитети и структура централних функција треба да буду усаглашени са бројем корисника у обухвату функционалног урбаног подручја.

У погледу структуре центара, предвиђена су три нивоа – примарни, секундарни и центар заједнице села/насеља. Према концепту развоја Планског подручја, основни ниво просторне организације чиниће девет заједница насеља.

То би биле следеће заједнице насеља са секундарним и центрима заједнице села (ЦЗС): Костолац, Живице, Братинац, Дубравица, Брадарац, Баре, Пругово, Кличевац и једна са примарним центром (Пожаревац). (Табела 2).

У мрежи насеља, градско насеље Пожаревац ће и надаље имати централну функцију. Развој Пожаревца има шири значај, јер он треба да јача свој статус субрегионалног центра. Као један од градова субсистема спољног прстена београдског метрополитенског региона, Пожаревац треба да, као центар ФУП државног значаја, апсорбује део тзв. миграционог пристиска на главни град. Планирана развојна позиција и пратеће функције Пожаревца се обезбеђује на републичком, регионалном и локалном нивоу управљања. Такође, дугорочно се мора рачунати и на много бољу сарадњу између јавног, приватног и тзв. "трећег" сектора, која ће, са ширењем приватизације и развојем институција грађанског друштва, бити од све већег значаја.

Табела 2. Концепт организације мреже насеља и центара

ЗАЈЕДНИЦЕ НАСЕЉА		
1. ПРИМАРНИ ЦЕНТАР 1.1. СЕКУНДАРНИ ЦЕНТАР	ЦЕНТРИ ЗАЈЕДНИЦА НАСЕЉА И НАСЕЉА СА РАЗВИЈЕНИМ ЦЕНТРАЛНИМ ФУНКЦИМА	ГРАВИТИРАЈУЋА НАСЕЉА
1. ПОЖАРЕВАЦ		1. Ћириковац
	1. Живица	1. Брежане
		2. Драговац
	2.Братинац	1.Набрђе
		2.Трњане
		3. Бабушинац
	3. Дубравица *	1. Батовац*
	4. Брадарац	1. Маљуревац
	5. Баре	1. Касидол
		2. Берање
	6. Пругово	1. Лучица
		2. Пољана
1.1. КОСТОЛАЦ		1. Острово*
		2. Петка
		3. Кленовик
		4. Дрмно
		5. Костолац село
	7. Кличевац	1. Речица
	*у случају да се не активира коп "Дубравица"	

Према, плански предвидивој динамици развоја ТЕ-КО "Костолац", до 2020. године постоји могућност пресељења насеља и издвојених насељских групација која се налазе у близини рударских копова у западном и централном лигнитском лежишту. Уколико буде поново покренута експлоатација лигнитског лежишта "Петка" и "Ћириковац", у перспективи могу бити угрожена насеља Кленовник и Ћириковац. Евентуално отварање копа "Дубравица" била би угрожена насеља Батовац, Острово и Дубравица.

Полазна решења и принципи који чине плански оквир за организацију мреже насеља и центара су:

- право на живот у насељу опремљеном комуналном и социјалном инфраструктуром;

- обезбеђење очувања симболичког, културног и социјалног индентитета становништва и урбанистичко/грађевинских симбола и других обележја насеља;
- диверзификација производних и услужних активности, ради унапређења економског, социјалног и културног развоја и обезбеђења задовољавајућег квалитета животне средине и јавног здравља;
- благовремена припрема могућих опција потенцијалног пресељења становништва, укључујући и измештање културног наслеђа, привредних (индустрија, трговина, сервиси и сл.) и комуналних објеката, као и објеката јавних служби из зоне рударских активности; и
- подстицање програма економског и социјалног развоја који ће садржати подршку запошљавању локалног становништва.

1.3. Социјални развој, јавне службе

На подручју града Пожаревца постоје значајни ресурси за организовање активности и услуга у области социјалног развоја – јавно земљиште и објекти у јавном власништву (државе и локалне самоуправе), које је неопходно задржати, забраном продаје и промене намене ових објеката. Од интереса за организовање широког спектра услуга у области социјалне заштите, бриге о деце и сл., је да се садашњи објекти домова културе, месних заједница и други објекти у власништву локалне самоуправе и даље задрже за ове и сличне намене, а да се утврде модалитети њиховог ефикаснијег коришћења и одржавања, давањем у закуп за организовање непрофитних активности од интереса за квалитет свакодневног живота грађана.
На нивоу Града потребно је утврдити минималне, односно обавезујуће стандарде за основне услуге од јавног интереса (предшколске установе, обавезно образовање, примарна и превентивна здравствена заштита, дневни боравци за старе и лица са додатним потребама, основна културна инфраструктура, инфраструктура намењена игри и окупљању деце и младих).
Основно стратешко опредељење јесте стварање услова и побољшање просторне доступности и обезбеђење подједнаких шанси коришћења услуга од јавног интереса, што омогућава јачање друштвене кохезије и развој социјалног капитала заједнице. У том смислу од изузетног значаја је активност локалне самоуправе да: ● у креирању стратешких докумената, дефинисању приоритета, увођењу и ширењу нових и прилагођених облика организације услуга од јавног интереса подстиче интерсекторску сарадњу (умрежавање) свих релевантних служби; ● ствара подстицајне услове за укључивање других актера и доприноси успостављању партнерске сарадње између јавног и приватног сектора; ● укључује шири круг актера у организовање услуга, нарочито организације цивилног друштва и удружења грађана и ● дефинише услове укључивања других извора финасирања (партиципација корисника у појединим услугама са дефинисаним критеријумима и мерилима за утврђивање цене услуга, донације, фондације и др.). Локална управа, уз активну сарадњу локалних интересних група/актера, ствара услове, развија модалитете и повећава доступност услуга од јавног интереса који јачају социјалну укљученост и сигурност појединца и породице.

Концепција развоја по секторима

Предшколско образовање и васпитање деце се помера из сектора социјалне заштите ка сектору образовања. Начела једнаких шанси за остваривање образовања упућују на непрекидно повећање обухвата предшколског контингента овим видом образовања и васпитања. Због недовољног капацитета постојећих установа у граду у односу на потребе, као и због очекиваног повећања обухвата деце предшколског узраста, потребно је планирати доградњу постојећих објеката или изградњу нових. Такође, потребни капацитети предшколских установа могу се повећати и дугорочним закупом приватних објеката, подстицањем ангажовања приватног сектора и његовим умрежавањем и приступом јавним фондовима. Проширење мреже објеката треба планирати и у сеоским насељима. У појединим сеоским насељима (Дрмно, Пољана, Пругово и др.) исказане су потребе за отварање предшколских установа. Наиме, очекивано запошљавање младих у селима и подстицање рађања изискује отварање предшколских установа, а потребни капацитети могу се обезбедити коришћењем простора основних школа (које располажу потребним простором) или другим јавним објектима, као и закупљивањем приватних објеката, уз одговарајућу здравствену, хигијенску и педагошку супервизију. Органазационе форме предшколских установа се могу прилагодити потребама с обзиром на број заинтересоване деце, удаљеност од места становања и др. У систему мобилних служби треба подржати формирање мобилних, путујућих дечијих вртића који једном или два пута недељно раде са децом у сеоским насељима са малим бројем деце. У свим облицима организовања треба обезбедити услове (посебне програме) за укључивање деце са посебним потребама уз обезбеђивање специјализованог превоза, као и ромске деце. Радно време предшколских установа прилагођавати и усклађивати са радним временом и потребама родитеља.

Основно образовање: Постоје два кључна проблема у области основног образовања на подручју града Пожаревца. **Први** се односи на релативно велики број школа које још увеке раде у две смене, укључујући и неколико школа у сеоским насељима. Треба очекивати да ће се у склопу настојања ка европским интеграцијама прихватити и европски стандарди у погледу радног времена основних школа и да ће се настојати на организовању рада школа у једној смени.

Дефицит школског простора ће се повећати продужавањем трајања обавезног образовања на девет година, што је данас у Европској унији доња граница трајања обавезног образовања. **Други** проблем се односи на потребу подизања квалитета наставе и побољшања грађевинског бонитета и опремљености школа нарочито у сеоским подручјима. Специфични проблеми основног образовања у приградским подручјима и сеоским насељима могу се решавати на различите начине, али увек координираним активностима републичких и локалних власти и уз примену модалитета прилагођених особеностима локалних средина. Извесно је да квалитетно школовање у насељима са ниским густинама насељености мора бити скупље него у стандардним градским срединама. То је чињеница са којом се суочавају све друге државе и није никаква специфичност наше земље. У решавању овог проблема за сада се виде два могућа решења. Прво је укрупњавање основних – подручних школа, што подразумева: (а) реконструкцију неких од садашњих објеката и одговарајуће опремање савременим наставним и другим средствима; и (б) обезбеђивање поузданог, редовног специјализованог ђачког превоза који ће свакодневно превозити ученике од места становања до школе. Друго је задржавање постојеће схеме подручних школа са увођењем нових програма којима би се побољшао квалитет наставе у подручним школама, као што је увођење мобилних наставних екипа које би биле специјализоване за поједине програме/предмете и тиме обезбедиле деци у подручним школама нове облике наставе и знања која су приступачна деци из матичних школа. Програми реконструкције и обнове подручних школа су неопходни због побољшања услова наставе и боравка деце у школама.

Средње образовање: Јачање постојећих средњошколских центара и евентуално отварање нових подразумева увођење неких нових обележја ових школа. Нужно је, пре свега, повећати гравитационо подручје ових школа, чиме се повећава број кандидата који ће конкурисати за школовање у овим школама, а самим тим ће критеријуми селекције моћи да буду строжи и објективнији. Предуслови повећања гравитационог подручја школе су неколики: (а) организовање ђачког интерната при школи и постепена трансформација школа ка кампус систему, тако да школу могу да похађају средњошколци који не живе на дневној гравитационој изохрони од школе; (б) умрежен и организован систем приватних станодаваца, који ће на уговорној основи издавати собе средњошколцима и имати одређене могућности и обавезе контроле понашања ученика којима дају собу у закуп; (в) опремљеност школе потребним садржајима, као што су специјалне наставне просторије, библиотеке, трпезарије и ресторани, спортски терени и простори и остале пратеће услуге; (г) побољшан квалитет наставе и понуда адекватног и модерног знања и вештина у складу са савременим средњошколским образовањем, (д) увођење приватних средњих школа специфичних профила и знања, (ђ) подстицање донаторства за обезбеђивање стипендија, и најзад, али не и најмање важно (е) формирање комплетних школа које ће пружити не само квалитетна знања и конфор ученицима, него обезбедити бригу, старање, надзор и социјалну кохезију младих. Приметна тенденција у европским државама је продужење обавезног образовања и на средњошколски ниво, специјализација образовања, знања и вештина који се на том нивоу остварују, као и опадање интересовања за настављање школовања на универзитетима. Према информацијама са терена, релативно мали број ученика из сеоских насеља који заврше основну школу наставља школовање. Нужно је стимулисати повећање образовног нивоа грађана из сеоских подручја, будући да без образованог и квалификованог кадра не може доћи до квалитативне реструктурације економског и социјалног развоја села.

Високо образовање. Подржати стручне потенцијале у области универзитетског образовања и научно-истраживачких капацитета организовањем и давањем на коришћење/дугогодишњи закуп расположивих објеката и парцела за универзитетске кампусе и друге погодне форме за ефикасно организовање и функционисање активности универзитетског образовања и научног рада. Предвидети односно резервисати простор/понуду за отварање нових високошколских установа комерцијалног типа на подручју града Пожаревца. Недостатак простора за смештај студената решавати партнерским односом и подстицањем (пореске олакшице и сл.) станодавцима да издају станове студентима по повољнијим условима.

Заштита старих: Потребе за различитим облицима заштите старих повећаваће се најмање из следећих разлога: (1) већ сада је просечна доб становништва релативно висока, нарочито у сеоским насељима, а демографске пројекције указују на настављање трендова старења становништва; и (2) повећава се удео старачких (самачких и двочланих) домаћинстава која ће све теже решавати текуће проблеме свакодневног живота (снабдевање, здравствена заштита, друге врсте услуга и сл.). Локална управа у сарадњи са приватним сектором може да понуди различите модалитете смештаја, заштите и бриге пензионерима и старим лицима (заједнице становања старих људи, модификовани типови домова за старе, форме доживотног издржавања уз контролу и супервизију надлежних служби и специјализованих организација, мобилне екипе које би радиле на непрофитној основи) које би биле економски исплативе и одрживе.

Здравствена заштита: Виши квалитет здравствене заштите и обезбеђивање правичног и једнаког приступа за све становнике града Пожаревца подразумева прилагођавање рада здравствених служби потребама и специфичностима локалних средина. Будући да знатан број сеоских насеља нема активну амбуланту, а у појединим долази само сестра једном недељно, локална управа може да стимулише отварање приватних амбуланти које би биле у саставу домова здравља, а део средстава да остварује из јавних фондова намењених примарној здравственој заштити. Такође, обезбеђивање веће доступности услуга примарне здравствене заштите становништву на руралном подручју укључује и организовање

мобилних здравствених тимова – формирање мултидисциплинарних тимова повезивањем примарне здравствене заштите (дом здравља) са инстутицијама социјалне заштите (центар за социјални рад) и апотекарске установе. У делу секундарне здравствене заштите очекује се побољшање квалитета с обзиром да су у току активности на завршавању и пренамени новоизграђеног блока регионалне болнице у Пожаревцу.

Култура и физичка култура. У области културе рачуна се на увођење нових механизама и организационих форми културне политике и стварање кохерентног система који ће уравнотежити приватне и јавне иницијативе и омогућити интерсекторску сарадњу. Од посебног значаја за овај простор су културни артефакти међународног значаја, који могу да активирају и околни простор. Локална управа има интерес да олакша приступ и коришћење објеката у власништву Града и, и да дефинише статус културних активности као непрофитних. Развој културе у "квартовима" и локалним заједницама унапређењем простора за културне активности свих генерација је модел који се показао продуктивним у свим врстама локалних заједница. Тежиште физичке културе је на школском спорту и опремању простора у оквиру школских објеката, као и подршка месним заједницама и удружењима грађана да активирају и одржавају отворене просторе у околини стамбених објеката за спортске активности.

1.4. Пресељење становништва, заузимање земљишта и измештање инфраструктурних и привредних система

Према садашњој концепцији рударских радова у источном лигнитском лежишту не предвиђа се пресељење насеља која се налазе у непосредној близини. Уколико буде поново покренута експлоатација лигнитског лежишта "Петка" и "Ћириковац", у перспективи могу бити угрожена насеља Кленовник и Ћириковац. Постоји реална могућност за перспективно пресељење постојећих насеља Дубравица, Острово и Батовац из зоне експлоатације лежишта "Дубравица". С обзиром да се почетак рударских радова у овом лежишту може очекивати после 2020. године, припреме за пресељење ових насеља треба отпочети у периоду 2015-2018. година.

Принципи пресељење становништва из зоне рударских радова

Основна полазишта концепције пресељења (делова) насеља су:
- поштовање грађанских и политичких, економских и социјалних права грађана у току пресељења насеља у складу са међународним конвенцијама и националним правним нормама;
- право на живот у насељу опремљеном комуналном и социјалном инфраструктуром најмање на нивоу садашњег насеља;
- јасно дефинисање обавеза које преузимају ЕПС, ПД ТЕ-КО "Костолац" и локална самоуправа, са гаранцијама за поштовање и спровођење преузетих обавеза;
- јасно дефинисање обавеза које преузима домаћинство са гаранцијама за поштовање и спровођење преузетих обавеза;
- обезбеђење симболичког, културног и социјалног континуитета са садашњим насељем;
- детаљна разрада опције организованог пресељења која ће бити понуђена домаћинствима у току спровођења програма пресељења; неопходно је обезбедити да и појединачна пресељења домаћинстава, која изаберу накнаду за експроприсану имовину у новцу, буду плански усмеравана и просторно контролисана и регулисана;
- подстицање организованог пресељења насеља или делова насеља, чиме се омогућује: организација и уређење новог насеља према наслеђеним функционалним и социјалним вредностима старог насеља; измештање културног наслеђа, привредних (индустрија, трговина, сервиси и сл.) и комуналних објеката, као и објеката јавних служби; комунално опремање новог насеља према савременим потребама пресељеног становништва и сл.;
- подстицање програма економског и социјалног развоја који ће садржати подршку запошљавању локалног становништва;
- благовремена разрада средњерочних и дугорочних програма/планова ширења копова и заузимања земљишта у складу са усвојеним решењима у Просторном плану, како би се предупредила изградња на правцима ширења копова, елиминисали трошкови и други проблеми поновног расељавања или измештања домаћинстава у тек насељеним зонама; и
- подстицање привредне мултифункционалности подручја; један од ограничавајућих развојних проблема постојећих насеља јесте монофункционалност привређивања, зависност локалне економије и других активности од доминантне привредне гране – експлоатације и прераде лигнита или од пољопривреде; у интересу је пресељених лица, као и становништва зона у које ће се они населити, да се подстиче диверзификација производних и услужних активности, ради унапређења економског, социјалног и културног развоја и обезбеђења задовољавајућег квалитета животне средине.

Приступ у дефинисању политике и модалитета пресељења домаћинстава и измештања насеља

У операционализацији модалитета пресељења и дефинисању сваког појединачног програма обавезно је равноправно учешће представника ТЕ-КО "Костолац" (корисника експропријације), локалних власти и грађана, како оних који се пресељавају тако и оних из насеља која ће примити пресељено становништво. Представници ових група формирају Одбора за пресељење како би се благовремено артикулисали различити интереси, утврдила правила пресељења и насељавања, дефинисали трошкови и друге финансијске околности, услови нове изградње, комуналног опремања и уређења насеља, организовања служби од јавног интереса итд.
Обавезно је континуирано и потпуно информисање становништва о условима пресељења, усаглашавању модалитета/опција пресељења и законским правима власника и осталих грађана. При томе, треба обратити пажњу на делове насеља која нису предвиђена за измештање, као и на остале зоне које ће бити угрожене или су под утицајима активности на површинским коповима. Неки од проблема који се јављају у тим зонама су: поремећен ниво подземних вода и сушење бунара (тако да се снабдевање водом мора обезбедити из водовода), пресецање атарских саобраћајница што отежава приступ пољопривредним парцелама, изискује коришћење алтернативних, често дужих праваца до школа, других насеља, итд.
У циљу остваривања планских пропозиција о намени простора неопходно је преиспитати законске одредбе и поједноставити процедуре за прибављање земљишта и других непокретности за потребе пресељења. Било би корисно формирати базу података о пољопривредном земљишту и другим непокретностима које се нуде на продају, локацији, површини, бонитету, својинском статусу, власницима, начину коришћења, ценама земљишта. Таква информациона основа је неопходна како за планерске службе ради утврђивање локација насељавања (израда планских докумената), тако и за експроприсана домаћинства, ради доношења одлуке о зони насељавања, условима изградње објеката и др.

Модалитети пресељења

Досадашња истраживања и планска пракса указују да је потребно дефинисати модалитете пресељења становништва и насеља у циљу ефикасније имплементације планских решења, као и заштите интереса локалног становништва. Примењују се два основна облика пресељења: 1) **самостално/спонтано** и 2) **организовано**.

1) Самостално/неорганизовано пресељење. Експроприсаним домаћинствима исплаћује се накнада у новцу за пољопривредно земљиште и за објекте домаћинства. Ова опција изискује најмање ангажмана од стране корисника експропријације. Известан број домаћинстава се опредељује за ову опцију због тога што: (1) намеравају да се преселе у неко од градских насеља (куповина окућнице и изградња објекта у сопственој режији); (2) новац добијен од експропријације неће улагати у куповину грађевинске парцеле и изградњу зграде; или (3) ће нову кућу изградити на пољопривредном земљишту које се буде могло набавити у слободном промету. Овај начин пресељења носи одређени број потенцијално штетних последица:
- интензивирање спонтане изградње на урбанистички неуређеним и комунално неопремљеним теренима, за које не постоје урбанистички планови и који, најчешће, нису ни предвиђени за изградњу;
- диспергована изградња нових стамбених објеката и окућница, будући да ће експроприсани власници куповати ново пољопривредно земљиште на локацијама где цене буду повољне и сразмерне висини добијене накнаде, извесно је да ће таква нова изградња бити без урбанистичке и грађевинске дозволе и на комунално неопремљеним подручјима; такав начин изградње и насељавања је неповољан и за остваривање минималног комуналног опремања и организовање јавних служби и других активности и услуга;
- настављање процеса дезагаризације и притисак расељених домаћинстава на радна места у градским насељима; и
- повећање активности у сектору сиве економије, због немогућности запошљавања у формалном сектору.

2) Организовано пресељење у зоне изграђених/формираних насеља, са обезбеђивањем грађевинске парцеле/окућнице у замену за експроприсано грађевинско земљиште може имати две подваријанте. **(1) Са изградњом стамбеног и помоћних објеката.** Ова подваријанта обавезује корисника експропријације да прибави грађевинско земљиште, да га комунално опреми, изгради одговарајуће објекте комуналне и социјалне инфраструктуре и изгради стамбене објекте и да овако изграђене објекте да у власништво грађанима у замену за њихово земљиште и некретнине. **(2) Без изградње стамбеног објекта.** За разлику од претходне, ова подваријанта је реалнија јер не предвиђа да корисник експропријације организује изградњу нових стамбених и пољопривредних објеката за пресељена домаћинства.
Као форма организованог пресељења може се предвидети и **понуда парцела за изградњу у оквиру формираних насеља**, које експроприсана домаћинства могу купити по тржишним ценама од корисника експропријације.
Оваквом понудом уређених/опремљених парцела за изградњу уважавају се два важна интереса:
- јавни интерес који се огледа у организованом пресељавању и смањивању спонтаног и диспергованог насељавања; и
- појединачне интересе експроприсаних домаћинстава да се населе у уређене зоне, са обезбеђеном комуналном опремом, формираним јавним службама и знатно бољим квалитетом живљења него што би то био случај када би насељавање било неорганизовано и спонтано.

Специфичне форме организованог пресељења су: (1) **организовано пресељење пољопривредних домаћинстава** и (2) **програми пресељавања за домаћинства са посебним потребама**.

Организовано пресељење пољопривредних домаћинстава подразумева могућност обезбеђења пољопривредног земљишта, директном куповином од власника или давањем пољопривредног земљишта у државној својини експроприсаним власницима пољопривредног земљишта, који намеравају да се и даље баве пољопривредном производњом. Ова опција подразумева да корисник експропријације благовремено откупи земљиште од претходних власника, или да обезбеди право коришћења пољопривредног земљишта у државној својини.

Програми пресељавања за домаћинства са посебним потребама подразумевају специфична решења за домаћинства која нису способна или довољно припремљена да сама организују своје пресељење и изградњу нове куће. Таквим домаћинствима је могуће понудити различите опције из тзв. Социјалног програма за пресељења домаћинства. На пример, претпоставка је да има старачких домаћинстава (са или без наследника) која би прихватила да добију стан у власништву или на доживотно коришћење, или, пак, доживотан смештај у дому за стара лица, или неки други облик гарантованог доживотног обезбеђења и старања уз компензацију за своју имовину.

Заузимање земљишта за потребе рударства

Рударским радовима и изградњом енергетских и пратећих објеката у претходном периоду заузето је укупно 1795,4 ha. Део ових површина путем рекултивације враћа се пољопривреди и шумарству.
У наредном периоду предвиђено је заузимање нових површина првенствено за потребе развоја рударских активности у зони површинског копа "Дрмно". Предвиђа се да ће до 2015. године бити заузето око 340 ha нових површина, у периоду 2016-2022. године око 590 ha, а до краја века копа око 1.180 ha.
Евентуална експлоатација западног лигнитског лежишта "Дубравица" условиће заузимање преко 2.000 ha земљишта и пресељење (делова) три насеља.
Заузимање обрадивог земљишта за потребе рударства у руралним подручјима изазива промене у социоекономским карактеристикама становништва коме је пољопривреда основно занимање. Треба настојати да се део рекултивисаних површина врати ранијим власницима.

Измештање инфраструктурних и привредних објеката

Измештање саобраћајница и других инфраструктурних система из зоне рударских радова у централном делу басена је највећим делом извршено у претходном периоду. У току је измештање индустријског колосека од железничке станице Стиг до ТЕ "Костолац Б".
Потенцијална експлоатација лежишта "Дубравица" условиће реконструкцију инфраструктурних система у том делу Планског подручја.
Не предвиђа се измештање значајнијих привредних објеката до 2022. године. Крајем планског периода може бити угрожена привредна активност газдинства "Храстовача А.Д." на доњем Костолачком острву.

2. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

2.1. Привредни развој и размештај индустрије

Концепција територијалног развоја привреде на територији града Пожаревца заснива се на опоравку привредних актера, убрзању реформских процеса који се односе на реструктурирање, модернизацију предузећа, стандардизацију производње, раст конкурентности, обезбеђење инфраструктурних услова, што подразумева заснованост на технолошкој, економској и еколошкој ревитализацији постојећих и настанку нових капацитета и МСП. У томе важну улогу има повећање иновационог потенцијала подручја, формирање кластера у конкурентним гранама и ефикасна просторна дистрибуција привредних активности. Коришћење креативних и других ресурса Града Пожаревца за формирање конкурентне привреде, веће запошљавање и за одрживи привредни раст подразумева процес реструктурирања и повећања конкурентности и ефикасности привреде, јачање предузетничке мреже, оснивање нових МСП, пораст запослености, развој и промоцију Града Пожаревца као полифункцијског привредног, енергетског, индустријског, трговинског, иновативног, услужног, туристичког, саобраћајно-логистичког, културног центра.
Опредељења стратешког развоја привреде су:

- развој реструктурираног рударско-енергетског комплекса ПД ТЕ-КО "Костолац" уз интензиван раст обима производње угља на површинском копу "Дрмно" као и раст производње електроенергије на основама образаца одрживог развоја;
- истраживање и експлоатација нафте и природног гаса;

- развој комплекса прерађивачке индустрије у функцији рударско-енергетског комплекса за потребе одржавања производне опреме и средстава рударског и енергетско-индустријског комплекса: прерада метала, производња металних конструкција, рударских машина, репарација рударске опреме, механизације, транспортера, машиноградња, котлоградња, прерада неметала, и др.;
- повезивање пословања МСП са потребама производње и прераде угља и електроенергије;
- развој прерађивачке индустрије јачањем предузетништва и формирањем МСП у сектору производње прехрамбених производа, прераде метала, рударске опреме, машина, пољопривредних машина и опреме, грађевинског материјала, неметала (вађење и сепарација шљунка, песка и сл.), традиционалних грана (дрвне-производње намештаја, текстилне, производње обуће, пластике, идр.); развој прехрамбеног комплекса захтева строго поштовање савремених стандарда квалитета хране, с ослонцом на ревитализацију постојећих и увођење нових програма и технологија, биотехнологија,идр;
- пољопривреда и агрокомплекс, заснована на ефикасној производњи, малим погонима за прераду, пласману производа, развоју сточарства, ратарства, воћарства, повртарства, обнови виноградарства у Стигу, повећању величине поседа, брендирању производа, удруживању произвођача; јачању газдинстава и стандардизацији производње, обезбеђењу стручне подршке, мотивисање младих и др.
- развој саобраћаја и саобраћајно/транспортних услуга (логистичка подршка, сервис и одржавање возила);
- развој туризма бољим ангажовањем свих потенцијала и креирањем програма њиховог коришћења;
- развој грађевинарства и водопривреде; и
- афирмисање профитабилне области разноврсних услуга (снабдевање локалне привреде сировинама и репроматеријалом и пласман производа у регионалном окружењу, изградња складишних капацитета, дистрибуција грађевинских и других материјала, огрева, опреме, угоститељске услуге, послови са некретнинама, пословно-финансијске, техничке и друге услуге) и јавних служби.

Опоравак дела постојећих привредних актера и раст нових МСП је приоритет локалног економског развоја. Развој одрживог, конкурентног, извозно оријентисаног, енергетски ефикасног сектора МСП је кичма раста конкурентности локалне економије, привредног раста и запошљавања. Њихова тржишна еластичност, локациона и програмско-економска флексибилност, адаптибилност и брзина реаговања на тржишне сигнале омогућава значајан допринос у привредном расту и променама гранске структуре, посебно због захтева за мањим капиталом.

У структури привредних предузећа према величини на подручју Пожаревца доминирају МСП и предузетничке радње. Њихова активност је углавном комплементарна, ређе конкурентска великим предузећима. Највећи број МСП је регистрован у сектору трговине, личних услуга, прерађивачке индустрије. У наредном периоду се очекује отклон постојећих мањкавости, решавање дела кључних питања развоја овог сектора и укупне локалне привреде, пре свега кроз подршку процесу економског реструктурирања као генератору раста локалне економије, урбане реконструкције простора и садржаја руралне економије.

Од значаја за економско реструктурирање и одрживи привредни развој је и уважавање и унапређивање специфичности урбаног језгра града Пожаревца (културно-историјско наслеђе, грађевинско и архитектонско наслеђе, атрактивни јавни простори, традиционалне привредне структуре и садржаји, нови пословни и трговински центри, производни локалитети, специфичне туристичке зоне, атрактивне пејсажне вредности, простори приобаља Дунава, В.Мораве и Млаве, зелене и слободне површине, идр.).

Политика будућег развоја рударства и енергетике обухвата обавезе и препоруке које произлазе из међународних докумената у овој области (aquis communaitare) и регулативе у процесу ширења ЕУ. Земље кандидати и земље потенцијални кандидати треба да испуне захтеве, међу којима је и решавање социјалних, регионалних и еколошко-просторних последица реструктурирања рудника.

Обавеза ЈП ЕПС је да до 2015. године усклади рад својих објеката са одредбама закона о заштити животне средине, за нове објекте и за оне који се ревитализују. Закон о интегрисаној дозволи одређује рок до 2015. године, а за енергетски сектор 2017.године, након чега престаје право емитовања прекограничних вредности загађујућих материја у ваздух, воде, земљиште. То подразумева да ће ПД ТЕКО у овом периоду ускладити своје пословање на начин да загађења сведе на минимум. Са становишта перспективног развоја комплекса ТЕ "Костолац Б", у складу са захтевом ратификованог Кјото протокола у Србији (2007), захтевима и применом Директива ЕУ CCS, ETS, IPPC, SEA, значајно је обезбеђивање локације за евентуални смештај будућег постројења за захватање и (подземно) складиштење CO_2 у близини локалитета ТЕ.

Концепција просторне организације привреде/индустрије на подручју града Пожаревца заснива се на:

- уважавању националне енергетске политике и нове индустријске политике усклађене са принципима европске индустријске политике, што подразумева примену знања и иновација, одрживи индустријски развој, уважавање локационих захтева производног сектора и локационих услова простора,
- уважавању просторних ограничења (археолошког налазишта Виминацијум, штедње пољопривредног земљишта, заштите изворишта вода, изграђених подручја, заштићених подручја природе),
- обезбеђењу и резервисању зона и коридора за развој различитих садржаја рударско-енергетског комплекса у Костолачком лигнитском басену,

- унапређењу доступности и комуникационој инфраструктури и повезивању са суседним подручјима и на подизању комуналне опремљености привредних локалитета,
- очувању и повећању доступности високостручном и високообразованом кадру, иновационим и развојно-истраживачким центрима, јавним службама, потрошачима;
- постојећој просторној организацији привреде/индустрије – бољем коришћењу постојећих индустријских локалитета, ревитализацији дела браунфилд локалитета и на рационалном коришћењу и планирању привредно-индустријских локалитета у граду Костолцу и Пожаревцу;
- активирању нових просторних/локационих модела привредно-индустријске инфраструктуре (индустријска зона, привредна/предузетничка зона, пословни инкубатор, идр.);
- подржавању дисперзије мањих производних погона у сеоска насеља која располажу реалним економским потенцијалом и минимумом просторних услова;
- развоју регионалних привредних кластера МСП у кључним секторима производње и услуга, што подразумева умрежавање и јачање функционалних веза произвођача, добављача, кооперанта, купаца; и
- расту енергетске ефикасности привредних предузећа, производа, уз примену принципа чистије производње, Кјото протокола, директива CCS, IPPC, SEA, EIA, ETS и стандарда EMS/ISO.

Процењује се да ће у просторној структури производног комплекса највећи значај и даље имати енергетско-индустријска зона у Костолцу и комплекс ТЕ-КО "Костолац", индустријска зона у Пожаревцу и други локалитети. Основни елементи будуће просторне организације привреде су:

- градско насеље Пожаревац, као полифункцијски привредно-индустријски центар;
- градско насеље Костолац, као специфичан рударско-енергетско-индустријски центар;
- енергетско-индустријски комплекс ТЕ-КО "Костолац";
- сеоска насеља која имају привредне садржаје и економски потенцијал за неке врсте производње и услуга – Братинац, Баре, Батовац, Касидол, Живица, Пољана, Кличевац и друга насеља; и
- насеља у чијем се атару врши или се планира експлоатација нафтно-гасних поља (Брадарац, Маљуревац, Бубушинац, Острово); и
- развој пољопривреде у савременим газдинствима.

Подршка предузетништву и МСП подразумева активности промовисања предузетништва, едукацију предузетника, умрежавања и бољу комуникацију између привредних актера и институција, израда водича за start-up и друга МСП, развој иновација и економије знања, **изградњу иновационе инфраструктуре** (иновациони центри и инкубатори за трансфер технологије, hi-tech активности, ИКТ и др.) и изградњу предузетничке инфраструктуре (пословног клуба, удружења предузетника, Биснис/пословног центра, пословног инкубатора, инфо-центра, еко/индустријске зоне/парка, логистичког парка, разних тематских забавних паркова).

Други важан сегмент односи се на промоцију кластера МСП у кључним секторима локалне и регионалне привреде. Општина и друге надлежне институције требало би да подрже предузетничке и инвестиционе пројекте проактивним наступом, доношењем и применом адекватних стратегија, политика, мера и средстава, посебно у маркетиншким активностима, преговорима и заједничком ангажовању са државним институцијама и потенцијалним већим инвеститорима. Овакав „предузетнички" приступ могао би да утиче на стварање атрактивне климе за привлачење крупних пројеката, развој МСП, раст запослености, квалитета живљења, односно повишавање територијалног капитала и побољшање конкурентности привреде и простора. Развој МСП захтева усмереност пажње политици конкуренције, истраживању и праћењу потреба тржишта ради очувања постојећих и проширења нових тржишта. Конкретне мере за даљи интензиван развој МСП подразумевају подстицање развоја предузетништва од стране надлежних републичких и локалних институција, стварање повољних услова и законских олакшица за њихов рад (оснивање фирме, пореске обавезе и друге дажбине, локалне таксе, решавање имовинско-правних питања, обезбеђење понуде опремљених локација, комуналних услуга и сл.), континуалну политику конкурентности, едукације кадра, истраживања тржишта, трансфер иновација, коришћење ИКТ, метода бољег пословног менаџмента и др.

За развој рударско-енергетско-индустријског сектора до 2020. године предвиђа се: а) заузимање нових површина ради интензивирања експлоатације угља површинским коповима, нових коридора за транспортну инфраструктуру, у складу са плановима рударства и енергетике; б) коришћење локација у постојећим привредно-индустријским зонама Пожаревца и Костолца; в) активирање нових просторних модела смештаја индустрије и МСП-индустријска зона, индустријски парк, бизнис инкубатор, у оквиру привредно-индустријских зона Пожаревац и Костолац; и г) дисперзија МСП на руралном подручју.

Табела 3. Планиране веће привредно-индустријске зоне на Планском подручју (без рударских површина)

Подручје	Зоне	Површина (у ha)	Политике локације
Град Пожаревац	Пожаревац-индустријска зона	215	Развој постојећих капацитета Развој нових МСП, могућност формирања бизнис инкубатора, индустријског парка са пословним активностима Развој других привредних активности Додатно инфраструктурно опремање земљишта Спровођење мера заштите околине
	Костолац – енергетско-индустријска зона	45	Модернизација и развој постојећег комплекса ТЕ "Костолац А" Планирана изградња недостајуће инфраструктуре (индустријски колосек, терминал за утовар-истовар, водоснабдевање, одвођење и пречишћавање отпадних вода, елекроводови, саобраћајнице) Активна заштита животне средине
	Енергетско-индустријски комплекс ТЕ "Костолац Б", коп "Дрмно"	94	Активна политика заштите животне средине Изградња новог блока ТЕ "Костолац Б" Транспортни, инфраструктурни, складишни и други објекти
	Братинац, Баре, Батовац, Касидол, Живица, Пољана, Кличевац, идр.		Појединачне локације МСП у сеоским насељима са економским потенцијалом Развој малих прерађивачких погона, складишта, услуга
	Брадарац, Маљуревац, Бубушинац, Острово		Експлоатација нафтно-гасних поља Развој малих прерађивачких погона, складишта, услуга Могућност изградње подземног складишта гаса Активна политика заштите животне средине
Планско подручје	Укупно	354	

Привредно-индустријска зона Пожаревца (око 215 ha), одликује се недовољном опремљеношћу комуналном инфраструктурном, али и повољним просторним могућностима за смештај МСП из разних делатности, пре свега индустрије, занатства, грађевинарства, складишта и др. Формирање индустријске зоне је планирано кроз две фазе, за шта су опредељене површине од 13,2 ha и 9 ha. Предвиђени нови локалитети за привредне садржаје се налазе у југозападном делу града, уз магистрални пут који повезује Пожаревац са аутопутем. Неке парцеле су делом активиране, првенствено са складишно-транспортним садржајима и услугама трговине на велико. Према ГУП Пожаревца, на овој локацији се предвиђа смештај индустријских и услужних садржаја. Комплекс земљишта за индустријску зону је у власништву Града, за чије управљање је надлежно ЈП "Дирекција за изградњу града Пожаревца". Потребно је активирање дела браунфилд локалитета за развој МСП и предузетништва уз решавање имовинско-правних и других проблема. Активирање нових локационих форми делатности одвијаће се постепено због великих улагања. У првој фази формирања индустријске зоне предвиђа се обухват од око 9 ha, где би требало да се на површини од 4,7 ha формира 24 грађевинске парцеле, за саобраћајнице са паркинг површинама предвиђа се 1,8 ha, док се 2,2 ha планира за припајање подручју. Било је предвиђено да се комплетно опремање примарном инфраструктуром финансира из средстава НИП и локалног буџета.

Енергетско-индустријска зона Костолац је кључни елеменат у просторно-функционалној структури лигнитског басена и града Костолца. Захвата површину око 45 ha (272 ha са пепелиштем), од чега је површина комплекса ТЕ "Костолац А" око 21,3 ha, ПД ПРИМ 12,5 ha. У наредном периоду предвиђа се инфраструктурно опремање зоне недостајућом мрежом и објектима (водоснабдевање, одвођење отпадних вода, третман отпадних вода, против-пожарне инсталације, изградњу терминала/паркинга за помоћну рударску механизацију, камионе и друга возила, изградњу и уређење паркинг простора за путничка возила, уређење површина, и друго), обезбеђивање тампон зоне зеленила према осталим урбаним функцијама и наменама, боље одржавање и реконструкција уличне мреже, уређивање терена, коришћење девастираних и напуштених објеката као и потенцијални пратећи садржаји (складишта, одржавање, логистичке и пословне услуге и др.). Смештај наведених активности и садржаја на овом локалитету условљава се стриктном применом урбанистичко-техничких, еколошких и других стандарда. Императив је примена активних мера заштите животне средине у складу са новим системом стандарда, санација еколошких проблема и решавање проблема активног пепелишта, уређења ширег окружења и др.

Енергетско-индустријски комплекс ТЕ-КО "Костолац" је важан елемент просторне структуре и енергетско-индустријског развоја у лигнитском басену. На овом локалитету се планира изградња једног или два нова термоенергетска блока. То подразумева могуће проширење овог локалитета, као и ангажовање нових или проширење постојећих локалитета транспортних, складишних и других објеката на подручју Басена уз примену високих стандарда заштите животне средине. Дефинисање потенцијалног локалитета за (подземно) складиштење и захватање угљеника из система ТЕ "Костолац Б" у пост/планском периоду у складу са захтевима ЕУ директива, на Планском подручју или изван његових граница, зависно је од изабране варијанте изградње термоенергетских капацитета и стратешке политике ЈП ЕПС.
Према подацима Агенције за страна улагања и промоцију извоза планира се активирање **појединих (тзв. браунфилд) локалитета** као што су Центар за живинарство (50 ha), Lion (1,42 ha), ПРИМ д.о.о. у Костолцу (6,85 ha), и др. Локалитет Центра за живинарство (фарме) је врло атрактивна локација која се ослања на обилазницу града Пожаревца и на стамбено насеље. На локалитету се налази 48 објеката, површине сваког од њих по 930 m^2 или укупно 44.640 m^2, помоћни објекти, радионице, магацини, расхладне коморе, управне зграде, гараже, мешаоне и други објекти (површине око 4200 m^2). Локалитет Lion се налази у индустријској зони на уласку у град Пожаревац. Располаже производним погоном (производња намештаја) и магацинским простором. Локалитет ПРИМ-а налази се у индустријској зони Костолца.
У наредном периоду биће активирани и остали појединачни мањи локалитети на подручју града Пожаревца (у селима и Пожаревцу).

Истражни, експлоатациони и потенцијални простор нафте и гаса обухвата значајну површину у Костолачком басену. Постојећа и будућа експлоатациона поља и (евентуална) изградња подземног складишта за гас у Острову заједно са разводном гасоводном мрежом представљају, такође, важан сегмент енергетско-индустријског комплекса у Басену. И у овом сектору неопходно је применити високе стандарде заштите животне средине.

2.2. Рударство, енергетика, енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

2.2.1. Рударство

Стратегија развоја енергетике Србије са дефинисаним дугорочним и краткорочним циљевима промовише рударски сектор и угаљ као незаобилазан фактор укупног привредног развоја Републике са великим потенцијалом за инвестирање. Основни циљеви Стратегије су:
- повећање ефикасности функционисања сложеног рударско-енергетског система;
- повећање енергетске ефикасности;
- реализација пројеката развоја и ревитализације енергетике у функцији структурно складнијег и равномернијег просторног развоја подручја;
- неутралисање неповољних ефеката искоришћења ресурса лигнита на садашњем степену техничко-технолошког развоја;
- структурно прилагођавање и реструктуирање предузећа на подручју;
- побољшање услова живљења.

Најкомплекснија оцена стања, потенцијала и ограничења за површинске копове Костолачког угљеног басена дата су "Иновираним дугорочним програмом развоја експлоатације угља у костолачком угљоносном басену" (2006).
Дефинисање динамике развоја костолачких копова и технологије експлоатације откривке и угља са одводњавањем и променом расподеле основне опреме, извршено је на бази анализе великог броја достављених геолошких и других пратећих подлога, као и усвојене рударске документације. За континуирани рад термоелектрана "Костолац-А" и "Костолац-Б" усвојен је програм развоја површинског копа "Дрмно", који предвиђа повећање производње угља са 6,5 на 9,0 милиона тона угља годишње. Као резултат комплетне техно-економске анализе, предложено је подизање годишњег капацитета површинског копа "Дрмно" на 12 милиона тона угља после 2012. године за снабдевање угљем новог блока термоелектране "Костолац Б", сагласно је Стратегији развоја енергетике Републике Србије.
У Костолачком басену, у оквиру понтске угљоносне серије, развијена су три угљена слоја: први, други и трећи (главни угљени слој). У источном делу басена (лежиште "Дрмно") развијен је трећи и на мањем делу други угљени слој. Носилац до сада оконтурених билансних резерви угља (А + Б + Ц1 категорије) је трећи угљени слој који је углавном јединствен и компактан, само местимично садржи прослојке угљевитих глина најчешће дебљине 0,5 m до 2 m. Дебљина трећег слоја варира у границама од 10 до 25 m (просек 16,30 m). Однос дебљине угљеног слоја и откривке у контурама пројектованог површинског копа износи 1:4,3 са тенденцијом наглог пораста у северозападном и западном делу лежишта (локално чак и преко 1 : 10), где трећи угљени слој тоне испод Дунава.
У централном делу басена доказано је постојање сва три угљена слоја. Први угљени слој је откопан док се од преостала два слоја, трећи има најшире распрострањење и највећим делом је раслојен на три банка. Дебљина првог банка креће се у граниацама од 5 до 8 m, другог банка од 7 до 10 m и трећег банка 3 до 5 m. Распрострањење другог угљеног слоја у басену је далеко мање у односу на трећи угљени слој. Дебљина му варира од 0,5 до 9 m (просек 6 m).
Велика оводњеност источног дела басена (за сада јединог активног дела басена) несумњиво представља важан сегмент у технолошком процесу откопавања угља и има одређен утицај на повећање трошкова експлоатације. Ова карактеристика

басена је директна последица неповољних хидрогеолошких особина и постојање великих површинских речних токова у овом делу басена.

2015.

2018.

2022.

Завршна контура

Скица 1. Динамика развоја рударских радова у површинском копу "Дрмно"

Основни предуслов повећања капацитета на 12 милиона тона угља годишње је набавка новог БТО система годишњег капацитета 11.000.000 m^3. Други предуслов је ревитализација и модернизација постојеће опреме уз набавку додатне помоћне механизације. Трећи предуслов је набавка додатног капацитета за напајање електричном енергијом и инвестирање у неопходну опрему за телекомуникације и надзор. Предвиђено је да на откривци ради шест БТО система са седам багера, који треба да реализују минимално годишњи капацитет од 48.000.000 m^3 јаловине и два БТД система са четири багера на откопавању 12.000.000 тона угља годишње. Напредовање фронта рударских радова на откривању, експлоатацији и одлагању у откопани простор има правац југ-север. Према решењу датом за одводњавање површинског копа "Дрмно", поред задржавања постојећих стандардних метода, предвиђена је од 2014. године израда водонепропусног екрана дуж западне, северне и источне контуре копа. Рекултивацијом су обухваћени сви постојећи површински копови. Билансне, геолошке и експлоатационе резерве угља омогућују рад површинског копа "Дрмно" до 2054. године.

Табела 4. Динамика откопавања угља и откривке на површинском копу "Дрмно"

Година	Откривка (čm^3)	Угаљ (t)		Коефицијент откривке (čm^3/t)
	Појединачно	Појединачно	Кумулативно	
2010	42.948.000	9.000.000		4,77
2011	42.948.000	9.000.000	27.000.000	4,77
2012	42.948.000	9.000.000		4,77
2013 - 2017	214.740.000	9.000.000	45.000.000	4,77
2018 - 2023	343.584.000	12.000.000	72.000.000	4,77
2024 - 2038	858.960.000	12.000.000	180.000.000	4,77
2039	28.553.000	6.000.000		4,76
2040	15.420.000	6.000.000	15.000.000	2,57
2041	1.620.000	3.000.000		0,54
УКУПНО	**1.591.721.000**	**54.000.000**	**418.500.000**	

Међутим, укупне геолошке резерве Костолачког угљоносног басена показују да постоје реалне могућности развоја и у дужем временском периоду, уз даље детаљније истраживање лежишта.

Како потврђене резерве угља на површинском копу "Дрмно" могу бити недовољне за задовољење потреба нових термоелектрана током целог века њиховог рада у зависности од инсталисане снаге, неопходно је дефинисање простора за отварање нових површинских копова.

По завршетку обимних геолошких истраживања у централном и источном делу басена, у 2009. години, започети су истражни радови и у западном-угљоносно потенцијалном делу Басена. Прва фаза истраживања изведена је 2009. године на локалитету спољнег одлагалишта "Петка", а преостали део басена је истовремено покривен одговарајућим геофизичким истраживањима. ПД ТЕ-КО "Костолац" је у 2010. години наставило започета истраживања западног дела Басена и то на локалитетима "Дубравица" и "Батовац", укључујући део лежишта поред леве обале велике Мораве. Ова истраживања су указала на добру перспективност овог лигнитског лежишта за потенцијалну експлоатацију угља.

Табела 5. Потенцијалне (експлоатационе) резерве у западном делу басена

Угљени слоја	Експлоатационе резерве (t)
I угљени слој	494.483.400
II угљени слој	185.494.000
III угљени слој	241.169.200
Укупно	921.146.600

Приказане потенцијалне билансне (експлоатационе) резерве угља у овом делу басена од око 921x10^6 t у овом моменту се морају узети са извесном резервом, обзиром да су прорачунате на недовољно истраженом делу басена, тј. на нивоу C_2 категорије резерви, а локалитет спољашњег одлагалишта Петка на нивоу C_1 категорије.

У перспективи се може рачунати на експлоатацију мрко-лигнитског лежишта "Пољана", највероватније јамским путем. Хоризонт коначног искоришћења Костолачког басена условљен је развијеношћу угљене серије (дебљина појединичних угљених слојева, границе простирања угљених слојева, дебљина и учесталост појаве јалових прослојака у вертикалном пресеку, квалитет угља и др.). Коначне контуре развоја површинске експлоатације угља у Басену није могуће одредити у овом тренутку, због тога су дате само оквирне границе простирања угљених лежиштапотенцијалних за експлоатацију.

Базирање производње угља само на једном површинском копу има значајне предности, али носи и ризик, с обзиром да нема алтернативног извора снабдевања термоелектрана. Предности су у концентрацији радилишта, смањењу транспортних путева, лакшем одржавању и високој концентрацији специјалиста из свих области на једном објекту. Да би се површински коп правилно развијао потребно је, поред инвестиција на руднику, обезбедити простор за депоније пепела, шљаке и гипса и функционисање транспортера за снабдевање ТЕ "Костолац Б".

Скица 2. Карта перспективних простора у западном делу Костолачког басена

Извор: Студија угљоносности западног дела Костолачког басена, РИ, 2010.

Скица 3. План рекултивације површинско копа "Кленовник" до краја експлоатације

Скица 4. План површина за рекултивацију на површинском копу "Ћириковац"

2.2.2. Енергетика

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године дефинисала је раст енергетских потреба и производње електричне енергије уз повећано учешће домаћих енергетских извора. Стратегија предвиђа изградњу нових термоенергетских постројења у оквиру трећег (увођење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих технологија, са циљем да се смањи потрошња примарне енергије), четвртог (пројекти са краткорочним улагањима у нове електроенегетске изворе са гасним технологијама /комбиновани гасно-парни циклус/ и спрегнутом производњом електричне и топлотне енергије за услове изразито повољног привредно-економског развоја и евентуално неповољних услова за производњу електричне енергије из постојећих електроенергетских извора) и петог (односи се на капитално интензивна улагања у нове енергетске објекте и учешће енергетских субјеката Србије у планирању и у реализацији енергетско-стратешких пројеката на нивоу интерног и регионалног/ паневропског тржишта чиме би се на време обезбедили нови и заменски капацитети електроенегетских извора) приоритета.

Уважавајући све оштрије еколошке захтеве, у новим термоелектранама ће се применити најсавременије технологије, које омогућавају смањење специфичне потрошње угља по kWh. Побољшању заштите околине ће се посебна пажња посветити и приликом ревитализације постојећих електрана.

Према плановима ЈП "Електропривреда Србије" предвиђено је повлачење у резерву блока ТЕ "Костолац А1" 2017. године, као енергетски и еколошки неповољан капацитет. Међутим, имајући у виду да ће блок Б3 бити изграђен у

периоду око 2019/2020 године, претпоставља се да ће до тада остати у погону блок А1. Треба нагласити да постоји могућност да блок А1 настави рад и након наведених рокова уз промењену улогу у електроенергетском систему Србије, везано за његову улогу у снабдевању Пожаревца и Костолца топлотном енергијом. У том периоду би дошло до раста капацитета у руднику "Дрмно" на 12 x10^6 t угља годишње, при чему се на локацији Костолац "Б" додаје блок Б3 од 500-600 MW (алтернатива 2 x 350 MW) надкритичних параметара у периоду 2019/2020 године. Завршетком века рада блока А2 на ТЕ "Костолац А" 2024. године, остају капацитети на локацији ТЕ "Костолац Б". На основу садашњих сагледавања претпоставља се да ће "Костолац Б1 и Б2" завршити своје век око 2035. године, што не значи да можда неће преузети улогу термоелектране-топлане за снабдевање топлификационог система Пожаревца, али са мањим ангажовањем. Блок Б3 испуњава пун радни век од 40 година до 2059. године. Расположиве резерве угља у ПК "Дрмно" омогућавају изградњу блока Б3 и његов рад до потпуног искоришћења резерви на копу "Дрмно".

Графикон 1. Могућа годишња потрошња лигнита у Костолачком басену од 2010 до 2059. године

Са овако предвиђеном динамиком градње и гашења појединих блокова искористило би се у термоелектранама око 357 милиона тона угља, што би са предвиђеном широком потрошњом у разматраном периоду од 23 милиона тона, изнело укупно око 380 милиона тона, колико износе сада сагледане билансне резерве површинског копа "Дрмно".

Планирани простор за изградњу новог блока износи 70 x 280 m и обухвата главни технолошки систем (котловско и турбинско постројење), систем за одсумпоровање димних гасова и електрофилтер са степеном издвајања који омогућава концентрацију на излазу на димњаку не мању од 30 mg/m^3. Предвиђено је проширење постојећих постројења хемијске припреме воде,система течног горива и пумпне станице расхладне воде.

Лоцирање будуће депоније пепела, шљаке и гипса из новог термоенергетског блока реално је могуће у откопаном простору ПК "Дрмно" и сходно томе потребно је урадити Анализу могућности одлагања пепела, шљаке и гипса до краја века експлоатације у складу са динамиком откопавања и одлагања откривке и експлоатације угља на ПК "Дрмно". У анализи је потребно прорачунати нови биланс маса, геометрију копа и утврдити колико треба надвисити унутрашње одлагалиште у односу на постојећу пројектну документацију.

Расположива слободна поља у 400 kV разводном постројењу "Дрмно" пружају реалне услове да се нови термоагрегат прикључи овом постројењу.

При анализи коначног искоришћења Костолачког угљеног басена морају се имати у виду и потенцијали и, за сада, недовољно истражене резерве, која се налазе у западном делу Костолачког басена, као и преостале резерве копа "Ћириковац" и потенцијалне резерве у лежишту "Пољана". Због тога није искључена могућност изградња термоблокова на новој локацији, на бази угља из западног дела Костолачког угљеног басена и/или из "Ћириковца" и "Пољане", уз одговарајућу припрему у смислу утврђивања технологије експлоатације експлоатационих резерви и квалитета угља. У овом тренутку за то нема довољно елемената за реално сагледавање.

На основу "Пројекта геолошких истраживања нафте и гаса на територији Србије јужно од Саве и Дунава", одобрена су НИС-у нафтно-геолошка истраживања на истражном подручју Костолачког угљеног басена. Предвиђено је да се у периоду реализације Пројекта до 2020. године изврши снимање 900 km рефлективних 2 Д сеизмичких испитивања и гравиметријска и геомагнетска испитивања у укупном обиму од 2000 тачака. Динамичким планом реализације истражног бушења предвиђено је десет нових истражних бушотина.

Приликом изградње објеката и постројења за експлоатацију и евентуално складиштење нафте и гаса у зони потенцијалних рударских активности треба водити рачуна о заштити лигнитског лежишта (поље "Острово").

2.2.3. Енергетска ефикасност

Концепција развоја енергетске ефикасности утврђена Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2015. године (2005), програмима и Уредбом о изменама и допунама уредбе о утврђивању програма остваривања Стратегије развоја

енергетике РС (2007, 2009, 2010) усмерена ка повећању енергетске ефикасности, може се применити и на Планском подручју.

У оквиру Планског подручја мора се приступи повећању енергетске ефикасности и заштити свих природних ресурса, односно заштити околине, смањењу зависности од увозне енергије, тј. стимулисати замену увозних горива домаћим изворима енергије и укључити обновљиве изворе енергије у програме енергетске ефикасности.

Мере енергетске ефикасности потребно је применити у зградарству, индустијској производњи, експлоатацији, као и у транспорту.

У сектору рударства, енергетике и индустрије – великим потрошачима енергије – могуће је остварити смањење потрошње енергије спровођењем следећих мера:

- побољшањем контроле и регулисања процеса производње и коришћења енергије;
- коришћењем отпадне топлоте из енергетских постројења и производних процеса;
- енергетском интеграцијом производног процеса;
- рационализацијом у технолошком процесу производње и дистрибуције угља (хомогенизација угља на површинским коповима, реконструкција утоварних места);
- унапређењем технологија у оквиру индустријске производње, потрошње и дистрибуције;
- ревитализација оба блока ТЕ "Костолац Б" која подразумева враћење снаге блока најмање на пројектне параметре, пројектне услове рада блока уз побољшање мера заштите животне средине; новим улагањима у опрему значајно ће бити повећана, пре свега, њихова расположивост и ефикасност;
- одсумпоравање димних гасова и ограничење емисије сумпордиоксида у ТЕ Костолац А2, где постоји велики садржај сумпора у лигниту (око 1,30%);
- планирано је, такође, одсумпоравање димних гасова ради у ТЕ "Костолац Б"; радови треба да се обаве током 2012-2014. године под условом да се оствари реализација кинеског кредита; и
- реконструкција система транспорта и одлагања пепела и шљаке применом унапређене технологије (угушћена пулпа са односом воде и пепела 1:1) допринеће повећању ефикасности рада термоелектране и већој заштити животне средине; новом технологијом транспорта и одлагања пепела, поред смањења еолске ерозије пепела, омогућиће се и смањење загађења подземних и површинских вода;

Начин коришћења грађевинског земљишта и структура зграда имају велики утицај на рационалну потрошњу енергије у зградарству. Пажљиво пројектовање појединих зграда, насеља и урбаних структура може значајно допринети остварењу овог циља. Веома је битна примена принципа енергетске ефикасности просторним, регионалним и урбанистичким плановима; у планирању изградњи и експлоатацији зграда; у систему даљинског грејања итд.

У сектору зградарства потребно је реализовати следеће активности:

- прелазак са грејања на електричну енергију на друге видове енергије;
- доследна примена Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС и 24/11), Правилника о енергетској ефикасности зграда ("Службени гласник РС", бр. 61/2011) као и Правилника о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда ("Службени гласник РС", бр. 61/2011);
- прелазак са паушалног на обрачун за грејање и припрему топле воде према измереној потрошњи топлотне енергије;
- оснивање подстицајних фондова за побољшање топлотне заштите постојећих стамбених зграда; и
- за нове зграде, које ће се грејати из система даљинског или централног грејања, увести обавезу припреме топле воде у подстаницама и котларницама ових система; и
- рационализација и реконструкција осветљења пре свега на јавним зградама (општине, болнице, школе), реконструкција јавног осветљења насељених места.

Све зграде које ће се градити после 2011. године треба да буду грађене према Акцином плану за енергетску ефикасност, који је 31. јануара 2008. године донео Европски парламент у својој резолуцији 2007/2106 (INI). Квалитетан слој изолације, заптивени прозори и врата који спречавају губитаке топлоте, системи за циркулацију ваздуха који осим проветравања имају задатак да додатно чувају енергију у унутарњем простору.

Приликом изградње или реконструкције стамбеног и пословног простора, односно приликом издавања грађевинских дозвола и техничког пријема објеката, треба контролисати да ли су поштовани стандарди, прописи и правилници са обавезном применом, односно локалне препоруке и упутства за рационално коришћење енергије.

2.2.4. Обновљиви извори енергије

Концепција развоја енергетике представља општи оквир и полазну основу за оптимално одрживо коришћење енергије и заштиту животне средине.

Концепција даљег развоја коришћења ОИЕ заснива се на следећим полазиштима:

- интензивнији развој и примена ОИЕ;
- побољшавање квалитета животне средине и смањење емисија CO_2;
- постепена супституција енергије добијене из фосилних горива обновљивом енергијом;
- развој домаћег инжењерског кадра;

- јачање свести и знања у погледу коришћења ОИЕ;
- повећање информисаности потенцијалних инвеститора и произвођача опреме о достигнућима у развијеним земљама;
- стварање повољног и подстицајног амбијента за дугорочан развој ОИЕ;
- стимулације путем дугорочних кредита фонда за енергетску ефикасност или других фондова; и др.

За остварење већег коришћења ОИЕ неопходно је стимулисати даље истраживање потенцијала и њихово економско вредновање у складу са савременим технолошким решењима. Да би се обновљива енергија прихватила потребно је спроводити бројне акције које, између осталог, обухватају рад са јавношћу кроз програме перманентне едукације. Циљ је да се прихвати идеја о економским и еколошким предностима примене ОИЕ.

Енергетски системи, који се заснивају на обновљивим локалним енергетским изворима, по правилу, имају децентрализовану организациону структуру. Обновљиви извори енергије се, пре свега, користе у близини потрошача (уколико нису повезани на енергетски систем) и углавном није економски оправдан транспорт на велика растојања, па се производња, дистрибуција и коришћење организује на регионалној основи.

Спровођење наведене политике ће подстаћи коришћење локалних енергетских извора и иницијатива, изградњу одговарајуће техничке и социјалне инфраструктуре, уједначенији развој и увођење интегралног планирања.

Биомаса

На основу Акционог плана за биомасу и Националне стратегија за укључивање Републике Србије у механизам чистог развоја (Влада РС, фебруар 2010), подстичу се пројекти CDM (Механизми чистог развоја) који утичу на ублажавање и прилагођавање климатским променама. Такви пројекти предвиђају оснивање плантажа за производњу биогорива у деградираним регионима, односно на напуштеним пољопривредним земљиштима, на равним теренима погодним за садњу и сечу, уз употребу механизације, брзорастућих шумских врста (топола, багрем, липа, врба и сл.), које обезбеђују оптималну секвестрацију угљеника и високу стопу повраћаја уложених средстава у релативно кратком року. Сагоревање биомасе и отпадака треба да буде у складу са еколошким стандардима за производњу топлотне и електричне енергије.

За производњу енергије из биомасе најбоље је садити посебне плантаже брзорастућег дрвећа (врба, топола и др.).

Производња биомасе предвиђа се у приобаљу Дунава и Велике Мораве (посебно у алувионима) и у оквиру просторне целине "Долина реке Млаве", која се налази између леве обале реке Млаве и завршних контура копова "Кленовник" и "Ћириковац", као и у санитарним зонама око изворишта.

Да би производња биогаса из животињског отпада била рационална, потребне су веће фарме. На Планском подручју предвиђа се развој сточарства, посебно млечног говедарства, што омогућава коришћење животињског отпада за производњу биогаса. Животињски отпад, као велики извор емисија метана, пружа широк спектар коришћења. Овај отпад третира се анаеробно, у системима као што су лагуне или отворене јаме. Произведени биогас садржи велики удео метана, који се може искористити за производњу топлотне или електричне енергије.

Најзначајније ограничење за веће коришћење биомасе представља недовољна расположивост и искуство у коришћењу опреме, као и непостојање развијеног тржишта биомасе. Што се тиче коришћења биомасе за производњу топлотне енергије, имајући у виду актуелне цене енергената, економски је оправдано користити биомасу као замену за природни гас или течна горива, нарочито лож уља, док ниске цене угља још увек не мотивишу инвеститоре да прелазе са угља на биомасу.

Правилно коришћење биомасе нема негативних утицаја на животну средину. У наредном периоду постоје потенцијали и просторне могућности за коришћење биомасе за загревање простора у домаћинствима и зградама коришћењем брикета и пелета од биомасе, као и коришћење биомасе у систему даљинског грејања.

Потенцијалне локације за енергане на бази биогорива налазе се у непосредној близини комплекса за производњу биомасе и биогаса.

Соларна енергија

Соларну енергију треба користити за развој активног и пасивног соларног грејања и хлађења, за складиштење топлотне енергије, као и за развој интегрисаних система коришћења сунчеве енергије. У наредном периоду је потребно спровести активности усмерене на промоцију коришћења соларне енергије за загревање санитарне воде и просторија, како у јавним, тако и у стамбеним објектима (новим и реконструисаним).

Приоритет има конверзија соларне у топлотну енергију, пре свега врло економичним уређајима на крововима за загревање воде за санитарне потребе, као и за евентуално догревање индивидуалних стамбених јединица.

У оквиру грађевинских подручја насеља могу се користити разне врсте пасивних соларних система (у којима објекат представља пријемник који захвата и чува највећи део енергије) као и активни соларни системи (који захватају енергију инсталисањем посебне опреме). Ово је посебно важно спровести у оквиру већих насеља и на објектима који су велики потрошачи топлотне и електричне енергије.

Насеља су углавном мале густине, објекти су у већини случајева слободностојећи, без већих препрека приступу сунчевим зрацима, што омогућава коришћење соларне енергије за грејање и производњу топле воде, чиме се може

смањити потрошња класичних извора енергије. Грејање на бази соларне енергије мора бити повезано и са регулативним и подстицајним мерама за спровођење програма побољшане топлотне изолације зграда.

Енергија ветра

На Планском подручју за производњу електричне енергије предвиђа се коришћење енергије ветра, као еколошки прихватљивог облика енергије. Изградња ветроелектрана одговарајуће снаге у потенцијалним зонама биће заснована на одговарајућим истраживањима и избору микролокација према условима Завода за заштиту природе (чија се сагласност мора добити за истраживање и грађење ветрогенератора). При свим активностима на плану коришћења енергије ветра морају се поштовати услови да се за ветроелектране не могу бирати локације које имају посебне еколошке и амбијенталне вредности.
Према Закону о планирању и изградњи, ветроелектрани се могу градити и на пољопривредном земљишту, уз претходно прибављену сагласност органа надлежног за послове пољопривреде и животне средине.
Приликом одређивања локације за ветроелектране потребна пажња мора се посветити ризику по животну средину (бука, утицај на птице, слепе мишеве и пејсаж) и процени прихватљивости тог ризика са становишта домаћих прописа у области заштите природе и животне средине и европских стандарда и искустава у изградњи ветроелектрана (израда стратешких процена утицаја на животну средину и студија о процени утицаја на животну средину). На заштићеним и еколошки значајним подручјима при реализацији пројеката изградње ветроелектрана примењивати одредбе Закона о заштити природе, као и пратећих прописа, докумената и директива које третирају ову област.
На основу резултата мерења извршених у околини Рама и Брадарца предложене су потенцијалне локације за формирање комплекса ветроелектрана. Ближи услови изградње биће утврђени у урбанистичким плановима.
На основу метеоролошких мерења и анализе ресурса ветра у ширем реону Костолачког басена издвојено је 15 потенцијалних локација на којима постоји могућност грађења ветроелектана.

неповољне локације условно повољне локације потенцијалне локације

Скица 5. Потенцијалне локације ветроелектрана у Костолачком басену

Извор: Завод за заштиту природе Србије (број 020-2014/2 од 25.08.2011)

Хидропотенцијал

Према досадашњим истраживањима на Планском подручју не постоје довољни потенцијали за коришћење енергије малих хидроелектрана. Планиране електране на каскадама Велике Мораве не спадају у категорију малих.
Планом ЕПС-а предвиђена је изградња хидро агрегата мале снаге, на преливној комори канала топле воде ТЕ “Костолац Б”.

Геотермална енергија

На Планском подручју постоје потенцијали за коришћење геотермалне енергије. С обзиром на хемијски састав оне се могу користити за спортско-рекреационе сврхе (спољња употреба) и донекле за индустријске сврхе за добијање неких елемената из микрокомпонентског састава. Минералне и термоминералне воде могу се користити као лековите (балнеотерапеутске сврхе), енергетске, технолошке сврхе, за загревање стакленика и сл.
У централним деловима Дрмљанске депресије, где се очекују максималне температуре воде око 50ºC, оне могу имати широку примену (као минералне у ужем смислу, затим у спортско рекреационе, балнеолошке, енергетске и технолошке сврхе). Употреба ових вода не захтева посебне мере заштите у погледу испуштања у отворене реципијенте.
Локалитет Горњег костолачког острва, где је вода температуре око 50ºC на малим дубинама, представља веома перспективну локацију која би могла да се користи у енергетске сврхе.
Висина минерализације и хемијског састава као и температурне карактеристике подземних вода мале минерализације, на ширем подручју Дрмљанске депресије, указују на изузетну потенцијалност ових терена за захватање и искоришћавање квалитетних термоминералних вода.
Индустријске воде представљају практично сировину за добијање широког спектра елемената и једињења због специфичности хемијског састава и концентрације елемената које прате нафтна и гасна лежишта, у границама економске оправданости. Основна могућност се не искључује с обзиром да су бушењима за нафту и гас у Костолачком угљоносном басену, откривене воде високе минерализације, обично до 25-30 g/l па чак и преко 100 g/l са карактеристичним минералним саставом.

2.3. Пољопривреда и рурални развој

Планска решења се заснивају на концепту **одрживог пољопривредног и руралног развоја**, који подразумева управљање природним ресурсима и усмеравање технолошких и институционалних промена на начин којим се обезбеђује очување земљишта, воде, биљних и животињских ресурса, тј. развој који не угрожава животну средину, технички је примењљив, економски исплатив и друштвено прихватљив. Остваривање оваквог развојног концепта је условљено обезбеђењем материјалне, саветодавне и организационо-институционалне подршке, усклађене с просторно хетерогеним агроеколошким условима, с једне стране, и конкретним економским и еколошким потребама локалних заједница, с друге. У тим оквирима, са становишта одрживог просторног развоја приоритет има подршка релативизацији конфликта у коришћењу природних ресурса између пољопривреде и рударства, предузимањем следећих активности:
- вођење рачуна о очувању услова за развој пољопривреде и села при пројектовању и спровођењу рударских радова;
- континуирано обнављање екосистемских функција деградираног земљишта, међусобно повезаним поступцима техничке и биолошке рекултивације, у складу с визијом целовите рехабилитације предела након завршетка рударских активности; и
- обезбеђење појачане подршке заштити пољопривредног земљишта, које чини, у основи необновљиви, или само делимично обновљиви природни ресурс, на целом Планском подручју.

Планирани развој рударства одвијаће се на рачун даљег заузимања пољопривредног земљишта, што ће бити делимично надокнађено рекултивацијом одлагалишта јаловине и пепела. У периоду 2010-2022. године планира се проширење ПК Дрмно за 953,4 ha, апсолутно преовлађујућим делом на рачун заузимања плодних оранице у КО Кличевац (550 ha) и КО Костолац село (283 ha). С друге стране, планира се спровођење рекултивације безмало свих спољашњих одлагалишта откривке и пепела, већег дела садашњих унутрашњих одлагалишта у коповима и неких пострударских објеката, што ће у збирном билансу резултирати смањењем површина заузетих ТЕ-КО активностима за око 796 ha, односно повећањем укупних површина под биљним покривачем за око 1726 ha, с позитивним утицајем на обнављање агропотенцијала атара под директним утицајем ТЕ-КО (Графикон 2).

Графикон 2. Промене функционалне структуре Планског подручја у зависности од јачине утицаја ТЕ-КО "Костолац", 2010-2015-2022. (у %)

Поред тога, ради елиминисања негативних утицаја рударско-енергетских активности на опште услове животне средине, планира се подизање имисионих шума око угрожених насеља и појасева заштитног зеленила око копова, дуж саобраћајница и сл. Задовољавање ових јавних интереса, укључујући подизање шумских плантажа за производњу биогорива, одвијаће се делимично на рачун пошумљавања најслабијих, оштећених и деградираних пољопривредних земљишта, такође, и на теренима који нису под директним утицајем ТЕ-КО Костолац (Табела 6).

С обзиром на сложене и, по правилу, дуготрајне мере пољопривредне рекултивације, у изнетим билансима није дата коначна намена коришћења рекултивисаног земљишта. Полазећи, међутим, од генералног правила да се косине одлагалишта пошумљавају, а површи оспособљавају за пољопривредну производњу, процењује се да до 2022. године пољопривредним наменама требало би вратити око 1.200 ha рекултивисаних одлагалишта откривке, тј. две трећине од укупно 1.726 ha површина на којима се планира спровођење рекултивације и ревитализације.

Примарни значај за очување, односно обнову агроеколошког потенцијала атара у којима се одвијају рударско-енергетске активности има доследно поштовање прописа и стандарда заштите животне средине u пословању ТЕ-КО "Костолац". Са становишта мера аграрне политике, посебну подршку треба обезбедити повећању апсорптивне моћи пољопривредног земљишта:

- континуирањем производње у систему традиционалне пољопривреде, који доприноси биолошкој заштити од болести и штеточина, погодује опстанку и развоју организама који подржавају производњу биомасе и повећавање садржаја органских материја у земљишту;
- успостављањем еколошки оптималних односа између пољопривредних и шумских површина; заштитом природних или полуприродних енклава (баре, мочваре, шумарци, забрани, шушњари и сл.), умрежавањем пољопривредног земљишта у разне видове заштитног зеленила (шумски пољозаштитни појасеви, антиерозионе, односно водозаштитне живице, међе и друга природна станишта дивље флоре и фауне дуж пољских путева, каналске мреже, речних токова и сл.), сходно конфигурацији терена, хидролошким условима, начину коришћења земљишта и сл.;
- местимичном применом конзервационих метода обраде земљишта, који укључују плодоред, увођење заштитних/покривајућих усева у постојеће плодореде, редуковано орање, малчирање, угаровање, затрављивање маргиналних ораничних површина, одржавање ливада и пашњака, као и рециклирање инпута у комбинованој биљно-сточарској производњи; и
- редуковањем употребе минералних ђубрива и пестицида у биљној производњи, подршком развоју сточарске производње, уз истовремено вођење рачуна о тзв. тачкастим загађењима од прекомерне концентрације стоке, као и промовисањем других мера и активности које су условљене захтевима за хармонизацију домаћих прописа и праксе са стандардима ЕУ, посебно Директиве о нитратима и Директиве о употреби отпадних вода у пољопривреди.

Табела 6. Планирано заузимање пољопривредног земљишта за јавне потребе, 2010-2015-2022.

Подручје/КО	Година -биланси	Површине у ha						Удео пољо-привредних у укупним-%
		Пољопривредно земљиште	Шуме	Рекулти-висано	Копови и депоније	Остало неплодно	Укупна територија	
Град Пожаревац - свега	**2010***	**34795,8**	**3986,2**	**623,4**	**2193,7**	**7178,6**	**48777,8**	**71,3**
	2015	**34355,0**	**4047,6**	**1756,6**	**1401,6**	**7217,0**	**48777,8**	**70,4**
	2022	**33740,6**	**4107,0**	**2349,5**	**1398,1**	**7182,6**	**48777,8**	**69,2**
	2010-2015	**-440,8**	**61,4**	**1133,2**	**-792,1**	**38,4**	**0,0**	**-**
	2015-2022	**-614,4**	**59,4**	**592,9**	**-3,5**	**-34,4**	**0,0**	**-**
Под директним утицајем ТЕ-КО	**2010-2022**	**-1055,2**	**120,8**	**1726,1**	**-795,6**	**4,0**	**0,0**	**-**
	2010*	***8463,5***	***1277,3***	***623,4***	***2193,7***	***2609,7***	***15167,6***	***55,8***
	2015	***8144,8***	***1247,6***	***1756,6***	***1401,6***	***2617***	***15167,6***	***53,7***
	2022	***7630,6***	***1206,8***	***2349,5***	***1398,1***	***2582,6***	***15167,6***	***50,3***
	2010-2015	***-318,6***	***-29,8***	***1133,1***	***-792,1***	***7,3***	***0***	***-***
	2015-2022	***-514,3***	***-40,8***	***592,9***	***-3,5***	***-34,3***	***0***	***-***
Брадарац	***2010-2022***	***-832,9***	***-70,6***	***1726,1***	***-795,6***	***-27***	***0***	***-***
	2010*	832	22,3	52,3	250,5	211,9	1368,9	60,8
	2015	832	22,3	283,6	19,2	211,9	1368,9	60,8
	2022	832	22,3	283,6	19,2	211,9	1368,9	60,8

Дрмно	2010-2022	0	0	231,3	-231,3	0	0	
	2010*	370,5	9,1	10	589,9	119,7	1099,2	33,7
	2015	370,5		23,6	576,3	128,8	1099,2	33,7
	2022	370,5		501,1	98,8	128,8	1099,2	33,7
Кленовник	2010-2022	0	-9,1	491,1	-491,1	9,1	0	-
	2010*	533,6	9,3	125,1	294,5	113	1075,5	49,6
	2015	533,6		399,2	27,3	115,4	1075,5	49,6
	2022	533,6		399,2	27,3	115,4	1075,5	49,6
Кличевац	2010-2022	0	-9,3	274,1	-267,2	2,4	0	-
	2010*	2422,8	253,4		306,3	209,3	3191,8	75,9
	2015	2136,4	242		608,1	205,3	3191,8	66,9
	2022	1872,8	226,6	115,4	777	200	3191,8	58,7
Костолац -град	2010-2022	-550	-26,8	115,4	470,7	-9,3	0	-
	2010*	118,4	113,7	131,4	254,5	430,1	1048,2	11,3
	2015	118,4	113,7	329	57	430,1	1048,2	11,3
	2022	118,4	113,7	329	57	430,1	1048,2	11,3
Костолац-село	2010-2022	0	0	197,6	-197,5	0	0	-
	2010*	2379,5	825,6	78,6	227,5	1279,1	4790,2	49,7
	2015	2347,3	825,6	282,8	55,5	1279,1	4790,2	49,0
	2022	2096,6	800,2	282,8	360,6	1250	4790,2	43,8
Маљуревац	2010-2022	-282,9	-25,4	204,2	133,1	-29,1	0	-
	2010*	499,2	32,6	14	118,1	73,7	737,6	67,7
	2015	499,2	32,6	88,4	43,8	73,6	737,6	67,7
	2022	499,2	32,6	88,4	43,8	73,6	737,6	67,7
Ћириковац	2010-2022	0	0	74,4	-74,3	0	0	-
	2010*	1307,5	11,4	212,1	152,3	172,9	1856,2	70,4
	2015	1307,5	11,4	350	14,4	172,9	1856,2	70,4
	2022	1307,5	11,4	350	14,4	172,9	1856,2	70,4
Изван директног утицаја ТЕ-КО	2010-2022	0	0	137,9	-137,9	0	0	-
	2010*	***26332,3***	***2708,9***	***-***	***-***	***4568,9***	***33610,2***	***78,3***
	2015	***26210,2***	***2800***	***-***	***-***	***4600***	***33610,2***	***78,0***
	2022	***26110***	***2900,2***	***-***	***-***	***4600***	***33610,2***	***77,7***
	2010-2015	***-122,1***	***91,1***	***-***	***-***	***31,1***	***0***	***-***
	2015-2022	***-100,2***	***100,2***	***-***	***-***	***0***	***0***	***-***
	2010-2022	***-222,3***	***191,3***	***-***	***-***	***31,1***	***0***	***-***

**/ Подаци РГЗ (2011), који су код КО Дрмно, Кличевац и Маљуревац кориговани према ортофотоснимцима.*

Будући да северну границу простора директно захваћеног рударско-енергетским делатностима, чини река Дунав, а западна иде долином Млаве, спровођење наведених решења је, такође, у функцији испуњавања међународних обавеза које је Република Србија прихвата у вези са **заштитом воде, ваздуха и климе од загађења проузрокованих обављањем пољопривредне делатности.** Реч је о тзв. агроеколошким услугама, које морају бити адекватно плаћене из заједничких (буџетских) средстава, или посебних фондова ТЕ-КО "Костолац". Подршка примени мера својствених традиционалној пољопривреди, прикладна је и за рурални предео археолошког налазишта Виминацијум (Костолац) и окружење других археолошких локалитета (Маргум, Рукумија, Малинац и др.), односно споменика природе у Пругову, Драговцу, Љубичеву и за друге туристички атрактивне дестинације. Старање о очувању агробиодиверзитета и аутентичног лика руралних предела производи изузетно значајне користи за друштво у целини.

Нарочито треба водити рачуна о **заштити пољопривредног земљишта у зонама истражних поља и експлоатације нафте и гаса,** које се налазе у северним атарима града Пожаревац. С обзиром на планиране даље и обимније истражне радове на откривеним лежиштима нафте и гаса као и на изналажењу нових резерви, у овим зонама је неопходно

спречити дисперзно/тачкасто распоређено прекомерно уништавања педолошког покривача и вегетације, као и пратеће загађивање тла, вода и ваздуха, успостављањем појачане контроле поштовања забране испуштања и одлагања опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту, коришћења биолошки неразградиве фолије, уништавања и оштећења усева, садница, стабала и пољопривредне механизације на имањима, изазивања оштећења која доводе до смањења продуктивности, структуре и слојева, као и свих других оштећења педолошког слоја, у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

У деловима Планског подручја, који су поштеђени директних утицаја ТЕ-КО активности на животну средину, а који обухватају око 69 % његових укупних, односно 76 % пољопривредних површина, не постоје ограничења за **развој пољопривреде у систему конвенционалне производње,** кориговане поштовањем стандарда квалитета животне средине, заштите здравља људи, животиња и биљака, добробити животиња и заштите пољопривредног земљишта. Под условом поштовања ових стандарда, Закон о пољопривреди и руралном развоју предвиђа три врсте подршка **тржишту, производњи и дохотку произвођача**: 1) непосредне (премије, подстицаји за производњу, регреси, подршка некомерцијалним пољопривредним газдинствима); 2) тржишне (извозни подстицаји – до учлањења у СТО, трошкови складиштења, кредитна подршка); и 3) структурне (мере руралног развоја, побољшања заштите и квалитета пољопривредног земљишта и институционална прилагођавања). Посебно појачану подршку заслужује искоришћавање местимичних агроеколошких погодности за **развој органске или интегралне производње** хране и пића високе биолошке вредности.

На теренима конвенционалне пољопривреде приоритетне су подршке:

- повећању **конкурентности пољопривредног сектора** (обука произвођача за примену нових знања и вештина у производњи; укрупњавање поседа и техничко-технолошка модернизација породичних газдинстава, у првом реду, заменом амортизованог тракторског парка; увођењем подстицаја за набавку прикључних машина и специјализоване опреме; приватизација и реструктурирање пољопривредних предузећа и задруга; стандардизација производње семенског и садног материјала; унапређење сортног састава и повећање приноса; уређење и заштита пољопривредног земљишта; изградња система за наводњавање и одводњавање; увођење и сертификација система квалитета и безбедности хране; формирање удружења произвођача и кластера; и унапређење тржишних и кредитних институција и механизама);
- јачању активности усмерених на **одрживо коришћење природних ресурса, заштиту животне средине и предела** (доношење и примена кодекса добре пољопривредне праксе, ремедијација контаминираног и дефектног земљишта, интегрално управљање применом агрохемикалија, производња биогорива и очување станишта и предеоних вредности отвореног простора, нарочито у периурбаним подручјима); и
- развоју **локалних партнерстава и њиховом умрежавању, као и унапређивању транснационалне и регионалне сарадње**, посебно у погледу усавршавања институционалног оквира за развој МСП, произвођачких асоцијација и кластера, унапређење квалитета и безбедности хране, увођење иновација, јачање рурално-урбаних релација и ефикаснију заштиту од поплава и прекограничних загађења.

С обзиром на изванредне природне погодности Планског подручја, подршка повећању конкурентности пољопривредне производње треба да буде, у првом реду, усмерена на:

- обнову и развој сточарске производње, посебно месног говедарства, што подразумева и опремање газдинстава машинама и уређајима који олакшавају рад у сточарској производњи и дозвољавају њено унапређивање у складу са савременим хигијенским стандардима;
- потпуније искоришћавање локално хетерогених погодности за офанзивнији приступ организовању органског, односно интегралног система сточарске, виноградарске, воћарске и повртарске производње, плантажног гајења лековитог и ароматичног биља и сл., упоредо с предузимањем активности за добијање робне марке органских производа, односно производа заштићеног географског имена порекла;
- повећање површина под засадима воћа и винове лоза, израдом посебних инвестиционих пројеката, којима се истражују не само технолошки услови, већ и тржишни ризици;
- укључивање непољопривредних капацитета (шума, водотока, недовољно коришћених грађевинских објеката, узгредних и отпадних органских материја и других извора) у извозно атрактивне програме производње јестивих гљива, лековитог и ароматичног биља, сакупљања дивљег воћа и других јестивих биљака; развоја рибарства; ширења стакленичке/пластеничке производње поврћа, цвећа, расада, печурака и сл.; оснивања фарми крзнаша; освајања нових технологија производње биомасе у заштићеном простору и сл.;
- оспособљавање свих тржишно перспективних пољопривредних произвођача за брзо укључивање у општи систем контроле квалитета (HACCP - Анализа опасности и критичне контролне тачке и Global GAP - производња по принципима Добре пољопривредне праксе) у свим фазама производње, прераде и промета пољопривредно-прехрамбених производа, који се успоставља у Републици Србији, у складу са стандардима ЕУ; и
- обезбеђење институционалних и материјалних претпоставки за ефикасан рад саветодавне пољопривредне службе и осавремењавање организованости ветеринарске службе.

Унапређивање аграрне привреде је условљено спровођењем **програма руралног развоја**, који су усмерени на побољшање економских и социјалних услова живљења на селу. У тим оквирима, реструктурирање пољопривреде у правцу ефикаснијег ангажовања људских потенцијала и повећања економске ефективности расположивог земљишта

и других материјалних фактора развоја, не може се ограничити на стварање мањег броја крупних комерцијалних газдинстава. Мора се уважити и улога ситних и средњих газдинстава у развоју сеоске привреде и очувању руралног амбијента. Опстанак ових газдинстава захтева диверсификацију привредних активности на селу, при чему посебну подршку треба обезбедити креирању услова за развој:

- приватних производних и услужних радњи сеоског занатства и трговине (сервиси за пољопривредну механизацију, сервиси за поправљање кућних апарата, занатске радионице, приватне продавнице на мало мешовите робе, бензинске пумпе и сл.);
- малих предузећа и радионица домаће радиности и агенција сеоског и ловног туризма;
- предузетничког ангажовања у домену пољопривреде, рибарства и шумарства (мини фарме пужева, крзнашица, дивљачи; рибњаци, узгој пчела и сл.); и
- разноврсних видова перманентног образовања, стицања нових квалификација и подржавање других мера диверзификовања руралне економије и унапређивања општих услова живљења на селу.

У складу с мултисекторским приступом руралном развоју, потребно је да се и у другим плановима, пројектима и програмима обезбеде одговарајуће мере подршке заштити земљишта као интегралног природног ресурса, повећању конкурентности пољопривредне производње и активирању других потенцијала који могу да обезбеде запосленост, доходак и економски раст у производњи, преради и пласману широког асортимана пољопривредних производа, руралном туризму и низу других непољопривредних активности на селу. Интеракције пољопривредне и непољопривредних делатности, засноване на производним, потрошачким и/или инвестиционим везама повећавају укупну запосленост и доходак, доприносе уједначавању и стабилизацији укупних прихода сеоских домаћинстава, а самим тим, обезбеђују и услове за демографски и економски развој сеоских насеља, очување руралних предела и заштиту културног наслеђа, биодиверзитета, традиције и обичаја.

2.4. Шумарство, ловство и риболовство

а) Шуме и шумско земљиште

Претежан део Планског подручја одликује се недовољном шумовитошћу и неповољним карактеристикама постојећег шумског фонда. Ограничења за подизање шумских култура су минимална. Као озбиљан лимитирајући фактор издваја се само очување фонда пољопривредног земљишта. Пошто изграђени и планирани енергетско-индустријски објекти емитују и изазивају знатно негативно имисионо дејство (SO_2, NOx, и др.), преко је потребно повећање површина под шумама.

Потенцијални простори за подизање нових шума јесу:

- терени заузети екплоатацијом и прерадом лигнита су погодни за рекултивацију земљишта пошумљавањем;
- терени у алувијалним равнима уз реке, где високе подземне воде погодују узгоју хидрофилних врста;
- терени живих пескова ка Раму (пошумљавање са циљем везивања и спречавања неповољног дејства ерозије); и
- земљишта угрожена ерозијом.

Пошумљавање депосола заснивaће се на дугорочним и средњерочним програмима и одговарајућој техничкој документацији, уважавајући резултате истраживања о досадашњој реализацији рекултивације (домаћа и инострана); утицаје угрожавајућих фактора на шумске екосистеме (CO_2, NOx и тешким метала); међузависности програма пошумљавања и програма целовитог уређења ревитализованог простора; могућности за проширење спектра дендрофлоре – поред досад примењених врста дрвећа (јавор – Acer pseudoplatanus, црвени храст – Quercus rubra, бели јасен – Fraxinus excelsior, црни бор – Pinus nigra, ариш – Larix europea и др.), новољне изгледе имају бреза (Betula verucosa), липе (Tilia tomentosa, T. grandifolia, T. parvifolia), леске (Corulus avellana, C. colurna), различити храстови (Quercus sp.), црна јова (Alnus glutinosa) и дивље воћкарице; потребу заштите појединих врста дрвећа, жбуња и жбунастих биљака које су се спонтано појавиле на депосолима; и осетљивост косина на ерозију.

Ради елиминисања/ублажавања присутне загађености простора, планирано је подизање имисионих (заштитних) шума у граничним зонама, према насељима, око термоелектрана, површинских копова и одлагалишта.

Поред рекултивације депонија и подизања имисионих шума, пошумљавање се усмерава, углавном, на терене захваћене ерозијом, као и на алувијалне депресије поред река за производњу биомасе.

У циљу ублажавања негативних утицаја рударства на квалитет пољопривредног земљишта, као и у функцији антиерозионе заштите укупног простора, планирано је подизање пољозаштитних шумских појаса. Површине пољозаштитних појаса на ораницама не улазе у укупан биланс површина за пошумљавање.

Избор врста за пошумљавње заснивaће се на досадашњим позитивним искуствима при спровођењу рекултивације, уз местимично коришћење пионирских врста као што су багрем и црни бор.

У вештачки подигнутим састојинама извршиће се постепено уклањање алохтоних врста, како би се допустило спонтано насељавање аутохтоних врста шума, уз наставак процеса њихове фаворизације (реституције).

У аутохтоним шумама (Querco-fraxinetum serbicum), где постоји насељавање адвентивних врста (багрем и др.), посебно ће се водити рачуна о газдовању тим врстама, што подразумева мере неге и уклањања, фаворизовањем насељавања подмлатка племенитих лишћара (храст, бели јасен, пољски јасен, јавор, брест и др.), ради добијања квалитетних, а тиме и стабилних шумских екосистема.

Нарочита пажња биће посвећена очувању уског појаса аутохтоне вегетације Salicetum albae крај река, који треба оставити као интактне површине, како би приобални делови простора имали довољно зелене масе и одређену заштиту од процеса ерозије.
Реализацијом планираних активности, степен шумовитости простора ће се повећати са 8,5% на 8,8% односно површине под шумама око 146 ha. Поред тога, од укупно 1.719 ha површина на којима се планира рекултивација и ревитализација, уважавајући генерално правило да се косине одлагалишта пошумљавају, процењује се да ће до 2022. године око 500 ha бити рекултивисано подизањем шумских засада.
Такође, потребно је унапређивање стања постојећих шума и то:
- интензивним мерама неге у свим очуваним састојинским категоријама;
- мелиорацијом деградираних и изданачких шума лошег квалитета;
- спровођењем мера (превентивне и репресивне) заштите шума; и
- увећањем обраслости, побољшањем квалитета и поправком размера смесе у високим шумама.

Газдовање шумама (нега, обнова, пошумљавање и експлоатација) спроводиће се на основу дугорочних и средњерочних програма - шумских основа, као и одговарајуће техничке документације, засниване на резултатима досадашњих домаћих и страних истраживања, позитивним примерима из праксе и поставкама савременог концепта одрживог развоја.

б) Лов и риболов

Одрживо газдовање шумама у свим сегментима (планирање, реализација, располагање), истовремено подразумева одрживо газдовање фондом дивљачи, односно стварање оптималних услова за унапређивање стања аутохтоне дивљачи и реитродукцију аутохтоне дивљачи.
Заштита, гајење, лов и коришћење дивљачи обавља се на основу ловне основе и годишњих планова газдовања ловиштем.
Основна концепција заштите, гајења, лова и коришћења дивљачи подразумева:
- планирање и праћење динамике развоја популације гајених врста дивљачи;
- обезбеђење хране и воде за дивљач;
- изградњу ловно-техничких и ловних објеката;
- производњу, гајење и заштиту дивљачи;
- заштиту ретких и угрожених врста дивљачи и животне средине; и
- организовано коришћење ловишта, дивљачи.

За ловиште "Стиг" неопходно је предвидети меру стављања популације шакала под контролу и организовано коришћење фазана на уређеној површини.
Приликом спровођења мера ревитализације и рекултивације треба обезбедити просторе за лов и узгој дивљачи, узимајући у обзир и параметре за планирање ловних подручја (близина воде, мир и др.) Такође, треба обезбедити побољшање информисања и едукације локалног становништва и јачање надзора свих корисника ловишта од стране ловне инспекције.
На локацијама резервисаним за посебне намена ловишта није дозвољена изградња објеката и инфраструктуре који би могли негативно утицати на њихову реализацију.
Основни концепт развоја риболова подразумева унапређење, очување и заштиту постојећих рибљих врста и њихових станишта. Посебни услови су усмерени ка очувању хемијског квалитета и хидробиолошких карактеристика воде у прописаним границама. Планираним мерама заштите природе, земљишта, вода и других компоненти животне средине обезбеђује се заштита станишта за развој риболова.
Привредни, рекреативни и спорстки риболов је неопходно обављати према законом прописаним условима. Предвиђа се да се привредни риболов обавља на унапред прописаним местима и алатима, а спортски тек након израђених студија и на означеним местима и у одређеном периоду. Забрањено је, између осталог: ловити, поседовати и уништавати рибљу млађ као и примерке рибе у време мреста и ловостаја, ловити рибу руком, експлозивом, харпуном, воденом пушком, струјом, вештачким извором светлости или хемијским средствима.
Реализација основне концепције одрживог коришћења рибљег фонда захтева:
- обележавање границе рибарског подручја према законом прописаним условима (таблама са називом рибарског подручја, контакт корисника и удаљеност граница) и категоризацију риболовних вода;
- обављање рекреативног риболова прописаним алатима (удичарским) са обале, без употребе чамаца или других сличних пловидбених објеката осим у случају ако је то корисник предвидео привременим програмом, односно, програмом управљања рибарског подручја;
- обављање привредног риболова мрежарским, удичарским и самоловним алатима и средствима;
- испитати могућност производње топловодних риба у кавезима на каналима са топлом водом;
- формулисање програма мониторинга према Правилнику о програму мониторинга ради праћења стања рибљег фонда у риболовним водама (РС бр. 71/2010); и
- промовисање научно-истраживачког рада у овој области.

Места за плодишта се одређују на основу програма управљања. Погодна места су Стојкова ада и бара Шугавица. У каналима за испуштање топле воде из ТЕ могуће је узгајање риба у кавезима. Ове просторе неопходно је да корисник видно обележи, истакне забрану риболова, кретања без овлашћења као и забрану узнемиравања риба и предузимање свих неопходних мера како би се обезбедио несметан прилив и одлив воде из плодишта.

3. РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

Туристичка понуда на Планском подручју, заснивaће се на: атрактивним природним ресурсима акваторије и приобаља Дунава, који се у дужини од око 30 km пружају северном зоном простора (са могућношћу пристајања крузинг туристичких бродова и развоја наутичког и других видова туризма на води), културно историјским знаменитостима археолошког парка Виминацијум и других споменика културе, заштићеним природним вредностима, као и понуди града Пожаревца са непосредним окружењем, која мотивски и садржајно обогаћује туристичку понуду; и повољном гео-саобраћајном положају подручја (на деоници паневропског водног коридора VII – Дунаву, и гравитационој зони паневропског копненог коридора ауто-пута Е-75, деоница Београд-Ниш). Туристичко подручје конципирано је и као велики регионални излетнички комплекс Београда (у дневној изохрони, са 90-минутном вожњом аутопутем, односно неколико сати вожње бродом).

Наведени ресурси предодређују коришћење овог простора за: наутички, туринг, манифестациони, излетнички и еколошки туризам и рекреацију и за туризам "специјалних интереса", првенствено регионалног и националног а делом и међународног нивоа; као и за реализацију атрактивних програма активирања развоја туризма и комплементарних делатности у корелацији са програмима заштите животне средине, природног и културног наслеђа и одговарајућим развојним политикама Републике.

Основна опредељења дугорочног концепта развоја туризма и рекреације су:

- развој субдестинације са знатним учешћем целогодишње понуде; туризам ће бити важан сегмент развоја дела Планског подручја, који располаже потенцијалима и мотивима за туристичку и рекреативну тражњу клијентеле из Београда и других већих и ближих градова, као и из иностранства, пре свега са међународних крузинг бродова (наутички, турнинг, манифестациони, излетнички, еколошки туризам и рекреација, као и за туризам специјалних интереса везан за археологију, бисиклистичке путеве, лов и риболов, посматрање птица, и др.);
- према природним и створеним потенцијалима, развој туризма и рекреације заснивaће се на интегрисаној туристичко-рекреативној понуди акваторије и приобаља Дунава, археолошког парка Виминацијум и других историјских знаменитости, града Пожаревца, села, ловишта (укључујући и рекултивисане површине копова лигнитског басена) и др., којима ће уједно бити обухваћене и све значајне вредности непосредног окружења;
- туризам ће активирати развој комплементарних активности и структура (пољопривреде, мале привреде, јавних служби и објеката, инфраструктуре и др.), подржати запошљавање и стандард живљења локалног становништва (представљати вид компензације локалном становништву за различита ограничења у развоју) и унапредити заштиту и презентацију природних и културних вредности пре свега Дунава, археолошког парка Виминацијум и др. као темељних ресурса и услова развоја више видова туризма, производње еко-хране и сл. ;
- у циљу допуне туристичке понуде површински копови лигнитског басена, који су завршили експлоатацију, постепено ће се рекултивисати као језерски и шумско-ливадски простори за спорт и рекреацију, спортски риболов и лов; могуће је у зони ТЕ-КО "Костолац" развити тзв. "индустријски туризам";
- промовисаће се атрактивни, профитабилни и одрживи програми постојеће и нове туристичке понуде ради привлачења капитала;
- квалитативна реконструкција и опремање постојећих смештајних капацитета (ради њиховог реструктурирања и повећања категоризације) и изградња нових смештајних капацитета (мањих хотела и породичних пансиона); ограничавање изградње викендица у зони приобаља Дунава и Мораве и усмеравање градње у руралном залеђу; и др.

У Просторном плану дате се основне смернице туристичког развоја, без утврђивања капацитета и начина уређења туристичких локалитета, који ће ближе бити дефинисани у одговарајућим урбанистичким плановима. Садржаји туризма и рекреације биће зонирани и организовани у функционално интегрисаним просторним целинама/зонама, и обухватиће туристичка места, тематске туристичке паркове-комплексе и пунктове, као и објекте у склопу посебне - туристичке инфраструктуре (пристан, марину, излетничке и бициклистичке стазе, спортски аеродром и др.). Полазећи од анализе природних и антропогених туристичких потенцијала, као и основних туристичких тачака и коридора који омогућавају контакт са природним и предеоним целинама и насељима, издвојене су три просторне целине/зоне које, према доминантним одликама и међусобном прожимању, представљају сегменте специфичне туристичке понуде Планског подручја, и то:

- **урбана зона града Пожаревца**, представља веома значајну целину за развој културно-манифестационог, рекреативног, еколошког и других видова туризма, обухвата низ туристичких вредности у граду (Саборна црква, Народни музеј, Галерија Милене Павловић Барили, Градски парк, спомен парк Чачалица, Зграда начелства и суда, Етно парк Тулба и традиционална туристичко-спортска манифестација "Љубичевске коњичке игре" и др.) и непосредном окружењу (села, ловишта, риболовне стазе, делови токова Мораве и Млаве, сегменти туристичких путева, заштићене природне

вредности – парк природе Пругово, споменици природе у Драговцу и Љубичеву и неколико предела посебних природних одлика); посебан туристички потенцијал има ергела "Љубичево" уз допуну спортско-рекреативних, смештајних и угоститељских садржаја и изградњу пристаништа и марине на десној обали Велике Мораве, у непосредној близини;

- **акваторија и приобаље Дунава** (на сектору од Дубравице до Речице), са атрактивним природним туристичким потенцијалима, представља претежно еколошку зону наутичког, рекреативног, руралног, ловног, риболовног и других видова туризма (са ушћима Мораве и Млаве, четири речне аде – Чибуклијска, Жилова, Стојкова и Завојска, сегментима излетничких и бициклистичких стаза, спортским аеродромом и др.) на деловима атара насеља Дубравица, Батовац, Острово, села Костолац, Речица и градског насеља Костолац; контакт са Дунавом омогућава приступ "пловећих туриста" (са међународних крузинг бродова и домаћих излетника на сезонским линијама из Београда) чији је један од итинерера обилазак археолошког парка **Виминацијум** (као дела културноисторијске руте "Пута римских царева"); у циљу иницирања основног наутичког пута Дунавом кроз Србију, овај сектор акваторија и приобаље Дунава, са атрактивним садржајима туристичке понуде, испуњава критеријуме за избор локација приоритетних наутичких пунктова - марине и пристана; и
- **историјска зона Виминацијума**, са атрактивним антропогеним туристичким потенцијалим и културно историјским споменицима представља претежно зону културолошког и археолошког туризма са сегментима туристичких путева на деловима атара градске општине Костолац и насеља села Костолац, Дрмно и Кличевац.

Предуслов за развој, односно активирање туристичких комплекса и места јесте њихова функцијска интеграција, у складу са положајем и значајем. То подразумева развој специфичне туристичке понуде и њено обједињавање, формирањем комбинованих туристичких токова и побољшањем квалитета саобраћајних веза. Повећање саобраћајне доступности, повезивање и интегрисање туристичке понуде омогућиће:

- изградња новог пристана за бродове на Дунаву и на Великој Морави код Љубичева и опремање одговарајућом инфраструктуром за рад царине и полиције, као и прилазним местом за укрцај путника у аутобусе;
- реализација новог државног пута поред десне обале Дунава и новог државног пута од Костолца до Пожаревца са везама на правцу од речног пристана до археолошког парка, ради повезивања туристичких комплекса Дунава, Пожаревца и Виминацијума, као и уређење постојећих и изградња нових излетничких и бициклистичких стаза; и
- изградња нове марине на Дунаву (и Великој Морави) као прихватног наутичког пункта (са основним функцијама безбедног веза, преноћишта, снабдевања, сервиса и др.) за стационарна и транзитна пловила.

У зависности од мотивисаности транзитних туриста, задржавање може бити неколико сати до једног дана (доступност основних функција или обилазак Виминацијума) или неколико дана (уколико подручје представља предмет специјалних интересовања које могу бити циљ путовања; поред доступности основних функција неопходно је обезбедити посебне службе за изнајмљивање чунова, теренских и путничких возила, бицикала, мотоцикала, јахаћих коња, запрега као и риболовне и ловачке опреме).

4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРНИХ И КОМУНАЛНИХ СИСТЕМА

4.1. Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

У складу са планираним развојем подручја, динамиком привредног развоја и популационим развојем, планиран је и развој елемената саобраћајне инфраструктуре тако да се задовоље захтеви који ће се поставити пред саобраћајни и транспортни систем подручја. Саобраћајно-транспортни систем формирају постојећи и планирани елементи који су у функцији интегралног и одрживог развоја. План развоја саобраћајног система заснива се на таквом приступу у коме се реконструкција постојећих елемената и изградња нових просторно синхронизује са развојем рударских активности али и са развојем и унапређењем туристичке понуде, развојем привредних и осталих активности на подручју које је ван непосредног утицаја рударских активности. Планом развоја рударско-енергетског система у планском периоду, постојећи саобраћајни коридори на Планском подручју нису непосредно угрожени (изузев дела општинског пута ОП-10 у зони насеља Дрмно) али је, у складу са општим циљевима развоја саобраћајног система, акценат стављен на дефинисању коридора и објеката који омогућавају ефикаснији транспорт робе и путника, и посебно подизање квалитета животне средине у зонама постојећих коридора.

***НАПОМЕНА:** У току израде (спровођења јавног увида) Просторног плана града Пожаревца, на снагу је ступила Уредба о категоризацији државних путева (Сл. гласник РС, бр.14/12), према којој је, у односу на ранију категоризацију, значајан део путне мреже у Србији изгубио ранг државне мреже. Како је Просторни план прошао процедуру јавног увида, уз сагласност ЈП Путеви Србије, даје упоредни преглед државних путева према ранијој и новој категоризацији. Напомињемо да се све стационаже путева приказане у Плану односе на стари референтни систем државних путева (нови још увек није урађен).

Према новој Уредби, на Планском подручју, дошло је до измена приказаних у Табели 7.

Табела 7. Упоредни преглед државних путева по старој и новој категоризацији

Државни путеви према старој категоризацији	Путеви према новој Уредби о категоризацији
Државни пут I реда бр. 24 (Суботица – Зрењанин – Панчево – Ковин – Смедерево – Пожаревац–Кучево – Мајданпек – Неготин – граница Бугарске– Брегово)	**Државни пут IБ реда бр. 22** (Панчево – Ковин – Смедерево – Пожаревац – Кучево – Мајданпек – Неготин – граница са Бугарском – гр.прелаз Мокрање)
Државни пут I реда бр. 25.1 (Брана ХЕ "Ђердап" – Доњи Милановац – Голубац – Велико Градиште–Пожаревац)	**Државни пут II реда бр. 128** (Пожаревац - Велико Градиште – Голубац – Доњи Милановац – Поречки Мост)
Државни пут II реда бр. 103 (Костолац – Пожаревац – Жабари – Свилајнац – Деспотовац – Ћуприја)	**Државни пут II реда бр. 169 (Костолац-Пожаревац)** Државни пут II реда бр.130 (Пожаревац – Жабари – Свилајнац –Деспотовац – Ћуприја)
Државни пут II реда бр. 105 (Рам – Братинац – Салаковац – Мало Црниће – Жагубица – Брестовац – Селиште)	У обухвату Плана (деонице Рам – Братинац – Салаковац) **губи ранг државног пута – постаје општински пут**
Државни пут II реда бр. 107б (Бошњак – Орљево – Пожаревац – Дубравица (пристаниште))	**Губи ранг државног пута – постаје општински пут**
Државни пут II реда бр. 108а (Берање – Средњево – Голубац)	**Губи ранг државног пута – постаје општински пут**
Државни пут II реда бр. 214а (Осипаоница – улаз у Пожаревац)	**Губи ранг државног пута – постаје општински пут**

Развој моторизације

Степен моторизације је битан за процене будућег обима кретања становништва и представља основу за процене потенцијалних извора средстава за финансирање развоја путне мреже.
За поузданије процене тренда развоја индивидуалне моторизације неког подручја неопходно је познавање читавог низа различитих фактора развоја, не само на локалном, већ и на ширем подручју, територији државе, региона и др. Међутим, околности у којима се налазила Србија у протеклом периоду (процес транзиције, слабљење економске моћи становништва, пораст броја незапослених, неизвесност уласка у Европску унију, ефекти светске економске кризе и сл.) онемогућавају поуздану прогнозу тренда развоја моторизације. Имајући све околности у виду и тренд пораста у претходних седам година, реално је очекивати наставак малог раста степена моторизације.
Уколико се постојећи тренд развоја задржи и у наредном периоду, за плански хоризонт се може очекивати степен моторизације приказан у Табели 8.

Табела 8. Очекиване вредности степена индивидулне моторизације на територији града Пожаревца

	Степен индивидуалне моторизације (ПА/1000 становника)			
	2010.	2015.	2020.	2022.
Град Пожаревац	248,3	272,9	299,8	311,3

Циљ сваког друштва је да достигне степен индивидуалне моторизације од 1 ПА по домаћинству (или око 330 ПА на 1.000 становника). У условима бржег економског опоравка државе, повећања животног стандарда становништва и сл., може се очекивати бржи пораст степена индивидуалне моторизације од приказаног а онда се мора рачунати и са знатним порастом кретања путничких аутомобила у локалним оквирима што мора да буде праћено адекватним развојем путне мреже, пре свега на локалном нивоу.

Саобраћајно оптерећење основне путне мреже

Прогнозирано саобраћајно оптерећење основне путне мреже на Планском подручју, урађено је на основу анализе и оцене доступних података о обиму саобраћаја за период 2000-2009. године, а приказано је кроз просечни годишњи дневни саобраћај (ПГДС) на мрежи постојећих државних путева I и II реда за период 2010-2022. година, по петогодишњим пресецима. Вредности саобраћајног оптерећења дате су у распону – горње (више) вредности представљају прогнозне величине ПГДС-а добијене тако што је претпостављено да ће се пораст саобраћаја одвијати по истој стопи раста као и у претходном периоду, док доње вредности представљају резултат нешто умеренијег раста (Табела 9).

Табела 9. Процена вредности ПГДС-а на деоницама државних путева Планског подручја – период 2010-2022.

Саобраћајна деоница	ПГДС (воз/дан)			
	2010.	2015.	2020.	2022.
ДП I бр. 24 – према старој категоризацији (ДП IБ бр. 22 – према новој Уредби о категоризацији)				
Мала Крсна – улаз у Пожаревац	9.300-9.500	11.000-12.100	13.000-15.400	13.900-17.000
Пожаревац (Орљево) - Салаковац				3.100-3.200 3.700-4.100 4.400-5.200 4.800-5.700
ДП I бр 25.1 – према старој категоризацији (ДП II бр. 128 – према новој Уредби о категоризацији)				
Тополовик – Берање	3.000-3.100	3.200-3.600	3.400-4.300	3.500-4.600
Берање – Братинац	3.200-3.330	3.470-3.900	3.700-4.600	3.800-4.900
За Рам (Братинац) – Пожаревац 1				6.500-6.620 7.700-8.000 9.200-9.800 9.800-10.600
ДП II бр.103 – према старој категоризацији (ДП II бр. 169 – према новој Уредби о категоризацији)				
Костолац – Пожаревац 1	3.000-3.170	3.600-4.600	4.300-6.700	4.500-7.800
Пожаревац - Александровац				3.700-3.800 4.330-4.410 5.000-5.200 5.360-5.600
ДП II бр. 105 – према старој категоризацији (ОП бб – према новој Уредби о категоризацији)				
Рам – за Рам (Братинац)	2.000-2.100	2.270-2.400	2.570-2.850	2.700-3.000
Братинац – Салаковац	4.300-4.400	5.100-5.200	6.000-6.100	6.400-6.500

Приказане процене саобраћајног оптерећења државних путева су **оријентационе** и могу се користити само као индикација значаја појединих путних праваца и грубе процене одређивања приоритетних активности и интервенција на мрежи.

Под претпоставком да ће се раст саобраћаја одвијати према проценама приказаним у табели, на појединим деоницама државних путева (посебно II реда) доћи ће до битног смањења нивоа саобраћајне услуга.

Како се у наредном периоду очекује и даље високо учешће теретних возила, то ће услови одвијања саобраћаја бити додатно отежани. Адекватно решење за растерећење појединих деоница државних путева је изналажење алтернативних путних праваца, као и повећање учешћа железничког и других видова саобраћаја у превозу робе.

План саобраћајне инфраструктуре

Путна мрежа

План развоја путне мреже на подручју града Пожаревца заснован је на поставкама Просторног плана Републике Србије, односно на планираном дугорочном развоју мреже државних путева Србије као и на поставкама развоја привредних и других активности подручја. При томе, концепт примарне путне мреже заснован је на повећању саобраћајне приступачности свим привредним, туристичким, развојним и насељским центрима чиме се омогућава проходност подручја у свим правцима.

Планираном путном мрежом потребно је остварити и континуитет у кретању мрежом путева унутар подручја, као и континуитет у транзитним везама са суседним општинама и шире.

У планском периоду, на путној мрежи неопходно је извршити следеће активности и интервенције:

- израда неопходне документације и друге активности које ће створити предуслов за увођење изграђених обилазница државних путева I реда број 24 и 25.1 у референтни систем државних путева Србије чиме ће се створити услови за потпуно измештање транзитних токова из градског подручја Пожаревца;

- прекатегоризација постојећих траса државних путева I реда (ДП-24 и ДП-25.1) и II реда (ДП-103 и ДП-107б) кроз градско подручје Пожаревца у општинске путеве – улице што ће допринети поједностављењу управљања, одржавања и даљег развоја предметних путева – улица;
- реконструкција, рехабилитација, доградња и остале активности на побољшању постојећег државног пута I реда број 24 на потезу Пожаревац–Кучево–Мајданпек–граница са Бугарском, којима ће се омогућити да се на постојећем правцу добије висококапацитетна, квалитетна саобраћајница са ширим профилом (четири саобраћајне траке – две по смеру). Разрада неопходних интервенција биће утврђена кроз израду детаљне планско-техничке документације;
- изградња новог саобраћајног коридора на десној обали Дунава од Ковинског моста на територији града Смедерева до Рама (општина Велико Градиште) чиме би се повезала насеља и добио јединствен коридор дуж десне обале Дунава од Београда до националног парка Ђердап; у границама Планског подручја нови пут, са техничким елементима који одговарају рангу државног пута II реда, има оријентациону дужину од око 28,5 km а од насеља Шалинац (територија града Смедерево) пролази поред новог скелског прелаза Дубравица, поред насеља Острово, у наставку поред градског насеља Костолац (мостом преко дунавског канала), поред насеља Стари Костолац, затим уз северну проширену границу археолошког налазишта Виминацијум и у наставку уз обалу Дунава према насељу Рам; у оквиру овог коридора, на целој дужини, планирана је и изградња пешачко-бициклистичке стазе; тачан положај, провера и потврда изводљивости и оправданости предложене трасе у оквиру датог ширег коридора биће утврђени израдом одговарајуће планске и студијско-техничке документације;
- изградња пута са техничким елементима државног пута II реда на потезу од постојеће обилазнице државног пута I реда број 25.1 према насељу Петка и у наставку до новог саобраћајног коридора који се протеже уз обалу Дунава укупне дужине од око 9 km; траса новог пута у делу од насеља Петка према северу користи део трасе постојећег општинског пута ОП4 (око 1 km) који треба реконструисати тако да задовољи техничке елементе државних путева II реда; укрштање новог пута, постојећег државног пута II реда бр. 107б и изграђене обилазнице државног пута 25.1 треба решити кроз израду одговарајуће пројектно-техничке документације уз максимално поштовање критеријума безбедности саобраћаја и у складу са законима и техничким прописима за укрштање државних путева;
- деоница државног пута ДП-103 од градског насеља Костолац до обилазнице ДП-25.1 по функционалним карактеристикама постаје општински пут, односно улице у насељима Костолац, Кленовник и Ћириковац, у укупној дужини од око 7,4 km;
- реконструкција петље обилазнице 25.1 и постојећег државног пута број 103 (изградња недостајућих улива/излива); реконструкција осталих укрштања путева са обилазницом 25.1, према урађеним пројектима;
- реконструкција, рехабилитација и остале активности на побољшању постојећег државног пута I реда број 25.1 Пожаревац – Велико Градиште – Голубац – Доњи Милановац – Ђердап I (Румунија) у постојећем коридору;
- реконструкција, рехабилитација и опремање државних путева II реда (у постојећим коридорима) на Планском подручју довођењем свих елемената на ниво који одговара датом рангу а у складу са економским могућностима; као приоритет се издвајају деонице постојећег пута број 105 (са евентуалним разматрањем могућности прекатегоризације, уз проверу и сагласност управљача државних путева) као и путеви број 103 и 214а;
- провера (кроз израду студијско–техничке документације) неопходности изградње и изналажење најповољније позиције новог друмског моста на Дунаву (на потезу између Дубравице и Рама); нови мост би омогућио знатно побољшање саобраћајне повезаности подручја са Војводином као и са суседном државом Румунијом;
- изградња тротоара на деоницама јавних путева кроз насељена места (приоритетно на деоницама државних путева); уређење стајалишта јавног превоза у складу са законом и важећим прописима (изградња ниша);
- измештање дела општинског пута ОП10 због изградње индустријског колосека у зони насеља Дрмно (у дужини од око 1,4 km); изградња алтернативног правца приближно исте дужине;
- изградња новог општинског пута од насеља Драговац до државног пута број 24 дужине око 1,4km; оријентациона стационажа прикључка новог општинског пута на државни пут I реда је km 274+803;
- изградња новог општинског пута (по траси постојећих некатегорисаних, шумских и пољских путева) од манастира Рукумија (веза са општинским путем ОП8) до насеља Кленовник у дужини од око 3,0 km; изградњом овог пута остварује се континуитет у кретању на правцу Брадарац–манастир Рукумија–Кленовник;
- изградња новог општинског пута од новог пута Рукумија–Кленовник, источним и североисточним ободом копа у затварању Кленовник, и даље, према насељу Костолац село у дужини од око 3,0 km; реконструкција и побољшање саобраћајница у насељу Костолац село у дужини од око 0,7 km, чиме ће се остварити повезивање новог општинског пута са постојећим путем ОП5;
- изградња новог општинског пута између насеља Кленовник и планираног пута са техничким елементима државног пута II (од постојеће обилазнице пута број 25.1 према насељу Петка) у правцу исток-запад, оријентационе дужине 1,5 km; стационажа прикључка новог пута на постојећи државни пут ДП-103 је око km 2+442;
- изградња новог општинског пута између постојећег државног пута ДП-103 и планираног пута са техничким елементима државног пута II, у правцу исток–запад, оријентационе дужине око 2km; прикључак новог општинског пута на постојећи ДП-103 остварио би се између насеља Кленовник и градског насеља Костолац (оријентациона стационажа постојећег ДП-103 је око km 1+200) и ова веза представља прелазно решење за измештање теретног саобраћаја из градског насеља Костолац до потпуне изградње нових коридора на предметном подручју;

- реконструкција постојећег пута између старог Костолца и градског насеља Костолац (попречна веза општинског пута ОП5 – поред паровода), у дужини од око 1,7 km, чиме се стварају услови за добијање функционалног ранга општинског пута; изградњом/продужењем овог пута у дужини од око 0,3 km остварује се веза и са новим путем регионалног значаја на десној обали Дунава;
- изградња новог општинског пута од Пожаревца према насељу Набрђе, оријентационе дужине (до границе ПГР-а Пожаревац) око 2 km;
- изградња новог општинског пута, по траси некатегорисаног пута, између Кличевца и насеља Курјаче (општина Велико Градиште), оријентационе дужине око 4 km; стационажа прикључка новог општинског пута на постојећи државни пут ДП-105 је око km 7+095;
- изградња општинског пута у јужном делу Планског подручја између насеља Пољана (са оријентационом стационажом прикључка на државни пут ДП-103 km 18+988) и насеља Шљивовац (општина Мало Црниће) са дужином од око 2,1 km; и
- регулација старог корита реке Млаве; реконструкција и санација мостова на Млави према приоритетима и у складу са могућностима локалне заједнице.

Приликом пројектовања и изградње нових општинских путева користити принцип максималног коришћења постојећих некатегорисаних путева са минимизацијом новог заузимања пољопривредног, шумског земљишта и сл. али са обезбеђењем елемената за безбедна кретања корисника.

Реконструкција и рехабилитација постојећих општинских путева реализоваће се у постојећим коридорима, по приоритетима одређеним кроз планове јединица локалне самоуправе и у складу са економским могућностима локалне заједнице.

За период после 2022. године и потенцијалног измештања насеља Острово, Батовац и Дубравица (због евентуалне експлоатације западног лигнитског лежишта "Дубравица"), резервише се и коридор за изградњу општинског пута дужине од око 3,1 km, на потезу између постојећег државног пута I реда бр.107б и насеља Брежане, чиме ће се остварити континуитет у локалним кретањима на правцу Костолац–Петка–Брежане.

Изградња нових путева, као и реконструкција постојећих треба да буде у складу са важећим законима, условима и техничким прописима за пројектовење ванградских путева предвиђеног ранга (Табела 10).

*Табела 10. Услови за пројектовање мреже ванградских путева**

Пројектни елементи	Категорија пута			
	Државни путеви I реда		Државни путеви II реда	Општински путеви
	Аутопутеви	Остали државни путеви I реда		
Рачунска брзина Vмин (km/h)	>100	100 (80)	80(60)	60(40)
Хоризонталне кривине Rмин (m)	>450	450 (250)	250 (120)	120 (45)
Подужни нагиб імакс(%)	5	5(6)	6(8)	8(10)
Ширина коловоза (m)	2x3,75 (2x3,5) по смеру	2x3,5 (2x3,25)	2x3,25 (2x3,0)	2x2,75
Ширина ивичне траке (m)	0,5-1,0	0,35	0,25-0,35	0,25 (0,20)
Ширина банкине (m)	2x1,5	2x1,5	2x1,5	2x(1,00-1,25)
Ширина риголе (m)	2x(0,6-1,0)	2x(0,6-1,0)	2x(0,6-1,0)	2x(0,6-1,0)
Коловозна конструкција	савремена флексибилна	савремена флексибилна	савремена флексибилна	савремена флексибилна
Ширина заштитног појаса са обе стране пута (m)	40	20	10	5

**Напомена: Основни елементи предложени су на основу Закона о јавним путевима (С.Г.РС бр.101/2005 и 123/07) и Правилника о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута (С.Г.РС бр. 50/2011)*

Осим изградње, реконструкције и рехабилитације путева, на целој мрежи (посебно на мрежи општинских путева) треба извршити успостављање или замену дотрајале саобраћајне сигнализације.

У Табели 11 дате су укупне дужине предложених државних и општинских путева на којима треба извршити интервенције као и оријентациони биланс површина за изградњу нових деоница путева у планском периоду.

Реализацијом предложеног концепта развоја путне мреже, укупна дужина државних путева на Планском подручју износиће око 126 km, од чега је око 32 km I, а око 94 km II реда. Мрежа општинских путева ће се са постојећих 65 km повећати на око 112 km, али треба имати у виду да је значајан део општинских путева настао прекатегоризацијом државних путева (око 28 km).

Табела 11. Планиране интервенције на путној мрежи у планском периоду и оријентациони биланс површина

		Коридор пута		Појас пута*	
	Дужина (km)	Ширина (m)	Површина (ha)	Ширина (m)	Површина (ha)
Путеви које треба изградити					
Државни пут II реда са пешачко-бициклистичком стазом	28,5	200	570,00	Око 25	71,25
Државни пут II реда	9,0	40	36,00	20	18,00
Општински пут	20,1	20	40,20	10	20,10
Укупно	**57,6**		**646,20**		**109,35**
Путеви које треба укинути/ изместити					
Општински	3,6	-		-	
Путеви које треба реконструисати					
Некатегорисани у општински	3,0	20	6,00	10	**3,00**
Укупно на Планском подручју			652,20		***112,35***

**Напомена: Ширина путног појаса је оријентациона*

Табела 12. Дужина категорисане путне мреже 2008/2022. године

Подручје	Укупна дужина (km)		Државни путеви I реда (km)		Државни путеви II реда (km)		Општински путеви (km)	
	2008.	2022.	2008.	2022.	2008.	2022.	2008.	2022.
Град Пожаревац	179	238	43	32	71	94	65	112

Укупна категорисана путна мрежа на Планском подручју (државни и општински путеви) имаће дужину од око 238 km, а густина мреже ће са постојећих 36,7 km/100 km^2 бити повећана на око 48,8 km/100 km^2.

Када су у питању остали објекти саобраћајне инфраструктуре, везани за развој друмског саобраћаја, овим Планом задржавају се постојеће локације станица за снабдевање горивом а изградња нових није планирана. Уколико се у наредном планском периоду укаже потреба за изградњом нових станица за снабдевање горивом, њихов положај и капацитети ће бити одређени кроз израду одговарајуће планске документације.

Осим развоја мреже путева, планиран је и даљи развој и унапређење јавног друмског путничког саобраћаја (приградског и градског) кроз увођење нових линија и прилагођавање редова вожње циљним корисницима (школска популација, радни контигент и сл.). Унапређење и фаворизовање јавног превоза путника дугорочно може утицати на видовну расподелу путовања становника и смањење употребе путничких аутомобила, што ће допринети смањењу негативних ефеката које индивидуални друмски саобраћај носи са собом (смањење буке, аерозагађења и сл). У складу са Законом о јавним путевима и пратећим подзаконским актима, предвиђена је и изградња и опремање ниша на стајалиштима јавног превоза у коридорима јавних путева. Изградња ниша ће утицати на ефикасније одвијање јавног превоза и повећање безбедности свих учесника у саобраћају.

Мрежа железничких пруга

У складу са Просторним планом Републике Србије (Службени гласник РС бр. 88/10) и развојним плановима ЈП-а "Железнице Србије", на подручју града Пожаревца предвиђено је следеће:

- реконструкција и модернизација железничке пруге Мала Крсна–Пожаревац–Бор–Распутница 2 (Вражогрнац) у постојећем коридору, која подразумева грађевинску реконструкцију и изградњу стабилних постројења електричне вуче, како би она постала електрифицирана железничка пруга на целој својој дужини; неопходно је и подизање нивоа осигурања у регулисању железничког саобраћаја увођењем АПБ (аутоматски пружни блок) система осигурања;
- реконструкцијом и модернизацијом регионалне пруге Мала Крсна–Вражогрнац (деонице од Пожаревца) треба омогућити следеће: слободан профил за саобраћај возила са товарним профилом УИЦ-ГЦ и лаке моторне путничке возове, највећи дозвољени притисак по осовини возила 22,5 тона, највећи дозвољени пристисак по пружном метру 8,0 тона, највећу дозвољену брзину за саобраћај путничких моторних возова 100 km/h; и
- железница задржава железничко земљиште и коридоре свих раније укинутих пруга.

Реконструкција и модернизација железничких капацитета (пруга и постројења) треба да буде урађена уз поштовање свих услова и норматива из Закона о железници (''Службени гласник РС'', бр. 18/05) и одговарајућих пратећих правилника.

ЈП "Железнице Србије" није исказала интерес за реконструкцију локалне железничке пруге Пожаревац–Костолац (у складу са условима надлежног јавног предузећа, железница задржава коридоре свих укинутих пруга па је на графичким прилозима овог Плана приказана постојећа траса), међутим постоји заинтересованост субјеката електропривреде и рударства за поновно стављање ове јавне пруге у функцију. Оспособљавање локалне пруге за саобраћај (реконструкцијом, рехабилитацијом и изградњом), поред економичнијег вида транспортовоња робе, ефекте би имало и на целокупни

транспортни систем Планског подручја, јер би дошло до прерасподеле дела транспорта робе и људи са друмског на железнички саобраћај. На постојећој путној мрежи дошло би до ослобађања од дела теретних токова а самим тим би дошло и до знатног повећања квалитета животне средине у непосредном окружењу.
Евентуална реконструкција, модернизација и изградња локалне пруге Пожаревац – Распутница Сопот Пожаревачки – Костолац, као и продужење пруге до будућег робног пристаништа код ТЕ "Костолац А", биће дефинисана разрадом кроз одговарајућу планску и техничку документацију, уз услов да предметна пруга не пролази кроз централни део насеља Костолац и да број укрштаја са путном инфраструктуром буде сведен на минимум.
У складу са развојним плановима експлоатације угља у Костолачком басену и производње електричне енергије, планирано је повезивање ТЕ "Костолац Б" на постојећу железничку мрежу индустријском пругом која почиње од станице Стиг, прелази преко благо нагнуте равнице према Дрмну, користећи постојећи простор бившег индустријског колосека у дужини од око 7 km. Након напуштања локације бившег колосека траса иде паралелно са монтажним плацем, а у наставку поред насеља Дрмно, обилазећи га са западно-северозападне стране, до ТЕ "Костолац Б". Укупна дужина планиране индустријске пруге износи око 14 km, а укључујући и све колосеке у оквиру ТЕ "Костолац Б", око 23 km. Електрификација нове индустријске пруге није планирана.
За повезивање енергетских комплекса на јавну железничку пругу урађена је Претходна студија оправданости са Генералним пројектом изградње индустријског колосека од ТЕ "Костолац Б" до постојеће железничке мреже за потребе ПД "Термоелектране и копови Костолац" а детаљна разрада коридора предвиђене индустријске пруге Стиг–Дрмно–"Костолац Б" је саставни део Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена.

Железнички робно транспортни терминали

Свака железничка станица отворена за пријем и отпрему робе на прузи Мала Крсна–Пожаревац–Бор– Распутница 2 (Вражогрнац) представља потенцијални робни терминал.
Железница има на располагању велике површине земљишта и складишног простора на квалитетним локацијама у непосредној близини постојећих железничких станица. Развојем друштва и транспорта дошло је до промене структуре и обима превоза железницом, па самим тим и до промене потражње за железничким превозним услугама. Промене на транспортном тржишту железница тежи да прати својим прилагођавањем (организационим променама) потребама корисника превоза.
Планира се да се на постојећим железничким станицама, на местима где тржиште то захтева, организују железнички робно транспортни терминали, намењени за пружање складишних, манипулативних и превозних услуга локалној привреди, као и могућност комбинованог и контенерског транспорта, уз употребу мобилних контенерских манипулатора, а све због пружања комплетних железничких превозних услуга.

Луке и пристаништа

Планско подручје има изванредан положај у погледу могућностима за развој, како путничког, тако и теретног речног саобраћаја и транспорта. Као своје границе има реку Дунав на северу (део европског коридора VII) која је пловна на целој својој дужини, реку Велику Мораву на западу, која је у границама Плана, такође, пловна и у одређеној мери се може искористити за развој речног саобраћаја, а кроз подручје протиче и река Млава која се одређеним технолошким решењима у делу тока од ТЕ "Костолац Б" до ушћа у Дунав, такође, може користити за развој овог вида саобраћаја.
Према Просторном плану Републике Србије, на овом подручју није планирана изградња јавних лука и пристаништа од ширег, међународног и државног значаја, али је истакнута потреба за унапређење и развој речног транспорта кроз изградњу јавних лука и пристаништа од значаја за локалне заједнице и то:
- луке за сопствене потребе – луке које би градила индустријска предузећа, које су националног значаја; и
- луке за мале бродове – марине, које би се градиле приватним капиталом.

У складу са развојним плановима рударских активности и плановима ТЕ-КО "Костолац", као и у складу са плановима активирања и валоризације туристичких потенцијала, на Планском подручју је предвиђена изградња следећих објеката речног транспорта:
- робно пристаниште на дунавском каналу у Костолцу, поред ТЕ "Костолац А";
- путничко пристаниште на Дунаву, у непосредној близини постојећег спортско-туристичког аеродрома (реконструкција, рехабилитација и осавремењавање постојећег пристаништа);
- марина на Дунаву, низводно поред путничког пристаништа;
- прелаз за скеле на Дунаву (на локацији Дубравица); и
- путничко пристаниште и марина на десној обали Велике Мораве у близини Љубичевског друмско-железничког моста.

Оптимални капацитети, микро локација и потребне површине за изградњу планираних пристаништа и марина на подручју Плана дефинисаће се одговарајућом планском и техничком документацијом.
Већина предложених локација за изградњу нових и осавремењавање постојећих путничких пристаништа и марина је повезана постојећим или планираним јавним путевима. Планирана робна пристаништа су, првенствено, намењана за

потребе термоенергетског комплекса (допремање и отпремање робе), а повезаност пристанишних капацитета и објеката термоелектрана биће остварена изградњом интерних саобраћајница.

Остали видови саобраћаја

Када је у питању развој осталих видова саобраћаја на Планском подручју, планирано је следеће:

- постојећи спортско–туристички аеродром, лоциран између Костолачког рукавца и десне обале Дунава, задржава се на постојећој локацији и са постојећом функцијом; у наредном планском периоду, у складу са општим развојем и могућностима, потребно је извршити рехабилитацију полетно-слетне стазе и осавремењавање техничких уређаја и опреме; предвиђена је израда претходне студије оправданости за нови спортско-туристички аеродром на локацији у близини Љубичева; планирана је и изградња хелидрома у оквиру грађевинског подручја Пожаревца и грађевинског подручја Костолца а тачне локације ће бити утврђене у сарадњи локалне управе и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- у оквиру планираног саобраћајног коридора који се простире уз десну обалу Дунава, од границе са територијом града Смедерево према Раму у општини Велико Градиште, предвиђена је и изградња пешачко-бициклистичке стазе у циљу фаворизовања излетничког, рекреативног и туристичког саобраћаја; изградњом ове стазе до Рама остариће се веза са основном трасом транс-европске бициклистичке руте (Еуровело 6) која се пружа левом обалом Дунава до Ковина, а у наставку рута се пружа десном обалом Дунава према Црном мору; и
- дугорочно, поред изградње бициклистиких стаза на подручју града Пожаревца и градског насеља Костолац (разрада кроз одговарајућу планску и урбанистичку документацију), предвиђа се развој бициклистичког саобраћаја изградњом стаза које ће повезивати градско подручје Пожаревца са планираном стазом на десној обали Дунава; трасе бициклистичких коридора утврдиће се одговарајућим плановима.

4.2. Коришћење вода и водопривредна инфраструктура

Концепција развоја хидротехничких система је усклађена са стратегијом ППРС и ВОС према којој се на јединственом водопривредном простору Србије развијају две класе система: **регионални системи** за снабдевање водом насеља и **речни системи** – у оквиру којих се реализују објекти и мере за интегрално коришћење, уређење и заштиту вода. На Планском подручју су већ оформљени подсистеми у оквиру поменуте две класе система.

(1) Пожаревачки водоводни подсистем формира се у оквиру Моравско-млавског регионалног система за обезбеђивање водом насеља. Основна конфигурација Пожаревачког водоводног подсистема је већ реализована, те су даље активности – проширење обухвата водоводног система на нова насеља и изворишта – концепцијски потпуно усклађене са развојем Моравско-млавског регионалног система.

(2) У оквиру Речног система Велике Мораве, на подручју града Пожаревца реализује се подсистем на најнизводнијој деоници Велике Мораве, коју уоквирују пет заштитних касета: на десној обали – Дубровачка касета и касете Брежане и Драговац, на левој обали две касете – Годоминска касета и касета Осипаоница – Лозовик. Тај подсистем доњег тока Велике Мораве има заокружену конфигурацију са гледишта објеката заштите од поплава (насипи, дренажни системи), а биће допуњаван радовима који треба да прате планирану изградњу ХЕ Љубичево у оквиру моравског система хидроелектрана. Ради се о надвишењу и ојачању већ постојећих заштитних насипа да могу да приме трајан успор, допуни система за контролу режима подземних вода у приобаљу (магистрални дренажни канал дуж насипа), као и мерама заштите вода. Кључна мера заштите квалитета вода је реконструкција и проширење канализационог система Пожаревца, обнова и повећање капацитета ППОВ Пожаревца, као и регулационо и еколошко уређење реципијента – канала Пожаревац–Брежане. У мере заштите квалитета вода спада и неопходна санитација и каналисање више мањих насеља.

(3) У оквиру Речног система Ток Дунава потпуно је дефинисан систем коришћења вода, уређења корита и приобаља на читавом меродавном потезу Дунава. Тај заштитни систем, кога чине насипи димензионисани за заштиту од поводња Дунава вероватноће 1% и системи заштите приобаља, у будућности ће се само обнављати и допуњавати, како би се остваривали захтевани критеријуми заштите. Та деоница речног система Дунава допуњаваће се објектима за заштиту квалитета вода – реализацијом ППОВ у Костолцу, али и у меродавном ширем окружењу (ППОВ Смедерево, US Steel). У делу приобаља Дунава где се предвиђа развој површинског копа "Дрмно" потребно је извршити реконструкцију система одбране приобаља од успора вода Дунава кроз синхронизовану израду техничке документације за водопривредне и рударске активности.

Снабдевање водом. У зони утицаја површинских копова и њихових система за одводњавање дошло је до поремећаја режима површинских вода. Ти поремећаји у низу сеоских насеља отежавају или онемогућавају индивидуално снабдевање водом. Тај процес ће се временом погоршавати у зони копа "Дрмно" (Кличевац), док ће се стање поправити након рекултивације у зонама где су завршене рударске активности. То ће се решавати истовременим деловањем у два правца: (1) даљи развој Пожаревачког водовода и његово прерастање у Пожаревачки подсистем у оквиру Моравско-млавског регионалног система за снабдевање водом насеља и (2) реализација локалних водовода тамо где се могу обезбедити локална изворишта доброг квалитета (Брадарац, Маљуревац, Бубушница, Кличевац и друга насеља).

Скица 6. Концепт дистрибуције водоводног система Пожаревца

Извор: Генерални пројекат водоснабдевања општине Пожаревац, Институт за водопривреду "Јарослав Черни", 2007. године

Пожаревачки водоводни систем, који сада снабдева Пожаревац и Костолац, као и села Ћириковац, Кленовик, Петка, село Костолац и Дрмно, и даље ће се наслањати на следећа изворишта: • "Кључ", у моравском алувиону, укупног рачунског квалитета око 300 L/s, у коме су већ успостављени прописани режими заштите на око 40 ha; • "Ловац", у алувиону Дунава оквирног капацитета око 100 L/s; • "Меминац", које се сада не користи, али кога и даље треба штитити као потенцијално изворište, јер је могућа његова ревитализација; • "Петка", које је сада угрожено радовима, али које и даље треба штитити, као потенцијално важно изворište; • "Забела", капацитета око 30 L/s, које ће се временом укључити у обједињени систем ПВ; и • "Јагодица", на горњем Костолачком острву. С обзиром на потенцијалне резерве угља, нафте и гаса на Горњем Костолачком острву приликом избора локације за објекте ППВ-а, резервоара и пумпне станице за коришћење воде из изворишта "Јагодица" обезбедити сарадњу са органима надлежним за рударство и енергетику.

Треба имати у виду и могућност коришћења релативно великих количина вода које се из дренажних бунара, распоређених по ободу копа, испумпавају из подземних слојева и упуштају у рецидијент водотока, уз непходне провере квалитета вода, услова коришћења и начина управљања изворištем и контроле санитарно-хигијенских параметара.
Пожаревачки водовод имаће прстенасту структуру у језгру конзумног подручја, са изворištима која се налазе на крајевима система и са магистралним крацима према насељима по ободу. Системом резервоара у оквиру основног водоводног прстена и на главним магистрални одвајцима, остваривање се добра хидрауличка стабилност система. Треба остварити укупну запремину резервоара такву да специфична запремина по кориснику не буде мања од 300 L. Обновом мреже Пожаревачки водовод треба да губитке сведе на мање од 20% и да специфичну потрошњу доведе у границе не веће од око 250 L/корисник·дан. Уз такве услове, који су реални и оствариви након реконструкција система, али и након увођења реалне цене воде[10], оцењује се да ПВ може и око 2022. године да са захтеваном високом обезбеђеношћу подмирује потребе тог важног водоводног система искључиво из подземних вода. Очекује се да би у том временском пресеку захтев конзума у дану максималне потрошње био не већи од 560 L/s.
За развој Пожаревачког водовода (ПВ) важни су и следећи услови: • уколико се на ПВ прикључује насеље које је до тада имало властити локални водовод, чије се изворište коповима физички не уништава, то изворište треба сачувати за коришћење у евентуалним хаваријским ситуацијама; • сви потрошачи у систему треба да имају своје водомере; и • мерним системом у чворовима и гранама система треба систем учинити хидраулички осмотривим, како би се обезбедило стално праћење потрошње у појединим деловима система и губици у мрежи.

Каналисања насеља и квалитет вода. Полазишта су: • принцип стриктне сепарације канализација; • реконструкција и проширење обухвата канализације за отпадне воде градског насеља Пожаревац и гравитирајућих насеља; • проширење кишне канализације; • уређења канала Пожаревац – Брежане као главног одводника; • реконструкција и проширење ППОВ, са механичким и биолошким пречишћавањем; • реконструкција и проширење обухвата канализације за отпадне воде насеља Костолац и гравитирајућих насеља Кленовник и Петка; • реализација ППОВ Костолац на планираном месту крај канала за одвођење топле воде из ТЕ; • предузећа из индустријске зоне Пожаревца могу да упуштају отпадне воде у градски колектор који води према ППОВ, под условом да предтретманом исте доведу до нивоа МДК који је прописан Правилником; • предузећа која променом пречишћавањем отпадних вода у свом кругу исте доведе до нивоа МДК који је прописан за IIб класу, могу пречишћене воде упуштати непосредно у Брежански канал; • сеоска насеља, посебно она која се налазе у низу дуж обале Млаве могу реализовати заједничке групне канализационе системе са ППОВ компактног типа; и • домаћинства која због свог положаја не могу да се прикључе на канализационе системе обавезна су да проблем отпадних вода реше прописним вододрживим септичким јамама.

Вода за технолошке потребе. Начин снабдевања водом технолошких корисника (термоелектрана и индустрије) прописан је у ППРС: За те потребе вода се захвата из речних система и за ту сврху се не могу користити аквифери воде која имају карактер изворишта за снабдевање насеља. Начин обезбеђења воде за снабдевање термоенергетике је успешно решен на постојећим ТЕ – довођењем воде из главног тока Дунава једним, а одвођење загрејане воде другим, посебним коритом. Тај начин снабдевања водом се задржава и при проширењу термоенергетских капацитета.

Хидроенергетско коришћење вода. Услови хидроенергетског коришћења Дунава су потпуно детерминисани Конвенцијом о експлоатацији система по режиму ‘’69,5 и више’’, који предвиђа могућност подизања успора на ушћу Нере до коте 70,40 mнм. За хидроенергетско коришћење је предвиђена и В.Морава, где се као најнизводнија у каскади од пет планираних ХЕ на Великој Морави предвиђа изградња ХЕ “Љубичево” на km 25+00. Планиран успор од ХЕ Љубичево нема хидрауличке интеракције са зоном у којој се реализују површински копови.

Пловидбена инфраструктура. Повољни пловидбени услови на Дунаву омогућавају изградњу: (1) луке за ТЕ-КО ‘’Костолац’’, са опцијама: • на току Дунава, у зони села Костолац; • у каналу за довод хладне воде до ТЕ, багеровањем оспособљеном за ту сврху; • на В.Морави код Љубичевског моста; (2) пристаништа за ‘белу флоту’ на Костолачком острву у близини спортског аеродрома; (3) марина: • на Дунаву на Костолачком острву наспрам Стојкове аде; и • у некој од старача В. Мораве, наменски уређене за ту сврху.

Заштита од вода. Систем заштите од вода је реализован и потребни су радови на одржавању и на допуни система - уколико дође до погоршања режима великих вода. Насипи Дунава и доњег тока В.Мораве су димензионисани за поводањ вероватноће 1%. Заштитна висина насипа је реализована у опсегу 1,2÷1,7 m, али су делом већ смањене због деловања процеса засипања и морфолошких деформација корита. Исте критеријуме треба спровести и на В. Морави. Треба поново анализирати рачунске велике воде (ранија анализа је рађена током пројектовања ХЕ Ђердап 1 и преиспитати поузданост заштитних система. Заштита приобаља од великих вода Млаве треба да има исти степен поузданости (1%), а копове локално бранити од поводања вероватноће 0,2%. Због планираних рударских радова у близини десне обале Дунава, неопходно је извршити преиспитивање и реконструукцију система заштите приобаља од успора вода Дунава.

[10] Реална цена воде је обавезујући услов, без кога се не могу остварити циљни захтеви у домену снабдевања насеља водом. Та цена подразумева да се њоме покривају сви трошкови просте репродукције, трошкови заштите изворишта, као и око 30% од трошкова проширене репродукције, како би се покрили трошкови истраживања и пројектовања.

4.3. Енергетска инфраструктура

Електро-енергетска инфраструктура

Будући развој енергетске инфраструктуре треба да буде подређен остваривању циљева просторног развоја и еколошко-просторне заштите и уређења на Планском подручју. У свим инфраструктурним системима (електроводови, топловоди, нафтоводи, гасоводи), пренос, дистрибуција и коришћење енергије треба да се одвијају у складу с принципима и критеријумима одрживог развоја.
Развој преносне мреже на Планском подручју мора да прати растуће потребе за електричном енергијом. У циљу сигурнијег и поузданијег снабдевања потрошача у планском периоду до 2015. године наставиће се даљи развој реконструкцијом ТС 110/35 kV Пожаревац и далековода 110 kV Београд 3–Костолац.
У периоду до 2022. године, доћи ће до уласка у погон новог блока од 600 MW, алтернативно 2 x 350 MW (2019/20. године) са надкритичним параметрима. Расположива слободна поља 400 kV у разводном постројењу "Дрмно" омогућавају да се прикључи нови блок. За његово прикључење потребно је опремити поља бр.3. разводног постројења новом опремом, на начин да се оформи ново генераторско поље прикључено на оба сабирничка система. У овако опремљено поље увела би се спојна веза према одговарајућем блок-трансформатору нове генераторске јединице, и извршило прикључење новог термо-блока на преносну мрежу.
Анализе у Студији перспективног развоја високонапонске преносне мреже ЕМС у периоду 2020.(2025.) година показале су да сагледавани расплет 400 kV далековода из РП "Дрмно" омогућава задовољавајући ниво сигурности у пласману снаге ТЕ "Костолац Б", и у периоду када буде изграђен трећи блок.
Када су у питању прикључни далеководи указује се да ће далеководи 400 kV (ДВ 401/1 и ДВ 401/2), који данас повезују РП "Дрмно" са ТС Београд 8 и ХЕ Ђердап 1, због старости морати да се ревитализују, како би се повећала њихова поузданост у експлоатацији и истовремено омогућили услови за несметан пласман производње "ТЕ Костолац Б" у будућности.
На основу "Студије перспективног развоја" коју је урадио Институт "Никола Тесла" из Београда показује се неопходност што хитније изградње ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" са прикључним двоструким 110 kV водом.
Локација ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" планирана је код хиподрома у Пожаревцу на катастарској парцели бр. 6874/4 к.о. Пожаревац. На 110 kV напонском нивоу ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" предвиђено је спољно постројење са два система сабирница и укупно пет поља (2ТР + 2ДВ + 1РЕЗ). Трансформација 110/35/10 kV је са два енергетска трансформатора снаге 31,5/31,5/10,5 MVA. Постројења 35 kV и 10 kV предвиђена су за унутрашњу монтажу. Постројење 35 kV предвиђено је са 20 ћелија (2ТР + 2М + 1СП + 8ДВ + 7РЕЗ), а постројење 10 kV са 40 ћелија (2ТР + 2М + 1СП + 2КТМ + 19ДВ + 14РЕЗ).
ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" се прикључује на постојећи дупли 110 kV надземни вод ТЕ Костолац – ТС 220/110 kV "Смедерево 3" (постојећи далековод 110 kV 1144 А и 1144 Б) између сеоских насеља Живица и Брежане. Од постојећег дуплог 110 kV надземног вода ТЕ Костолац – ТС 220/110 kV "Смедерево 3" до ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" потребно је изградити дупли далековод 110 kV на челично-решеткастим стубовима 2 x (3 x AlČe 240/40mm^2) са OPGW ужетом. Укупна дужина прикључног дуплог 110 kV надземног вода за ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" износи око 6km.
Трафостаница је предвиђена за потребе напајања електричном енергијом индустријске зоне града Пожаревца, као и двоструког напајања постојећих ТС 35/10 kV у граду Пожаревцу и побољшања напајања потрошача на ширем подручју града Пожаревца. У првој фази предвиђено је напајање постојећих трафостаница 35/10 kV и 10/0,4 kV у Пожаревцу, са укупном једновременом снагом од 18 MW. У другој фази предвиђа се напајање будуће нове индустријске зоне која се процењује на додатних једновремених 20 MW. Тиме би се знатно растеретила ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" са тренутним режимом оптерећења од 55 MW, а које у појединим периодима превазилази и 90% инсталисане снаге. Обзиром да ТС 110/35kV "Пожаревац 1" не карактерише фактор сигурности N-1, изградњом ТС 110/35/10kV "Пожаревац 2" би се значајно побољшала поузданост напајања потрошача.
У циљу двостраног напајања ТС 110/35 kV "Велико Градиште" једна од варијанти је изградња 110 kV надземног вода Дрмно – Велико Градиште чија би траса највећим делом била паралелна са трасом постојећег 110 kV надземног вода, којим се напаја ТС 110/35 kV "Велико Градиште". Друга варијанта је изградња 110 kV надземног вода Нересница – Велико Градиште.

Мрежа 35 kV
Планирани кабловски расплет 35 kV **ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2"**:
- два кабла (2 x 0,55 km) типа XHE 49-A 4 x (1 x 150 mm2), 35 kV и оптички кабал за напајање дела постојећег двоструког 35 kV далековода који иде према ТС 110/35kV "Пожаревац 1".
- два кабла типа XHE 49-A 4x(1x150mm2), 35 kV и оптички кабал за напајање ТС 35/10 kV "Пожаревац 3 – Центар". Са ова два кабла моћи ће да се пренесе снага од 39MVA према ТС 35/10 kV "Пожаревац 3". Траса кабла: • 1. варијанта (2,8 km): ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2"–Улица Моравска–Улица Немањина–Улица Љубовијска–Булевар–ТС 35/10 kV "Пожаревац 3"; • 1.а. варијанта (2.75 km): ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2"–Улица Моравска–Улица Немањина–Улица Таковска–преко Улице Лењинове и Воје Дулића–пролаз између музеја и галерије – ТС 35/10 kV "Пожаревац 3"; и • 2. варијанта (3.6 km): ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2"–улица Моравска–улица Партизанска–улица

Вељка Влаховића–Пионирски трг–улица Немање Томића–улица Боже Димитријевића–Улица Војвођанска–улица Југовићева–ТС 35/10kV "Пожаревац 3";

- четири кабла (4 x 2km) типа XHE 49-A 4x(1 x 150 mm2), 35kV и оптички кабал за напајање ТС 35/10 kV "Пожаревац 2"; сва четири кабла биће повезана на сабирнице 35 kV у ТС 35/10 kV "Пожаревац 2"; са два кабла моћи ће да се пренесе снага од 39 MVA и напајаће ТС 35/10 kV "Пожаревац 2", а са друга два кабла који ће такође моћи да пренесу снагу од 39 MVA напајаће се РП 35 kV "Стара", тј. ТС 35/10 kV "Пожаревац 4" и ТС 35/6 kV "Шећерана"; на овај начин напајање ових ТС биће при нормалном уклопном стању из нове ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" док ће резервирање њиховог напајања у хаваријским условима бити преко двоструког далековода 35 kV из ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2";
- два кабла (2 x 2,5 km) типа XHE 49-A 4x(1 x 150 mm^2), 35 kV и оптички кабал за напајање ТС 35/10 kV "Пожаревац 1 – Север"; са ова два кабла моћи ће да се пренесе снага од 39 MVA према ТС 35/10 kV "Пожаревац 1"; траса кабла: ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2"–Улица Моравска–Улица Партизанска – Улица Дунавска – ТС 35/10 kV "Пожаревац 1"; и
- кабал типа XHE 49-A 4x(1 x 150mm2), 35 kV и оптички кабал за попречну везу од ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" (РП 35kV "Стара") до ТС 35/10 kV "Пожаревац 3–Центар"; Са овим каблом моћи ће да се пренесе снага од 20 MVA; траса кабла: • 1. варијанта (2,8 km): ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" (РП 35 kV "Стара")–улица Ђуре Ђаковића–улица Косте Абрашевића–улица Кнез Милошев венац–улица Поречка–улица Хајдук Вељкова–улица Јована Шербановића–ТС 35/10 kV "Пожаревац 3"; • 2. варијанта (2,2 km): од ТС 35/10 kV "Пожаревац 2" (РП 35 kV "Стара") кроз ровове у које су тренутно уграђене старе водоводне цеви до ТС 35/10 kV "Пожаревац 3"; и • 2.а. варијанта (2,25 km): од ТС 35/10kV "Пожаревац 2" (РП 35kV "Стара")–ровови у које су тренутно уграђене старе водоводне цеви – градски парк–ТС 35/10kV "Пожаревац 3"

ТС 35/10 kV "Звезда" (2 x 8 MVA) предвиђена је северно од града између ТС 110/35kV "Пожаревац 1" и ТС 35/10 kV "Пожаревац 1" у сектору према којем се очекује ширење града. Према предложеном решењу нова ТС прикључује се на један од два постојећа вода ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" - ТС 35/10 kV "Пожаревац 1", пошто се они претходно раздвоје и уведу у посебне ћелије 35 kV и у ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" и у ТС 35/10kV "Пожаревац 1". За прикључење ТС 35/10 kV "Звезда" на постојећи вод 35kV, зависно од тачне микролокације, потребно је до 2 x 0,7 km каблова IPHO-04A-185mm^2. У нормалном погону нова ТС би се напајала из ТС 110/35 kV "Пожаревац 1". Резервно напајање, за ову нову ТС, као и постојећу ТС 35/10 kV "Пожаревац 1", обезбеђује се из ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2" планираним водовима 35 kV који ће повезати ТС 35/10 kV "Пожаревац 1" са ТС 110/35/10 kV "Пожаревац 2".

С обзиром да је прогнозирано вршно оптерећење на подручју које се сада напаја из ТС 110/35kV "Пожаревац 1" у 2020. години око 86,4 MVA, намеће се потреба да се у градској зони, поред ТС 35/10kV "Звезда", изгради још једна ТС 35/10 kV. Та нова ТС је у "Студији перспективног развоја" названа **ТС 35/10kV "Пожаревац 5"** (2 x 8 MVA). Њена локација, због неизвесности у којим правцима ће град да се шири, није за сада прецизно одређена. То може бити урађено после израде и усвајања просторног и урбанистичког плана развоја града Пожаревца.

У циљу двостраног напајања за **ТС 35/10 kV "Костолац 1" и ТС 35/10 kV "Костолац 2"** планирана је изградња надземног вода 35 kV од ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" до ТС 35/10 kV "Костолац 2", дужине око 7,5 km са проводницима AlČe 95 mm^2. Истовремено се повећава и сигурност напајања ТС 35/10 kV "Завојска". Без тога вода, при испаду вода ТС 110/35kV "Костолац" - ТС 35/10 kV "Костолац 1" без напајања остаје цело подручје Костолца.

У циљу резервног напајања за **ТС 35/10kV "Мајиловац"**, која се сада напаја радијално из ТС 110/35 kV "Велико Градиште" потребна је изградња надземног 35 kV вода од ТС 35/10 kV "Мајиловац" до постојећег 35 kV надземног вода Братинац – Чешљева Бара у дужини 5,4 km са AlČe 95 mm^2. Са становишта напајања мреже 10 kV у зони Мајиловца, овај вод не спада међу приоритетне, пошто се свим потрошачима у тој зони може обезбедити, при испаду вода Велико Градиште – Мајиловац, напајање из правца ТС 35/10 kV "Чешљева Бара" и ТС 35/10 kV "Братинац" преко постојећих и планираних водова 10 kV. Значајнија улога овог вода била би да уколико се пролонгира изградња резервног вода 110 kV за напајање ТС 110/35 kV "Велико Градиште", обезбеди резервно напајање за што већи број потрошача везаних за ту ТС при испаду постојећег вода 110 kV Рудник 1 – Велико Градиште. Наиме у том случају преко овог новог вода 35 kV на ТС 110/35 kV "Пожаревац 1" могла би се пребацити ТС 35/10 kV "Мајиловац" и једна од две ТС 35/10 kV у Великом Градишту.

Због потребе развоја површинског копа "Дрмно", односно, подизања капацитета са садашњих 9 на 12 милиона тона угља годишње у 2018. години, потребно је изградити нове трафостанице на одговарајућим локацијама. Списак нових трафостаница се налази у Табели 13.

Табела 13. Списак ТС које ће бити изграђене до 2022. године у рударско-енергетском комплексу

Ред. бр.	Корисник објекта	ОБЈЕКАТ	Бр. ТР	Преносни однос	Инсталисана снага (MBA)	У погону од
ТС 110 kV и 35 kV						
1.	РБ КОСТОЛАЦ	РУДНИК 4	ТР1	110/6,3	16,0	2013
			ТР2	110/6,3	16,0	2013

Ред. бр.	Корисник објекта	ОБЈЕКАТ	Бр. ТР	Преносни однос	Инсталисана снага (MBA)	У погону од
2.	РБ КОСТОЛАЦ	РУДНИК 5	ТР1	110/6,3	16,0	2016
			ТР2	110/6,3	16,0	2016
			ТР3	110/6,3	16,0	2016
3.	РБ КОСТОЛАЦ	ТС МО2	ТР1	35/6,3	6,3	2011
			ТР2	35/6,3	6,3	2011
4.	РБ КОСТОЛАЦ	ТС МО3	ТР1	35/6,3	6,3	2019

Гасоводна инфраструктура

У "Студији гасификације Пожаревца, Стига и Кучева" (Удружење за гас, Београд,1999. године) снабдевање подручја града Пожаревца гасом разматрано је из два правца: северног и јужног.
Северни правац је везан за магистрални прстен (магистрални гасовод) Сента – Мокрин – Елемир – Панчево – Смедерево веза магистрални гасовод Велика Плана. Тај гасовод ДН 300 је на деоници Панчево–Смедерево изграђен за радни притисак од 40 бара. Подизање притиска до максималних вредности на тој деоници није могуће због нелегално изграђеног насеља у заштитној зони гасовода.
Због тога је изабрана јужна варијанта снабдевања са магистралног гасовода у Великој Плани путем већ изграђеног гасовода РГ 08-01 пречника ДН 300 и максималног притиска 50 бара који служи за снабдевање Смедерева. Узимајући у обзир положај РГ 08-01 Велика Плана – Смедерево, најповољнија локација прикључка на разводном гасоводу РГ 08-01 је код ГРЧ Осипаоница.
На подручју града Пожаревца планирају се **коридори разводних гасовода**, максималног притиска 50 бара (деонице РГ 08-05 и то: ГРЧ Осипаоница–ГМРС Осипаоница–ГРЧ Пожаревац–ГМРС Пожаревац, пречника 323,9 mm; ГМРС Пожаревац–Острово и деоница гасовода за Петровац и Кучево), и **коридори дистрибутивних гасовода средњег притиска** ГМ 08-05, максимално 16 бара и **гасни објекти** (ГРЧ Пожаревац и ГМРС Пожаревац и МРС). Дистрибутивни гасовод се грана у три правца:

- северни – планиране су две МРС, из којих би се преко дистрибутивне гасоводне мреже ниског притиска до 4 бара, снабдевали потрошачи у насељима у западном и северном делу подручја града Пожаревца;
- јужни – планира се снабдевање потрошача у индустријској зони, као и две МРС, из којих би се преко дистрибутивне гасоводне мреже ниског притиска до 4 бара, снабдевали потрошачи у јужном делу градског подручја Пожаревца и насељима у јужном делу подручја града Пожаревца; и
- источни – планирано је пет МРС, са две ће се снабдевати потрошачи у северном и источном делу градског насеља Пожаревца, а са остале три потрошачи у источном делу подручја града Пожаревца.

Из гасног лежишта Острово за потребе Железаре Смедерево предвиђа се изградња разводног гасовода Острово-Смедерево, а за супституцију мазута и подршку ватре у ТЕ "Костолац А и Б" градња разводног гасовода Острово-ТЕ "Костолац А и Б".
Постоји могућност изградње подземног складишта гаса на локацији у близини поља "Острово" што ће захтевати додатна истраживања везана за избор локације, могући капацитет и услове производње.

Топловодна инфраструктура

Да би се топлификациони систем градова Пожаревца и Костолца изградио до коначног конзума од 315 MW треба урадити следеће:

- изградити станицу за подизање притиска, која се смешта у насељу Ћириковац, на 9 km од топлотног извора; у њој се граде два реда паралелно повезаних пумпи, на потисном и повратном магистралном цевоводу; ове пумпе дижу притисак мрежној води на потребну вредност, у зависности од хидрауличких карактеристика целокупне мреже; и
- проширити градску мрежу Пожаревца и Костолца са околним насељима Кленовник и Ћириковац.

Перспективно, на топлификациони систем Пожаревца могу се прикључити зоне на којима је густина насељености већа од 55 становника/ha, а степен изграђености већи од 50%. Реална топлотна снага потрошача који се (на основу досадашњег искуства) прикључују на топлификациони систем се процењује на 456 MWt. Измењивачко-пумпна станица у термоелектрани ''Костолац А", осим Пожаревца, треба да снабдева топлотном енергијом и насеља Стари Костолац, Костолац, Петка, Кленовик и Ћириковац, чиме ће се остварити укупна снага потрошача од 543 MWt.

4.4. Телекомуникације и поштански саобраћај

1) Телекомуникације

Средњорочне, а посебно, дугорочне прогнозе и пројекције развоја телекомуникација и информационе технике представља деликатан задатак с обзиром да су промене и иновације у овој области веома брзе. Имајући у виду значајно заостајање

Србије у овој областима, као полазиште за предвиђање може да послужи развој телекомуникација у претходних 20 година у Европској унији.
Полазећи од те претпоставке, а на основу пројекције о кретању становништва, дате су прогнозе развоја телекомуникација на Планском подручју.

Табела 14. Број телефонских прикључака

ВРСТА ПРИКЉУЧКА	2015.	2022.	укупно за изградњу
1. Телефонски			
Укупан број прикључака	31.500	37.500	
за изградњу у периоду 2011- 2015 / 2015-2022	11.600	6.000	17.600
2. ИСДН - широкопојасни			
Укупан број прикључака	11.250	18.750	
за изградњу у периоду 2011- 2015 / 2015-2022	3.030	77.500	10.580

Фиксна телефонија

Предвиђени број прикључака захтева набавку нових комутационих уређаја, изградњу и реконструкцију приступних мрежа, са знатно већим уделом оптичких каблова, као и организацију мреже за бежични приступ.

Мобилна телефонија

У области мобилне телефоније може се очекивати следеће:
- до 2015. године, потпуна доступност услуга треће генерације мобилне телефоније, што ће захтевати изградњу нових базних станица минимално у двоструком броју од постојећих; и
- до 2022. године, потпуна досрупност услуга четврте генерације мобилне телефоније, што ће захтевати изградњу знатног броја нових базних станица.

Радиодифузија

Дигитализација постојеће мреже емисионих и репетиторских станица предвиђена је до 2012. године па се, поред тога, може очекивати изграња нових станица на Планском подручју до 2015. године.

Планска решења

Да би се остварили циљеви развоја предвиђају се следећа планска решења:
• **У области фиксне телефоније:**
- побољшање постојећег стања: замена постојећих, застарелих дигиталних комутација (централа), као и осавремењивање приступних мрежа, посебно у Пожаревцу;
- изградња оптичких каблова до насеља Кличевац; и
- код реконструкције магистралних оптичких каблова повећати број влакана за успутна насеља.

Планом "Телекома Србија", до 2015. године, предвиђена је набавка и уградња савремених мултисервисних приступних чворова (МСАН) и дигиталних приступних мултиплексера (ДСЛАМ), који обезбеђују потпуну децентрализацију приступне мреже и реализацију свих савремених телекомуникационих услуга.
У Пожаревцу, поред постојећих 8 чворова, предвиђена је уградња још 13 МСАН уређаја на локацијама: Бамби, Мадона, Бусије, Крушка, Млеки, Чачалица, Невесињска, Тријангл, ПТТ Гаража 1, ПТТ Гража 2, Градиштански пут и Вртић, као и значајно проширење постојећег ДСЛАМ Пожаревац.
Предвиђена је и уградња савремених уређаја, који омогућавају широкопојасни приступ и у мањим местима и то: а) дигиталних приступних мултиплексера (ДСЛАМ) Костолац, Лучица и Ћириковац и б) мултисервисних приступних чворова (МСАН) Кленовник, Драговац, Брежане, Дубравица, Пругово, Пољана, Стари Костолац, Дрмно, Петка, Острово, Живица, Баре, Кличевац, Трњане, Брадарац и Братинац.
• **У области мобилне телефоније** предвиђена је изградња планираних базних станице мобилних оператера Телеком-МТС, VIP и Telenor;
• **У области радиодифузије** предвиђа се дигитализација свих постојећих емисионих и репетиторских станица радио дифузне мреже и, у складу са техничким захтевом нове дифузије, извршити изградњу потребног броја нових;
• **У систему веза у зони ТЕ-КО "Костолац"** треба завршити замену постојећих комутационих елемената унутар ТЕ-КО "Костолац" угрдањом савремених дигиталних мултисервисних платформи и одговарајућих рутера и извршити повезивање исте са јавном телекомуникационом мрежом.

Поштански саобраћај

У циљу побољшања постојећег стања, предвиђено је:
- отворити нове поштанске јединице у већим насељима; и
- испитати могућност функционисања дела поштанских јединица као уговорних пошти или увођење мобилног поштанског шалтера који би, по одређеном распореду, обилазио удаљенија насеља.

4.5. Комунална инфраструктура

Комунални отпад

Основно планско решење у погледу третмана комуналног отпада јесте затварање свих постојећих несанитарних депонија (и градских и локалних сметлишта), као и чишћење речних корита и инфраструктурних коридора од нелегално одложеног комуналног отпада. Неопходно је зауставити тренд формирања дивљих депонија дуж путева, речних токова и у близини сеоских насеља имплементацијом пројеката изградње трансфер станица.
У току је низ активности на успостављању регионалног система управљања отпадом за Браничевски регион. Постоји предлог локације за изградњу регионалне депоније – локација "Рашанац" на подручју општине Петровац на Млави. Према Стратегији управљања отпадом Републике Србије 2010-2019. године, на подручју регионалне депоније "Рашанац" биће реализован и пројект изградње рециклажног постројења са системом трансфер станица на територији Браничевског округа.
Због удаљености градских центара и појединих сеоских насеља од локације региналне санитарне депоније, планирана евакуација отпада вршиће се изградњом рециклажних дворишта, трансфер станица и укључивањем појединих сеоских насеља у мобилни систем прикупљања отпада.
У циљу успостављања система сакупљања отпада из сеоских домаћинстава, који ће се увести у следећих 5 година, неопходно је забранити одлагање отпада на "дивљим" депонијама. Рециклажна дворишта морају бити опремљена контејнерима већих запремина (од 5 m^3 до 40 m^3, са или без могућности компактовања отпада – пресконтејнери) у зависности од специфичне потребе сеоског насеља. У рециклажним двориштима би се обављало сакупљање и сепарација отпада на органске и неорганске компоненте (са кратким временом складиштења). Органске компоненте би биле даље одвожене на компостирање док би се неорганске компоненте балирале и возиле до места коначне прераде или одлагања.
Изградња рециклажних дворишта[11], предвиђена је на подручју градске општине Пожаревац у следећим насељима: Брежане (за насеља Брежане, Батовац и Дубравица), Лучица (за насеља Пругово, Лучица и Пољана), Берање (за насеља Баре, Берање и Касидол), док се за остала сеоска насеља (изузев села Дрмно, Речица, и Кличевац), предвиђа мобилни систем прикупљања отпада.
Истовремено, неопходно је опремити сеоска подручја контејнерима који ће се потом празнити специјализованим возилима за компактовање смећа – аутосмећарима.
Целокупан систем заснован је на дефинисању мреже трансфер станица у свакој општини - граду, из којих би се отпад превозио на место прераде и коначног одлагања. Број и димензионисање потребних трансфер станица за управљање отпадом зависи од: • обухваћеног подручја и растојања између насеља; • удаљености регионалне депоније; • количине отпада; и • типова транспортних средстава која се користе у примарном транспорту (сакупљање-станица).
На Планском подручју се предвиђа изградња два центра за трансфер отпада:
- Пожаревац, сабирна трансфер станица са селекцијом отпада; и
- Костолац, помоћна сабирно-претоварна трансфер станица.

Трансфер станица у Пожаревцу, на локацији "Меткор" у МЗ Сопот, биће капацитета за 50.000 становника са линијом за мануелно издвајање и третирање отпада. Улога трансфер станице у Пожаревцу је да прихвати сав отпад са територије Града, (из сабирне станице у Костолцу, сеоских насеља Баре, Батовац, Берање, Брадарац, Брежане, Бубушинац, Братинац, Драговац, Дубравица, Живица, Лучица, Касидол, Маљуревац, Набрђе, Пољана, Пругово, Трњане и Ћириковац), изврши селекцију рециклабилних материја на линији за селекцију отпада, мануелно издвоји и припреми рециклабилни материјал за даљи транспорт и рециклажу (балирањем) и да остатак отпада претовари и возилима превезе до регионалне санитарне депоније.
Трансфер станица у Костолцу (КО Село Костолац) на локацији садашње депоније у ПК "Кленовник", биће капацитета за 10–15.000 становника са могућношћу претовара и минималним задржавањем отпада на станици. Ова сабирно-претоварна трансфер станица прихватаће сав отпад из Костолца и сеоских насеља Село Костолац, Острво, Петка, Кленовник, Дрмно, Речица и Кличевац. Отпад ће се, из ове трансфер станице, без третирања, већим возилима одвозити до сабирне станице у Пожаревцу.

Гробља

Основно планско опредељење јесте планско уређење, пре свега сеоских гробља. Неопходно је сва сеоска гробља уредити и комунално опремити. Ширење постојећих или изградња нових гробаља на другим локацијама усмераваће се на основу

[11] Локације рециклажних дворишта биће прецизније одређене урбанистичким пројектима.

одговарајућег урбанистичког плана, како би се обезбедило њихово функционисање, уређење и одржавање у складу са правилима за ову врсту комуналних објеката.
Поједина гробља захтевају проширење, које на постојећим локацијама није могуће остварити без озбиљних инвестиција. За сваки појединачни случај треба размотрити оправданост уређења нових локација гробаља.

Сточна гробља

На територији Града Пожаревца треба формирати једно или више сточних гробаља која морају бити уређена у свему према Правилнику о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла (”Службени гласник СФРЈ”, број 53/89). Основни критеријуми за избор локације су:
- доказана ижењерско-геолошка и хидрогеолошка подобност;
- удаљеност сточног гробља од најближег стамбеног објекта мора бити најмање 500 m;
- није допуштено директно прикључивање локације на јавни пут, односно минимална удаљеност сточног гробља од јавног пута је 150m;
- могућност формирања изолационог зеленила по целом обиму локације; и сл.

У оквиру локације сточног гробља као издвојени део могуће је уредити и гробље за сахрањивање кућних љубимаца.

Пијаце

Будући да постојећи број пијаца не задовољава потребе, неопходно је планском и пројектном документацијом предвидети нове локације за изградњу зелених и сточних пијаца, побољшати хигијенске услове и уредити према утврђеним стандардима. Размотрити потребу успостављања специјализованих пијаца у градским насељима (рибље, млечне и сл.) У селима треба определити нове локације сточних пијаца.

5. ЗАШТИТА ПРОСТОРА

5.1. Заштита животне средине

Планска концепција заштите животне средине заснива се на чињеници да се на Планском подручју налази већи број концентрисаних, линијских и расутих загађивача који су неравномерно распоређени у простору и који су у конфликту са осељивим наменама простора, попут насеља, подземних и површинских вода, пољопривреде, флоре, фауне и другог. Такође, узето је у обзир да планирани развој копова, термоенергетских и других индустријских објеката може да има додатни негативни утицај на животну средину.

Просторно планске мере - просторна диференцијација животне средине

На основу очекиваног стања животне средине и дефинисаних зона утицаја рударско-енергетског комплекса на животну средину предлажу се следећи режими коришћења простора према намени земљишта и критеријумима квалитета животне средине, како следи:
- **зона I – подручја загађене и деградиране животне средине** (површински коп “Дрмно”, комплекси ТЕ “Костолац А” и ТЕ “Костолац Б”, депоније пепела, шљаке и гипса, транспортни коридори, итд.): могуће повремено веће прекорачење ГВИ и МДК у водама и земљишту, прекомерни ниво буке, веће количине чврстог отпада; планирају се превентивне техничко-технолошке мере на извору загађења;
- **зона II – подручја угрожене животне средине** (Костолац, Костолац-село, Дрмно, Кличевац, Кленовик, Петка, Брадарац и Маљуревац, истражна поља и зона експлоатације нафте и гаса, државни путеви I и II реда, Дунав, В. Морава и Млава, дунавски саобраћајни, привредни и туристички коридор): могуће повремено мање прекорачење ГВИ и МДК у водама и земљишту, повишени ниво буке, комунални отпад, али без прекомерног загађивања радиоактивним, канцерогеним и мутагеним материјама. Планске мере: контролисани режими коришћења земљишта и техничко-технолошке и организационе мере заштите;
- **зона III – подручја квалитетне животне средине** (сва преостала насеља на Планском подручју, шумска подручја, пољопривредне, воћарске и виноградарске зоне, подручја са природном деградацијом, ливаде и пашњаци, ловна и риболовна подручја): загађење елемената животне средине у границама дозвољеног (ГВИ, МДК). Планске мере: техничко-технолошке и организационе мере заштите; и
- **зона IV – подручја веома квалитетне животне средине** (подручја заштићених природних добара, мочварна подручја, подручја заштићена међународним конвенцијама – острво Жилава у оквиру “Делиблатске пешчаре”, Бара Шугавица, обала Дунава, Дубровац-Рам, Лабудово окно): присутни су позитивни утицаји на човека и живи свет. Планирају се мере и решења којима се побољшава или бар задржава постојеће стање квалитета животне средине и штите природно вредни и очувани екосистеми.

Техничко-технолошке мере

Техничко-технолошке мере обухватају примену нових техничких решења и увођење нових технологија у производњу и прераду угља, у термоелектранама и на депонијама пепела и шљаке.
Поред већег броја оперативних мера планирају се следеће кључне мере:
- развој и увођење нових технологија селективног откопавања и одлагања повлатних слојева;
- примена поступка орошавања водом активних рударских површина и пресипних места;
- заштита режима и квалитета подземних и површинских вода и земљишта − у копу и у околини рудника,
- постављање баријера између површинског копа и насељених места или изградња ветрозаштитних појаса ради смањења буке и развејавања суспендованих честица;
- рекултивација и ревитализација деградираних простора;
- изградња постројења за одсумпоравање димних гасова у ТЕ "Костолац Б", тако да се испуни захтев за граничне вредности емисије од 200 mg/m^3;
- смањење концентрације NOx у димним гасовима, односно изградити постројења за денитрификацију димних гасова у ТЕ "Костолац А" и ТЕ "Костолац Б";
- реконструкција или замена постојећихе електрофилтера у складу са законским прописима (ГВЕ = 50 mg/m^3 прашкастих материја) на блоковима који се ревитализују (ТЕ "Костолац Б1 и Б2" и ТЕ "Костолац А1 и А2");
- изградња постројења за пречишћавање зауљених отпадних вода и зауљених атмосферских вода у ТЕ "Костолац А" и ТЕ "Костолац Б";
- обезбеђење простора за складишћење CO_2 или коридор (цевовод) за транспорт до регионалног складишта CO_2;
- унапређење постојећих и увођење нових технологија транспорта и одлагања пепела и шљаке (мешавином пепела и воде 1:1) на депонију пепела ради спречавања развејавања ситних фракција пепела у околину;
- израда пројеката рекултивације за сваку од експлоатационих касета депоније по њеном фазном или коначном напуштању као и пројекат формирања заштитног зеленог појаса око депоније пепела;
- рециркулација процедне воде са депоније пепела и атмосферске воде преко дренажног система, преливних цеви и базена у багер станицу термоелектране и коришћење за припрему и транспорт хидромешавине или за прскање депоније;
- коришћење повратне топле воде термоелектрана;
- примена строжијих критеријума за пречишћавање насељских отпадних вода, са продуженом биоаерацијом и додатним уклањањем фосфора и натријума;
- мере за смањење ризика од загађивања земљишта при складиштењу, превозу и претакању нафтних деривата и опасних хемикалија у оквиру локација пристаништа на Дунаву;
- превентивне и оперативне мере заштите, реаговања и поступака санације земљишта у случају хаваријског изливања опасних материја у околину;
- решавање депоновања комуналног отпада – санацијом дивљих сметлишта;
- утврђивање механизма санације постојећих депонија и начина рекултивације земљишта ради привођења новим наменама; и
- утврђивање локација за депоновање опасног и медицинског отпада, у складу са регионалним стратегијама и плановима управљања отпадом и Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019. године.

Остале техничко-технолошке мере заштите обухватају:
- примену строжијих критеријума за пречишћавање насељских отпадних вода, са продуженом биоаерацијом и додатним уклањањем фосфора и натријума;
- смањење емисије угљен моноксида као продукта непотпуног сагоревања фосилних горива у зони јавних путева;
- примену еколошки повољнијих технологија и система за пречишћавање ваздуха у индустрији у циљу задовољења граничних вредности емисије;
- предузимање мара за смањење ризика од загађивања земљишта при складиштењу, превозу и претакању нафтних деривата и опасних хемикалија у оквиру локација пристаништа на Дунаву; и
- припрему превентивних и оперативних мера заштите, реаговања и поступка санације земљишта у случају хаваријског изливања опасних материја у околину.

Организационе мере

На територији града Пожаревца, у оквиру организације ПД ТЕ-КО "Костолац" и локаних заједница, за спровођење мера заштите животне средине неопходно је применити и следеће специфичне мере:
- увести нови систем мониторинга животне средине (квалитета ваздуха, вода и земљишта, и нивоа буке) са оптималним бројем мерних места; а нарочито: вршити континуална мерења емисије гасова и честица у димним гасовима (уградити континуалне мерача протока и квалитета димних гасова), пратити квалитет површинских и подземних вода у зони утицаја ТЕ "Костолац А и Б" и депоније пепела и шљаке, као и квалитет и квантитет отпадних вода, контролисати радиоактивне изворе зрачења и др. у складу са релевантним правилницима; посебно обухватити насеља која су у непосредној близини загађивача и под директним утицајем доминантног правца ветра;

- увођења система интегралног управљања заштитом животне средине у оквиру рударско-енергетског комплекса применом стандарда ЈУС-ИСО 14.001;
- једном годишње извештавати о здравственом стању становништва у насељима са угроженом животном средином (Костолац, Костолац село, Дрмно, Кличевац, Кленовник, Маљуревац и Брадарац);
- вршити систематско испитивање садржаја радионуклида радона у животној средини – два пута годишње у боравишним просторијама и радној средини, као и у земљишту, на територији насеља Костолац, Костолац Село, Кленовник, Дрмно, Брадарац и Ћириковац;
- формирати информациони систем животне средине, који би обухватио катастар загађивача животне средине и систем евиденције и оцењивања резултата из локалног система мониторинга, као и из извора градских и републичких институција које су задужене за мониторинг ваздуха, вода и земљишта;
- формирати основна документа и механизме за управљање отпадом: катастра отпада, информационог система за управљање отпадом, усклађивање са JUS-ISO 14.000, активности на рециклажи и преради отпада у секундарну сировину (пепео и шљака, јонске смоле, стаклена и минерална вуна, отпадна уља, акумулатори и аку батерије), решавање проблема електричних уређаја пуњених PCB (polychlorinated biphenyls) – пираленским уљима;
- едуковати пољопривредно становништво како би се спречило загађење узроковано прекомерним/нестручним коришћењем токсичних материја које се користе у пољопривреди: лекови, боје, пестициди, минерална ђубрива;
- заштитити постојећа и планирана изворишта водоснабдевања, у првом реду успостављањем одговарајућег режима заштите животне средине у ужој и широј зони санитарне заштите изворишта;
- строго контролисати промет и коришћење опасних супстанци на Дунаву, као и расуте терете у зони будућих лука и пристаништа;
- урадити план заштите животне средине, укључујући и план реаговања на инцидентна и епизодна загађивања животне средине,
- формирати координационо тело за заштиту животне средине на нивоу града, састављено од представника града Пожаревца, ЈП Електропривреда Србије, ПД "ТЕ-КО Костолац", других привредних субјеката, невладиних организација и грађана;
- обезбедити информисање јавности о проблемима заштите животне средине подручја; и
- обезбедити учешће јавности у доношењу одлука о решавању проблема заштите животне средине, укључујући све потенцијално угрожене и заинтересоване стране.

Заштита од буке

За грађевинска подручја на Планском подручју одређују се следећи највиши допуштени нивои буке у складу са захтевима Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини.

Табела 15. Критеријуми за акустичко зонирање простора

Зоне	Опис акустичке зоне	Допуштени нивои спољашње буке Leq (dBA)	
		Дан	Ноћ
I	Подручје за одмор и рекреацију, болнице, велики паркови	50	40
II	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
III	чисто стамбена подручја	55	45
IV	Пословно-стамбена подручја, дечја игралишта	60	50
V	Градски центар, зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65 55	
VI	Индустријска зона	На граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи	

Зоне саобраћајне намене

Овде наведена правила утврђују режиме коришћења земљишта и изградње објеката у зонама уз саобраћајнице, узимајући у обзир могуће утицаје саобраћајница на здравље људи и животну средину. За објекте чија је изградња дозвољена, а налазе се у зони утицаја саобраћајнице, обавезно је спровести мере заштите на објекту (противзвучна заштита, грађевинска столарија највишег квалитета, итд.)

За државне путеве I реда (магистралног карактера) у подручјима изван урбаних зона утврђују се три зоне заштите:

- зона I – појас веома великог еколошког оптерећења ширине по 20 m са обе стране пута, због емисија у ваздух, повећане буке и загађивања земљишта; у заштитном појасу дозвољено је формирати заштитно зеленило; није дозвољена изградња стамбених, пословних и помоћних објеката; дозвољена је изградња објеката у функцији пута (бензинске станице, сервиси, складишта, слично);

- зона II – појас великог еколошког оптерећења ширине по 50 m са обе стране пута, због повећане буке и загађивања земљишта; не препоручује се изградња стамбених објеката; постојећи легално изграђени објекти морају бити заштићени одговарајућом акустичком заштитом; и
- зона III – појас малог еколошког оптерећења ширине по 180 m са обе стране пута, због повећане буке; изградња стамбених, пословних и привредних објеката дозвољена под условом да се обезбеде мере заштите од буке.

За превоз опасних и штетних материја дозвољено је користити искључиво деонице државних путева I реда који пролазе кроз подручја ниже густине насељености. Ово ограничење се не односи на превоз нафтних деривата у цистернама капацитета до 10 тона.

5.2. Рекултивација и ревитализација простора

План рекултивације земљишта и ревитализације простора заснива се на савременом **концепту целовите рехабилитације и унапређивања изворних карактеристика предела**, који су уништени или нарушени активношћу рудника и термоелектрана. Спровођење тог концепта подразумева претходну ремедијацију загађених локалитета (чишћење и уклањање супстанци које штетно утичу на земљиште и воде), с једне стране, и обогаћивање деградираног простора новим функционалним и естетским садржајима, с друге.

Полазећи од садашње физичке структуре терена заузетих рударско-енергетским активностима и планираног даљег развоја експлоатације лигнита, процењује се да у периоду 2010-2022. године постоје реални изгледи за спровођење рекултивације на око 1.719 ha деградираног простора, од тога око 1.126 ha до 2015. године (Табела 16).

Планирано сукцесивно повећавање експлоатационих површина копа "Дрмно" (за око 334 ha у периоду 2010-2015. и 589,4 ha у периоду 2016-2022. године) биће праћено рекултивисањем готово свих досадашњих спољашних оглагалишта јаловине (око 451 ha), већег дела спољашњег и унутрашњих одлагалишта пепела и шљаке (укупно око 317 ha), свих површина унутрашњих одлагалишта јаловине у затвореним коповима "Ћириковац" и "Кленовик", као и у делу активног копа "Дрмно" (укупно око 914 ha) и простора који је заузимала дробилана и управа на копу "Ћириковац" (укупно 36,5 ha). Збирно гледано, у 2022. години укупне површине простора активно заузетог рударском експлоатацијом (1.391,1 ha), требало би да буду мање од површина рекултивисаног земљишта, на којима ће бити формиран биљни покривач (Графикон 3).

Табела 16. План рекултивације у периоду 2010-2015-2022. године, по основним рударско-енергетским објектима и КО, (у ha)

	Стање			Биланси		Свега 2010-2022	од тога на површинама			
	2010	2015	2022	2010-2015	2015-2022		Одлагалишта пепела	Унутрашња одлагалишта	Спољашња одлагалишта	Остале локације
Депонија пепела - СКО	119,2	316,8	316,8	197,6	0,0	197,6	-197,6	-	-	-
Коп Дрмно	**73,5**	**313,3**	**906,2**	**239,8**	**592,9**	**832,7**	**-**	**-679,8**	**-152,9**	**-**
КО Брадарац	43,0	269,2	269,2	226,2	0,0	226,2	-	-81,8	-144,4	-
КО Дрмно	10,0	23,6	501,1	13,6	477,5	491,1	-	-482,6	-8,5	
КО Кличевац	-	-	115,4	-	115,4	115,4	-	-115,4	-	-
КО Костолац село	20,5	20,5	20,5	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
Коп Ћириковац	**326,5**	**715,3**	**715,3**	**388,8**	**0,0**	**388,8**	**-119,4**	**-118,9**	**-114,1**	**-36,4**
КО Брадарац	9,3	14,4	14,4	5,1	0,0	5,1	-5,1	-	-	-
КО Кленовик	91,1	262,5	262,5	171,4	0,0	171,4	-114,3	-37,7		-19,4
КО Маљуревац	14,0	88,4	88,4	74,4	0,0	74,4	-	-32,7	-41,7	
КО Ћириковац	212,1	350,0	350,0	137,9	0,0	137,9	-	-48,5	-72,4	-17,0
Коп Кленовик	**104,2**	**404,2**	**404,2**	**299,9**	**0,0**	**299,9**	**-**	**-115,7**	**-184,3**	**-**
КО Кленовик	34,0	129,7	129,7	95,8	0,0	95,8	-	-76,3	-19,5	-
КО Костолац град	12,2	12,2	12,2	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
КО Костолац село	58,1	262,3	262,3	204,2	0,0	204,2	-	-39,3	-164,8	-
Свега ТЕ-КО Костолац	**623,4**	**1749,6**	**2342,5**	**1126,1**	**592,9**	**1719,0**	**-317,0**	**-914,4**	**-451,3**	**-36,4**
Брадарац	52,3	283,6	283,6	231,3	0,0	231,3	-5,1	-81,8	-144,4	-
Дрмно	10,0	23,6	501,1	13,6	477,5	491,1	-	-482,6	-8,5	-
Кленовник	125,1	392,2	392,2	267,2	0,0	267,2	-114,3	-114,0	-19,5	-19,4
Кличевац	0,0	0,0	115,4	0,0	115,4	115,4	-	-115,4	-	-
Костолац град	131,4	329,0	329,0	197,6	0,0	197,6	-197,6	-	-	-
Костолац село	78,6	282,8	282,8	204,2	0,0	204,2	-	-39,3	-164,8	-
Маљуревац	14,0	88,4	88,4	74,4	0,0	74,4	-	-32,7	-41,7	-
Ћириковац	212,1	350,0	350,0	137,9	0,0	137,9	-	-48,5	-72,4	-17,0

Графикон 3. Промене структуре коришћења простора привремено заузетог активностима ТЕ-КО "Костолац", 2010-2015-2022. (у %)

Изнети план рекултивације и ревитализације деградираног простора се разрађује и спроводи на основу посебних планских докумената, извођачких пројеката и одговарајуће техничке документације за сваки од издвојених објеката термоенергетског комплекса у целини (Деонија пепела-СКО, коп "Дрмно", коп "Ћириковац" и коп "Кленовик").

Начелно гледано, базични институционални, организациони, техничко-технолошки и други извођачки услови за ефикасно спровођење поступака рекултивације уништеног земљишта и ревитализације оштећене природе обезбеђују се у **фази пројектовања рударских радова.** То се у случају Планског подручја може испоштовати само у односу на коп "Дрмно", где се рударски пројектима предвиђа:

- скраћивање времена заузимања земљишта за потребе рударства и смањивање размака између фронта откопа и фронта рекултивације на минимум који неће угрозити нормалну рударску производњу;
- преоријентација на искључиво депоновање раскривке у унутрашња одлагалишта и примена других, еколошки најмање штетних технолошких решења;
- набавка опреме за селективно скидање и одлагање хумусног слоја земљишта, нарочито за биолошку рекултивацију површина намењених за враћање пољопривредној производњи, оснивање травњака на теренима за спорт и рекреацију, подизање шумских расадника и сл.; и
- обезбеђење услова за квалитетно извођење техничке рекултивације, којом се равна и стабилизује терен за примену мера биолошке рекултивације, уз посебно вођење рачуна о регулацији хидролошких услова, формирању одговарајућих нагиба и других фактора сигурности, у складу с потребама планираних намена коришћења.

С обзиром на вишедеценијски застој у спровођењу рекултивације и парцијални карактер захвата који су реализовани последњих година, потребно је да се што пре разраде и **донесу целовити планови и пројекти предеоне рехабилитације** копова "Ћириковац" и "Кленовик", као и Депоније пепела-СКО, где се обавезно морају применити и одговарајуће мере ремедијације.

При избору најприкладнијих технолошких решења за **ремедијацију** и рекултивацију одлагалишта пепела и шљаке (спољашње одлагалиште на СКО и унутрашња у коповима "Ћириковац" и "Дрмно"), морају се узети у обзир дугогодишња европска искуства, која показују да традиционални методи, као што су "containment" (формирање баријера, на пример од непропустливе фолије, које коче миграцију загађујућих супстанци), "dig and dump" (ископавање и складиштење) и "pump and treat" (испумпавање и одвођење загађене воде у уређаје за пречишћавање), нису увек одрживе са становишта економске ефективности, редуцирања загађења и еколошке равнотеже. Стога је неопходно да се процеси ремедијације оцењују савременим методама стратешког планирања, као што су Процена животног циклуса, Процена утицаја на животни циклус и други аналитички инструменти, који се у оквиру ЕУ пројекта "EURODEMO" користе за формирање Основа одрживе ремедијације и управљања земљиштем (Framework for sustainable land remediation and management).

Планирана рекултивација одвијаће се у три извођачке фазе: **техничка рекултивација**, биолошка рекултивација и уређивање предела. Техничка рекултивација обухвата најскупље, али и најзначајније радове на укупној рекултивацији земљишта. У овој фази ће се спроводи и ремедијација загађаних локалитета. Биолошка рекултивација представља вишегодишњи процес, усмерен на обнављање производног потенцијала земљишта, сађењем/сејањем и редовним одржавањем/ неговањем одговарајућих биљних врста, које доприносе покретању педогенетских процеса и формирању стабилног биљног покривача у виду вештачких шумских заједница, пољопривредних култура, декоративних заједница у близини насеља, рекреативних центара или других специфичних заједница биотопа у оквиру вредних предеоних целина.

Уређивање предела одвијаће се сукцесивним предизимањем одговарајућих активности које дугорочно имају позитиван утицај на животну средину, очување биодиверзитета и иницирање развоја нових привредних активности на селу, у складу са специфичним еколошким и социоекономским потребама и развојним интересима локалних заједница.

Успешно спровођење сложеног поступка рекултивације деградираних земљишта условљено је вођењем рачуна о:

- обезбеђењу истраживачке и планске подршке за: праћење услова спољне средине (педолошка и фитоценолошка истраживања); сукцецивно анализирање физичких и хемијских особина откривке током целог експлоатационог периода; укључивање терена заузетих рударско-енергетским активностима у систем географске информатике; увођење међународно прихваћених индикатора и стандарда квалитета земљишта у поступак избора одговарајућих метода и техника рекултивације; и успостављање система оцене и праћења примењених мера рекултивације;
- праћењу светских искустава и нових тенденција, стратегија, идеја, техника и решења у домену целовите рехабилитације терена деградираних интензивним индустријским развојем (тзв. brown field терени), ради примене најбољег доступног знања за унапређивање постојећих и развој нових поступака техничке/ рударске и биолошке рекултивације;
- планском распоређивању откривке према коначној визији функционалног и естетског уређења Костолачког угљеног басена након завршетка рударских радова, у складу с природним и социоекономским условима експлоатационог подручја и његовог окружења;
- одговарајућем инфраструрном уређењу рекултивисаних земљишта: изградњи приступних путева од тврде подлоге, довољно широких и са успонима који дозвољавају неометањо кретање механизације за редовно обављање потребних пољских, односно шумских радова; опремању уређајима или објекатима за наводњавање, у складу с локалним хидролошким ограничењима и потенцијалима и др.;
- дефинисању сигурних извора за финансирање потребних пројектних, истраживачких и извођачко-оперативних активности (хидрорегулација, минерално ђубрење, уношење хумусног земљишта и /или других материјала којима се поправљавају физичке особине супстрата, зеленишно ђубрење, микробиолошко ђубрење којим се обезбеђује формирање кржица и фиксирање атмосферског азота, синергетски ефекти компатибилног састава биљних заједница и сл.) на оспособљавању одлагалишта за покретање педогенетских процеса који гарантују постизање стабилних и високих приноса у одрживој пољопривредној производњи, односно остваривање вишефункционалног доприноса шума очувању еколошке равнотеже;
- еколошким предностима агрошумарства, тј. система коришћења земљишта који се заснива на комбинованом узгоју дрвенастих вишегодишњих биљака и пољопривредних култура у виду одређеног просторног аранжмана, или сукцесивно у времену, са или без сточарске производње; агрошумарски производни системи имају позитивне ефекте на одржавање плодности земљишта, капацитет задржавања воде, заштиту од ерозије, биодиверзитет, складиштење угљеника и контролу испуштања нитрата;
- избору таквог сортимента вегетације који потпомаже покретање педогенетских процеса, развој организама који подржавају производњу биомасе и продуктивност агроекосистема (микроорганизми тла, предатори, опрашивачи), спонтано обнављање аутохтоних врста приземне зељасте и жбунасте вегетације у шумама, насељавање дивље фауне и сл.;
- сагледавању сложених проблема рекултивације и ревитализације деградираног земљишта у склопу укупног социоекономског развоја ширих територијалних целина, тј. у склопу регионалног развоја; и
- трошковима и ефектима примењиваних мера, оцењиваним економским и еколошким критеријумима.

Дугорочно гледано, ревитализација природе на простору ослобођеном од рударско-енергетских активности, обезбедиће се комбиновањем пољопривредне, шумске, декоративне и водне рекултивације, а у склопу разраде и спровођења програма обнављања/повећања еколошког, инфраструктурног, насељског и пејзажног квалитета целог Костолачког угљеног басена у постпланском периоду.

С обзиром на изванредну физичку, биолошку и хемијску сложеност земљишта и, по природи ствари, веома споро одвијање педолошких процеса, није реално очекивати да се спровођењем планиране рекултивације могу у квалитативном погледу надокнадити губици проузроковани даљим заузимањем стишких ораница за напредовање фронта откривке на копу "Дрмно". Земљиште је живи организам, који има три просторне димензије и веома лабилна квалитативна својства, која се већим делом уништавају у току површинске експлоатације рудних богатстава, чак и под условом скидања и поновног наношења хумусног слоја на одговарајуће обликована одлагалишта. Стога је потребно да се у непосредњем окружењу копова и унутрашњих одлагалишта предузму додатне мере за ублажавање негативних еколошких последица привремене преоптерећености простора рударским активностима, подизањем привремених заштитних појасева жбунасте и зељасле вегатације и применом других мера које су дефинисане планом одрживог пољопривредног и руралног развоја, као и одговарајућим планским решењима по питању коришћења и заштите шума и шумских земљишта и заштите природе.

Ближе одређивање локација и површина за одговарајуће видове биолошке рекултивације спада у домен инвестиоционог пројектовања. Начелни просторно-плански захтев је да се површи одлагалишта рекултивишу засејавањем смеша трава и легуминоза, ради потоњег привођења стабилној и конкурентној пољопривредној производњи. При томе се мора водити рачуна о поштовању локално специфичних ограничења у погледу здравствене безбедности хране. Стога на пепелиштима предност треба дати оснивању терена за спорт и рекреацију, односно подизању шумских засада или плантажа за производњу биоенергената, украсног биља и непрехрамбених аграрних сировина (лан, конопља, трска и сл.). Косине су природно предиспониране за подизање квалитетних шумских састојина, велике заштитне моћи, а местично такође за оснивање винограда и воћњака, под условом вођења рачуна о спровођењу неопходних радова и мера на заштити од ерозије. Доношење коначних одлука по питању оптималних намена биолошке рекултивације засниваће се на следећим критеријумима:

- врста и квалитет претходно обављене/реално могуће техничке рекултивације;
- рељеф, физичке и хемијске особине супстрата;
- еколошке предности и други позитивни утицаји на окружење;
- комплексни карактер мера агробиолошке рекултивације (уношење хумусног слоја и/или лигнитског праха, минерално и зеленишно ђубрење, одговарајући плодоред, пољски путеви, величина и облик парцела и сл.);
- могућности наводњавања и друге погодности/ограничења за пољопривреду, односно шумарство или спорт и рекреацију;
- власничко-кориснички односи, права и обавезе, посебно по питању сношења економских последица наменског коришћења и редовног спровођења одговарајућих агротехничких, односно силвотехничких мера;
- положај у односу на насељску мрежу, саобраћајнице, речне токове, планиране водне акумулације, рударско-енергетска постројења и друге индустријске објекте, рекреативне центре и сл.; и
- тржишне и друге економске погодности и ризици.

При изради и спровођењу програма рекултивације дегрдираних површина обавезно је вођење рачуна о заштити природних добара и повећању биодиверзитета целог Планског подручја, с једне стране, и решавању институционалних, организационих, техничко-технолошких, економских и социопсихолошких проблема враћања експриоприсаног земљишта првобитним власницима, с друге.

Коришћење површина након завршене рекултивације и ремедијације уређује се законом. Препорука је да се располагање тих површина уступи локалној самоуправи.

5.3. Заштита природе и уређење предела

Заштита природе и природних вредности

Концепција заштите природе заснива се на генералној обавези пажљивог чувања:

- старих, репрезентативних и у културно-историјском погледу значајних стабала дрвећа;
- заштићених природних добара;
- објеката геонаслеђа представљених атрактивним и за науку и образовање занимљивим геолошким, геоморфолошким или хидрографским феноменима;
- локалитета са очуваним шумским састојинама;
- станишта ретких биљних и животињских врста и њихових заједница; и
- природних амбијената висококвалитетних естетских обележја, уколико се наведене природне вредности утврде при планирању или извођењу радова на коришћењу природних ресурса, изградњи објеката и уређењу простора.

Усклађивање привредног и другог коришћења простора и ресурса с потребама и циљевима очувања природе и природних добара засниваће се на:

- предупређивању неповољних утицаја термоелектрана на зону заштите Делиблатске пешчаре, која има статус резервата природе од изузетног значаја (I категорије), успостављањем одговарајућег мониторинга имисија аерозагађења, а према потреби и биолошких брана и других посебних мера заштите;
- очувању зимовалишта птица водних станишта и других орнитолошки значајних станишта (острво Жилава с низводним подручјем Дунава и др.) као и станишта ихтиофауне, херпетофауне, ловне дивљачи и другог фаунистичког фонда;
- очувању и унапређењу (хемијски квалитет воде, хидробиолошке карактеристике станишта, режими забране риболова и др.) природних мрестилишта, плодишта и других ихтиолошки значајних локалитета (ушће Велике Мораве, Шугавица с каналом ТЕ Костолац, Лабудово окно и др.); и
- унапређењу естетике и природне разноврсности предела у зони путева и водотока као и и анимирању локалних заједница и власника/корисника земљишта за неговање естетских обележја предела.

Обавеза инвеститира, односно извођача радова је да у току есплоатације лигнита или извођења других земљаних радова, обрате пажњу на евентуалне палеонтолошке и археолошке налазе и да у случају њиховог откривања или индиција о постојању, предузму мере обавештавања релеватних институција, пажљивог сакупљања и адекватног одлагања, а према потреби и обуставе радова.

Инвеститор има обавезу да у поступку активирања утврђене намене простора (урбанистичка регулација, инвестиционо техничка документација и анализе утицаја на околину) која обухвата деградацију и трајно или вишегодишње заузимање земљишта (експлоатациона поља, различити објекти), а на којима није утврђено присуство природних вредности од националног или регионалног значаја за које би јавни интерес захтевао редуковање или елиминацију планских намена, такође обезбеди адекватну евиденцију природних вредности, процену губитака и мере компензације.

Уређење предела

Правила неге и уређења предела одређују се на основу прелиминарне типологије предела. Тиме се обезбеђује интегрална заштиту, планирање и спровођење мера којима се: спречавају нежељене промене, нарушавање или уништење значајних обележја предела, њихове разноврсности, јединствености и естетских вредности; омогућава ревитализација

и рекултивација као и очување традиционалних одлика коришћења предела. То подразумева, пре свега, санацију, ревитализацију и рекултивацију деградираних подручја као и заштиту природних и културних ресурса која се мора обезбедити очувањем издвојених значајних и карактеристичних обележја предела, а у складу са основним стратешким опредељењима које промовише Просторни план Републике Србије.

Уређење руралних предела заснива се на:

- очувању и унапређењу карактеристичног предеоног обрасца заснованог на коришћењу земљишта, односу изграђеног и отвореног простора и карактеру изграђивања: подстицањем традиционалних облика коришћења земљишта, регулацијом грађења и уређивања простора у складу са карактером предела и традицијом грађења; спречавањем ширења насеља и заустављањем непланске изградње (викенд насеља), стимулисањем коришћења постојећег грађевинског фонда, усклађивањем изградње инфраструктурних коридора и објеката са карактером и капацитетом предела и очувањем и афирмацијом карактеристичних културних и природних елемената у структури и слици предела (морфологија терена, водотокови, шуме, живице, засади, насеља, објекти); и
- креирању идентитета насеља заснованог на очувању и ревитализацији традиционалне архитектуре и постојећег квалитетног грађевинског фонда, као и на новој изградњи која уважава специфични рурални карактер физичке структуре насеља.

При разради и спровођењу програма рекултивације и ревитализације деградираног простора неопходно је да се води рачуна о очувању/унапређењу предела применом следећих решења:

- унапређење квалитета предела у смислу вредности базираних на карактеру, условима природне средине и естетском-амбијенталном доживљају;
- предузимање мера заштите постојећих природних одлика предела и предеоних елемента, као што су: дрвеће, жбуње, водени токови, природна добра од посебног значаја, укључујући заштиту ових добара од таложења пепела из ТЕ;
- утврђивање обавезе да се ревитализација деградираног простора изврши на основу сагледавања пређашњих, природних услова окружења и будуће намене датог простора; и
- издвајање/дефинисање и очување визуелно посебно пријатних простора и/или видиковца.

Развој површинских копова треба усмеравати тако да се обезбеди очување постојећег заштитног зеленог појаса дуж обале и у приобаљу Дунава. Потребно је обезбедити заштитни зелени појас у ширини од 500 m, што може представљати компезацију за део коридора уз Дунавац који се у потпуности уништава и он може бити бафер зона између површинског копа и приобаља.

5.4. Културно наслеђе

Концепција заштите базираће се на интегралној заштити материјалних и нематеријалних културних вредности.

1) Археолошка налазишта

Археолошка истраживања је потребно спроводити по посебним програмима, који обухватају поред површинске проспекције терена (рекогносцирања) примену савремених мултидисциплинарних метода истраживања. Ове методе омогућавају ефикасније дефинисање археолошке ситуације на терену и тиме скраћују време истраживања. На просторима који су угрожени рударским радовима нужна су интензивна заштитна археолошка ископавања ради благовременог откривања археолошких налаза. Потребно је обезбедити услове да се избегну оштећења објеката и предмета приликом рада рударске механизације.

Археолошко налазиште "Виминацијум" се сматра једном од кључних карика за повезивање ових простора са европским културним простором, на бази истог цивилизацијског наслеђа. Утолико је и одговорност за очување овог налазишта већа. Очување и презентација Виминацијума доприносе његовој промоцији као саставног дела европског културног идентитета.

У оквиру Археолошког парка изграђен је објекат Domvs Scientiarvm Viminacium чија је улога вишеструка, а пре свега је намењен истраживањима. С обзиром на специфичност археолошких истраживања која се врше in sity, захтева се специфична инфраструктура потребна за функционисање објекта (смештајни капацитети за научне сараднике, студенте, радни капацитети - канцеларије, рачунско-информативни центар, стручна библиотека, депои, музејски простор, организација стручних конгреса итд).

Садашња саобраћајна повезаност археолошког налазишта је врло лоша, посебно из правца Костолца. Саобраћајна доступност ће се обезбедити бољом мрежом путних саобраћајница, и формирањем пристаништа и марине на Дунаву. Потребно је укључити шири простор у функцију презентације овог културног добра, (пешачке, колске и бициклистичке стазе, објекте за прихват посетилаца, паркинг, информативне пунктове и сл).

Маргум. Народном музеју Пожаревац одобрен је пројекат "Град Маргум" у оквиру Програма прекограничне сарадње Румуније и Србије, који се финансира из IPA фонда Европске Уније. Планирано је да се на Маргуму подигне археолошки парк.

Средњовековни град Браничево: У циљу даљег очувања културно-историјских вредности, Народни музеј у Пожаревцу је покренуо научни пројекат "Браничево" у сарадњи са Археолошким институтом из Београда. Циљеви пројекта су усмерени ка оживљавању и ревитализацији комплексног културно-историјског језгра око "Тодића цркве", где је некада било седиште српске епископије Браничево. Тренутно се поправља фасада цркве Св. Ђорђа, док је вила "Лепосава" руинирана и изложена зубу времена. Ова вила припада Музеју града Пожаревца. Потребно је да се што пре обнови и приведе намени.

2) Сакрално споменичко наслеђе

На Планском подручју налази се велики број сакралних објеката. Сакралне споменике неопходно је чувати in situ, а програмом заштите потребно је дефинисати детаљне мере заштите, одржавања и уређења.

Археолошки локалитет Рукумија – Манастир Рукумија и непосредно окружење

Просторна подцелина Рукумија обухвата подручје манастира са непосредним окружењем. Предвиђа се уређење овог простора и формирање садржаја који доприносе очувању традиционалних вредности овог краја и стварању амбијента за културне и уметничке активности.

3) Народно градитељство

Изузев археолошких налазишта, рударске активности могу угрозити и подручја са елементима традиционалне архитектуре. Заштита објеката народног градитељства важна је из разлога очувања историјске баштине и идентитета подручја. Потребно је посветити посебну пажњу и гробљима, а нарочито надгробним споменицима. Симболизам декоративних елемената, заједно са натписима, представља богат извор информација које сведоче о обичајима, личним и религиозним веровањима, друштвеним и историјским догађајима и појединцима, који су одиграли значајну улогу у тим догађајима.

Основни принципи заштите културног наслеђа јесу минимум промене аутентичности и минимум интервенција, како културног добра, тако и његовог окружења. Аутентичност се односи на форму, материјал, употребу, локацију, али и на језик, обичаје, дух места и друга нематеријална обележја. Заправо аутентичност културног добра и његовог окружења је доказ непрекинутог развоја средине па га је потребно штитити од сваког даљег оштећења и уништавања. Осим вреднованих грађевина, обично препознатљивих примера одређеног стила, кулурну баштину чине и скромна остварења народног градитељства које би као носиоце идентитета требало чувати у изворној намени. Поред тога, ово начело се односи и на очување историјских насеобинских целина (села, заселака и издвојених склопова) у њиховом изворном окружењу и историјским градитељским одликама.

Сеоски центри. Аутентичне сеоске центре треба сачувати, као и њихову функцију, коришћењем наслеђеног грађевинског фонда и формирањем новог, који ће поштовати традиционалну просторну организацију, било да се ради о тргу, проширеној улици или само делу улице. Појединачне грађевине, као цркве и примеринародног градитељства, заслужују посебну пажњу у вредновању историјског развоја самог насеља.

Етно-парк на Тулби. Овај локалитет поседује велике потенцијал за даљи развој и вишенаменско коришћење. Он може бити центар спорта и рекреације који недостају Пожаревцу (пешачке стазе, тематски паркови, играонице за децу, трим стазе, мањи спортски терени итд.). С обзиром на његову садашњу намену, овај простор може бити центално место културних догађаја, посебно оних који се одвијају на отвореном (летњи биоскоп и позориште, фестивали, музичке манифестације, изложбени простори итд.). Етно-парк може постати важан сегмент туристичке и едукативне понуде која презентује народне обичаје и етнологију Браничевског округа (кулинарство, музика, рукотворине, умотворине итд.). У подножју етно-парка, потребно је уредити простор око постојећег мањег језера и цео овај потез решавати као јединствену целину.

4) Урбано градитељско налслеђе

Урбано градитељско наслеђе налази се највећим делом у градском језгру Пожаревца, настало током историјског развоја насеља – у културном, економском и просторном погледу. Градитељско наслеђе указује на неопходност поштовања и очувања како вредних архитектонских здања, тако и принципа који су владали у време њиховог настанка.

Урбана обнова мора се спроводити на начин који ће осигурати очување изворних урбанистичко-архитектонских, уметничких и естетских својстава, и у складу са тим оспособљавање грађевина за трајно коришћење, конструктивно санирање и уношење нових садржаја, који произлазе из савремених потреба становања, културних, здравствених, туристичких, привредних и других делатности.

Концептуално опредељење јесте утврђивање зона са различитим режимима заштите и одрживог коришћења непокретних културних добара и њиховог окружења, заустављање непланске изградње, санација и унапређење стања постојеће изградње у зонама заштите.

Амбијенталне урбане целине. Свака интервенција у просторно културно-историјској целини мора да буде у складу са вредностима и значајем који целина поседује. Конзервација споменика културе подразумева и заштиту окружења

са циљем да се очува традиционални амбијент. Нова градња, рушење или измене које би пореметиле односе маса и боја нису дозвољене. Такође, треба уклонити или заменити објекте и садржаје који не одговарају карактеру просторно-културно-историјских целина, где то околности и прилике дозволе.
Културно-историјске целине које су под режимом потпуне заштите потребно је у целости очувати. Могуће су делимичне измене намене унутар појединачних објеката у оквиру целине уз услов очувања аутентичности и вредности објекта. Ове целине у Пожеревцу су око зграде Окружног начелства, Нове чаршије, улице Кнеза Лазара, народне архитектуре у Немањиној улици, у улици Драже Марковића, око Музеја, зона заштите око раскршћа улица Воје Дулића, Југовићеве, Боже Димитријевића, Вука Караџића и Љубовијске, Горња мала, зона заштите око Старе цркве, зона око пионирског трга, и целина етнопарка на Тулби.
За целине под режимом делимичне заштите предвиђа се очување постојећих вредности урбанистичко-архитектонског концепта и његово даље унапређивање у смислу ремоделације и побољшања стандарда комплементарних садржаја становању, обавезно поштујући аутентичност и вредности.

Музеј рударства у Костолцу. Привредно друштво "Термоелектране и копови Костолац" започело је припреме за оснивање музеја рударства у Костолцу. Будући музеј ће се налазити на површинском копу "Кленовник", који више није у функцији, а комплекс ће чинити унутрашња поставка на око 320 m^2 и отворени простор на око 2 ha. У току је израда пројектне документације која је поверена Рударском институту из Београда. Планирано је да се управна зграда ПК "Кленовник" реконструише и приведе функцији музеја, а да се спољашњи простор додатно оплемени.

6. РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ СА ОКРУЖЕЊЕМ

6.1. Планско подручје као део европског подунавља и подунавља у Србији

Европска иницијатива програмираног развоја Подунавља започињањем већег броја стратешких докумената који би томе водили, отвара нову димензију у управљању развојем града Пожаревца, чиме ће стратешка опредељења која ће бити донета на регионалном и националном нивоу постати, ако не обавезујућа, онда барем усмеравајућа за његов развој. Важна су три супра-регионална аспекта који ће имати битно утицаја на развој подручја града Пожаревца:

- управљање развојем мора се предузети на ширем регионалом плану, у складу са националном платформом-стратегијом републике Србије за Дунав;
- поред конвенционалне ''организације и уређења простора'', и ''очувања и заштите животне средине'', нагласак се ставља на ''интегрални одрживи развој'', чиме се пружа могућност да просторни планови преузму улогу заједничког стратешког оквира и за друге развојне одлуке пратећи европска настојања да се постигне тражена равнотежа између економске, социјалне и територијалне кохезије; и
- у новијим европским документима управљачка димензија развоја добија кључно место, за ово подручје најважнија је она о ''новом урбано-руралном партнерству''.

Најновије интенције Европске уније у погледу развоја Подунавља дефинисане су тзв. Дунавском стратегијом Европске уније. Њена реализација треба да тече паралелно са недавном усвојеним документом Стратегија Европске уније до 2020. (The EU 2020 Strategy), који називају и ''Нови Лисабон''. Стратегија Европске уније до 2020. означава селективну ревизију раније Лисабонске повеље, јер инсистира на ''стратегијама изласка'' из текуће кризе, и ''редирекцији стратешких циљева'', где сада у први план долази решавање проблема незапослености и обнављања привредног раста. Стратешки циљеви преведени су у тзв. ''оперативне циљеве развоја'', што обухвата, између осталог, примењено на овај део Подунавља: омогућавање изласка из кризе, привредни опоравак и повратак динамичном, одрживом и инклузивном расту и полицентричном територијалном развоју, заснованом на јачању тзв. ''креативних ресурса'' Подунавља. Ослонац на креативне ресурсе треба да омогући квалитативну промену у развоју привреде. При том, а у условима великог броја отворених питања која се односе на излазак из тзв. глобалне кризе, у најновијим европским документима настоји се да се избегне предвиђање секторских приоритета и специфичних програма и производа. Реализовање појединих стратешких циљева из Лисабонске повеље, смешта се у контекст трију '''стубова'', тј., постизања равнотеже између економске, социјалне и територијалне кохезије, уз додатно наглашавање значаја тзв. ''инклузивности'', што је својеврстан еуфемизам којим се, заправо, ''на велика врата'' хоће вратити значај радне, територијалне и најшире друштвене партиципације у вођењу привредних и јавних послова, као и у организовању друштвене заједнице, и поставити као једно од кључних стратешких опредељења Уније и, индиректно, читаве Европе, са циљем да се прошири простор примене тзв. ''европског друштвеног/социјалног модела''.
Могуће импликације европских подунавских иницијатива и националних стратешких опредељења за развој Планског подручја су:

- извесно је да ће Европска унија спровести своје намере о интензивирању речног саобраћаја Дунавом према Констанци, што ће имати многе екстерне ефекте, иако је још увек отворено питање колико ће тај саобраћај бити интензивиран; највећи утицаји биће детерминисани изван Планског подручја у ужем смислу (''егзогено''), а тако и позитивни и негативни екстерни ефекти; њих треба контролисати холистички, са становишта разних аспеката развоја (1), кључних пратећих интенција из новијих европских докумената, императив је да се изграде одговарајући

институционално-организациони аранжмани за интегрално управљање, односно, да се изврше одговарајућа прилагођавања у постојећим; осим регионалне компоненте у ужем смислу, они треба да садржи и посебне аранжмане за шире регионално подручје (подунавско-браничевски развојни регион);

- у новијим европским документима нагласак се ставља на контролу развојних и других конфликата на одређеном подручју, са циљем да се мноштво већ манифестованих и латентних, а потенцијално деструктивних конфликата, преведе у конструктивне и продуктивне; у том погледу, будући да Србија не располаже одговарајућим институционалним и организационим аранжманима за решавање овог питања, то треба ставити у први план, јер се рачуна с тим да ће европски циљ тзв. ‘’институционалног развоја’’ чинити једно од стратешких опредељења Србије, без обзира на то када ће она бити примљена у Европску унију и када ће моћи да предузме својеврсну ‘’европеизацију изван Уније и уз њену ограничену помоћ’’;
- ако се све реализује како је сада планирано, повећањем транспортног капацитета за само око 30% на правцу Северно море – Црно море, око 5 милијарди тона терета било би преусмерено на овај водни пут; сада пловидба Дунавом достиже само 10% оне која се остварује Рајном, а при том је Дунав око три пута загађенији од Рајне, па ће тако транспорт и заштита животне средине (укључујући и тзв. ‘’угљенички садржај’’ свих предвиђених активности) чинити два главна аспекта Стратегије; остваривање Стратегије започело би од 2014. године, а до тог времена били би реализовани многи пројекти који то омогућавају, у укупној вредности од 8 до 11 милијарди евра годишње; финансирање пројеката за период од 2014. до 2020. године биће реализовано из буџета ЕУ, у складу са стратегијом Европа 2020., али посебан ‘’дунавски фонд’’ неће бити формиран, већ ће финансирање тећи кроз постојеће европске фондове и финансијске институције, у чему се навелико рачуна на разне облике јавно-приватног партнерства и новца свих држава потписница Дунавске стратегије (према девизи - нема нових закона и прописа, нити институција, нити додатних финансијских средстава.);
- потенцијали Подунавља у Србији су многоструко неискоришћени, што се може илустровати навођењем већег број показатеља где су најилустративнији они о путничком саобраћају; стога једна од главних интенција европских докумената и јесте знатно (ре)активирање ових потенцијала (иако уз још већи број отворених питања о правцима, садржају и интензитету);
- у Србији је видно настојање да се национални циљеви у овој области ускладе са европским стратешким опредељењима, и да се при том у први план ставе национални приоритети; влада Србије је предвидела реализацију великог броја пројеката у сливу Дунава, у 24 општине кроз које протиче Дунав, и још у 80 других које се налазе у сливовома Саве, Тисе, Тимока и Мораве;
- развој дунавске пловидбе кроз Србију, међутим, није могућан без чишћења и другог оспособљавања Дунава за интензивнији саобраћај, иако је у Србији потенцијално најквалитетнији, према природним датостима; поред тога, приоритет има изградња нових мостова, радикално побољшање урбаног транспорта у неколико градова приоритетног развоја, набавка речне флотиле, чишћење речног дна од бомби, изградња бизнис-паркова и других привредних комплекса (привредних зона, индустријских паркова итд.); већ сада се на дунавском правцу остварује око 8% укупног европског промета робе, а са реализацијом нове дунавске стратегије биће знатно повећан; даљем интензивирању допринеће реализација већег броја пројеката, као што је регулисање дела пловног пута између Будимпеште и Мохача, остваривање потпуне пловности Дунава у Румунији, реализацијом већег броја пројеката од Ђердапа до Црног мора; наведени проблеми, па и они који се тичу недостатка средстава за санацију еколошких проблема привредних капацитета, или високих трошкова прилагођавања еколошким захтевима и захтевима климатских промена (у складу са одговарајућим директивама Европске уније о трговању емисијама CO_2, CCS, IPPC итд.), па и иначе слабе развијености имплементацијских, управљачких и контролних инструмената у реализацији националних и регионалних стратегија, међутим, нису и највећи и најсложенији са становишта коришћења територијалног капитала Србије; највећи проблем тиче се отвореног питања (ре) активирања речних лука у Србији, након њихове приватизације, а нарочито Луке Београд; и
- реализација нове дунавске стратегије изводи се из документа Стратегије развоја речног транспорт у Европи до 2030. године; према овој, као и неким другим идејама, као алтернатива интензивирању развоја Луке Београд, у стратешким плановима за Дунав постојала је и идеја о изградњи тзв. “мултимодалне луке” на Дунаву, негде на потесу између Новог Сада и Београда, за интегрисање лучког, железничког, друмског и авио-карго саобраћаја у том “интермодалном” чвору, као и изградње нове луке у Панчеву, уместо постојеће београдске; у свим замислима, заједничко је следеће: промет у речним лукама Србије требало би знатно повећати у односу на постојећи, а еколошки разлози, разлози брзине транспорта и цене транспорта за читаве класе роба говоре у прилог јачања водног саобраћаја; избор нове стратешке луке, или задржавање постојеће Луке Београд као главне, може имати важне импликације и консеквенце и за развој Планског подручја; у делу Дунава који припада Планском подручју може се рачунати на мања робна и путничка пристаништа.

6.2. Регионални и субрегионални аспекти развоја и функционалне везе

Дугорочно, шире подручје Подунавско-Браничевског развојног региона (БПРР), а у њему и Планско подручје, развијаће се као простор који је интегрисан у шири простор Србије, као и у непосредно и шире регионално и свеевропско окружење,

са следећим карактеристикама: друштвена и просторна (регионална) заједница у којој је постигнута равнотежа између економске, социјалне кохезије, а нарочито између економског раста, социјалне правичности и заштите животне средине; са повољним параметрима у погледу одрживог развоја, вредности индекса HDI, запослености, раширености и дубине сиромаштва и БДП-а; развијена и диверсификована привредна структура; развијено предузетништво и друштвено (социјално, еколошки итд.) одговорно корпорацијско понашање; добра развијеност мреже друштвених служби (услуга), и повољан просторни размештај објеката; добра изграђеност техничке инфраструктуре и њен повољан просторни размештај; очувана животна средина; ефикасна (локална и регионална) администрација; и богат културни живот.

Општа развојна оријентација Планског подручја јесте – максимизовање његових компаративних предности и минимизовање дејства ограничавајућих развојних и управљачких фактора – са циљем да се ојача његов укупни територијални капитал и конкурентска способност у економској, социјалној, културној и другој утакмици, с једне стране, и да се напоредо прошире могућности за сарадњу са разним партнерима у непосредном регионалном, републичком и најширем европском окружењу, с друге.

Стратешки полазиште бр. 1: Развој Планског подручја као заједнице са високим квалитетом животне средине, добром саобраћајном повезаности и добром комуналном опремљеношћу насеља, односно:
- уравнотежен и одржив урбани и регионални развој;
- одржива експлоатација угља, нафте, гаса и других минерални сировина, уз максимизовање позитивних страна и минимизовање негативних страна;
- унапређење заштите животне средине (укључујући и ефикасно управљање отпадом и повећање енергетске ефикасности);
- оптимално коришћење другиох природних ресурса, природне баштине и културног наслеђа;
- развој ИКТ инфраструктуре; и
- приоритетан развој јавног превоза, у оквиру унапређења мреже саобраћајне инфраструктуре.

Стратешки полазиште бр. 2: Максимално активирање радне снаге, са циљем да се интензивира привредни раст и развој, у првом реду у областима које највише доприносе расту конкурентности Подручја, као и са циљем решавања проблема незапослености, односно:
- успостављање и промовисање финансијске и институционалне подршке за развој предузетништва (МСП, пољопривреда, туризам итд.);
- боље повезивање универзитета и привреде, са циљем да се унапреди просторни развој;
- радикалан пораст инвестирања у истраживања и развој на региналном нивоу; и
- промоција предузетништва, програми самозапошљавања и подршка иницијативама.

Стратешки полазиште бр. 3: Развој Планског подручја као друштвене и просторне заједнице у којој ће сви грађани моћи да искажу и да задовоље своје потребе за припадањем и идентитетом, дружењем и личним развојем, односно:
- отклањање негативних последица досадашњих транзицијских прилагођавања;
- решавање проблема сиромаштва и друштвене искључености;
- успоравање и, на дужи рок, заустављање негативних демографских процеса;
- безбедности и смањења ризика по живот,здравље,имовину, социјалну сигурност и становање.
- стварање услова за индивидуални развој и личну афирмацију;
- стварање услова за богат и садржајан друштвени живот; и
- јачање заједнице кроз укључивање грађана, јачање солидарности и развијање идентитета.

Стратешки полазиште бр. 4: Управљање просторним развојем, односно:
- интеграција институција и сарадња са другим регионима;
- радикално побољшање информатичке подршке (ГИС, ТИС итд.);
- реформа јавног сектора;
- реформа локалне самоуправе, јавних служби и привредних институција, и боља координација њиховог рада;
- унапређење рада општинских јавних служби;
- реформа система локалне самоуправе и јачање институционалне оспособљености;
- израда концепта обнове стратешког мишљења, истраживања и управљања;
- израда модела оптималног управљања развојем Планског подручја; и
- дефинисање институционалних и организационих аранжмана за сарадњу са актерима на супра-регионалном и суб-регионалном нивоу.

7. НАМЕНА ПРОСТОРА

7.1. Просторне целине Планског подручја

Планско подручје обухвата неколико зона – просторних макроцелина и подцелина:
А) градско подручје Пожаревца у границама ГУП-а Пожаревца обухвата подручје од око 55 ha. На овом подручју живи највећи део становништва Планског подручја (58%), град представља регионални привредни, друштвени и културни центар са богатим урбаним наслеђем.
Б) рурално подручје обухвата 25 сеоских насеља и 26 катастарских општина. Пољопривредно земљиште које представља основу руралног развоја захвата преко 70% површине Планског подручја.
В) лигнитска лежишта – зона садашњих и будућих рударских активности и енергетских објеката чине три целине:

5) источно и централно лигнитско лежиште Костолачког басена површине око 97,80 km^2 које обухвата: површински коп "Дрмно", спољна и унутрашња одлагалишта јаловине, пепела, шљаке и гипса, ТЕ "Костолац А" и ТЕ "Костолац Б", инфраструктурне и транспортне коридоре, пратеће садражаје и зоне рекултивације; у границама овог лежишта (ван експлоатационог подручја) налази се неколико насеља – Костолац, Костолац-село, Дрмно, Кличевац-део, Ћириковац, Кленовник, Брадарац и Маљуревац;
6) северозападно лежиште Костолачког басена површине око 33,80 km^2 налази се на ушћу Велике Мораве у Дунав; извршени су претходни истражни радови; процена је да би експлоатација овог лежишта могла да почне око 2022. године; у зони лежишта налазе се насеља Дубравица, Острово и Батовац; и
7) мрко-лигнитско лежиште "Пољана" површине око 22,5 km^2 налази се јужно од градског насеља Пожаревац; према садашњим проценама ово лежиште није предвиђено за експлоатацију до 2022. године;

Г) зона истражних поља и експлоатације нафте и гаса налази се у северном делу територије града Пожаревца и делимично се преклапа са зоном рударских активности;
Д) дунавски саобраћајни, привредни и туристички коридор обухвата акваторијум и приобални појас Дунава у северном делу Планског подручја и делимично се преклапа са зоном рударксих активности и зоном истражних поља нафте и гаса; и
Ђ) Археолошко налазиште "Виминацијум" површине око 3.55 km^2 налази се у средишњем делу централног лигнитског лежишта окружено површинским копом "Дрмно", насељем Дрмном и комплексом ТЕ "Костоалц Б"; границе и режим заштите локалитета утврђени су Одлуком о утврђивању локалитета Виминациум на атару Костолац Село за археолошко налазиште (Сл. гласник РС, бр. 102/09).
Постоји преклапање између појединих просторних макроцелина па се границе и површине просторног обухвата могу утврдити условно.

7.2. Основна намена простора

Поморавље, Стиг и Браничево су подручја са значајним аграрним потенцијалом, па сходно томе претежни део подручја града Пожаревца припада пољопривредном земљишту (око 72%). У структури пољопривредног земљишта њиве заузимају око 88% површина, или у односу на Планско подручје око 64%. Насеља и саобраћајнице заузимају 8,8%, шуме, растиње и др. око 8%, рударство око 4 % итд. Промене у структури намена површина до 2022. године, последица су, пре свега, развоја рударских радова и односе се на смањење пољопривредног земљишта (69,2%), али и површина заузетих рударством (2,6%) захваљујући повећању рекултивисаних површина (4,8%). До 2022. године не планира се измештање постојећих насеља угрожених рударским радовима, па се будућа изградња насеља може организовати у постојећим границама, чиме би се избегло заузимање нових површина пољопривредног земљишта за потребе ширења насеља. С обзиром на то да планирани развој површинских копова захтева измештање малог броја саобраћајница, повећање површина за потребе изградње нових саобраћајница ће бити релативно мало (због изградње обилазница). Смањење површина које заузима термо-енергетски комплекс (са 1,3 на 0,6%) последица је рекултивације депоније пепела на Средњем костолачком острву. Повећање површина под шумама са 8,2 на 8,4%, поред површина у рекултивацији које ће делом бити пошумљене, постиже се формирањем плантажа за производњу биомасе у приобалном подручју река Дунава, Велике Мораве и Млаве.

Табела 17. Биланс намене површина 2010. године

Подручје		Укупно	Пољо-привре-да*	Шуме	Површине заузете за потребе рударства			Насеља	Инфра-струк-тура	Архео-лошки локали-тет Вими-нацијум	Остало
					Рударс. активно-сти	Термо-енергет. комплекс	Рекулти-висане површине				
Град Пожаревац	повр-шина	48777.7	34795.8	3986. 2	1760.4	604.6	623.4	3943.6	348.5	355.0	2360.3
	%	100.0	71,5	8,2	3,6	1,3	1,3	8,1	0,7	0,7	4,8

** - без површина у границама Виминацијума*

Табела 18. Биланс намене површина 2022. године

Подручје		Укупно	Пољо-привре-да	Шуме	Површине заузете за потребе рударства			Насеља	Инфра-струк-тура	Архео-лошки локали-тет Вими-нацијум	Остало
					Рударс. активно-сти	Термо-енергет. комплекс	Рекулти-висане површине				
Град Пожаревац	повр-шина	48777.7	33740.5	4107.0	1255.2	311.8	2349.5	4080.2	402.5	450.0	2081.5
	%	100,0	69, 2	8,4	2,6	0,6	4,8	8,4	0,8	0,9	4,3

Табела 19. Биланс површина у оквиру рударско-енергетског комплекса Костолачког басена

		Стање 2010. године		Стање 2022. године	
		површина у ha	% од укупне	површина у ha	% од укупне
ПЛАНСКО ПОДРУЧЈЕ		**48777.7**	**100,0**	**48777.7**	**100,0**
РУДАРСКО-ЕНЕРГЕТСКИ КОМПЛЕКС		**2988.2**	**6.1**	**3917.1**	**8,0**
1. РУДАРСКЕ АКТИВНОСТИ 1.1. Коп "ДРМНО"		**1760.3**	**3,6**	**1255.8**	**2,6**
		1145.7		1231.4	
	коп	306.3		532.5	
	унутрашње одлагалиште			652.1	
	депонија гипса			19.2	
	спољашње одлагалиште				
	управа			27.6	
1.2. Коп "ЋИРИКОВАЦ" (није активан)		314.6			
	коп	125.8			
	спољашње одлагалиште	137.8			
	управа	24.4		24.4	
1.3. Коп "КЛЕНОВНИК" (није активан)	дробилана	26.5			
		300.0			
	коп	115.7			
спољашње одлагалиште		184.3			
2. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКИ КОМПЛЕКС 2.1. Депоније пепела и шљаке		**604.6**	**1,2**	**311.8**	**0,6**
		433.6		140.8	
	Средње Костолачко острво	254.5		57.0	
	у копу Ћириковац	179.0		59.6	
	у копу Дрмно			24.2	
2.2. Термоелектране		171.0		171.0	
	Костолац А	21.0		21.0	
Костолац Б		150.0		150.0	
3. РЕКУЛТИВИСАНЕ ПОВРШИНЕ		**623.4**	**1,3**	**2349.5**	**4.8**

7.3. Визија просторног развоја Планског подручја у постпланском периоду

Планска предвиђања за тако дуг временски период су у великој мери непоуздана, како због бројних непознаница тако и због ограничености студијске и друге расположиве документације. Нужно је ипак, сагледати макар само неке аспекте дугорочног развоја, како би садашњи развој могао да буде усмераван ка будућности са потребном мером рационалности.

Постојећа привредна структура, чију окосницу чини рударство и енергетика, мораће благовремено да се мења у корист делатности изван овог сектора. Постојеће површине заузете енергетско-индустријским комплексом уз неопходну пренамену и преуређење могу да послуже за будуће производне погоне другачије намене. Футуристички сценарији развоја указују на радикално померање тежишта активности од примарног и секундарног ка терцијарном и квартарном сектору.

Убрзано исцрпљивање неких необновљивих ресурса као и континуирана деградација животне средине, имаће за последицу: настојања да се обезбеди супституит или омогући репроцесирање дефицитарних сировина; примену технологија које ће смањити деградацију природне средине, ублажити социјалне и друге конфликте и убрзати ревитализацију простора у зони експлоатације и прераде сировина; појаву нових материјала и финалних производа са

новим својствима и функцијама који могу променити конвенционалне оквире живота и рада и направити револуцију у грађевинарству, изградњи насеља и уређењу територије и др..

Еколошки критеријуми и критеријуми одрживог развоја биће у потпуности заступљени у планирању укупног развоја, организације и уређења простора и одлучујуће ће утицати на избор циљева, решења и приоритета. Посебна пажња биће посвећена очувању историјског и културног наслеђа и заштити природе, посебних амбијенталних целина и пејзажних вредности простора, затим санацији постојећих и обликовању (архитектури) нових градских простора, уређењу туристичких и рекреативних површина и др.

Развој информационих технологија и телекомуникација допринеће убрзаном трансферу информација, уклањајући тако проблем просторне и временске дистанце. Отворене могућности "за све", помоћи ће укидању привилегованости, односно, превазилажењу маргинализације појединих подручја, као и појединих социјалних група.

На основу резултата одговарајућих истражних радова предузетих последњиих 10-15 година и уређених студија оправданости, одређена је оријентациона граница потенцијалног експлоатационог подручја енергетских ресурса. У том подручју и његовом окружењу могу се предвидети могући оквирни сценарији развоја и планског уређења простора после 2022. године. Просторним планом резервисан је простор за потенцијалне рударске радове у појединим деловима Планског подручја. То је најпре простор према Дунаву за развој површинског копа "Дрмно", затим Западно поље у зони насеља Дубравица и окружење површинског копа "Ћириковац". Експлоатацијом ових лежишта највећи део експлоатационог подручја био би искоришћен, што би условило измештање неколико (делова) насеља, као и одређених, привредних, инфраструктурних и других објеката. Будући да на депонијама јаловине није упутно градити насеља, привредне и друге грађевинске објекте, ово подручје биће у будућности прекривено шумама, пољопривредним културама и језерима са површинама за спорт, одмор и рекреацију (на крају експлоатације лигнитских лежишта остаће трајне депресије од површинских копова које ће бити испуњене водом).

У сценарију за постплански период остављена је могућност да се накнадно процени оправданост изградње стратешких саобраћајних објеката, као што су: аутопут Пожаревац-Неготин, мост на Дунаву и магистрални коридор Рам - Брадарац - Мало Црниће.

Треба очекивати промену у структури намене простора Планског подручја која ће резултирати повећању површина под пољопривредим културама и шумама, са спортско-рекреативним и туристичким функцијама уз наглашену бригу о културном наслеђу, природним добрима, амбијенталним целинама и просторима намењеним научним, уметничким и културним активностима.

IV ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Просторни план – као просторни план јединице локалне самоуправе – остваривање се припремом и доношењем одговарајућих средњорочних планова и програма, као и одговарајућих урбанистичких планова за насеља или делове насеља, инфраструктурне и објекте посебне намене и спровођењем одређених политика у разним областима просторног развоја града Пожаревца.

Планска решења и пропозиције Просторног плана спроводе се **директно путем издавања локацијских дозвола, информација о локацији и извода из планског документа на основу утврђених шематских приказа и правила изградње и правила уређења простора за сеоска и приградска насеља као и за изградњу нових и реконструкцију постојећих локалних инфраструктурних система.**

Индиректна примена планских решења и пропозиција Просторног плана спроводи се:

- доношењем просторних и урбанистичких планова за уже просторне целине и насеља;
- израдом урбанистичко-техничких пројеката и техничке документације;
- уграђивањем пропозиција Просторног плана у планове и програме развоја локалне самоуправе, просторне и урбанистичке планове ужих подручја, програме развоја производног система ТЕ-КО "Костолац" и појединих његових делова, других привредних и инфраструктурних система, као и у друге програме, планове и пројекте;
- доношењем и спровођењем програма и планова развоја индустрије и МСП, водопривреде и других сектора на Планском подручју; одрживог развоја подручја; интегралног руралног развоја; заштите и унапређења животне средине; рехабилитације и рекултивације деградираних површина; праћења (мониторинга) квалитета ваздуха, вода и земљишта и др.

При изради програма којима се спроводе планске пропозиције, неопходна је оцена техничких и технолошких решења тих докумената са становишта економског, социјалног и еколошко-просторног физибилитета. Поред стандардне анализе трошкова и добити (C/B), неопходно је спроводити и тзв. анализе минималних трошкова (C/B, "cost-minimization analisis"), тј., истраживање варијантних решења за задате циљеве, са становишта имплицираних трошкова.

У спровођењу планских циљева и концепција, као и у примени утврђених критеријума, мера и инструмената Просторног плана, приоритет има:

- ублажавање негативних последица неравномерног регионалног развоја и постојеће привредне структуре стимулисањем, оних делатности и активности које на Планском подручју најбрже повећавају запосленост и брзо

остваривање добити;
- обезбеђење неопходних услова за експлоатацију и даљу трансфорамцију (прераду) лигнита и других ресурса, у складу са законским прописима, општим развојним опредељењима и поставкама Просторног плана;
- санација насталих штета од експлоатације и прераде лигнита и будуће спречавање директних и индиректних негативних утицаја;
- заштита социјалних, економских и еколошких услова живљења становништва које је угрожено експлоатацијом и прерадом лигнита;
- примена просторно-планских, урбанистичких и других мера заштите животне средине; и
- обезбеђивање институционалних, организационих и информатичких услова за спровођење Прострног плана, као и услова за наставак започетих истраживања, израду одговарајућих програма, планова и пројеката од интереса за развој града Пожаревца.

Приликом оцене и избора приоритетних програма и пројеката развоја на подручју града Пожаревца примењивати следеће опште принципе и критеријуме одрживог развоја и рационалног коришћења природних ресурса:
- усклађеност развоја са просторно-економским капацитетима подручја града; и
- допринос развојних програма, односно пројеката: порасту запослености; равномернијем просторном размештају активности и становништва; рационалнијем коришћењу у необновљивих и делимично обновљивих природних ресурса и контролисаном коришћењу обновљивих природних ресурса; штедљивом коришћењу водних ресурса; повећању енергетске ефикасности; увођењу и примени еколошки-просторно повољнијих технологија; и расту извоза.

У остваривању одредби Просторног плана примењују се одговарајући републички стандарди, нормативи и прописи, односно документи развоја из области просторног планирања и урбанизма, заштите животне средине и коришћења природног ресурса, као и из других области (рударства, енергетике, грађевинарства, пољопривреде, водопривреде, шумарства итд.).

Планска решења и пропозиције Просторног плана града Пожаревца усклађена су са решењима и пропозицијама просторних планова ширих територијалних целина, а решења и пропозиције урбанистичких планских докумената морају бити усклађене са Просторним планом града Пожаревца.

Свеобухватна анализа остваривања Просторног плана биће извршена након четири године по доношењу. Уколико анализа укаже на знатнија одступања у остваривању планских решења и пропозиција или на могућа нова решења, биће покренут поступак измена и допуна Просторног плана.

2. ПРИОРИТЕТИ У ИЗРАДИ ПЛАНСКЕ, РАЗВОЈНЕ, СТУДИЈСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

2.1. Приоритети у изради планске документације

У складу са одредбама Закона о планирању и изградњи постоји обавеза доношења "просторних планова јединица локалне самоуправе". У вези с тим на подручју града Пожаревца покренута је израда, поред Просторног плана града Пожаревца, и Генералног урбанистичког плана као и планова генералне регулације за градско подручје Пожаревца и градско насеље Костолац.

Просторни план садржи шематске приказе за 25 насеља и то: Баре, Батовац, Берање, Брадарац, Братинац, Брежане, Бубушинац, Драговац, Дрмно, Дубравицу, Живицу, Касидол, Кленовник, Кличевац, Лучицу, Маљуревац, Набрђе, Острово, Петку, Пољану, Пругово, Речицу, Село Костолац, Трњане и Ћириковац.

Приоритети у изради планске документације су:

1) **просторни план подручја посебне намене (са елементима плана детаљне регулације) за археолошко налазиште Виминацијум и друге комплексе са вредним непокретним културним добрима у непосредном окружењу до 2014. године; и урбанистички пројекти за део археолошког налазишта Виминацијум и комплекса манастира Рукумија;**
2) **планови генералне регулације** за насеља која се налазе у непосредној близини рударских радова, зони експлоатације нафте и гаса или у будућим експлоатационим подручјима лигнитских лежишта и то: **у приоритету до 2015**. године за насеља: Дрмно, Петка, Костолац Село, Кленовник, Ћириковац, Брадарац, Маљуревац и Кличевац, а **у приоритету до 2018.** године за зону утицаја будућег површинског копа "Дубравица" за насеља: Дубравица, Батовац и Острово; овим планским документима треба обухватити целе катастарске општине насеља; ови планови садрже посебан програм заузимања површина различитих намена, пресељења становништва и измештања инфраструктурних система, комуналних (гробља) и других објеката; и
3) **планови детаљне регулације или урбанистички пројекти за остале намене и локације** (привредне, енергетске, комуналне, инфраструктурне, туристичке и др.) за које у овом просторном плану, ПППИН ТЕ-КО и плановима генералне регулације нису утврђена правила уређења и правила градње.

Носиоци реализације приоритета у изради планске документације су:

1) Република и локална самоуправа;
2) ЕПС, ТЕ-КО "Костолац" и локална самоуправа; и

3) локална самоуправа.

Правила изградње и уређења простора за просторне целине и коридоре посебне намене у границама Костолачког угљеног басена (укупно 10) садржана су у Просторном плану подручја посебне намене Костолачког угљеног басена, односно за:

1) комплекс Површински коп "Дрмно";
2) коридор трачног транспорта за угаљ ПК "Дрмно" – ТЕ "Костолац А";
3) коридор за транспорт рударске механизације од ПК "Ћирковац" до ПК "Дрмно";
4) комплекс ТЕ "Костолац А" са робним пристаништем;
5) комплекс ТЕ "Костолац Б";
6) коридор пепеловода од "ТЕ Костолац А" до депоније "Средње костолачко острво" и од ТЕ "Костолац А" до депонија у ПК "Ћириковац";
7) коридор за транспорт емулзије гипса од ТЕ "Костолац Б" до депоније у ПК "Дрмно";
8) депонија пепела и шљаке у површинском копу "Ћириковац" и коридора пепеловода од ТЕ "Костолац Б" до депоније;
9) коридор индустријског колосека од железничке станице Стиг до ТЕ "Костолац Б"; и
10) комплекс "Долина реке Млаве".

Правила изградње и правила уређења простора, односно, регулациона решења за: нове саобраћајне коридоре и објекте, поља ветрогенератора, уређење обала река, пристаништа и марине, депонију пепела на Средњем костолачком острву и друге објекте у рударско-енергетском комплексу који нису обухваћени регулационим разрадама, биће утврђена накнадно у поступку измена и допуна Просторног плана подручја експлоатације Костолачког угљеног басена на основу одговарајуће студијске и техничке документације до 2015. године.

2.2. Приоритети у изради развојне, студијске и техничке документације

Приоритети у изради и доношењу развојних стратегија и програма су:

- Дугорочна стратегија одрживог привредног и социјалног развоја града Пожаревца;
- израда нових и преиспитивање постојећих стратегија у области пољопривреде и развоја села, водопривреде и заштите вода, саобраћаја, привредног и социјалног развоја, туризма, заштите природних и културних добара и др. (до 2013. године);
- Дугорочна стратегија развоја Костолачког лигнитског басена и Средњорочни програм развоја ПД ТЕ-КО "Костолац" (до 2013. године);
- Програм рекултивације и ремедијације деградираног земљишта (до 2012. године);
- Програм управљања животном средином на подручју града Пожаревца са мониторингом (до 2012. године); и
- Програм пресељења становништва из зоне рударских радова (до 2018. године).

Приоритети у изради студијске и техничке документације (2012-2015. године) обухватају:

- техничку документацију за уређење обала Дунава, Велике Мораве и Млаве и заштите приобаља од успора Ђердапске акумулације, посебно у зони површинског копа "Дрмно";
- техничку документацију на нивоу идејних пројеката и студија оправданости за изградњу инфраструктурних система (саобраћајница, енергетских и телекомуникационих водова);
- техничку документацију и студије оправданости за коп "Дрмно" и западни део Басена, укључујући и развој копа у коначним границама уз процену стабилности косина и тла на контакту са копом;
- техничку документацију и студије оправданости за изградњу нових и реконструкцију постојећих енергетских објеката (ТЕ "Костолац А", ТЕ "Костолац Б" и др.);
- пројекте за комунално опремање насеља;
- пројекте за рекултивацију и уређење деградираних површина; и
- друге студије и пројекте од значаја за просторни развој града Пожаревца.

Носиоци реализације приоритета у изради студијске и техничке документације су:

1) за зоне рударско-енергетског комплекса ЕПС и ТЕ-КО "Костолац" (финансирање) и јединице локалне самоуправе (доношење); и

2) за локалну мрежу и објекте локална самоуправа у сарадњи са надлежним републичким и локалним институцијама.

3. ПРИОРИТЕТИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

3.1. Општи приоритети развоја

Општи принципи и критеријуми

У даљој елаборацији концепта институционално-организационе подршке за остваривање стратешких циљева града Пожаревца треба поћи од неколико упоришта:

- приоритет треба да има унапређење сарадње између локалног, регионалног и националног нивоа, са циљем да се стимулише локални и регионални економски развој;
- реализовање "новог урбано-руралног партнерства", чији је основни смисао уравнотежен развој подручја у којима рурални део знатније заостаје за урбаним, а што је управо случај у већем делу Подунавља низводно од Београда, и у појединим деловима Планског подручја;
- сарадња у регионалном окружењу, у областима изградње и развоја техничке инфраструктуре, уређивања и заштите водних токова, у области образовања и културе, остваривања одрживог развоја, привредног развоја, заштите животне средине, управљања ванредним ситуацијима итд.,
- благовремено елаборирање докумената које су неопходни као платформе за сарадњу са институцијама ЕУ и приступ фондовима ЕУ;
- координација развојних процеса на регионалном и локалном нивоу: 1) активирање нових просторних/локационих модела привредно-индустријске инфраструктуре (индустријска зона, привредна/предузетничка зона, пословни инкубатор, слободна зона, индустријски паркови, специјализовани производно-индустријски центри и др.); 2) развој регионалних привредних кластера МСП у кључним секторима производње и услуга, што подразумева умрежавање и јачање функционалних веза произвођача, добављача, кооперената, купаца формирањем кластера МСП ради раста конкурентности и заустављања дезинтеграције и фрагментисаности простора Подунавља; и 3) ревитализација постојећих привредних комплекса, или њихових делова;
- праћење нове европске политике регионалног развоја, која је донела знатне помаке у односу на ранији приступ, који је у основи имао редистрибуцију, са циљем да се брже развијају недовољно развијена подручја; нови циљ је омогућавање раста и развоја подручја која треба да имају улогу "полуга које могу повући" општи развој, што се у првом реду односи на тзв. "пропулзивна", "иновативна ", "креативна" подручја, од којих већина припада делу развијенијих и најразвијенијих региона – и то све на основу оптималног активирања и коришћења укупног потенцијала подручја, и уз актвирање што већег броја актера;
- код коначне евалуације алтернатива и њихових добрих и лоших страна, биће неопходно узети у обзир могућан утицај интензивнијег развоја на коридорима VII и X и њиховим краковима;
- треба израдити посебну регионалну стратегију развоја "одрживог бизниса"; и
- примена принципа и општих критеријума регионализма и регионалног управљања.

Институционално и организационо прилагођавање за остваривање мониторинга и евалуацију циљева

У ширем регионалном подручју града Пожаревца, већ је предузето мноштво акција за институционално и организационо прилагођавање за ново управљање локалним и регионалним развојем. Још увек су отворена многа питања и ова проблематика изискује даља истраживања, евалуацију могућних опција и промишљен избор најбољих решења.
Трајна решења на нове институционално-организацоне аранжмане за управљање на регионалном нивоу треба дефинисати и евалуирати кроз више алтернатива и могућности, оцењивањем њихових добрих и лоших страна, применом већег броја критеријума, међу којима су и следећа:
- могућност мобилизације ресурса за развој;
- степен децентрализације који се жели остварити на суб-националним управљачким нивоима;
- ефикасност остваривања одлука;
- могућност политичке и експертске манипулације, односно, њеног спречавања;
- могућности за решавање проблема фрагментације; и
- степен надређености тзв. ''планова вишег реда''.

3.2. Приоритети развоја по областима

3.2.1. Становништво, мрежа насеља и јавне службе

Становништво

Приоритетне активности у подршци демографског развоја усмерене су на одржавању биолошке виталности и задржавање становништва, првенствено у сеоским насељима. Обнова ових подручја заснивaће се на посебним економским и социјалним програмима, специфицираним и прилагођеним појединим циљним групама, што се нарочито односи на: (1) младе људе, било да су већ ушли у радни контингент, или су на прагу уласка; (2) млађе жене, као носиоце популационе репродукције; и (3) друге становнике чије остајање на селу доприноси одржавању популационе виталности, односно на оно становништво из градских насеља које би било привучено повољнијим условима за привређивање и бољим квалитетом живљења на селу.
Значајан проценат становништва захваћен је спољним миграцијама што има социјалне, економске, демографске, културне и друге импликације. То захтева изградњу и доследно спровођење целисходне и флексибилне политике у односу на ове контингенте становништва, с циљем да се стимулише њихов повратак и што лакше укључивање у друштвени и економски

живот свог завичаја. Програмима подстицања предузетништва у сеоским насељима треба омогућити запошљавање дела радно-способног становништва, посебно млађих жена и активирање капитала из дијаспоре. Посебним програмима треба омогућити и подстицати професионално оспособљавање (квалификовање или преквалификовање, преко завода за тржиште рада) и запошљавање дела радно-способног становништва у сеоским, као и у урбаним насељима.

Мрежа насеља и функције центара

На нивоу центара заједнице насеља, развојни приоритет је успоравање депопулационог тренда и обезбеђење услова за ревитализацију сеоских насеља. У том смислу, основни приоритети су:
- унапређење локалног саобраћаја, у првом реду међунасељске локалне путне мреже, као и система локалног јавног превоза (увођењем приватног сектора и мањих возила);
- квалитативно унапређење и развој нових обика пружања услуга у насељима, посебно у сектору јавних служби и услуга;
- развој комуналне инфраструктуре, пре свега у области водоснабдевања и одвођења отпадних вода;
- развој привредних активности у функцији активнијег коришћења постојећих пољопривредних и других ресурса, укључујући и могућност развојне валоризације дела рударских објеката (туризам - излетнички, образовни и ловни; рекреација на делу рекултивисаних површина, узгој украсног зеленила и сл.), тежиште развоја треба да представља економски развој, комбинујући могућности аграрног сектора и локалних иницијатива у другим секторима; и
- дефинисање развојних програма едукације радно неангажованог активног становништва, различитих облика стимулације (само)запшљавања, са одређеном административно-управном и организационо-техничком подршком, као и интензивним промотивним наступом.

Социјални развој, јавне службе

Приоритети у области социјалног развоја су:
- јачање доступности и квалитета предшколског, основног и средњег образовања;
- подршка институционализованим облицима удруживања грађана поводом тема од јавног интереса, стручних питања, традиционалних и иновативних социјалних, културних и еколошких садржаја итд.;
- рационално коришћење објеката и простора наменски грађених за потребе услуга од јавног интереса (култура, образовање, здравство, социјална заштита, спорт), контрола отуђивања ових објеката и промене њихове намене, као и забрана промене намене јавних и зелених површина;
- подршка месним заједницама, нарочито сиромашнијим и мање развијеним, да обезбеде просторе и финансирају иницијалне пројекте у области социјалне и здравствене заштите, културе, физичке културе, образовања и др.

Пресељење становништва

Приоритети у области пресељења становништва и измештања инфраструктурних и привредних система из зоне рударских радова су:
- доношење Стратегије развоја рударства у Костолачком угљеном басену;
- израда одговарајуће студијске основе и техничке документације са приказом планиране динамике рударских активности, односно, динамике заузимања простора у западном и централном делу Басена;
- доношење одговарајућих планских докумената (планова генералне регулације), програма пресељења становништва и измештања инфраструктурних и привредних система, као и "програма социјалне подршке" (прецизно утврђене границе површинских копова, границе и подручја заштићених зона са рестриктивним системом изградње и одговарајућим компензацијама локалном становништву за те рестрикције, границе и подручја заштитних зона, динамика измештања насеља, границе непосредног утицаја термоелектрана – загађивање, транспорт угља, отпад и др.);
- дефинисање дугорочних и оперативних програма пресељења насеља у сарадњи органа локалне самоуправе, ЕПС-а и ТЕ-КО "Костолац"; и
- идентификовање потенцијалних зона насељавања и евидентирање погодности и ограничења, нарочито, с обзиром на својински статус земљишта.

Пресељење насеља и домаћинстава обухвата следеће приоритетне активности:
- **дефинисање услова експропријације,** права и обавезе локалног становништва, услове пресељења са опцијама и модалитетима, услове набавке пољопривредног земљишта, грађевинских парцела, изградње стамбених и пољопривредних објеката и др.; на јасан и разумљив начин предочити локалном становништву под којим условима се може преселити и каква су његова права у том поступку;
- **процена трошкова пресељења**, обухвата све релеватне информације о средствима потребним да за сваку фазу пресељавања;
- **анкетирање домаћинстава**: да би се приступило анкетирању неопходно је претходно обезбедити потпуно и прецизно информисање домаћинстава о свим елементима пресељења битним за опредељивање и избор најприхватљивије опције

(информисање о понуђеним локацијама и условима за сваку локацију, трошкови пресељења, облици партиципације домаћинстава, обавезе корисника експропријације, обавезе локалне управе, обавезе домаћинства, услови уговарања, итд.);
- **прибављање локација** за организовано пресељење; и
- **правовремен и континуиран однос са јавношћу** путем следећих облика: организовање скупова грађана у насељу, извештавање преко средстава јавног информисања и пружање савета, правне и друге помоћи становницима у процесу пресељења.

3.2.2. Просторни развој привредних делатности

Рударство

Остваривање општих циљева који се односе на експлаотацију угља у Костолачком басену:
- израда водонепропусног екрана и осталих објеката заштите површинског копа од површинских и подземних вода у складу са динамиком развоја површинског копа "Дрмно", као основни предуслов за успешну и ефикасну експлоатацију;
- израда и реконструкција објеката (насипа и регулационих канала) заштите простора површинског копа "Дрмно" од високих вода Дунава;
- експропријација земљишта;
- наставак детаљних геолошких истраживања са циљем поузданијег утврђивања резерви угља у северном делу лежишта "Дрмно" (прекатегоризација резерви С2 и С1 категорије у Б и С1);
- наставак извођења детаљних геолошких истраживања у западном делу басена у циљу утврђивања геолошких услова експлоатације угља са поузданошћу која обезбеђује даљу израду техничке и инвестиционе документације за нове површинске копове;
- затварање и уређење простора површинског копа "Кленовник";
- рекултивација површина нарушених површинском експлоатацијом, у првом реду спољашњег одлагалишта површинског копа "Дрмно", као и површинског копа "Ћириковац";
- наставак истражних радова у сектору нафте и гаса; и
- изградња пристаништа на Дунаву и уређење инфраструктурног коридора поред десне обале Дунава.

Енергетика

Реализација основних планских опредељења и приоритета Просторног плана у периоду до 2015. године подразумева:
- ревитализацију ТЕ "Костолац Б1 и Б2" и изградњу постројење за одсумпоравање;
- даљу разраду студијске и пројектне документације у вези са динамиком изградње термоелектрана у Костолачком басену, при чему треба узети у обзир и потенцијалне резерве у западном делу Басена;
- интензивирање радова на истраживању и производњи нафте и гаса на Планском подручју и коришћење већ пронађених резерви;
- при реконструкцији и ревитализацији постојећих енергетских капацитета, неопходно је унапређивати и обезбедити адекватну заштиту животне средине;
- формирање новог система цена, који омогућава и сопствену акумулацију за инвестирање, односно за заштиту средине, у оквиру рударско-енергетског система; и
- за потребе интензивније експлоатације угља и производње електричне енергије у Костолачком басену, односно за потребе решавања проблема вишка запослених, неопходно је благовремено приступити решавању кадровских проблема, на пример, кроз израду и доношење одговарајућег програма преквалификације, обуке и стицања специјалистичких знања и др.

Енергетска ефикасност

Програм развоја енергетике који се односи на енергетску ефикасност састоји се у испуњавању основних приоритета, као што су:
- технолошка модернизација електроенергетских објеката;
- рационална употреба и повећање енергетске ефикасности у секторима потрошње електричне енергије и др.

Програм технолошке модернизације електроенергетских објеката подразумева спровођење свих активности која доприносе побољшању технолошких и радних перформанси електроенергетских објеката.
Програм рационалне употребе и повећања енергетске ефикасности у секторима потрошње електричне енергије обухвата све програме за супституцију електричне енергије која се користи за топлотне енергетске услуге повећањем енергетске ефикасности у дистрибутивним системима и код крајњих корисника.
Остали приоритети су:

- дефинисање мера енергетске ефикасности и начина њиховог спровођења у сваком појединoм сектору непосредне потрошње енергије – доношење акционих планова;
- побољшање економске стабилности, повећања конкурентности индустријске производње, отварање нових радних места, смањења увозне зависности путем коришћења принципа енергетске ефикасности;
- подстицање рационалног коришћења природних ресурса;
- подстицање регионалног развоја у домену енергетске ефикасности;
- подстицање развоја руралних подручја у домену енергетске ефикасности; и
- унапређење система информисања и развијање јавне свести о значају енергетске ефикасности.

Обновљиви извори енергије

У циљу остварења напретка у примени ОИЕ на Планском подручју одређени су следећи приоритети:
- повећање обима коришћења обновљивих извора енергије;
- обимније истраживања потенцијала обновљивих извора енергије;
- одређивање технологија и увођење подстицајних мера;
- успостављање система за управљање ОИЕ;
- дефинисање програма који би инвеститорима омогућили улагање у ову грану енергетике (путем концесије и сл.) и стварање услова за веће коришћење и инвестирање;
- коришћење отпадне топлоте из ТЕ и природних термалних извора;
- развој пољопривреде и газдовања шумама ради што веће производње биомасе као еколошки чистог енергента; и
- отварање постројења за прераду биомасе у сеоским насељима.

Привредни развој и размештај индустрије

Стратешки приоритети просторне дистрибуције и развоја привреде на Планском подручју су: 1) обезбеђење зона, коридора и локалитета за развој комплекса рударства и термоенергетике. 2) програм изградње "индустријске инфраструктуре" који обухвата изградњу и комунално опремање индустријске зоне за развој предузетништва у Пожаревцу (завршетак I и наставак II фазе), индустријских локалитета у Костолцу и у центрима сеоског подручја, као и побољшање железничког транспорта роба, магистралне и регионалне мреже путева, ИКТ мреже и хидротехничке инфраструктуре и решавања проблема индустријског отпада; 3) подстицај политика конкурентности, јачања предузетништва, еко-иновација, енергетске ефикасности, бољих технологија, изградње пословног инкубатора, и сл.; 4) изградња конгресно-изложбеног центра "Браничево" у Пожаревцу; 5) израда Студије изводљивости-могући правци развоја и улагања у финалну прераду пољопривредних производа у граду Пожаревцу; 6) оживљавање дела индустријских браунфилда; и 7) израда нове Стратегије развоја Града Пожаревца 2015-2020. године.
У политици развоја подршка се даје МСП због њихове локационе и програмско-економске флексибилности, изразите иновативности и ефикасности. Усмеравање привредног развоја условљено је елементима опште економске и развојне политике и примене фискалних инструмената (разних пореза, пореских олакшица и подстицаја, субвенција), финансијских инструмената (каматних стопа, рокова и услова кредитирања, инструмената кредитно -монетарне политике и др.), инструмената трговинске политике (увозних и извозних субвенција, царински режим, увозне контроле и ограничења, царинске заштите и др.), непосредне државне контроле (цена, учешћа у власништву, инвестиционих и производних дозвола) и осталих инструмената (локацијских дозвола, грађевинских дозвола, еколошких дозвола, енергетских дозвола, техничких стандарда, еколошких стандарда, образовања идр).
Град Пожаревац припрема пројекат изградње пластеника и стакленика за производњу поврћа дуж трасе топловода од Костолца до Пожаревца који би користили топлу воду за грејање; први пластеник у пољопривредној школи у Пожаревцу требало би да буде изграђен 2012. године, на површини од 1 ha. На подручју Стига планира се обнављање винограда. Очекује се реализација изградње комплекса хладњаче за воће, погона за прераду ракије и подрума на подручју уз магистрални пут Пожаревац-Кладово, површине 1,5 ha и припрема пројеката за коришћење обновљивих извора енергије (отпадна топла вода у ТЕ-КО, биомасе, енергије ветра, идр.).
У наредном периоду потребно је подстицање улагања за стварање конкурентних локација за инвестиције, које би осигурале развој привреде и ново запошљавање.
Приоритети за реализацију индустријске зоне у Пожаревцу, површине око 100 ha, до 2015. године су: 1) дефинисање принципа партнерства јавног и приватног сектора, 2) обезбеђење око 1,3 милиона евра укупно (средстава градског буџета, НИП и IPA фонда) у опремање индустријске зоне, 3) стратешки план уређења, развоја и управљања зоне, уз следеће препоруке: а) обезбеђење опремљених локација различитог нивоа (од минималне до максималне); б) олакшавање уређења грађевинског земљишта и прибављања дозвола; в) подршка развоју производних кластера; и г) укључивање ризика климатских промена, примене "интегралне еколошке дозволе", еколошке процене утицаја; и 4) акциони план за реализацију индустријске зоне и других пројеката у коме се прецизирају динамички план активности, институције за управљање, регулацију и спровођење. Мере за реализацију приоритета су:
- обезбеђење конкурентних привредно-пословних локалитета;

- раст броја нових привредних актера (предузећа, друштава, радњи и др.) путем промоција у јавности, обука за пословне и предузетничке вештине, подршком удружења предузетника, идр.;
- обезбеђење и приступачност услугама пословно-логистичке подршке за мрежу МСП, консултантске услуге, услуге регионалног развојног тела (агенције, центар, канцеларије,...), инфо-центри;
- подстицај примени иновација и нових и бољих технологија, посебно у МСП, јачање свести о истраживачко-развојним пројектима привреде, трансферу знања у МСП, привредни сајмови; и
- подршка привредном, секторском умрежавању и развоју снабдевачких ланаца/кластера (регионална сарадња великих и МСП у кључним секторима, маркетиншки подстицаји снабдевачких ланаца, исл.).

Развој привреде подразумева даље јачање и подстицај предузетничких иницијатива применом мноштва разних мера, од којих се део односи на активности локалне заједнице и актера у стварању привлачног и повољног пословног и инвестиционог амбијента. Међу њима су од велике важности: повећање доступности финансијских средстава, јачање разних модела јавно-приватног партнерства у привлачењу и реализацији инвестиција у привредне, инфраструктурне, еколошке, социјалне пројекте, тзв."гиљотина прописа" и поједностављење процедура, административних бирократских захтева, унапређење и стандардизација рада локалних и других институција од значаја за привредне актере, спречавање и минимизација корупције, подршка едукацији запослених и незапослених у складу са тржишним захтевима. Важан сегмент неопходних подстицајних мера чини унапређење и стварање просторних и инфраструктурних услова за алокацију нових привредних актера и садржаја прибављањем и изградњом привредне инфраструктуре за помоћ и подстицај развоја нових start-up ММСП, МСП, иновативних spin-off МСП, побољшањем услова рада постојећих МСП, приватног предузетништва и других привредних друштава.

Унапређење политике запошљавања и пружање подршке привређивању и новим привредним актерима условљено је макроекономским и инвестиционим амбијентом, али и локалном пословном климом и институционалним факторима. У локалној политици запошљавања предност се даје мерама активне политике запошљавања (самозапошљавање, запошљавање приправника, активно тражење посла, допунска обука, преквалификације и доквалификације), посебно запошљавању младих, старијих од 50 година, као и социјалном предузетништву као новом облику друштвено одговорног запошљавања посебно рањивих група. Шансу треба омогућити и за укључивање старијег становништва на тржиште рада.

Браунфилд локалитети и објекти

Браунфилд локација је земљиште које је раније изграђено и коришћено да би услед економских или других разлога било запуштено, често и еколошки загађено и који захтевају инвестиције ради повратка у квалитетно коришћење. Локалитети могу бити делимично заузети, напуштени, често и загађени. Напуштање може да буде: функционално, правно, имовинско, физичко. Ови локалитети имају вишеслојне неповољне економске, урбанистичке, еколошке и социјалне ефекте у простору. Најчешћа **подела браунфилд локалитета** и објеката је на "меке", локалитете "нулте"/ маргиналне ефикасности и "тврде".

Нетрансформисана и запуштена производња, деградирана пословна имовина, инфраструктура и значајне укупне и неизграђене површине комплекса имају карактер рецесивних или стагнантних пунктова у урбаној структури. Ипак, представљају значајан развојни потенцијал за могућу конверзију и развој нових производних или услужних активности у оквиру њиховог «реактивирања», и то, најчешће, путем модела индустријске зоне (ИЗ) или индустријског парка (ИП). **С обзиром на карактер браунфилд локалитета и вишеслојну сложеност њиховог ре/активирања, потребна је израда посебне и појединачне методологије за њихову трансформацију у продуктивнију намену.** Процес транзиције економског система утицао је и на промене у процесу територијалног развоја индустрије и недовољно коришћење "тврдих" и/или запуштених и девастираних локација у градском ткиву. Поставља се питање механизама подстицаја за уређивање и „рециклирање" запуштених, посебно индустријских локација за привредне и друге намене у ситуацији када је евидентно да је цена земљишта, изградње, опремања и уређења локација нижа у периферним, слободним и неизграђеним подручјима (ивичној или спољној зони града). Комплексност реактивирања браунфилда огледа се и у потреби усклађивања легитимних интереса мноштва различитих актера, недостатку механизама координације локалних и осталих нивоа надлежности и активности, потреби изградње адекватног модела комуникације, размене информација, разумевања појединих аспеката проблема, и то у разним корацима процеса планирања и реализације "обнове" локалитета. Присутан је и недостатак адекватне информационе основе о овим локалитетима.

За отклањање свих препрека неопходно је стварање институционалних претпоставки ефикасног функционисања и усмеравања коришћења простора, као и установљавања општег интереса и, доминантних тржишних интереса инвеститора. **Специфичности планирања поновног реактивирања запуштених и/или руинираних индустријских локација, подразумева синхронизацију разних планских и секторских активности, разграничење надлежности, усклађивања у имплементацији предвиђених решења и низ других мера.** Њихова „обнова" је суштински део процеса повишавања конкурентности градова и простора. Истовремено, због снажног испољавања тржишних механизама у алокацији потенцијалних нових привредних локалитета са једне стране, и сложености „рециклирања" и скупих улагања у локалитете браунфилда са друге стране, процес транзиције у нашој средини додатно компликује њихово реактивирање. Најчешћи облик њихове "обнове" јесте кроз процес приватизације друштвених предузећа, посебно оних на атрактивним

градским локацијама, са руинираним објектима и капацитетима, ниском вредношћу имовине, мањим бројем запослених и др. Овакве локације имају значајан потенцијал за "саморазвој" и обично су атрактивне за приватне инвеститоре (пре свега због положаја, доступности, разних погодности и могућих пословних ефеката, и сл.). Поред поменутих "меких" браунфилда, присутни су и типови локалитета који, поред погодности, имају и знатна ограничења која могу да их учине мање атрактивним и ефикасним у односу на претходну групацију. Посебно значајан облик "тврдих" локалитета браунфилда чине запуштени и девастирани простори који обилују бројним локационим, инфраструктурним, еколошким, техничким, својинским и другим проблемима и чије активирање/промена у продуктивнију намену, подразумева велика улагања. За овакве локалитете приватни инвеститори углавном нису заинтересовани, јер велике инвестиције, дуготрајан и компликован процес решавања појединих проблема и реализације чине их непривлачним за улагања. Њихово реактивирање захтева обавезно учешће јавног сектора, посебно у погледу њиховог деконтаминирања, рушења постојећих капацитета, евентуалног расељавања, опремања новом инфраструктуром, регулисања својинских односа и питања евентуалне реституције, и тд. Због наведених проблема, општа је оцена да је због значајних ограничења и цене њиховог реактивирања, у будућности извеснији тренд изградње нових привредних објеката на слободним локацијама урбане периферије.

У решавању проблема потребан је стратешки приступ, концепт и управљачки инструменти на нивоу државе, региона, и локалне управе (нпр.кроз регионалне развојне стратегије, привлачење инвеститора на браунфилд локалитете уз подршку разних расположивих мера и инструмента, просторне и урбанистичке планове, могуће мере подршке за улагања на браунфилд локалитетима (локалне јавне финансије, субвенције у таксама и накнадама, политици грађевинског земљишта, казнена политика), што ће помоћи и законска решења о враћању имовине локалним управама, реституција, извесна фискална децентрализација, развој ЈПП, идр. Од посебног је значаја кооперација локалних партнера (градских институција и организација), ЈКП, привредних актера, удружења, НВО, грађана, идр.

Предлог мера и активности

Активирање браунфилд локација у друге продуктивне намене и њихово укључивање у билансе будуће понуде земљишта за изградњу подразумева следеће активности:

1) доношење Генералног урбанистичког плана Пожаревца, планова генералне и детаљне регулације, у којима би била извршена прелиминарна идентификација и процена могућности браунфилд локација, односи гринфилд и браунфилд простора за нову изградњу;

2) израда стратешког пројекта о браунфилд локалитетима и објектима који би обухватио разне аспекте:

- имовинско-правне аспекте (укључујући конверзију права коришћења земљишта у право својине, са и без накнаде, процена вредности земљишта и објеката, правни статус привредног друштва-корисника или власника локалитета, хипотека и друга оптерећења имовине, идр.),
- правно-институционални оквир и политичка и друштвена моћ за решавање проблема,
- техничке, грађевинске, комуналне, инфраструктурне,
- архитектонске, урбанистичко-еколошке,
- економске и финансијске (разне евалуације, модели финансирања...),
- социјалне и психолошке (подизање свести, едукација, превентивно деловање...),
- организационо-институционалне,
- стварање услова за инвестиције и приватно-јавно партнерство,
- управљачке, регионална, суседска, међународна сарадња,
- предности браунфилд локалитета,
- могући ризици, неизвесности и негативни ефекти браунфилда;

3) регистар браунфилд локалитета и објеката са различитим поделама и врстама (меки, тврди, груписани према оквирним улагањима, врсти својине земљишта и објеката, интересу тржишних актера и јавном интересу, ...) и њихово истицање у регионалним и локалним стратегијама, програмима, урбанистичким плановима, пројектима, у који ће бити укључене све надлежне локалне организације и институције, и посебан регистар браунфилд локација на земљишту које је у својини локалне управе, државе, приватној, задружној, мешовитој својини, као и у тзв.фидуцијалној својини.

4) израда инвестиционих каталога за браунфилд локалитете са кључним информацијама и препорукама за улагања (уз сарадњу са РПК, СИЕПА, удружењем предузетника, другим мрежама...);

5) усклађивање програма уређења грађевинског земљишта и програма комуналне инфраструктуре са припремним активностима у решавању ревитализације или реконструкције браунфилд локација (у случају браунфилда који захтевају улагање јавних средстава за њихово активирање); и

6) иницирање продаје/приватизације предузећа у стечају је моћан инструмент за реализацију и унапређење браунфилд локалитета што захтева сарадњу локалне управе са надлежним републичким институцијама.

Приоритети и стратешки пројекти у оквиру активности посебне намене

1) Реализација прве фазе пакет пројекта са кинеским партнерима која подразумева ревитализацију блокова Б1 и Б2, уградњу најсавременијег система за одсумпоравање димних гасова ТЕ, као и изградњу инфраструктурних објеката. Након одобрењае кредитног аранжмана од Комитета за евалуацију Ексим банке, потписивања уговора о кредитирању

и ратификације у Скупштини Србије, следи почетак активности и наставак разговора о реализацији друге фазе пројекта. Почетак друге фазе ревитализације блока Б2 и испорука кинеске опреме и нове технологије одсумпоравања димних гасова, у свему прилагођене стандардима Европске уније, предвиђа се 2012.године. Поред еколошки повољних ефеката пројекат одсумпоравања омогућиће и оптимални рад термоенергетских блокова. Аранжман подразумева и укључивање дела буџетских средстава, што би, можда, могло да отвори питање могућности њиховог укључивања с обзиром на нова решења из **чл.13 Закона о енергетици (јули 2011) која производњу електричне енергије и комбиновану производњу електричне и топлотне енергије не сматрају делатностима од општег интереса**, иако је обављају лиценцирана јавна предузећа и привредна друштва у складу са законом којим се уређује положај јавних предузећа и обављање делатности од општег интереса (чл.14).

2) Спровођење експропријације укупно потребних површина за развој површинске експлоатације угља, решавање имовинско-правних односа и израда Пројекта парцелације и препарцелације.
3) Израда Средњорочног програма развоја ПД ТЕКО у складу са започетим активностима на изради Програма средњорочног развоја ЈП ЕПС 2012-2017, са визијом до 2025.
4) Окончање документације о затварању копа "Ћириковац" (према Закону о рударству).
5) Завршетак започетих генералних, идејних и главних пројеката изградње и/или ревитализације термоенергетских постројења.
6) Припрема недостајућих рударских пројеката и пројеката инфраструктурних коридора и инсталација.
7) Израда пројеката за експлоатацију гаса.
8) Припрема прединвестиционих студија и инвестиционих пројеката за рударско-енергетске активности.
9) Израда планско-урбанистичке документације до 2015.године.
10) Припрема недостајуће техничке документације за санацију пепелишта и реализацију активности.
11) Иницирање коришћења и прераде пепела, шљаке и гипса из термоелектрана.
12) Преузете обавезе према Виминацијуму.
13) Преузете обавезе према насељима која се налазе у зони утицаја рударских радова у вези са уређењем и комуналним опремањем насеља и др.

Пољопривреда и рурални развој

Органи локалне самоуправе имају кључну улогу у успостављању сарадње са осталим заинтересованим актерима на формулисању и спровођењу локалних стратегија и програма одрживог пољопривредног и руралног развоја и обезбеђењу финансијских средстава за кофинансирање њихове имплементације. У тим оквирима до 2015. године приоритет има:

- доношење Програма развоја пољопривреде на подручју града Пожаревац, којим ће бити дефинисана оптимална тржишна оријентација пољопривредне производње и конкретне мере подршке остваривању утврђених производних приоритета;
- израда пројектне документације за развој сточарске производње, посебно това јунади, упоредо са обезбеђивањем квалитетне ветеринарске заштите, побољшањем услова стајског смештаја и исхране стоке током целе године, укључујући и опремање газдинстава машинама и уређајима који олакшавају рад у сточарској производњи и дозвољавају њено унапређивање, у складу са савременим хигијенским и еколошким стандардима;
- спровођење пројекта евидентирања терена угрожених ерозијом, применом неадекватне агротехнике (смањење нивоа органских материја, салинизација, сабијање и сл.), присуством опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање, одливом течног стајњака са сточарских фарми, неадекватним руковањем агрохемикалијама и сл., ради одређивања и убрзаног спровођења одговарајућих радова на ремедијацији и заштити земљишта, према смерницама које ће бити утврђене Републичком пољопривредном основом;
- јачање стручне подршке убрзаном увођењу HACCP (Анализа опасности и критичне контролне тачке) и Global GAP (производња по принципима добре пољопривредне праксе) стандарда и других програма безбедности и квалитета у аграрну привреду; и
- обезбеђење подршке вертикалном и територијалном повезивању произвођача и прерађивача на интересној основи, као и њиховом укључивању у ланце продаје производа, кроз развој кластера, ради заједничке набавке репроматеријала, опреме и сировина по повољнијим ценама, стручне обуке, прибављања сертификата за квалитет, унапређења маркетинга и сл.

Шумарство, ловство и риболов

План коришћења и заштите шума и шумских земљишта остваривање се у оквиру јединственог програма унапређивања општих услова животне средине. Директни и индиректни утицаји експлоатације и прераде лигнита Костолачког басена на шуме контролисаће се применом следећих мера и решења:

- укључивање трошкова израде и реализације програма шумске рекултивације одлагалишта јаловине и пепела у планове развоја и финансијског пословања предузећа рударско-енергетског комплекса;

- обезбеђење пореских олакшица, повољних кредита и стручне помоћи власницима земљишта који прихватају спровођење програма пошумљавања, у складу с планским решењима;
- институционално организовање мултидисциплинарних научних истраживања по питањима унапређивања техничко-технолошких, економских и еколошких услова производње расадничког материјала, посебно садница лишћара, као и подизања, неге и експлоатације шума;
- прецизно одређивање повластица, преференција и других бенифиција привредним друштвима који су заинтересовани за укључивање у реализацију одређених програма развоја шумарства и комплементарних програма формирања комерцијалних ловишта, подизања туристичких, угоститељских, рекреативних и споменичких објеката, оснивања спортских терена и др.

Са становишта коришћења и заштите шума приоритетне активности у првој етапи спровођења Просторног плана до 2015. године јесу:

- индиректна и директна конверзија изданачких шума у високе или друге одговарајуће узгојне облике;
- подизање имисионих заштитних шума у зонама интезивних утицаја површинских копова, енергетских постројења и других индустријских објеката, друмског саобраћаја и сл., у складу с планом заштите животне средине;
- израда техничке документације и програма за спровођење плана шумске рекултивације одлагалишта јаловине и пепела; и
- пошумљавање одлагалишта у складу са планом рекултивације и техничком документацијом.

Са становишта развоја лова и риболова приоритетне активности у првој етапи спровођења Просторног плана до 2015. године јесу:

- смањење предатора, побољшање услова станишта у ловишту и постизање броја јединки главних врста дивљачи до економског капацитета;
- унапређење, очување и заштиту постојећих рибљих врста и њихових станишта уз континуално очување хемијског квалитета и хидробиолошких карактеристика воде у прописаним границам; и
- развој места за плодишта – Стојкова ада и бара Шугавица као и места за узгајања риба у кавезима (канали за испуштање топле воде из ТЕ).

3.2.3. Просторни развој туризма

Приоритети остваривања туристичке понуде на подручју града Пожаревца су:

- унапређење туристичке понуде Пожаревца, Љубичева и других локалитета у непосредном окружењу;
- развој туризма на Дунаву и приобаљу, уз адекватно уређење и опремање за прихват крузинг бродова и наутички туризам;
- развој археолошког туризма у оквиру Виминацијума, са тематским парком (туристичким, научноистраживачким, пословним и едукативним пунктовима);
- обједињавање туристичко-рекреативно понуде, ефикаснијим повезивањем туристичких комплекса Пожаревца, Дунава и Виминацијума и клубским организовањем појединачних садржаја туристичке понуде (наутички, археолошки, еколошки, бициклистички, коњички, ловни и бројни други клубови);
- унапређење и развој рекреативне (терени, стазе, акваторије) и техничке инфраструктуре (водоснабдевање и каналисање отпадних вода, гасификација, електроснабдевање и телекомуникације), ради обезбеђења материјалне основе туризма и рекреације и остваривања туристичке понуде Планског подручја; и
- у односу на изградњу нових комерцијалних смештајних капацитета приоритет има модернизација и комерцијализација постојећих и потенцијалних смештајних капацитета, посебно у насељима у руралном залеђу Дунава и Мораве, са очуваним културним пределом и етно-наслеђем.

3.2.4. Просторни развој инфраструктурних и комуналних система

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

За период до 2015. године, као приоритети развоја саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре на Планском подручју, могу се издвојити:

- стварање предуслова за увођење изграђених обилазница постојећих државних путева I реда број 24 и 25.1 у референтни систем државних путева Србије чиме ће се створити услови за потпуно измештање транзитних токова из градског подручја Пожаревца;
- прекатегоризација постојећих траса државних путева I и II реда кроз градско подручје Пожаревца у општинске путеве – улице што ће допринети поједностављењу управљања, одржавања и даљег развоја предметних путева – улица;
- изградња прве фазе пута са техничким елементима државног пута II реда на потезу од постојеће обилазнице државног пута I реда број 25.1 до постојећег општинског пута ОП3 (насеље Петка) – оријентацина дужина око 6,5km;
- рехабилитација постојећег државног пута II реда број 103, деоница од обилазнице државног пута 25.1 до Костолаца (оријентациона дужина 10 km);

- израда неопходне планско – техничке документације за реконструкцију, рехабилитацију, изградњу и остале активности на побољшању постојећег државног пута број 24 на потезу Пожаревац – Кучево – Мајданпек – граница са Бугарском;
- реконструкција и рехабилитација постојећег државног пута I реда бр.25.1;
- реконструкција и рехабилитација постојећег државног пута II реда број 105;
- израда пројектно-техничке документације за нови саобраћајни коридор (пут са техничким елементима за ранг државног пута II реда и пешачко-бициклистичка стаза) на десној обали Дунава од Шалинца (град Смедерево) до Рама (општина Велико Градиште);
- реконструкција укрштања постојећих путева (државних и општинских) са обилазницом пута бр. 25.1;
- изградња новог општинског пута, у дужини од око 2 km, између постојећег државног пута Пожаревац-Костолац и новог пута регионалног карактера Пожаревац – Петка – Дунавски коридор; укрштање новог општинског пута и постојећег Пожаревац-Костолац треба остварити између насеља Кленовник и градског насеља Костолац;
- измештање дела општинског пута ОП10 у зони насеља Дрмно у дужини од око 1,4 km;
- изградња новог општинског пута од Пожаревца према насељу Набрђе дужине око 2,0 km
- изградња новог општинског пута од насеља Драговац до државног пута број 24 дужине око 1,4 km;
- реконструкција постојећег пута поред паровода између насеља Стари Костолац и градског насеља Костолац (попречна веза општинског пута ОП5) у дужини од око 1,7 km;
- реконструкција/санација моста на Млави у насељу Брадарац, на општинском путу ОП8 који повезује Брадарац и Манастир Рукумија;
- изградња индустријске пруге Стиг – Дрмно – ТЕ "Костолац Б";
- реконструкција и модернизација регионалне железничке пруге Мала Крсна – Пожаревац – Бор (пре свега електрификација на деоници Пожаревац – Бор као и повећање нивоа осигурања увођењем АПБ система);
- израда пројектно-техничке документације за изградњу робног пристаништа на Дунаву;
- реконструкција и осавремењавање постојећег путничког пристаништа на Дунаву у близини спортско-туристичког аеродрома; и
- реконструкција постојећег спортско-туристичког аеродрома на Дунаву и припрема техничке документације за нови аеродром близу Љубичева.

Коришћење вода и водопривредна инфраструктура

Приоритети у области вода су:
- успостављање пуног режима заштите тзв. водног земљишта у простору крај Дунава и доњег тока Мораве и заштитних система у тој зони; уклањање свих објеката који су незаконито изграђени у том простору, који сада нарушавају функционалност и смањују сигурност заштитних система и ометају касније реконструкције насипа и спровођење оперативне одбране од поплава;
- израда нових хидролошких анализа за Дунав и Млаву, са циљем да се одреде велике воде вероватноће 1% у зони басена Костолац, са интервалом поверења (ИП) 50% и 95%, и израда нових хидрауличких прорачуна, са новом хидрологијом (за оба ИП) и новом морфологијим корита (новим попречним профилима), како би се одредиле нивелете за реконструкцију насипа на обе реке;
- израда пројеката реконструкције заштитних насипа на Млави (приоритет Ia), Дунаву и доњем току В. Мораве у зони Костолачког басена, по критеријуму да се обезбеди степен заштите од великих вода 1% са ИП 95%; заштитне висине насипа дуж Дунава, Мораве и Млаве ('фриборд') не могу бити мање од 1,5 m;
- санирање свих недовољно поузданих делова I одбрамбене линије насипа на Млави, Дунаву и Великој Морави на основу уочених проблема током одбране од поплаве задњих година;
- обнова система за заштиту приобаља на Костолачком острву и довођење у стање да остварује планиране ефекте заштите – нивое залегања подземних вода; то подразумева чишћење и измуљивање канала и довођење свих агрегата и друге опреме црпних станица у стање пуне расположивости; то је обавеза П.Д. Ђердап, јер је то предуслов за продужење водне дозволе за рад ХЕ "Ђердап 1";
- реализација пројекта за заштиту Старог Костолца од поплавних вода Млаве и успора Дунава, за садашњи режим рада који допушта успор до коте 70,40 mnm;
- реконструкција система заштите приобаља од успора воде Дунава у зони проширења копа "Дрмно";
- завршетак свих планираних активности на заштити коришћеног изворишта Кључ Пожаревачког подсистема, као и радови на санацији и заштити изворишта Меминац, Забела, Ловац и Петка;
- припреме за активирање новог изворишта "Јагодица" на Горњем Костолачком острву, (успостављање заштитних зона, истражни радови, израда пројеката), како би се извориште оспособило за експлоатацију до 2015. године;
- завршетак радова на локалним водоводима Маљуревац, Бубушинац и Кличевац, са успостављањем зона заштите свих тих водовода;
- завршетак Генералног пројекта за реконструкцију и проширење канализације за отпадне воде Пожаревца и њему гравитирајућих насеља, доношење одлуке о начину реализације ППОВ (реконструкција и проширење постојећег или реализација новог);

- израда Генералног пројекта обнове и проширења канализације Костолца и пројекта ППОВ; и
- израда Идејног пројекта проширења Пожаревачког водоводног система и Студије оправданости, дефинисање свих објеката система и резервисање потребних простора за објекте (изворишта, резервоари, пумпне станице) плановима детаљне регулације.

Енергетска инфраструктура

За остваривање предвиђеног развоја транспорта и преноса енергије у оквиру Костолачког басена у наредном периоду потребно је следеће:
- извршити реконструкцију ТС 110/35 kV Пожаревац и далековода од 110 kV Београд 3 – Костолац (ЈП "Електромреже Србије");
- обезбедити измештање постојећих водова и ускладити грађење нове дистрибутивне мреже са динамиком проширења копа "Дрмно" (ЈП ЕПС – ПД Костолац);
- имајући у виду значај истраживања и производње нафте и гаса на Планском подручју неопходно је заштитити предвиђене коридоре за производне нафтоводе и гасоводе и везу са гасним пољем "Острово" (град Пожаревац, НИС А.Д);
- настави рад на развијању система даљинског грејања на Планском подручју (ЈКП "Топлификација");
- изгради разводни гасовод до Пожаревца (ЈП "Србијагас"); и
- да надлежни локални органи убрзају рад на разради пројектних решења за снабдевање гасом индустрије и широке потрошње (град Пожаревац).

Телекомуникације и поштански саобраћај

Телекомуникације

Основни приоритет у развоју телекомуникација на Планском подручју је увођење савремених телекомуникационих чворишта у постојећу мрежу, уместо застарелих аутоматских телефонских централа, које су монтиране деведестих година прошлог века. Набавком и монтажом мултисервисних приступних чворова (МСАН) и дигиталних претплатничких мултиплексера (ДСЛАМ), омогућиће свим корисницима приступ интернету и коришћење свих осталих савремених телекомуникационих услуга преко широкопојасног приступа.
Приоритетни пројекти које треба реализовати до 2015. године су имплементација средњорочног плана развоја "Телекома Србија", који предвиђа:
- набавку и монтажу 13 нових МСАН и ДСЛАМ чвора у граду Пожаревцу; и
- набавку и монтажу 20 МСАН и ДСЛАМ чворова у осталим местима.

Пошта

Основни приоритет у области поштанских услуга јесте да се ове услуге учине доступним становништву у удаљенијим насељима и да се уведу нове услуге.

Комунални објекти

Ефикасније управљање комуналним отпадом, одржавање гробаља и пијачних простора остваривће се спровођењем следећих смерница:

1) интегрално управљање комуналним отпадом:
- интензивирање изградње регионалне депоније и трансфер станица на подручју града Пожаревца;
- израда пројектне документације за санитарно уређење, затварање и рекултивацију постојећих несанитраних депонија и сметлишта;
- у оквиру рециклажних дворишта изградити постројења за прихватање/прераду рабљених уља, старих гума, истрошених батерија и акумулатора, неупотребљивих возила и електронске робе, постројења за третман/прераду/рециклажу биодеградибилног отпада, постројења за прераду сакупљених и издвојених материјала за паковање на месту настајања;
- развој система селективног прикупљања и сепарације отпада на PET пластику, папир и картон; и
- организовање комуналних служби у руралним насељима, организованим изношењем отпада из домаћинстава и то фазно: • прва фаза укључењем сеоских насеља Дрмно, Кленовник, Лучица, Пругово, Пољана и Ћириковац; • друга фаза: остала сеоска насеља.

2) управљање гробљима:
- проширење капацитета гробаља у сеоским срединама и њихово адекватно опремање; и
- утврђивање нових локација за сточна гробља на Планском подручју;

3) управљање пијацама:
- реконструкција постојећих пијаца;
- побољшање хигијенских услова и уређење пијаца; и
- изградња сточних пијаца у сеоским срединама.

3.2.5. Уређење и заштита простора

Из аспекта заштите свих елемената животне средине као и здравља људи, у првој етапи спровођења Просторног плана до 2015. године неопходно је спровести следеће прироритетне активности, за које су надлежни ЕПС и Градска управа Града Пожаревац:
- зауставити даљу деградацију и санирати/рекултивисати подручја у којима је квалитет средине највише нарушен активностима експлоатације угља и радом енергетских постројења (обавеза управе града Пожаревца и ЕПС-а);
- дефинисати заштитне појасеве и просторе под посебним режимима коришћења (обавеза управе града Пожаревца);
- развити и увести нове технологије селективног откопавања повлатних слојева (обавеза ЕПС-а);
- применити поступак орошавања водом за спречавање емитовања прашине у процесу откопавања, транспорта и одлагања (обавеза ЕПС-а);
- рекултивисати и ревитализовати простор ПК "Кленовник" у функцији затварања копа (обавеза ЕПС-а),
- реализовати инвестициони план рекултивације и заштите животне средине површинског копа "Ћириковац" (обавеза ЕПС-а);
- обезбедити континуитет на рекултивацији ПК "Дрмно" (обавеза ЕПС-а);
- изградити постројење за одсумпоравање димних гасова у ТЕ "Костолац Б" (обавеза ЕПС-а);
- применити примарне мере за смањење концентрације азотних оксида у димним гасовима (обавеза ЕПС-а);
- реконструисати електрофилтере у складу са законским прописима (ГВЕ = 50 mg/m^3 чврстих честица) на блоковима термоелектрана који се ревитализују (обавеза ЕПС-а);
- изградити постројења за пречишћавање зауљених отпадних вода (обавеза ЕПС-а);
- увести нове технологије транспорта и одлагања пепела и шљаке на депонију са густом хиромешавином (1:1) (обавеза ЕПС-а);
- годишње извешта о извештавати о здравственом стању становништва у насељима са угроженом животном средином (Костолац, Костолац село, Дрмно, Кличевац, Кленовник, Маљуревац и Брадарац) (обавеза ЕПС-а и Завода за заштиту здравља);
- санирати дивље депоније и вршити редовну евакуацију отпада са читаве територије Планског подручја (обавеза ЈКП "Комуналне службе" Пожаревац), и
- развити нови систем мониторинга животне средине: утврдити обавезу и контролу спровођења мониторинга на свим локацијама које би могле да представљају потенцијалну опасност за здравље становника, са системом узбуњивања становника када вредности загађења прећу дозвољену границу (обавеза Градске управе Града Пожаревца).

Носиоци реализације приоритета у области животне средине су ЕПС и ТЕ-КО "Костолац". Мониторинг промена стања животне средине обављаће независна овлашћена стручна институција.

Рекултивација простора

Настављање површинске експлоатације и прераде лигнита на Планском подручју је условљено убрзаним спровођењем пројеката рекултивације деградираног земљишта, који су усмерени на целовиту рехабилитацију нарушених предела. У тим оквирима до 2015. године приоритетно је:
- доношење и спровођење пројекта ремедијације и рекултивације депоније пепела на Средњем костолачком острву;
- примена одговарајућих мера превенције од штетних утицаја привремене комуналне депоније, која се налази у делу спољњег одлагалишта копа "Кленовник";
- убрзавање радова на биолошкој рекултивацији спољњег одлагалишта копа "Дрмно", на коме је спроведена техничка рекултивација, имајући у виду, пре свега, значајне еколошке ефекте на оближња насеља (Костолац - град, Дрмно и Стари Костолац);
- разрада визије целовите предеоне рехабилитације Костолашког угљеног басена након завршетка рударске експлоатације угљаних лежишта; и
- иновирање и допуна постојећих пројектата рекултивације.

ПД ТЕКО "Костолац" ће, након обављене рекултивиције и ремидијације, уређење површина уступити будућим корисницима у складу са Законом и у сарадњу са локалном самоуправом.

Заштита природе, природних вредности и предела

Са становишта заштите природе и природнох вредности приоритетне активности у првој етапи спровођења Просторног плана до 2015. године јесу:
- ревизија статуса (врста, режима и граница заштите) заштићених подручја и усклађивање са актуелном законском и планском основом;
- санација деградираних простора;
- развој ГИС-а о заштићеним и еколошким подручјима на Планском подручју и његово повезивање са Националном инфраструктуром геопросторних података;
- израда пилот пројеката "Карактеризација предела Костолачког лигнитског басена"; и
- успостављање тзв. биолошких брана даљем ширењу пепела, помоћу водотока, високог растиња итд.

Културно наслеђе

За остваривање предвиђеног развоја и заштите културних добара у наредном периоду потребно је следеће:
- перманентна израда, вођење и ажурирање инвентара о културним добрима као један од најзначајнијих послова у заштити културних добара;
- подизање свести локалног становништва о значају и важности културног добра;
- приступање разради студијске и пројектне документације у вези са заштитом културних добара;
- заустављање непланске изградње са становишта режима заштите културних вредности;
- дефинисати заштитне појасе и просторе под посебним режимима коришћења;
- изградња пристана за приступ археолошком парку ''Виминацијум'' са неопходном инфраструктуром и приступним саобраћајницама;
- доношење одговарајућег планског документа за археолошки парк ''Виминацијум'';
- израда и доношење одговарајућих урбанистичких планова и урбанистичких пројеката за друге археолошке локалитете; и
- израда Програма заштите непокретних културних добара на подручју града Пожаревца.

4. МЕРЕ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАВНОМЕРНИЈЕГ ТЕРИТОРИЈАЛНОГ РАЗВОЈА

Приоритет политике територијалног развоја усмерен је ка примени расположивих мера и инструмената које нуди институционални оквир. Ове мере треба да обезбеде ефикасан систем усмеравања/ управљања, праћења и оцењивања подстицајних механизама ради смањења просторних и регионалних разлика уз просторну конкурентност и ефикасност развоја.
Реализација кохезивне просторно-планске политике и разних секторских/стратешких политика заснива се на следећим општим задацима:
- уважавање одредби стратешких докумената развоја;
- увођење и интегрисање просторних одредница, пропозиција, стандарда и аспеката у припремање, доношење, управљање и реализацију стратешких инвестиционих пројеката;
- институционална и секторска координација, управљање, реализација и алокација разних пројеката и програма у складу са равномернијим територијалним развојем;
- унапређење и баланс у стварном степену економске, социјалне и територијалне кохезије, ради ублажавања тржишних и лукративних притисака на природне ресурсе, социокултурни систем, и уређење простора, идр.;
- примена начела европског управљања просторним развојем – "од владања ка управљању" у доношењу стратешких, планских и инвестиционих одлука, које подразумева инклузивни раст и развој града Пожаревца кроз партиципацију грађана и учешће широког круга локалних и других актера, све ради раста животних, егзистенцијалних и развојних перспектива локалне заједнице;
- очување и заштита јавних простора, јавних интереса, јавних добара и јавне својине ради очувања ових ресурса услед снажних или неконтролисаних тржишних притисака и притисака индивидуалних или групних интереса (социјално и економски неприхватљивих);
- транспарентност и строга контрола у отуђивању и продаји дела јавне својине локалне самоуправе (нпр. грађевинског земљишта, пољопривредног и шумског земљишта, објеката, власничких, корисничких, експлоатационих права, исл.) по нетржишним условима и ценама или без накнаде, као кључни задатак у јачању економске и територијалне конкурентности града Пожаревца и управљања њеним територијалним капиталом; и
- заснованост будућег просторног развоја на строгој примени принципа одрживе производње и одрживе потрошње материјалних ресурса повећањем економско-еколошко-енергетске ефикасности територије (мерено односом оствареног БДП/км^2, тј. материјалном и енергетском интензивношћу коришћења ресурса по јединици прихода и површини простора) ради смањења загађивања, обима индустријског отпада, обима транспорта терета и очувања и унапређења просторно-еколошких услова на подручју града Пожаревца.

Јавни и приватни сектор и локалне акционе групе града Пожаревца остварће континуелну сарадњу на јачању веза са суседним градовима и општинама и развоју регионалних веза са локалним заједницама на функционалном окружењу, центрима државног значаја приоритетно у процесу примене и реализације планова, програма и пројеката у домену:

- модернизације, реконструкције и изградње саобраћајне инфраструктуре – државних путева и железничке пруге с градовима Београд, Ниш, Крагујевац и Смедерево, као и са општинама на правцу који повезује долине Дунава и Велике Мораве и Тимока и туристичке просторе на Дунаву;
- развоја водопривредне инфраструктуре са градовима/општинама у сливовима Дунава и В. Мораве;
- развоја рударства, енрегетике и прераде минералних сировина у окружењу;
- иницирања развоја регионалног концепта привредних кластера у прерађивачкој индустрији, пољопривредној и прехрамбеној производњи, у партнерству са суседним градовима/општинама у Браничевско-Подунавском региону, као и у оквиру пројеката међународне сарадње у Еуро-дунавском региону;
- развоја кооперације локалних акционих група за рурални развој са суседним градовима и општинама и развоја аграра и сточарства са приватним сектором;
- развоја кластера руралног, урбаног, индустријског и културног туризма приоритетно са суседним општинама и градом Смедеревом;
- јачања приврених веза и уређења коридора на правцу Подунавске и Великоморавске осовине развоја; и
- управљања комуналним отпадом.

5. ПОЛИТИКЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНСКИХ ЦИЉЕВА И ПРОПОЗИЦИЈА

Остваривање планских циљева, решења и стратешких пројеката подразумева ефикасну синхронизацију управљачких механизама, институционално-организационих аранжмана, општих и локалних контекстуалних развојних фактора и вољне активности у управљању просторним развојем.

Остваривање планских циљева и решења подразумева обезбеђивање конвергенције, координацију и колаборацију између различитих секторских политика и управљачких нивоа интегралним приступом у коме највећи управљачки значај у интеграцији има координација активности јавног сектора кроз сарадњу различитих нивоа управљања и одлучивања. Координација секторских политика/стратегија је један од главних циљева планирања простора, поред ублажавања просторних разлика, одрживог развоја, обликовања политика у складу са над/суб/националним циљевима политика, итд. Ефикасно спровођење просторно-планских решења и политике подразумева корелације и споне између локалног, суб/регионалног и националног нивоа на начин да управљачке линије и механизми буду у што већој мери усклађени. То укључује принцип инклузивности и координацију широког круга разних актера (локалне институције, економске актере, социјалне актере, цивилно друштво, финансијске институције, регионалне институције, међународне организације) ради већег напретка за становнике Планског подручја, посебно што се ради о ресурсно веома атрактивном и конкурентном подручју. На ефикасност остварења планских решења утичу разна ограничења као што су:

- подељеност надлежности, ресора, одговорности, организације (институционална и на разним нивоима),
- различити регулаторни захтеви, стандарди и услови,
- недостатак професионалног знања и консултација и учешћа компетентног кадра,
- недостатак свести о неопходним везама секторских политика са просторно-планском,
- недостајућа свест о политикама развојних процеса
- недостатак планске и организационе културе, и
- недостатак ресурса и времена, различити временски распони за разне политике које би требало укључити у просторно-плански оквир реализације.

Реализација планских решења утемељена је и на укључивању стратешких елемената регионалне политике Браничевско-подунавског региона, што подразумева мобилизцију унутрашњих снага и ресурса у развоју и ублажавању ефеката глобалне економске кризе, уз наглашавање локалне одговорности и јачања јавно-приватног партнерства. Овакав приступ омогућава већу извесност стварања услова за коегзистенцију различитих стратешких пројеката у простору с обзиром да повећавање фрагментисаности управљачких нивоа чини све тежом и комплекснијом интеграцију политика просторног развоја и доношење планских одлука на локалном нивоу.

Основне мере и инструменти различитих политика за имплементацију решења Просторног плана за период до 2015. године засновани су на постојећем институционалном оквиру Србије, као и на изгледним инструментима политика чије се утврђивање очекује у процесу тзв.апроксимације ка правним тековинама ЕУ до краја 2012. године. Од посебног значаја је примена мера у области заштите животне средине.

Европска комисија донела је одлуку о новом предприступном инструменту (IPA – Instrument for Pre-accession Assistance). IPA садржи пет основних компоненти: (1) подршка у транзиционом процесу и изградња институција; (2) регионална и прекогранична сарадња; (3) регионални развој; (4) развој људских ресурса; и (5) рурални развој; где ће за сваку од наведених компоненти бити обезбеђени посебни фондови. Компоненте 1. и 2. намењене су земљама потенцијалним кандидатима, док су компоненте од 1. до 5. намењене земљама кандидатима. Земљама потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ биће омогућено коришћење средстава из фондова прве две компоненте, уз отворену могућност да се из тих средстава финансирају и програми/пројекти из преостале три компоненте.

Један од задатака у ефикасној употреби фондова ЕУ и Републике Србије јесте успешно програмирање и предлагање пројеката за финансирање из средства ЕУ, Националног инвестиционог плана (убудуће само национални и регионални пројекти) и републичких фондова.
Полазећи од претходних ставова, мере и инструменти за имплементацију Просторног плана су отворени за усклађивање с променама система управљања и планирања у Србији у току спровођења овог плана, као и ступања на снагу појединих нових прописа и стандарда (нпр. еколошких и других, у складу са динамиком тзв. апроксимације прописа Србије ка правним тековинама ЕУ, што се оквирно предвиђа до 31.12.2012. године).
Учесницима у имплементацији планских циљева (локалне и регионалне институције, ТЕ-КО "Костолац", републичке институције, приватни сектор, цивилни сектор, идр.) као једну од могућности за координацију већег броја стратешких пројеката и програма проистеклих из различитих секторских политика развоја и просторно-планске политике на подручју града Пожаревца, предлаже се примена приступа логичког оквира (LFA- Logical Framework Approach), као широко коришћене технике у стратешком пројект-менаџменту.

6. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ, ОРГАНИЗАЦИОНИ И ФИНАНСИЈСКИ АСПЕКТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У периоду могућег продуженог трајања светске економске и финансијске кризе, посебно значајним се сматра доступност дугорочних финансијских извора по повољним и прихватљивим условима (кредита, кредитних гаранција, зајмова, ИПА кредита, бесповратних средстава из ЕУ, идр.) за правна лица, МСП и приватне предузетнике. Доступност, обим и структура средстава јавних финансија и тржишних средстава (СДИ, банака, привредних друштава, приватног сектора, итд.) чине основне претпоставке за инвестиције у привредни развој и инфраструктуру. Од страних финансијских извора највећи значај за развој нових МСП **имају кредити комерцијалних и инвестиционих банака и фондова (IFC, EIB, WB), IPA инструмент предприступне помоћи, као и СДИ (стране директне инвестиције)**. СДИ могу се појавити у разним облицима учешћа (докапитализација, стратешко партнерство, концесије, лизинг, франшизе, идр.) и са различитим актерима (институционални и приватни инвестициони фондови, укључујући и хеџ (hedge) фондове, пословне и инвестиционе банке, исл.) уз увођење нових финансијских инструмената (обичне приватне акције, финансијски деривати, тзв.егзотични финансијски деривати, опционе цене, хеџовање пословног и/или инвестиционог ризика, инструменти осигурања, гаранције, итд.).

6.1. IPA инструмент Предприступне помоћи

Посебно питање тиче се **Институционалног оквира за програмирање и спровођење помоћи ЕУ према IPA компонентама, посебно III и IV** (регионални развој и људски ресурси, укључујући пројекте социоекономског развоја, МСП, саобраћајне и енергетске инфраструктуре, заштите животне средине и територијалне сарадње). Основна тела и управљачке структуре овог оквира у Србији чине: Национални IPA координатор; Стратешки координатор; и разне владине институције. Од 30. септембра 2010. године, оперативне послове националног IPA координатора (НИПАК) обавља технички секретаријат, односно, Канцеларија за европске интеграције. Оперативни послови за сваку од компоненти ИПА (I-V) поверени су различитим институцијама. Послови у области компоненте IPA I пренети су на Министарство финансија, тј, Сектору за национални фонд за управљање средствима ЕУ. Уз то, основан је и Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ. Послове у оквиру IPA II обавља Канцеларија за европске интеграције, Сектор за програме прекограничне и транснационалне сарадње. Послове у оквиру IPA III (Регионални развој) обавља Министарство финансија, тј. новоосновани Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ, док послове из IPA IV (Људски ресурси) обавља МЕРР, Сектор за запошљавање. Послове финансирања пројеката регионалног развоја у оквиру IPA III обављају и посебна одељења из неколико министарстава: Министарство инфраструктуре, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, МЕРР, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, и Министарство просвете и науке. У Србији постоје две категорије пројеката који могу бити подржани у оквиру IPA III и IV, тј.велики пројекти, у вредности преко 10 милиона евра, и мали пројекти (<10 милиона €).

Нацртом Оперативног програма за економски развој и Нацртом Оперативног програма за развој људских ресурса предвиђена су средства за израду документације за пројекте који ће бити реализовани у Србији у периоду 2014-2020. године. Нацртом Оперативног програма за економски развој 2012-2013. године из инструмента предприступне помоћи IPA III[12] међу приоритетне пројекте у Србији сврстани су и пројекти (од значаја за подручје Града Пожаревца):

1. Побољшање услова навигације у Пан-Европском коридору VII. Разматра се рехабилитација пловног пута Дунава и постизање параметара које захтева Дунавска комисија за безбедну навигацију и Европска стратегија за Дунав у периоду 2013-2016. У томе је кључни актер "Пловпут" Београд.

[12] Draft OPERATIONAL PROGRAMME FOR ECONOMIC DEVELOPMENT 2012 – 2013, Instrument for Pre-accession Assistance Component III, May 2011.

2. Животна средина. • изградња и побољшање управљања отпадом; • управљање водоснабдевањем и отпадним водама; и • **побољшање квалитета ваздуха кроз смањење емисија из термоелектрана**, ради смањења емисије пепела и подршку имплементацији главних захтева ЕУ Large Combustion Plants Directive, кроз реконструкцију електростатских уређаја и постројења у ТЕ у Србији..

3. Модернизација железничке инфраструктуре у коридору 10. Предвиђа се имплементација документације развојних пројеката 2014-2020. што укључује модернизацију, реконструкцију железнице и увођење и инсталирање Европског система за управљање железничким саобраћајем (European Rail Traffic Management System (ERTM – Level 1). У периоду 2012-2016.биће започета имплементација већ готових пројеката.

4. Конкурентност. Приоритетни циљ је побољшање конкурентности српске економије, повећање способности пословног окружења за настанак и раст предузећа на глобалном тржишту, развој економије засноване на знању, трансфер технологија из истраживачких институција и охрабривање веће иновативности у МСП, активности равномернијег регионалног развоја, обезбеђење инфраструктуре ради развоја новог и постојећег пословања и подршка услугама важним за раст предузећа. Предвиђене су следеће мере: а) подршка развоју МСП; б) побољшање конкурентности предузећа кроз иновације и трансфер технологија; в) подршка локалном економском развоју и побољшање пословне инфраструктуре ради развоја и ширења новог и постојећег пословања, као што су: побољшања приступачности потпуно опремљеним индустријским зонама и парковима, пословним инкубаторима кроз грађевинске активности есенцијалне за њихово функционисање; модернизација основне комуналне инфраструктуре за развој пословања (нпр.приступни путеви, постројења за пречишћавање отпадних вода, побољшано водоснабдевање); изградња приступа заједничким садржајима за регистроване кластере; развој и побољшање јавне туристичке инфраструктуре изградњом инфраструктуре и капиталним инвестицијама и "меким" инвестицијама у побољшање услуга (нпр.туристички информативни центри, визиторски центри, изложбена места, реконструкција и обнова споменика националног и регионалног значаја, развој и обнова бициклистичких стаза, рута и природних стаза/путева).

На подручју града Пожаревца из IPA инструмената финансирана су три пројекта.

1. Пројекат "Центра за повећање конкурентности МСП" у оквиру РПК Пожаревац. Општи циљ пројекта је јачање привредног развоја пограничног региона кроз оспособљавање МСП да усвоје одговарајућа знања, технологије и вештине, и формирање Центра за повећање конкурентности МСП на подручју региона, како би се власници и руководство МСП оспособили да уведу нови приступ управљања пословањем. Формирањем Центра за повећање конкурентности МСП на подручју региона треба да се створе услови за овладавање новим знањима, технологијама и вештинама за МСП ради подизања њихове конкурентске способности, јачања привредног развоја и побољшања укупног квалитета живота заједница у граничном региону. **Пројекат финансира Европска унија у оквиру IPA прекограничног програма Румунија-Србија**, а управља Министарство за развој, јавне радове и стамбену изградњу – Директорат за међународну територијалну сарадњу Републике Румуније и Министарство финансија Републике Србије, као национални координатори. Пројекат имплементира Регионална привредна комора Пожаревац у периоду од 12 месеци (од 28.12.2010. године до 28.12.2011 године). Вредност пројекта је 381.354 Еура.
2. Пројекат "Пословно повезивање у мрежу у складу са најбољом праксом ЕУ" ради остваривања сарадње између МСП предузећа Пожаревца и Румунске области у оквиру регионалне суседске сарадње остварен је преко РПК Пожаревца. Пројекат је одобрен у оквиру позива: **"Јачање дијалога између организација цивилног друштва Србије и ЕУ"**. Финансира га ЕУ, руководи Делегација ЕУ у Републици Србији, прати Gopa consultants, а имплементира Регионална привредна комора Пожаревца. Укупна вредност пројекта је 125.540 €, износ донације ЕУ је 112.948 €, а рок трајања свих активности у пројекту је 12 месеци (19. јун 2010. - 19. јуна 2011. године).
3. У оквиру Business Infrastructure Requirements and Priorities- Sector Analysis **у припреми и иницијалној фази развоја је пројекат индустријске зоне у Пожаревцу (у оквиру Програма подршке општинској инфраструктури од стране ЕУ/Municipal Infrastructure Support Programme)** у коме су укључена и локална средстава и средстава из НИП.

6.2. Нови инструменти европске регионалне политике за финансирање интегралних пројеката урбаног развоја и МСП (2007-2013)

Када Србије постане чланица ЕУ имаће могућност приступа средствима нове генерације инструмената регионалне политике - финансијских инструмената за интегралне пројекте одрживог урбаног развоја (JESSICA - Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) и финансирање развоја МСП (JEREMIE - Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises initiative). JESSICA је иницијатива развијена од стране Европске комисије и Европске инвестиционе банке (EIB), у сарадњи са Саветом Европске банке за развој. Чланови ЕУ у форми грантова имају опцију коришћења Структурних фондова и за пројекте формиране као део интегрисаног плана одрживог урбаног развоја. Ова средства су доступна чланицама преко Фонда за урбани развој (Urban Development Fund).

Један од главних приоритета EIB је подршка инвестиција у МСП као главне покретаче европске економије (преко инструмента JEREMIE) с обзиром да она запошљавају око 2/3 радника, имају бржи раст од већих фирми и чине снажнији извор нових радних места.

6.3. Програм транснационалне сарадње – Југоисточна Европа

Србија је укључена у програме прекограничне сарадње (2007-2013.) са суседима Бугарском, Мађарском и Румунијом, као и са БиХ, Црном Гором и Хрватском. Такође, Србија је укључена у два програма транснационалне сарадње – 1. Програм Југоисточне Европе (који је настао у оквиру INTERREG III B иницијативе, поделом програма CADSES на CENTRAL - земље Централне Европе и Украјина и SEE/South East Europe - земље Југоисточне Европе); и **2. IPA Јадрански програм** (преко INTERREG III A), као и ENPI програм (European Neighborhood and Partnership Instrument – Европски суседски и партнерски инструмент). За средства програма могу конкурисати непрофитне организације и институције (према статуту).

6. 4. Оквирни програм за конкурентност и иновативност (Competitiveness and Innovation Framework Programme - CIP)

Циљ оквирног програма за конкурентност и иновативност 2007-2013 (CIP) је подршка конкурентности и еко-иновацијама у складу са ревидираном Лисабонском агендом. Подразумева активности ЕУ у области предузетништва, МСП, иновација, индустријске конкурентности, развоја ICT и коришћења еко-технологија и интелигентних енергетских решења. Иако је превасходно усмерен на европске организације и предузећа са посебним фокусом на МСП постоји могућност учешћа и земаља Западног Балкана у два од три програма:
а) Програм за предузетништво и иновације (Entrepreneurship and Innovation Programme). Циљ Програма за предузетништво и иновације је помоћ развоју предузетничких иновација и обезбеђивање приступа финансијским средствима кроз поделу ризика и добити са инвеститорима приватног капитала и обезбеђивање контрагаранција за националне гаранцијске шеме; МСП се обезбеђује једноставан и ефикасан приступ Европској унији умрежавањем и подршком предузећима (информације и савети евро-инфо центара); програм CIP обухвата инструменте за ризични капитал и за висок раст и иновативне компаније, сигурност структуре банкарских зајмова МСП, подршку иновацијама и предузетништву;
б) Програм подршке политици информационе и комуникационе технологије (ICT Policy Support Programme) – програм треба да подстакне интегрисано тржиште електронских мрежа, медијских садржаја и дигиталне технологије, као и подршку модернизацији услуга јавног сектора; и
в) Програм Интелигентна енергија за Европу (Intelligent Energy-Europe Programme) у коме не могу да учествују земље изван ЕУ.

6.5. Европска банка за обнову и развој (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD)

EBRD преко програма TAM и BAS омогућава МСП прилагођавање потребама тржишне економије пружањем посебних саветодавних привредних услуга које укључују: реструктурирање пословања, унапређење производа, смањење расхода, саветовање о локалним и извозним тржиштима, развој вештина пословног планирања за руководиоце. Програм TAM (Turn Around Management) је усмерен на менаџерске и структурне промене у компанијама, док је програм BAS (Business Advisory Services) намењен подршци пројектима са веома кратким периодом враћања финансијских средстава.

6.6. Финансијски инструмент за животну средину LIFE+

Циљ Финансијског инструмента за животну средину (LIFE+) је подршка имплементацији, унапредењу и развоју политике и законодавства ЕУ у области животне средине. Програм (LIFE+) има три компоненте:
14) природа и биодиверзитет – усмерена на имплементацију директива ЕУ о заштити природних станишта и дивљих птица, развој, мониторинг и вредновање политике и законодавства ЕУ у области природе и биодиверзитета;
15) политика и управљање животном средином – осим природе и биодиверзитета, обухвата климатске промене, животну средину и здравље, природна богатства и отпад – као и стратешке приступе развоју, имплементацији и спровођењу политика; и
16) информације и комуникација – активности комуникације, конференција и обуке ради јачања еколошке свести.

6.7. Национални Програм подстицања конкурентности привреде (SIEPA)

1. Програм доделе бесповратних средстава – као финансијска подршка за извозна предузећа намењена повећању активности у извозу Србије. Даје се привредним друштвима и предузетницима или удружењима при заједничком наступу на међународним тржиштима. Средства се додељују **појединачним привредним субјектима** за следеће активности: 1) индивидуални наступ компанија на иностраним сајмовима; 2) отварање представништава на страним

тржиштима; 3) наступ компанија у оквиру организованих привредних мисија/посета/ на иностраним тржиштима; 4) интернационализацију производа кроз јачање конкурентности (за јачање конкурентности производа: 1) истраживање тржишта 2) сертификација производа – доказ о усаглашености (ЦЕ ознака) и усклађивање са специфичним нормама за поједине врсте производа према захтевима купца 3) сертификација система управљања квалитетом); и 5) јачање маркетинских капацитета (израда промотивног материјала и дизајн веб сајта).

Државна помоћ може бити одобрена **удружењима** која су регистрована у АПР, која испуњавају следеће услове: 1) баве се производњом готових или полуготових производа или пружањем услуга у области енергетике, грађевинарства, информационих технологија, рециклаже и индустријског и текстилног дизајна; 2) имају минимално 5 чланица; 3) да су чланице у 2009. или 2010. години остварили укупан промет у висини од минимално 5 милиона €; 4) да су чланице остварили минимум 20% прихода од продаје производа и услуга на међународном тржишту; 5) да чланице запошљавају минимално 100 запослених; и 6) да чланице имају измирене обвезе према држави и запосленима.

Државна помоћ појединачним привредним субјектима даје се према Уредби о правилима за доделу државне помоћи (Сл. Гласник РС, бр.13/2010), на основу Закона о буџету РС, је бесповратна и има карактер субвенција. У 2011. предузећима из Браничевског округа одобрено је 0,2% вредности средстава из овог извора државне помоћи у оквиру 0,6% одобрених пријава (око 300.000 дин.). Највећи део државне помоћи усмерен је у сектор производње хране и пића, текстила, електротехнике и електронике, индустрије намештаја и прераде дрвета, машина и опреме, ИКТ, грађевинских материјала, обраде метала, пластике и гума, итд. За отварање представништава удружења на иностраним тржистима државна помоћ се додељује према правилима о де минимис државној помоћи- појединачном привредном субјекту до 200.000 €.

2. Уредба Владе о условима и начину привлачења директних инвестиција, 2012 – којом се уређују услови и начини привлачења директних инвестиција на територију Републике Србије, критеријуми за доделу средстава, ради повећања конкурентности привреде Србије кроз прилив директних инвестиција које имају повољан утицај на отварање нових радних места, трансфер нових знања и технологија, равномеран регионални развој, као и привлачење инвестиција у туризам. Додељена средства исплаћују се у зависности од врсте инвестиције и важе за 2012.годину, то за: **1) greenfield инвестиције; 2) brownfield инвестиције које не обухватају реконструкцију постојећих објеката; 3) brownfield инвестиције које подразумевају реконструкцију/адапатацију постојећих објеката; и 4) пројекте у сектору услуга које могу бити предмет међународне трговине** (у области информационо комуникационих технологија које јесу или могу бити предмет извоза, обједињено и/или уступљено обављање административних процеса корпорација, као и кориснички центри, логистички и дистрибутивни центри, пројектни и дизајн центри).

Укупна средства која могу бити додељена одређују се у зависности од облика инвестирања, величине пројекта, броја нових радних места и то 4.000 – 10.000 евра/запосленом. Укупан износ додељених државних средстава за субвенционисање улагања за велике инвестиционе пројекте не може бити већи од 20% од укупне вредности улагања. Субвенције за инвестиције преко 100 милиона евра уз ангажовање мин. 300 радника не могу бити веће од 17%, а за средње инвестиционе пројекте не могу бити веће од 10% од укупне вредности улагања, под условом да се запошљава 150 радника.

Новом уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција удвостручен је минимални износ субвенције и сада велики инвеститори у свим градовима могу да рачунају на 4.000-10.000 €/запосленом. Према измењеном начину одређивања државне помоћи више нема ограничења за улагања у развијене општине, с тим што је критеријум висине улагања у ова подручја нешто виши у односу на неразвијене општине. На пример, за нови пројекат у производном сектору у развијенијој групи општина 1. групе (где припада Пожаревац) потребно је минимално улагање од 1 милион €, уз запошљавање 50 радника, док је на неразвијеном подручју минимално улагање 0,5 милиона € (Табела 1 и 2).

Висина државних субвенција за оне који се баве услугама од значаја за међународну трговину који морају да упосле 10 нових људи и уложе 0,5 милиона € на целој територији Србије је 4.000-10.000 €/запосленом. За инвестиције у стратешке пројекте у туризму којим се спроводи Стратегијски мастер план или Програм развоја туристичког производа или Програм развоја туризма од мин. пет милиона € уз отварање 50 радних места, субвенције су 4.000-10.000 €/запосленом (Табела 2).

Табела 1: Финансијска подршка државе према величини пројеката у 2012. години

	Пројекти посебног значаја	Велики пројекти	Средњи пројекти
Висина финанс.подршке (% укупних улагања)	17	20	10
Мин. обим инвестиција (мил. €)	200	50	50
Мин. број нових радних места	1.000	300	150

Табела 2: Финансијска подршка државе директним улагањима у Србији 2012. године

	Производни сектор		Услуге-предмет међународне трговине	Пројекти у туризму
	Инвест. у 4. групи лок. управа	Инвест. у 1, 2. и 3. групи лок. управа	Подручје Србије	Подручје Србије
Обим улагања (€/ запосленом)	4.000-10.000	4.000-10.000	4.000-10.000	4.000-10.000
Мин.улагања (мил. €)	0,5	1	0,5	5
Мин.бр.нових радних места	50	50	10	50

6.8. Програм подстицаја равномерног регионалног развоја (Фонд за развој)

Један од важних извора финансирања развоја одвија се преко **Програма подстицаја равномерног регионалног развоја 2012**, у оквиру Фонда за развој. Основни циљ овог Програма је покретање производње постојећих капацитета и изградња нових производних погона, отварање продуктивних нових радних места и смањивање разлика у развијености региона и општина у Републици Србији. Циљ овог Програма је: 1) подстицање производње и запошљавања и развој предузећа и предузетништва у неразвијеним општинама; и 2) улагање у радно интензивне гране прерађивачке индустрије у недовољно развијеним општинама. Према нивоу развијености Град Пожаревац припада првој групи развијених локалних самоуправа са нивоом изнад просека РС[13] и **не може да користи средства** из Програма подстицаја равномерног регионалног развоја 2012.

Правна и физичка лица са подручја Града Пожаревца могу да конкуришу за **бесповратна средства у оквиру Заједничког Програма "Одрживи туризам у функцији руралног развоја"** која додељује Организација Уједињених нација за храну и пољопривреду (FAO), Светска Туристичка Организација Уједињених нација (UNWTO), Фонд Уједињених нација за децу (UNICEF) и Програм Уједињених нација за развој (UNDP) за предлог пројеката у тематским целинама (септембар 2011):

- развој туристичких дестинација кроз унапређивање квалитета услуга и објеката, јачање конкурентности и развијање партнерстава у понуди руралног туризма (UNWTO);
- диверсификација руралне економије кроз туризам (FAO и UNDP);
- образовни туризам заснован на концепцији активног учења (UNICEF), у четири региона Србије, између осталог, и у региону Доњег Подунавља и граду Пожаревцу.

7. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Главни учесници у спровођењу Просторног плана су у скалду са својим надлежносима: органи управљања града Пожаревца и градских општина, републички ресорни органи, републичка (ЈП "Електропривреда Србије") и градска/ локална јавна предузећа, јавне установе (јавни сектор) у локалној самоуправи, посебне организације (ПД ТЕ-КО "Костолац" и др.). Такође, неопходно је учешће других актера – привредни субјекти, регионалне и локалне асоцијације, невладин сектор, удружења грађана и др.

Учесници у имплементацији Просторног плана по секторима

17) Одрживи развој привреде и МСП: министарства надлежна за привреду, приватизацију, трговину и услуге, економију и регионални развој са одговарајућим управама, дирекцијама и агенцијама, у првом реду Агенција за национални инвестициони план, Агенција за развој МСП, Агенција за страна улагања и промоцију извоза – СИЕПА, Агенција за приватизацију, Агенција за регионални развој; Привредна комора Србије, Регионална развојна агенција "Браничево-Подунавље", регионална привредна комора у Пожаревцу, друге регионалне агенције, фондови и пословне асоцијације; органи управљања локалне самоуправе, асоцијације/удружења привредника и предузетника, републички фондови за развој и сл., предприступни фондови Европске уније (за регионалну и преко-граничну сарадњу, регионални развој и сл.), Светска банка (WB), Европска банка за обнову и развој (EBRD), домаћи банкарски систем уз партнерство јавног и приватног сектора.
18) Одрживо коришћење минералних сировина и развоја рударства: Влада Републике Србије, Министарство за инфраструктуру и енергетику Србије, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, Агенција за приватизацију, Агенција за страна улагања и промоцију извоза, Фонд за развој, ЈП "Електропривреда Србије", ПД ТЕ-КО "Костолац", Регионална привредна комора, органи локалне управе (секретаријати, инспекције и др.), одговарајући органи предузећа која се баве експлоатацијом и прерадом минералних сировина и банкарски сектор.
19) Заштита и коришћење пољопривредног земљишта и одрживи развој пољопривреде: министарства надлежна за пољопривреду, шумарство, заштиту животне средине, просторно планирање; републички фондови за развој и заштиту

[13] Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе уа 2011., Службени гласник РС, бр.69/2011.од 19.септембра 2011.године.

животне средине; Регионална развојна агенција "Браничево-Подунавље"; локални органи управљања; породична пољопривредна газдинства, пољопривредни произвођачи, заинтересовани пословни субјекти и други актери на регионалном, националном и међународном нивоу (нпр. ФАО).

20) Заштита и коришћење шума, одрживи развој шумарства и ловства: министарства надлежна за шумарство, ловство, заштиту животне средине, просторно планирање и туризам, Управа за шуме Србије при Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде; ЈП Србијашуме, ЈВП Србијаводе; Ловачки савез Србије; ПД ХЕ "Ђердап", локални органи управљања, власници приватних шума и корисници ловишта, НВО које се баве заштитом природе и др.

21) Одрживи развој туризма: на националном нивоу: министарства са одговарајућим дирекцијама и управама (надлежним за послове туризма, просторног планирања, заштите животне средине и културе); јавна предузећа надлежна за послове пловног и друмског саобраћаја, водопривреде, шумарства, као и заводи надлежни за заштиту природе и споменика културе и Туристичка организација Србије; на регионалном нивоу: Привредна комора у Пожаревцу, Регионална туристичка организација у сарадњи са Регионалном развојном агенцијом "Браничево-Подунавље" и др.; на локалном нивоу: локалне туристичке организације, музеји у Пожаревцу и Костолцу, надлежне службе локалне самоуправе, приватни инвеститори, туристичке агенције у сарадњи са локалним туристичким организацијама, спортска друштва (наутичка, планинарска, спелеолошка, ловна, риболовна и друга), удружења домаћина у сеоском туризму и смештају у домаћој радиности, као и друга удружења грађана која имају интерес у унапређењу туризма.

22) Развоја људских ресурса, мреже насеља и јавних служби: министарства надлежна за рад, финансије, просвету, здравље, социјалну политику, културу, изградњу објеката, саобраћај, телекомуникације, заштиту животне средине, просторно планирање, водопривреду, економију и регионални развој, трговину и услуге, национални инвестициони план; Фонд за развој Републике Србије, Национални савет за регионални развој; Национална служба за запошљавање и др.; органи управљања града Пожаревца; републичке, регионалне и локалне јавне установе у домену здравства, образовања, културе и социјалне заштите; Регионална развојна агенција "Браничево-Подунавље", републичка и локална јавна предузећа, дирекције и фондови за изградњу, развој саобраћајне и друге инфраструктуре и објекте заједничке комуналне потрошње; локални савети за развој људских ресурса (представници локалне власти, послодаваца и репрезентативних синдиката, струковних удружења, школских институција, научно-истраживачких организација, удружења); приватни сектор и НВО.

23) Одрживи развој саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре: министарства надлежна за инфраструктуру, животну средину, просторно планирање и изградњу објеката, ЈП "Путеви Србије", ЈП "Железнице Србије", "ПЛОВПУТ", Агенција за контролу летења - SMATSA, Директорат цивилног ваздухопловства – ДЦВ, републички фондови (за развој, регионални развој, животну средину и др.); Регионална развојна агенција "Браничево-Подунавље", локалне управе и јавна предузећа/ организације надлежене за локалне путеве.

24) Заштита и одрживо коришћење вода и развој водопривредне инфраструкуре: органи и јавна предузећа јединица локалне самоуправе; ЈКП која се старају за водоводе и канализације у локалној самоуправи; Републичка дирекција за воде, при Министраству за пољопривреду, водопривреду и шумарство; ЈВП "Србијаводе", ВПЦ "Сава–Дунав", ВПЦ "Дунав", ВПЦ "Велика Морава"; Електропривреда Србије и локалне електродистрибуције; П.Д. "Ђердап", ХЕПС "Ђердап I" и "Ђердап II", ЈП "Србијашуме", приватни инвеститори и др.

25) Развој енергетике и енергетске инфраструктуре: министарства надлежна за енергетику, заштиту животне средине и водопривреду, локални органи управљања, ЈП "Електромрежа Србије", ЈП "Електропривреда Србије", ХЕПС "Ђердап I" и "Ђердап II", локалне ЕДБ, ЈП "Србијагас", ЈП "НИС", "Gazprom", "Југоросгаз", и други актери у јавном и приватном сектору.

26) Развој телекомуникација и поштанског саобраћаја: министартсво надлежно за телекомуникације, ЈП "Поште Србије", Телеком "Србија", Telenor, VIP Mobile, ORION group и други оператери који у међувремену добију лиценце, Радио телевизија Србије, локалне телевизијске и радио станице, локални органи управљања.

27) Развој комуналне инфраструктуре: министарство надлежно за заштиту животне средине и просторно планирање са одговарајућим управама, дирекцијама и агенцијама, стручне организације за испитивање отпада; локални органи управљања и јавна предузећа/организације надлежене за комуналне послове; и други актери у јавном и приватном сектору, предузећа или компаније за управљање комуналним отпадом (приватни инвеститори), НВО и др.

28) Заштита животне средине: министарства надлежна за заштиту животне средине, просторно планирање, пољопривреду, шумарство, водопривреду, инфраструктуру, рударство и енергетику са одговарајућим управама, дирекцијама и агенцијама, Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут", Агенција и Фонд за заштиту животне средине, локални органи управљања, Завод за јавно здравље Пожаревац, привредни субјекти, НВО и др.

29) Заштита природе и природних вредности: министарство надлежно за послове животне средине, Завод за заштиту природе Србије, управљачи заштићених подручја, територијално надлежне локалне управе, НВО.

30) Заштита непокретних културних добара: министарство надлежно за културу, Завод за заштиту споменика културе Смедерево, надлежне локалне управе, јавне установе културе, приватни сектор, невладине организације, регионалне и локалне туристичке организације.

8. ИНФОРМАТИЧКА ПОДРШКА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Информациони систем, систем индикатора и мониторинг су битна претпоставка за имплементацију Просторног плана, посебно, за наставак планирања на стратешком и оперативном нивоу.
Информациони систем као и систем показатеља за праћење просторног развоја морају бити пројектовани према потребама свих нивоа планирања, затим, према потребама истраживања у различитим областима као и пројектовања, изградње, обнављања и уређивања простора.

Информациони систем за праћење просторног развоја града Пожаревца (ИС-ППГ) формираће се по моделу интегрисаних ГИС алата и комуникацијских мрежа, тако да се обезбеђује широко кориснички приступ, и омогућује перманентно, брзо и једноставно ажурирање података.
Формирање (ИС-ППГ) имаће две фазе:

- у првој фази, извршиће се анализа просторних података којима располажу градске службе, предузећа и организације, према релевантности и доступности за мониторинг просторног развоја; посебан задатак је формирање јединствене базе података о планској, урбанистичкој, програмској и пројектној документацији града Пожаревца; анализом података и документације утврдиће се степен њихове валидности и ажурности, обим аналогних и дигиталних формата; структура и употребљивост векторских података (георeференцираност и тематска покривеност); и
- у другој фази извршиће се повезивање графичких приказа са атрибутима из аналитичко-документационе основе Просторног плана; интегрисани дигитални подаци са описним информацијама сместиће се у централну базу података, те ће представљати део јединственог информационог система геопросторних података; на основу овако постављеног система периодично ће се вршити ажурирања базе података, тиме и њено одржавање, допуном како дигиталних, тако и табеларних података, тј. допуне описних поља о специфичној појави у простору или планским, програмским и пројектнима активностима на подручју града Пожаревца, а посредно и на регионалном и републичком нивоу; како би преглед јединствене релационе базе био што једноставнији и како би се ефикасније и брже одржавала ажурираност података, систем ће ка крајњем кориснику (разним интересним групама и инстанцама регионалног и републичког значаја) бити постављен преко специфичних докумената који ће бити стално доступни са могућношћу прегледа, штампе или измене, како на нивоу интранета, тако и Интернетом.

За постављање основа континуираног просторног мониторинга предуслов је идентификација и специфицирање индикатора (ИС-ИНД*ППГ) који на прикладан начин описују просторни развој града Пожаревца. У контексту просторног мониторинга избор индикатора (ИС-ИНД*ППГ) оријентисан је на постизање два циља. Просторни индикатори морају задовољити како захтеве аналитичког рада за спровођење просторних анализа, тако и различите захтеве за оцену развојних политика и процену достизања стратешких циљева. Један од главних изазова је да се дође до ограниченог броја индикатора који би имали велику тематску покривеност, укључујући прихваћено опредељење да индикатори буду усклађени са расположивим и доступним базама података. Такви индикатори треба да испуне одређене услове, пре свега, у погледу квалитета (релевантности), просторне покривености и просторног нивоа. То би значило да се за предложене индикаторе оцени:

- повезаност са циљевима и приоритетима просторног развоја града Пожаревца;
- могућност да се дугорочно прате;
- релевантност за доношење одлука које се тичу организације, коришћења и уређења простора; и
- усаглашеност са индикаторима за мониторинг простора који се развија у оквиру имплементације Просторног плана Републике Србије.

Изабрани индикатори биће посебно тестирани у разматрању развоја система просторног мониторинга у правцу сталног процењивања трендова развоја да би се поставили циљеви територијалне политике. Очекује се да селекција индикатора кроз процес филтрирања у смислу релевантности и расположивости буде тест преглед о могућности обезбеђења просторних информација који ће прерасти у одговарајућу форму периодичног извештаја о стању просторног развоја града Пожаревца.

9. РИЗИЦИ И ОПАСНОСТИ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Природне, еколошке, техничке и технолошке катастрофе и инциденти чији је узрок човек и епидемије хуманих или заразних болести могу створити изазове, ризике или претње по безбедност људи и добара. Отклањање опасности и смањење њихових последица, укључујући просторно–планске мере, инструмент су безбедносне политике, при чему се предност даје заштити људи, критичне инфраструктуре и виталних објеката. У вези са тим, приступ специфичној и комплексној проблематици заштите од природних и изазваних катастрофа има полазиште у савременом концепту и пракси опште људске безбедности.
Питања везана за заштиту од елементарних катастрофа и других облика угрожености могу се решавати само ако се третирају на основу комплексних критеријума техничког, економског и функционалног карактера. Притом, знатно ефикасније и рационалније је предузимање мера на отклањању последица првенствено у фази планирања него у каснијим фазама изградње и експлоатације. Због тог је важно да се у плановима, програмима и пројектима, кроз имплементацију

Просторног плана, раде посебни прилози са проценама ризика и мерама за његово смањење.
Заштита од елементарних катастрофа и других облика угрожености у простору, мора бити заснована на поузданим подацима, добијеним из општих и секторских истраживања за Планско подручје, али и за шире подручје, и релевантне документације и подлога који ће бити доступни при уградњи заштитних мера у процесу урбанистичког планирања и пројектовања и кроз формирање посебне информационе основе (катастар појединачних хазарда у простору, карте општих и појединачних ризика).
Планирање мера заштите у обиму апсолутне заштите је економски неприхватљиво, па је плански приступ конципиран на стратегији прихватљивог ризика од присутних облика угрожености, односно на критеријуму да повећани трошкови пројектовања, изградње и финансијских улагања којима би се могла спречити оштећења или рушења и губици људских живота не смеју да премаше трошкове на отклањању последица могућих акцидената.
Просторним планом су утврђене основне концепције, смернице и решења за организацију, уређење и изградњу простора, засноване на Стратегији националне безбедности, као предуслов за заштиту становништва, физичких структура, других материјалних добара и природних ресурса, функционисања привредних и других делатности, комуницирања и руковођења у акцидентним и другим условима опште угрожености.
За планирање и спровођење планских решења која се односе на смањење ризика од природних и изазваних катастрофа и планираних мера заштите, неопходно је обезбедити:

- **законски основ**, што подразумева комплетирање у доношењу и примени читавог низа закона и подзаконских аката којима се уређује област заштите и омогућује имплементација стратешких докумената и Закона о ванредним ситуацијама (у примени од 07.07.2010.); с обзиром на недостатак законске регулативе, која кроз мере заштите регулише просторни аспект елементарних катастрофа; за веће постојеће и планиране индустријске и културно-историјске објекте и комплексе и објекте крупне инфраструктуре на Планском подручју обезбедити израду пројеката могућих последица и мера заштите од елементарних непогода (акцидената и катастрофа) са просторно-планског и просторно-уређајног аспекта и уградити их у одговарајуће планове за заштиту и спашавање и у појединачне акте о процени ризика на радном месту и у радној околини (Закон о безбедности и здрављу на раду, Сл.гласник РС, бр. 101/05);
- **институционалну организованост**, што подразумева флексибилну безбедносну сарадњу и активирање надлежних органа на различитим нивоима (државни, општински и међуопштински) са јасном поделом надлежности; с обзиром на то да је системски успостављена надлежност ресора унутрашњих послова на управљању ризицима, заштитом, спасавањем и санацијом последица у ванредним ситуацијама (земљотреси, пожари и друге природне и техничко – технолошке катастрофе); и
- развој **јединственог система информисања и мониторинга** у области појаве и заштите од елементарних катастрофа, разраду и примену јединствене методологије за евидентирање, прикупљање и чување документације о елементарним катастрофама, као и процену штета од елементарних и техничких катастрофа у циљу стварања катастра елементарних катастрофа на подручју града Пожаревца.

Мере заштите од елементарних непогода обухватају превентивне мере, којима се непогоде спречавају или се ублажава њихово дејство, мере које се предузимају у случају непосредне опасности или када наступе елементарне непогоде и мере ублажавања и отклањања непосредних последица, пре свега штета које су изазване.
Неопходан предуслов за адекватну заштиту је институционална организованост. Она не сме бити спроведена на локалним принципима (елементарне непогоде не познају административне границе), али територијално мора бити организована и дистрибуирана према простору који се штити. Уз институционалну, битна је и законодавна организованост (обезбеђивање законске регулативе односно њено дограђивање кроз измене и допуне подзаконских аката). При томе, треба максимално искористити законску снагу просторног и урбанистичког планирања, кроз институт имплементације. Обезбедити спровођење истраживања општег и појединачних ризика од елементарних непогода, регистровање и праћење појава које могу имати карактер елементарне непогоде, успостављање и примену мера заштите од општег нивоа припремљености подручја до оперативно-организационих мера, са јасним разграничењем обавеза и одговорности појединих субјеката.
Привредна друштва и друга правна лица планирају и обезбеђују средства за: организовање, опремање, оспособљавање и обучавање јединица цивилне заштите које образују, организовање и припремање личне, узајамне и колективне заштите и спровођење мера и задатака цивилне заштите запослених, као и материјалних и других добара.
Заштита од елементарних катастрофа на Планском подручју ће се базирати на релевантним резултатима посебне студијско-аналитичке документације за дефинисање прихватљивог ризика од елементарних катастрофа, на основум процене угрожености, и захтевима из оперативних планова локалних самоуправа и управних округа у:

- студији сеизмичког хазарда и ризика за подручје са проценама прихватљивог општег ризика за објекте и функције, на основу које ће са израдити и примењивати сеизмичка карта подручја;
- просторним анализама појединачних ризика од других појава које могу да поприме обим ванредне ситуације, удеса или катастрофе;
- примени секторских закона, техничких и других норматива и стандарда;
- оперативним плановима противпожарне заштите локалних самоуправа; и
- оперативном плану управљања мерама заштите и другим мерама за обезбеђење унутрашње безбедности у ванредној ситуацији и то у оквиру припрема и јачања кључне инфраструктуре за потребе одбране и заштите, обезбеђење

инструмената јавног осматрања, упозорења и узбуњивања, спречавања, ограничавања и управљања последицама штета, управљања мобилисаним ресурсима, организације и спровођења бриге о људима који траже склониште и у оквиру планирања, организације и спровођења заштите историјских и културних добара.

За планирање и спровођење планских решења која се односе на смањење ризика од природних и изазваних катастрофа и планиране мере заштите, неопходно је обезбедити План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама. Планови за заштиту и спасавање израђују се на основу елабората о процени угрожености који садржи карактеристике територије, критична постројења, критична места и просторе са гледишта угрожености од елементарних непогода и других несрећа, са евентуалним прекограничним ефектима удеса. План заштите и спасавања и Процену угрожености израђују лица са лиценцом за процену ризика, на начин како је то прописано односним правилником.[14] Планска решења, смернице и препоруке Просторног плана спроводе се кроз урбанистичке услове непосредно и, кроз даљу разраду Плана, израдом планова нижег реда. Неопходно је да надлежни орган локалне самоуправе донесе одлуку о ажурирању оперативних планова заштите и спасавања, планова заштите од пожара и поплава локалних самоуправа и др. у циљу усаглашавања са новом регулативом, усвојеном Стратегијом безбедности и просторно-планским пропозицијама Просторног плана. Реализација мера и активности заштите спроводи применом Плана заштите од удеса који је израђен у складу са Проценом угрожености.

Остала правна лица у оквиру Акта о заштити на раду имају обавезу да прецизирају задатке и поступке у ванредним догађајима или ситуацијама, с тим што је право радника да у конкретном случају процени личну угроженост.

Услове и мере заштите и спасавања, обавезу изградње склоништа у стамбеним зонама градских насеља (Пожаревац, Костолац) и пословним, индустријским и јавним зонама, тип (породична, кућна, блоковска и јавна, по правилу двонаменска склоништа, основне или допунске) и отпорност склоништа (30, 50 или 100 kPa) и могућност прилагођавања других објеката погодних за заштиту и склањање на Планском подручју (природни заклони, саобраћајни и комунални објекти) утврдило је Јавно предузеће за склоништа (Услови и мере заштите од ратних дејстава, број: 42-26/12-3 од 13.03.2012.), којем су ови послови поверени у складу са Законом о ванредним ситуацијама (Сл.гласник РС, бр. 111/09 и 92/11).

Према Условима и мерама заштите од ратних дејстава, број: 42-26/12-3 од 13.03.2012., у сеоским насељима на Планском подручју нема посебних услова у погледу заштите од ратних разарања, а услови за изградњу склоништа у градским насељима ближе ће се разрадити за потребе израде планова детаљне регулације.

С обзиром на то да су према актуелној Процени угрожености града Пожаревца као простори првог степена угрожености од ратних разарања утврђени простори под објектима и постројењима рударско-енергетског сектора и комплекси посебне намене (војни објекти и казнено поправни завод), у складу са условима надлежног Јавног предузећа за склоништа, заштита запослених предвиђа се у склоништима допунске заштите, која се у односу на потребе најбројније смене са радном обавезом граде на најнижој етажи новопланираних зграда или као слободностојећа диспозиционо потврђена у односу на удаљеност појединачних радних места. Исти услови се предвиђају и за друге веће привредне комплексе и целине радних зона у првој зони угрожености. Исти услови се предвиђају и за друге веће привредне комплексе и целине радних зона у првој зони угрожености.

У случају када се у привредним и другим комплексима, рударско-енергетским објектима и постројењима претежно организује рад на отвореном, заштиту људи и материјалних добара предвидети у заклонима који ће се наменски градити у зависности од процене непосредне опасности. За опредељење да се склањање организује на овај начин, у сваком појединачном случају, претходно прибавити мишљење Штаба за ванредне ситуације.

Услови и захтеви у вези са потребама одбране, у складу са условима Министарства одбране, Сектора за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, инт. бр. 2292-4 од 08. 09.2010., непосредно су уграђени у планска решења Просторног плана.

10. МОНИТОРИНГ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Управа града Пожаревца ће пратити примену и остваривање Просторног плана и подносити Скупштини града Пожаревца годишње извештаје о спровођењу развојних приоритета из прве етапе имплементације Плана. Саставни део извештаја је оцена свих аспеката спровођења Просторног плана.

[14] Градско веће града Пожаревца је у року који је предвиђен Уредбом о садржају и начину израде планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама (Сл. гласник РС, бр. 8/11) усвојило Процену угрожености територије града Пожаревца

СПИСАК ГРАФИЧКИХ И ТАБЕЛАРНИХ ПРИЛОГА

Поглавље I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

Табеле

Табела 1. Приоритетни правци просторне оријентације пољопривредне производње (ППРС, Табела 35)
Табела 2. План оптималне шумовитости и пошумљавања до 2014. године (ППРС, Табела 13)
Табела 3. Регионални системи и подсистеми за снабдевање водом насеља (ППРС, Табела 46)
Табела 4. Укупне резерве фосилних горива у Републици Србији (Поглавље II .2. Општа оцена стања) (ППРС, Табела 3.)
Табела 5. Коначни рангови комбинованог индикатора регионалне приступачности (ППРС, Табела 38.)
Табела 6. Степен потенцијалне регионалне приступачности као скуп 4 индикатора (ППРС, Табела 39.)
Табела 7. Резерве угља у Костолачком басену (билансиране резерве)
Табела 8. Параметри квалитета угља Костолачког басена
Табела 9. Потенцијалне (експлоатационе) резерве у западном делу басена
Табела 10. Параметри лежишта "Западни Костолац"
Табела 11. Основни хидролошки подаци на рекама на подручју града Пожаревца и у релевантном хидролошком окружењу
Табела 12. Површине и структура основних намена коришћења земљишта, 2010
Табела 13. Приказ површина под шумом којим газдује Ј.П. "Србијашуме" у ha
Табела 14. Приказ намена шума којим газдује Ј.П. "Србијашуме" у ha
Табела 15. Преглед структуре земљишта за шумску ГЈ Копови Костолац
Табела 16. Структура насеља према броју становника (стање 2002. и 2011. године)
Табела 17. Термоенергетски капацитети и потрошња угља
Табела 18. Резултати мерења брзине ветра на висини од 50 метара
Табела 19. Кретање и структура укупне запослености, март 2011.
Табела 20. Преглед државних путева на Планском подручју
Табела 20.1. Упоредни преглед државних путева по старој и новој категоризацији
Табела 21. Подаци о постојећим водовима ЈП ЕМС 110 kV и 400 kV на подручју града Пожаревца
Табела 22. СписакДВ 110 kV који не припадају мрежи преноса ЈП ЕМС на подручју града Пожаревца
Табела 23. Списак ТС ЈП ЕМС у мрежи преноса на подручју града Пожаревца
Табела 24. Списак ТС корисника мреже за пренос електричне енергије на подручју града Пожаревца
Табела 25. Преглед броја непокретних културних добара на Планском подручју

Графикони

Графикон 1. Катастарска структура пољопривредних култура на подручју града Поажеревца
Графикон 2. Индекс промена броја становника у међупописним периодима
Графикон 3. Промена броја становника у периоду 1948-2011. година на подручју града Пожаревца и према типу насеља
Графикон 4. Структура становништва по старосним групама (у %) – Попис 1991. и 2002.
Графикон 5. Производње откривке на костолачким коповима (2000–2009)
Графикон 6. Производње угља на костолачким коповима (2000-2009)
Графикон 7. Приказ планиране и остварене производње у ТЕ КО "Костолац" (2000-2009)
Графикон 8. Производња електричне енергије на бази угља Костолачког басена
Графикон 9. Испоруке топлотне енергије из ТЕ "Костолац А"

Слике

Слика 1. Мотиви из Виминацијума
Слика 2. Откопавања новооткривеног скелета мамута
Слика 3. Археолошки локалитет Браничево
Слика 4. Мотиви из манастира Рукумија
Слика 5. Саборни храм у Пожаревцу, 1819. година
Слика 6. Црква Св. Георгија
Слика 7. Вила "Лепосава"
Слика 8. Кличевац - Црква св Трифуна, 1902
Слика 9. Лучица – Црква св. Захарија и Јелисавете, 1907
Слика 10. Пољана –Црква Вазнесења Христовог, 1896
Слика 11. Дубравица - Црква св Тројице,1894
Слика 12. Пожаревац, Црква св Николе,1890.

Слика 13. Стари епархијски двор
Слика 14. Зграда окружног начелства
Слика 15. Део старе чаршије у Пожаревцу
Слика 16. Народни музеј у Пожаревцу
Слика 17. Кућа Чеде Живановића у Лучици
Слика 18. Кућа Драгише Матић у Кличевцу
Слика 19. Кућа Владимира Урошевића у Набрђу
Слика 20. Кућа Евице Јевтић у Лучици
Слика 21. Кућа Добривоја Милановића – Баре
Слика 22. Кућа Драгише Андрејића - Пољана
Слика 23. Кућа Живорада Гајића – Лучица
Слика 24. Објекти у Етно-парку на Тулби
Слика 25. Парк шума Тулба
Слика 26. Стара школа у Брадарцу
Слика 27. Кафана Димитрија Стојадиновића у Трњану
Слика 28. Управна зграда рудника
Слика 29. Млин у Пругову
Слика 30. Млин у Братинцу
Слика 31. Млин у потесу ‘’Летњиковац’’ у Маљуревцу
Слика 32. Ергела Љубичево
Слика 33. Мост на Морави у близини Љубичева
Слика 34. Спомен-парк Чачалица, 2011.

Скице

Скица 1. Подручје Просторног плана
Скица 2. Намена простора 2010. године

Поглавље III ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Табеле

Табела 1. Процена броја становника до 2022. године
Табела 2. Концепт организације мреже насеља и центара
Табела 3. Планиране веће привредно-индустријске зоне на Планском подручју (без рударских површина)
Табела 4. Динамика откопавања угља и откривке на површинском копу “Дрмно”
Табела 5. Потенцијалне (експлоатационе) резерве у западном делу басена
Табела 6. Планирано заузимање пољопривредног земљишта за јавне потребе, 2010-2015-2022.
Табела 7. Упоредни преглед државних путева по старој и новој категоризацији
Табела 8. Очекиване вредности степена индивидулне моторизације на територији града Пожаревца
Табела 9. Процена вредности ПГДС-а на деоницама државних путева Планског подручја – период 2010-2022.
Табела 10. Услови за пројектовање мреже ванградских путева
Табела 11. Планиране интервенције на путној мрежи у планском периоду и оријентациони биланс површина
Табела 12. Дужина категорисане путне мреже 2008/2022. године
Табела 13. Списак ТС које ће бити изграђене до 2022. године у рударско-енергетском комплексу
Табела 14. Број телефонских прикључака
Табела 15. Критеријуми за акустичко зонирање простора
Табела 16. План рекултивације у периоду 2010-2015-2022. године, по основним рударско-енергетским објектима и КО, (у ha)
Табела 17. Биланс намене површина 2010. године
Табела 18. Биланс намене површина 2022. године
Табела 19. Биланс површина у оквиру рударско-енергетског комплекса Костолачког басена

Графикони

Графикон 1. Могућа годишња потрошња лигнита у Костолачком басену од 2010 до 2059. године
Графикон 2. Промене функционалне структуре Планског подручја у зависности од јачине утицаја ТЕ-КО “Костолац”, 2010-2015-2022. (у %)
Графикон 3. Промене структуре коришћења простора привремено заузетог активностима ТЕ-КО “Костолац”, 2010-2015-2022. (у %)

Скице

Скица 1. Динамика развоја рударских радова у површинском копу “Дрмно”
Скица 2. Карта перспективних простора у западном делу Костолачког басена
Скица 3. План рекултивације површинско копа “Кленовник” до краја експлоатације
Скица 4. План површина за рекултивацију на површинском копу “Ћириковац”
Скица 5. Потенцијалне локације ветроелектрана у Костолачком басену
Скица 6. Концепт дистрибуције водоводног система Пожаревца
Скица 7. Визија могуће намене простора по завршетку рударских активности

Поглавље IV ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Табеле

Табела 1. Финансијска подршка државе према величини пројеката у 2012. години
Табела 2. Финансијска подршка државе директним улагањима у Србији 2012. године

ЗНАЧЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА*

ЕПС – Јавно предузеће Електропривреда Србије
ПД ТЕ-КО “Костолац” – Привредно друштво термоелектрана и копови “Костолац”
РЕИС – Рударско-енергетско-индустријски систем
ТЕ “Костолац А” – термелектрана “Костолац А”
ТЕ “Костолац Б” – термелектрана “Костолац Б”
ТЕ-КО – термоелектране Костолац
ПК “Дрмно” – површински коп “Дрмно”
НИС – Нафтна индустрија Србије
ГРЧ – главни разводни чвор
ГМРС – главна мерно-регулациона станица
МРС – мерно-регулациона станица
ХЕПС – Хидро-енергетко-пловидбени систем
ОИЕ – обновљиви извори енергије
БНП – бруто национални производ
ППРС – Просторни план Републике Србије
ПППП – Просторни план подручја посебне намене
РПП – Регионални просторни план
ППГ – Просторни план града Пожаревца
ППО – Просторни план општине
ПГР – План генералне регулације
ПДР – План детаљне регулације
УПР – Урбанитички пројекат
МСП – мала и средња предузећа
ТЕ – термоелектрана
ХЕ – хидроелектрана
ВОС – Водопривредна основа Србије
ППОВ – постројење за пречишћавање отпадних вода
ППВ – постројење за прераду пијаће воде
ГВИ – гранична вредност имисије
МДК – максимална дозвољена концентрација
СКО – Средње костолачко острво
ОДГ – постројење за одсумпоравање гасова из ТЕ
ТС – трафостаница

* остале скраћенице су објашњене у текстуалном делу Концепта плана

РАДНИ ТИМ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

КООРДИНАЦИЈА ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост.планер

ПРИПРЕМА ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

ТИМ ЗА СИНТЕЗУ

др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дипл. екон.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
др БОЖИДАР СТОЈАНОВИЋ, дипл. инж. техн.
др ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЋ, дипл. инж. руд.
др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл.инж.маш.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл.прост.планер
ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост.план.

СЕКТОРСКИ ПРИЛОЗИ

Просторни и регионални аспекти развоја

Регионални аспекти развоја
др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дипл. екон.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер

Природни ресурси, промене у простору, потенцијали и ограничења

Природни ресурси
др ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЋ, дипл. инж. руд. (Р.Г.Ф.)
др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш.
др МИЛОЈКО ЛАЗИЋ, дипл. инж. геол. (Р.Г.Ф.)
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл. пејз. арх.

Природни и створени услови просторног развоја
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈЕЛЕНА ЖИВАНОВИЋ МИЉКОВИЋ, дипл. прост. планер
ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост. планер (ЈУГИНУС)

Конфликти и ограничења, потенцијали и погодности
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈЕЛЕНА ЖИВАНОВИЋ-МИЉКОВИЋ, дипл. прост. планер
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

Становништво, социјални развој и мрежа насеља

Становништво
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог

Социјални развој подручја, јавне службе
др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

Мрежа насеља и функције центара
мр ЗОРАН МИРЈАНИЋ, дипл. прост. планер
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

Привредни развој

Развој површинске експлоатације (Р.Г.Ф)
др ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЋ, дипл. инж. руд.
МАТКО ЗЛАТАН, дипл. инж. руд.
мр ТОМИСЛАВ ШУБАРАНОВИЋ, дипл. инж. руд.
САША СТЕПАНОВИЋ, дипл. Инж .руд.

Развој енергетског система, енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш.
др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.

Привредни развој подручја (индустрија и др.)
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер

Коришћење пољопривредног земљишта и рурални развој
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.

Коришћење шума, ловство и риболоство
др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл. пејз. арх.
др МИЛАН МЕДАРЕВИЋ, дипл. инж. шум.

Туризам
др САША МИЛИЈИЋ, дипл. прост. планер

Инфраструктурни и комунални системи

Саобраћајна инфраструктура (ЈУГИНУС)
МИРЈАНА ПАНТИЋ, дипл. инж. саобр.
ИВАНА МАРКОВИЋ, дипл. инж. грађ.
НИКОЛА РИСТИЋ, дипл. инж. саобр.

Коришћење и заштита вода
др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
др МИЛОЈКО ЛАЗИЋ, дипл. инж. геол. (Р.Г.Ф.)

Енергетска инфраструктура
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл.инж.маш.
МИРОСЛАВ ТОМАШЕВИЋ, дипл. инж. ел. (РГФ)

Телекомуникације, пошта, медији
РАДОВАН ЈОВАНОВИЋ, дипл. инж. ел.

Комуналне делатности
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер

Уређење и заштита простора
Животна средина
мр ТАМАРА МАРИЧИЋ, дипл. прост. планер
др БОЖИДАР СТОЈАНОВИЋ, дипл. инж. техн.

Заштита природе, пејзажне вредности и рекултивација простора
др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл. пејз. арх.
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.

Културно наслеђе
др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.
др МИОМИР КОРАЋ, дипл. археол.

Уређење и намена простора
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

Опасности и ризици у имплементацији Плана
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дип. економиста
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗИ НАСЕЉА (ЈУГИНУС)
ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост. планер
ВАЛЕНТИНА ЈАНКОВИЋ, дипл. инж. арх

ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА
ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост. планер (ЈУГИНУС)
ВАЛЕНТИНА ЈАНКОВИЋ, дипл. инж. арх. (ЈУГИНУС)
МИРЈАНА ПАНТИЋ, дипл. инж. саобр. (ЈУГИНУС)
НИКОЛА РИСТИЋ, дипл. инж. саобр. (ЈУГИНУС)
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
др САША МИЛИЈИЋ, дипл. прост. планер
др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.
др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл.пејз.арх.
др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш.
РАДОВАН ЈОВАНОВИЋ, дипл. инж. ел.

ИНФОРМАЦИОНА ОСНОВА, GIS, ИНДИКАТОРИ
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
мр НИКОЛА КРУНИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер

РЕДАКЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПЛАНА
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дипл. екон.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

ТЕХНИЧКА ОБРАДА ТЕКСТА И КАРАТА

мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер
СЛАЂАНА НЕДЕЉКОВИЋ, техничар
СРЂАН МИЛОСАВЉЕВИЋ, техничка подршка

СТРАТЕШКА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

мр ТАМАРА МАРИЧИЋ, дипл. прост. планер
др БОЖИДАР СТОЈАНОВИЋ, дипл. инж. техн.
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш. (Р.Г.Ф)
др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

РЕФЕРАЛНЕ КАРТЕ

Референална карта бр. 1	**НАМЕНА ПРОСТОРА 2022. ГОДИНЕ**
Референална карта бр. 2.1	**САОБРАЋАЈНА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА, МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ**
Референална карта бр. 2.2	**ЕНЕРГЕТСКА И ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА**
Референална карта бр. 3	**ТУРИЗАМ И ЗАШТИТА ПРОСТОРА**
Референална карта бр. 4	**ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА (ИЗРАДА И ДОНОШЕЊЕ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА)**

ПРОСТОРНИ ПЛАН ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
КЊИГА II: ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

САДРЖАЈ:

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ
I ОПШТА ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ИЗГРАДЊЕ, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА 171
1. РУДАРСКО-ЕНЕРГЕТСКИ КОМПЛЕКС 171
2. ОПШТА ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА У ЗОНАМА УТИЦАЈА РУДАРСКИХ АКТИВНОСТИ 172
2.1. Насеља потенцијално угрожена рударским радовима 172
2.2. Општа правила изградње и уређења простора у зонама насељавања 174
2.3. Насеља која се налазе на контакту са рударско–енергетским комплексом 174
3. ОПШТА ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ИЗГРАДЊЕ, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА У ДРУГИМ НАМЕНАМА 174
3.1. Привредни/индустријски комплекси 174
3.2. Пољопривредне површине 175
3.3. Шуме, лов и риболов 177
3.4. Туристичка подручја 177
3.5. Зоне обновљивих енергетских извора 179
3.6. Енергетска ефикасност 180
4. ЗОНЕ СА ПОСЕБНИМ РЕЖИМОМ ЗАШТИТЕ 182
4.1. Заштита природних добара 182
4. 2. Заштита непокретних културних добара 183
4.3. Уређење рекултивисаних површина 188
5. ОПШТА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ИЗГРАДЊЕ КОРИДОРА ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА 190
5.1. Саобраћајнице 190
5.2. Водотоци и акумулације 192
5.3. Енергетски објекти и мреже 194

5.4. Телекомуникације и пошта 196
II ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА НАСЕЉА 198
1. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА У СЕОСКИМ НАСЕЉИМА 198
2. ГРАЂЕВИНСКА ПОДРУЧЈА ОДРЕЂЕНА ПЛАНСКИМ ДОКУМЕНТОМ 200
3. ПЛАНСКА РЕШЕЊА И УРБАНИСТИЧКИ УСЛОВИ ЗА ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И КОМУНАЛНЕ ОБЈЕКТЕ 201
III ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У НАСЕЉИМА 205
1. ВРСТА И НАМЕНА ОБЈЕКАТА КОЈИ СЕ МОГУ ГРАДИТИ У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ 205
1.1. Становање и стамбени објекти 205
1.2. Објекти пословања и привреде 205
1.3. Економски објекти породичних газдинства 206
2. ВРСТА И НАМЕНА ОБЈЕКАТА ЧИЈА ЈЕ ИЗГРАДЊА УСЛОВЉЕНА 208
3. ВРСТА И НАМЕНА ОБЈЕКАТА КОЈИ СЕ МОГУ ГРАДИТИ ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА208
4. УСЛОВИ ЗА ФОРМИРАЊЕ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ И УСЛОВИ ПАРЦЕЛАЦИЈЕ И ПРЕПАРЦЕЛАЦИЈЕ 210
5. ПОЛОЖАЈ ОБЈЕКАТА У ОДНОСУ НА РЕГУЛАЦИЈУ И У ОДНОСУ НА ГРАНИЦЕ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ 211
6. НАЈВЕЋИ ДОЗВОЉЕНИ ИНДЕКСИ ЗАУЗЕТОСТИ И ИЗГРАЂЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ 211
7. НАЈВЕЋА ДОЗВОЉЕНА СПРАТНОСТ И ВИСИНА ОБЈЕКАТА У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ СЕОСКИХ НАСЕЉА 211
7.1. Највећа дозвољена спратност и висина објеката ван грађевинског подручја 212
8. УСЛОВИ ЗА ИЗГРАДЊУ ДРУГИХ ОБЈЕКАТА НА ИСТОЈ ГРАЂЕВИНСКОЈ ПАРЦЕЛИ 212
9. СПЕЦИФИЧНА УРБАНИСТИЧКА ПРАВИЛА 212
10. УСЛОВИ ПРИСТУПА ПАРЦЕЛИ И ПРОСТОР ЗА ПАРКИРАЊЕ ВОЗИЛА 213
IV ШЕМАТСКИ ПРИКАЗИ НАСЕЉА 213
УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И БИЛАНС ПЛАНИРАНЕ НАМЕНЕ ПОВРШИНА 213
1. ПОДУНАВСКА СЕЛА 216
1.1. Дубравица 216
1.2. Петка 219
1.3. Острово 222
1.4. Костолац село – Стари Костолац 225
1.5. Речица и Кличевац 228
2. РУДАРСКА СЕЛА 232
2.1. Ћириковац, Кленовник и Дрмно 233
3. СТИШКА БРДСКА СЕЛА 237
3.1. Касидол, Баре и Берање 238
4. СТИШКА РАВНИЧАРСКА СЕЛА 242
4.1. Бубушинац, Маљуревац и Брадарац 242
4.2. Братинац, Набрђе и Трњане 246
5. МОРАВСКА СЕЛА 250
5.1. Батовац 251
5.2. Брежане, Живица и Драговац 254
5.3. Лучица, Пругово и Пољана 258
6. ВИКЕНД ЗОНЕ И ПОСЛОВАЊЕ УЗ ПУТНЕ ПРАВЦЕ 263
6.1. Викенд зоне 263
6.2. Пословање уз путне правце 264
6.3. Урбанистички услови и правила за примену 264
V ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ГАСОВОДНУ МРЕЖУ И ОБЈЕКТЕ 265
1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ 265
2. ПОЛОЖАЈ И ОБУХВАТ МРЕЖЕ И ОБЈЕКАТА ГАСОВОДА 266
2.1. Гасовод високог притиска 266
2.2. Гасовод средњег притиска 268
3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА 272
3.1. Правила уређења 272
3.2. Правила грађења 274
ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ 282
СПИСАК ТАБЕЛАРНИХ И ГРАФИЧКИХ ПРИЛОГА 283
РАДНИ ТИМ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА 284

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Књига II: ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА као саставни део Просторног плана града Пожаревца (у даљем тексту: Просторни план) садржи: (1) општа правила употребе земљишта, изградње, уређења и заштите простора; (2) шематске приказе са правилима изградње и правилима уређења у насељима и (3) правила изградње и правила уређења дела коридора инфраструктурних система.

Правила изградње и правила уређења утврђена су, такође, за пословне агломерације формиране уз путне правце, викенд зоне и део комуналне инфраструктуре која нису садржана у другим планским документима.

Ближа правила изградње и правила уређења са регулационим решењима утврђена су у Просторном плану и за мрежу и објекте гасовода (поглавље V) на подручју града Пожаревца. Овим правилима нису обухваћени потенцијални коридори гасовода од гасног поља "Острово" према Смедереву и термоелектранама "Костолац А" и "Костолац Б", с обзиром да за те деонице не постоје концептуална решења.

Правила изградње и правила уређења урађена су у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09, 64/10 и 24/11), Правилника о садржини, начину и поступку израде планскикх докумената („Службени гласник РС" бр. 31/10, 69/10 и 16/11), Правилника о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Службени гласник РС", бр. 50/11), као и важећих техничких норматива за поједине инфраструктурне системе и мреже.

У Просторном плану подручја посебне намене Костолачког угљеног басена (у даљем тексту: ППППН ТЕ-КО) утврђена су правила изградње и правила уређења за десет просторних целина и коридора посебне намене.

На основу регулационих решења, односно, правила изградње и правила уређења простора, надлежни орган може издати локацијску дозволу и информацију о локацији за грађевинске објекте, извод из планског документа за друге намене (рударство и др.) и извод из планског документа за објекте и површине од јавног интереса ради утврђивања јавног интереса и спровођења експропријације непокретности.

Рударско-енергетски комплекс је динамичан систем где се промене догађају у континуитету. Неопходно је да те промене прате континуиране и синхронизоване активности на изради студијске, планске и техничке документације.

С обзиром на то да је у пракси тешко обезбедити континуитет у изради и потребан ниво детаљности техничке и планске документације, приликом издавања локацијске дозволе за енергетске или информације о локацији са изводом из ППППН ТЕ-КО и одобрења за рударске објекте, у случају мањих одступања од утврђених регулационих решења (услед промене техничких и експлотационих карактеристика, капацитета или диспозиционих елемената код рударских и термоенергетских система), користити решења из нове студијске и техничке документације уз одговарајуће образложење којим се потврђује оправданост мањег одступања од пропозиција ППППН ТЕ-КО. Веома је битно притом, да се решења из техничке документације могу уклопити у простор (парцеле) који је резервисан за одређену намену.

Код издавања локацијске дозволе за насељске објекте, као и код реконструкције локалне инфраструктурне мреже, треба користити решења из шематских приказа и општих правила изградње и правила уређења, у комбинацији са решењима из одговарајуће студијске и техничке документације.

I ОПШТА ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ИЗГРАДЊЕ, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА

Општа правила употребе земљишта, изградње, уређења и заштите простора односе се на просторе за које у овом просторном плану као и у ППППН ТЕ-КО нису урађена (ближа) правила изградње и уређења простора и за које ће се накнадно доносити посебни плански документи.

1. РУДАРСКО-ЕНЕРГЕТСКИ КОМПЛЕКС

Општа правила изградње, уређења и санације рударских и енергетских објеката на подручју Костолачког угљеног басена односе се на површине резервисане у Просторном плану за рударске активности, енергетске и технолошке системе и експлоатацију нафте и гаса. То су: лигнитска лежишта у централном и западном делу Басена, лажиште "Пољана", зоне истраживања и експлоатације нафте и гаса, депонија пепела на Средњем костолачком острву, као и технолошки и инфраструктурни системи и пратећи објекти изван локација термоелектрана. Ове површине уређују се као "површине намењене објектима од јавног интереса".

На површинском копу "Кленовник", где је експлоатација завршена, планира се рекултивација, ремедијација и санација простора и решавање проблема заштите животне средине насталих услед рударских активности и утврђује начин коришћења напуштених рударских објеката. На делу ових површина планира се уређење простора за музеј рударства на отвореном. У оквиру овог комплекса формирана је привремена градска депонија комуналног отпада. Предвиђа се санација депоније, уз временски ограничено коришћење до њеног коначног затварања, у условима постизања прихватљивог нивоа санитације (изградња лагуна, прекривање одложеног отпада инертним материјалом, ограђивање и сл.). Услови уређења овог подручја утврдиће се у склопу одговарајућег урбанистичког плана.

С обзиром на то да је у **ПК "Ћириковац"** у дужем периоду обустављена експлоатација, постојећи објекти и постројења ("руднички круг" и комплекс дробилане) се уклањају, демонтирају или адаптирају у складу са будућом наменом (привреда и пословање), а локације се уређују у складу са новим начином коришћења, док се даље управљање земљиштем регулише на основу Закона о јавној својини. Ово се односи и на рекултивисана спољна одлагалишта ("Млава–Могила", "Петка" и спољно одладалиште на подручју Брадарца), уз обавезу праћења стања у складу са пројектима мониторинга.

Услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња **објеката и мрежа техничке инфраструктуре и техничко–технолошких система**, који функционално и садржајно припадају термоенергетским објектима, али су лоцирани или планирани на локацијама или у коридорима изван комплекса ТЕ "Костолац А" и ТЕ "Костолац Б", уређују се на основу истовремене израде техничке и планске документације за просторне целине и коридоре од јавног интереса. Ово се односи на изградњу, реконструкцију или замену угљених транспортних система, пепеловода и деривационог транспорта гипса, индустријске железнице, робног пристаништа, депоније пепела и шљаке изван откопних поља, на евентуално складиштење CO_2 и друге објекте који се граде или реконструишу у смислу унапређења енергетске ефикасности и обезбеђења сигурног и непрекидног функционисање рударско-енергетског комплекса.

Депонија пепела на локацији "Средње костолачко острво". С обзиром на ограничене просторне могућности развоја и коришћења постојећег депонијског простора, предвиђа се затварање депоније што обухвата низ активности и мера заштите животне средине, ремедијацију геосредине и заштиту од техничко-технолошких акцидената, а у складу са истражним радовима и посебним анализама. Приоритетно ће се приступити реализацији активности на коначној рекултивацији и ревитализацији на простору касета "Б" и "Ц" депоније, као и непосредне заштићене околине депоније на којој ће се уредити парк – шума. На касети "А" депоније ће се спроводити привремена рекултивација уз одржавање свих постојећих техничких система, пошто ће ова касета имати функцију резервне депоније до успостављања нових система прикупљања, транспортовања и депоновања угушћене смеше пепела и шљаке из обе термоелектране или у евентуалном хавариском случају на новим системима. Временски рок коришћења и максимално дозвољена кота одлагања, као и други елементи урбанистичке регулације и заштите животне средине током периода санације у комплексу депоније до коначне рекултивације, утврдиће се кроз израду посебног планског документа или у склопу измена и допуна Просторног плана.

Лигнитска и друга лежишта минералних сировина (коначна контура копа "Дрмно"; западни део Костолачког басена, "Пољана" и др.), треба заштитити од деградације непланском изградњом и нерационалним уређивањем и коришћењем простора. У вези с тим неопходно је следеће:

- надлежне службе јединица локалне самоуправе ће контролисати изградњу, уређивање и коришћење простора у овим зонама према условима из Просторног плана и других одговарајућих планских докумената и у складу са динамиком развоја површинске експлоатације;
- у зонама лежишта резервисаним за рударске активности, као и другим подручјима која су од интреса за развој рударства и енергетике, забрањује се изградња великих инвестиционих (грађевинских) објеката као што су: привредни и индустријски објекти, саобраћајнице и саобраћајни објекти, хидротехнички објекти, већи објекти јавних служби, нова насеља, значајнији комунални објекти и сл., осим објеката који су у функцији развоја рударско-енергетског система према утврђеној намени и планским пропозицијама Просторног плана; и
- у зонама истраживања и експлоатације угља, нафте и гаса и других минералнихзз сировина обезбедити ригорозну заштиту насеља, водотока, пољопривредног и шумског земљишта од загађења и деградације.

2. ОПШТА ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА У ЗОНАМА УТИЦАЈА РУДАРСКИХ АКТИВНОСТИ

2.1. Насеља потенцијално угрожена рударским радовима

С обзиром на то да у фази израде Просторног плана још увек нису била расположива поуздана предвиђања о потреби и времену евентуалног пресељења насеља, дати су само начелни услови изградње и реконструкције објеката који се налазе изнад лигнитског лежишта.

Режим изградње, реконструкције и адаптације објеката домаћинстава у оквиру кућишта утврђује се у зависности од динамике рударских радова, односно од планираног времена за пресељење.

Изградња или реконструкција насељских комуналних објеката и мрежа зависи, такође, од динамике рударских радова, односно од планираног времена за измештање.

У насељима која се налазе изнад лигнитског лежишта утврђује се, по правилу, диференцирани режим изградње, уређивања и коришћења простора у зависности од динамике планиране површинске експлоатације, односно динамике измештања насеља, и то за период од:

- 5–10 година – утврђује се режим ограничења за изградњу нових, као и реконструкцију и надградњу постојећих објеката; могу се дозволити мање адаптације постојећих стамбених, економских, производних, јавних и других објеката ради обезбеђења њиховог нормалног коришћења, али тако да се адаптацијом битно не увећа вредност тих објеката;

- 10–20 година – утврђује се режим изградње који неће угрозити одржавање функција привредних, комуналних, саобраћајних, стамбених и других објеката; може се у принципу дозволити изградња мањих објеката јавних служби монтажног карактера, замена мањих трошних објеката за становање и сл.; треба забранити препарцелацију пољопривредног земљишта ради стварања нових грађевинских парцела; и
- после 20 година – утврђује се режим изградње без посебних ограничења, осим забране изградње нових инфраструктурних система и других великих инвестиционих (грађевинских) објеката (нпр. индустријских, туристичких комплекса и сл.).

Потребно време за припрему и спровођење пресељења насеља је 5-10 година пре почетка рударских радова.

Према садашњим предвиђањима, до 2022. године неће бити покренуто пресељење (ниједног) постојећег насеља угроженог рударским радовима. У периоду 2016-2020. године могуће је покретање припремних активности за пресељење (делова) насеља Дубравица, Батовац и Острово која се налазе изнад лигнитског лежишта "Дубравица". Није извесно да ли ће и када бити остварено пресељење делова насеља у другим зонама утицаја Костолачког басена. Ближи услови градње и уређења простора, као и пресељења насеља утврђују се посебним урбанистичким плановима и програмима пресељења. Пресељење насеља Дрмно у садашњим околностима није реално, па су предвиђене техничке, просторне (заштитни појас према ТЕ-КО) и друге мере заштите насеља од негативних утицаја рударско-енергетског комплекса. На простору предвиђеном за развој копа "Дрмно" до 2022. године није дозвољена изградња нових објеката, осим објеката и радова који су у функцији рударско-енергетског комплекса.

У насељима (катастарским општинама) која се налазе изнад "потенцијалних" рударских активности забрањена је изградња капиталних привредних (индустријских, туристичких и др.), инфраструктурних и других објеката са јавном наменом, чије би евентуално измештање у будућности захтевало велика финансијска средства, осим објеката предвиђених Просторним планом.

Табела 1: Услови изградње, реконструкције и адаптације објеката домаћинства

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Формирање нових грађевинских парцела у грађевинском подручју насеља у циљу досељавања новог становништва	-	+
2.	Изградња нове куће на постојећој парцели	+	+
3.	Доградња старе куће	+	+
4.	Адаптација старе куће	+	+
5.	Изградња нових помоћних објеката	+	+
6.	Доградња или адаптација посторних помоћних објеката	+	+
7.	Изградња нове ограде, капије	+	+
8.	Реконструкција постојеће ограде	+	+
9.	Изградња новог привредног објекта на постојећој парцели	+	+
10.	Адаптација постојећег привредног објекта	+	+
11.	Извођење нових инсталација у кући	+	+
12.	Реконструкција постојећих инсталација у кући	+	+
13.	Изградња сенгруба, копање бунара, уређење дворишта	+	+
14.	Изградња пољоприврдних и комуналних објеката ван грађевинског подручја насеља према правилима грађења из Плана	+	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

Табела 2: Услови изградње и реконструкције инфраструктурних система и објеката јавних служби у насељима

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Одржавање функције постојећих инфраструктурних објеката и мрежа у насељу	+	+
2.	Изградња нове канализације	+	+
3.	Реконструкција постојеће канализације	+	+
4.	Изградња новог водовода	+	+
5.	Реконструкција постојећег водовода	+	+
6.	Изградња новог енергетског и телекомуникационог система	+	+
7.	Реконструкција постојећег енергетског и телекомуникационог система	+	+
8.	Уређење јавних површина (парк, депонија, пијаца и др.)	+	+
9.	Реконструкција/адаптација постојећих јавних објеката (школа, здравствствених објеката, дома културе, цркве и сл.)	+	+
10.	Изградња нових јавних објеката	-	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

У категорију под "а" спадају насеља Дубравица, Острово и Батовац, а под "б" остала насеља која се налазе у зонама "потенцијалних рударских активности".

2.2. Општа правила изградње и уређења простора у зонама насељавања

Потенцијалне локације за пресељење су, поред градских насеља Пожаревац и Костолац, делови атара сеоских насеља који се не измештају, као и насеља у непосредној близини насеља потенцијално угрожених рударским радовима: Петка, Брежане, Живица и Драговац.

Потенцијалне локације за прихват расељеног становништва треба уређивати према следећим урбанистичким критеријумима и стандардима:

- избор локације, планирање организације, уређивање и опремање насеља, као и избор типова (стамбених и других) објеката треба вршити у сарадњи са становништвом које се пресељава;
- уколико се нова локација налази у саставу постојећег насеља, она мора да задовољи следеће критеријуме: (а) квалитет становања, комуналне и опремљености јавним службама и уређеност новог дела насеља мора бити виши у односу на насеље из кога се становништво пресељава; (б) члановима домаћинства мора се омогућити избор између задржавања постојећег, или промене занимања у новом насељу или на прихватљивој дистанци; (в) избор нове локације и њено опремање мора се обавити уз учешће становништва које се пресељава и домицилног становништва, с тим да једна или више нових локација задрже особености и физиономију суседства; и (г) неопходно је испитати више варијанти локација, чиме се будућим корисницима нуди могућност избора; и
- мерама развојне политике, стандардима уређења и опремања нових насеља, условима пресељења и сл. стимулисати организован начин пресељења читавог насеља или дела насеља.

Избор локација, правила градње и правила уређења простора у насељима која се пресељавају као и на локацијама за насељавање и други услови пресељења становништва утврђују се одговарајућим **урбанистичким плановима**, односно, **програмима пресељења становништва и измештања насељских, инфраструктурних, привредних и комуналних објеката.**

2.3. Насеља која се налазе на контакту са рударско–енергетским комплексом

Насеља која су изложена непосредном контакту са рударским активностима, термо–енергетским објектима и зоном експлоатације нафте и гаса угрожена су неповољним еколошким утицајима из производних погона, транспортних коридора и пратећих активности. Делови атара многих насеља су заузети или ће бити заузети за потребе рударства и енергетике, па су многа домаћинства остала или ће остати без поседа – пољопривредног и другог земљишта, што има за последицу промену у социоекономским структурама становништва.

У овим насељима, у принципу, не постоје ограничења у изградњи и уређивању простора. Неопходно је планским мерама смањити неповољне утицаје ТЕ-КО "Костолац" на животну средину и истовремено решавати социоекономске проблеме домаћинстава која остају без земље.

Имајући у виду пропозиције, критеријуме и полазишта из Просторног плана ближа решења везана за развој, уређење и изградњу ових насеља решаваће се у одговарајућим урбанистичким плановима.

3. ОПШТА ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ИЗГРАДЊЕ, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА У ДРУГИМ НАМЕНАМА

3.1. Привредни/индустријски комплекси

Основна правила коришћења, уређења и заштите простора за лоцирање привредних погона су:

- изградња нових и модернизација постојећих привредних капацитета мора да уважава мере заштите животне средине, у складу са прописима;
- капацитете рударско-енергетског комплекса који имају крупне просторне, саобраћајне, комуникационе и инфраструктурне захтеве усмеравати у оквире планираних зона/локалитета и коридора, уз спровођење мера заштите животне средине које своде утицаје на околину на најмању/прихватљиву меру;
- за напуштене објекте рудничког круга у ПК "Ћириковац" предвиђа се промена намене за привредне активности и пословање;
- за скупне локације (индустријске зоне) предвидети, евентуално, заједничке сервисе (као што су техничко одржавање и опслуживање инфраструктурних, складишних и производних објеката, служба обезбеђења и надзора, логистичка подршка); предвиђени индекси изграђености парцела 40–60% (уз могућност и до 80%); удаљеност од суседних објеката дефинисати убанистичким планом; стриктна примена услова и мера заштите животне средине;
- привредни објекти морају: имати приступни пут и одговарајуће комуналне инсталације ради одвијања производног и других процеса или обављања услуга; пречишћавати загађене отпадне технолошке воде пре улива у водотоке; организовати депоновање неорганског индустријског отпада на одговарајући начин, као и третман/прераду органског отпада у складу са условима заштите животне средине;

- у насељу се препоручује минимална величина парцеле 10 ари; ширина фронта парцеле 20 m; веза објеката са јавним путем минималне ширине 5 m;
- унутар насеља усмеравати локацију малих погона/капацитета МСП који су у складу са просторним могућностима парцеле (величина, индекс изграђености, индекс заузетости, веза на јавни пут ширине мин. 5 m, инфраструктура); технолошки процес ових капацитета не сме да има негативне утицаје на животну средину насеља, заштићена природна подручја, културна добра, функционисање инфраструктуре и јавних служби ради искључивања потенцијалног сукоба са претежном наменом у ужем подручју;
- капацитете намењене снабдевању и пружању разних услуга усмерити у складу са размештајем становника у насељу – у централну зону или потесе који пружају погодности за њихов смештај;
- минимално опремање инфраструктурним објектима (водоснабдевања, одвођења отпадних вода, приступног пута, прикључака на електро-енергетску мрежу, ТТ мрежу и сл.);
- предвидети обавезно паркирање на властитој парцели (посебно када су у питању привредна и транспортна возила), ради спречавања загушења, коришћења јавних површина и угрожавања суседства;
- обавезно обезбеђивање манипулативног простора и складишта за оне делатности и МСП која имају веће транспортне захтеве, материјалне инпуте (сировине, репроматеријале и готове производе);
- обавезно ограђивање парцеле;
- обезбедити заштитни појас према зони становања и сл.

Примена правила коришћења, уређења, заштите простора за лоцирање индустријских објеката односи се на насеља где је предвиђена изградња погона. Генерални планови Пожаревца и Костолца и регулациони планови ће дефинисати и прецизирати правила на овом подручју.

3.2. Пољопривредне површине

Према Закону опољопривредном земљишту, уређење пољопривредног земљишта обухвата мере којима се реализују просторно-плански документи (просторно-урбанистички планови и основе) кроз поступак комасације и мелиорације у циљу побољшања природних и економских услова на пољопривредном земљишту. Рекултивација пољопривредног земљишта које је коришћено за експлоатацију минералних сировина сврстана је у мелиорације.

Просторни план не предвиђа спровођење других радова на уређењу пољопривредног земљишта, у ужем смислу, сем реализације посебно елабориранoг плана рекултивације простора који је деградиран радом рудника и електрана.

У складу са Законом о пољопривредном земљишту, **експриоприсано пољопривредно земљиште** се до времена привођења планираној рударској, односно инфраструктурној намени, користи за пољопривредну производњу. На том земљишту, исто као и на земљиштима која планским решењима трајно задржавају пољопривредну намену, забрањено је:

- испуштање и одлагање опасних и штетних материја;
- коришћење биолошки неразградиве фолије;
- уништавање и оштећење усева, садница, стабала и пољопривредне механизације на имањима;
- изазивање оштећења која доводе до смањења продуктивности, структуре и слојева, као и свих других оштећења педолошког слоја;
- спаљивање органских остатака после жетве усева;
- сеча мањих састојина шумског растиња на ораницама и дуж водотока; и др.

Основна законска обавеза је да власник, односно корисник редовно обрађује обрадиво пољопривредно земљиште и користи пашњаке на одржив начин, приводећи их другој култури само у одређеним условима, поступајући при томе као добар домаћин, према правилима кодекса добре пољопривредне праксе, у складу са Републичком пољопривредном основом, којом се утврђују начела просторног уређења и циљеви развоја, заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта. Према Закону о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту (Сл. гласник РС, 41/2009), Пољопривредну основу Републике утврђује Влада у року од три године, а кодекс добре пољопривредне праксе прописује Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде у року од две године од дана доношења Закона, при чему је укинута ранија обавеза утврђивања пољопривредних основа органа локалне самоуправе.

Пољопривредна основа Републике се спроводи годишњим програмима заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта. Програм садржи конкретне мере подршке, које су на располагању: локалним самоуправама (уређење и одводњавање земљишта при комасацији, добровољно груписање парцела, биолошка рекултивација, противерозионе мере), регистрованим породичним газдинствима (давање у закуп обрадивог земљишта, калцификација и контрола плодности), пољопривредним службама (спровођење контроле плодности), научно-истраживачким организацијама и установама (студијско-истраживачки радови и пројекти од општег значаја) и образовним, верским, казнено-поправним и социјалним установама са економијама (изградња и одржавање система за одводњавање и наводњавање, претварање необрадивог у обрадиво земљиште, побољшање квалитета земљишта и мелиорација ливада и пашњака).

Чување и заштита површина пољопривредног земљишта у процесу усмеравања просторног развоја на подручју града Пожаревца заснивaће се на следећим општим правилима:

- забрањено је коришћење обрадивог пољопривредног земљишта 1. до 5. катастарске класе у непољопривредне сврхе, сем у случајевима подизање шума и пашњака на обрадивом земљишту 4. и 5. кат. класе, експлоатације минералних сировина и законом утврђеног јавног интереса, уз претходно одобрење надлежног министарства;
- пољопривредно земљиште које је коришћено за експлоатацију минералних сировина или за друге намене које немају трајни карактер, приводи се одговарајућој намени, односно оспособљава за пољопривредну производњу;
- на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња објеката који служе за одбрану од поплава, одводњавање, наводњавање, уређење бујичних токова, као и за регулацију водотока и проширење пољских путева у функцији уређења пољопривредног земљишта
- обрадиво пољопривредно земљиште не може се уситњавати на парцеле чија је површина мања од 0,5 ha, односно на земљиштима која су уређена комасацијом, парцела не може да буде мања од 1,0 ha;
- на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња или реконструкција породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства у циљу побољшања услова становања чланова тог домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства;
- на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња пратећих објеката за смештај пољопривредне механизације и репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа, стаја за гајење стоке, објеката за гајење и приказивање старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња, подизање стакленика, пластеника, рибњака и других економских објеката који су у функцији примарне пољопривредне производње, а власнику је пољопривреда основна делатност и ако не поседује друго одговарајуће необрадиво земљиште;
- при избору локације за изградњу пољопривредних стамбених и економских објеката треба водити рачуна о квалитету земљишта и где год је то могуће објекте лоцирати на земљиштима нижих бонитетних карактеристика;
- на обрадивом пољопривредном земљишту је дозвољено подизање расадника за производњу репродуктивног материјала воћно - лозних и шумских дрвенастих врста;
- шумске плантаже за производњу биогорива треба подизати на земљиштима слабијег производно-економског потенцијала, али на заравњеним теренима који су погодни за коришћење механизације, примењујући густу садњу брзорастућих врста, попут багрема, тополе или врбе, у размаку 1.5 x 0.3 m, са периодом ротације од пет година; и
- с обзиром на преовлађивање равничарских терена, изложених учесталим јаким ветровима, посебну пажњу треба поклонити формирању пољозаштитних појасева и других видова заштите од еолске, а местимично и од водне ерозије, применом одговарајућих агротехничких и шумских радова, односно усклађивањем начина коришћења земљишта с природним погодностима и ограничењима.

Заштита и побољшавање квалитативних особина пољопривредног земљишта заснивaће се на обезбеђењу институционалне, информатичке, едукативне и финансијске подршке локалним пољопривредним произвођачима за:
- спровођење програма хидротехничких мелиорација: елиминисање сувишних површинских и подземних вода, односно повећање могућности за наводњавање, у складу с решењима која су дата развојем водопривредне инфраструктуре;
- уношење довољних количина стајњака у циљу поправке структуре земљишта, што подразумева подршку развоју сточарства, посебно говедарства;
- строго контролисано коришћење минералних ђубрива и средстава за заштиту биља у систему конвенционалне пољопривреде, у складу с правилима добре пољопривредне праксе, односно у складу с прописима о стандардима квалитета животне средине, заштите здравља људи, животиња и биљака, добробити животиња и заштите пољопривредног земљишта;
- развој органске производње хране на агроеколошки прикладним теренима;
- поправка земљишта калцификацијом (уношење креча или сатурационог муља према програму препоруке испитивања особина земљишта), што заједно са смањењем киселости, доприносии побољшању физичко-механичких особина земљишта;
- стварање моћног ораничног хоризонта – применом мелиоративног орања, које треба извести у интервалу оптималне влажности земљишта;
- извођење основне и допунске обраде земљишта у оптималним агротехничким роковима; и
- организовање плодореда у коме треба да буду заступљене легуминозне биљке.

Будући да континуирано **обрађивање земљишта** доприноси побољшању стања животне средине и природних предела, а у одређеним случајевима представља такође ефикасну, званично признату методу ремедијације (land farming), неопходно је да се обезбеди посебна подршка, у виду **компензација**, директних плаћања и сл., пољопривредним газдинствима која су на Планском подручју суочена с ограничењима услед:
- неповољних утицаја рада рудника и термоелектрана на квалитет пољопривредног земљишта, раст и развитак пољопривредних култура, доступност до парцела и сл.;
- поштовања утврђеног режима обрађивања пољопривредног земљишта на подручју археолошког налазишта „Виминацијум“ и његовог заштитног појаса ;
- поштовања прописаних правила и стандарда привређивања на подручјима заштићених природних добара и по основу прихваћених међународних обавеза.

3.3. Шуме, лов и риболов

Правила уређења шума и шумског земљишта, ловишта и риболовних подручја заснивају се на режимима, условима и мерама заштите који су утврђени важећом регулативом, шумским и ловним основама и програмима управљања рибарским подручјима.
У оквиру простора који обухватају шуме и шумско земљиште утврђују се следећа правила:
- дозвољена је изградња објеката и техничке инфраструктуре (шумских саобраћајница, против пожарних пруга) на начин који не угрожава изворишта вода и водне токове, станишта значајна за опстанак дивљих биљних и животињских врста, процесе природног подмлађивања у шумама, културну и историјску баштину, остале опште корисне функције шума;
- није дозвољена изградња ћумурана, кречана, циглана и других објеката са отвореном ватром у шуми и на удаљености мањој од 200 метара од руба шуме;
- успоставља се обавеза чувања шума од бесправног коришћења, забрана пашарења у младим шумским плантажама и употреба средства за заштиту биља, у складу са законом;
- успоставља се обавеза обележавања површине на којима је паша дозвољена, односно забрањена као и постављање знакова обавештења и забране ложења ватре;
- обавезно је одржавање и обнављање граница као и ознака унутрашње поделе газдинских јединица;
- у циљу заштите од пожара обавезно је постављање табла упозорења, доследно спровођење законских прописа;
- обавезно је одржавање прогонских путева до испаше и појила; и
- обавезне мере континуалне неге шумских плантажа обухватају: окопавање и прашење, сечу изданака и избојака и уклањање корова, кресање грана, међуредну обраду и проређивање.

У ловиштима је дозвољена изградња хранилишта за срне, солишта, хранилишта са ситну дивљач, прихватилишта за фазане као и високих чека – осматрачница.
На рибарском подручју забрањено је: преграђивати водени ток (осим за хидроенергетска постројења инсталиране снаге веће од 1 MW); испуштати воду из природних и вештачких језера и других акумулација; постављати ограде или било какве препреке којима се спречава приступ рибочуварима; затварати, одвраћати и исцрпљивати воду из риболовне воде ако се тиме проузрокује опасност за опстанак рибе; и ометати постављање знакова којима се обележава рибарско подручје.

3.4. Туристичка подручја

Објекти туристичке намене могу да се граде у зонама претежно стамбене и пословне намене у градским и сеоским насеља, посебно у потенцијалним туристичким насељима у приобаљу Дунава и Мораве (Костолац- град и Костолац-село, Речица, Брежане, Живица и Драговац). Објекти туристичке намене могу да се граде у деловима Планског подручја где је предвиђена директна примена Просторног плана или на основу посебних планских докумената.

Градско подручје Пожаревца са Љубичевом и Виминацијум
Градско подручје Пожаревца, укључујући спортско-туристички комплекс Љубичево и друге туристичке потенцијале у приградској зони, представља заједно са Виминацијумом најзначајнији туристички потенцијал на Планском подручју.
Општа правила изградње и уређења простора у зони Пожавевца и Виминацијума обухватају:
- у градском туристичком центру Пожаревац дозвољава се адаптација, реконструкција и модернизација постојећих објеката смештаја (хотела) и изградња нових туристичких капацитета (пансиона и апартмана) у низу или хомогених урбаних структура и изградња комплекса као јединствене урбане целине;
- туристички капацитети у низу, хомогених урбаних структура, граде се са интерним саобраћајницама и тргом и претходним опремањем комуналном инфраструктуром; са максималном висином објеката до 16.0 m;
- комплекс као јединствена урбана целина гради се са базним објектом (рецепцијом, ресторaном, гаражом и додатним садржајима) и низом малих индивидуалних приземних објеката (један апартман један објекат) постављених око заједничког централног простора, са максималном висином објеката до 7.0 m;
- минимална површина парцеле је 50.0 ари;
- грађевинска линија објеката је на 10.0 m од регулационе линије; најмања удаљеност од суседног објекта износи 10.0 m;
- максималан индекс заузетости је 30% и максималан индекс изграђености 0.3;
- на истој парцели могу се градити други објекти: базени, спортски терени и други објекти сличног типа;
- приступ парцели обезбеђује се директним излазом на јавни пут, минималне ширине прилаза 5.0 m; и
- у границама грађевинске парцеле обезбеђује се паркирање (број паркинг места 60% од броја апартмана) и гаражирање возила (у подземним етажама објекта).

Туристички развој Пожаревца у наредном периоду подразумева следеће приоритете:
- консолидацију и функционално интегрисање постојеће понуде у Пожаревцу (рекреативног, манифестационог и других видова туризма) са Дунавом, Моравом, Виминацијумом и руралним окружењем, приоритетно заштитом и

уређењем коридора (путева, бициклистичких стаза и др. за повезивање са излетничким итинерерима, туристичко-рекреативним садржајима, стазама културе и сл.) уз унапређење услова за дневну, викенд и празничну рекреацију туриста;
- урбанистичку и грађевинску санацију (адаптацију, реконструкцију. модернизацију и комерцијализацију) постојећих објеката смештаја, ради добијања капацитета виших категорија (у складу са међународним стандардима и трендовима у туризму и хотелијерству); и реализацију потенцијалних смештајних капацитета;
- унапређење услова за рекреацију становништва у Пожаревцу и његовом окружењу, изградњом терена за мале спортове за омладину и одрасле, дечија игралишта, као и комплетирањем туристичких садржаја Ергеле Љубичево и излетишта, комуналним опремањем локалитета и др.; и
- формирање информационог система о туристичким ресурсима и тражњи, увођење мониторинга туристичког пословања, промоције и пропаганде туристичких производа подручја, као и едукација кадра у туризму.

Правила изградње и уређења простора у градском подручју Пожаревца биће утврђена у Генералном урбанистичком плану Пожаревца и Плану генералне регулације до 2012. године.

Приобални појас Дунава и Велике Мораве

Правила изградње и уређења простора за туристичке намене у потенцијалним туристичким насељима у приобаљу Дунава и Мораве и другим селима у функцији туризма јесу:
- прироритет има адаптација/реконструкција постојећих кућа са окућницом и пратећим објектима и изградња нових објеката на темељима и у габариту постојећих или напуштених објеката у функцији руралног туризма;
- минимална површина грађевинске парцеле је 8.0 ари;
- максимални индекс заузетости износи 40% и максимални индекс изграђености 0.4;
- грађевинска линија објекта је на минимум 5.0 m од регулационе линије, а најмања удаљеност од граница парцеле износи 2,5 m;
- препоручује се изградња два типа нових објеката у функцији руралног туризма: “гостинске смештајне јединице” као осавремењени облик вајата (оптимално 38 m^2 за две собе са по три лежаја и заједничким купатилом и, по могућности, са засебним улазом) и “гостинске куће” (оптимално 50-60 m^2 за објекат са две собе са по три лежаја, дневним боравком и купатилом);
- примењују се правила за спољни изглед објекта утврђена у одговарајућим урбанистичким плановима;
- максимална висина новог и реконструисаног објекта је 9.0 m (од коте приземља до слемена);
- ограђивање грађевинске парцеле је дозвољено највише до 1.6 m висине;
- приступ парцели се обезбеђује директним излазом на јавни пут, или преко приватних пролаза или путем уговора о службености, минималне ширине пролаза 5.0 m; и
- паркирање и гаражирање возила обезбеђује се на сопственој грађевинској парцели (по правилу једно паркинг место на две смештајне јединице), изван површине јавног пута.

У приобаљу Дунава и Мораве, дозвољава се изградња туристичких нестационарних објеката клубског типа (за потребе рекреације и спорта, дружења и забаве туриста). Типови клубске намене могу бити: риболовни клуб са специјалитетима од рибе, једриличарски или марина клуб, етно клуб, бициклистички клуб, дечији клуб, ловачки клуб са специјалитетима од дивљачи, аеро клуб, спортски клубови и др.). Правила уређења и грађења за овај тип туристичких објеката су:
- минимална површина парцеле је 40.0 ари;
- објекат се поставља на ободу слободног зеленог простора;
- максимална БРГП износи до 300 m^2, а висина објекта до 7,0 m;
- тип објекта је брвнара са деловима од камена и са кровом од шиндре;
- пруступ парцели се обезбеђује директним излазом на јавни пут, минималне ширина прилаза 5,0 m; и
- паркирање се обезбеђује на сопственој грађевинској парцели.

Изградња кућа за одмор

Забрањује се изградња кућа за одмор и других објеката у зони потенцијалних рударских радова, у зони приобаља Дунава између планираног саобраћајног коридора и Виминацијума, као и у зонама заштите других природних и непокретних културних добара на преосталом делу Планског подручја.

Изван наведених зона може да се дозволи контролисана и ограничена изградња нових и комерцијализација постојећих викенд кућа у туризму (уз могућу адаптацију и реконструкцију) у селима и другим просторима (која Просторним планом нису предвиђена за друге намене), а на основу одговарајућег планског документа (плана генералне–детаљне регулације или урбанистичког пројекта).

Правила уређења и грађења викенд кућа јесу:
- минимална површина грађевинске парцеле је 5.0 ари, оптимална 8.0 а;
- максимални индекс заузетости је 10%;
- максимални индекс изграђености је 0.15;
- грађевинска линија је на 5.0 m од регулационе линије, најмања удаљеност основног габарита објекта од границе парцеле је 4.0 m, а од суседног објекта 10.0 m;

- максимална висина објекта је 7.0 m (од коте приземља до слемена);
- на парцели се поред викенд куће могу се градити објекти базена, сеника, потпорни зидови и објекти сличног типа који не улазе у обрачун индекса заузетости и изграђености парцеле;
- за спољни изглед објеката примењују се правила утврђена у одговарајућим урбанистичким плановима;
- за постојеће објекте викенд намене и за њихову реконструкцију и доградњу примењују се параметри и правила утврђени у претходним тачкама овог става;
- приступ парцели обезбеђује се директним излазом на јавни пут, преко приватних пролаза или путем уговора о службености; минимална ширина пролаза износи 3.0 m; и
- у границама сопствене грађевинске парцеле се обезбеђује паркирање (најмање једно паркинг место) и гаражирање возила (по могућности у подземној етажи објекта), изван јавног пута.

Препоруке за имплементацију

У зонама туристичке намене препоручује се изградња туристичких објеката уз поштовање следећих принципа: интеграције туристичких и еколошких активности са комерцијалним пословањем; био-климатске архитектуре и еколошких критеријума са малим степеном утицаја на средину; коришћења обновљивих извора енергије и напредних техника градње које користе сунце за грејање и ветар за климатизацију, као и локалне грађевинске материјале; усаглашености са пејзажом; и др.

Правила изградње и правила уређења простора у туристичком подручју Археолошког налазишта Виминацијум биће утврђена у оквиру Просторног плана подручја посебне намене, приобалног појаса Дунава у оквиру измена и допуна Просторног плана ТЕ-КО, а приобаља Велике Мораве у склопу планског уређења простора овог водотока везано за изградњу каскадних брана.

3.5. Зоне обновљивих енергетских извора

Биомаса

На Планском подручју предвиђене су зоне за гајење биомасе, која ће се користити за производњу енергије. Електране које као гориво користе биомасу/биогас су енергетски објекти за обављање делатности производње електричне и/или топлотне енергије.

Шумске плантаже за производњу биогорива подижу се на земљиштима слабијег производно-економског потенцијала, али на заравњеним теренима који су погодни за коришћење механизације, примењујући густу садњу брзорастућих врста, попут багрема, тополе или врбе, са периодом ротације од пет година.

Локације за производњу биомасе се налазе у алувијалној равни Велике Мораве, алувијону леве обале Млаве, приобаљу Дунавца и санитарној зони око изворишта (удаљена око 500 m од изворишта, ширине између 100 и 200 m). Укупна потенцијална површина за производњу биомасе износи око 2.300 ha.

Постоји више врста електрана на биомасу/биогас, у зависности од тога да ли производе електричну или топлотну енергију или истовремено производе електричну и топлотну енергију у комбинованом циклусу. Оне се разликују и у зависности од тога да ли користе биомасу или биогас или неку комбинацију ових горива са допунским фосилним горивом. Малим електранама сматрају се електране снаге до 10 MW, а великим електране снаге од 10 MW и више, у смислу Закона о енергетици. Закон о планирању и изградњи одређује надлежности за издавање грађевинске дозволе и то:

1) републички орган надлежан за послове грађевинарства за електране преко 10 MW; и

2) органа локалне самоуправе надлежан за електране снаге испод 10 MW.

Приликом доношења одлуке о изградњи електране на биомасу/биогас, обавезно је да се расположиве количине биомасе, односно сировине за производњу биогаса, разматрају дугорочно и то по прихватљивим и конкурентним ценама. Истовремено, потребно је размотрити карактеристике биомасе, односно сировина за произвоњу биогаса, као и могућности за њихов транспорт од места настанка до објекта електране на биомасу/биогас.

Студијом оправданости разматра се нарочито просторна, еколошка, друштвена, финансијска, тржишна и економска оправданост инвестиције за изабрано решење, разрађено идејним пројектом, на основу којега се доноси одлука о оправданости улагања и покретању поступка за издавање грађевинске дозволе.

За изградњу и коришћење објекта електране на биомасу/биогас неопходно је: 1) прибављање енергетске дозволе; 2) прибављање локацијске дозволе; 3) прибављање грађевинске дозволе; и 4) технички преглед објекта и прибављање употребне дозволе.

Уз захтев за издавање грађевинске дозволе потребно је приложити: 1) локацијску дозволу; 2) енергетску дозволу у случају изградње електране на биомасу/биогас снаге веће од 1 MW; и 3) главни пројекат.

У поступку прибављања локацијске дозволе од надлежних органа и организација је потребно прибавити водне услове, енергетско-техничке услове за прикључење на електроенергетску мрежу, услове за прикључење на комуналну инфраструктуру, итд. Да би се добила енергетска дозвола, потребно је прибавити Информацију о локацији.

Соларна енергија

Општа правила изградње објеката који соларну енергију (активни и пасивни соларни системи) претварају у електричну или топлотну енергију су:

- позиционирање и оријентацију локације и парцеле прилагодити принципима пројектовања пасивних соларних и енергетски ефикасних зграда;
- на равним теренима, вишеспратне зграде поставити на северној, а ниже објекте на јужној страни локације;
- на северним нагибима терена применити мање густине изграђености са већим дистанцама између објеката по истом правцу;
- оријентацију улица и јавних простора прилагодити принципима пасивних соларних и енергетски ефикасних зграда (водити рачуна о правцу доминантних ветрова током зимског и летњег периода: обезбедити заштиту од хладних зимских ветрова и ефикасно користити летње ветрове за хлађење);
- поставити зграде тако да просторије у којима се борави буду оријентисане према југу у мери у којој то дозвољавају урбанистички услови; и
- оријентацију и удаљеност објеката у односу на саобраћајницу и друге зграде одредити на основу анализе осунчања локације, нагиба терена и организације парцеле у мери у којој урбанистички услови то дозвољавају, узимајући у обзир и планирани развој.

Енергија ветра

Критеријуми за избор локације за изградњу вертроелектране су:

- брзина, учесталост, правац и удари ветра – мора се обезбедити проток ветра у свим правцима, локација не би требало да има дрвеће, куће или било какву другу препреку која би могла да утиче на снагу ветра;
- могућност изградње одређене ветроелектране на датој локацији – испитати топографију, нагиб терена, величину простора, врсту растиња и др.;
- близина електромреже (далеководи), трафостанице и могућност прикључивања на електро-енергетски систем) – испитати да ли је потребна изградња нове инфраструктуре;
- квалитет приступних путева и тла – испитати да ли могуће транспортовати опрему за ветроелектрану постојећим путевима (ширина, статика саобраћајница и др.);
- сеизмолошки аспекти;
- власништво над земљиштем – испитати да ли су регулисани имовинско-правни односи;
- локално расположење у односу на овај проблем – да ли је рађено на едукацији, подизању свести и припреми локалног јавног мњења (становништва и локалне самоуправе);
- постојање подстицајних мера – пореске олакшице, субвенције и др.;
- постојање посебних економско-финансијских захтева од стране локалне заједнице (проценат профита, помоћ у изградњи инфраструктуре, донације итд.);
- утицај на животну средину – неугрожавање флоре и фауне (правац миграторних кретања птица, IBA – important bird areas), неугрожавање крајолика, заштићених природних добара, националних паркова, бука итд;
- довољна удаљеност од насеља и стамбених објеката како би се избегло повећање интензитета буке; и
- довољна удаљеност од инфраструктурних објеката (телекомуникационих, радарских, аеродрома, линијских инфраструктурних објеката и др).

Приликом вредновања потенцијалних локација треба узети у обзир и друга ограничења, као што су: утицај рударско-енергетског система, стабилност и носивост тла, близина археолошких локалитета и културних добара и сл.

На локацији спољно одлагалиште копа "Дрмно" истраживани су техноекономски потенцијали производње електричне енергије ветрогенераторима, у оквиру Пројекта: ЕЕ-273013Б, Национални програм енергетске ефикасности, Република Србија - Министарство науке и технолошког развоја, 2007. године. Осим тога, на основу метеоролошких мерења и анализе ресурса ветра у ширем рејону костолачког басена издвојено је 15 потенцијалних локација на којима постоји могућност грађења ветроелектана.

Планиране вектроелектране су висине 98-120 m, промера полупречника елисе 50-56 m.

На основу мишљења Завода за заштиту природе, локације бр. 1. и 11. нису погодне, јер се налазе уз ток Дунава и на делу који је значајан као станиште и миграторна станица за бројне врсте птица. Због оскудних података о флори и фауни на локацијама бр. 2, 3, 4, 5, 6 и 7 потребно је извршити предходно рекогносцирање и валоризацију простора, након чега би Завод за заштиту природе дао коначно мишљење. Локације бр. 8, 9, 10, 12, 13, 14 и 15 уколико се налазе на пољопривредном земљишту и уколико се на њима не налазе издвојена станишта врста значајних са аспекта заштите, представљају потенцијалне локације на којима постоји могућност изградње ветроелектрана (Скица 1).

За све потенцијалне локације за изградњу ветроелектана треба урадити посебне студије оправданости са одговарајућом техничком документацијом.

3.6. Енергетска ефикасност

У изградњи нових и реконструкцији постојећих објеката поштоваће се принципи енергетске ефикасности.

Енергетска ефикасност нових и постојећих објеката утврђиваће се у поступку енергетске сертификације и поседовањем енергетског пасоша.

Приликом енергетске реконструкције постојећих објеката примењују се правила утврђена за изградњу објеката.

За потребе реконструкције објекта који прелази дозвољене индексе могу се изводити радови на:
- реконструкцији и редизајну фасаде по условима утврђеним за изградu нових објеката;
- реконструкцији и замени крова и кровног покривача;
- побољшању термичке заштите и енергетске ефикасности зграде; и
- други радови на побољшању општег квалитета објекта.

Скица 1. Потенцијалне локације ветроелектрана у Костолачком басену

Извор: Завод за заштиту природе Србије (Број 020-2014/2 од 25.08.2011)

За потребе реконструкције објекта који не прелази дозвољене индексе могу се изводити радови на:
- доградњи и надградњи до дозвољеног максимума;
- реконструкцији и редизајну фасаде;
- реконструкцији и замени крова и кровног покривача са могућношћу коришћења поткровља као корисног простора;
- побољшању термичке заштите и енергетске ефикасности зграде; и
- други радови на побољшању општег квалитета објекта који овде нису наведени.

Према Правилнику о енергетској ефикасности зграда "Службени гласник РС", бр. 61/2011 од 19.8.2011. године, ради постизања енергетске ефикасности зграда дефинишу се:
- оријентација и функционални концепт зграде;
- облик и компактност зграде (фактор облика);
- топлотно зонирање зграде;
- начин коришћења природног осветљења и осунчања;
- оптимизација система природне вентилације;
- оптимизација структуре зграде;
- услови за коришћење пасивних и активних система;
- услови за коришћење вода; и
- параметри за постизање енергетске ефикасности постојећих и новопројектованих зграда.

Осим тога, уз испуњење енергетске ефикасности зграде, потребно је задовољити и све услове комфора: ваздушни, топлотни, светлосни и звучни.

При пројектовању термотехничких система потребно је предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности. Системе централног грејања потребно је пројектовати и изводити тако да буде омогућена централна и локална регулација и мерење потрошње енергије за грејање.

Систем механичке припреме ваздуха потребно је пројектовати и изводити тако да буде омогућено коришћење топлоте отпадног ваздуха.

У зграде се уграђују топлотно изоловани резервоари у грејним системима или системима за топлу воду који испуњавају захтеве утврђене српским стандардом SRPS EN 15332.

Енергетски ефикасни технички системи за осветљење који се уграђују у зграду морају да испуне и захтеве утврђене српским стандардом SRPS EN 15193 – Енергетске перформансе зграда – Енергетски захтеви за осветљење.

4. ЗОНЕ СА ПОСЕБНИМ РЕЖИМОМ ЗАШТИТЕ

4.1. Заштита природних добара

Уређивање заштићених и предвиђених за заштиту природних добара, као и предела у целини биће усклађено са режимима, условима и мерама заштите који су утврђени одговарајућим решењима о стављању под заштиту, као и са решењима Закона о заштити природе (Сл. гл РС бр.36/09 и 88/10), Закона о потврђивању Европске конвенције о пределу и других преузетих међународних обавеза (Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр. 4/2011 od 27.05.2011).

На Планском подручју установљени су посебни услови коришћења и уређења заштићеног простора:

(1) У пределу нарочитог природне лепоте "Пругово" се приликом допуштених коришћења у културне, инструктивно васпитне, туристичке и рекреативне сврхе мора водити рачуна да се не сме мењати основна намена и природна карактеристика предела и забрањује се уређивање као и подизање грађевинских и других објеката, сеча или оштећење стабала, сеча грана и гранчица, односно њихово ломљење као и предузимање других радњи на самим стаблима или њиховој непосредној околини које би могле изменити досадашње стање стабала и довести у питање њихов даљи биолошки опоравак.

(2) Споменик природе "Група стабала храста лужњака, пољског јасена, пољског бреста и ситнолисне липе" одржава се обављањем радова на основу претходне сагласноти Завода за заштиту природе Србије.

(3) Споменик природе "Група од 16 храста лужњака у селу Драговцу" и Споменик природе "Стабло храста сладуна у селу Братинац" обухваћени су обавезама да привредни планови и пројекти шумарских и других привредних организација као и обављање радова са циљем одржавања здравља заштићених храстова, морају имати претходну сагласнот Завода за заштиту природе Србије.

(4) У зони заштите Специјалног резервата природе "Делиблатска пешчара" – Жилавска и Чибуклијска ада као и Лабудово окно успостављен је режим заштите којим се забрањује: изградња индустријских и других објеката чији рад и постојање могу изазвати неповољне промене квалитета земљишта, воде, ваздуха, живог света, предела, односно могу нарушити морфолошке и хидролошке карактеристике терена и интегритет простора; сакупљање и коришћење биљних и животињских врста заштићених као природне ретскости; испуштање непречишћених отпаних вода, отварање позајмишта песка; формирање депонија; замена аутохтоних шума састојинама алохтоних врста; и изграња викенд насеља изван грађевинских подручја утврђених посебним планским документима.

Према условима Завода за заштиту природе Србије за просторе који су идентификовани и предвиђени за заштиту, Просторним планом утврђују се следеће мере:

- забрана привредног риболова за бару Шугавицу која представља мочварно подручје погодно за мрест бројних врста риба које из Дунава доспевају Костолачким каналом као и забрана свих осталих радњи, активности и делатности којима се угрожава опстанак и очување овог мочварног подручја; и
- забрана било каквих рударских и других активности које могу угрозити палеонтолошки локалитет где је пронађен комплетан скелет најстарије врсте мамута – Mammuthus meridionalis (Јужни мамут).

За идентификове просторе који чине део еколошке мреже од националног значаја, а који обухватају плавно подручје и део пловног пута Дунава са Адом Жилавом, изградња и уређење се обављају у складу са режимима, условима и мерама заштите који су утврђени Уредбом о еколошкој мрежи (Сл. гласник РС, бр.102/10) и обухватају:

- забрану уништавања и нарушавања станишта као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
- забрану промене намене површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршћаци и др.);
- забарану промене морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
- очување и унапређење природних и полуприродних елемената коридора у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;
- стимулисање традиционалног вида коришћења простора који доприноси очувању и унапређењу биодиверзитета;
- предузимање мера којима се обезбеђује спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;
- унапређење еколошких коридора унутар грађевинских подручја, успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора; и
- обавезу обезбеђења техничко–технолошка решења за неометано кретање дивљих врста на местима укрштања еколошких коридора са елементима инфраструктурних система.

Поред националног, подручја укључена у еколошку мрежу Србије имају и међународни значај. Сходно томе, постоји обавеза поштовања:

- Конвенције о подручјима влажних станишта (Уредба о ратификацији Конвенције о мочварама које су од међународног значаја, Сл. гласник СФРЈ, бр. 9/1977) за заштићено Рамсарско подручје – "Лабудово окно" које се налази низводно од ушћа реке Млаве у Дунав; и
- Конвенције о очувању дивљег биљног и животињског света и природних станишта Европе – Бернска конвенција (Сл. гласник РС – Међународни уговори, бр.102/07) за Емералд подручја која су у обухавту Плана (Жилавска и Чибуклијска ада као и Лабудово окно).

У складу са Уредбом о еколошкој мрежи на подручјима IBA, IPA, PBA и Емералд мрежа успоставља се обавеза очувања повољног стања ретких и угрожених типова станишта и врста, односно избегавање пројекта и активности којима се могу значајно угрозити заштићена станишта и врсте. За све планиране пројекте, радове и активности на овим подручјима као и у њиховој непосредној близини, који могу имати значајан утицај на њихово очување, неопходно је спровести оцену прихватљивости у складу са чланом 10. Закона о заштити природе.

4. 2. Заштита непокретних културних добара

4.2.1. Мере и услови заштите непокретних културних добара и њихове заштићене околине

Прва и друга зона заштите обухватају делове Планског подручја са културним наслеђем које је у ранијем поступку утврђено за непокретно културно добро или је под претходном заштитом. Ове зоне подразумевају најстрожи режим и обавезу израде програма и плана заштите за одређене просторе на којима се налазе непокретна културна добра.

Археолошка налазишта

Археолошка истраживања на простору површинских копова имају карактер заштитних интервенција приликом извођења земљаних и других радова. Истраживање археолошких локалитета изводи се у зависности од напредовања радова површинских копова, а не по хронолошком, односно историјском распореду.

Археолошка истраживања морају бити обухваћена посебним програмима, нарочито на подручју експлоатације површинских копова и морају се спроводити континуирано. То подразумева да је поред површинске проспекције терена (рекогносцирање) неопходна примена савремених мултидисциплинарних метода истраживања - георадар, геоелектрика, ласерско мерење, авио снимање и друга. Ове методе омогућавају ефикасније дефинисање археолошке ситуације на терену и тиме скраћују време истраживања. На просторима који су угрожени радовима површинских копова нужна су интензивна заштитна археолошка ископавања ради благовременог откривања археолошких налаза. Такође, потребно је обезбедити услове да не би дошло до оштећења објекта и предмета приликом рада рударске механизације.

Приликом реализације инфраструктурне мреже (саобраћај, водовод, канализација, електрификација, телекомуникација, гасовод, и др.), инвеститор је дужан да финансира археолошку обраду терена, надзор, промену динамике радова и измену у пројектима непосредно пре и у току радова. С обзиром на специфичност ове групе културних добара и на неистраженост простора важан је стални надзор и по потреби интервенције археолога приликом извођења земљаних радова.

Утврђују се следеће **зоне од посебног археолошког значаја**, које ће бити систематски археолошки истражене, валоризоване и презентиране:

А) Археолошко налазиште Виминацијум,
Б) Средњовековни град Браничево,
В) Палеонтолошко налазиште "Мамут" и
Г) Маргум/Дубравица.

А.а) Археолошко налазиште Виминацијум је категорисано као непокретно културно добро од изузетног значаја за Републику Србију. Утврђују се следеће мере заштите овог археолошког налазишта:

- забрана површинске експлоатације и експлоатације земљишта и сировина, као и свих врста истражних радова, осим археолошких ископавања и истраживања;
- забрана сађења високе вегетације и пошумљавања простора, осим за потребе презентације археолошког налазишта;
- забрана обраде земљишта дубоким орањем, риголовања земљишта за винограде до дубине веће од 0,30 m и забрана садње воћњака;
- промена облика терена дозвољава се само у функцији презентације археолошког налазишта и уз адекванту презентацију налаза;
- дозвољава се изградња објеката у функцији презентације археолошког налазишта на простору који је у потпуности археолошки истражен;
- изградња привремене надземне инфраструктуре преко археолошког налазишта може се изузетно дозволити на основу услова и сагласности надлежних установа заштите споменика културе и природе;
- путна мрежа преко археолошког налазишта може се изградити и користити само за потребе презентације археолошког налазишта, а може се привремено користити и за одређене потребе привредне делатности на основу одлуке надлежног завода за заштиту споменика културе;
- дозвољава се текуће и инвестиционо одржавање постојећих објеката за одводњавање копа "Дрмно" (магистрални цевовод ГОЛ-2, бунари и одовдни цевоводи ЛБ-5, ЛЦ-5, ЛЦ-6, ЛЦ-7, ЛЦ-8, ЛЦ-9, ЛЦ-10 и ЛЦ-11);
- забрана просипања, одлагања и привременог или трајног депоновања отпадака и штетних материја - хемијски агресивних, експлозивних, отровних и радиоактивних;
- забрана испуштања површинских и дубинских отпадних вода у речне токове; елиминацију спровести у прописно изграђене септичке јаме; и
- забрана неовлашћеног прикупљања покретних археолошких површинкских налаза.

А.б). Утврђују се следеће мере заштите околине археолошког налазишта Виминацијум:

- забрана површинске експлоатације лежишта;
- забрана обраде земљишта дубоким орањем и риголовања земљишта за винограде и воћњаке до дубине веће од 0,30 m;
- забрана сађења високе вегетације и пошумљавања простора, осим за потребе презентације археолошког налазишта, уз претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања, као и измештања и адекванте претентације налаза;
- дозвољава се изградња надземне и подземне инфраструктуре, текуће и инвестиционо одржавање објеката и постројења као и изградња нових објеката и постројења за потребе Електропривреде Србије, на простору који је у потпуности археолошки истражен;
- дозвољава се промена облика и нивелације терена, вађење песка, шљунка, камена или земље за потребе Електропривреде Србије, уз претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања, као и измештања и адекванте презентације налаза;
- забрана успостављања изворишта за водосанбдевање;
- забрана мелиоративних радова;
- постојећи водоток оставити у природном стању, а регулационе радове изводити само у случају угрожености, односно у интересу заштите ареолошког налазишта;
- забрана просипања, одалгања и привременог или трајног депоновања отапдних и штетних материја - хемијски агресивних, експлозивних, отровних и радиоактивних; и
- забрана неовлашћеног прикупљања покретних археолошких површинских налаза.

Б, В, Г. Археолошка налазишта: Средњовековни град Браничево, Палеонтолошко налазиште "Мамут", Маргум/Дубравица. Утврђују се **опште мере** заштите и услови чувања и коришћења **ових археолошких налазишта:**

- мере техничке заштите и други радови на непокретном културном добру (археолошком налазишту) могу се изводити под условима, у поступку и на начин утврђен Законом о културним добрима;
- забрањује се раскопавање, рушење, преправљање, презиђивање и вршење свих радова који могу нарушити својства непокретног културног добра; и
- забрањује се коришћење или употреба непокретног културног добра (археолошког налазишта) у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем или на начин који може да доведе до његовог оштећења.

4.2.2. Мере заштите и услови чувања осталих археолошких локалитета и њихове заштићене околине у руралном подручју

Опште мере заштите и услови чувања **археолошких локалитета и њихове заштићене околине дефинисане овим планом**, до утврђивања граница и зона са диференцираним режимима заштите, изградње и уређења простора, јесу:

- сакрална здања у рушевинама, где за то постоје могућности, треба у целости обновити, чак и у случајевима када би поједини сегменти обнове били хипотетични;
- цркве у археолошким остацима – црквинама, требало би након истраживања рестаурирати, ради очувања дигнитета некадашњег сакралног простора;
- по правилу се избегава презентација археолошких остатака на отвореном простору (in situ), док је евентуална презентација остатака евидентираних и фортификација које ће се открити током будућих истраживања могућа уз обимнија заштитна надзиђивања;
- забрањује се ширење савремених гробља на простор старих сакралних некропола;
- предуслов презентације старих сакралних некропола са већим бројем очуваних надгробних споменика јесте чишћење локалитета од дивље вегетације и познијих наслага земље;
- археолошки локалитети се не смеју уништавати и на њима вршити неовлашћена прекопавања, ископавања и дубока заоравања (преко 30 cm);
- у случају трајног уништавања или нарушавања археолошког локалитета због капиталних инвестиционих радова, спроводи се заштитно ископавање о трошку инвеститора;
- на простору планом дефинисане или утврђене заштићене околине археолошких локалитета забрањује се изградња објеката, изузев инфраструктурних објеката од регионалног значаја и локалног значаја предвиђених просторним или урбанистичким планом;
- забрањено је постављање надземних далековода, док се за положај трасе и извођење подземних електричних водова и других инсталација (водовода, канализације, оптичких каблова) прибављају услови и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе и обезбеђује стални археолошки надзор у току извођења радова;
- инвестициони радови у непосредној околини овим планом дефинисане или утврђене заштићене околине археолошких локалитета спроводе се уз повећане мере опреза и обезбеђење археолошког надзора;
- уколико се током радова наиђе на археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети, те да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- дозвољава се инфраструктурно опремање и уређење овим планом дефинисане или утврђене заштићене околине археолошких локалитета према посебним условима и уз сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе; и
- забрањује се неовлашћено прикупљање покретних археолошких површинских налаза.

Сакрално споменичко наслеђе

Валоризовани сакрални објекти и профано градитељско наслеђе, по правилу, чувају се и презентирају in situ. Програмом заштите потребно је да се дефинишу детаљне мере заштите, одржавања и уређења.

Посебне мере заштите и услови чувања **валоризованих сакралних објеката и профаног градитељског наслеђа и уређења њихове заштићене околине** дефинисане овим планом, до утврђивања граница и зона са диференцираним режимима заштите, изградње и уређења простора, јесу:

- непокретна културна добра морају очувати свој аутентичан изглед, оригиналне материјале, хоризонтални и вертикални габарит, конструктивне и декоративне елементе и функционалне карактеристике објекта;
- корисник обезбеђује континуирано текуће одржавање културног добра;
- све интервенције, начин чувања и презентације непокретног културног реализују се на основу конзерваторско–рестаураторског елабората који израђује установа заштите или друга овлашћена фирма под условима и стручним надзором службе заштите споменика културе; и
- комплетно уређење заштићене околине реализује се на основу пројеката уређења, у складу са прописаним условима службе заштите споменика културе и природе и других надлежних институција у погледу обликовања слободних зелених површина, поплочања свих стаза и прилаза, расвете различитог типа, урбаног мобилијара са својеврсном опремом и др.

Народно градитељство

Основне мере заштите објеката народног градитељства јесу обављање систематског рекогносцирања подручја плана и континуелних истраживања, утврђивање статуса непокретног културног добра и спровођење предвиђених мера заштите објеката и целина.

Опште мера заштите и услови коришћења **заштићене околине непокретних културних добара народног градитељства** јесу:

- у даљем третману сеоских насеља, кад год је то могуће, задржати територије простирања насеља дефинисане старим уличним растером, неправилном парцелацијом по систему крупних катастарских честица и већих површина обрадиве земље;
- задржати центар села као наслеђену просторну целину јавне намене;
- задржати појединачне архитектонске грађевине посебних историјских, етнографских и архитектонских вредности;
- планирати садржинске и физичке структуре уз границе старог села, које би у будућности омогућиле доживљавање и сагледавање насеља као јединствене целине;
- у складу са потребама саобраћаја, комуналне опремљености и система планске градње трансформисати неправилну, спонтано насталу уличну мрежу и парцелацију по систему неправилних и крупних катастарских честица;
- сачувати старе сеоске центре коришћењем наслеђеног грађевинског фонда и формирањем новог, који ће поштовати традиционалну просторну организацију, било да се ради о тргу, проширеној улици или само делу улице;
- приликом вредновања историјског развоја сеоских насеља посебну пажњу посветити појединачним грађевинама, као што су цркве и примери народног градитељства;
- не уништавати постојеће просторе, уличну мрежу, појединачне вредне архитектонске објекте, већ према потреби извршити њихову ревитализацију и тако створити услове за њихово трајно присуство у будућем планском насељу;
- изузетно вредне грађевине које се налазе у зони површинске експлоатације пренети на нову локацију;
- објекте и амбијенталне целине мањег значаја обновити у новим насељима или неком од планираних етнопаркова;
- одредити начин финансирања реконструкције и ревитализације објеката и уз услове о чувању, одржавању и коришћењу, решити питање њихове одговарајуће намене и даље употребе;
- до доношења одговарајућег урбанистичког плана или урбанистичког пројекта забрањена је изградња, реконструкција и легализација објеката који нису у функцији заштите, презентације и афирмације непокретног културног добра народног градитељства;
- посебне мере заштите, услови коришћења и правила изградње и уређења простора заштићене околине непокретног културног добра и зона заштите, као и уклањање објеката који својом наменом, волуменом и примењеним материјалима девастирају квалитет културно-историјског наслеђа и предеоног лика заштићене околине и зона заштите ближе ће се дефинисати одговарајућим урбанистичким планом, односно урбанистичким пројектом;
- успоставља се континуелна контрола градње на простору заштићене околине непокретног културног добра;
- обезбеђује се археолошки надзор приликом обављања земљаних радова, који нису у склопу археолошких истраживања; као и грађевинских радова у непосредној близини заштићене околине непокретног културног добра;
- задржати сеоска гробља која представљају просторно-меморијалне и културно-историјске целине карактеристичне за један облик културне народне уметности и традиције;
- обавити како истраживање старих сеоских гробаља, тако и идентификацију гробних обележја у старим деловима гробаља у функцији; и
- уколико су сеоска гробља изван функције сахрањивања, чувати их као меморијалне парковски уређене површине са презентацијом највреднијих гробних обележја.

Урбано градитељско наслеђе

За културно-историјске просторне целине које су под режимом потпуне заштите предвиђа се очување изграђеног фонда у целости, без икаквих интервенција. Не искључује се могућност делимичне измене намене унутар појединачних објеката у оквиру целине уз услов очувања аутентичности и вредности објекта.

За целине под режимом делимичне заштите предвиђа се очување постојећих вредности урбанистичко-архитектонског концепта и његово даље унапређивање у смислу ремоделације и побољшања стандарда садржаја комплементарних становању, обавезно поштујући аутентичност и вредности.

Основне мере заштите урбаног градитељског наслеђа јесу обављање систематског рекогносцирања подручја плана и континуелних истраживања, утврђивање статуса непокретног културног добра и спровођење предвиђених мера заштите објеката и урбаних целина.

Опште мере заштите и услови коришћења **заштићене околине непокретних културних добара урбаног градитељског наслеђа** јесу:

- урбану обнову спроводити на начин који ће осигурати очување изворних урбанистичко-архитектонских, уметничких и естетских својстава градитељског наслеђа;
- урбано градитељско наслеђе наменски оспособити за трајно коришћење, конструктивно санирање, и уношеље нових садржаја, који произилазе из савремених потреба становања и обављања културних, здравствених, туристичких, привредних и других делатности;
- висинско и архитектонско усаглашавање нових објеката интерполираних у постојећи низ заштићених зграда;
- очување основних елемената историјске урбане матрице простора: урбаних блокова, улица, тргова и паркова;
- очување наслеђених регулационих и грађевинских линија условљено је значајем уличног потеза као и градитељским наслеђем;
- на уличним потезима где су објекти без вредности, могућа је неопходна корекција регулације ради остварења даљег несметаног процеса изградње;

- очување постојеће парцелације, уз могућност повезивања парцела;
- очување ивичне блоковске изградње на парцели надовезивањем на постојеће објекте који се задржавају, тако да се унутар блокова формирају унутрашња дворишта;
- очување вертикалне регулације у делу градског језгра;
- на потезима где се врши интерполација треба поштовати вертикалну регулацију постојећих суседних објеката (висина поткровног венца и слемена) који имају споменична својства или, у случају да таквих објеката нема, вертикалну регулацију одредити у односу на најближе реперне тачке у улици или блоку;
- унутрашња дворишта решавати у зависности од намене објекта, као дворишта отвореног типа функционално припојена улици и међусобно повезана, односно затвореног типа у функцији власника објекта;
- извршити измештање или уклањање помоћних објеката који не одговарају функционалним потребама, односно културно-историјским или естетским вредностима просторне културно-историјске целине, у складу са решењем надлежне установе за заштиту непокретних културних добара;
- ако се у току извођења грађевинских и других радова на подручју предметног простора наиђе на археолошка налазишта, извођач радова је дужан да одмах обустави радове и обавести надлежни Завод како би се обавили заштитни археолошки радови; и
- партерно решење и урбани мобилијар уличних потеза, тргова и паркова, (киосци, тезге, итд.) треба да носи стилска обележја амбијента.

У случају када се гради нови објекат:
- нове објекте ускладити са карактером амбијента и вредностима урбаног и архитектонског наслеђа у погледу димензија, диспозиције, пропорција, типа градње и обликовања; и
- висински габарит новог објекта који се интерполира између два објекта са споменичним својствима одређен је висинским габаритом суседних објеката, висином поткровног венца, дозвољеног нагиба уличне кровне равни и висином слемена крова; уколико се гради већи потез нових објеката, висине се одређују у односу на реперне тачке на нивоу улице, предметног или суседног блока (а све према приложеним графичким прилозима); све интервенције извести у складу са условима Завода за заштиту споменика културе.

За I и II зону неопходно је урадити низ регулационих планова за стара градска језгра и у њих уградити Програм заштите, ревитализације и уређења простора за свако старо градско језгро.

Трећа и четврта зона заштите обухватају неистражено подручје Костолачког угљеног басена и неистражено дно Дунава.

Ове зоне заштите обухватају простор амбијенталне и/или предеоне целине у којој се непокретно културно добро налази и имају режим селективне и контролисане изградње и уређења простора којим је дозвољен:
- развој активности комплементарних заштити непокретног културног добра;
- промена намене и начина коришћења пољопривредног и шумског земљишта уколико се не ремети очување предеоног лика;
- изградња приступних и рехабилитација и реконструкција постојећих путева и саобраћајница; и
- изградња туристичких, спортско-рекреативних, стамбених, пољопривредних и других објеката у функцији развоја културолошког и руралног туризма и обнове постојећих насеља на основу одговарајућег урбанистичког плана.

У III степену заштите дозвољене су управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развоја села и унапређења сеоских домаћинстава, уређења објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очувања традиционалних делатности локалног становништва, селективног и ограниченог коришћења природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу.

4.2.3. Општа правила изградње и уређења простора у заштићеним подручјима

У границама Планског подручја неопходно је:
- поштовање свих законских аката који се тичу заштите непокретних култутних добара; и
- поштовање услова Завода за заштиту споменика културе у Смедереву.

Заштита и уређење споменика културе подразумева заштиту споменика у изворном, интегралном облику. Дозвољене интервенције се односе на регулацију приступа споменику, као и партерно решење заштићене зоне спомен обележја. Реконструкција и изградња у зонама у којима се налазе објекти градитељске баштине и вредне амбијенталне целине може се вршити само у складу са условима надлежне институције за заштиту споменика културе.

Археолошка налазишта

На евидентираним археолошким налазиштима потребно је пре предузимања било каквих земљаних радова тражити посебне услове заштите од надлежног Завода за заштиту споменика културе. На овим локалитетима извођење

грађевинских радова и изградња инфраструктуре дозвољени су само уз претходно прибављање услова појединачних мера заштите и обезбеђивања заштитних археолошких ископавања, праћења радова и одговарајуће презентације налаза. Мере заштите укључују археолошку контролу приликом земљаних радова и ван наведених локација и парцела на којима су евидентирани археолошки локалитети, што подразумева благовремено обавештавање надлежног Завода за заштиту о планираним радовима. Основна концепција заштите непокретних културних добара заснива се на њиховом очувању, даљем истраживању (археолошки локалитети) и адекватној презентацији.

Сакрално споменичко наслеђе

Све радове на постојећим сакралним објектима изводити према условима за предузимање мера техничке заштите израђеним од надлежне установе заштите.

Уколико се у оквиру постојећих верских објеката граде или дограђују нови објекти положај, оријентацију, пропорцију итд. усагласити са канонима цркве. Вертикалне габарите планираних објеката ускладити са постојећим. Уколико се комплекси цркава или манастира ограђују, треба користити транспарентне ограде.

Урбано градитељско наслеђе

Културно-историјске целине које су под режимом потпуне заштите потребно је у целости очувати. Могуће су делимичне измене намене унутар појединачних објеката у оквиру целине уз услов очувања аутентичности и вредности објекта. Смернице очувања културних добара у складу са утврђеном категоријом спроводиће се путем Услова за предузимање мера техничке заштите, израђених од надлежне установе заштите појединачно за сваки објекат или просторну целину.

За целине под режимом делимичне заштите предвиђа се очување постојећих вредности урбанистичко-архитектонског концепта и његово даље унапређивање у смислу ремоделације и побољшања стандарда комплементарних садржаја, обавезно поштујући аутентичност и вредности. Добра под претходном заштитом имају исти третман као и непокретна културна добра те су за њих утврђене исте мере заштите као и за непокретна културна добра. Обавезно треба очувати:

- постојеће регулационе и грађевинске линије условљене градитељским наслеђем, које је предвиђено за чување; на уличним потезима где се објекти не уклапају у амбијент, могућа је корекција регулације, ради даљег неометања процеса грађења;
- постојеће парцелације са могућношћу укрупњавања или деобе парцела;
- ивичну блоковску изградњу на парцели, као наслеђен тип грађења надовезивањем на постојеће објекте који се задржавају;
- све објекте од вредности према приложеној валоризацији уз усаглашавање новопланираних објеката са њима; и
- вертикалне регулације заштићеног окружења и ускладити је са регулацијом историјског језгра; на потезима где се врши интерполација треба поштовати вертикалну регулацију постојећих суседних објеката (висина поткровног венца и слемена) који имају споменична својства или реперних тачака у улици или на супротној страни улице, а унутар градског језгра.

Када је могуће задржати првобитну намену објекта.

За објекте са споменичним својствима, НКД, објекте од посебне културно-историјске и документационе вредности, као и за објекте непримерене амбијенту у заштићеној околини историјског језгра, примењују правила и услови заштите физичких структура који су утврђени за објекте ове категорије унутар градског језгра.

Партерно решење и урбани мобилијар треба да носи стилска обележја амбијента и да буде изведен према посебном пројекту "урбане опреме", урађеном од стране надлежне установе заштите.

Намена објеката у улици треба да је у складу са традиционалном - стамбене, стамбено-пословне и пословне функције.

Елементи обликовања улице и архитектонског склопа новопланираних објеката утврдиће се Условима за предузимање мера техничке заштите који за сваки појединачни објекат, односно улицу израђује надлежна установа заштите.

4.3. Уређење рекултивисаних површина

Планска решења се заснивају на мултидисциплинарном приступу целовитој природној, економској, естетској и функционалној рехабилитацији предела нарушених радом рудника и електрана, применом најбољег доступног знања у поступцима пројектовања и извођења потребних радова на: ремедијацији загађених локалитета; техничкој рекултивацији деградираних површина; обнављању екосистемских, производних и других важних функција земљишта; и инфраструктурном опремању ревитализованог простора.

Заштита вода и геосредине од штетних утицаја одлагалишта пепела и шљаке, као и од евентуалних акцидената у току експлоатације минералних сировина, истраживања нафте и гаса и сл., обезбедиће се применом **иновативних технологија ремедијације**, које су одрживе и еколошки безбедне, имају минималан негативни утицај на животну средину, одликују се малом потрошњом енергије и необновљивих ресура, економски су рентабилне.

У току спровођења **техничке рекултивација** треба примењивати решења којима се обезбеђује успешан исход биолошке рекултивације, поштовањем следећих правила:

- насипање одлагалишта треба извршити тако да се јаловина неповољног хемијског, физичког и литолошког састава, као и евентуални други штетни материјали, депонују у ниже/унутрашње делове, а супстрат бољих физичко-хемијских особина у више/надземне делове одлагалишта;
- откопани слој хумусног земљишта наноси се на површински део одлагалишта, на самом завршетку техничке рекултивације;
- грубо обликовање завршних косина спроводи се током целог века површинске експлоатације лигнитских лежишта, пројектовањем нагиба радних косина са одговарајућим фактором сигурности;
- у коначно обликовање косина морају се укључити одговарајући технички радови за спречавање наглог отицања воде и заустављање њеног ерозионог дејства, попут малих земљаних брана (берми), контурних рустикалних зидића од камена, рустикалних преградица од камена, контурних тераса (градона); контурних јаркова; разних врста плетера, па и шкарпирања јако нагнутих површи на усеку или наситу;
- при завршном обликовању/равнању косина и платоа одлагалишта спроводи се парцелисање простора, уз посебно уважавање услова за изградњу пољских, односно шумских путева;
- обавезна је изградња приступних путева од тврде подлоге, довољно широких и са успонима који дозвољавају неометањо кретање механизације за редовно обрађивање пољопривредног земљишта, односно обављање одговарајућих мера неге шумских засада; и
- треба водити рачуна о локалним хидролошким ограничењима и потенцијалима за изградњу одговарајуће хидротехничке инфраструктуре, односно објеката за наводњавање.

При спровођењу **биолошке рекултивације** неопходно је вођење рачуна о обезбеђењу услова за сукцесивно повећавање садржаја органске материје и активности микроорганизама у земљишту, као и о поправљању његових физичких и хемијских карактеристика. То се, у принципу, обезбеђује наношењем хумусног хоризонта после равнања одлагалишта, а затим заоравањем усева (легуминозе, травне смеше, кукуруз, јечам и др.) у периоду од три до пет година. Нарочита пажња се мора поклонити антиерозионој заштити и биолошкој обнови косина одлагалишта, сејањем легуминозних смеша, које повољно утичу на раст жбуња и дрвећа. Заштитна функција шумских засада долази до изражаја тек после неколико година, након затварања склопа крошњи.

Од **природних фактора** који детерминишу правце биолошке рекултивације одлагалишта јаловине, највећи значај имају хидролошки услови, конфигурација терена, посебно нагиб на падинама, клима и доступнопст до педогенетског супстрата, што практично зависи од тога да ли је хумусни слој откривке претходно скинут и селективно депонован. Проблем обезбеђења водно-ваздушних особина земљишта, које су неопходне за раст и развитак биљака, посебно пољопривредних култура, усложњава се упоредо са повећавањем дубине копова и времена њихове експлоатације. У процедури избора планираних намена рекултивације морају се узети у обзир не само природне погодности и ограничења, већ и дугорочни развојни интереси целог Планског подручја. У том домену је потребна **едукативна и информатичка подршка** локалним заједницама, ради ширења перспектива за избор решења које доприносе побољшању општих услова животне средине, дугорочном економском развоју ширег региона и функционалном и естетском унапређивању пострударских терена.

За привођење **рекултивисаних одлагалишта пољопривредној производњи** најпогодније су велике заравњене површине. Дозвољени су и благи нагиби до 3^0 за оранице, а за воћњаке, винограде, ливаде и пашњаке до 15^0. Претходним истраживањима треба потврдити нетоксичност супстрата, способност за покретање педогенетских процеса, садржај скелета (<15%) и умерени pH (5,5-7,5). Затим се у случају ратарске производње утврђује одговарајући плодоред, режим органског и минералног прихрањивања и примењивана агротехника. У случају подизања воћњака и винограда потребна су додатна педолошка истраживања до 1,5 m дубине депосола, с обзиром на развој кореновог система.

Поступак пољопривредне рекуливације обухвата следеће радове: завршно, фино равнање и чишћење терена од остатака стена, камена, корена и других страних тела; минерално прихрањивање, одређено на основу претходних истраживања хемијских особина депосола, односно нанетог супстрата; орање на дубину 25-30 cm; култивирање; дрљање; и сејање биљака према утврђеном плодореду. Основно правило је да се површине намењене пољопривредној производњи редовно обрађују, односно стално одржавају под биљним покривачем који најмање једном годишње треба косити и остављати за малчирање.

Рекултивација одлагалишта пошумљавањем се, по правилу, спроводи на косим површинама, пожељно са нагибима падине мањим од 35% (20^0) дуж линије главног пада на западним, јужним и источним експозицијама, односно мањим од 25% (14^0) на северним експозицијама. Уколико постоје непремостива просторна и геомеханичка ограничења за испоштовање тог захтева у пуступку техничке рекултивације, садња шума се може планирати и на стрмијим теренима, са нагибима до максимум 26^0 (49 %), уз истовремено дефинисање потребних антиерозионих радова и мера. Заштитне шуме, посебно у функцији заштите насеља од имисија аерозагађења, могу се подизати и на хоризонталним површинама одлагалишта.
При пројектовању и спровођењу рекултивације одлагалишта пошумљавање посебна пажња се мора поклонити:

- анализи геолошких, хидролошких, педолошких, климатских, фитоценолошких и других компоненти нарушених предела и њиховог ближег окружења;
- непрекидном усавршавању метода и техника рекултивације, проучавањем домаћих искустава и упознавањем са решењима која се примењују у земљама са позитивним резултатима у тој области, посебно са светским примерима тзв. најбоље праксе пошумљавања пострударских терена (позитиван утицај пратећих, тзв. негујућих врста на раст и развој главних, дуговечних врста дрвећа, исплативости наводњавања младих шумских засада и сл.);
- циљевима, концепцији и приоритетима стратегије развоја шума, посебно у погледу избора аутохтоних врста лишћара за пошумљавање, ради формирања шумских састојина, које доприносе обнављању фитоценолошких особина предела у прошлости;
- комплексном карактеру мера које доприносе покретању педогенетских процеса (хидрорегулација, минерално ђубрење, уношење хумусног земљишта и/или других материјала којима се поправљавају физичке особине супстрата, зеленишно ђубрење, микробиолошко ђубрење којим се обезбеђује формирање квржица и фиксирање атмосферског азота, синергетски ефекти одговарајућег/компатибилног састава биљних заједница и сл.);
- предузимању оговарајућих радова и мера за спречавање ерозије, посебно у фазама садње и неге младих засада;
- утицају угрожавајућих фактора на шумске екосистеме, пре свега, CO_2, NOx и тешких метала;
- осетљивости косина на ерозију, нарочито на нагибима већим од 6%; косину треба заштитити док је још растресита сејањем смеша трава и легуминоза (јежевица, жути звездан, безосни власак, француски љуљ, еспарзета, луцерка, лупина, црвени вијук и др.), а затим сађењем жбунова (тамарикс, глог, јоргован, дрен, жешља, зова, дивља ружа, калина, јапанска софора и др.) и дрвећа чије се лишће брзо распада (бреза, јова), уз укључивање у смешу других врста лишћара (орах, црвени храст, амерички платан, дивљи кестен, липа, топола, амерички јавор) а до 20% и четинара (црни бор, боровац, чемпрес, кедар, ариш и др.); и
- мерама заштите оних врста дрвећа, жбуња и жбунастих биљака које су се спонтано појавиле у шумским културама и на другим површинама депосола различитих категорија и намене.

Један од битних предуслова за успешно спровођење планиране рекултивације одлагалишта пошумљавањем представља обезбеђење довољних количина квалитетних садница одговарајућих врста дрвећа, по ценама прихватљивим за инвеститора/рударско предузеће. Потребно је урадити cost/benifit анализу погодности локације, која је у ту сврху одређена на одлагалишту копа "Дрмно", у првом реду са становишта сигурности производње потребне количине расада одговарајућег сортимента, могућности наводњавања и коришћења механичке опреме за обраду земљишта и негу биљака.

5. ОПШТА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ИЗГРАДЊЕ КОРИДОРА ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА

5.1. Саобраћајнице

Просторним планом су дефинисана основна правила грађења, реконструкције и заштите саобраћајне инфраструктуре која се непосредно примењују приликом његовог спровођења. Специфична правила и услови дефинишу се детаљнијом планском разрадом на основу конкретних услова на терену, а морају бити у граничним вредностима прописаним правилима и условима овог плана.

5.1.1. Подела путева

Путну мрежу чини систем објеката са различитим функцијама за кретање и мировање учесника у саобраћају. Поред тога, у појасу регулације јавног пута се постављају водови подземне и надземне инфраструктуре и обезбеђују површине за озелењавање.

У коридорима саобраћајница, правила и услови изградње се дефинишу у зависности од функционалног ранга јавног пута и просторних могућности.

На основу Закона о јавним путевима (Сл. гласник РС, бр. 101/05 и 123/07) мрежу путева неког простора чине јавни и некатегорисани путеви (административна категоризација).

Сви путеви утврђени Просторним планом су јавни путеви и морају се пројектовати по прописима, нормативима и стандардима за јавне путеве. Процедуре израде и усвајања пројеката, као и само грађење саобраћајне инфраструктуре, мора се спроводити у свему према важећој законској регулативи. Процедуре и активности на пројектовању и грађењу саобраћајне инфраструктуре, инсталација техничке инфраструктуре и регулација водотока, морају се обједињавати.

5.1.2. Ширина појаса регулације и ширина заштитног појаса пута

Појас регулације је простор дефинисан границом грађења јавног пута, унутар кога се изводе грађевински захвати приликом изградње, реконструкције или одржавања јавног пута. Просторним планом утврђује се оријентациона ширина појаса регулације за:

- државни пут I реда ширине око 25 m;

- државни пут II реда ширине око 20 m; и
- општински пут ширине око 10 m.

На основу важећег закона о јавним путевима (члана 29. и 30.) за трасе постојећих и планираних јавних путева, утврђени су:

- заштитни појас пута – простор обострано од ивице земљишног појаса пута ширине 20 m за државни пут I реда (за аутопут 40 m), 10 m за државни пут II реда, 5 m за општински пут; и
- појас контролисане изградње – пружа се од границе ужег - непосредног заштитног појаса у ширини од 40 m за аутопут, 20 m за остале државне путеве I реда, 10 m за државни пут II реда и 5 m за јавни општински пут.

У заштитном појасу јавног пута, забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација који служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу. У овом заштитном појасу је дозвољена изградња, односно постављање водовода, канализације, топловода, железничке пруге и сл., као и постављање телекомуникационих и електро водова, инсталација, постројења и сл., по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута која садржи саобраћајно-техничке услове.

У појасу контролисане изградње забрањено је отварање рудника, каменолома и депонија отпада и смећа.

5.1.3. Правила уређења појаса регулације јавних путева

Јавни путеви се морају градити тако да имају најмање две саобраћајне и две ивичне траке или ивичњаке у равни коловоза, а улица тротоар и уместо ивичних трака – ивичњаке. Ширина и број коловозних трака дефинисане су категоријом пута.

Кроз пројекте путних објеката (мостови, надвожњаци, подвожњаци, вијадукти, тунели, пропусти, итд.), обавезно је предвидети и екодукте, зависно од теренских услова, надземне или подземне прелазе, односно пролазе, како би се избегло стварање еколошких баријера.

Ширина коловоза на државним путевима I реда ван насеља је минимално 7,70 m (укључујући ивичне траке од 2 x 0,35 m), односно 7,00 m са издигнутим или упуштеним ивичњацима.

Ширина коловоза на планираним државним путевима II реда је минимално 7,10 m (укључујући ивичне траке од 2 x 0,30 m), односно 6,50 m са издигнутим ивичњацима.

На државним путевима који пролазе кроз насељена места обавезна је изградња обостраних тротоара минималне ширине 1,5 m.

Минимална ширина коловоза општинских јавних путева је 5,90 m (возне траке 2 x 2,75 m и ивичне траке 2 x 0,20 m).

Приликом реконструкције државног пута, потребно је смањити број раскрсница или прикључака општинских или некатегорисаних путева на државни пут, на најмањи могући број, а у циљу повећања капацитета и повећања нивоа безбедности саобраћаја на државном путу.

Саобраћајни прикључци на државни пут утврђују се на основу услова и сагласности управљача државним путевима.

У заштитном појасу са директним приступом на државни пут, дозвољено је градити станице за снабдевање моторних возила горивом, аутосервисе, објекте за привремени смештај онеспособљених возила, аутобазе за пружање помоћи и информација учесницима у саобраћају, а све то на основу планског документа за наведене типове објеката.

Прикључивање прилазног на јавни пут врши се првенствено његовим повезивањем са другим прилазним или некатегорисаним путем који је већ прикључен на јавни пут, а на подручјима на којима ово није могуће прикључивање прилазног пута врши се непосредно на јавни пут и то првенствено на пут нижег реда.

За саобраћајни прикључак комерцијалних објеката (бензинске станице, пословног комплекса, итд.) на државне путеве ван насеља предвидети траке за успорење/убрзање. Повезивање појединачних локација (стамбени, стамбено-пословни објекти и др.) на државне путеве условљава се изградњом паралелног сервисног пута који ће повезивати локације дуж путног правца. Уколико се сервисни пут предвиђа у залеђу локација, прикључење на државни пут предвидети на довољно великом растојању да се не омета одвијање саобраћаја на истом.

Земљани пут који се укршта или прикључује на јавни пут, мора се изградити са тврдом подлогом или са истим коловозним застором као и јавни пут са којим се укршта, односно на који се прикључује, у ширини од најмање 5 m и у дужини од најмање 40 m за ДП I реда, 20 m за ДП II реда и 10 m за општински пут, рачунајући од ивице коловоза јавног пута.

Ради заштите путева од спирања и одроњавања, потребно је, ако природа земљишта допушта, да косине усека, засека и насипа, као и друге косине у путном земљишту буду озелењене травом, шибљем и другим растињем које не угрожава прегледност пута.

Ограде, дрвеће и засади поред путева подижу се тако да не ометају прегледност пута и не угрожавају безбедност саобраћаја.

Ограде, дрвеће и засади поред путева се морају уклонити уколико се, приликом реконструкције или рехабилитације пута, дође до закључка да негативно утичу на прегледност пута и безбедност саобраћаја.

Дуж свих јавних путева потребно је обезбедити инфраструктуру за прикупљање и контролисано одвођење атмосферских вода, са уграђеним сепараторима нафтних деривата на државним путевима који залазе у заштитне зоне водоизворишта.

Делови примарне путне мреже који су истовремено и улице у насељу, могу се на захтев надлежног органа Општине,

разрадом кроз одговарајућу урбанистичку и техничку документацију, изградити као улица са елементима који одговарају потребама насеља (ширим коловозом, тротоарима и сл.) као и са путним објектима који одговарају потребама насеља.
Уколико постоји могућност потребно је предвидети шири регулациони појас саобраћајница, како би се обезбедиле ивичне разделне траке са зеленилом, бициклистичке стазе и сл. Уколико то није могуће, бициклистичке стазе се могу водити у јединственом попречном профилу са саобраћајницом нижег ранга од аутопута.
Код интервенција које имају за циљ проширење саобраћајница неопходна је израда урбанистичког плана. Реконструкција делова путне мреже мора обухватити све елементе попречног профила.
На предлог Града или превозника који обавља линијски превоз путника на јавном путу може се изградити аутобуско стајалиште уз сагласност управљача јавног пута. Саобраћајна површина аутобуског стајалишта на јавном путу, осим улице, мора се изградити ван коловоза.
Нове станице за снабдевање горивима (бензинске и гасне станице) као пратећи путни садржаји се могу градити уз све јавне путеве само ако су испуњени сви функционални, техничко-технолошки и еколошки услови (дефинисани Законом о превозу опасног терета – ‘’Службени гласник РС’’, бр. 88/10 и Правилником о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и претакању и ускладиштењу горива – ‘’Службени лист СФРЈ’’, бр. 27/71 и 29/71).

Однос путне и комуналне инфраструктуре
Минимална удаљеност инсталација водоводне, канализационе, електроенергетске, гасоводне и телекомуникационе инфраструктуре износи 3,0 m од крајње тачке попречног профила државних путева (ножице усека или насипа или спољне ивице одводног канала).
Укрштање свих врста водова комуналне инфраструктуре са државним путем изван насеља врши се тако што се кабл/цев полаже у бетонски канал, односно у бетонску или пластичну цев увучену у хоризонтално избушен отвор, тако да је могућа замена кабла без раскопавања пута. Укрштање водова са државним путем се изводи механичким подбушивањем. Вертикално растојање од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви износи 1,35-1,50 m.

Пешачки и бициклистички саобраћај
Пешачке површине (стазе и тротоари) су саставни елемент попречног профила свих градских саобраћајница. Оне се обавезно физички издвајају у посебне површине које су заштићене од осталих видова моторног саобраћаја, изузев код интегрисаних улица. Ширина тротоара зависи од намене и атрактивности околног простора и интензитета пешачких токова. Минимална ширина тротоара за кретање пешака је 1,5 m (два пешачка модула), а за кретање и инвалида са помагалима 3,0 m.
Новопланиране бициклистичке трасе се могу водити заједно са моторним саобраћајем у улицама нижег ранга од аутопута, заједно са пешацима и издвојено од другог саобраћаја.
Уколико је обим моторног и пешачког саобраћаја такав да може угрозити безбедност, потребно је бициклистички саобраћај издвојити у посебне стазе. Двосмерне бициклистичке стазе које ће се градити уз постојеће јавне путеве морају да имају ширину најмање од 2,5 m и потребно их је физички одвојити појасом заштитног зеленила минималне ширине 1,5 m ради безбедности свих учесника у саобраћају.

5.2. Водотоци и акумулације

Најважнији задатак уређења простора је очување водног земљишта (ВЗ), у складу са његовим третманом по Просторном плану Републике Србије и Законом о водама Србије, као и реализовање дренажних заштитних система од успора ХЕ “Ђердап 1”. У случају града Пожаревац то је утолико важније, јер од очувања водног земљишта и заштиних система зависи поузданост простора Басена Костолац. У случају водотока око Басена (Дунав, Млава, В. Морава) заштита водног земљишта подразумева потпуно очување појаса од 50 m, мерено од ножице насипа на брањеној страни. У случају мањих водотока, водно земљиште захвата површину коју обухвата успор од тзв. стогодишње велике воде, увећану за појасеве дуж обе обале ширине по 20÷50 m, зависно од положаја објеката и заштитних система. Водно земљиште остаје у постојећој својини, може се обрађивати без ограничења (препоручују се вођњаци и шумски засади, посебно брзо растући лишћари), али се на њему на смеју градити стални објекти.
У зонама водног земљишта око свих водотока не дозвољава се подужно вођење саобраћајних и инфраструктурних система; на преласку плавних зона линијски системи (саобраћајнице, објекти за пренос енергије, цевоводи) морају се висински издићи и диспозиционо тако решити да буду заштићени од поплавних вода вероватноће 0,5% (тзв. двестогодишња велика вода).
На водном земљишту:
- забрањена је изградња сталних објеката (кућа за одмор, индустријских и других објеката) чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре и које ометају развој водне инфраструктуре и одржавање објеката; и
- већ саграђени објекти морају бити уклоњени о трошку власника, при чему први приоритет има уклањање објеката који су саграђени на насипима, у зони њихових ножица или у њиховој непосредној близини.

Забране и ограничења коришћења водног земљишта прописана су чланом 133. Закона о водама (Сл.гл. РС, број 30/10).

Реализовани дренажни системи у зони успора од ХЕ "Ђердап 1" су мера која побољшава услове коришћења земљишта, јер уређује режиме подземних, провирних и брдских вода. Ти системи су врло захтевни у погледу одржавања, а повремено се употпуњују новим објектима (замена дренажних бунара, повећање габарита и капацитета канала итд.). Због тога се простор у непосредној зони дренажних система третира као водно земљиште и не може се користити за друге намене. Уколико као део дренажних система постоје спољни магистрални канали, и/или рукавци са контролисаним режимима (случај Дунавца, у коме се нивои контролишу пумпним станицама), карактер водног земљишта има и појас од 50 m дуж брањене стране приобаља.

Водно земљиште се може користити без водопривредне сагласности као пашњак, ливада и ораница, за засаде воћњака, винограда или плантажних засада брзорастућих лишћара.

На водном земљишту је дозвољено партерно уређење терена (спортски терени, бициклистичке стазе, лаки туристички објекти – настрешнице, видиковци), као и грађење свих објеката водне инфраструктуре: ојачања насипа, дренажни системи и системи за пречишћавање вода;

Заштитни насипи се не смеју користити за било какве видове транспорта, осим за послове одржавања система заштите од вода. На насипима је дозвољена и пожељна реализација бициклистичких стаза, које су део европских коридора такве намене.

Радови у зони Басена морају очувати функцију постојећих дренажних заштитних система који су реализовани у оквиру ХЕ "Ђердап 1". То се односи на све отворене дренажне канале, пумпне станице, дренажне бунаре, итд. Евентуална реконструкција заштитних система може се предузети у сарадњи и уз сагласност надлежног водопривредног органа.

Саставни део насипа за одбрану од поплаве чине заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом у инундационом подручју ширине 50 m' поред насипа, односно од границе корита при протоку велике воде 1%. Није дозвољена експлоатација тог заштитног појаса без одобрења водопривредних органа.

На Млави и свим каналима стубови на мостовима и другим грађевинама морају да буду фундирани на начин да их не може да угрози феномен стварања ерозионе јаме при проласку поводња. Стабилност на ту врсту ерозије треба доказати контролним рачунима. Ово правило се односи на крилне и потпорне зидове дуж путева.

У зони изворишта Кључ, Меминац, Ловац, Петка, Забела, као и планираног новог изворишта Кличевац и изворишта Јагодица на Горњем костолачком острву, успостављају се зоне заштите, у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања (Сл. гласник РС бр. 92/08, на снази од 18.10.2008).

У зонама изворишта није дозвољено грађење производних погона и других објеката који као отпадне воде имају нутријенте и/или друге загађујуће материје. На том простору се могу реализовати објекти виших нивоа финализације, са ''чистим'' технологијама које немају чврсте или течне отпадне и опасне метерије.

У складу са чланом 77 Закона о водама (Сл. гл. РС број 30/10), земљиште и водене површине у подручју шире и уже зоне заштите изворишта водоснабдевања штите се од намерног или случајног загађивања. Обавезно је уређење и одржавање уже зоне заштите изворишта, које обухвата редовну контролу наменског коришћења земљишта.

На подручју шире зоне заштите водоизворишта успоставља се режим селективног санитарног надзора и заштите од загађивања. У тој зони није дозвољена употреба пестицида, хербицида и вештачких ђубрива на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе.

Сва локална коришћена изворишта у алувионима крај река заштитити по принципима заштите изворишта подземних вода, чак и ако се напуштају спајањем са регионалним системима, јер и даље задржавају важну функцију резервног изворишта водовода насеља за случај хаваријских ситуација. Та изворишта се могу користити за потребе обезбеђивања воде за технолошке потребе, уз заштиту као у случају изворишта за снабдевања насеља.

Дуж магистралних цевовода успоставити непосредну зону заштите коридора (по 2,5 m од осовине), како би се омогућило несметано одржавање.

Експлоатација речног наноса може се обављати само на локацијама где је то од интереса за очување или побољшање водног режима. Експлоатација је дозвољена само уз одговарајућу пројектну документацију и одобрење надлежног органа. То подразумава и стриктан надзор, по принципима као да се изводе радови на регулацији реке.

Прикључење изолованих водовода на Пожаревачки подсистем Моравско-млавског регионалног система могуће је уз испуњење следећих услова: (а) губици воде у мрежи се морају свести на мање од 20%, (б) мора се успоставити поуздан мерни систем са контролом свих кључних чворова у мрежи, који омогућава да се тачно и континуирано региструје ко колико троши воде (обавеза увођења водомера свим потрошачима) и колики су губици у појединим гранама система, и (в) продајна цена воде мора бити у складу са ценама дефинисаним Стратегијом дугорочног развоја водопривреде Србије, што значи да мора да покрије све трошкове просте репродукције система, трошкове заштите изворишта, као и део трошкова проширене репродуције (око 30%) који подразумева даљи развој система. Без испуњења тих предуслова регионални системи би брзо доживели економски, технолошки и физички слом, јер би се вода користила на непримерен, нерационалан начин, и не би било средстава за одржавање система.

На изворištима локалних сеоских водовода, ван већих система, треба обезбедити непосредну заштиту уже зоне: 10 m око водозахвата и оквирно око 500 m узводно (ако је извор на падини), што се може мењати, на основу процене реалне хидрогеолошке зоне утицаја.

Захватање воде из водотока дозвољено је само уз одговарајуће водопривредне сагласности, уз обавезу обезбеђења гарантованог водопривредног минимума и гарантованог еколошког протока, дефинисаног за хладан и топли део године

($Q_{min.mes.}$95% и $Q_{min.mes.}$80%), са ограничењима која утврђују колико се воде мора оставити у току и након захватања воде за технолошке потребе, према важећој методологији за одређивање гарантованог еколошког протока.
Регулације река у зони насеља, поред функционалних критеријума треба примерити и урбаним, естетским и другим условима, који омогућавају урбанистички складно повезивање насеља са акваторијом. Дуж тих водотока у зони насеља са обе стране треба предвидети кејове, односно, уређене обале које омогућавају несметан приступ реци. Дуж обала река се мора оставити слободан простор од најмање 7 m.
Планирани системи водне инфраструктуре немају веће захтеве у погледу потребног простора за развој. Цевоводи се воде дуж путева, најчешће у простору земљаних банкина које се морају обезбедити по критеријума безбедности пута. Простори за ППОВ (постројења за пречишћавање воде) су, такође, већ детерминисани у зони изворишта, исто као и за пратеће мање инсталације (пумпне и бустер станице), које су по габаритима врло мали објекти, а делом се смештају и под земљом. И магистрални канализациони системи се воде у оквиру путних коридора, а ППОВ у простору водног земљишта које се не сме запоседати никаквим садржајима осим водопривредних објеката. ППОВ у селима су компактна, са малим габаритима и врло малим просторним захтевима. Због тога нема значајнијих заузећа простора за планиране системе водне инфраструктуре.
Антиерозиона заштита слива Млаве и сливова мањих водотока је део уређења водних режима, али и веома важна мера уређења територије. Да би се очувале економске и еколошке функције земљишта, приоритет има одређивање одговарајућих радова на евидентираним ерозионим теренима и контрола њиховог спровођења, у складу с одредбама Закона о пољопривредном земљишту (Сл. гласник РС, бр. 62/06 и 65/08). На регистрованим ерозионим подручјима начин коришћења пољопривредног земљишта треба прилагодити условима терена и гајити културе које ће, поред биљне производње, обезбедити и заштиту земљишта од ерозије.
Имајући у виду да је поред насипа на десној обали Дунава предвиђена изградња путне саобраћајнице са бициклистичком и пешачком стазом, као и измештање Дунавца на Доњем костолачком острву у зони планираног развоја површинског копа "Дрмно", неопходно је обезбедити за то подручје истовремену израду планског документа и студијске и техничке документације за водопривредне, рударске и саобраћајне системе у сарадњи са надлежним државним органима и јавним предузећима и у складу са пропозицијама Просторног плана.

5.3. Енергетски објекти и мреже

При дефинисању преноса и транспорта енергије посебна пажња се мора посветити просторним могућностима, посебно код електричне и топлотне енергије, течних и гасовитих горива. На подручју града Пожаревца налазе се коридори преносне и дистрибутивне електичне мреже, производних нафтовода, гасовода и топловода.
Пренос електричне енергије захтева дугорочно планирање и просторно оптимални размештај с обзиром на локације електроенергетских капацитета и потрошача. Преносна мрежа се планира у складу са сагледавањем пораста потрошње електричне енергије и снаге, како укупне, тако и по појединим подручјима, изградњом нових производних капацитета, постојећим и новим аранжманима за испоруку електричне енергије изван конзумног подручја ЕПС-а (везе са суседним државама), резултатима студијских истраживања и дугорочног сагледавања мреже.
Имајући у виду просторне захтеве који се постављају преносној мрежи од 400 kV, 220 kV и 110 kV неопходно је резервисати потребни простор за коридоре. Свака градња испод и у близини далековода условљена је "Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 до 400 kV" (Сл. лист СФРЈ број 65/1988.; Сл. лист СРЈ број 18/1992). За градњу објеката у близини или испод далековода потребна је сагласност ЈП "Електромрежа Србије". Сагласност се даје на елаборат, урађен од стране пројектне организације овлашћене за ове послове, у коме је дат тачан однос предметног далековода и објекта који се гради уз задовољење услова наведених Правилника. Препорука ЈП ЕМС је да било који објекат, а нарочито објекат за сталан боравак људи, буде удаљен минимум 25 m од далековода 110 kV, 30 m од далековода 220 kV и 40 m од далековода 400 kV.
Слична је ситуација и код дефинисања простора за изградњу нафтовода, продуктовода и гасовода. За све трасе и правце потребно је предвидети коридоре који омогућавају избор најповољнијег техничког решења.
Услови за заштиту и уређење простора код изградње цевоводног транспорта течних и гасовитих угљоводоника дефинисани су у одговарајућим законима (Закон о планирању и изградњи, Сл.гласник РС бр. 72/2009; Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника, Сл.гласник РС бр. 104/2009; Закон о енергетици, Сл. гласник РС бр. 84/2004) и правилницима (Правилник о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт, Сл. лист СФРЈ бр. 26 /1985).
Закони и прописи су дефинисали "радни појас нафтовода и продуктовода" (прописани минимални простор дуж трасе нафтовода или продуктовода потребан за њихову несметану изградњу или одржавање) и "заштитни појас нафтовода и продуктовода" (прописани простор ширине од 200 m са сваке стране цевовода, рачунајући од осе цевовода). Самим тим забрањена је изградња објеката који нису у функцији обављања енергетских делатности, као и извођење других радова испод, изнад или поред енергетских објеката супротно Закону, као и техничким и другим прописима. У фази израде техничке документације за изградњу објеката потребно је обратити се ЈП "Транснафта" Панчево за услове и техничке сагласности. Осим тога, морају се испоштовати одредбе законских прописа, стандарда и техничких норматива, који дефинишу област транспорта сирове нафте нафтоводима и транспорта деривата нафте продуктоводима. У појасу ширине

од по 5 m са обе стране од осе цевовода, забрањено је садити биљке чији корени достижу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m. У појасу ширине по 30 m са обе стране од осе продуктовода забрањено је градити објекте намењене за становање и боравак људи или ради обављања одређене делатности. Кад је у питању нафтовод у појасу ширине 5 m са обе стране од осе нафтовода забрањено је градити објекте намењене за становање и боравак људи или ради обављања одређене делатности. У складу са својом надлежношћу прописаном Законом, предузеће које обавља делатност транспорта сирове нафте нафтоводом и деривата нафте продуктоводм издаје посебне услове за изградњу објеката, као и за извођење било којих других активности у заштитном појасу нафтовода или продуктовода. Не смеју се изводити радови, као и друге активности, у заштитном појасу нафтовода или продуктовода пре него што се добију услови и писмено одобрење предузећа које обавља делатност транспорта тим нафтоводом или продуктоводом. Предузеће које је добило одобрење мора приликом извођења радова, односно других активности, у заштитном појасу нафтовода или продуктовода спроводити мере заштите према упутству предузећа које обавља делатност транспорта нафтоводом или продуктоводом.

Слични услови постоје и у транспорту гасовитих угљоводоника. Приликом израде урбанистичке и техничке документације, услови за заштиту и уређење простора код изградње цевоводног транспорта гасовитих угљоводоника су дефинисани наведеним законима и правилником, као и интерним техничким правилима: "Интерна техничка правила за пројектовање и изградњу гасовода и гасоводних објеката на систему ЈП Србијагас" (ЈП Србијагас, Нови Сад, октобар 2009).

Код пројектовања и изградње **објеката и водова за дистрибуцију топлотне енергије**, обавезно је поштовање и примена свих важећих техничких прописа и норматива из ове области. Такође, при уређењу и изградњи простора у границама Костолачког угљеног басена посебну пажњу обратити на то да се не угрози несметано обављање транспорта енергетских флуида, вреле воде за даљинско грејање и водене паре за технолошке процесе.

Топловодна мрежа може да се постави подземно (каналски, предизоловано и цеви заливене изолационом масом) и надземно. Трасу топловода треба одабрати тако да она испуњава оптималне техничке и економске услове. Топловодна мрежа се води до потрошача и завршава се у предајним станицама.

Траса топловодне мреже (ТО) се поставља у регулационом појасу саобраћајнице и то у зеленом (ивичном или средњем појасу) или у тротоару. Уколико ови простори не постоје, или су физички попуњени другим инфраструктурним водовима или њиховим заштитним зонама, ТО се поставља испод коловоза. Код полагања топловодних цеви у пешачкој стази препоручује се формирање коридора за смештај свих комуналних инсталација.

Растојање од трасе дистрибутивног ТО до темеља објекта мора бити најмање 2,0 m или 1,0 m од прикључне мреже (мерено од ближе цеви), како би се избегло слегање делова објекта поред кога пролази топловод.

Табела 3: Препоручена најмања хоризонтална међурастојања са другим подземним инфраструктурним водовима

	В	ФК	КК	Е			ГСП	ТТ	Г(дистриб.)	
				1kV	35kV	110kV			p=0,05÷4бар	p=6÷12бар
Топловод (ТО)	1,5	1,0	1,0	1,0	1,0	2,0	0,6	-	0,4	1,0

Заштитни слој земље изнад цеви износи мин. 0,6 m. Изузетно, надслој може бити и 0,4 m под условом да се предузму додатне мере заштите. Минимална дубина укопавања при укрштању ТО-а са:

- железничким и трамвајским пругама износи 1,5 m, рачунајући од горње ивице заштитне цеви до горње ивице прага,
- путевима и улицама износи 0,6 m изнад горње заштитне плоче, или горње површине заштитног слоја песка безканално постављеног топловода, и
- енергетским кабловима 110 kV – растојање доње коте кабла и горње коте цеви топловода треба да износи 0,9 m; за остале напонске нивое прописана растојања су дефинисана у Табели 4.

Табела 4: Однос топловода и енергетског кабла

Однос топловода и енергетског кабла	За напон кабловског вода		
	1 kV	10 kV	35 kV
Паралелан	0,3 m	0,7 m	0,7 m
Укрштање	0,3 m	0,6 m	0,6 m

Код попречног постављања топловодних цеви испод саобраћајница важе следећа правила:

- саобраћајница и топловодна инсталација укрштајају се под правим углом, односно у распону од 80°÷100°;
- на местима проласка топловодне мреже испод аутопута, градских магистрала, железничких пруга и на местима где то посебни услови захтевају, цеви положити у армирано бетонске проходне канале или их провући кроз челичне заштитне цеви са ревизиним окнима на оба краја; на цевоводу уградити преградне органе, са обе стране; и
- дубина полагања преизолованог цевовода испод саобраћајнице је у зависности од одговарајућег саобраћајног оптерећења и дозвољеног притиска на горњу површину пластичног омотача цевовода; ако су напони прекорачени мора се вршити одговарајућа заштита.

Табела 5: Заштитна зона и могућност изградње топловодне мреже

Мрежа /објекат	Заштитна зона /појас	Правила /могућност изградње
Магистрални топловод	Мин. 2 m, обострано од ивице цеви	Забрањује се изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, у заштитној зони
Примарни топловод	Мин. 1 m, обострано од ивице цеви	

При градњи сваког енергетског постројења, неопходно је посветити посебну пажњу примени предвиђених правила и прописа заштите и смањењу утицаја на животну средину, при чему је увек потребно одговарајућим пројектним, инвестиционим, законским и административним мерама обезбедити поштовање предвиђених норми и стандарда.

5.4. Телекомуникације и пошта

Оптички каблови су основно средство за успешан развој телекомуникационих система. Услед тога је неопходно планирати коридоре за изградњу оптичких каблова уз главне саобраћајнице и прилазне путеве локацијама телекомуникационих чворишта. Приликом планирања нових саобраћајних коридора или реконструкције постојећих, у оквиру парцела у власништву имаоца саобраћајне инфраструктуре, потребно је планирати полагање ПЕ цеви пречника 40 mm за касније провлачење оптичких каблова.

5.4.1. Полагање каблова

Телекомуникациони каблови полажу се у ров ископан у земљу. Бакарни каблови се полажу непосредно у ров, а за оптичке каблове се претходно у ров полажу ПЕ цеви пречника 32-40 mm, у које се касније увлачи (удувава) оптички кабл.
Ров се копа на дубини од 1 m од коте терена, у насељеном месту и на дубини од 1,2 m, ван насељеног места, за III категорију земљишта. За земљишта IV категорије дубина полагања је 1 m, како у насељеном месту, тако и ван њега. За више категорије земљишта дубина рова се може смањити, при чему је најмања дубина 0,6 m. Ров се, по правилу, поставља у коридору саобраћајнице, по могућству у путном земљишту на растојању од 3 m од профила пута, или у заштитном појасу што ближе путу.
Настављање цеви за оптичке каблове извршити након температурне стабилизације, најбоље пар дана након полагања. При спајању цеви геометријски облик цеви не сме бити промењен, а спој мора да издржи притисак од најмање 6 bar-a.
Након постављања и настављања цеви у дужини фабричке дужине кабла који треба положити, врши се провера квалитета заптивености цеви и спојева и испитивање проходности цеви калибратором. Положене цеви морају бити заптивене гуменим чеповима све до полагања, односно, провлачења кабла. Након полагања кабла, цеви се затварају гуменим чеповима прилагођеним за одређени тип кабла. Место завршетка цеви мора бити обележено, јер се на том месту, касније, увлачи кабл у цев.
Ров се, после завршеног испитивања цеви, затрпава у слојевима:
а) I слој – слој песка или ситне земље дебљине 15 до 20 cm;
б) II слој – слој земље дебљине 30 до 40 cm;
в) идентификациона трака са ознаком “ПТТ кабл”, која служи за упозорење и одређивање трасе кабла током одржавања; и
г) III слој - слој преостале земље (од ископа рова), с тим да се вишак земље нанесе на трасу.
Траса кабла се обележава бетонским стубићима, који се постављају на сваких 200 до 300 m и на местима прелаза преко природних и вештачких препрека, са обе стране прелаза.

5.4.2. Израда прелаза

На местима укрштања трасе кабла са рекама, потоцима, каналима, путевима, пругама, односно на местима где кабл није приступачан и где не може да се изврши брза интервенција, кабл се поставља у цев. Постављање кабла у цев се врши и на местима на којима је кабл изложен механичком оптерећењу. Ако се цеви полажу у земљу и ако је слој земље изнад кабла дебљи од 60 cm, полажу се PE цеви или PVC цеви. На местима где кабл пролази надземно, односно није довољно заштићен слојем земље постављају се гвоздено-поцинковане (FeZn) цеви.
На местима ТТ прелаза постављају се PE-цеви ø 40, које треба наставити у континуитету са цевима које се полажу у ров.
ТТ прелази могу бити изведени бушењем, прокопавањем или прављењем специјалних конструкција, што зависи од важности објекта преко кога се ради ТТ прелаз и од услова које даје власник објекта.
Прелази сеоских путева и потока, ако не постоје вештачки објекти, изводи се прокопавањем. Прокопавање сеоских путева врши се у једном потезу. Након постављања цеви, ров се затрпава и земља се добро набије.

5.4.3. Паралелно вођење и укрштање са подземним инсталацијама

Укрштање оптичког кабла са водоводном и канализационом мрежом треба извести под углом од 900, са вертикалним растојањем које не сме бити мање од 0,5 m, а код паралелног вођења хоризонтално растојање не сме бити мање од 1,0 m.

Укрштање оптичког кабла и кабловске електроенергетске мреже треба извести под углом од 450 тако да оптички кабл буде изнад електроенергетског са минималним вертикалним растојањем од 0,3 m. Код паралелног полагања хоризонтално растојање не сме бити мање од 2,0 m.
Укрштање оптичког кабла са постојећом ТТ мрежом треба извести тако да оптички кабл буде испод ТТ кабла са минималним вертикалним растојањем од 0,5 m. Код паралелног полагања хоризонтално растојање треба да буде 1,0 m, изузетно минимално 0,5 m где терен то захтева.
Укрштање оптичког кабла са гасоводом треба да буде под углом од 90^0. Вертикално одстојање између оптичког кабла и гасовода при укрштању треба да буде минимално 0,3 m. На месту укрштања кабл треба поставити у заштитну цев дужине 2 m, а изнад на прописаном растојању поставити штитнике и упозоравајућу траку. При паралелним вођењу, минимално одстојање оптичког кабла и гасовода, мерено од спољне ивице кабла до спољне ивице цевовода треба да буде 0,5 m. Одстојање шахтова од гасовода треба да буде мин. 0,3 m. Ископ у близини гасовода мора се вршити ручно уз обавезно “шлицовање”.

5.4.4. Локације за смештај телекомуникационе опреме

Урбанистичким планом је потребно предвидети локације за смештај телекомуникационе опреме. Опрема може бити за унутрашњу (indoor) и за спољну (outdoor) монтажу. За унутрашњу монтажу треба обезбедити просторију површине 10–15 m^2 и висине 2,6–2,8 m. За случај спољне монтаже треба обезбедити простор површине 6–10 m^2. У свим случајевима плански документ треба да дефинише услове за:
- грађевинске парцеле (предност јавне површине);
- обезбеђење приступа парцели – пожељан је директан приступ парцели (преко јавне површине), простор за паркирање возила и др.; и
- прикључење телекомуникационог објекта на комуналну инфраструктуру – предност уређено грађевинско земљиште.

5.4.5. Телекомуникациони објекти мобилне телефоније

Локације за телекомуникационе објекте мобилне телефоније утврђују се од стране надлежне службе јединице локалне самоуправе у сарадњи са емитерима мобилне телефоније (МТС, Теленор, ВИП) у складу са достављеним потенцијалним зонама и локацијама и условима за изградњу.
У потенцијалним зонама и локацијама планирана је изградња телекомуникационих објеката са припадајућом инфраструктуром за ГСМ и УМТС јавну мобилну телефонију, као и за остале телекомуникационе системе који технолошки наслеђују ове системе. Под телекомуникационим објектом са припадајућом инфраструктуром подразумевају се телекомуникациони објекти базних радио-станица и радио – релејних станица са припадајућим антенским системима и инфраструктуром која обухвата земљиште, грађевину или зграду, антенске носаче и стубове, приступни пут, инсталацију и постројења за електричну енергију, кабловску канализацију и друго неопходно за изградњу телекомуникационог објекта јавне мобилне телекомуникационе мреже. Нисконапонска енергетска мрежа чија је доградња неопходна за напајање планираних објеката, као и мрежа приступних путева утврђена је Просторним планом и урбанистичким плановима Пожаревца и Костолца.
Услови изградње/постављања телекомуникационих објеката мобилне телефоније утврђени су у Закону о електронским комуникацијама, подзаконским актима и прописима и упутствима за израду пројектне документације и постављање базних станица и антенских стубова Републичке агенције за електронске комуникације.
При изради пројектне документације и изградњи потребно је да се:
1) пројекат усклади са годишњим планом развоја телекомуникационих мрежа на територији Републике Србије и
2) испуне услови прописани Законом о електронским комуникацијама и то:
   а) општи услови за обављање одговарајућих делатности електронских комуникација (члан 37. став 2. тачке 3,4,5 и 16);
   б) услови за пројектовање, изградњу или постављање, коришћење и одржавање електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава (члан 42.); и
   в) услови у погледу заштитоног појаса у близини електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава (члана 45. став 1.).

Телекомуникациони објекти мобилне телефоније могу се постављати:
3) на зградама; антенски стуб базне станице, висине према техничком пројекту, гради се на врху зграде. а телекомуникациона опрема у згради; у висини антене базне станице није дозвољена градња нових објеката на растојању минимално 10 m од антенског стуба; или
4) на посебној уређеној грађевинској парцели; антенски стуб се гради према техничком пројекту, а у подножју стуба монтира се опрема у одговарајућем контејнеру који заузима површину од мах 10 x 10 метара.

Постављање станица мобилне телефоније вршити у складу са важећом законском регулативом[1] али не на стамбеним објектима, школама, обдаништима, болницама и одмаралиштима. Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима има ниже референтне граничне нивое електричног и магнетног поља од оних датих у Препоруци Европског Савета[2], иако су базична ограничења иста. Због опасности од негативног утицаја нејонизујућег (магнетног и електромагнетног) зрачења на здравље, треба примењивати параметре Европског Савета (Табела), нарочито ако се стамбени објекти, школе, обданишта, болнице и одмаралишта налазе у радијусу до 50 m. Ако је на антенском стубу постављено више антенских група, обавезно се раде детаљна мерења електричног поља сваког контролног радио канала.

Табела Референтни гранични нивои за јачину електричног поља

Фреквенцијски опсег	EL[V/m]	
	Правилник	ЕУ препоруке
< 1Hz	5600	-
1-25 Hz	4000	10000
0,025-3 kHz	100/f	250/f
0,003-1 MHz	34,8	87
1-10 MHz	34,8/f1/2	87/f1/2
10-400 MHz	11,2	28
400-2000 MHz	0,55 f1/2	1,375 $^{f1/2}$
2-300 GHz	24,4	61

f – фреквенција; одговара бројним вредностима у колони за фреквенцијски опсег.

II ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА НАСЕЉА

1. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА У СЕОСКИМ НАСЕЉИМА

Села пожаревачког подручја највећим делом спадају у тип моравских разређено-збијених села, а на самом источном делу у зони побрђа села су полузбијеног типа. Код највећег броја сеоских насеља заступљена је компактна/континуална изграђеност (има мало заселака и других издвојених изграђених целина), што даје релативно јасне насељске границе грађевинског земљишта. Функционалну структуру села карактерише:

- генерално слаба функционална опремљеност и разноврсност;
- преовлађујућа заступљеност становања са пратећим пољопривредним активностима у оквиру окућница (око 80-90%) у већини села;
- мања заступљеност јавних служби у централној зони (месна канцеларија, истурено одељење ОШ, амбуланта и сл.);
- мања заступљеност трговине уз становање;
- добра међусобна саобраћајна повезаност и са седиштем града/општине; и
- присуство посебних функција у појединим селима.

Према општој рејонизацији насељских подручја која је извршена груписањем сеоских насеља према географским и морфолошким карактеристикама, међусобној повезаности и начину изграђености, села пожаревачког краја груписана су у:

5) подунавска села: Дубравица, Петка, Острово, Костолац село, Речица, Кличевац;
6) рударска села: Ћириковац, Дрмно, Кленовник;
7) стишка брдска села: Касидол, Баре, Берање;
8) стишка равничарска села: Брадарац, Маљуревац, Бубушинац, Братинац, Набрђе,Трњане; и
9) моравска села: Батовац, Брежане, Живица, Драговац, Лучица, Пругово, Пољана.

Зависно од карактеристика насеља утврђују се следећа основна правила уређења:

[1] Закон о заштити од нејонизујућих зрачења, Сл. Гласник РС 36/2009; Закон о електронским комуникацијама, Сл. Гласник РС 44/2010; Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима, Сл. Гласник РС 104/2009; Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања, Сл. Гласник РС 104/2009)

[2] Council Recommendation on the Limitation of Exposure of General Public to Electromagnetic Fields (0 to 300GHz), Official Journal of the European Communities, 1999, L199/59.

Насеља	Одлике	Принципи уређивања и опремања простора
Подунавска села		
Дубравица Петка, Острово, Костолац село Речица Кличевац	- села се налазе у ширем дунавском приобалном појасу; - равничарско разређено – збијено насеље, са изузетком Острова које има карактеристике ушорених равничарских насеља; - саобраћајни положај на периферији Планског подручја; - центар насеља средишње позициониран, - облик насеља одређен је сеоским саобраћајницама; - насељене зоне су изван домашаја високих вода Дунава и од њега су одвојене државним путем и насипима.	- очувати постојећу насељску структуру, уз одржавање централне зоне, без знатнијег ширења у просторном смислу, попуњавањем празних простора унутар постојећег грађевинског подручја и погушћавањем изградње; - услужне делатности развијати у складу са потребама, на већ формираним локацијама или у склопу приватне иницијативе; комунално опремање је, у првом реду везано за реконструкцију, асфалтирање и одржавање улица у насељу и обезбеђење снабдевања квалитетном водом за пиће.
Рударска села		
Ћириковац, Дрмно, Кленовник	- села се налазе у зони активних или експлоатисаних површинских копова угља што је имало утицаја на функционалну структуру и, посредно, на форму насеља; - равничарско разређено – збијена насеља; - насеља су доминантно непољопривредног мање мешовитог типа што има утицаја на већу нето густину насељености, и присуство заокружених мањих блокова; - центар насеља је средишње позициониран, облик насеља одређен је сеоским саобраћајницама које су повезане са државним путем другог реда, односно општинским путем	- уз одржавање централне зоне, очувати постојећу насељску структуру без знатнијег ширења у просторном смислу - унутрашњим ширењем насеља; - услужне делатности развијати у складу са потребама, на већ формираним локацијама или у склопу приватне иницијативе; комунално опремање је, у првом реду везано за реконструкцију, асфалтирање и одржавање улица у насељу и обезбеђење снабдевања квалитетном водом за пиће.
Стишка брдска села		
Касидол, Баре, Берање	- села су груписана у посебну целину периферно постављену у односу на седиште и остатак територије Града; - међусобно су саобраћајно повезана и имају неправилну згуснуту структуру блиску типу збијених брдских насеља; - нису доминантно формирана дуж главне саобраћајнице, већ имају приближно заокружену форму и мноштво споредних, неправилних токова	- с обзиром на релативно већу густину насељености и већи степен изграђености, сходно морфолошком типу потребно је подстицати изградњу нижих густина на средњим и већим парцелама; - услужне делатности развијати у складу са потребама, на већ формираним локацијама или у склопу приватне иницијативе; комунално опремање је, у првом реду везано за реконструкцију, асфалтирање и одржавање улица у насељу и обезбеђење снабдевања квалитетном водом за пиће.
Стишка равничарска села		
Брадарац, Маљуревац, Бубушинац, Братинац, Набрђе, Трњане	- села су разређено-збијеног типа насеља лоцирана уз постојећи државни пут другог реда који их повезује у функционалном смислу и детерминише урбану матрицу; - насеља су скоро континуално изграђена уз пут; - у морфолошком смислу карактерише их линијско-зракаста организација уз мање присуство попречних локалних праваца; - у средишњем делу насеља су релативно правилни и дефинисани блокови (компактна структура), док су на прилазима и излазима из насеља расуте (недефинисане, грађевински незаокружене) структуре са тенденцијама ширења и спајања са суседним насељем.	- обезбедити очување структуре у овом типу насеља због могућности развоја пољопривредно-производних садржаја и услова здраве животне средине; - могућа је организација „мини фарми“ у склопу дворишта/парцеле, ако имају довољну површину и удаљена су од суседа, уз поштовање санитарно-хигијенских прописа и према општим условима лоцирања економских објеката; - услужне делатности развијати у складу са потребама, на већ формираним локацијама или у склопу приватне иницијативе; комунално опремање је, у првом реду везано за реконструкцију, асфалтирање и одржавање улица у насељу, обезбеђење снабдевања квалитетном водом за пиће, као и обезбеђење одвођења отпадних вода на санитарно прихватљив начин.
Моравска села		

Насеља	Одлике	Принципи уређивања и опремања простора
Батовац Брежане, Живица, Драговац	- насеља су разређено-збијене структуре, ређе изграђености и мање густине насељености и мањег грађевинског подручја од осталих насеља у Граду; - имају неправилну зракасту структуру са делимично заокруженим неправилним блоковима; - села су повезана општинским (локалним) путевима са седиште Града.	- усмеравати изградњу у правцу конституисања централне насељске зоне и јачати присуство непољопривредних функција; ограничити/дестимулисати изградњу у правцима према обалском појасу Велике Мораве због заштите приобаља и присутног шумског појаса; - у осталом подручју могућа је организација „мини фарми“ у склопу дворишта /парцеле, ако имају довољну површину и удаљена су од суседа, уз поштовање санитарно-хигијенских прописа и према општим условима лоцирања економских објеката; - услужне делатности развијати у складу са потребама, на већ формираним локацијама или у склопу приватне иницијативе; комунално опремање је, у првом реду везано за реконструкцију, асфалтирање и одржавање улица у насељу, обезбеђење снабдевања квалитетном водом за пиће, као и обезбеђење одвођења отпадних вода на санитарно прихватљив начин.
Лучица, Пругово, Пољана	- изграђено, односно грађевинско подручје није дефинисано, јер се изградња продужава дуж главног путног правца готово континуално; - изграђеност са обе стране пута није равномерна, тако да пут не дефинише централну зону насеља у потпуности; - села су везана за државни пут другог реда Пожаревац - Свилајнац па имају комбиноване карактеристике линијске и зракасте структуре, одговарајуће разређено-збијеном моравском типу изграђености.	- учврстити подручје централних зона насеља, уз подстицање повећања учешћа непољопривредних и нестамбених функција; - подстицати умерено погушћавање изградње у (дефинисаним) границама грађевинског земљишта села, у централној и пратећој зони, с обзиром на релативну неискоришћеност земљишта и недефинисаност блокова; нова изградња и/или парцелација треба да доприноси заокруживању грађевинских целина; - услужне делатности развијати у складу са потребама, на већ формираним локацијама или у склопу приватне иницијативе; комунално опремање је, у првом реду везано за реконструкцију, асфалтирање и одржавање улица у насељу, обезбеђење снабдевања квалитетном водом за пиће, као и обезбеђење одвођења отпадних вода на санитарно прихватљив начин.

2. ГРАЂЕВИНСКА ПОДРУЧЈА ОДРЕЂЕНА ПЛАНСКИМ ДОКУМЕНТОМ

Просторним планом одређују се следећа грађевинска подручја:

а) грађевинско подручје у границама Генералног урбанистичког плана Пожаревца и Плана генералне регулације Костолца;

б) грађевинско подручје у зонама рударско-енергетског комплекса, у складу са правилима Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена;

в) грађевинско подручје одређено у границама планова детаљне регулације

- План детаљне регулације заштите насеља Стари Костолац од плављења високим нивоима Млаве као и заштите нижих делова насеља од подземних и унутрашњих вода (‘’Службени гласник општине Пожаревац’’, бр.1/07); и
- План детаљне регулације заштите Маљуревца и Брадарца од великих вода са слива старог корита реке Млаве;

г) грађевинска подручја сеоских насеља одређена овим планом у границама шематских приказа; и

д) грађевинско подручје за коридоре гасовода одређено овим просторним планом.

Доминантна намена грађевинског земљишта, које није јавно, је становање или производња-пословање или туризам, док се поједине парцеле могу наменити компатибилним наменама.

Компатибилне намене су: становање, делатности, пословање, трговина, угоститељство, занатство и услуге, комунални и саобраћајни објекти у функцији становања, пословања или снабдевања горивом, паркинзи и гараже, уређене зелене површине, сви објекти јавних служби верски објекти.

Објекат не испуњава услове за добијање локацијске дозволе уколико је изграђен на постојећој јавној површини или зони забрањене градње.

Објекат може добити локацијску дозволу на површинама друге претежне намене, под условима прописаним законом и овим просторним планом.

За помоћне објекте може се потврдити пријава радова у складу са наменом постојећих објеката на грађевинској парцели, а за помоћне објекте за пољопривреду на постојећем пољопривредном земљишту.

3. ПЛАНСКА РЕШЕЊА И УРБАНИСТИЧКИ УСЛОВИ ЗА ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И КОМУНАЛНЕ ОБЈЕКТЕ

Центри заједница насеља до краја планског периода треба да обнове постојеће објекте и да се опреме новим објектима јавних служби са следећим садржајима:
- матична основна школа са фискултурном салом и компјутерском опремом;
- здравствени пункт са апотеком;
- предшколска установа;
- дом културе са библиотеком и мањом салом; и
- терен за мале спортове.

Систем образовања
У планском периоду треба реализовати потребна проширења објеката, доградњу спортских дворана и игралишта, или реконструкцију уз додатно опремање за осмогодишње основне школе.
Услови за изградњу су:
- површина парцеле – мин. 15 m^2 по ученику;
- површина објекта – мин. 6,0 m^2 БГП по ученику;
- учионички простор – 2,0 m^2 по ученику;
- универзални терени и терени за мале спортове при школи 2 m^2 по ученику;
- број ученика у одељењу – 25 до 30;
- број запослених – 1 на 15 ученика; и
- обезбеђење превоза ученика на релацији место становања – школа,

Вртићи и предшколске установе
У планском периоду треба оформити истурене групе у свим насељима у којима данас не постоје предшколске установе.
Услови за изградњу су:
- површина парцеле – мин. 10 m^2 по детету ;
- површина објекта – мин. 6,5 m^2 БГП по детету;
- радијус гравитације – 600–1000 m од места становања; и
- по потреби могуће је и организовано чување деце по кућама већих домаћинстава, уз поштовање одговарајућих стандарда. Препоручује се организација и увођење мобилних вртића на целој територији града или организовање вртића или предшколске групе у објекту јавне намене (Дом културе, објекат Месне заједнице и сл.)

Администрација и јавна услуге
Услови за изградњу јавних објеката (поште, банке, управа, администрација, као и други објекти и институције за опслуживање подручја) су:
- максимална висина објеката треба да је усклађена са окружењем и амбијентом, као и висинском регулацијом суседних објеката, а по правилу не треба да је већа од П+2+Пк; надзиђивање објеката, као санација равних кровова може бити спрат и поткровље са косим кровом – сложеним или вишеводним, спрат са косим кровом иза атике, минималног нагиба;
- величина објекта (габарит и спратност) мора бити у складу са важећим прописима за одговарајуће делатности које ће се обављати у објекту, уз примену конструкција, материјала, архитектонских облика и форми прилагођених амбијенту у коме се објекти граде; исти објекти могу имати подрумски или сутеренски део ако не постоје сметње геотехничке или хидротехничке природе; површине за зелене површине комплекса морају бити минимум 20% од површине локације;
- нормирање површина за просторије јавних служби је по правилу БРГП 12 m^2/запосленом. Потребан број паркинг места треба реализовати по нормативу 1 ПМ на 100 m^2 БГРП; и
- градњу у складу са стандардима којима се обезбеђује приступачност особама са инвалидитетом.

Социјална заштита
Услови за изградњу су:
1) дом за смештај особа са функционалним и менталним сметњама:
- површина парцеле – мин. 30 m^2 по кориснику ; и
- површина објекта – мин. 20 m^2 БГП по кориснику;

2) дом за смештај деце без родитељског старања:
- површина парцеле – мин. 35 m^2 по детету; и
- површина објекта – мин. 15 m^2 БГП по детету; и

3) дом за пензионере:
- површина парцеле – мин. 45 m^2 по кориснику; и
- површина објекта – мин. 20 m^2 БГП по кориснику.

Здравствена заштита

Услови за изградњу су:

1) дом здравља:
- површина парцеле – 0,2 m^2 по становнику; и
- површина објекта – мин. 0,11 m^2 БГП по становнику; и

2) здравствене станице и амбуланте:
- површина парцеле – 0,005 m^2 по становнику ;
- површина објекта – мин. 0,003 m^2 БГП по становнику.
- БРГП – 0,05 m^2/становнику; и
- радијус опслуживања мах 4– 5 km.

Култура

Градска библиотека треба да у планском периоду формира библиотечке јединице у свим сеоским насељима. Потребно је додатно уредити, осавременити и опремити капацитете за домове културе који постоје у месним заједницама. На домовима културе је потребно интервенисати у грађевинском смислу, тако да буду приступачни особама са инвалидитетом, у складу са стандардима приступачности.

Димензионисање културних садржаја у сеоским насељима треба да се базира на принципу да за сваких 1000 становника треба обезбедити најмање 180 m^2 изграђеног простора за различите културне и друштвене потребе. Предвиђени простори треба да буду мултифункционални, уз могућност увођења мобилних библиотека, биоскопа или камерних сцена, односно вишенаменско коришћење објеката.

Препоруке за организовање објеката културе су:

1) библиотеке и читаонице:
- број књига – 3 - 4 књиге по становнику;
- потребна површина – 0,001 m^2 БГП по књизи; и
- број запослених – 1 на 1000 књига;

2) биоскопи:
- капацитет – 20 корисника на 1000 становника;
- површина објекта – 2 m^2 на 1 седиште; и
- број запослених – 1 на 50 седишта;

3) универзална сала:
- капацитет -– 10 седишта на 1000 становника; и
- површина објекта – мин. 4,6 m^2 БГП по кориснику;

4) позориште:
- капацитет – 6–10 седишта на 1000 становника;
- површина објекта – 8 m^2 на 1 седиште; и
- број запослених – 1 на 10 седишта; и

5) културно уметничка друштва:
- капацитет – 20 чланова на 1000 становника; и
- потребна површина – мин. 1,35 m^2 БГП по члану.

Физичка култура, спорт и рекреација

Објекте и пратеће садржаје планирати у свим насељима, али тако да се највећи број спортских активности може обавити у месту становања. На овај начин ће се што већи број становника активно бавити спортом. У сеоским насељима зоне спорта и рекреације треба ускладити са локалним потребама, што се посебно односи на врсту спорта, капацитет објеката и начин обраде терена.

Димензионисање потребних капацитета вршити по следећим оријентационим параметрима:
- површина парцеле (комплекса) – мин.10 m^2 слободних отворених поршина по становнику; и
- површина објекта – мин. 0,25 m^2 БГП по становнику.

Изградња и уређење јавних зелених површина:

Услови за изградњу су:
- партерна решења ускладити са наменом и функцијом зелене површине, тако да се не угрозе постојеће вредности зелене површине;

- нивелациона решења ускладити са конфигурацијом терена;
- пејсажно решења ускладити са трасама подземних инсталација – уважити потребна минимална одстојања: од водовода 1,5 m, од канализације 2,5 m, од топловода 3,0 m, од електроинсталација 2,0 m, од ТТ инсталација 1,5 m, односно у складу са важећим техничким прописима;
- избор врста за озелењавање усагласити са наменом и функцијом зелене површине, као и са условима станишта;
- избор врста за дрвореде усагласити са ширином улице и утврдити адекватна растојања између садница - у зависности од врсте и прилаза објектима;
- за дрворедне саднице обезбедити отворе за садњу мин. пречника 1,2 m, на минималном растојању од објекта 3,0 m.
- у зависности од намене зелене површине предвидети опремање одговарајућом опремом и садржајима;
- однос између површина – поплочавања, травњака и високог растиња ускладити са наменом зелене површине; и
- у оквиру зелених јавних површина могу се поставити елементи урбаног мобилијара, телефонске говорнице, јарболи, билборди, односно изградити објекти спорта и рекреације.

Пијаце

Постојеће зелене пијаце у градским насељима треба уредити према прописаним стандардима, а у осталим насељима потребно је за ту намену уредити одговарајући простор у обухвату грађевинског подручја насеља.

Правила уређења и изградње нових зелених пијаца утврђују се одговарајућом урбанистичко-планском документацијом, а у свему према условима ЈКП "Комуналне службе" у складу са следећим општим правилима:

- пијаце морају да имају обезбеђене опште санитарно-хигијенске услове (снабдевање водом, одвод отпадних вода, уклањање комуналних чврстих отпадака);
- пијаце морају бити заштићене оградом и имати посебан улаз за транспортна возила;
- снабдевања робом се организује преко приступног пута или посебно уређене манипулативне површине;
- све површине морају бити изведене без просторних баријера за кретање особа са инвалидитетом;
- пијачни платои морају имати одговарајућу подлогу (бетон, асфалт) која омогућава чишћењење и прање површина;
- градске пијаце обавезно морају бити прикључене на канализациони систем (фекални и кишни); и др.

Сточне пијаце

Сточне пијаце, сајмови и изложбе морају да испуњавају следеће услове:

- да се налазе изван насеља;
- да се не граде на земљишту које је подводно и угрожено од поплава;
- да нису удаљени од главног пута;
- да нису за последњих 20 година служили за сточна гробља и депонијски простор;
- изложбене просторије могу изузетно да се налазе и у самом насељу;
- да има само један улаз довољно пространи са изграђеним вратима;
- да има: утоварно – истоварну рампу, простор за смештај стоке, везове, кавезе, простор за изолацију болесних животиња и сточну вагу; и
- да се могу продавати и занатски производи везани за садржај делокруга рада пијаце: ужарски производи, делови механизације, половне машине, алати, саднице и др.

Потребна површина зависи од обима и врсте промета животиња, при чему треба водити рачуна да просечно одређену површину треба повећати за 15% на име путева, манипулативних и санитарних обеката:

- по грлу крупних животиња: 2 m^2;
- по телету: 1,20 m^2;
- по овци, односно свињи преко 50 kg : 1 m^2; и
- по јагњету и прасету: 0,50 m^2.

Депоније

С обзиром да је планиран развој регионалне депоније и центра за рециклажу ван Планског подручја, на овим просторима планиране су трансфер станице. Локације трансфер станица и рециклажних дворишта неопходно је да задовоље неколико основних услова и то:

- најмање 500 m удаљене од најближих стамбених насеља;
- најмање 1.000 m од водотока или изворишта водоснабдевања;
- најмање 500 m од зона заштите културно-историјских споменика;
- најмање 2 km од здравствене станице и других медицинских центара са стационарним пацијентима;
- најмање 500 m удаљена од аутобуских станица, складишта запаљивих материја и војних објеката; и
- препоручује се да се рециклажна дворишта лоцирају на ободима села (на већ постојећим "дивљим" депонијама), по могућности на саобраћајним правцима према регионалној депонији "Рашанац" (или алтернативној локацији за регионалну депонију), односно, трансфер станицама.

Гробља

Већину постојећих гробља треба по потреби проширити и обновити до пуне опремљености у складу с прописима. Под пуном опремљеношћу на гробљима подразумевају се: гробне парцеле, гробна места, капеле (боксови) за умрле, колске и пешачке саобраћајнице и прилазни пут, пешачки трг, други објекти (верски: сале за парастосе, економски: продавнице цвећа и погребне опреме и други објекти за погребне делатности), зелене површине и ограда гробља.

Минимални садржај за сеоска гробља је гробна парцела, гробна места и плато са чесмом, колске и пешачке саобраћајнице.

Правила градње за наведене објекте на гробљима су:

- површину за сахрањивање треба поделити на гробна поља у којима се предвиђа сахрањивање у једном гробном месту: једног умрлог лица, два, три или четири умрла лица;
- минимална ширина пешачких стаза које деле гробне парселе је 1,20 m;
- колске саобраћајнице (прилазни пут) које се димензионишу према категорији пута и рангу насеља, с тим што је минимална ширина коловоза 5,0 метара а изузетно минимално 2,5 метра за сеоска гробља, када се прилаз утврђује преко пољског односно некатегорисаног пута;
- габарит, облик и положај капеле и других објеката, који се одређује према просторним могућностима, функционалним захтевима (повезивање за колски и пешачки саобраћај) и рангу и потребама насеља;
- ивица парцеле мора бити удаљена минимално 25,0 m у случају када се гробље граничи са стамбеним објектима;
- приликом одређивања положаја гробних парцела на неизграђеном делу гробља од најближег постојећег или планираног стамбеног објекта, простор између гробне парцеле и границе гробља има карактер заштитног зеленог појаса и мора се озеленити високом вегетацијом;
- ограда комплекса према јавном путу и неизграђеном земљишту мора бити транспарентна са висином која је одређена за стамбене или индустријске објекте, с тим што се омогућује и формирање ‘’живе’’ ограде; и
- опремање постојећих гробља недостајућом инфраструктуром ради се по правилима која важе за изградњу нових гробља.

Сточна гробља

Сточна гробља се уређују као јавне површине. Сточна гробља се уређују као ограђене површине уз формирање појаса изолационог зеленила изван ограђених површина. Управљање и одржавање сточних гробаља мора бити у складу са одговарајућим прописима и уз максимално обезбеђење санитарно-хигијенских стандарда. Локација сточног гробља уређује се искључиво изван грађевинског подручја насеља. Локација сточног гробља се прикључује преко приступног пута. У оквиру ограђеног простора гробља могућа је изградња пратећих објекта.

Верски објекти

Верски објекти припадају категорији јавних садржаја у којима религиозни део становништва испуњава духовне потребе у складу са конкретном конфесијом, али истовремено треба да буду места пружања културно-образовних програма и услуга социјалног старања за становнике у својим срединама и да се прилагоде савременим обавезама у својој области деловања.

Верски објекти се граде на локацијама прибављеним за ту намену, а на захтев одређене верске заједнице. Верски објекти су по својој намени јавног карактера, али се не граде на површинама јавне намене.

Због своје архитектуре, намене, уређења и духовног значаја за заједницу, ови објекти у просторном смислу представљају реперне објекте који имају посебне амбијенталне вредности и који е у насељеним местима представљају централне објекте.

Локација за изградњу новог верског објекта се разрађује на основу следећих функционалних, локационих и амбијенталних услова:

- провера генералне подобности места (број и концентрација верника, гравитационо подручје, веза са садржајима центра, саобраћајна приступачност);
- минимално потребна површина парцеле се одређује по стандарду 0,3-0,5 m² по кориснику; и
- повезаност са амбијенталним и природним целинама.

У саставу грађевинске парцеле верског објекта, поред богомоље, треба обезбедити простор за изградњу пратећих, управно-административних садржаја. Садржаје комплетирати са образовно-културним, резиденцијалним и пратећим (комерцијалним) изграђеним простором и слободним површинама.

Ако се верски објекат ограђује и формира двориште (порту, код верских објеката Православне цркве) на том делу грађевинске парцеле дозвољена је само изградња објеката у функцији основног верског обреда, укупне површине 10% од површине парцеле, спратности до П+1.

За реконструкцију постојећих објеката важе правила дата за изградњу нових објеката.

За објекте утврђене или евидентиране као културно добро обавезно је да се за све интервенције на објекту или парцели прибаве услови од надлежног завода за заштиту споменика културе.

III ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У НАСЕЉИМА

Правила грађења се односе на градњу:
- у грађевинским подручјима за која су у Просторном плану утврђене шеме уређења насеља; и
- на теренима ван грађевинског подручја за које није предвиђена даља планска разрада у овом просторном плану као и у ПППН ТЕ-КО.

1. ВРСТА И НАМЕНА ОБЈЕКАТА КОЈИ СЕ МОГУ ГРАДИТИ У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ

У грађевинским подручјима насеља Пожаревца, поред стамбених објеката, могу се градити и други објекти компатабилних намена, које својом делатношћу не могу имати штетан утицај на животну средину, културно-историјску баштину, економску вредност простора и друга јавна добра. Објекат компатибилне намене може добити одобрење за изградњу на површинама друге претежне намене. Компатибилне намене су: становање, мала привреда (производне делатности, угоститељство, занатство и друге услужне делатности), комунални и саобраћајни објекти у функцији становања, пословања или снабдевања горивом, паркинзи и гараже, уређене зелене површине, сви објекти јавних служби и верски објекти, а у оквиру грађевинских парцела/окућница домаћинстава која имају пољопривредно газдинство и пољопривредна производња. Пејзажно уређење, споменици, фонтане, мобилијар и урбана опрема компатибилни су са свим наменама и могу се без посебних услова реализовати на свим површинама.
У оквиру формираних центара сеоских насеља на парцелама на којима постоје стамбени објекти, као и на парцелама у непосредном окружењу, могу се градити и мешовити стамбено-пословни садржаји, укључујући и економске објекте пољопривредних газдинстава, као и објекти са искључиво пословним функцијама као пратећим функцијама уз становање. Искључиво пословни садржаји у овим центарима могу бити трговинске, угоститељске, занатске и друге услужне делатности. У оквиру ових центара могу се градити и објекти од општег значаја - школе, амбуланте, сеоски домови, верски објекти и др.

1.1. Становање и стамбени објекти

Објекти становања могу бити:
- објекти вишепородичног становања,
- објекти породичног становања,
- објекти руралног становања и
- објекти викенд становања.

У оквиру намене становања (осим код викенд становања), могу се градити:
- стамбени објекти (намена искључиво становање);
- објекти мешовите стамбено-пословних намена, који садрже производне и услужне просторије функционално одвојене од становања);
- пословни објекти (садрже просторије за одвијање услужних делатности или одређених врста производних делатности, чије одвијање је дозвољено унутар зоне становања);
- економски објекти за потребе пољопривредне производње; и
- помоћни објекти у функцији објеката основне намене.

Најмања површина грађевинске парцеле, у зависности од врсте сеоског домаћинства је: за непољопривредно 300-600 m²; за мешовито 600-1200 m² и пољопривредно 1200-2000 m².
Могуће пратеће намене: трговинске, занатске, услужне делатности, јавне намене, мешовито пословање, пољопривредна производња и мала привреда.

1.2. Објекти пословања и привреде

Мала привреда као део других намена
Објекат мале привреде се на грађевинској парцели може градити као појединачни и главни (посебан или у оквиру становања), уз поштовање свих параметара који важе за изградњу стамбених објеката.
Пословни простор се може организовати у саставу стамбеног објекта или као посебан објекат уколико то организација парцеле дозвољава. Могућа је и изградња искључиво пословног објекта на парцели од минимално 600 m².
Стамбени простор се може претворити у пословни и то без ограничења површине, уз услов да су испуњени хигијенско-санитарни, противпожарни и други услови које захтева одређена делатност.
На парцелама већим од 600 m², могућа је изградња другог објекта стамбене или друге намене која не угрожава становање.
На парцелама преко 800 m², могуће је развијати делатности мале привреде и пољопривредне производње, под условом да не угрожава квалитет ваздуха, вода, руралног амбијента и сл., а у складу с правилима која су дата у овом плану.

Пословање у радној зони

Објекти производње, који својим капацитетом превазилазе властите потребе домаћинства и који на било који начин могу да утичу на начин живота у непосредном окружењу, морају се градити у посебно издвојеним просторима (радним зонама) или у ободном делу грађевинског подручја на довољном растојању од суседних објеката других намена на које, евентуално, могу да имају утицај.

Привредни објекти у радним зонама требало би да буду организовани, углавном, као вишефункционални мешовити производно-комерцијални комплекси у које спадају и комплекси посебне намене.

Дозвољене су све групе делатности, осим оних које угрожавају људе и животну средину (земљиште, ваздух и воду).

Производни комплекси су већи производни погони, обично међусобно технолошки повезани или локације намењене разноврсним привредним активностима: грађевински погони, складишта, робно-транспортни центри и др.

Комерцијално-пословни комплекси могу бити лоцирани у оквиру осталих компатибилних намена, али најчешће су то усужно -пословни објекти у склопу привредних зона, дуж примарних саобраћајница: мегамаркети, складишта, дистрибутивни центри, и сл.

1.3. Економски објекти породичних газдинства

У оквирима сеоских дворишта породичних газдинстава треба очувати, односно успоставити функционалне и здравствено безбедне везе између стамбеног дела грађевинске парцеле, живих извора воде на парцели и економског дворишта у коме су лоцирани економски и помоћни објекти, неопходни за ефикасно обављање радова у биљној и сточарској производњи и домаћој преради пољопривредних производа. Економско двориште чини интегрални део грађевинске парцеле породичних газдинства с чисто пољопривредним и мешовитим изворима прихода.

Економски објекти у сеоском дворишту су: зграде за смештај стоке (сточне стаје - живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници и сл.), заједно с објектима намењеним чувању стајњака, односно осоке; силојаме и други објекти за смештај, чување и припрему сточне хране; објекти за гајење и приказивање старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња; стакленици и пластеници; производни објекти за прераду пољопривредних производа; и објекти за складиштење готових пољопривредних производа (пушнице, сушнице, кош, амбар, магацин хране и сл.)

Помоћни објекти у сеоском дворишту су: бунари; летње кухиње; гараже или надстрешнице за пољопривредну механизацију (машине и возила); плоче за прање пољопривредних машина; објекти за смештај и чување репроматеријала; складишта за угаљ и друге врсте огрева; испусти за стоку; компостарници; одлагалишта отпада; септичке јаме; пољски клозети и сл.

Под условом да су испоштована општа правила противпожарне заштите и хигијенско-санитарне заштите живих извора вода, у грађевинском подручју се дозвољава задржавање постојеће организације дворишта породичних газдинстава, у погледу удаљености појединих економских објеката међусобно и у односу на стамбену зграду.

Бунари и други живи извори воде на парцели морају да буду на вишој коти и на растојању, рачунајући од њихове осовине:

- од границе парцеле – минимално 5 m;
- од регулационе линије пута – минимално 7,5 m;
- од стајских зграда с непропустним подом и повезаних с њима непропустних плоча за одлагање стајњака, јама за осоку, силојама и силоторњева; непропустних септичких јама и других економских објеката изграђених према правилима санитарне заштите вода – минимално 15 m;
- од испуста за стоку с тврдом подлогом – минимално 5 m; и
- од пољског клозета; одцедних септичких јама; слободних испуста за стоку и других расутих извора загађивања подземних вода – минимално 20–25 m.

Дозвољена је локација бунара на удаљености мањој од 5 m од границе парцеле, као и заједничког бунара на граници две парцеле, под условом да су на обе парцеле испоштоване напред наведене удаљености.

У грађевинском подручју сеоских насеља забрањена је изградња комерцијалних живинарника, фарми крзнаша и других објеката за интензивни узгој стоке. Дозвољено је држање максимум 10 условних грла стоке, према коефицијентима у Табели 6.

Табела 6. Коефицијенти за прерачунавање домаћих животиња у условна грла (500 kg живе мере)

Врста стоке	Условно грло	Врста стоке	Условно грло
Све категорије коња	0,80	Прасад до 20 kg живе мере	0,027
Телад и јунад до 1 године	0,40	Крмаче и супрасне назимице изнад 50 kg живе мере	0,50
Јунад 1-2 године старости	0,70	Остале свиње	0,30
Бикови 2 и више година старости	1,00	Бројлери	0,007
Јуниве 2 и више година старости	0,80	Кокошке носиле	0,030
Музне краве	1,00	Нојеви	0,350
Остале краве	0,80	Ћурке, гуске, патке,	0,030
Све категорије оваца	0,10	Кунићи-женска приплодна грла	0,02
Све категорије коза	0,10	Пси	0,05

Извор: Директива Европског парламента и Савета ЕУ бр. 1166/2008, од 19 новембра 2008; објављено: OJ L 321, 01/12/2008 p.14-34

Просторно уређење дворишта породичних газдинстава мора да буде подређено захтевима заштите животне средине, као и здравља и безбедности људи и држаних животиња, уз истовремено вођење рачуна о естетици сеоског амбијента. Први корак у том правцу је одвајање економског од стамбеног дела дворишта, према могућности, у складу с правилима која су приказана на Скици 2.

Скица 2. Препоручена организација дворишта породичних газдинстава.

Положај уздужне осе стамбене зграде требало би да је на линији север-запад, с одступањима до 30 %. При локализацији треба такође узети у обзир функционалне аспекте, повољну комуникацију с економским и помоћним објектима, испустима за стоку, пашњацима и сл.

Зграде за смештај стоке требало би да буду лоциране у односу на стамбени део дворишта, по правилу, у супротном правцу од доминантних ветрова. Препоручује се одвајање економског од стамбеног дела дворишта зеленим појасом (дрвеће, жбуње).

У стајама за млечне краве није дозвољено држање живине и свиња.

Осим строгог вођења рачуна о техничко-технолошким и хигијенско- санитарним стандардима, којима се обезбеђује ефикасно обављање стајских радова и добробит животиња (капацитет простора, осветљење, температура, влажност ваздуха и сл.), при подизању нових, односно адаптацији, доградњи и реконструкцији постојећих зграда за смештај стоке и других економских и помоћних објеката обавезују следећа правила:

- зид са прозорским и/или вратним отворима треба да буде удаљен најмање 8 m од зида сопствене стамбене зграде и суседних стамбених и стамбено-пословних зграда и зграда јавних намена;
- минимална удаљеност зида са прозорским, вратним и другим отворима износи 4 m од границе суседне парцеле, а у случају зида без отвора – 3 m; изузетно, у насељима збијеног типа и у другим просторно ограниченим двориштима минимална удаљеност зграде са зидом без отвора може да износи 1,5 m од границе парцеле, уколико наспрам стоји зграда сличне намене с истим карактеристикама;
- зграде за смештај стоке, изузев овчарника типа дубоке стаје, треба да буду оспособљене за свакодневно отклањање чврстог и течног сточног измета и отпадних вода коришћених за одржавање чистоће стоке и стајског простора;
- обавезни пратећи садржаји зграда за смештај стоке чине објекти за складиштење стајњака и течног гнојива, које треба лоцирати у близини стајског смештаја, по могућности, на сеновитом месту и северној експозицији, водећи рачуна и о обезбеђењу тврдог прилаза за механизовани транспорт ђубрива из дворишта;
- стајњак се одлаже на плоче са бетонском или бетоном повезаном каменом подлогом, са оквиром висине 20 cm, ради спречавања прилива површиских вода, односно одлива течних фракција стајњака; у случају држања стоке без простирке потребно је изградити непропустљиве јаме за осоку/гнојевку, које могу да буду отвореног или затвореног типа;
- минимална површина ђубришне плоче треба да износи 3,5 m^2, а минимална запремина јаме за течно гнојиво – 3,0 m^3 по једном условном грлу стоке; и
- обавезно се морају спречити неповољни хигијенско-санитарни и мирисни утицаји објеката за одлагање и чување чврстог и течног стајког ђубрива на квалитет живљења у окружењу, применом норматива који су изнети у Табели 7.

Табела 7. Минимална удаљеност складишта стајског ђубрива од других насељских садржаја (у m)

Врста садржаја/објекта	Затворени резервоари за течно ђубриво, мерено од отвора за вентилацију	Отворени резервоари запремине до 200 m^3 и плоче за стајњак
Прозори и врата просторија намењених за боравак људи	15	30
Магацини прехрамбених производа и објекти прехрамбене индустрије	15	50
Границе суседних грађевинских парцела	4	4
Складишта општег типа	5	10
Складишта за житарице и сточну храну	5	5
Објекти за силажу сточне хране	5	10

Уколико се нађу технолошка решења за остваривање одговарајућих економских користи при дозвољеном броју стоке, у сеоским двориштима се дозвољава изградња комора за ферментацију и складиштење биогаса капацитета до 100 m^3, на минималној удаљености од:

- прозора и врата просторија намењених за боравак људи и зграда за смештај стоке – 15 m;
- других зграда – 8 m;
- граница суседне парцеле – 5 m;
- складишта за угаљ и друге врсте огрева – 15 m;
- других ферментационих комора и складишта биогаса – 15 m;
- силоса за житарице и сточну храну капацитета изнад 100 тона – 15 m; и
- других грађевинских објеката који нису зграде – 5 m.

Битан елемент дворишта пољопривредних домаћинстава чине објекти за складиштење финалних пољопривредних и прехрамбених производа. Кошеве за кукуруз, амбаре и друга традиционална складишта треба градити од природних материјала, ослањајући се при томе на примере добре пољопривредне праксе на локалном нивоу, уз вођење рачуна о очувању естетских и функционалних вредности локалног градитељског наслеђа.

Дозвољена је, такође, изградња савремених силоса за жита и сточну храну капацитета до 100 тона, на удаљености од:

- прозора и врата просторија намењених за боравак људи и зграда за смештај стоке – 15 m;
- других зграда на сопственој парцели – 8 m;
- складишта за угаљ и друге врсте огрева – 15 m;
- ферментационих комора и складишта биогаса – 15 m; и
- граница суседне парцеле – 5 m.

У економском дворишту треба издвојити простор са надстрешњицом за смештај пољопривредне механизације, као и испусте за стоку, посебна складишта за агрохемикалије, органски неразградив отпад из домаћинства, пепео, шљаку и сл. Према могућностима, површину дворишта требало би покрити тврдом подлогом, а атмосферке падавине одводити у локалну кишну канализацију или искористити природни нагиб терена за њихово одвођење према отвореним рововима.

2. ВРСТА И НАМЕНА ОБЈЕКАТА ЧИЈА ЈЕ ИЗГРАДЊА УСЛОВЉЕНА

Забрањена је изградња свих објеката, који су обухваћени Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, а за које се у прописаној процедури не обезбеди сагласност на процену утицаја објеката на животну средину.

Објекат не испуњава услове за изградњу уколико се налази на постојећој јавној површини, на водном земљишту које припада водотоку, на површини уже зоне санитарне заштите водоизворишта, или на коридорима инфраструктуре, као и у заштићеним подручјима природних добара и непокретних културних добара.

На простору предвиђеном за заштитне појасе не могу се градити објекти и вршити радови супротно разлогу због којег је појас успостављен. Заштитни појас јавних путева ван насеља утврђује се у складу са Законом о јавним путевима и износи за државне путеве I реда 20 m, за државне путеве II реда 10 m, односно за општинске путеве 5 m са обе стране пута. Заштитни електроенергетски појас утврђује се у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских објеката и износи за надземни вод 10 kV - 6 m; за надземни вод 35 kV – 15 m; за надземни вод 110 kV – 15 m; и за надземни вод 220 kV –15 m.

3. ВРСТА И НАМЕНА ОБЈЕКАТА КОЈИ СЕ МОГУ ГРАДИТИ ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА

Постојеће објекте, који су изграђени изван планираних граница грађевинских подручја, дозвољено је адаптирати, дограђивати и санитарно хигијенски унапређивати, у складу са следећим правилима грађења за сеоска насеља:

- доградња и надградња стамбених објеката до максималних урбанистичких параметара; и
- изградња и реконструкција објеката економског дворишта са максималним урбанистичким параметрима:
  - спратност објекта..... П+1;

• индекс заузетости стамбеног дворишта ..... 40 %; и
• индекс изграђености стамбеног дворишта.... 0,5.

У складу с овим правилима могу се такође градити објекти мале привреде, производног и услужног карактера, као и верски и инфраструктурни објекти, укључујући базне станице мобилне телефоније, кабловску и оптичку мрежу и сл.

Могућности градње на пољопривредном земљишту

Пољопривредно земљиште је земљиште које се користи за пољопривредну производњу (њиве, вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре) и земљиште које се може привести намени за пољопривредну производњу. Обрадиво пољопривредно земљиште чине њиве, вртови, воћњаци, виногради и ливаде. Пољопривредно земљиште се користи за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту (Сл. гласник РС, бр. 62/06, 65/08 и 41/09).

С тим у складу, овим планом су предвиђене следеће могућности промене намене коришћења обрадивог пољопривредног земљишта у грађевинске сврхе, а у функцији развоја и модернизације пољопривредне производње и задовољавања других потреба од јавног интереса:

- изградња или реконструкција стамбених објеката пољопривредног домаћинства;
- изградња економских објеката који се користе за примарну пољопривредну производњу, односно који су у функцији примарне пољопривредне производње (објекти за смештај механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа, стаје за гајење стоке, објекти за потребе гајења и приказивање старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња, објекти за гајење печурки, пужева и риба);
- изградња објеката на којима се одржавају сточне пијаце, сајмови и изложбе;
- изградња објеката инфраструктуре и саобраћајница; и
- због проширења грађевинског подручја.

Правила градње за објекте у функцији пољопривреде су:

- објекти намењени пољопривредној производњи могу бити слободностојећи или чинити групације међусобно функционално повезаних објеката;
- максимална бруто површина ових објеката утврђује се према односу 1,0 m² бруто површине објекта на 30,0 m² парцеле;
- удаљеност комерцијалних сточарских и живинарских фарми капацитета преко 50 условних грла стоке не може бити мања од 300 m од грађевинског подручја насеља; за остале стајске, економске и помоћне објекте важе удаљености које су дате правилима изградње за дворишта породичних газдинстава у грађевинској зони сеоских насеља;
- објекти за узгој крзнаша морају се лоцирати на удаљености већој од 300 m од издвојеног грађевинског подручја;
- објекти за узгој стоке, перади и крзнаша капацитета преко 50 условних грла не могу се градити на заштићеним подручјима природе и на подручју изворишта водоснабдевања, као и њиховим заштитним зонама, у складу са режимима заштите у заштитним зонама појединих заштићених објеката, у складу са Законом; и
- остала правила за изградњу ових објеката утврђују се у складу са Законом, општим прописима и општим правилима урбанистичке регулације дефинисаним одговарајућим правилником, као и у складу с правилима Кодекса добре пољопривредне праксе, чијег је доношење предвиђено Законом.

Правила градње за стамбене објекте пољопривредног домаћинства су:

- при избору локације за изградњу пољопривредних стамбених и пратећих економских објеката на пољопривредном земљишту треба водити рачуна о квалитету земљишта и где год је то могуће двориште организовати на земљиштима нижих бонитетних карактеристика;
- зграде намењене сталном боравку чланова пољопривредног домаћинства изван грађевинског подручја треба лоцирати у издвојеном делу дворишта, на удаљености од минимум 30 m од објеката за држање стоке и складиштење стајњака;
- стамбено двориште садржи: објекте за становање и помоћне објекте уз стамбени објекат (летња кухиња, гаража, остава, надстрешница, бунари, ограде и сл.);
- минимална удаљеност бунара од пољских клозета, септичких јама и сл. је 25 m; и
- под стамбеним грађевинским објектима може бити највише 40% од површине стамбеног дела грађевинске парцеле.

Објекти за сточне пијаце, сајмове и изложбе морају да испуњавају следеће услове:

- да се налазе изван насеља;
- да се не граде на земљишту које је подводно и угрожено од поплава;
- да имају везу са јавним путем;
- да нису за последњих 20 година служили за сточна гробља и јавно ђубриште;
- да имају посебно издвојен простор за животиње за које се приликом контроле утврди да су заражене или сумњиве на заразу; и

- препоручена величина простора зависи од обима и врсте промета животиња водећи рачуна да се просечно одређена површина повећа за 15% површине на име путева, манипулативних и санитарних обеката.

Правила градње на шумском земљишту

Шумско земљиште јесте земљиште на коме се гаји шума, земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о шумама (Сл. гласник РС, бр. 30/2010).

У складу са Законом, промена намене шума и шумског земљишта може да се врши:

- када је то утврђено планом развоја шумског подручја;
- ако то захтева општи интерес утврђен посебним законом или актом Владе;
- ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље;
- у поступку комасације и арондације пољопривредног земљишта и шума;
- ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари; и
- ради изградње објеката за коришћење осталих обновљивих извора енергије малих капацитета (мале електране и други слични објекти, у смислу прописа којим се уређује област енергетике) и експлоатације минералних сировина.

Полазећи од тога на шумском земљишту се дозвољава:

- изградња објеката у функцији шумске привреде – објекти за одржавање и експлоатацију шума у складу са шумским основама;
- изградња објеката инфраструктуре – приступне саобраћајнице и пратећа инфраструктура; и
- изградња објеката туристичког, ловног или рекреативног карактера, према решењима шумско–привредних основа.

За објекте чија се изградња дозвољава важе следећа правила грађења:

1) објекти у функцији шумске привреде и ловства:

- изградња мора бити заснована на шумско-привредним основама;
- величина појединачних објеката максимално 100 m² у основи бруто;
- висина објеката до П+1; и
- материјал за изградњу природан и прилагођен шумском окружењу, а форма традиционална; и

2) објекти у функцији туризма и рекреације:

- објекти се могу градити на атрактивним локалитетима – врховима брда, коса, на акрополским позицијама и у близини шуме; дозвољена је такође изградња продавница сувенира и других артикала, као и дечијих и спортских демонтажних објеката; локалитети за нове објекте одредиће се кроз комплексну валоризацију природних услова, техничких и економских могућности;
- примењени материјали треба да буду дрво, камен и сл. прилагођени шумском окружењу;
- приликом пројектовања и изградње објеката водити рачуна о њиховом уклапању у амбијенталну целину;
- услов за изградњу је да комплекси имају везу са јавним путем;
- у оквиру зона предвидети подизање појаса заштитног зеленила;
- објекти за туристичко-рекреативне намене могу бити максималне површине 400 m², максималне спратности П+1+Пк;
- за изградњу објеката који премашују наведене параметре неопходна је израда урбанистичког плана, у складу са Законом и општим прописима, а уколико је потребно, документи шумско-привредних основа ће се прилагођавати предвиђеним планским решењима; и
- остала правила за изградњу ових објеката утврђују се урбанистичким планом, а у складу са Законом, општим прописима и правилима урбанистичке регулације.

4. УСЛОВИ ЗА ФОРМИРАЊЕ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ И УСЛОВИ ПАРЦЕЛАЦИЈЕ И ПРЕПАРЦЕЛАЦИЈЕ

Грађевинска парцела (планирана и постојећа) има површину и облик који омогућавају изградњу објекта у складу са решењима из просторног плана, правилима грађења и техничким прописима.

Услови формирања грађевинске парцеле деобом или укрупњавање грађевинске парцеле, на основу пројекта препарцелације или исправком граница суседних парцела, су:

- да грађевинска парцела не буде мања од 300 m² за слободностојећи објекат, 400 m² за двојни објекат, 200 m² за објекте у низу, и 600 m² за привредне, пословне, производне и индустријске објекте; и
- да је приближно правоугаоног или трапезастог облика, са обезбеђеним приступом јавној саобраћајној површини, предвиђена за изградњу или већ изграђена.

Најмања ширина грађевинске парцеле за изградњу слобностојећих објеката је 10 m, двојних 16 m (2 x 8) и објеката у непрекинутом низу 5 m. Најмања ширине грађ. парцеле за привредне, пословне, прозводне и индустријске објекте је 16 m.

На грађевинској парцели чија је површина мања од планиране може се утврдити изградња стамбеног објекта спратности П + 1, са два стана, индекса или степена изграђености до 0,6.

5. ПОЛОЖАЈ ОБЈЕКАТА У ОДНОСУ НА РЕГУЛАЦИЈУ И У ОДНОСУ НА ГРАНИЦЕ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ

Регулациона линија утврђује се у односу на осовинску линију јавног пута, у зависности од функције и ранга пута, у складу с законом прописаним ширинама заштитног појаса.
Грађевинска линија се одређује према постојећој грађевинској линији већине објеката на истој регулацији. Удаљена је по правилу, за општинске и некатегорисане путеве 5 m од спољне ивице путног појаса, а у сеоским насељима и у центрима 3 m, налази се и на самој регулацији (по процени надлежне службе).
Међусобна удаљеност приземних слободностојећих сеоских стамбених објеката утврђује се према врсти стамбеног објекта. Удаљеност објекта од линије суседне грађевинске парцеле мора бити минимално 1,5 метра. За изграђене сеоске објекте који су међусобно удаљени мање од 3,00 метра не могу се на суседним странама предвиђати отвори стамбених просторија. Минимум растојања између стамбеног и економског објекта мора бити 15 метара. Минимална удаљеност стамбеног објекта, извориштa и бунара од ђубришта и пољских клозета износи 20 m и то ако су ђубришта на нижој надморској висини од извориштa. Међусобна растојања економских објеката зависе од организације економског двориштa, али прљави објекти се могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте. Ако се економски делови суседних парцела непосредно граниче, растојање између нових објеката мора бити од 5 метара.
Парцеле се могу ограђивати у функционалне целине (стамбени део, економски део, економски приступ, стамбени приступ и окућница с тим да висина унутрашње ограде не може бити већа од висине спољашње. Грађевинске парцеле могу се ограђивати зиданом оградом до висине од 0,90 m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине од 1,40 m. Парцеле чија је кота нивелете виша од 0,90 m од суседне, могу се ограђивати транспарентном оградом до висине 1,40 m која се може постављати на подзид висине коју одређује надлежни орган. Зидане и друге врсте ограда постављају се на граници парцеле тако да стубови ограде и капије буду на парцели која се ограђује. Парцеле на којима се налазе индустријски и привредни објекти могу се ограђивати зиданом оградом висине до 2,20 метра.

6. НАЈВЕЋИ ДОЗВОЉЕНИ ИНДЕКСИ ЗАУЗЕТОСТИ И ИЗГРАЂЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ

Табела 8. Максимални индекс изграђености грађевинске парцеле у грађевинском подручју

Становање:	Индекс изграђености до:
• вишепородично становање	1,5
• породично становање	1,0
• рурално становање	0,5
• викенд становање	0,3
Пословање:	
• мешовите намене	1,6
• туристички и спортски садржаји	0,8
• производно-комерцијалне делатности	1,5

Табела 9. Максимални индекс заузетости грађевинске парцеле у грађевинском подручју

Становање:	Индекс заузетости до:
• вишепородично становање	60%
• породично становање	50%
• рурално становање(са економским објектима)	60%
• викенд становање	25%
Пословање:	
• мешовите намене	50%
• туристички и спортски садржаји	45%
• производно-комерцијалне делатности	60%

7. НАЈВЕЋА ДОЗВОЉЕНА СПРАТНОСТ И ВИСИНА ОБЈЕКАТА У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ СЕОСКИХ НАСЕЉА

Дозвољена висина објеката утврђује се: за стамбене или пословне објекте у насељима до П+2+Пк, вишепородично становање до П+3+Пк, а на осталом грађевинском подручју, по правилу, до П+1+Пк, односно три надземне етаже, а за економске и привредне објекте од 12 m. За производне и индустријске комплексе дозвољена висина објеката се не утврђује.

7.1. Највећа дозвољена спратност и висина објеката ван грађевинског подручја

На пољопривредном земљишту највећа спратност је П+Пк, а за привредне објекте 12,0 m.
На шумском земљишту ван насељених места објекти се не смеју градити од бетона, већ само од природних материјала (дрво, камен, креп, шиндра), уз примену традиционалних форми. Пратећи објекти (шанк-барови, одмориштa, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40 m^2, спратности од П+0 до П+Пк. Највеће дозвољене висине настрешница су 7,0 m. Објекти за туристичко-рекреативне сврхе могу бити појединачне изграђене површине до 400 m^2, спратности до П+2+Пк.
Уз воде и водозахватне површине објекти за туристичко-рекреативне сврхе могу бити појединачне изграђене површине до 400 m^2, спратности до П+2+Пк. Пратећи објекти (шанк-барови, одмориштa, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40 m^2, спратности од П+0 до П+Пк. Највеће дозвољене висине сојеница и настрешница су 7,0 m.

8. УСЛОВИ ЗА ИЗГРАДЊУ ДРУГИХ ОБЈЕКАТА НА ИСТОЈ ГРАЂЕВИНСКОЈ ПАРЦЕЛИ

У оквиру сваке грађевинске парцеле, а у оквиру дозвољеног процента изграђености парцеле, допуштена је изградња другог објекта, као и пратећих и помоћних објеката који су у функцији коришћења главног објекта, чија намена не угрожава главни објекат и суседне парцеле.
Грађевинска парцела за мешовита и пољопривредна домаћинства састоји се из две функционалне целине - стамбеног и економског двориштa (оптималан однос стамбеног дела двориштa према економском износи 40 % : 60 %, али не мање од 30 % : 70 %).
У случају нове изградње, код терена у паду, стамбено двориште се формира на делу парцеле са вишом висинском котом, а код равних терена на делу парцеле до приступне саобраћајнице.
Могу се градити помоћни објекти који служе коришћењу стамбеног и другог објекта (оставе, септичке јаме, бунари, ограде и сл.) Ђубришта, пољски клозети и септичке јаме морају бити удаљени од бунара, односно извора воде најмање 20 m, и то само на нижој коти. Минимално одстојање главних објеката од међе износи 2,5 m, док за приземне помоћне објекте чија стреха није виша од 3 m (део до међе) минимално одстојање може бити до 1,5 m, без отварања прозора ка суседној парцели. Допуштена су и мања одстојања од међа уз писмену сагласност комшија међаша.

9. СПЕЦИФИЧНА УРБАНИСТИЧКА ПРАВИЛА

Насеља Острово, Дубровица и Батовац

Потребно је очувати специфичан образац изградње (ушорених равничарских насеља) у Острову, такође и у Дубравици и Батовцу, реконструкцијом постојећих или изградњом нових објеката на постојећим грађевинским линијама уз највећу дозвољену спратност до П+2+Пк у грађевинском подручју, у свему према општим правилима изградње у насељима која се налазе у зони потенцијалних рударских радова.
Уколико се изградња објекта планира на међи суседне парцеле на коју је наслоњен постојећи суседни објекат изведен са кровном равни орјентисаном на припадајућу парцелу, може се, уз сагласност власника суседне парцеле, извршити реконструкција крова суседног објекта са техничким решењем које обезбеђује несметано грађење планираног објекта.
Грађењу новог објекта, у смислу доградње уз постојећи објекат или објекте реализоване на суседној или обе суседне парцеле на заједничкој међи (интерполација), треба да предходи, обавеза провере стабилности темеља објеката као и обавеза заштите суседног објеката. По потреби извршити подзиђивање темеља постојећих објеката у циљу постизања сигурности и стабилности објеката - пројектом обезбеђења суседног објекта.

Насеља Дрмно, Ћириковац, Кличевац и Речица

Због постојеће насељске структуре, са циљем одржавања централне зоне, без знатнијег ширења у просторном смислу, предвиђено је попуњавање простора унутар постојећег грађевинског подручја.
С обзиром на препознатљиву зону центра у овим насељима, будућом изградњом очувати дистинкцију између централне зоне и залеђа, изградњом нових објеката тако да објекти могу додиривати једну или обе бочне линије суседне грађевинске парцеле. Најмања дозвољена величина грађевинске парцеле је 200 m^2, максимални индекс изграђености 1,4; максимални индекс заузетости 60%.
Грађењу новог објекта, у смислу доградње уз постојећи објекат или објекте реализоване на суседној или обе суседне парцеле на заједничкој међи (интерполација), треба да претходи обавеза провере стабилности темеља објеката као и обавеза заштите суседног објеката, а по потреби и подзиђивања темеља постојећих објеката у циљу постизања сигурности и стабилности објеката.

10. УСЛОВИ ПРИСТУПА ПАРЦЕЛИ И ПРОСТОР ЗА ПАРКИРАЊЕ ВОЗИЛА

Новоформирана парцела мора имати приступ на пут или другу јавну површину намењену за саобраћај. Ширина приступа новоформиране парцеле јавној саобраћајној површини не може бити мања од 2,5 m, а за индустријске услужне објекте од 3,5 m. Објекти у радним зонама морају обезбедити противпожарни пут око објеката, који не може бити ужи од 3,5 m, за једносмерну комуникацију, односно 6 m за двосмерно кретање возила.
За паркирање возила за сопствене потребе власници обезбеђују простор на сопственој парцели изван површине јавног пута по нормативима односа потребних паркинг или гаражних места и корисног простора (Табела 10).

Табела 10: Нормативи за паркинг места

Садржај:	мин. 1 паркинг или гаражно место на:
стамбени објекти	1 стамбену јединицу
банке и медицинске установе	70 m^2 корисног простора
пословање	100 m^2 корисног простора
администрација	100 m^2 корисног простора
поште	150 m^2 корисног простора
робна кућа	100 m^2 корисног простора
ресторан	8 столица
хотел	10 кревета
позоришта, биоскопи	30 гледалаца
спортска хала	40 гледалаца
производња и индустрија	200 m^2 корисног простора

Изузетно, могуће је формирати паркиралиште ван границе сопствене парцеле на локацијама у истом блоку или функционално повезаном блоку, или формирањем јавног паркинга на локацијама које ће бити одређене од стране надлежних служби.

IV ШЕМАТСКИ ПРИКАЗИ НАСЕЉА

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ И БИЛАНС ПЛАНИРАНЕ НАМЕНЕ ПОВРШИНА

Шематски прикази уређења насеља у размери 1 : 5.000 и 1 : 2.500 дати су за 25 насеља на руралном подручју града Пожаревца.
Шематским приказима утврђено је задржавање изграђеног земљишта као постојећег грађевинског подручја насеља и предвиђена су проширења грађевинског подручја са зонама и целинама претежно стамбене, јавне и пословне намене, као и комплексима и локалитетима за МСП (Табела 11).
Приоритет има изградња објеката на постојећем грађевинском подручју насеља. Када је ова могућност исцрпљена, може се дозволити изградња на новим површинама у оквиру планираног проширења грађевинског подручја насеља, према шематским приказима уређења насеља. Уколико се појави већи број захтева за изградњу који се не могу задовољити у границама постојећег и планираног грађевинског подручја из претходног става и са наменама које нису предвиђене шематским приказима уређења насеља, могућност изградње утврдиће се одговарајућим урбанистичким планом.
Проширење грађевинског подручја насеља се, по правилу, уређује и гради са претежно пословном наменом у коридору државног пута, и са претежно стамбеном наменом у коридору локалног пута. У зависности од типа села ширу зону центра представља непосредно окружење око јавних и центалних садржаја, приказаних у шемама насеља.
Претежно стамбена намена (мешовито становање) на постојећем и планираном грађевинском подручју насеља може се променити у компатибилну јавну и пословну намену. Компатибилне намене становању су: јавне службе, јавно зеленило, услуге и туристички садржаји, као и пословање које нема негативних утицаја на животну средину. У оквиру сваке грађевинске парцеле, а у складу са дозвољеним процентом изграђености парцеле, допушта се изградња других објеката, као и пратећих и помоћних објеката који су у функцији коришћења главног објеката, чија намена не угожава главни објекат и објекте на суседним парцелама. Објекти компатибилне намене могу се градити на површинама друге претежне намене.

Табела 11. Компатибилност намена

Компатибилна намена / Претежна намена(планирана или постојећа)	Јавне службе	Зеленило	Спорт- рекреација	Комунални објекти	Саобраћајни објекти	Становање	Туристички садржаји	Услуге и снабдевање	Производне делатности	Водопривреда	Пољопривреда и шумарство
Становање	☺	☺	☺	☺			☺	☺	☺	☺	☺
Саобраћајни објекти	☺	☺		☺				☺			
Туристички садржаји	☺	☺	☺			☺		☺		☺	☺
Услуге	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺				
Пословање и производне делатности	☺	☺	☺					☺			
Водно земљиште	☺	☺					☺	☺			☺
Пољопривредно-шумско земљиште		☺		☺			☺			☺	

Пејзажно уређење, споменици, фонтане, мобилијар и урбана опрема компатибилни су са свим наменама и могу се без посебних услова реализовати на свим површинама.

Површине за јавне намене у постојећим и планираним грађевинским подручјима утврђују се за: објекте комуналних инфраструктурних система, објекте јавних служби, отворене јавне површине (скверови, зеленило и сл.) комуналне објекте (гробља, пијаце) и сл.

Шематским приказима уређења насеља приказани су државни и општински путеви према досадашњој категоризацији путева, као и главне насељске саобраћајнице-улице. Јавној намени припадају и све остале неуцртане постојеће улице као и површине које су у функцији саобраћаја или колско-пешачког приступа и паркинг простори.

Табела 12: Биланс планиране намене површина на грађевинском подручју утврђеном шематским приказима уређења насеља, 2012–2022.

	Насеље (намена површина)	Планирана површина 2022. (ha)	**Укупна површина грађевинског подр. (ha)**
1. ПОДУНАВСКА СЕЛА			
1.1	**Дубравица**		**172,06**
	Мешовито становање	166,24	
	Јавне намене	5,82	
1.2	**Петка**		**215,99**
	Мешовито становање	203,97	
	Пословање	8,29	
	Јавне намене	3,73	
1.3	**Острово**		**101,25**
	Мешовито становање	96,59	
	Јавне намене	4,66	
1.4	**Костолац Село – Стари Костолац**		**118,36**
	Мешовито становање	114,97	
	Јавне намене	3,39	
1.5	**Речица**		**80,51**
	Мешовито становање	77,67	
	Јавне намене	2,84	
1.6	**Кличевац**		**149,51**
	Мешовито становање	141,71	
	Јавне намене	7,80	
2. РУДАРСКА СЕЛА			
2.1	**Ћириковац**		**134,53**
	Мешовито становање	132,80	
	Пословање	0,56	
	Јавне намене	1,17	
2.2	**Кленовник**		**131,44**
	Мешовито становање	126,64	
	Јавне намене	4,80	

	Насеље (намена површина)	Планирана површина 2022. (ha)	**Укупна површина грађевинског подр. (ha)**
2.3	**Дрмно**		**99,54**
	Мешовито становање	94,74	
	Пословање	1,07	
	Јавне намене	3,73	
3. СТИШКА БРДСКА СЕЛА			
3.1	**Касидол**		**118,36**
	Мешовито становање	106,00	
	Јавне намене	12,36	
3.2	**Баре**		**117,66**
	Мешовито становање	112,95	
	Јавне намене	4,71	
3.3	**Берање**		**83,30**
	Мешовито становање	81,10	
	Јавне намене	2,20	
4. СТИШКА РАВНИЧАРСКА СЕЛА			
4.1	**Бубушинац,**		**80,35**
	Мешовито становање	76,88	
	Јавне намене	3,47	
4.2	**Маљуревац**		**94,17**
	Мешовито становање	91,46	
	Јавне намене	2,71	
4.3	**Брадарац**		**112,31**
	Мешовито становање	102,69	
	Јавне намене	4,99	
	Зона манастирско комплекса	9.62	
4.4	**Братинац**		**65,29**
	Мешовито становање	62,11	
	Јавне намене	3,18	
4.5	**Набрђе**		**56,28**
	Мешовито становање	54,88	
	Пословање	0,43	
	Јавне намене	0,97	
4.6	**Трњане**		**147,5**
	Мешовито становање	142,63	
	Јавне намене	4,87	
5. МОРАВСКА СЕЛА			
5.1	**Батовац**		**133,90**
	Мешовито становање	127,73	
	Јавне намене	6,17	
5.2	**Брежане**		**137,67**
	Мешовито становање	131,42	
	Пословање	0,63	
	Јавне намене	5,62	
5.3	**Живица**		**98,19**
	Мешовито становање	89,74	
	Пословање	3,73	
	Јавне намене	4,72	
5.4	**Драговац**		**106,26**
	Мешовито становање	103,83	
	Јавне намене	2,43	
5.5	**Лучица и Поповац**		**289,65**
	Мешовито становање	276,17	
	Пословање	9,51	
	Јавне намене	3,97	
5.6	**Пругово**		**115,26**
	Мешовито становање	111,44	

	Насеље (намена површина)	Планирана површина 2022. (ha)	**Укупна површина грађевинског подр. (ha)**
	Јавне намене	3,82	
5.7	**Пољана**		**230,12**
	Мешовито становање Јавне намене	225,70 4,42	

1. ПОДУНАВСКА СЕЛА

Групација је смештена у ширем дунавском приобалном појасу и има карактеристике равничарских разређено збијених насеља, са изузетком Острова, које има и карактеристике ушорених равничарских насеља. Насеља су међусобно, као и са центрима градских општина Пожаревац и Костолац, саобраћајно повезана општинским путевима и државним путевима II реда. Центар је углавном средишње позициониран. Облик насеља је претежно одређен главном саобраћајницом која пролази кроз центар насеља, уз неколико зракастих или попречних путева који приближно дефинишу неправилно заокружену форму и делимично затварају блокове у насељима.

1.1. Дубравица

Атар села Дубравице заузима површину од 1718,6 ha и чине га две катастарске општине: Дубрвица – 919,9 ha и Дубравица – 726,7 ha. Граничи се с атарима насеља Батовац, Брежане, Петка и Острово, делом са градом Смедерево, а преко Дунава на северу, са општином Ковин. Насеље Дубравица се налази северо-западно од Пожаревца са којим је повезана преко Петке и Забеле.

Према Попису 2002. године у селу је живело 343 домаћинства са укупно 1.225 становника. Тенденција опадања броја становника евидентна је још од средине прошлог века. Према прелиминарним резултатима Пописа у последњој деценији број становника се смањеио за око 200 лица, тако да у насељу има око 1.030 становника.

По морфолошким карактеристикама Дубравица је село равничарског типа и припада подунавским селима.

Насеље је класичног сеоског типа у коме преовлађују ратарство и сточарство.

С обзиром на природне посебности – акваторија и приобаље Дунава, Велика Морава са ушћем у Дунав, може се рачунати на развој туризма и угоститељства, као допунских привредних делатности. Развој у овој области базира се на излетничким и специјалним видовима туризма (наутички, рекреативни, ловни, риболовни и сеоски туризам). Такође, приобаље река су погодна за производњу биомасе.

У периоду 2016–2020. године могуће је покретање припремних активности за пресељење (делова) насеља Дубравица која се налази изнад западног лигнитског лежишта Костолачког басена.

Граница грађевинског подручја насеља

Граница грађевинског подручја почев од тромеђе пута одређена је границама катастарских парцела број 416/4 и 2754 и 2607, иде ободом пута 416/4 до пута 3615/1 где скеће обухватајући 3139, наставља уз пут 416/4 где скреће ка истоку обухватајући кп. 3294, 3295, 3296, 3299, 3300/2, наставља уз пут 3643 до кп. 3642 и кп. 3388 где обухвата кп. 3377, 3371,3356, 3357, 3358, до пута 3635. Граница даље наставља уз пут 3635, 3634 и 3633 обухватајући и кп. 4096, 4095, 4091 и 4089 до 3681/2 и 3681/1 пресеца кп. 3686 и 3691 обухвата кп. 3693 скреће ка југу обухвата кп. 3720 и 3730 и наставља уз пут 4574 и 3755/2 до кп. 3782, 3783, где скреће пресецајући кп 3781/2 до 3830, 3832/2, 3836, 3837, 3839, где скреће до 3835 и јужном границом пута 4582 до 3845/1. Граница даље обухвата к. парцеле са обе стране државног пута ДП-107б и то: 3845/2, 3845/3, 3846, 3851, 3855, 3856, 3857, 3858, 3859, 3887, 3886, 3888, 3890, 3893, 3894, 3897, 3898, 3900, 3901, 3902, 3903, 3904, део 3913, 3914, целе 3915, 3919. Граница даље наставља обухватајући кп 3920/1, 3920/2,3922, 3930, 3931, ка северу уз пут 1340 до гробља (кп. 602 и 598) и пута 1339 које обухвата, наставља ка западу уз кп пута 424 до ДП-107б који пресеца наставља уз кп 530, 1183/2, 1183/1, 1184, 1188, 1189, скреће обухватајући к.п. бр. 1194, 1196, 1198/2 до пута 1357/2 где скреће уз к.п. 1214, 1209 и 1206 наставља уз пут 1369 обухватајући к.п. 2336, 2364, 2363, 2366, 2375, 2380, 2384, 2387, 2392, 2415, 2416, 2417, до пута 1357 чијим ободом наставља ка истоку обухватајући и к.п. бр. 2299 и 2295 до 2243, 2240 до пута 2749 настављајући до 2599, скреће и обухвата 2601 где се граница затвара.

Намена простора

У централној зони доминирају објекти становања у комбинацији са економским објектима у задњем делу дворишту. Уз главну саобраћајницу јављају се комерцијалне и занатске делатности. Поред зоне становања у централном делу насеља, у залеђу се налази становање ретке густине са пољопривредним парцелама.

Границе намена нису јасно дефинисане већ је присутно преклапање различитих намена.

Од јавних служби и сервиса Дубравица има у централном делу насеља дом културе, амбуланту, школу и спортске терене,парк, кафану и ресторан и продавницу мешовите робе. Санацијом и одржавањем постојећих објеката могу се подмирити потребе насља и у наредном периоду. Недостатак апотеке, односно упућеност на апотеке у Пожаревцу или Костолцу може се решити развојем мобилне апотекарске службе.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Насеље Дубравица је са осталим насељима и административним и регионалним центром Пожаревац повезано постојећим државним путем другог реда 107б (Орљево–Пожаревац–Дубравица) који кроз источни део насеља иде приближно у правцу север-југ, као и општинским путем ОП9 (Дубравица–Батовац) који пролази кроз централни део грађевинског

подручја у правцу исток-запад. На општински пут, уз који су сконцентрисане све јавне службе и чија је ширина регулације око 10 m, надовезује се мрежа главних насељских саобраћајница са минималном регулационом ширином од 8 m. Овакве регулационе ширине омогућавају изградњу обостраних, односно једностраних тротоара. Изградња тротоара неопходна је и на деоници државног пута другог реда 107б у границама грађевинског подручја.
Снабдевање водом у насељу обезбеђује се преко локалних водовода а каналисање отпадних вода претежно преко септичких јама. У планском периоду предвиђена је реализација система јавног водовода и канализације.
До изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.
Локација постојећег гробља уз планирано проширење на кп. бр. 602/1 КО Дубравица, задовољава потребе насеља.
Уређење постојећег гробља, као и његово проширење уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Отпад у насељу се одлаже на неуређеној депонији. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, предвиђа се санација депоније, (првенствено спровођењем мера рекултивације) и спречавање неповољних утицаја на животну средину.

Услови изградње у зони потенцијалних рударских активности

У деловима атара насеља који се налазе изнад лежишта потенцијалне експлоатације лигнита забрањена је изградња капиталних привредних (индустријских, туристичких и др.), инфраструктурних и других објеката са јавном наменом, чије би евентуално измештање у будућности захтевало велика финансијска средства, осим објеката предвиђених Просторним планом.

Услови изградње, реконструкције и адаптације објеката домаћинства

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Формирање нових грађевинских парцела у грађевинском подручју насеља у циљу досељавања новог становништва	-	+
2.	Изградња нове куће на постојећој парцели	+	+
3.	Доградња старе куће	+	+
4.	Адаптација старе куће	+	+
5.	Изградња нових помоћних објеката	+	+
6.	Доградња или адаптација посторних помоћних објеката	+	+
7.	Изградња нове ограде, капије	+	+
8.	Реконструкција постојеће ограде	+	+
9.	Изградња новог привредног објекта на постојећој парцели	+	+
10.	Адаптација постојећег привредног објекта	+	+
11.	Извођење нових инсталација у кући	+	+
12.	Реконструкција постојећих инсталација у кући	+	+
13.	Изградња сенгруба, копање бунара, уређење дворишта	+	+
14.	Изградња пољоприврдних и комуналних објеката ван грађевинског подручја насеља према правилима грађења из Плана	+	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

Услови изградње и реконструкције инфраструктурних система и објеката јавних служби

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Одржавање функције постојећих инфраструктурних објеката и мрежа у насељу	+	+
2.	Изградња нове канализације	+	+
3.	Реконструкција постојеће канализације	+	+
4.	Изградња новог водовода	+	+
5.	Реконструкција постојећег водовода	+	+
6.	Изградња новог енергетског и телекомуникационог система	+	+
7.	Реконструкција постојећег енергетског и телекомуникационог система	+	+
8.	Уређење јавних површина (парк, депонија, пијаца и др.)	+	+
9.	Реконструкција/адаптација постојећих јавних објеката (школа, здравствствених објеката, дома културе, цркве и сл.)	+	+
10.	Изградња нових јавних објеката	-	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

Дубравица, заједно са Островом и Батовацем спада у категорију насеља под "а". Под "б" су остала насеља која се налазе у зонама "потенцијалних рударских активности". До 2020/22. године није предвиђено пресељење ни једног насеља.
Врста и намена објеката који се могу градити као и највећи дозвољени индекси заузетости и изграђености дати су у поглављу III ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У НАСЕЉИМА. Специфичан образац изградње у Дубравици, потребно је очувати реконструкцијом постојећих или изградњом нових објеката.
Изградњом новог или реконструкцијом постојећег објекта не сме да се угрозе суседни објекти.

Заштита културно историјских вредности

На подручју атара села Дубравице евидентиране су непокретности под претходном заштитом – осам археолошких локалитета, 13 објеката градитељског наслеђа и 4 у категорији спомен обележја и гробља (Табела 13.).
Табела 13. Културна добра под претходном заштитом у насељу Дубравица

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Маргум (Орашје, Фазанерија, Црквине, Кустар, Насип-Меморија, Код Мотела, Терме, Торови)
2.	Код гробља (Селиште, Умка, Утрине)
3.	Старо гробље
4.	Ћерамиде
5.	Попрдача
6.	Вучји до
7.	Велико црквиште
8.	Мало црквиште
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква св. Тројице
2.	Зграда општинске кафане
3.	Зграда основне школе
4.	Кућа плетара Лазара Цолића – Нешићи
5.	Кућа плетара Јове и Тодора Бранковића
6.	Кућа Драгице Лендић
7.	Кућа Загорке Стојановић у ул.Карађорђевој бр. 6
8.	Бивши локали Душана и Милана Маринковића
9.	Кућа Станка Остојића
10.	Кућа Тозе Стојановића у ул.Слободана Пенезића бр. 31
11.	Кућа Новице Обреновића у ул.Слободана Пенезића бр.18
12.	Кућа Светлане Керкез у ул.Вељка Дугошевића бр.8
13.	Кућа у ул.Вељка Дугошевића бр.6
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен парк - Споменик палим борцима у ослободилачким ратовима
2.	Спомен плоча палим борцима и Ж.Ф.Т. на Дому културе
3.	Споменик Браниславу Милојковићу, секретару организације СКОЈ-а на месту погибије
4.	Гробље

Локације објеката дате су на графичким прилозима у елаборату Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.
За идентификована археолошка налазишта, која није могуће валоризовати у догледно време, потребно је формирати документацију до сада реализованих археолошких истраживања и утврдити границе тих земљишта према сазнањима службе заштите, ради усаглашавања са интересима осталих корисника простора у окружењу.
Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите.
Графички приказ (R – 1 : 5000)

1.2. Петка

Атар села Петка заузима површину од 1282,4 ha. Граничи се с атарима насељима Живица, Брежане, Дубравица, Острово, Костолац град, Кленовник и Ћириковац. Северном страном, граница са КО Острово, протеже се уз Дунавац. Налази се северно од Пожаревца са којим је повезана преко Забеле.
Према Попису становништва 2002. године село је имало 1.285 становника, са тенденцијом благог смањења (индекс промена у периоду 2002/1991 износио је 89,9). Према прелиминарним резултатима Пописа 2011. године село има око 1.160 становника.

У мрежи насеља село је под функционалним утицајем градских насеља Пожаревац и Костолац и са значајним степеном трансформације (удео пољопривредног становништва 12,1%, према подацима Пописа 2002. године).
Петка је село равничарског типа, а према просторној структури припада групи збијених насеља. У пољопривреди преовлађују ратарство и сточарство.
Насеље има тенденцију ширења ка периферним зонама.

Граница грађевинског подручја насеља

Граница грађевинског подручја одређена је катастарским парцелама и почиње са севера, уз границу путева кп. 1674 и 1748 обухватајући кп. 619, 620, 622, 624, 625, 632, 633, 634, где скреће ка југу уз кп. 594 до пута 1674 и наставља до кп. 1160 обухватајући и кп. 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1178, где скреће ка западу уз пут 1739/1 до пута 1789 чијим ободом наставља ка југу до општинског пута ОП3 скреће ка истоку и обухвата кп. 2613, 2617, 2618, 2619, 2606; граница даље наставља уз пут 2672 и 2572 до 2571 где скреће уз кп. 2555, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2591, 2594, 2595, до пута 1677 чијим ободом наставља до кп. 564 и 563 где се ломи уз пут 1708 настављајући уз пут 1704 до кп. 441 скреће ка северу до пута 1676 чијим ободом наставља обухватајући кп 2487, 2488, 2477, 2484, 2481 и 2462; Источна граница грађевинског подручја је уз границу КО Кленовник до кп. 400, где се ломи уз 401, 402, 406, 407, 408, 409, 410, 413, 414, 415, 417, 418, 419, 421, 422, 423, 427, 431, 434, где се граница затвара.
Другу енклаву грађевинског подручје представља постојеће гробље на кп. 698 и 699.

Намена простора

Насеље је радијалног типа, па се предвиђа даље радијално ширење насеља уз реконструкцију постојећих структура. У централној зони доминирају објекти становања у комбинацији са економским објектима. Уз главну саобраћајницу јављају се комерцијалне и занатске делатности. Границе намена није могуће јасно дефинисати пошто долази до преклапања различитих намена.

Јавне службе и услуге. Петка има основну школу (четвороразредну) и дом културе који је делимично реконструисан 2009. године (велика сала – биоскоп и бина биоскоп) и има вишенаменску функцију (амбуланта, месна канцеларија, клуб пензионера, КУД, просторије удружења ловаца и голубара, продавница, ресторан).
Амбуланта (у саставу Дома културе) не ради од 2009. године, али су у току активности грађана села да се амбуланта поново активира.
У области спорта и рекреације у селу постоји асфалтиран терен за мале спортове на парцели Дома културе и фудбалско игралиште, такође, са тереном за мале спортове.
У селу има магацин земљорадничке задруге у којем се обавља откуп пољопривредних производа и млека, приватна пољопривредна апотека и три продавнице мешовите робе (две у приватном власништву).

Привреда. У селу не постоји зона претежне привредне намене, а од привредних објеката, за сада, издвајају се два: фарма живине (у западном делу грађевинског подручја) и произвођач млека и млечних производа (уз општински пут ОП3) са својом откупном станицом (око 100 литара дневно). Такође, у фази изградње је и млин за пшенично брашно.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Са путном мрежом ширег подручја насеље је повезано општинским путем ОП3 (Костолац–Петка–Дубравица–ДП-107б) који пролази кроз центар насеља трасом улица Југословенске народне армије, Николе Тесле и Радисава Божића, уз које је сконцентрисана већина јавних служби. Регулациона ширина ових улица, која се креће у границама 9–12 m, омогућава изградњу обостраних тротоара као неопходног елемента примарне уличне мреже. У границама грађевинског подручја,

на ОПЗ се, углавном, радијално надовезују важније насељске саобраћајнице са регулационим ширинама 8–10 m. У планском периоду потребно је извршити асфалтирање главних насељских саобраћајница, по приоритетима и у складу са могућностима локалне заједнице. Планирано је повезивање насеља са новом обилазницом Пожаревац - Костолац.

Снабдевање водом насеља Петка обезбеђује се преко јавне водоводне мреже, којом се управља централизовано на нивоу градског комуналног предузећа. На водоводни систем, који је завршен 2010. године, прикључено је преко 80% домаћинстава.
С обзиром на то да је коришћење бунара у насељу углавном напуштено, обавезно се примењују правила која се односе на заштиту подземних вода, као и општа правила грађења у насељима, којима је прецизирано да ови објекти не смеју да се користе за друге намене. Потребно је обезбедити санацију и заштиту постојећег изворишта "Петка".
Као и у осталим селима на подручју града Пожаревца, у насељу Петка **не постоји канализациона мрежа.** За одвод отпадних вода користе се септичке јаме. У планском периоду предвиђена је реализација система јавне канализације.
До изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. На шематском приказу означена је локација постојећег гробља са планираним проширењен на кп. бр. 698 КО Петка. Гробље није у систему/надлежности комуналног предузећа, већ га одржавају сами грађани села.
Уређење постојећег, као и проширење потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Отпад у насељу се одлаже на неуређеној депонији (непосредно поред гробља). У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
- у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m².
За привредне, сервисне, објекте за прераду пољопривредних производа, као и помоћне објекте (пољопривредне и остале) примењују се правила и услови изградње дати у претходним поглављима.

Табела 14. Максимални индекси изграђености и заузетости у насељу Петка

Становање:	индекс изграђености до:	индекс заузетости до:
• породично становање	1,0	50%
• рурално становање	0,5	60%
• викенд становање	0,3	25%
Пословање:		
• мешовите намене	1,6	50%
• туристички и спортски садржаји	0,8	45%
• производно-комерцијалне делатности	1,5	60%

Заштита културно историјских вредности

На подручју атара села Петка евидентиране су непокретности под претходном заштитом – седам археолошких локалитета, осам објеката градитељског наслеђа и пет у категорији спомен обележја и гробља (Табела 15).

Табела 15. Културна добра под претходном заштитом у насељу Петка

АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Обала Дунавца
2.	Црквиште
3.	Црквене
4.	Селиште
5.	Гложђа (Гложје)
6.	Вучји дол

7.	Савин брег
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква св.Николе
2.	Зграда основне школе
3.	Кућа Мире Пајић
4.	Кафана Драгослава Богдановића
5.	Домаћинство деда Саве
6.	Кућа баба Цвете
7.	Деда Тозина кућа – Славише Николића
8.	Баба Славкина кућа – Славке Живановић
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима 1912-1918 и 1941-1945 на путу за Костолац
2.	Спомен плоча ОК КПЈ и Божидару Димитријевићу Козици на кући Драге Стојадиновића
3.	Спомен бункер Божидара Димитријевића Козице у дворишту Драге Стојадиновића
4.	Споменик у школском дворишту Драгомиру Жики-Терзићу, пог 1915.год.
5.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

За идентификована археолошка налазишта, која није могуће валоризовати у догледно време, потребно је формирати документацију до сада реализованих археолошких истраживања и утврдити границе тих земљишта према сазнањима службе заштите, ради усаглашавања са интересима осталих корисника простора у окружењу.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђеним у овом плану.

Графички приказ (R – 1 : 5 000)

1.3. Острово

Атар села Острово заузима површино од 2071,8 ha. Граничи се с атарима насеља Дубравица, Петка и Костолац–град, а са северне стране Дунавом (општина Ковин). Према попису становништва 2002. године село је имало 685 становника у 210 домаћинстава. До 70-тих година прошлог века село је бележило пораст броја становника. Изразито смањење броја становника забележено је у Попису 1981. године, што је углавном резултат промене границе КО, односно део атара је припојен КО Костолац–село. Последњих деценија забележен је умерен тренд опадања, односно стагнације броја становника, тако да према Првим резултатима Пописа 2011. године у селу живи око 680 становника (исто као и 2002. године). У односу на остала села на подручју града Пожаревца, има и најмање учешће лица која раде или бораве у иностранству (око 6%). Такође, веома је мало учешће пољопривредног становништва (око 8% према Попису 2002. године), а преко половине активног становништва ради у ТЕ-КО "Костолац".

Острово је село равничарског типа, по облику је издужено/линеарно, формирано дуж општинског пута ОП4 и ОП4Н и паралелне насељске саобраћајнице. Због географских и историјских карактеристика, формирано је као ушорена (војвођанска) насеља.

Острово има карактеристичан положај јер је практично са свих страна окружено водом -налази се између Дунава и канала Дунавца. У залеђу насеља, према Дунаву, налазе се површине шумског газдинства Северни Кучај. Положај Острова уз Дунав, уједно је и његов највећи потенцијал за развој различитих видова туризма (наутички, рекреативни, риболовни, ловног, сеоски и др.).

Граница грађевинског подручја насеља

Граница грађевинског подручја почиње са севера од канала кп. 612 уз кп. 887 и 898 до пута 740 чијим ободом иде према југу до кп. 199 где скреће и

обухвата кп. 206 и кп. 205, 206, 204, 203, 202, 201, 200, 965, 968/1, 969, 970, 974, 977, 978, 979, 986/2, 986/1, наставља уз пут 743 до кп 406, 404 и 403, скреће ка северу обухватајући кп 1133 до пута кп. 744 где се граница затвара.

Намена простора

У централној зони села доминирају објекти јавних служби и објекти становања у комбинацији са пословањем. Уз главну саобраћајницу јављају се комерцијалне делатности. Границе намена нису јасно дефинисане већ долази до преклапања различитих намена.

Јавне службе и сервиси. Сви објекти су лоцирани уз главну насељаку саобраћајницу (ОП4). У селу ради основна четвороразреда школа са предшколским разредом. У оквиру објекта је стан за учитеља . Објекат Дома културе се користи вишенаменски – месна заједница, месна канцеларија, амбуланта, просторије спортског друштва, а постоји и летња бина. Од објеката намењених спорту и рекреацији у функцији су спортски терен са трибинама, непосредно уз Дом културе, фудбалско игралиште са свлачионицама, на улазу у село из правца Костолца. Испред школе, према улици и Дому културе је црква, парк и јавна чесма.
У центру, поред Дома културе, налази се и објекат задруге "Јединство".
Уз правилно инвестиционо одржавање и санацију постојећи објекти јавних служби и услуга могу да задовоље потребе становништва и у наредном периоду.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Окосницу уличне мреже насеља представља део општинског пута ОП4 (Костолац–Острово) и ОП4Н (Острово–ДП-107б) који у правцу исток-запад пролази кроз грађевинско подручје трасом улица Жарка Зрењанина, Цара Душана и Васе Пелагића. Велика регулациона ширина главних саобраћајница (18 m) омогућава, поред изградње тротоара, формирање уличног дрвореда, евентуално изградњу бициклистичких стаза, односно организовање јавних паркинг површина у зони централних насељских активности. Регулациона ширина осталих насељских саобраћајница је, такође, велика и креће се у границама 9–18 m.

Снабдевање водом и канализација. У насељу не постоји јавни водовод и канализација. Домаћинства користе углавном бунаре с хидрофором, а одвод отпадних вода је преко септичких јама. Као и у већини сеоских насеља планирана је изградња јавног водовода и канализације.
Због природне осетљивости простора – подземне воде, занчајна планирано извориште "Јагодица", до изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.
На шематском приказу означена је локација постојећег гробља са проширењем које заузима укупну површину од 2,4 ha (планирано проширење односи се на кп. бр.1087,1089, 1091 КО Острово)
Уређење постојећег гробља, као и проширење, уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Отпад у насељу се одлаже на неуређеној депонији. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Услови изградње у зони потенцијалних рударских активности

У деловима насеља (катастарске општине) који се налазе изнад "потенцијалних" лигнитских лежишта забрањена је изградња капиталних привредних (индустријских, туристичких и др.), инфраструктурних и других објеката са јавном наменом, чије би евентуално измештање у будућности захтевало велика финансијска средства, осим објеката предвиђених Просторним планом.

Услови изградње, реконструкције и адаптације објеката домаћинства

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Формирање нових грађевинских парцела у грађевинском подручју насеља у циљу досељавања новог становништва	-	+
2.	Изградња нове куће на постојећој парцели	+	+
3.	Доградња старе куће	+	+
4.	Адаптација старе куће	+	+

5.	Изградња нових помоћних објеката	+	+
6.	Доградња или адаптација посторних помоћних објеката	+	+
7.	Изградња нове ограде, капије	+	+
8.	Реконструкција постојеће ограде	+	+
9.	Изградња новог привредног објекта на постојећој парцели	+	+
10.	Адаптација постојећег привредног објекта	+	+
11.	Извођење нових инсталација у кући	+	+
12.	Реконструкција постојећих инсталација у кући	+	+
13.	Изградња сенгруба, копање бунара, уређење дворишта	+	+
14.	Изградња пољоприврдних и комуналних објеката ван грађевинског подручја насеља према правилима грађења из Плана	+	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

Услови изградње и реконструкције инфраструктурних система и објеката јавних служби у насељима

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Одржавање функције постојећих инфраструктурних објеката и мрежа у насељу	+	+
2.	Изградња нове канализације	+	+
3.	Реконструкција постојеће канализације	+	+
4.	Изградња новог водовода	+	+
5.	Реконструкција постојећег водовода	+	+
6.	Изградња новог енергетског и телекомуникационог система	+	+
7.	Реконструкција постојећег енергетског и телекомуникационог система	+	+
8.	Уређење јавних површина (парк, депонија, пијаца и др.)	+	+
9.	Реконструкција/адаптација постојећих јавних објеката (школа, здравствствених објеката, дома културе, цркве и сл.)	+	+
10.	Изградња нових јавних објеката	-	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

Острово заједно са Дубравицом и Батовцем спада у категорију насеља под "а". Под "б" су остала насеља која се налазе у зонама "потенцијалних рударских активности". До 2020/22. године није предвиђено пресељење ни једног насеља.
Врста и намена објеката који се могу градити као и највећи дозвољени индекси заузетости и изграђености дати су у поглављу III ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У НАСЕЉИМА. Специфичан образац изградње у Острову, потребно је очувати одговарајућом реконструкцијом постојећих или изградњом нових објеката.
Изградњом новог или реконструкцијом постојећег објекта не сме да се угрозе суседни објекти.

Заштита природних и културно историјских вредности

На подручју атара Острово налазе се бара Шугавицу која представља мочварно подручје погодно за мрест бројних врста риба које из Дунава доспевају Костолачким каналом. Бара је станиште и бројних врста птица мочварица карактеристичних за влажна станишта и представља веома осетљив екосистем. Услед великих антропогених притисак у фази је нестајања, с тог разлога је установљена привредног риболова.
У зони атара Острово је и Стојкова ада – ихтиолошки значајно место.
У области културно историјских вредности, на подручју атара села Острово евидентиране су непокретности под претходном заштитом – девет археолошких локалитета, пет објеката градитељског наслеђа и три у категорији спомен обележја и гробља (Табела 16).

Табела 16. Културна добра под претходном заштитом у насељу Острово (РЗЗС Смедерево, 2011)

АРХЕОЛОГИЈА
• Гробље
• Коњско гробље, праисторијска некропола
• Селиште, праисторијско насеље
• Гробнице, римско гробље
• Бели Брег, праисторијско насеље
• Растов Брег, , праисторијско насеље
• Јаниште, римска вила
• Атови, праисторијско насеље

•	Алеј, римско гробље
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква св.Георгија
2.	Кош у ул Цара Душана бр.29
3.	Кућа у ул Цара Душана бр.33
4.	Кућа у ул Цара Душана бр.54
5.	Кућа у ул Цара Душана бр.92
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен чесма палим борцима у НОБ-у
2.	Крајпуташ Николе Маркова и синова на улазу у село
3.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.
За идентификована археолошка налазишта, која није могуће валоризовати у догледно време, потребно је формирати документацију до сада реализованих археолошких истраживања и утврдити границе тих земљишта према сазнањима службе заштите, ради усаглашавања са интересима осталих корисника простора у окружењу.
Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђених у овом плану.

Графички приказ (R – 1 : 5 000)

1.4. Костолац село – Стари Костолац

Према величини атара, Костолац село је највеће село на подручју града Пожаревца, заузима површине од 4790,2 ha.[3] Налази се уз реку Млави и граничи с атарима насеља Костолац-град, Кленовник, Дрмно, Кличевац и Речица. Северну границу представља Дунав (граница са општином Ковин). Насеље с овим именом постојало је у долини Млаве од давнина. Првобитно село се крајем 19. века проширило радничко-рударским насељем уз обалу Дунавца.
Према попису становништва 2002. године у селу је живело 1.313. становника у 378 домаћинстава. Током 1990-тих година бележи пораст броја становника, а у последњој деценије опадање (за око 120 лица), тако да је према прелиминарним подацима Пописа 2011. године село имало око 1.190 становника у 374 домаћинства. Као и Острово, Костолац село карактерише мало учешће лица која раде иле бораве у иностранству (око 5%), у односу остала сеоска насеља на подручју града Пожаревца. У мрежи насеља село је под функционалним утицајем градског насеља Костолац и са великим степеном трансформације (удео пољопривредног становништва 4,2%, према подацима Пописа 2002. године), што је резултат непосредног утицаја развоја ТЕ-КО "Костолац".
Део атара Костолац село заузет је рударским и енергетским комплексом (227,5 ha), док је 78,6 h рекултивисано. Према динамици рударских радова, до 2022. године биће заузето 360,6 ha, али ће се значајно повећати и рекултивисане површине (282,8 ha). На подручју атара је и археолошко налазиште Виминацијум.
Насеље је класичног сеоског типа, а у току свог развоја попримило је полукружни ток линеарног насеља у облику венца око Сопотске греде.

Граница грађевинског подручја насеља

Северо-источна граница грађевинског подручја почиње од тромеђе уз КО Костолац Град КО 1412/3, КО Костолац Село и парцеле реке Млаве кп. 1410/1 према југо-западу до кп. 1623 где се ломи и иде уз обод кп. 1640/1 (површински коп - не обухватајући је) до 1555/1 где наставља уз 1548, 1547 дуж пута 1466 према југу до пута 1640/5 обухватајући 1640/3 наставља дуж пута 1300 ка југу до кп.1647, 1646, 1645/1, 1654, 1655, 1661, 1665, 1664, 1670, 1673/1, 1673/2, 1674, 1680,

[3] Већи део ове површине, простор између Дунава и Дунавца, резултат је промене граница катастарских општина када је део КО Острово подељен на КО Костолац-град и Костолац село.

1683, 1694, 1703, 1705, 1712, 1718, 1723, 1725, пресеца 1730, до 1727 и обухвата 1739, 1754, 1753, 1757, 1758, 1760, 1763, 1766, 1802, 1804/1, 1804/2, 1806, 1808, 1811, 1813, 1814, 1640/7, 1640/6, 1823, 1824, наставља јужно дуж улице Вељка Дугошевића све до кп. 1919 и скреће на исток обухватајући кп. 1916, 1915, 1914, 1925, 1924, 1923, 1928, 1939, 2397, 2400, 2371, 2369, 2366 и 2269. Источна граница грађ. подручја је уз улицу Капетана Тадића (обухватајући парцеле које излазе на улицу) до парцела обалоутврде реке Млаве где се граница затвара.
Наведене парцеле, чијим ободом иду границе, налазе се у обухвату грађевинског подручја.

Намена простора

Насеље ће се развијати претежно у постојећим границама с обзиром да је ширење насеља ограничено рударско-енергетским комплексом. Границе намена нису јасно дефинисане већ долази до преклапања различитих намена. Објекти јавне намене као и комерцијалне и занатске делатности се налазе, углавном, уз главну саобраћајницу.
Село Костолац има четвороразредну основну школу са организованим предшколским разредом. Дом културе је смештен у монтажном објекту, реновиран је 2005. године и у сатаву има вели салу са бином, просторије клуба пензионера, а посебан улаз је обезбеђен за централу телекома. Поред дома културе је објекат у коме се налази месна канцеларија, месна заједница и амбуланта, као и уређено дечије игралиште и терени за мале спортове. Постоји и посебно издвојен фудбалски стадион. Просторије задруге, која не ради изнајмљене су приватном лицу (продаја материјала за пољопривреду – семе, ђубре и др.). У селу постоји и неколико продавница мешовите робе.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Кроз подручје насеља Костолац село пролази део општинског пута ОП5 којим је повезано са суседним насељима Дрмно и Костолац град и који уједно представља главну саобраћајницу на коју се надовезују остале насељске улице. Регулациона ширина дела ОП5 у границама грађевинског подручја креће се у границама 8,5–15 m. Од важнијих насељских саобраћајница треба поменути и Трг Ослобођења око кога је сконцентрисана већина јавних служби, као и улице Капетана Тодића, Вељка Дугошевића, Солунска око којих је формиран јужни део насеља. Овим планом је предвиђена изградња новог општинског пута којим ће се Костолац село повезати са манастиром Рукумија и насељем Кленовник, а кроз грађевинско подручје траса овог новог пута иде улицом Вељка Дугошевића и делом улице Капетана Тодића. Предвиђен је и нови општински пут који се од Трга ослобођења простире у правцу исток–запад до ОП5, поред пепеловода, и који ће омогућити попречну везу насеља Костолац село са насељем Костолац град.

Снабдевање водом насеља обезбеђује се преко јавне водоводне мреже, којом се управља централизовано на нивоу градског комуналног предузећа. Проблем је што у летњим месецима долази до повремене несташице воде у делу око цркве. С обзиром да постоји пројекат водоснабдевања града Пожаревца, очекује се да ће овај проблем бити решен.

Јавна **канализациона мрежа** не постоји, за одвод отпадних вода користе се септичке јаме. У планском периоду предвиђена је реализација система јавне канализације.
До изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. На шематском приказу означена је локација постојећег гробља које заузима површину од 2,73 ha.
Уређење постојећег гробља, као и проширење потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Отпад у насељу се одлаже на неуређеној депонији. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
− у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),

- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m²

Табела 17. Максимални индекси изграђености и заузетости

Становање:	**индекс изграђености до:**	**индекс заузетости до:**
вишепородично становање	1,5	60%
породично становање	1,0	50%
рурално становање (с економским двориштем)	0,5	60%
викенд становање	0,3	25%
Пословање:		
мешовите намене	1,6	50%
туристички и спортски садржаји	0,8	45%
производно-комерцијалне делатности	1,5	60%

За привредне, сервисне, објекте за прераду пољопривредних производа, као и помоћне објекте (пољопривредне и остале) примењују се правила и услови изградње дати у претходним поглављима.

Подрија с посебним условима заштите

На подручју атара Костолац село налазе се простори који поседују значајне природне карактеритике и од међународног значајна за заштиту природе:
1) једно је од најважнијих зимовалишта птица водених станишта у југоисточном делу Европе (на зимовању се јавља преко 30 врста птица у бројности од неколико десетина хиљада примерака, при чему за поједине врсте ово подручје представља главно зимовалиште у Европи); подручје Дунава низводно од острва Жилаве, укључујући и ово острво, има статус међународно значајног подручја за птице (IBA подручје – Important Bird Area); орнитолошки је значајноа, мада не и довољно истражено, подручје дуж Млаве;
2) заштићено Рамсарско подручје – Лабудово окно које се налази низводно од ушћа реке Млаве у Дунав;
3) зона заштите Специјалног резервата природе "Делиблатске пешчаре", представља подручје дефинисано у оквиру "Емералд мреже"; и
4) одабрана подручја за дневне лептире (PBA – Prime Butterfly Areas in Serbia) – налазе се у зони заштите резервата природе "Делиблатска пешчара".
Коришћење, изградња и уређење на овим подручјима обавља се у складу са режимима, условима и мерама заштите датим у поглављу I, зоне са специјалним режимима заштите.

Културно-историјске вредности

На подручју атара села Костолац село евидентиране су два непокретна културна добра (Црква св. Георгија и археолошко налазиште Виминацијум), а 56 непокретности је под претходном заштитом (Табела 18).

Табела 18. Културна добра под претходном заштитом у насељу Костолац село (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА		
	Црква св. Георгија у Костолцу Одлука Владе РС бр.633-4709/99 од 17.02.2000.год.	СК
	АрхеолошконалазиштеВиминациум у атару села Стари Костолац Одлука Владе РС бр.633-7797/2009 од 03.12.2009.год.	АН од изузетног значаја
НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ		
АРХЕОЛОГИЈА		
1.	Бања	
2.	Браничевац	
3.	Брестар	
4.	Бурдељ	
5.	Велика капија	
6.	Велики и мали град - код Тодића цркве	
7.	Велики и мали Чаир	
8.	Више гробаља	
9.	Каменити брод	

10.	Камење
11.	Караула
12.	Клепечка
13.	Ланци
14.	Лештар
15.	Мајдан
16.	Обрешева бара
17.	Одмориште
18.	Селиште
19.	Пећине
20.	Пиривој
21.	Подрумине
22.	Рашиљска мала
23.	Рудине
24.	Светиња
25.	Селиште I
26.	Селиште II
27.	Таваниште
28.	Хумка
29.	Црквине
30.	Тополова хумка
31.	Растова хумка
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Капела у ШГ „Храстовача“
2.	Радничка колонија
3.	Зграда код надвожњака
4.	Управна зграда у радничкој колонији
5.	Зграда П+1 - станови за рударе
6.	Улаз у рудник
7.	Станови за рударе П+2
8.	Кућа Драгића Ивановића
9.	Кафана Ђуре Вртовшека
10.	Спратна кућа и кош Ђуре Вртовшека
11.	Три Вајфертове зграде – станови за рударе „Циглана“
12.	Тодићева вила
13.	Кућа Зорана Спасића
14.	Кућа Мимице Милановића
15.	Кућа Велибора Петровића – Батка
16.	Кућа Бисене Негрић
17.	Кућа Златка Пуретовог Стефановића
18.	Кућа Срећка Милетића
19.	Кућа Борислава Милановића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен плоча Карлу Кобалу (била је на улазу у рудник)
2.	Споменик стрељаним партизанима и родољубима 1941-1944 у Храстовачи
3.	Спомен костурница браниоцима Костолца 1914-1915 у порти Тодићеве цркве
4.	Споменик код МЗ Стари Костолац
5.	Спомен обележје на месту логора у II св.рату Дунаву
6.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R - 1:5 000)

1.5. Речица и Кличевац

Речица и Кличевац су насеља равничарског типа. Налазе се северно-источно од Пожаревца са којим су повезана путем према Великом Градишту (државним путем II реда ДП-105).

Северна граница атара ових насеља је канал Дунавца, односно Дунав код насеља Речица. Граниче се с атарима насеља Костолац Село, Кличевац и са атарима села Дрмно и Курјаче (општина Велико Градиште), а Речица на истоку са КО Рам и КО Затоње, такође општина Велико Градиште. Према величини атара, Кличевац је друго по величини село на подручју града Пожаревца и заузима површину од 3191,8 ha, док атар села Речице захвата површину од 1956,6 ha.

Према попису становништва 2002. године Речица је имала 518 у 134 домаћинства, а Кличевац знатно више, 1.329 становника у 387 домаћинстава. Тенденције опада становника евидентне су у оба насеља, скоро су сличног интензитета, с тим што је у последњој деценији нешто иинтензивније било опадање броја становника било у Кличевцу. Наиме, према прелиминарним подацима Пописа 2011. године у Речици живи око 465 становника, а у Кличевцу око 1.075 лица. У иностранству ради или борави око 32% становника Кличевца (2002. године око 28%) и око 38% становника Речице (2002. године око 30%).

Насеља су класичног сеоског типа у коме преовлађују ратрство и сточарство. Према Попису 2002. године у Кличевцу је пољопривредно становништво учествовало са око 37% у укупној популацији села, а у Речици, знатно више, око 47%.

На подручју атара села Кличевац рударским активностима је заузето око 306,3 ha, а према динамици ширења копа "Дрмно" до 2022. године биће заузето још 470 ha., али ће 115 ha сада заузетих површина бити рекултивисано

Значајну карактеристику представља река Дунав, као и траса планиране саобраћајнице у атару села Речица, које чине изразити потенцијал за експлоатацију природних богатства.

Граница грађевинског подручја насеља

Граница грађевинског подручја почиње са севера, од тромеђе пута ДП-105, пута 602 КО Речица и кп. 1459, наставља уз пут кп. 602 и 607 и обухвата парцеле које излазе на Дунавску улицу до кп. 1499, затим парцеле кп. 1500, 1502, 1504, 1505/1, 1505/2, 3957, 3961, 3962, 3963, 3964, 3965, 3966 до пута 614 КО Речица који се наставља на пут 1607 КО Кличевац и обухвата кп. 9, 10, 11, 13,15, 16, 17 (све у КО Кличевац), наставља према југо-западу уз кп. пута 463 обухватајући кп. 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, продужава уз пут 7463 прелазећи канал ка Дунавцу обухвата кп.179 наставља путем 7463 обухватајући кп. 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208, 209, 210, 211, пресеца пут 1564 обухвата кп. 214 и 222, наставља уз канал обухватајући кп. 221, 223/1, 223/2, 223/4, 223/3 уз парцеле које излазе на улицу Миленка Стојковића (оба крака) до тромеђе кп. 7399, 3549 и ДП-105. Граница даље наставља уз јужну границу ДП-105 обухватајући кп. 7223, 7224, 7225, 7226, 7222, 7217, продужава уз пут 7215 према истоку до пута 6030 обухватајући и парцеле гробља уз кп. 3718, 3715, 3739/1, 3796 до општинског пута за Курјаче где граница скреће ка западу до кп. 7130 настављајући северно уз кп. 7118, 7117, 7116, 7110, 7105, 7092, пресеца канал и кп. 7091/2, и ломи се уз канал обухватајући кп. 7079 и 2173, враћа се уз источну границу кп. 7078 и пут 6023 до тромеђе са 3048 и 3061 обухватајући кп. 3049, 3022, 3020, 3018, 3017, 3014, наставља ка севреру уз 6951, 6949 и обухватајући ред парцела које излазе на пут 6928 (ул. Кнеза Милоша) уз источну границу 6920, 6282, 6279, 6256, 6255, 6254, 6252, 6234, 6235, 6238, 6237, 6208/1, 6208/2, 6209/2, 6207, 6206, до пута 6070 обухватајући га наставља источном границом кп. 6095, 6097, 6062 где улази у КО Речица уз парцелу 4015/2 и 4015/1 до 3995/1, 3995/2, 3999, 4002, 4003, 4000, 3926, 3927, 3935, 3503, 3502, 3483, 3482, 3480, 3476, 3478, 3456, 3443, 3444, 3436, 3435, 3434, 3425, 3420, 3419, 3412, 3397, 3398, 3400, 3368, 3362, 3361, 3363, 3365, обухватајући парцеле уз улицу Школску до источне границе кп. 3623, 3636, 3628, ка западу уз 3319, 3318, 3309, 3308 и 3304 уз Балканску улицу обухватајући и 3291, 3292, 3285, 3281, 3282, 3130, где се ломи и обухвата 3136, 3138, 3166, 3168, 3169, 3158, до парцела спортског терена 1578. Граница даље наставља ка западу обухватајући парцеле које излазе на улицу Изворску и парцеле које излазе на пут 5712 чијим ободом наставља до 1588, 1587, 1585, 1584, 1579, 1576, 1575, 1574, 1573, 1572, 1543, 1537, 1538, 1535, 1533, 1453, обухватајући гробље и кп. 1554, 1553, 1556, 1452, до пута 5104 где се граница враћа уз ДП-105 и затвара.

Намена простора

Будући да су се села развијала паралелно са транзитном саобраћајницом дошло је спајања грађевинског подручја. Насеље Речица је подељено на две целине, и у функционалном смислу је упућено на Кличевац, који је и центар заједнице насеља. Комерцијалне и занатске делатности се налазе уз главну саобраћајницу у Кличевцу. Поред зоне становања у централном делу насеља концентрично се налази становањем ретке густине са пољопривредним парцелама у залеђу. Границе намена нису јасно дефинисане већ долази до преклапања парцела различитих намена.

Јавне службе и сервиси. У Речици постоји четвороразредна основна школа са припадајућим спортским тереном, има два објекта Дома култре (Горња и Доња Речица), који се не користе и према мишљењу грађана треба их адаптирати за мултифункционалну намену. У селу има три продавнице, а на периферији села има фудбаски терен са свлачионицом. Здравствене услуге користе у Кличевцу
У Кличевцу осморазредан школа ради у два објекта, од којих је једа у оквиру Дома културе. Објекат школе је реновиран 2000. године, а Дом културе се реновира (кречење), док су просторије на спрату запуштене. У селу ради амбуланта у посебном објектку, а лекар долази сваког дана. Од терена за спорт и рекреацију постоји терен за мале спортове (код школе у Дому културе) и фудбалско игралиште. У селу ради неколико продавница мешовите робе и објеката угоститељства, од којих један има смештајне капацитете (преноћиште).
Од привредних објеката постоји објекат земљорадничке задруге, откупна станица пољопривредних производа и пољопривредна апотека, али нема ветеринарска станица.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Кроз насеља Речица и Кличевац пролази државни пут другог реда ДП-105 којим су насеља дирекно повезана са суседном општином Велико Градиште (насеље Рам) на северу, а на југу и југозападу преко остале путне мреже и са административним центром подручја (град Пожаревац) као и са насељима суседне општине Мало Црниће. Основна улична мрежа насеља Кличевац је приближно ортогонална, а поред дела државног пута ДП-105 (улица Пожаревачка), важније насељске улице су и Дунавска и Изворска уз које је концентрисана већина јавних служби и институција.
Део државног пута ДП-105 кроз насеље Кличевац пролази трасом улица Карађорђева и Пожаревачка и уз њу се налази већина јавних служби. Остала улична мрежа насеља је углавном радијалног карактера.
У наредном планском периоду, у циљу повећања безбедности свих учесника у саобраћају, неопходна је изградња тротоара на целој дужини државног пута ДП-105 у границама грађевинског подручја, као и асфалтирање и уређење насељских саобраћајница, у складу са могућностима и приоритетима које ће одредити локална заједница.

Снабдевање воде. У селима нема јавни водовод. Становници Речице снабдевају се водом из сопствених бунара. У Кличевцу користе локално извориште, али је у току изградња водовода за цело село.

Јавна **канализациона мрежа** не постоји, за одвод отпадних вода користе се септичке јаме. У планском периоду предвиђена је реализација система јавне канализације. (према Шематском приказу).
До изградње каналиације у грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. На шематском приказу означена је локација гробља која заузима површину од 1.61 ha у Речици (планирано је проширење на кп. бр.1555 и 1556) и постојеће гробље са планираним проширењем у Кличевцу укупне површине 8,26 ha. Планира се проширење на кп. бр. 3718,3715, 3716, 3719,3721, 3722, 3739, 3737, 3733, 3734, 3732, 3731, 3730, 3729, 3728, 3405, 3406, 3404, 3402, 3401 КО Кличевац.
Уређење постојећег гробља, као и проширење потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Као и у другим селима, отпад у насељима се одлаже на неуређене депоније. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Урбанистички услови и правила за примену

У централној зони или у зони где су већ формирани садржаји централних насељских функција дозвољена је изградња објеката у низу или прекинутом низу. У том случају најмања дозвољена. величина грађевинске парцеле намењена становању је 200 m², остали урбанистички параметри важе као у поглављу III 9.Специфична урбанистичка правила.
Грађењу новог објекта у смислу доградње уз постојећи објекат или објекте реализоване на суседној или обе суседне парцеле на заједничкој међи (интерполација) треба да предходи геомеханичко испитивање тла на којем се гради објекат,

обавеза провере стабилности темеља објеката као и обавеза заштите суседног објеката. С тим у складу, по потреби извршити подзиђивање темеља постојећих објеката у циљу постизања сигурности и стабилности објеката.

Табела 19. Максимални индекс изграђеностии заузеости у насељу Кличевацо (РЗЗС Смедерево, 2011)

Пословање:	Величина грађ. парцеле (мин)	Индекс изграђености	Индекст заузетости
• мешовите намене	400 m²	до 1,8	65%
• туристички и спортски садржаји	600 m²	до 0,8	55%
• производно-комерцијалне делатности	600m²	до 1,5	60%

Подручја с посебним условима заштите

У делу атара села Речице, у приобаљу Дунава, налази се зоне значајних природних вредности од међународног значаја: • IBA подручје (Important Bird Area) – једно је од најважнијих зимовалишта птица водених станишта у југоисточном делу Европе (на зимовању се јавља преко 30 врста птица у бројности од неколико десетина хиљада примерака), при чему за поједине врсте ово подручје представља главно зимовалиште у Европи; • заштићено Рамсарско подручје – Лабудово окно које се налази низводно од ушћа реке Млаве у Дунав; • подручје дефинисано у оквиру "Емералд мреже" – зона заштите Специјалног резервата природе "Делиблатске пешчаре"; и • одабрана подручја за дневне лептире (PBA – Prime Butterfly Areas in Serbia) – налазе се у зони заштите резервата природе "Делиблатска пешчара".
Коришћење, изградња и уређење на овим подручјима обавља се у складу са режимима, условима и мерама заштите датим у поглављу I, зоне са специјалним режимима заштите.

Културно-историјске вредности

На подручју села Кличевац евидентиране је један споменик културе (Црква св. Трифуна) и 24 непокретости под претходном заштитом (Табела 20), а у селу Речица 15 непокретности под претходном заштитом (Табела 21).

Табела 20. Културна добра у насељу Кличевацо (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА		
	Црква Св Трифуна у Кличевцу, Одлука Владе РС бр.633-4708/99 од 17.02.2000. год.	Споменик културе
НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ		
АРХЕОЛОГИЈА		
1.	Липар	
2.	Носак	
3.	Црквине	
4.	Старо гробље у селу	
5.	Помрлово, насеље бронзаног доба	
6.	Избљане, средњевоковно насеље	
7.	Содо, римско гробље	
8.	Велика хумка, праисторијски гроб под тумулом	
9.	Храстова Хумка, праисторијско насеље	
10.	Катански брод, стари прелаз преко Дунава	
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ		
1.	Зграда основне школе	
2.	Зграда бивше општине	
3.	Кућа Драгише Матића – Јоле (према Речици)	
4.	Кућа Вере Стојићевић	
5.	Кућа Жике С.	
6.	Кућа Зорице Зарић	
7.	Домаћинство Радивоја Перића	
8.	Кућа Новице Лазића	
9.	Кућа Вељка Перића – Бугари	
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА		
1.	Спомен биста војводи Миленку Стојковићу	
2.	Споменик палим борцима и Ж.Ф.Т. испред Дома културе	
3.	Спомен плоча убијеним партизанима на згради учитељских станова	
4.	Спомен плоча на месту где је била кућа војводе Миленка Стојковића	
5.	Гробље	

Табела 21. Културна добра у насељу Речица (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Душник
2.	Водице
3.	Липар
4.	Мајур
5.	Помрло
6.	Старо гробље
7.	Анатема, праисторијско насеље и култно место
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Зграда основне школе
2.	Домаћинство Борислава Пајкића – Лоле
3.	Кућа Радише Николића
4.	Кућа Живадина Стојановића
5.	Електро млин Радивоја Пауновића - Лоле
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима 1912-1913 код Месне заједнице
2.	Спомен плоча палим мештанима 1941 год. на огради поред пута за Кличевац
3.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R - 1:5 000)

2. РУДАРСКА СЕЛА

Позиција ове групе насеља зони развоја рударских активности имала је утицај на функционалну структуру и одређене насељске специфичности. Насеља су доминантно непољопривредног и местимично мешовитог типа, с нешто интезивнијим коришћењем простора – већим нето густинама насељености и већом заступљеношћу заокружених мањих блокова. Основна урбана матрица је слична подунавској групи насеља.

2.1. Ћириковац, Кленовник и Дрмно

ЋИРИКОВАЦ КЛЕНОВНИК ДРМНО

Ћириковац, Кленовик и Дрмно су села равничарског типа, налазе се северно и североисточно од Пожаревца. По површини атара села, издваје се село Ћириковац (1856,2 ha), док су површине атара села Кленовник и Дрмно, знатно мање, скоро идентичне (Дрмно 1099,2 ha и Кленовник 1075,5 ha). Према попису становништва 2002. године Ћириковац је имао 1.407 становника у 349 домаћинства, Дрмно 1.046 у 258 домаћинства, а Кленовник 904 становника у 239 домаћинстава. Сва насеља карактерише тренд опадања/стагнације броја становника (индекс промена око 95,0). Нешто интензивније опадање броја становника евидентирано у последњој деценији у Дрмну и Ћириковцу (индекс 84,0 и 88,0), а у Кленовнику је забележен пораст броја становника. Тако је, према прелиминарним подацима Пописа 2011. године, у Ћириковцу живело око 1.250 становника, Дрмну око 870, а у Кленовникику око 1.030 становника. Учешће лица која раде или бораве у иностранству испод је просека за сеоска насеља на подручју града Пожаревца, креће се од 8,7% у Кленовнику, 10,3% у Ћириковцу, до 12,4% у Дрмну.

Насеља су функционално повезана и усмерена на градска насеља Пожаревац и Костолац, а вишедеценијски развој рударских активности значајно је утицао на трансформације. Тако је, према подацима Пописа 2002. године, пољопривредно становништво у Дрмну и Кленовнику учествовало са око 10% у укупном становништву насеља, а у Ћириковцу, нешто више, 16%. Истовремено, преко половине активних лица у Дрмну (51,5%) и Кленовнику (55,1%) било је запослено у ТЕ-КО "Костолац", а у Ћириковцу 38,2%.

Насеља су класичног сеоског типа у коме преовлађују ратрство и сточарство. Према Попису 2002. године у Кличевцу је пољопривредно становништво учествовало са око 37% у укупној популацији села, а у Речици, знатно више, око 47%.

На подручју атара села Кличевац рударским активностима је заузето око 306,3 ha, а према динамици ширења копа "Дрмно" до 2022. године биће заузето још 470 ha., али ће 115 ha сада заузетих површина бити рекултивисано.

Граница грађевинског подручја насеља

ЋИРИКОВАЦ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ДП-103, површинског копа и кп. 1612, скреће ка југу обухватајући зону од 100 m од пута, затим скреће и обухвата кп. 1582, 1557, 1556, 1555 до железничке пруге, наставља ка југу уз парцелу пута 1506 скреће уз парцелу 1488 и наставља уз пут 755/1 до пута 1036 обухватајући парцеле уз улицу Димитрија Туцовића скреће и обухвата кп. 1040, 1044, 1045, 1047, 1048, 3472, уз улицу Вељка Дугошевића обухватајући парцеле са обе стране улице Маршала Тита наставља уз 3459, 3456, 3439, до пута 3434 и пруге обухватајући 766/2, наставља уз пут 769 до КО Пожаревац где се пресеца ДП -103 и пругу обухватајући кп. 3119 до трасе планиране обилазнице ДП–25.1 где скреће и наставља ка северу 150 m од ДП-103 до пута 1226 где скреће на исток обухватајући кп. 1237, 1236, 1235, 1231, 1232, уз источни границу кп. 1228, 1227, 1225, 1224, 1223, 1207, 1205, 1206, 1203, 3328, до пута 3333 настављајући путем 3257 обухвата кп. 3310, 3311, 3304, 3302, 1157, 1156, 1155,

1154, и парцеле уз улице Омладинску и Милоша Обилића до 828/1, настављ уз кп. 827, 826, 825, 820, 819, 1684, 1682 до површинског копа где се и затвара.

КЛЕНОВНИК: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе 511/1, 511/2 и ДП-103 обухвата 797 до железничког земљишта пруге Ћириковац-Костолац која представља западну границу до кп. 2875 где скреће уз парцеле 2871/3, 2869/3, 2867, до железничке пруге обухватајући железничку станицу и кп. 242/1 наставља даље ка југу уз пружно земљиште до кп. 1413 где пресеца пут ДП-103 обухватајући кп. 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, наставља ка северу уз кп. 1340, 1339, 1338, 1329, 1328, 1327, 1325, прати парцеле уз улице Партизанску и Фрање Клуза и сва три крака улице Светозара Марковића наставља обухватајући парцеле које излазе на улице Вељка Дугошевића и Едварда Кардеља и даље уз пут 2913 обухватајући гробље уз источну границу 2611 до пута 2911/7 који се наставља у пут 2912 (улица Маршала Тита) обухватајући парцеле које излазе на поменуту улицу до кп. 612 где се ломи према северу на 120 m од ДП-103 у дужини од 780 m до парцеле пута 517 где се граница затвара.

ДРМНО: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ОП5 (ул Краља Петра) постојеће трасе ОП10 и кп. 608 до 901 чијим западним ободом наставља ка југу обухватајући кп 993 скреће уз пут 1033 до ОП10 чијим ободом наставља ка југу уз границу КО Кленовник скреће ка истоку уз канал Прогон до кп. 1276 скреће уз јужну границу 1277, 1279, пресеца пут Дрмно–Брадарац и наставља уз кп. 1294, 1293, 1292, 1299, 1300 обухвата и парцеле уз улицу Ослобођења и парцеле леве и десне стране улице Боже Димитријевића Козице, ломи се ка северу уз 821/3, 821/4, до пута 196 чијим ободом наставља до Косовске улице и даље на запад до 801/1, 801/2, 755, 727, 720, и 101 уз заштитни коридор планиране трасе индустријске пруге где се граница затвара.
Због положаја у односу на путне саобраћајнице и железничку пругу као и реку Млаву ова села имају потенцијал за развој индустрије и експлоатацију природних богатстава.

Намена простора

У централној зони села доминирају објекти становања са економским објектима у задњем делу двориштa. Уз главне саобраћајнице које пролазе кроз село могућа је изградња трговинских, занатских и објеката МСП. Границе намена нису јасно дефинисане. Преовлађује мешовито становање. Поред површинских копова и енергетских објеката, ограничавајући фактор за ширење насеља су и зоне археолошких истраживања.

Јавне службе и услуге. Свако село има четвороразредну основну школу, са организованим предшколским разредом. У Кленовнику постоји објекат предшколске установе, изграђен 2005. године, али још увек није у функцији. Грађани села Дрмно су, такође, заинтересовани за отварање вртића. Домови културе су комунално опремљени и добро оџавани, у Ћириковцу и Дрмну недаво реновирани, и користи се мултифункционално (месне канцеларија, месна заједница, локална удружења, продваница и др.). Амбуланта, такође, постоји у сваком селу Свако село, такође, има амбуланту, смештену, углавном, у објекту дома културе или месне заједнице. Лекари долазе једном недељно, а сестре сваког дана у амбуланте у Кленовнику и Дрмну, а у Ћириковцу само сестра једном недељно. Од спротско-рекреативних објеката у свим селима постоје терени за мале спортове, углавном при школи или код дома културе, као и фудбалска игралишта.
Свако село има по неколико продавница мешовите робе, а има и специјализованих радионица (вулканизер, аутоменаничар, аутопревозници, столар и др.).

Привредни објекти. У Кленовнику постоји објекат задруге „јединство“, који се не користи, у лошем је стању, али би могао да се адаптира. У Ћириковцу, у објеку земљорадничке задруге врши се откуп пољопривредних производа, а у селу је органинизован и откуп млека. Постоје и два произвођала столарије и немештаја, који имају по двадесетак запослених. У Дрмну је активно неколико фарми – пилића, коза, оваца и пони коња, а постоји производња котлова.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Кроз насеља Ћириковац и Кленовник пролази државни пут другог реда ДП-103 којим су ова насеља повезана са центром градске општине Пожаревац на југу, односно центром градске општине Костолац на северу. Делови државног пута представљају и главне саобраћајнице око којих су се формирала насеља и уз које је лоцирана већина јавних служби. Осим тога кроз оба насеља пролазе и делови локалне железничке пруге Пожаревац-Костолац (која тренутно није у функцији), а кроз насеље Кленовник пролази и део индустријског колосека према Костолцу. Овим планом предвиђено

је измештање државног пута ДП-103 на трасу која иде западно од насеља Ћириковац и Кленовник. Изградњом нове трасе државног пута створиће се услови за прекатегоризацију постојеће трасе кроз насеља у општински пут, а тиме ће управљање и уређење предметне саобраћајнице бити поједностављено. Као веза насеља са новом трасом државног пута предвиђена је изградња новог општинског пута од насеља Кленовник у продужетку улице 15. октобра. Планом је предвиђено и повезивање насеља Кленовник са манастиром Рукумија (и даље преко постојећих путева са насељем Брадарац), изградњом новог општинског пута који се у границама грађевинског подручја поклапа са саобраћајницом која пролази поред сеоског гробља.
Треће рударско село – Дрмно, са осталим насељима у ближем и ширем окружењу повезано је општинским путевима ОП5 (Костолац–Стари Костолац–Дрмно) и ОП10 (Брадарац–Дрмно). Просторним планом посебне намене подручја Костолачког угљеног басена предвиђена је изградња индустријске пруге Стиг–ТЕ "Костолац Б" чији коридор пролази у непосредној близини западне границе грађевинског подручја насеља Дрмно. Због изградње индустријске пруге, предвиђено је и измештање постојеће трасе општинског пута ОП10 који тангира западну границу насеља на позицију западно од индустријске пруге. Улична мрежа насеља Дрмно је углавном радијалног карактера, а већина јавних служби је лоцирана дуж Улице краља Петра.

Снабдевање водом. Сва насеља имају регулисано снабдевање водом преко насељских водовода.

Канализација. Насељска канализациона мрећа не постоји, а за одвод отпадних вода користе се септичке јаме. У планском периоду предвиђена је реализација система јавне канализације. До изградње каналиације у грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте овог плана.

Гробља. На шематским приказима нанете су локације постојећих и планираних гробаља. У Дрмну постоји старо гробље површине 7,8 ha и ново гробље површине 9,92 ha, а у Ћириковцу су исказане потребе за проширење гробља са 1,11 ha на планирану површину од 2,37 ha (обухватајући кп. бр. 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3326), док је у Кленовнику планирана површина гробља 5,07 ha на кп. бр. 2838/1, 2837/, 2837/2, 2836/1, 2836/2, 2834, 2832/2, 2832/1, 2831, 2611.
Уређење постојећег гробља, као и проширење ,потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.

Одлагање отпада. Као и у другим селима, отпад у насељима се одлаже на неуређене депоније. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
- у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m².

Табела 22. Максимални индекси изграђености и заузетости у рударским селима

Становање:	**индекс изграђености до:**	**индекс заузетости до:**
вишепородично становање	1,5	60%
породично становање	1,0	50%
рурално становање (с економским двориштем)	0,5	60%
Пословање:		
мешовите намене	1,6	50%
производно-комерцијалне делатности	1,5	60%

Културно-историјске вредности

На подручју села Ћириковац евидентирано је 17 непокретости под претходном заштитом, Кленовнику 15, а у Дрмну 16 (Табеле 23, 24 и 25).

Табела 23. Непокретности под претходном заштитом у насељу Ћириковац (РЗЗС Смедерево, 2011)

АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Вратача
2.	Крстови
3.	Летњиковац
4.	Плочник
5.	Редаре
6.	Селиште
7.	Могила
8.	Вилиповка, римска вила
9.	Умка, место Пожаревачког мира
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Зграда основне школе
2.	Кош, капија и трем Јездимира Ивића
3.	Кућа Раде Николића
4.	Кућа Велибора Стевића
5.	Кош Живадинке Васић
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима у I и II св.рату и НОБ-у у спомен парку
2.	Чесма из турског доба у центру села
3.	Гробље

Табела 24. Непокретности под претходном заштитом у насељу Кленовникц (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Бурумак
2.	Ливадски пут
3.	Провалија
4.	Мајурац (уништен локалитет)
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква Успења пресвете Богородице
2.	Кућа плотара Живославке Јанковић
3.	Кућа Мирослава Вујчића
4.	Кућа Радмиле Мишић
5.	Кућа Слађане Манојловић
6.	Кућа Горана Пантића
7.	Кућа Бисерке Рајчић
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Чесма код старог храста у близини цркве
2.	Спомен чесма палим борцима у I и II св.рата
3.	Надгробни споменици стрељаним рударима 1943.год. на сеоском гробљу
4.	Гробље

Табела 25. Непокретности под претходном заштитом у насељу Дрмно (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА – уништени локалитети	
1.	Бабино брдо
2.	Велика хумка
3.	Галовац
4.	Гучићи
5.	Лугови
6.	Над бабом
7.	Таван
8.	Корабе – Светиња
9.	Пијавиште
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Кућа, кожуварска радња и спратни кош Александра Илића (била Селимира Милошевића)
2.	Кућа Новице и Миланке Степановић (била Крсте Алексића)

3.	Кућа Слађана Стефановић - Бранковића
4.	Кућа Гордане и Гојка Ђурића (била Милоша Богдановића)
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик народном хероју Божидару Димитријевићу Козици и палим борцима у НОБ-у и I св.рату
2.	Спомен обележје Светислава и Стојанке Живковић-Животић из старе породице Давинић из 1936 .године у раскрсници код цркве
3.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R – 1 : 5000)

3. СТИШКА БРДСКА СЕЛА

Групација чини посебну целину периферно постављену у односу на средиште територије града Пожаревца. Насеља имају неправилну згуснуту структуру типа збијеног брдског насеља. Насеља нису доминантно формирана дуж главне саобраћајнице, већ имају приближно заокружену просторну структуру.

3.1. Касидол, Баре и Берање

КАСИДОЛ БАРЕ БЕРАЊЕ

Касидол, Баре и Берање су села разбијеног брдског типа, налази се на ободу територије града Пожаревца, у њеним вишим крајевима. Највећу површину атара има село Баре (1818,2 ha), затим Касидол (1323,2 ha), а најмању Берање (933,2 ha). Слични су односи и у погледу популације. Према попису 2002. године село Баре је имало 923 становника у 252 домаћинства, Касидол 744 становника у 203 домаћинства, а у Берању знатно мање, 490становника у 137 домаћинстава. Сва насеља карактерише тренд опадања броја становника, умерен у периоду 1970-тих и 1980-тих година (индекс промена око 90,0), док је интензивнија депопулација присутна од 90-тих година прошлог века до данас (индек промена између 75,0 и 80,0). Према прелиминарни резултатима Пописа становништва 2011. године село Баре има око 600[4] становника, Касидол око 560 и Берање око 390. Слично као и осталим селима на подручју града Пожаревца, значајно је учешће лица која раде или бораве у иностранству – Баре око 28%, Берање око 30%, Касидол око 37%.
У мрежи насеља, Касидол и Берање функционално су везани за насеље Баре, које је центар заједнице насеља.
Насеља су класично сеоског типа у којима преовлађују ратарство и сточарство. Према подацима Пописа 2002 године, ова села су се издвајала по учешћу пољопривредног у укупном становништву. Касидол и Берање су имала највеће учешће пољопривредног становништва на подручју града Пожаревца (58,5% и 54,8%, реципрочно), док је у Барама преко две петини (41,8%) популације чинило пољопривредно становништво.

Граница грађевинског подручја насеља

КАСИДОЛ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе кп.1999 и кп.пута 2961 и ОП-6, ка југозападу уз пут 2961 и 1406 ломећи се уз пут 1408 обухвата парцелу хиподрома наставља ка југу уз кп. 265, 267, 270, 271, 274, 275, 277, 280,283, 284, 287, 288, 291, 293, 295, скреће уз пут 1419 пратећи пут 1420 ка југу наставља уз кп. 2524, 2531, 2537, 2541, 2543, 2547, 2548, 2559, 2562, 2571, 2576, 2577, 2578, 2579, 2585, 2586, 2597, 2598, 2599, уз улицу Мариборску ломи се ка југу уз пут 2857 до 2853, 2852, 2850, 2849, 2830, 2832, пресеца ОП-6 обухватајући кп. 2792, 2790, 2779, 2775, 2774, 2763, 2762, скреће ка северу и обухвата кп 2761, 2760, 2759, 2748, 2741 до пута 1432 чијим ободом наставља обхватајући ободне парцеле гробља 758, 800, 805, 808, 807, до пута 2960 настављајући источном границом поменуте парцеле ломи се уз пут где се и затвара.

БАРЕ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ОП-6, кп. 983 и пута 1499/2 чијим ободом наставља обухватајући кп. 4747/2, 4747/1, 4748, 4749, 4758, 4760, 4761, 4765, 4764, 4369, 4772, 4776/2, 4776/1, 4775, 4777, где се ломи и пресеца ОП -6 уз кп. 4996, 5001, 4991, 4993, 4988, 4985, 4983, пресеца 5737 до 5025, 5026, 5027,5028, 5029, 5030/1, 5030/2, 5035, 5036, 5037, 5039, 5040, 5041, 5042, 2175, 2174, 2176, 2179, 2181, 2187, 2190, 2194, 2195, 2196, 5076, 5083, 5084, 5089, 5090, 5094, 3040, 3039, 3036, где се скреће ка северу и обухвата кп. 5119, 5120, 3001, 2995, наставља уз границу улице Браће Вујовић до пута 5134 до кп. 4381 и 4383, обухватајући 4374, 4373, 4369, 4372, 4368, наставља уз пут 2549 ка западу пратећи пут 5132 до кп.4347 где се ломи на север уз 4345, 4346, 4339, 4337,4332, 4541, 4545, 2239, 2238, 2240, 2250, 2257, 2249, 2251, пресеца пут и обухвата кп. 1933, 1935, наставља ка западу обухватајући 4327, 4326, и пут 4616 и кп.4622 и 4623 настављајући уз пут 4305 обухвата кп. 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2025, 2027, наставља уз пут 2028/2 пратећи северу границу кп. 4645, 4647, 4648, 4653, 4654, 4655, 4658, 4659, 4660, 4661, 4662, 4663, 4667, 4668, 4669, 4671, до пута 1471 чијим ободом иде до ОП-6 где се граница затвара.
Друго грађевинско подручје представља енклава гробља.

БЕРАЊЕ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ДП-108-а и кп. 2082, и 1014 наставља ка југу обухватајући кп. 2086, 1047/1, 1052, 1053, 1054, 1055, 1057, и парцеле гробља 1637, 1636, 1635, 1631, 1624, 1623, 1619, 1618, 1876, скреће ка истоку уз кп. 2274, 2273, 2272, и парцеле које излазе на улицу Маршала Тита обухватајући и 2269, 2268, 2266, 2265, 2397, скреће ка истоку уз кп. 2398, 2399, 2402/2, 2402/3, 2407, 1921, 1922, 1923, 1924, 1927, 1928, 1930, 1931, 1934 где скреће на север обухватајући парцеле уз улицу Васе Пелагића до ДП-108-а који прелази и наставља уз

[4] Приликом израчунавања првих резултата Пописа 2011. године нису узети у обзир сви параметри који ће се применити у коначном обрачуну. У насељу Баре, збир укупног броја становника (595) и лица у иностранству (279) не одговара броју пописаних лица (984), односно разлика је –110 лица. С тог разлога ови подаци су прихваћени оквирно.

пут 829 где се ломи ка западу обухватајући кп. 1790, 1789, 1787, 1784, 1783, 1780, 1777, 1776, 1771, 1767, 1763, 1762, 1757, 2134, 2131/1, 2130, 2127, 2126, 1742, 1739, 1735, 1706, 1703, 1701, 2114, 2113, 2112, 2111, 2110, 2106/1, 1643, 1644, 1645, 1646, 1648 где се граница затвара.

Намена простора

У централним зонама села доминирају објекти становања у комбинацији са економским објектима у задњем делу дворишта. Границе намена нису јасно дефинисане већ преовладава преклапање намена. Могућа је изградња трговинских и занатских објеката дуж главних насељских саобраћајница. На укрштању државног пута I реда бр. 25.1 (Пожаревац–В. Градиште) са државним путем II реда бр. 108а, који пролази кроз село Берање, са леве стране путног правца постоји већи број легално изграђених пословних објеката.

Јавне службе и сервиси. У насељу Берање ради четвороразредна школа. Постоји објекат Дома културе, који је у лошем стању и потребно је реновирање. Нема терена за спорт и рекреацију, али је у току припрема терена за уређење игралишта. У селу има неколико продавница мешовите робе.
У Касидолу, такође, ради четвороразредна школа, а објекат Дома културе је у лошем стању, потребо је реновирање и адаптација (локална заједница је поднела захтев, али је објекат у власништви земорадничке задруге «Јединство», која не функционише, нема откупа). Постоји спортски терен за мале спортове, као и спортски терен/фудбалско игралиште у склопу хиподрума. Предлог локалне заједнице да се терен за мале спортове повеже у јединствену целину са спомен парком, и допуни другим спортским садржајима.
Баре, као центар заједнице села, има осморазреду основну школу, парк, Дом културе и амбуланту. Предлог локалне заједнице је да се отвори дечији вртић, који би користила и деца из Касидола и Берања, а за ову намену постоји и објекат који би могао да се адаптира. Такође, предлаже се активирање просторија за младе. Од спортских терене постоји игралиште у оквиру школе и фудбалски стадион. У селу има неколико продавница мешовите робе. Уколико се укаже потреба за изградњом цркве у Берању могуће је урбанистичким пројектом решити проблем локације и уређења комплекса.

Привредни објекти. У насељу Берање постоји расадник/плантажа цвећа (на рскрсници према Сиракову (општина В. Градиште), а знатан број пословних објеката изграђен је и на укрштању државног пута I реда бр. 25.1 (Пожаревац–В. Градиште) са државним путем II реда. У Касидолу има и неколико узгајивача расних коња, а у Барама погон за производњу столарије (запошљава 35 радника).

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Кроз насеље Касидол пролази део општинског пута ОП-6 (ДП-25.1–Баре–Касидол) којим је насеље на северу повезано са државним путем првог реда ДП-25.1 (преко њега и са осталим насељима на Планском подручју), односно на југу са насељима суседне општине Мало Црниће. Општински пут уједно представља и централну саобраћајницу у насељу, уз коју је лоцирана већина јавних садржаја у насељу и на коју се надовезују остале насељске саобраћајнице.
Кроз грађевинско подручје насеља Баре пролазе општински путеви ОП-6 и ОП-7 (Баре–Берање) на које се у правцу према истоку надовезују остале насељске саобраћајнице.
Од три стишка брдска села једино кроз насеље Берање пролази државни пут другог реда ДП-108а (Берање–Средњево–Голубац) који се у границама грађевинског подручја води као улица Вељка Дугошевића. У важније насељске саобраћајнице спадају и улице Петра Драпшина и Маршала Тита, као и улица Југ Богдана, која уједно представља и део општинског пута ОП-7 који је веза са насељем Баре на југозападу.
У планском периоду, у овим селима потребна је реконструкција постојећих државних и општинских путева (уз изградњу тротоара у централним деловима насеља) и опремање и уређење других важнијих насељских саобраћајница у складу са могућностима локалне заједнице.

Водоснабдевање. Снабдевање воде је организовано индивидуално, преко каптираних бунар и изворишта. У селу Берање, као један од проблема наводе и недостатак здраве пијаће воде (постоји пројекат водоснабдевања. У Касидолу се користи вода из неколико каптираних бунара, док село Баре има локални водовод, а квалитет воде се контролише.

Канализација. У селима нема канализације, одвод отпадних вода је преко септичких јама. До изградње каналиације у грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводити у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. На шематском приказу означене су локације постојећих и планираних гробаља. Сва села су изразила потребу за проширењем гробља тако да је у Касидолу планирана површина од 2,49 ha на кп. бр. 801, 802, 800, 803, 804, 805, 806, 807, 808 КО Касидол, док је гробље у селу Баре издвојено из грађевинског подручја насеља на површини од 3,28 ha, а у Берање је планирано проширење на укупно 3,96 ha (кп.бр 1876).
Уређење постојећег, као и проширење потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Као и у другим селима, и у овим селима отпад се одлаже на неуређене депоније. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
- у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m².

Табела 26. Максимални индекси изграђености и заузетости у стишким брдским селима

Становање:	индекс изграђености до:	индекс заузетости до:
• породично становање	1,0	50%
• рурално становање (с економским двориштем)	0,5	60%
Пословање:		
• мешовите намене	1,6	50%
• производно-комерцијалне делатности	1,5	60%

Културно-историјске вредности

У Касидолу је евидентиране 16 непокретости под претходном заштитом (Табела 27), Барама 28 (Табела 28) и у Берањима 16 (Табела 29).

Табела 27. Непокретности под претходном заштитом у насељу Касидол (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Имање Мирковића
2.	Селиште
3.	Самочева
4.	Дагодин(а)
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Домаћинство Добриле Рајић
2.	Зграда Задружног дома
3.	Зграда Омладинског дома
4.	Кош, капија и стаја баба Драге Рашић
5.	Кош Слободана Алексића
6.	Кућа и кош са амбаром Вере Јовановић
7.	Кућа помоћна зграда Горице Милошевић и Борице Савић
8.	Магаза и кујна Миладе Николић
9.	Две куће Новице Милосављевића
10.	Кућа Вере Обрадовић

СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен чесма палим борцима у I и II св.рата
2.	Гробље

Табела 28. Непокретности под претходном заштитом у насељу Баре (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Селиште
2.	Велики точак
3.	Гај
4.	Дагодин(а)
5.	Долња вода
6.	Дуге долине
7.	Општински ланци
8.	Стари рамски пут
9.	Старо гробље
10.	Утрине
11.	Самочева
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква св. 40 светозарних мученика и капела над извором
2.	Општинска кафана
3.	Циглана Боре Селаковића
4.	Кућа и помоћна зграда Драгана Настасијевића
5.	Кућа Радета Радовановића
6.	Кућа Драгослава Стојићевића
7.	Кућа Десе и Богомира Јанковића
8.	Кућа Новице Трифуновића
9.	Домаћинство Јагодинке Павловић
10.	Кућа Селимира Живановића
11.	Кућа Добривоја Милановића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик ратницима палим у II св.рату у центру села
2.	Гробље

Табела 29. Непокретности под претходном заштитом у насељу Берање (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Селиште
2.	Буковик
3.	Код крста
4.	Микин браник
5.	Старо гробље
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Кућа Слађана Васића
2.	Кућа Славише Костића
3.	Кућа Војислава Богдановића
4.	Стаја са кошем и амбаром Славише Арсића
5.	Динчина кућа (домаћинство)
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима у НОБ-у код Месне заједнице
2.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R – 1 : 5.000)

4. СТИШКА РАВНИЧАРСКА СЕЛА

Ова групација села је типичан представник разређено–збијеног типа насеља лоцираних уз општински пут који их повезује у функционалном смислу и детерминише њихову урбану матрицу.
Насеља су готово континуално изграђена уз пут. Морфолошка карактеристика је линијско–зракаста организација уз мање присуство попречних локалних праваца. У средишњем делу су релативно правилни и дефинисани блокови (компактна структура) док су на прилазима насељима расуте недефинисане грађевински незаокружене структуре са теденцијама ширења и спајања с суседним насељима.

4.1. Бубушинац, Маљуревац и Брадарац

БУБУШИНАЦ МАЉУРЕВАЦ БРАДАРАЦ

Бубушинац, Маљуревац и Брадарац су насеља равничарског типа и налазе се у долини реке Млаве. Највећу површину атара има село Брадарац (1368,9 ha), затим Бубушинац (1106,2 ha), а најмању Маљуревац (737,6 ha). Слични су односи и у погледу популације. Према попису 2002. године село Брадарац је имало 874 становника, Бубушинац 844, а Маљуревац знатно мање, 548 становника. Сва насеља карактерише тренд опадања броја становника од 1970-тих година, умереног интензитета до краја 1990-тих година (индекс промена око 90,0), а незнатно интензивнији у последњој деценији (индекс око 87,0). Према прелиминарни резултатима Пописа становништва 2011. године у Брадарцу живи око око 750 становника, Бубушинцу око 730, а у Маљуревцу око 470. Учешће лица која раде или бораве у иностранству креће се од око 15% у Маљуревцу, до око 20% у Брадарцу и Бубушинцу.
Насеља су класично сеоског типа у којима преовлађује пољопривреда (ратарство и сточарство). Степени трансформације у погледу професионалне струкруре становништва се разликују Према подацима Пописа 2002 године, највеће учешће

пољопривредног становништа је имало село Бубушинац (23,1%), затим Маљуревац (19,2%), а најмањи Брадарац (16,6%). Овај процес је, углавном, резултат развоја рударских активности. Наиме, за потребе рударства у Брадарцу је заузето око 10% а у Маљуревцуоко 30% површине атара, док у атару села Бубушинац није било рударскких активности. На подручју атара ових насеља налазе се и лежишта нафте и гаса

Због положаја саобраћајница, и близине пруге (планираног индустријског колосека источно и северно од насеља), и реке Млаве, ова насеља имају потенцијал за развој индустрије и експлоатацију природних богатства.

Граница грађевинског подручја насеља - приказана на графичком прилогу

БУБУШИНАЦ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ДП-105 , КО Маљуревац и кп. 855, наставља ка југу дуж кп. старог корита Млаве 1147 до кп.1079, 1081, 1082, 1084, 1483, 1057, 1089, 1088, ломи се уз улицу Широки сокак и наставља дуж парцела које излазе на улицу Стевић Миливоја до кп. старог корита Млаве наставља обухватајући 1749, 1748, 1747, 1745, 1744, 1740, где прелази ДП–105 обухватајући 2092 мења правац ка северу на 90 m од ДП-105; граница даље наставља обухватајући парцеле које излазе на Улицу Целетову и ломи се на север уз кп. које излазе на Стишку улицу и улицу Драгослава Ђорђевића, наставља ка северу паралелно са ДО-105 у ширини од око 100 m до КО Маљуревац где се граница затвара.

МАЉУРЕВАЦ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ДП-105, КО Брадарац и кп. 702 КО Маљуревац, иде ка западу обухватајући кп. 700, 699, 677,616, 620, 621, 622, 625, 626, 628, 629, 632, 630, скреће ка истоку уз кп. 631,632, 634, 635, 637, 638, 639, 640, 641, наставља ка југу дуж Партизанске улице и источном границом парцеле реке Млаве до кп. 885 где се ломи ка истоку уз 884 и наставља обухватајући 998, 1024, 1025 и 1019, скреће уз границу кп. 1054 и, 1055, и дуж улице Зеленгорске до парцеле реке Млаве обухватајући 1095 наставља уз 1092, 1099, и путем 1118 до 1120, 1122; границом грађевинског подручја су обухваћено постојећи комплекс ПИК Пожаревац и спортски терен који користи насеље Бубушинац, прелази ДП-105 обухватајући и црквано земљиште наставља уз пут 604 до кп. 539 где граница гаље наставља ка северу на ширини од 150 m од ДП-105 до пута 659 који скреће ка истоку до кп. гробља 37 обухватајући је наставља уз пут 585 до кп 715 и 714 где се граница затвара.

БРАДАРАЦ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ОП-10, 995/3 и 993/3 настављајући ка југу 996/4, 999/3, 1000/3, 1001, 1003, 1009, и путем 1022 где скреће ка западу уз улицу Драже Марковића Рође обухватајући 1017 ломи се уз кп. старог тока реке Млаве до ОП-8 наставља ка западу обухватајући планирану пословну зону уз пут 3003 и 3113 и 3112 и обухватајући и 3109, 3007, 3046 и 3074; граница наставља ка југу дуж пута 3143, и дуж кп. реке Млаве до кп. 3256, 3257, 3259, 3260, 3261, 3262, наставља уз реку Млаву до 1527/1, скреће ка југу уз пут 1556 и 1538 и наставља ка истоку уз границу са КО Маљуревац; граница се ломи ка северу уз крак улице Маршала Тита настављајући ка северу уз пут 1438 и путем 938 пресеца крак улице Маршала Тита и наставља дуж пута 936 до 1128 где се ломи и иде уз 1148, 1108, 1106, 1151, 1152, 1153, 1155, 1156, 1157, 1158, 1162, 1161, пресеца пут и наставља уз кп. 1093, 1075, 1076, 1078, 1080, 1082, ка северу уз пут 919 до ДП-105 где се граница затвара.

Друго грађевинско подручје представља поручје комплекса манастира Рукомија и проширење гробља. Граница почиње од постојећег комплекса ка југозападу дуж пута 3353 до пута 2797, наставља уз 2899 до пута 2796 ломи се уз 2887, 2916, 2920, 2921, 2924 настављајући уз 3353 до источне границе 3020 иде ка северу 3020, 3027, 3028, 3029, до општинског пута ОП-8 обухватајући постојећи комплекс.

Намена простора

У централној зони села доминирају објекти јавне намене и становања у комбинацији са економским објектима у задњем делу дворишта. У објектима уз главну саобраћајницу јављају се комерцијалне и занатске делатности. Границе намена нису јасно дефинисане. Грађевинска подручја су готово спојена и шире се уз транзитну саобраћајницу.

Јавне службе и сервиси. У Бубушинцу и Маљуревцу постоје четвороразредне, а у Брадарцу осморазредна основна школа. Сва насеља имају Домове културе, који се користе вишенаменски (углавном месне канцеларије, месне заједнице,

удружења). Објекти у Бубушинцу и Маљуревцу су у лошем стању, потребно је реновирање, док је објека Брадарцу делимично реновиран (поправљен кров) 2002. године. Аммбуланта постоји само у Брадарцу (лекар долази једном недељно, а медицинска сестра сваког дана). У објекту постоји стоматолошка ординација и апотека, али нису у функцији. У свим селима постоје фудбаски терени, а у Брадарцу има и терен за мале спорове. Пољопривредне апотеке (две приватне) има само село Брадарац. Маљуревац и Бубушинац имају по једну продавницу мешовите робе, а Брадарац две и пекару. Предлог локалне заједнице Брадарац је да се изгради дечији вртић, у дворишту старе школске зграде, а користила би деца сва три села.

Привреда. У Маљуревцу постоји традиционални узгој стоке – фарме свиња и фарме крава, а организован је и откуп млека (приватно домаћинство). Просторије земљорадничке задруге «Јединство» изнајмљене су приватнику (користи за магацин). У селу има и млин који не ради. У свим насељима постоје услужно-занатски објекти и продавнице. У Брадарцу је организован откуп пољопривредних производа и откуп млека. У КО постоји и пет нафтних бушотина лоцираних и приказаних на шеми насеља Брадарац за које је потребно наставити даља истраживања и у складу са резултатима и на основу одговарајуће техничке документације планска решења утврдити у Плану генералне регулације.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Кроз насеља Брадарац, Маљуревац и Бубушинац пролази државни пут другог реда ДП-105 (Рам–Братинац–Салаковац–Мало Црниће–Жагубица) који уједно у сва три насеља представља главну саобраћајницу на коју се надовезује насељска улична мрежа. Осим тога, уз коридор државног пута, лоцирана је већина јавних служби насеља.
Са осталим насељима у окружењу, насеље Брадарац повезано је и општинским путевима ОП–8 (Брадарац–Рукумија) и ОП–10 (Брадарац–Дрмно).
У наредном периоду, поред реконструкције постојећих путних праваца (уз изградњу тротоара на деоницама државних и општинских путева у грађевинском подручју) неопходно је опремање и уређење важнијих насељских саобраћајница у складу са могућностима локалне заједнице.

Снабдевање водом. У Брадарцу постоји насељски водовод за цело село. У Бубушинцу и Маљуревцу се користе бунари са хидрофором, али је вода хемисјки и бактеоролошки неисправна. Урађен је пројекат за изградњу водовода Маљуревац-Бубушевац из изворишта Летњиковац у Маљуревцу. У деловима оба села постављена је примарна мрежа и ускоро се завршетак комплетне мреже за села у целини.

Канализација. Не постоји канализациона мрежа, одвод отпадних вода је преко септичких јама. До изградње каналиације у грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводити у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. На шематском приказу означене су локације постојећих гробаља. Потреба за проширењем гробља постоји у Брадарцу и Бубушинцу (површине 1,87 ha на кп. бр. 2275, 2276 2274), док је у Маљуревцу отворено ново гробље површине 1,35 ha. У Брадарцу је гробље у склопу манастирског комплекса и планирано је проширење на површини од 6,67 ha на кп. бр. 2917, 2916, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914 КО Брадарац.
Уређење постојећег гробља, као и проширење потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.

Депоније. Отпад се одлаже на неуређене депоније, а често и у старо корито реке Млаве и део копа, односно одлагалиште Ћириковац.. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.
Проблем који истичу становници ових насеља је висок ниво подземних вода у деловима поред реке, плављење села. Пројекат регулације корита реке Млаве је урађен.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
- у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m²

Табела 30. Максимални индекси изграђености и заузетости у стишким равничарским селима

Становање:	**индекс изграђености до:**	**индекс заузетости до:**
• вишепородично становање	1,5	60%
• породично становање	1,0	50%
• рурално становање (с економским двориштем)	0,5	60%
Пословање:		
• мешовите намене	1,6	50%
• производно-комерцијалне делатности	1,5	60%

Културно-историјске вредности

У Бубушинцу је евидентиране 12 непокретости под претходном заштитом (Табела 31), Брадарцу 21 (Табела 32) и у Маљуревцу 86 (Табела 33).

Табела 31. Непокретности под претходном заштитом у насељу Бубушинац (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Утрине
2.	Селиште
3.	Дагодин
4.	Брдо које расте - преко Могиле
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Кућа Живка Јанковића
2.	Кућа Живорада Станковића
3.	Кош Бране Јанковића-Алиге
4.	Зграда основне школе
5.	Зграда некадашње општине
6.	Кућа Слободана и Ангелине Филиповић
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима у Првом и Другом светском рату
2.	Гробље

Табела 32. Непокретности под претходном заштитом у насељу Брадарцу (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Кључ
2.	Црквине
3.	Рукумија – Чука
4.	Стари пут
5.	Галије – Виногради
6.	Галовац
7.	Маријански пут
8.	Могила
9.	Селиште
10.	Стари рамски пут
11.	Хумка
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Манастир Рукумија
2.	Зграда старе школе
3.	Кош Александра Јесића
4.	Кућа Душанке Мићић
5.	Кућа Божидара Савића
6.	Кућа Милене Ђуричић
7.	Помоћна зграда Радише Грујичића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен чесма палим борцима I и II св.рата испред Дома културе
2.	Извор Јеринац код манастира Рукумија
3.	Гробље

Табела 33. Непокретности под претходном заштитом у насељу Маљуревац (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Доњи бунар
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква св. врача Козме и Дамјана
2.	Зграда основне школе
3.	Млин Карамарковића – комплекс Летњиковац
4.	Кућа Новице Богдановића
5.	Кућа Живојина Перића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима 1912-1918 и 1941-1945 код школе
2.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво. Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R – 1 : 5000)

4.2. Братинац, Набрђе и Трњане

БРАТИНАЦ НАБРЂЕ ТРЊАНЕ

Братинац, Набрђе и Трњане су насеља равничарског типа. Налазе се у долини Млаве, источно од Пожаревца.

Највећу површину атара има село Трњане (1619,7 ha), затим Братинац (752,2 ha), а најмању, не само у овој групацији, већ и на подручју града Пожаревца, има село Набрђе (470,1 ha). Слични су односи и у погледу популације. Према попису 2002. године село Трњане је имало 915 становника, Братинац 629, а Набрђе 346. Сва насеља карактерише тренд опадања броја становника, нешто интензивнији у последњој деценији. Према прелиминарни резултатима Пописа становништва 2011. године Трњане има око 780становника, Братинац око 490, а Набрђе око 180[5]. Учешће лица која раде или бораве у иностранству креће се од око 8% у Набрђу, до око 25% у селима Трњане и Братинац.

Насеља су класичног сеоског типа у којима преовлађује пољопривреда (ратарство и сточарство). И поред чињенице да се ова села налазе у непосредној близини градког насеља Пожаревац, функционалне трансформације нису биле изражене. Наиме, према подацима Пописа 2002 године, учешће пољопривредног у укупном становништву било је прилично велико, кретало се од 29,6% у Братинцу, 38,7% у Набрђу, до 45,7% Трњанима.

Лоцирана су уз локални пут који их повезује у функционалном смислу и детерминише њихову урбану матрицу. Карактеристика насеља је линијско–зракаста организација уз главну саобраћајницу (државни пут другог реда бр. 105) са мање попречних локалних праваца.

Граница грађевинског подручја насеља - приказана на графичком прилогу

БРАТИНАЦ: Граница грађевинског подручја почиње од комплекса Житостиг-а идући ка југу дуж кп. старог тока реке Млаве и пута 1859 наставља дуж кп. реке Млаве до моста у улици Петра Драпшина и кп. 1929 ломи се уз јужну границу кп. 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1067, 1073, 1093, 1094, 1095, 1104, 1105, 1110, наставља западном границом кп. 1111, 1113, 1115, 1359, 1362, 1364, 1365, 1356, 1367, 1368, 1369, обухвате парцеле гробља 1373 и мења правац настављајући уз пут 989 ка северу обухватајући 661, уз кп. 718 паралелно са ДП-105 у ширини од 80 m обухватајући кп. које излазе на доњи крак улице Каравиљкине, наставља ка северу уз пут 717 до улице Димитрија Туцовића где се ломи и иде уз

[5] Приликом израчунавања првих резултата Пописа 2011. године нису узети у обзир сви параметри који ће се применити у коначном обрачуну. У насељу Набрђе, збир укупног броја становника (182) и лица у иностранству (30) не одговара броју пописаних лица (367), односно разлика је –155 лица. С тог разлога ови подаци су прихваћени оквирно.

источну границу 784, 24,продужава до пута 690 и наставља ка северу до ДП-25.1 где се граница затвара.

НАБРЂЕ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе пута 384, 368, 1587 настављајући ка југу уз 364, 386, 385, 585, 587, 589 ломи се уз 389 и 390 наставља дуж пут 400 и 550 обухватајући 920, 921, 922, 923, 949 и 565 пресеца улицу Вељка Дугошевића о обухвата све парцеле које излазе на поменуту улицу до кп.531 где се граница ломи уз 558 и 889 наставља уз јужну границу 871 и даље путем 870 до 849 ка северу обухватајући парцеле које излазе на улицу Боже Димитријевића до кп. 838. Граница пресеца старо корити реке Млаве и ДП-105 обухватајући парцелу гробља 293 наставља ка северу дуж ДП-105 до 481 где се ломи ка западу дуж северне границе 480, 776, 773, 772,771, 770, 766 наастављa ка северу уз старо корито реке Млаве до 664 и 662 и даље путем 660 уз 631, 630, 377, 369, 624, 625, 368 где се граница затвара.

ТРЊАНЕ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе 1824 и ДП-105 и 1825 наставља дуж 1824 обухватајући 1848 иде дуж пута 1853 настављајући кп. 3111 старог корита реке Млаве и кп. 1982 мења правац уз 1997 и обухвата 1994, 1990 и 1329 обухватајући парцеле које излазе на улицу Трг ослобођења (са обе стране улице) до старог корита реке Млаве. Граница се скреће уз 2292, 2290, 2287, 2285, 1562, и наставља ка југу обухватајући 2283, 2266, 2267, 2271, 2380, и даље уз пут 2382 до 2390/1 настављајући обухвата 2533, 2536 и 2538 и 2702 скреће ка истоку уз 2703, 2705, 2787, 2788, 2692, 1788, 1787, 1786, 1785, наставља ка југу обухватајући парцеле уз улицу 7. Јула и даље дуж западне границе кп. 2723, 2722, 2726, 2729 ломи се и пресеца ДП-105 обухватајући 2725, 2724 наставља ка северу дуж пута 1134 и пут 3116 до 1675 и 1673, 1672, обухватајући 2258, 2199, 2198, 2136, 2137 наставља ка северу дуж пута 1667 пресеца улицу и иде уз источну границу 2049, 2032, 2041, 2042 (гробље) обухвата и кп.2024 дуж пута 1812 до северне границе 2008 наставља уз ДП-105 грасе се граница затвара

Намена простора

У централној зони села доминирају објекти јавне намене и становања у комбинацији са економским објектима. У објектима уз главну саобраћајницу јављају се комерцијалне и занатске делатности.

Јавне службе и услуге. Сва села имају четвороразредне основне школе, спортске терене и домове културе, који се углавном мултифункционални. Амбуланту има само у Братинцу. У дворишту школе у Трњанима налазе се и станови за учитеље, који се опремљени (струја, вода, телефонски прикључак), а годинама не користе. Предлог грађана је да се овај објекат пренамени – да се у њему измести месна канцеларија, опреме просторије месне заједнице и амбуланте (сада у склопу МЗ), уреди канцеларија за младе и простор за разна удружења грађања, којих у селу нема. На парцели (иза ове зграде) постоји и спортски терен, који би требало уредити и активирати за спортске активности (терен за мале спортове). Грађани сугеришу као могуће решење да се изгради дом културе, односно догради објекат на школској парцели. Такође, имају предлоге и у вези поновног активирања задруге, односно откупне станице пољопривредних производа.

Привреда. Будући да је ово крај интезивне пољопривреде, у сваком насељу постоје објекти за прераду пољопривредних производа (воћа и поврћа). У Набрђу постоји и објекат за откуп пољопривредних производа.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Државни пут другог реда ДП-105 (Рам-Братинац–Салаковац–Мало Црниће–Жагубица) представља главну саобраћајну комуникацију насеља Братинац, Набрђе и Трњане са осталим насељима на територији града Пожаревца. При томе, постојећи државни пут представља и централну саобраћајницу у насељима Братинац и Трњане (уз коју су лоциране

јавне службе и институције), док у насељу Набрђе тангира источну границу грађевинског подручја. Јавне службе у насељу Набрђе су лоциране уз улицу Вељка Дугошевића која, уз Каравилкину улицу представља главну насељску саобраћајницу.
Поред државног пута другог реда ДП-105, посебну повољност положаја ових насеља представља и веза на државни пут првог реда ДП-24 (Смедерево–Пожаревац–Кучево–Неготин) који иде дуж северне границе насеља Братинац. У планском периоду, поред асфалтирања и уређења насељских саобраћајница у складу са могућностима локалне заједнице, неопходно је извршити регулацију тока реке Млаве, као и санацију постојећих мостова (насеље Трњане). Осим тога на потезу од насеља Набрђе до територије градског подручја Пожаревца планирана је реконструкција постојећег некатегорисаног пута тако да добије ранг општинског пута.

Снабдевање водом. У селима не постоји водоводна мрежа, домаћинства углавном користе бунаре са хидрофором, али је вода хемисјки и бактеоролошки неисправна. С обзиром да постоји пројекат водоснабдевања града Пожаревца, очекује се да ће овај проблем бити решен.

Јавна **канализациона мрежа** не постоји, за одвод отпадних вода користе се септичке јаме. У планском периоду предвиђена је реализација система јавне канализације.
До изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. На шематском приказу означене су локације постојећег гробља у селима. У селу Трњане планирано је проширење гробља на укупној површини од 2,15 ха (кп. бр. 2824 КО Трњане).
Уређење постојећег гробља, као и проширење потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Отпад у насељу се одлаже на неуређеним депонијама. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
- у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m²
Дозвољена висина објеката за стамбене или пословне објекте у центрима насеља је до П+2+Пк, а на осталом грађевинском подручју, по правил, до П+1+Пк, за економске и привредне објекте до 12 m

Табела 34. Максимални индекси изграђености и заузетости

Становање:	**индекс изграђености до:**	**индекс заузетости до:**
• вишепородично становање	1,5	60%
• породично становање	1,0	50%
• рурално становање (с економским двориштем)	0,5	60%
Пословање:		
• мешовите намене	до 1,6	50%
• производно-комерцијалне делатности	до 1,5	60%

Природне и културно-историјске вредности

У атару села Братинац постоји **споменик природе "Храст сладун – Братинац",** заштићен први пут 1983. године, а други пут 1994. године одлуком СО Пожаревац (Решење СО Пожаревац, бр. 322-9/94-01 од 30.09.1994. године). Налази се у доњем делу долине Млаве, на катастарској парцели 1627/1, у приватном власништву. Стабло је витално, са веома мало појава сушења грана, добро развијене крошње, старости око 260 година, висине 18 и пречника крошње 26 метара, прсног пречника дебла 1,3 метра. Категорисано је као значајно природно добро (III категорија). Завод за заштиту природе Србије је 13.07.2007. године послао СГ Пожаревац Нацрт Решења о скидању и брисању заштите споменика природе – Храст сладун – Братинац бр. 02-2302/2; Пошто ово Решење још увек није усвојено, стабло није избрисано из Централног регистра заштићених природних добара.

Културно-историјске вредности

У Братинцу су евидентиране 17 непокретости под претходном заштитом, Набрђу 13 и Маљуревцу 25 (Табеле 35, 36 и 37).

Табела 35. Непокретности под претходном заштитом у насељу Братинац (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Гробље
2.	Долови – Дагодин
3.	Каменити пут – Јеринин друм
4.	Циганско брдо, праисторијско насеље код моста на Могили
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Млин Милорада Карамарковића
2.	Вила Милорада Карамарковића код млина
3.	Домаћинство Драге Божића
4.	Кућа Миланке и Јовице Стевић
5.	Кућа Ранислава Стојадиновића
6.	Кућа Милосава Миладиновића
7.	Кућа Новице Милосављевића
8.	Кућа Ранка Стојадиновића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик стрељаним родољубима и заробљеним партизанима
2.	Спомен плоча палим борцима у I и II св.рата на згради Месне заједнице
3.	Гробље

Табела 36. Непокретности под претходном заштитом у насељу Набрђе (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Код гробља
2.	Царина
3.	Батушкова међа
4.	Бели брег
5.	Могила
6.	Стари римски пут
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Кућа Владимира Урошевића
2.	Кућа Милеве и Војислава Јовановића
3.	Кућа Живка Миленковића
4.	
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен плоча седишту ОК КПЈ (чува се у кући Новице Јовановића)
2.	Споменик палим партизанима на гробљу
3.	Гробље

Табела 37. Непокретности под претходном заштитом у насељу Трњане (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Старо гробље
2.	Брег
3.	Гложђар
4.	Јеринин друм
5.	Пребишинац
6.	Садови
7.	Римски пут
8.	Ад Нонум, римска станица
9.	Зденац, култно место
10.	Кључ, праисторијско насеље
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	

1.	Зграда основне школе
2.	Зграда старе кафане Димитрија Стојадиновића
3.	Кош са амбаром Олге Нешић
4.	Кош Драгише Петровића
5.	Кош са амбаром Драгише Петровића
6.	Кућа Бисера Миљковића
7.	Зидана кућа Миће Фринкуља
8.	Спратна кућа Синише Јовановића
9.	Кућа Љубисава Урошевића
	Кућа Бранислава Томића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен плоча оружаном руковођењу ОК КПЈ на кући Урошевића
2.	Надгробни споменик партизанима Стишке чете
3.	Надгробни споменик изгинулим партизанима и сарадницима НОР-а на сеоском гробљу
4.	Споменик у школском дворишту
5.	Спомен крст у порти нове цркве палим борцима 1912-1918
6.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R - 1:5 000)

5. МОРАВСКА СЕЛА

Моравска села обухватају две подгрупе насеља.
Прву подгрупу чине насеља Батовац, Брежане, Живица и Драговац, која су непосредно везана за долину Велике Мораве. Села су повезана општинским путевима са Пожаревцем. По структури насеља су разређено-збијене типа, ређе изграђености и мање густине насељености и мањег грађевинског подручја од осталих насеља. Имају зракасту структуру са делимично заокруженим неправилним блоковима.
Другу подгрупу чине насеља Лучица, Пругово и Пољана, која су непосредно везана за државни пут Пожаревац–Свилајнац, па имају комбиноване карактеристике линијске и зракасте структуре, одговарајуће разређено–збијеном моравском типу изграђености. Грађевинско подручје није дефинисано већ се изградња продужава дуж главног путног правца, тако са су се насеља готово спојила.

5.1. Батовац

Батовац је насеље моравског типа, налази се северо-западно од Пожаревца. Насеље се пружа уз општински пут. Атар села Батовац заузима површину од 1005 ha, граничи се с атарима насеља Брежане и Дубравица, а са западе старне с градом Смередевом.
Према Попису становништва 2002. године Батовац је има 596 становника у 178 домаћинстава. Тенденција опадања броја становника је умереног интензитета, а према прелиминарним подацима Пописа 2011. године у селу живи око 540 становника у 185 домаћинстава. Спада у групу села са великим учешћем становника који раде или бораве у иностранству – око 30%.
Насеље је класичног сеоског типа, у коме преовлађује пољопривреда. Према подацима Пописа 2002. године, пољопривредно становништво је чинило око 39% од укупног становништва насеља. Према наводима грађана села, пољопривредна газдинства обрађују земљу у атарима суседних атара (Дубравица, Брежане и Петка), због недостатка пољопривредних површина у свом атару. Постоји значајан број домаћинстава која су учествовала на међународним сајмовима и изложбама. Процена је да је пољопривреда перспектива развоја ових насеља. На површинама уз реку препоручују се засади биомасе.

Граница грађевинског подручја насеља

Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе пута кп. 273, ОП-9 и пута 10/2 наставља дуж пута 10/2 и ломи се уз западну границу кп. 32/3 32/2, 54/2, 56/2, 57/2, 48/2, 146/2, 145, 144, 143, 142, настављујући уз пут 266 обухвата кп.168 иде дуж пута 267 ломи се дуж 177 и 207/6 и наставља ка југу обухватајући кп. 699, 700, 906, 905, 904, 903, 902, 901, 900, 899, 897, 896, 895, 894, 1058, и кп. 1057, 1056, 1055, 1054, 1053, 1052, 1048, 1047, 1046, 1042, 1041, 1040, 1039, 1038, 1037, 1035/2, до пута 43/1 где се ломи и наставља уз 998, 993/2, 993/1, 999, 988, 968/8, 968/4, 971/1, 968, 1002/1, 1002/2, 1003, 1004, 1005, 1321, 1323/1, 1323, 1324, скреће ка истоку уз 1325, 1326, 1327, 1328, 1308, 1311, пратећи пут 1649 до 1272/1, 1266, 1252, 1240, 1239/2, 1237, и 1236/1 наставља уз ОП-1 обухватајући парцеле гробља 1216, 1215, 1214, скреће на север уз пут 1639/1 и 1639/2, уз јужну границу 838, 1122, 1123, 1124, 807/3 800/1 уз пут 632 до КО Дубравице где граница наставља ободом парцела у КО Дубравица до ОП-9 где се граница затвара.

Намена простора

У намени простора доминира становање у комбинацији са пословањем. Центар насеља се развио уз општински пут, где се налазе и све јавне намене. Границе намена нису јасно дефинисане већ долази до преклапања различитих намена.

Јавне служе и услуге. У селу ради четвороразредна основна школа, са организованим предшколским разредом. Објекат је реновиран, а у склопу је стан за учитеља. Објекат Дома културе је реновиран пре две године, површине је око 400 m^2 и користити се вишенаменски. У селу нема амбуланта, а грађани наводе као приоритетну потребу села. Према њиховом мишљењу, за ову намену могао би да искористи, односно реновирати стан у школи, који се не користи. Од спортско-рекреативних терена у селу постоје терен за мале спортове код школе и фудбалско игралиште, иза старог корита Велике Мораве. Поред цркве постоји уређена зелена површина – парк. У селу постоји продавница мешовите робе.

Привреда. У селу нема привредних објеката, али по изјавама грађана, лица која су боравила или бораве у иностранству улажу капитал у изградњу фарми, пратећих објеката и механизацију за пољопривредну производњу.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре и објеката

Кроз насеље Батовац пролазе општински путеви ОП1 (Пожаревац–Живица–Брежане–Батовац) и ОП9 (Дубравица–Батовац) који се спајају у самом насељу и који представљају главну саобраћајницу око које је формирано насеље. Црква, месна канцеларија, дом културе, и остале јавне институције лоциране су уз главну саобраћајницу. Регулациона ширина саобраћајнице од око 10 m омогућава изградњу обостраних тротоара на целој дужини у границама грађевинског подручја. Остале насељске саобраћајнице треба реконструисати и уређивати у складу са могућностима и приоритетима које ће одредити органи локалне заједнице.

Водовод. У селу нема јавни водоводни систем. Снабдевање водом је индивидуално, углавном из бунари са хидрофором. И Батовацу се, као и већина сеоских насеља, налази у пројекту развоја водоснабдевања града Пожаревца.

Канализација. Као и већина села на подручју града Пожаревца, у селу нема канализационе мреже, а одвод отпадних вода је регулисан преко сенгрупа.
До изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења овог плана.

Гробље. У селу постоје два гробља (приказани на шематском приказу). Планирано проширење старог гробља је на укупној површини од 1,11ха а новог гробља на 1,15ха (кп.бр.738/1КО Батовац).
Уређење постојећег гробља, као и проширење потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.

Депонија. Отпад у насељу се одлаже на неуређеним депонијама. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Услови изградње у зони потенцијалних рударских активности

У деловима насеља који се налазе изнад "потенцијалних" лигнитских лежишта забрањена је изградња капиталних привредних (индустријских, туристичких и др.), инфраструктурних и других објеката са јавном наменом, чије би евентуално измештање у будућности захтевало велика финансијска средства, осим објеката предвиђених Просторним планом.

Услови изградње, реконструкције и адаптације објеката домаћинства

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Формирање нових грађевинских парцела у грађевинском подручју насеља у циљу досељавања новог становништва	-	+
2.	Изградња нове куће на постојећој парцели	+	+
3.	Доградња старе куће	+	+
4.	Адаптација старе куће	+	+
5.	Изградња нових помоћних објеката	+	+
6.	Доградња или адаптација посторних помоћних објеката	+	+
7.	Изградња нове ограде, капије	+	+
8.	Реконструкција постојеће ограде	+	+
9.	Изградња новог привредног објекта на постојећој парцели	+	+
10.	Адаптација постојећег привредног објекта	+	+
11.	Извођење нових инсталација у кући	+	+
12.	Реконструкција постојећих инсталација у кући	+	+
13.	Изградња сенгруба, копање бунара, уређење дворишта	+	+
14.	Изградња пољоприврдних и комуналних објеката ван грађевинског подручја насеља према правилима грађења из Плана	+	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

Услови изградње и реконструкције инфраструктурних система и објеката јавних служби у насељима

Ред. број	Врста грађевинских радова	Предвиђено време пресељења	
		а. после 2020.г.	б. не зна се када
1.	Одржавање функције постојећих инфраструктурних објеката и мрежа у насељу	+	+
2.	Изградња нове канализације	+	+
3.	Реконструкција постојеће канализације	+	+
4.	Изградња новог водовода	+	+
5.	Реконструкција постојећег водовода	+	+
6.	Изградња новог енергетског и телекомуникационог система	+	+
7.	Реконструкција постојећег енергетског и телекомуникационог система	+	+
8.	Уређење јавних површина (парк, депонија, пијаца и др.)	+	+
9.	Реконструкција/адаптација постојећих јавних објеката (школа, здравствствених објеката, дома културе, цркве и сл.)	+	+
10.	Изградња нових јавних објеката	-	+

"-" није дозвољено "+" дозвољено

Батовац, заједно са Дубравицом и Островом, спада у категорију насеља под "а". Под "б" су остала насеља која се налазе у зонама "потенцијалних рударских активности". До 2020/22. године није предвиђено пресељење ни једног насеља.
Врста и намена објеката који се могу градити као и највећи дозвољени индекси заузетости и изграђености дати су у поглављу III ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У НАСЕЉИМА. Специфичан образац изградње у Батовцу, потребно је очувати реконструкцијом постојећих или изградњом нових објеката.
Изградњом новог или реконструкцијом постојећег објекта не сме да се угрозе суседни објекти.

Заштита културно-историјских вредности

На подручју села Батовац евидентирано је 11 непокретности под претходном заштитом (Табела 38).

Табела 38. Непокретности под претходном заштитом у насељу Батовац (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Стари Батовац – Текија
2.	Селиште
3.	Старо гробље
4.	Виноградине
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Кућа Велимира Стокића
2.	Кућа Душана Миловановића
3.	Две куће Радмиле Павловић
4.	Кућа Мирка Јанковића
5.	Кућа Душанке Микић
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик ратницима I и II св.рата у центру села
2.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.
Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R - 1:5 000)

5.2. Брежане, Живица и Драговац

БРЕЖАНЕ ЖИВИЦА ДРАГОВАЦ

Брежане, Живица и Драговац су села моравског типа, који је карактеристичан за западни обод Планског подручја. Западна граница њихових атара је река Велика Морава (град Смедерево).

Атар села Брежане (две катастарске општине) је највећи, заузима површину од 1918,1 ha, док су атари села Живица и Драговац, знатно мање, и скоро идентичне површине (1173,1 ha и 1146,4 ha). Слични односи су и у погледу популације. Према Попису становништва 2002. године село Брежане је имало 1.017 становника у 284 домаћинства, Драговац 910 у 268 домаћинства, а Живица 728 становника у 189 домаћинстава. Просено домаћинство у Живицама имало је 3,8 чланова, Брежанима 3,6, а Драговац 3,4. Према прилиминарним резултатима Пописа 2011. године, Брежане има око 850 становника, Драговац око 830, Живица око 650.

Насеља су класичног сеоског типа у коме преовлађује пољопривреда. Према Попису 2002. године, учешће пољопривредног у укупном становништву се креталао од 24,3% у Драговцу, 29% у Живицама, до 29,6% у Брежанима. Такође, положај у алувијалној равни Велике Мораве пружа могућност за засаде биомасе.;

Граница грађевинског подручја насеља - приказани на графичком прилогу

БРЕЖАНЕ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе пута 1743, 2074 и 2075/1, иде ка југу пратећи пут 1743 до кп. 4005/2 и наставља ка истоку пратећи пут 4005/1 обухватајући парцеле рециклажног дворишта кп. 3990/1, 3990/2, 3987, 3988/3 ломи се уз 3655/1, 3654, 3653, 3652, 4009, 4008, 4007, 3641/2, 3646, 3643, 3635/2, 3635/1, 3637, 4720, 4719, 4716, 4716, 4711, 4710, 4707, 4699, 4700, 4701, 4692, 4672, 4657, 4655, 4654, наставља ка северу уз кп. 4431/3, 4432/2, 4432/1, 4385/1, 4420, 4419, 4418, скреће ка истоку уз јужну границу парцела 4434, 4436, 4439, 4440, 4449, 4450, 4455, 4465, 4470, 4479, 4777, 4473, 4474, 4622, 4620, 4619, наставља уз 4481/4, 1627 обухватајући парцелу гробља 1628, 1629/2, 1629/1 пресеца планирани општински пут који иде ка ДП-107б обухватајући 1303/1 наставља ка западу уз 1307, 1306, 1271/1, 1276, 1277, 1280, 1281, 1283, 1284/1, 1288/11288/2, 1289,1263/2, 1231/2, 1229/2, 1229/1, 1230/2, 1230/1, 1233, 1234, 1237, 1238, 1226, 1207/2, 1207/1, 1206/2, 1205/1, 1201, пресеца пут ОП-1 и кп.2062, 2063, 2064, 2066, 2068/1, 2068/2, 2069, 2076/3, и 2075/3 где се граница затвара.

ЖИВИЦА: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе пута 1579 – улица Трговачка кп. 1583 и 1582, наставља ка западу путем 841 уз кп 363 и пут 368 обухватајући и парцелу 386 наставља уз 1849, 1848, 1880,до 1886 где се ломи уз 1885, 1933, 1937, пресеца улицу Едварда Кардеља и иде уз кп. 2058, 2059, 2060, 2063, 2062, наставља путем 2056 до 2052 и 2049 и улицом Моравском до пута 2151 скреће према истоку уз кп. канала до 2442 , мења правац уз 2436, 2416, 2414, 2409, 2405 наставља ка северу уз улицу на кп.2590 скреће уз 2367, 2362, 2363, скреће ка истоку уз пут 2390 до 2247 и 2250и 2253, 2257 пресеца улицу Вука Караџића обухвата кп. 2270 и наставља уз кп. бр. 2265, 2259, 1732, 1734, 1737, 1739, 1741, 1745, 1744, 1747, 1723, 1716, 1709, 1708, обухватајући парцеле које излазе на улицу Маршала Тита, пресеца

помениту улицу до кп.1653 наставља уз пут 840 обухватајући и кп.328 ломи се уз северо-западну границу 1648, 1645, 1643, 1642, 1641, 1627, 1622, 1619, 1617, обухватајући парцеле које излазе на сва три крака улице Вељка Дугошевића наставља се на парцеле које излазе на Зеленгорску улицу и Трговачку улицу где се граница затвара.

ДРАГОВАЦ: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе пута ОП-2Н и 2187и 2188 наставља северном границом 2187, 2185, 2182, 2181, 2180, 2174, 2173 ломи се уз пут 3331 до 2494, 2497, 2499, 2501, 2529, уз пут 2528 настављајући уз 2527 и 2526, 2539, 2551, 2555, 2557 пресеца пут и иде западном границом кп. 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2575, ломи се уз пут 2593 до 2618, 2615 обухватајући парцеле гробља 2621, 2622, 2623, 2624, 2949; границе даље наставља ка југу уз кп. 2669 и путем 2944 и 2948 пресеца улицу Маршала Тита наставља ка југу уз кп. бр. 2794, 2793, 2763, ломи се уз 2759/2, 2778, 2778, 2774, настављајући уз пут 3344 скреће ка истоку уз пут 3305 и 1252 обухватајући кп.658 и 657 наставља уз јужну границу пута 7272 ломи се уз источну границу 672 и наставља ка истоку уз пут 1777 до ОП-2 и пресеца га настављајући уз пут 1222 до 3166, 403, 3159, 3155, 3154, 3152, 3134. Граница даље иде обухватајући парцеле које излазе на Улицу II и Улицу IX до 2382, 2380, 2381, 2373 настављајући улицом Косовском до 2328, 2304, 2303, 2295, 2294, 2293, 2283, 2282, 2285, 2263, 2254, 2253 скреће ка западу уз Улицу IX до 2227, 2228, 2222, 2219, 2220, 2208, 2203, 2201 и 2194 гре се граница затвара.

Намена простора

Централни делови насеља, са садржајима јавних намена и становања у комбинацији са економским објектима у задњем делу дворишта, развили су се уз општинске путеве. Производне делатности егзистирају у ширем центру села. Насеља ће се и даље ширити по радијалном правцу, полазећи од укрштаја транзитних саобраћајница које пролазе кроз село.

Јавне службе и услуге. У свим селима постоје четвороразредне основне школе. Објекти домова културе у Живици и Драговцу су реновирани (2000. и 2003. године), док је објекат Брежанима у лошем стању и потребно је реновирање. Сви објекти се користе вишенаменски (месна заједница, продавница клуб пензионера, бифе и др.). У Брежанима постоји амбуланта, смештена у месној заједници, а у Живици је у изградњи (монтажни објекат, недостају финансијска средства за опремање). Од спортско рекреативних садржаја у свим селима постоје терени за мале спортове у оквиру школа, фудбалски терени са свлачионицама, а у Брежанима има и терени за мале спортове уз парк код месне заједнице. У Брежанима и Драговцу постоје и ветеринарске амбуланте, али нису у функцији (објекат у Брежанима се користи као ловачки дом, а у Драговцу користе избеглице).
У свим селима постоје по неколико продавница мешовите робе и угоститељских објеката, у Живици аутомеханичарска радња, у Драговцу сервис и аутомеханичар.
Становници Брежана наводе потребу отварања бензинске пумпе, коју би користили и становници околних села. Најближа је у Пожаревцу, удаљена од села око 15 km.

Производња. Производне делатности су размештене у ширем центру села. У Живици постоји млин са силосом, стругара и две пекаре, а гражани наводе као недостатак откупну станицу пољопривредних производа. У Брежанима постоји земљорадничка задруга, у чијем власништву је земљиште површине око 8,2 ha и велики комплекс штала, али се не користи од прошле године. Ово је потенцијална зона фарми. Такође, неколико домаћинства се бави узгојем печурака. У Драговцу, домаћинства су орјентисана на узгој стоке.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре

Живица и Брежане остварују основну саобраћајну комуникацију са осталим сеоским насељима и административним центром територије града Пожаревца, општинским путем ОП1 (Пожаревац–Живица–Брежане–Батовац). У насељу Брежане општински пут представља и главну саобраћајницу у грађевинском подручју (два крака: један у правцу исток–запад, други приближно у правцу југ-север) која, уз остале главне насељске саобраћајнице формира шири саобраћајни прстен око центра насеља. У насељу Живица, општински пут ОП1 се пружа у непосредној близини североисточне границе грађевинског подручја, а веза са центром насеља остварена је преко улице Маршала Тита. Поред улице Маршала Тита, главне насељске саобраћајнице су и улице Зеленгорска и Вука Караџића које се радијално пружају од центра насеља.
Основна саобраћајна веза моравског села Драговац остварена је општинским путем ОП2 (Пожаревац–Драговац) и ОП2Н (Драговац–Живица). Централне насељске активности лоциране су уз улицу Маршала Тита и Вука Караџића које су део главне насељске мреже улица. За насеље Драговац је специфично да је државни пут првог реда ДП-24, као најважнији путни правац целог Планског подручја, удаљен свега неколико километара јужно од насеља, али не постоји веза са њим. Овим планом је предвиђена изградња новог општинског пута Драговац–ДП-24, који се у границама грађевинског подручја насеља поклапа са делом улице Маршала Тита.

Снабдевање водом. У селима не постоји водоводна мрежа, домаћинства углавном користе бунаре са хидрофором, али наводе као проблем лош квалитет воде. У Драговцу је изграђен део водоводне мреже до центра села (из правца Пожаревца)

2008. године, али чесма у селу је уклоњена, а цеви су попуцале. У Живицама је започела изградње примарног вода из правца Драговца.

Јавна **канализациона мрежа** не постоји, за одвод отпадних вода користе се септичке јаме. Грађани села Брежане и Живице наводе проблем септичких јама које загађују бунаре, за сада једине изворе питке воде, а у селу Живице истичу и проблем са каналом отпадних вода (углавном из индустрије у Пожаревцу) који пролази кроз село и из ког се шире непријатан мирис. У планском периоду предвиђена је реализација система јавне канализације.
До изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. У Брежанима је планирано проширење гробља уз цркву на укупно 5,88 ha (кп. бр.1628 КО Брежане). У Живици има два гробља, старо на површини 0,33 ha и ново на којем је планирано проширење на површини 1,62 ha. У Драговцу, такође, постоји гробље, планирано за проширење на 1,63 ha (кп. 2621, 2622, 2623, 2624 КО Драговац). Уређење постојећех гробаља, као и проширења потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Отпад у насељима се одлаже на неуређеним депонијама. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом којим је планирано рециклажно двориште у Бређанама, овим планом одређује се санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
- у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m².

Табела 39. Максимални индекси изграђености и заузетости у моравским селима

Становање:	**индекс изграђености до:**	**индекс заузетости до:**
• вишепородично становање	1,5	60%
• породично становање	1,0	50%
• рурално становање (с економским двориштем)	0,5	60%
Пословање:		
• мешовите намене	до 1,6	50%
• производно-комерцијалне делатности	до 1,5	60%

Заштита природних и културних вредности

У атару села Драговац постоји **споменик природе "Група од 16 храста лужњака у селу Драговцу"** (к.п. бр. 1185, 1186) код камене ћуприје у селу, заштићена решењем Завода за заштиту и научно проучавање природних реткости НР Србије (Решење бр. 01-651960 од 06.02.1960. године). Данас је више од половине преосталих стабала потпуно суво, а свега неколико има незнатно очуване виталне делове крошње. Претпоставља се да је главни разлог пропадања ове репрезентативне групације лужњакових стабала снижавање нивоа подземне воде, при чему су процеси сушења и обољевања убрзани због старости дрвећа. С обзиром на неповратно оштећење и губитак својстава због којих је заштита установљена, покренут је поступак формално-правног брисања заштите. Завод за заштиту природе Србије послао је 07.02.1994. године СО Пожаревац Нацрт Решења о скидању и брисању заштите споменика природе "Група од 16 стабла храста лужњака" бр. 02–136/1, које још увек није усвојено.

Културно-историјске вредности

На подручју атара села Брежане евидентиране је 22 непокретности под претходном заштитом, у Живици 21, а у Драговцу 15 (Табеле 40, 41 и 42).

Табела 40. Непокретности под претходном заштитом у насељу Брежане (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Брежине
2.	Татарин
3.	Поману
4.	Селиште
5.	Попрдача
6.	Старо гробље
7.	Збеговиште
8.	Црквиште
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква Св. јеванђелисте Луке
2.	Кућа Славке Рајић
3.	Кафана Жике Величковића
4.	Кућа са кошем Радивоја Стефановића
5.	Берберница Бранке Миљовић
6.	Кућа Видосаве Траиловић
7.	Кућа Драгице Милићевић
8.	Кућа Димитрија Цолића
9.	Кош са шталом и стајом Драгише Илића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима у центру села
2.	Спомен плоча палим борцима НОБ-а и Ж.Ф.Т. на згради Дома културе
3.	Спомен плоча одржаном партијском саветовању маја 1944.год. на кући породице Стефановић
4.	Спомен плоча седишту ОК КПЈ за округ пожаревачки 1941-1944 на кући Лепосаве Петровић
5.	Гробље

Табела 41. Непокретности под претходном заштитом у насељу Живица (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Марков брег
2.	Селиште - Стара Живица
3.	Црквине
4.	Бургија мала
5.	Девојана
6.	Тополе
7.	Јеринин друм
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Зграда основне школе
2.	Зграда учитељских станова
3.	Задружни дом (Ловачки дом)
4.	Две куће Првослава Стевановића
5.	Кућа плотара Танаска Перића
6.	Кућа плотара Радише Нешића
7.	Домаћинство Животе Костића
8.	Две куће Боре и Тине Стевановић
9.	Кућа Живојина и Вукосаве Арсић
10.	Кош и амбар Драгољуба Ђокановића
11.	Домаћинство др Раше Лазаревића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен плоча палим борцима у НОБ-у и Ж.Ф.Т. на згради Дома културе
2.	Спомен чесма палим борцима у НОБ-у
3.	Гробље

Табела 42. Непокретности под претходном заштитом у насељу Драговац (РЗЗС Смедерево, 2011)

ДРАГОВАЦ	
НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Драговица
2.	(О)Колиште
3.	Девојана – Девојна
4.	Старо село
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Кућа Љубише Огњановића
2.	Кућа Павла Огњановића
3.	Зграда основне школе
4.	Кућа Синише Јовановића – Бамбала
5.	Кућа Драгослава Лазића
6.	Кафана Сретена Трајковића
7.	Кућа Сибина Живковића
8.	Кућа Живе и Невенке Вучковић
9.	Кућа Првослава и Јелице Стевић
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Споменик палим борцима 1912-1918 и 1941-1945 у центру села
2.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R - 1:5 000)

5.3. Лучица, Пругово и Пољана

ЛУЧИЦА

ПРУГОВО

ПОЉАНА

Лучица, Пругово и Пољана су насеља моравског типа. Налазе се јужно од Пожаревца и непосредно су везана за државни пут Пожаревац–Свилајнац. Имају комбиноване карактеристике линијске и зракасте структуре, одговарајуће разређено-збијеном моравском типу изграђености.

Атар села Пољана је највећи, заузима површину од 2836,8 ha. Село Лучица обухвата подручје две катастарске општине (Лучица и Поповац) укупне површине 2728,7 ha, док атар села Пругово захвата најмању површину – 1128,3 ha. Према подацима Пописа становништва 2002. године Лучица је имала 2.192 становника у 636 домаћинства, Пољана 1.610 у 483 домаћинства, а Пругово знатно мање, 774 становника у 237 домаћинстава. Просечно домаћинство у сва три села бројало је око 3,3 члана. Према прилиминарним резултатима Пописа 2011. године у Лучици има око 2.000 становника[6], Пољана око 1410, а Пругово око 675.

[6] Приликом израчунавања првих резултата Пописа 2011. године нису узети у обзир сви параметри који ће се применити у коначном обрачуну. У насељу Лучице, збир укупног броја становника (1.991) и лица у иностранству (514) не одговара броју пописаних лица (2.582), односно разлика је –77 лица. У Пругову је разлика –13 лица, а у Пољани –10 лица. С тог разлога ови подаци су прихваћени оквирно.

Близина, односно удаљеност Пожаревца непосредно је утицао и на степен трансформације у овим насељима. Тако је, 2002. године, у селу Лучице пољопривредно становништво чинило око 17% од укупног становништва насеља, у Пругову 23%, а у Пољани, која је најудаљенија од Пожаревца, 37,5%.
Због свог положаја и положаја саобраћајница, лежишта угља, ова насеља имају потенцијал за привредни развој, експлоатацију природних богатства и развој туризма.

Граница јединственог грађевинског подручје насеља

ЛУЧИЦА И ПРУГОВО: Граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе ДП-103, КО Пожаревац и 229/6 КО Лучица наставља ка западу путем кп. 6595 до кп. 238 где се ломи ка југу и наставља путем 6522 ка западу уз 2140, 2139/1, 2137, 2130/2, путем 2371 и даље уз 2352, 2353, 2354, 2355/1, 2358, 2359, 2360, 2361, 2373, 2374, 2381, ломи се уз пут 6521 и наставља северним границом кп.2389, и путем 6546 настављајући ка југу уз 6550, 2844, 2845, 2847, 2849, 2850, 2851, 2852, 2584, 2855, 2856, 2857, 2888/2 , 2859, обухватајући рециклажно двориште 2899/1 и 2899/2 до кп. реке Ресава обухватајући и гробље (кп. 5006, 5007, 5008, 5009, 5010, 5011, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5017, 4055, 4054, 4053, 4052, 4047). Граница наставља ка истоку границом кп. реке Ресаве до КО Пругово и кп. 1779 КО Пругова обухватајући парцеле које излазе на Улицу Милоша Савића до 18/2 иде даље ка југу путем кп.25 и путем 533 до кп. 2302, 2300 настављајући путем 2317 до пута 533 где се ломи ка истоку уз кп. 2364, 2361, 2368, пресеца улицу Милоја Цукића наставља уз јужну границу 2681, 2446, 2257 и пресеца кп. канала Ресава и наставља уз поменуту парцелу водног земљишта и даље улицом Индустријском до КО Пољана и кп.2527 и 2528, пресеца улицу Маршала Тита до кп.2675. 2676 где се граница ломи ка северу обухватајући парцеле које излазе на Гробљанску улицу и парцеле гробља кп.2611, 2604, 911/1 наставља ка северу обухватајући и парцеле које излазе на улицу Милоја Марковића и уз пут 2086 и 787/2 до 1888 где граница улази у КО Лучица и иде ка истоку до 948/1, 939, где се граница ломи ка северу уз 835, 833, 832, 830, 828, 827, 826, 825, 824, 756/1, 756/2 обухватајући кп гробља (757/2, 656, 655, 654, 653, 652, 651, 650, 649, 648, 647, 646) наставља уз 642, 640, 634, 632, 631, 630, 629, 627, 624, 623, 621, 620, обухватајући кп. које излазе на пут 1092 у КО Поповац до 3214/3 у КО Лучица и кп. 3218/3 настављајући обухватајући парцеле уз пут 3210 и даље уз пут 2639 наставља уз источну границу 2636/4, 3633, 2632, 2261, 2252, 2251, 2250, 2249, 2248, 2246, 2182, 2168/3, 2165, 2164, 2163, 2162, 305/8, 305/6, 305/4, 305/2, 306, 307/2, 300,299, 295, 291. 225. 226. 227, 220 где граница пресеца ДП-103 и затвара се.

ПОЉАНА: граница грађевинског подручја почиње са севера од тромеђе 36/4, 36/3 и ДП-103 наставља ка западу уз 36/4 и ломи се уз пут 196 до кп.150 и иде ка југу уз кп. 155, 156, 157, 158, 160, 165/3, 1689/1, 174, 180, 182/1, 182/2, наставља путем 196 и 2460 до 1374, 1373, 1372, 1369, 1400, 1399, 1398/1, и даље путем 3773 и 7537 до 1878 где се ломи уз 1879, 1880, 1875/1, 1886 и 1909, 1910, 1912, 1914, 1917 ка 4106, 4108, 4109, 4114, 4115, 4116 пресеца пут 7547 и наставља 4436, 4435, 4429, 4195, 4196, 4199, 4202, ломи се уз 4205, 4206, 4391/1, 4390, 4399/1, настављајући ка југу уз кп.4215, 4385, 4386, 4406, 4409, 4412/1, 4421, 4425, 4525, 4528/1, 4533, 4539, 4540/1, 4545/2, 4549, 4554/3, 4555, 4560/1, 4835, 4836, обухватајући 4848 наставља западну границу кп. 4843/1, 4843/2, 4844, 4847, 4866/4, 4866/1, 4868, 4871, 4976/2, 4980,4998/2, 4999/1, 5000, 4995, 4992, 4990, до 4985, обухватајући парцеле које излазе на пут 7589/1 до 5276 настављајући уз 5282, 5298, 5302, 5303 и даље ка југу у ширини од 120 m до 5777/2 где граница пресеца ДП-103 и наставља дуж 5782/1 где се ломи ка северу и иде паралено са ДП-103 у ширини од 120-150 m до комплекса цркве на 442 пресеца пут за Шљивовац и наставља дуж северне границе кп.422, 421,

420,419, и путем 634 до 402 и дање 391, 371/1 обухватајући парцеле гробља (366, 367, 357, 356, 369, 328, 330, 329 где се граница затвара.

Намена простора

Будући да су насеља линеарног типа, уз главну транзитну саобраћајницу формирала се и централна зона са објектима јавне намене и становања, комерцијалне и занатске делатности. Грађевинска подручја су готово спојена и шире се уз транзитну саобраћајницу.

Јавне службе и услуге. Пругово има четвороразредну, а Лучица и Пољана осморазредну основну школу. У Лучици постоји дечији вртић, отворен пре пет година, површине око 150 m^2, са око 25-торо уписане деце. Грађани села Пругово и Пољана су, такође, навели потребу отварања вртића. Сва села имају домове културе. Објекат у Пругову је реновиран, а објекти у Лучици и Пољани су делимично реконструисани. Као и у осталим селима, објекти су мултифункционални (месне заједнице, месне канцеларије, просторије које користе различита удружења, у Пољани и пошта). У Пољани и Лучици постоје амбуланте, а лекар долази једном недељно. Објекат у Пољани је монтажни, а у Лучици амбулана је у објекту вртића. У обе амбуланте лекар долази једном недељно. У свим селима постоје ветеринарске станице (приватне). Од спортско-рекреативих терена, сва села имају терене за мале спортове и фудбалска игралишта. Такође, у Лучици постоји парцела за проширење школе и спортских терена.
У свим селима има више продавница мешовите робе и угоститељских објеката. У Пољани има браварска радња, а у Лучици мотосервис, бравар, зидар, продавница пољопривредне механизације и бензинска пумпа

Привреда. У Пољани постоји задружни магацин, а ради и фабрика обуће "Елегант", а у Лучици погон за машинску обраду мотора и планирана је површина за пословну зону од 6,97 ha.

Положај саобраћајница и комуналне инфраструктуре

Насеља Лучица, Пругово и Пољана су лоцирана у јужном делу територије града Пожаревца. Формирана су уз државни пут другог реда ДП-103 (Костолац–Пожаревац–Жабари–Свилајнац) који представља и главну насељску саобраћајницу. У насељима Пругово и Пољана централне градске активности и институције лоциране су уз државни пут, док су у насељу Лучица, које је и најразвијеније, ове институције лоциране уз главну насељску саобраћајницу која се од државног пута протеже у правцу исток–запад. Регулациона ширина државног пута ДП-103 (20–25 m), омогућава кроз сва три насеља изградњу обостраних тротоара као обавезног елемента уличне мреже, али и организовање других садржаја намењених саобраћају попут изградње бициклистичких стаза. Остале насељске саобраћајнице треба уређивати и реконструисати (асфалтирати) у складу са могућностима и по приоритетима које ће одредити органи локалне заједнице. Овим планом предвиђена је и изградња општинског пута Пољана–Шљивовац (општина Мало Црниће) који се у границама грађевинског подручја насеља Пољана поклапа са улицом која води ка манастиру Сестрољин.

Снабдевање водом. У селима не постоји водоводна мрежа, домаћинства углавном користе бунаре са хидрофором.

Јавна **канализациона мрежа** не постоји, за одвод отпадних вода користе се септичке јамеУ планском периоду предвиђена је реализација система јавне канализације.
До изградње каналиације у изграђеном делу грађевинског подручја обавезно је објекте прикључити на непропусне септичке јаме одговарајуће величине и техничких својстава. Грађење септичких јама спроводи се у складу са општим правилима грађења за те објекте.

Гробље. Насеља Пољана и Пругово имају по једно гробље, а Лучица два. Капацитети гробаља су попуњени и потребно је проширење. Планирано је проширење у Лучици на укупној површини од 10,04 ha на кп. бр. 5009, 5010, 5011, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5017, 4052, 4053, 4054, 4055 КП Лучица, у Поповцу 4,2 ha на кп. бр. 646, 648, 650, 651, 652, 653, 654, 757/2 КО Поповац и у Пругову 1,09 ha. У Пољани се постојеће гробље проширује на кп. бр. 392/1, 329/4, 329/3, 329/2, 356. Уређење постојећех гробаља, као и проширења потребно је уређивати у складу са важећим прописима и условима који су дефинисани у овом плану.
Отпад у насељима се одлаже на неуређеним депонијама. У прелазном периоду, до почетка функционисања регионалног система управљања отпадом, овим планом одређује се локација рециклажног двориштa у Лучици и санација депоније првенствено спровођењем мера рекултивације и спречавања неповољних утицаја на животну средину.
У Лучици, преко пута школе је парк, површине 10 ари, формиран 1975. године док је у Пругову парковска површина уз Дом културе.

Урбанистички услови и правила за примену

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:
- у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне линије грађевинске парцеле),
- у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле),
- слободностојећи (објекат не додирује ни једну бочну линију грађевинске парцеле) и
- полуатријумски (објекат додирује три линије грађевинске парцеле).

Минимална величина парцеле је 300 m².

Табела 43. Максимални индекси изграђености и заузетости у насељима Лучица, Пругово и Пољаљна

Становање:	**индекс изграђености до:**	**индекс заузетости до:**
• вишепородично становање	1,5	60%
• породично становање	1,0	50%
• рурално становање (с економским двориштем)	0,5	60%
Пословање:		
• мешовите намене	до 1,6	50%
• производно-комерцијалне делатности	до 1,5	60%

Заштита природних и културних вредности

У атару села Пругово налази се **предео нарочите природне лепоте "Пругово"** , са групом од 28 стабала храста лужњака (остатак некадашње компактније шумске вегетације храста лужњака) заштићен решењем СО Пожаревац бр. 322-54/74-06 од 18.11.1974. године. Налази се у селу Пругово, на катастарским парцелама број 439/1(27 стабала) и 439/2 (једно стабло), које су у друштвеној својини. Површина овог природног добра износи 2,50 ha.

Културно-историјске вредности

На подручју атара села Пољана налази се споменик културе – црква св. Вазнесења и 21 непокретност под претходном заштитом. У Лучици је евидентиране 33 непокретности под претходном заштитом, а Пругову 21 (Табеле 44, 45, и 46).

Табела 44. Непокретности под претходном заштитом у насељу Пољана (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА		
1.	Црква Св. Вазнесења у Пољани Одлука Владе РС бр.633-15046/2002 од 31.10.2002 .године	Споменик културе
НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ		
АРХЕОЛОГИЈА		
1.	Селиште	
2.	Селиштанце	
3.	Алексино брдо	
4.	Златна греда	
5.	Код чесме, праисторијско насеље	
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ		
1.	Капела над извором Сестрољин	
2.	Задужбина Панте Белобабића код Сестрољина	
3.	Кућа Драгише Илића	
4.	Кућа Растка Томића	
5.	Стаја и кош Љубомира Јаношевић	
6.	Кућа Руже Милошевић	
7.	Кафана Живке Марковић	
8.	Кућа Драгише и Мирослава Пауновића	
9.	Домаћинство Драгана Маруну	
10.	Кућа Бранислава Пантића	
11.	Спратна кућа Марјана Андрејевића	
12.	Кућа Новице Маринковића	
13.	Спратни кош и штала Живе Радовановића	
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА		
1.	Спомен чесма палим борцима НОБ-а 1941-1945 код Дома културе	
2.	Чесма у Влашкој мали	

3.	Гробље

Табела 45. Непокретности под претходном заштитом у насељу Лучица (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Селиште
2.	Гумниште
3.	Сеоце
4.	Црквиште
5.	Бачинац
6.	Бресје
7.	Царски друм
8.	Битеклије
9.	Пањар
10.	Поповчић, насеље бронзаног доба
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Црква св. Захарија и Јелисавете
2.	Кућа у црквеној порти
3.	Зграда основне школе
4.	Зграда Земљорадничке задруге
5.	Кућа и кош Синише Перића
6.	Штала Мирка Радовановића
7.	Кућа и кош Живорада Марјановића
8.	Кућа Радомира Бате Ђорђевића
9.	Кућа Радише Ивића
10.	Кућа Драгана Живковића
11.	Кућа Радише Јеремића
12.	Кућа Бојке Стојановић
13.	Кућа Чеде Живановића – Паприкаша
14.	Кућа Олге Радивојевић
15.	Спратна кућа Живорада Гајића
16.	Кућа Радише Милошевића
17.	Кућа Евице Јефтић
18.	Кућа Бранка Рајковића
19.	Кућа Живе Ивановића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Спомен плоча борцима НОБ-а и Ж.Ф.Т. на згради Дома културе
2.	Споменик палим борцима Стишке чете преко пута цркве
3.	Гробља
4.	Старо гробље у Поповцу (само на карти)

Табела 46. Непокретности под претходном заштитом у насељу Пругово (РЗЗС Смедерево, 2011)

НЕПОКРЕТНОСТИ ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	
АРХЕОЛОГИЈА	
1.	Селиште
2.	Со до
3.	Водице
4.	Град
5.	Дуго поље
6.	Дребљевина
7.	Тугле
ГРАДИТЕЉСКО НАСЛЕЂЕ	
1.	Капела Содол
2.	Млин Воје Малог
3.	Зграда старе општине
4.	Кућа Живојина Живковића
5.	Кућа Витомира Стојановића
6.	Домаћинство Синише Радојковића

7.	Кућа Добрице Ристића
8.	Стаја Добрице Стојановића
9.	Домаћинство Живка Стокића
СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА, ЧЕСМЕ И ГРОБЉА	
1.	Надгробни споменик Милошу Савићу, командиру чете на грбљу
2.	Споменик палим борцима 1912-1918 и 1941-1945 код Дома културе
3.	Гробље

Локације објеката дате су на графичком прилогу елабората Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедераво.

Заштиту и обнову културних добара потребно је спроводити према условима надлежне службе заштите и правилима утврђена у оквиру правила уређења у овом плану.

Графички приказ (R - 1:5 000)

6. ВИКЕНД ЗОНЕ И ПОСЛОВАЊЕ УЗ ПУТНЕ ПРАВЦЕ

6.1. Викенд зоне

Полазећи од анализе природних и антропогених потенцијала туризма, издвојене су просторне целине/зоне које представљају сегменте специфичне туристичке понуде Планског подручја, и то: акваторија и приобаље Дунава, са атрактивним природним туристичким потенцијалима, представља претежно еколошку зону наутичког, рекреативног, руралног, ловног, риболовног и других видова туризма. Ова зона има атрактивне ресурсе како за наутичаре на рекреативној пловидби Дунавом, тако и за посматрање птица, сегментима излетничких и бициклистичких стаза, спортским аеродромом и др.).

Изградња нових и реконструкција постојећих викендица обавља се у складу са општим правилима изградње и уређења простора која су дата Просторним планом.
Грађевинска подручја викенд зона су уз Дунавски канал у непосредном окружењу постојећег спортско рекреативног аеродрома (КО Костолац и КО Острово) и зона у близини Драговачког моста на Морави и уз постојећи државни пут ДП-24, на потезу од западне границе Плана до улаза на територију градског подручја Пожаревца, непосредно везано за реку Мораву. Ближа правила изградње и уређења подручја викенд зона биће утврђена у планским документима која ће се накнадно донети у складу са програмом имплементације Просторног плана.

6.2. Пословање уз путне правце

Уз путне правце (државни путеви I и II реда и обилазнице) формирају се агломерације производње и пословања, складишни и комерцијални комплекси. Ширина појаса регулације и ширина заштитног појаса деоница државних и општинских путева које пролазе кроз насеља у принципу су исте као и за ванградске деонице, али у зависности од конкретних услова на терену могу бити и другачије. Ближи услови изградње и уређења утврђују се у посебном планском документу.
Грађевинска подручја уз путне правце су:

10) у коридору постојећег државног пута ДП-25.1, на потезу од насеља Братинац до насеља Берање 200 m са обе стране и уз ОП 6 до Бара, 120 m са обе стране, уз поштовање законских одредба које регулишу заштиту државног пута;
11) уз постојећи државни пут ДП 103, на потезу од јужне обилазнице Пожаревца до насеља Лучица, 200 m са обе стране уз поштовање законских одредба које регулишу заштиту државног пута;
12) на путном правцу Пожаревац–Костолац, 150 m са обе стране уз поштовање законских одредба које регулишу заштиту државног пута
13) уз нови саобраћајни коридор према Костолцу, 150 m са обе стране уз поштовање законских одредба које регулишу заштиту општинског пута; и
14) уз ОП-2 према Драговцу, 120 m са обе стране уз поштовање законских одредба које регулишу заштиту општинског пута.

6.3. Урбанистички услови и правила за примену

За туристичке и привредне комплексе на парцелама непосредно наслоњеним на саобраћајницу, површине од 50 до 500 ари предвиђања је израда урбанистичких пројеката. За комплексе који су већи од 500 ари и (или) нису непосредно наслоњени на саобраћајницу предвиђа се израда урбанистичких планова.

Табела 47. Максимални индекси изграђености у викенд зонама и зонама пословања уз путне правце

Становање:	Индекс изграђености до:
• викенд становање	0,3
Пословање:	
• мешовите намене	1,6
• туристички и спортски садржаји	0,8
• производно-комерцијалне делатности	1,5

Табела 48. Максимални индекс заузетостиу викенд зонама и зонама пословања уз путне правце

Становање:	Индекс заузетости до:
• викенд становање	25%
Пословање:	
• мешовите намене	50%
• туристички и спортски садржаји	45%
• производно-комерцијалне делатности	60%

Дозвољена висина објеката утврђује се: за пословне објекте до П+2+Пк, односно за економске и привредне објекте од 12 m. За производне и индустријске комплексе дозвољена висина објеката се не утврђује.
За викенд становањеутврђује се највећа дозвољена висина је П+Пк.

V ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ГАСОВОДНУ МРЕЖУ И ОБЈЕКТЕ

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Напајање природним гасом територије града Пожаревца предвиђено је преко планираног разводног гасовода високог притиска РГ 08-05 који ће у Осипаоници бити прикључен на постојећи разводни гасовод РГ 08-01.
Разводни гасоводи високог притиска Осипаоница–Пожаревац–Острово подељен је на два крака:
- крак номенклатуре РГ 08-05 Осипаоница–ГРЧ Пожаревац–правац према Кучеву, пречника 323,9 mm (12”) и
- крак номенклатуре РГ 08-05/1 ГРЧ Пожаревац - Острово, пречника 168,3 mm (6”).

На територији града Пожаревца предвиђена је изградња следећих гасоводних објеката:
- део крака РГ 08-05 Осипаоница–Пожаревац–Кучево, пречника 323,9 mm (12”) од границе града Пожаревца и општине Смедерево до гасног разделног чвора (ГРЧ) “Пожаревац”;
- део крака РГ 08-05 Осипаоница–Пожаревац–Кучево, пречника 323,9 mm (12”) од гасног разделног чвора (ГРЧ) “Пожаревац” до границе града Пожаревца и општине Мало Црниће;
- крак РГ 08-05/1 Пожаревац–Острово, пречника 168,3 mm (6”) од ГРЧ “Пожаревац” до ГРЧ “Острово”
- гасни разделни чвор (ГРЧ) “Пожаревац” и ГРЧ “Острово”;
- главна мерно регулациона станица (ГМРС) “Пожаревац”;
- дистрибутивни гасовод средњег притиска (пмах=16 бар), од челичних цеви са прикључним шахтовима, којим се повезује ГМРС “Пожаревац” са мерно-регулационим станицама предвиђеним на територији града Пожаревца; и
- мерно-регулационе станице (МРС) на територији града Пожаревца.

Укупна дужина разводног гасовода високог притиска на територији града Пожаревца је око 28,4 km.
Дистрибутивни гасоводи средњег притиска су делови гасног система, радног притиска до 16 бар, којима се врши дистрибуција гаса од главне мерно-регулационе станице (ГМРС) до мерно–регулационих станица (МРС) широке потрошње, и уколико је потребно, појединих индустријских и комуналних потрошача.
Траса дистрибутивног гасовода средњег притиска на територији града Пожаревца је основне номенклатуре ГМ 08-05, и из ГМРС Пожаревац грана се у три правца:

15) северни гасовод ознаке ГМ 08-05/1, предвиђен је за снабдевање потрошача у насељима у западном и северном делу подручја града Пожаревца, и обухвата следеће деонице:
   - ГМ 08-05/1 деоница ГМРС–ПШ1;
   - ГМ 08-05/1 деоница ПШ1– РС Петка; и
   - ГМ 08-05/1 деоница ПШ1–МРС Брежане.
16) источни гасовод ознаке ГМ 08-05/2, предвиђен је за снабдевање потрошача у северном и источном делу градског подручја и насељима у источном делу подручја града Пожаревца, и обухвата следеће деонице:
   - ГМ 08-05/2 деоница ГМРС–ПШ2;
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ2–ПШ3 (МРС Инд. зона);
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ3–ПШ4 (МРС Расадник);
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ4–ПШ5;
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ5–МРС Инд. зона Ћириковац ,
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ5–ПШ6;
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ6-МРС Тулба;
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ6–ПШ7;
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ7–МРС Братинац;
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ7–ПШ8;
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ8–МРС Маљуревац , и
   - ГМ 08-05/2 деоница ПШ8–МРС Кличевац.
17) јужни гасовод ознаке ГМ 08-05/3, предвиђен је за снабдевање потрошача у индустријској зони, као и у јужном делу градског насеља Пожаревац и у насељима јужног дела Планског подручја, и обухвата следеће деонице:
   - ГМ 08-05/3 деоница ПШ2–ПШ9;
   - ГМ 08-05/3 деоница ПШ9–МРС Бусија
   - ГМ 08-05/3 деоница ПШ9–ПШ10
   - ГМ 08-05/3 деоница ПШ10–МРС Љубичево и
   - ГМ 08-05/3 деоница ПШ10–МРС Лучица.

Укупна дужина трасе дистрибутивног гасовода средњег притиска на територији града Пожаревца је око 55,5 km.

2. ПОЛОЖАЈ И ОБУХВАТ МРЕЖЕ И ОБЈЕКАТА ГАСОВОДА

2.1. Гасовод високог притиска

1) Деоница разводног гасовода РГ 08-05 Осипаоница – ГРЧ Пожаревац – правац према Кучеву, од границе града Пожаревца и града Смедерево до ГРЧ "Пожаревац"

Гасовод РГ 08-05 високог притиска (пмах=50 бар) и пречника 323,9 mm (12") након укрштања са реком Великом Моравом, низводно од моста на регионалном путу Р 214а, улази на територију града Пожаревца (КО Пожаревац) и води се у правцу севера до магистралног пута М-24 у дужини сса 1900 m. Непосредно испред саобраћајне петље, предвиђена је локација ГРЧ "Пожаревац".

Укупна дужина гасовода РГ 08-05 од границе града Пожаревца и града Смедерево до ГРЧ "Пожаревац" је око 1,9 km.

Граница регулације – заштитни коридор трасе гасовода у ширини од по 30 метара са обе стране гасовода формира се на следећим катастарским парцелама у **катастарској општини Пожаревац:** 21520, 21508,21507, 21506, 21523, 21510 и 20360.

2) Деоница разводног гасовода РГ 08-05 Осипаоница–ГРЧ Пожаревац – правац према Кучеву, од гасног разделног чвора (ГРЧ) "Пожаревац" до границе града Пожаревца и општине Мало Црниће.

Гасовод РГ 08-05 високог притиска (пмах = 50 бар) и пречника 323,9 mm (12") се од ГРЧ "Пожаревац" води кроз КО Пожаревац у правцу југоистока паралелно са магистралним путем М-24, непосредно пре темена Т02 укршта се са регионалним путем Р-214а, а са затим и железничком пругом.

Гасовод даље наставља у истом правцу паралелно са магистралним путем М-24 а иза темена Т08 на стационажи km 4+190 укршта са са регионалним путем Р-103.

На стационажи km 4+680 гасовод улази у територију КО Лучица, наставља у истом правцу до темена Т09 где скреће у правцу југоистока, иза темена Т11 на стационажи km 6+980 на кратко улази поново на територију КО Пожаревац, а затим након темена Т12 улази на терторију КО Поповац, наставља у истом правцу све до стационаже km 11+ 510 када прелази на територију општине Мало Црниће.

Укупна дужина гасовода РГ 08-05 од ГРЧ "Пожаревац" до границе града Пожаревца и општине Мало Црниће је око 11,5 km.

Граница регулације – заштитни коридор трасе гасовода у ширини од по 30 метара са обе стране гасовода формира се на следећим катастарским парцелама:

катастарска општина Пожаревац: 20360, 18115, 20687, 20362, 20680, 20685, 20677, 20682, 20667, 20666, 20665, 20664, 20663, 20662, 20661, 20660, 20659, 20863, 20653, 20657, 20650, 20649, 20648, 20647, 21298, 21299, 21296, 20636, 20637, 20638, 20639, 20642, 20643, 20644, 20645, 20853, 20616, 20852, 20609, 20608, 20607, 20604, 20599 и 20600;

катастарска општина Лучица: 6596, 98, 99, 1575, 104, 202, 203, 205, 201, 204, 1898?, 123, 124, 125, 126/1, 126/2, 126/3, 179, 180, 181, 176, 177, 178, 6525, 146, 147/1, 147/2, 148, 149, 150, 6526, 344/1, 344/2, 345, 346/1, 346/2, 896/7?, 6530, 673/1, 373/2, 674/1, 374/2, 689/1, 689/2, 690, 691, 710, 692, 685, 687, 688, 695, 696/1, 696/2, 697, 698, 699/1, 699/2, 700, 708, 712/2?, 854, 855856, 857, 858, 859, 862, 863, 864, 866, 867, 872, 873, 871, 874, 875, 876, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892/1, 892/2, 892/3, 6533?, 893, 996, 995, 973, 974, 975, 976, 977, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 989, 991, 992, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084/1, 1084/2, 1085, 6935, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1137, 1138, 1139, 1140, 1142, 1145, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350/1, 1350/2, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1358, 6531/3, 1395/1, 1395/2, 1396/1, 1396/2, 1397, 1398, 1400, 1401, 1402/1, 1402/2 и 6601; и

катастарска општина Поповац: 102, 103, 175/1, 175/2, 169, 104, 95, 96, 97/1, 93, 172, 116, 117, 118/2, 118/1, 119, 120, 121, 299, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188/4, 188/3, 188/2, 188/1, 301/2, 200, 204, 203, 302/1, 207, 208, 209/1, 209/2, 608/2, 602/1, 602/2, 603/1, 603/2 и 604/1.

3) Разводни гасовод РГ 08-05/1 ГРЧ Пожаревац – ГМРС Пожаревац – Острово

Разводни гасовод РГ 08-05/1 високог притиска (пмах = 50 бар) и пречника 168,3 mm (6") се непосредно по изласку из ГРЧ "Пожаревац" између темена Т02 и Т03 укршта са одвојком за магистрални пут М-25.1, затим између темена Т04 и Т05 са магистралним путем М-24, и надље се води кроз КО Пожаревац у правцу севера до темена Т06, а потом у правцу североистока паралелно са магистралним путем М-25.1 до темена Т07. Даље гасовод наставља паралелно са магистралним путем М-25.1 до локације предвиђене за ГМРС "Пожаревац" на стационажи km 2+ 450.

Од локације ГМРС гасовод наставља у правцу северозапада, укршта се локалним путем ОП2, непосредно пре темена Т09, наставља у правцу северозапада, на стационажи km 4+520 улази у КО Живица, а непосредно иза темена Т12 укршта се локалним путем ОП1 на стационажи km 6+020, скреће у правцу североистока где на стационажи km 7+ 490 улази у

КО Брежане, између темена Т15 и Т16 укршта се са регионалним путем Р107б на стационажи km 8 + 500 и истовремено улази на територију КО Петка, затим непосредно иза темена Т17 укршта се са локалним путем ОП3.
Гасовод се даље води у правцу севера кроз територију КО Петка, а између темена Т19 и Т20 на стационажи km 12 + 460 улази у територију КО Острово. Непосредно по уласку на територију КО Острово гасовод пресеца канал Дунавац и наставља у правцу севера где се иза темена Т23 укршта се са локалним путем ОП4Н, а затим наставља у правцу северозапада до темена Т25, односно локације ГРЧ "Острово".
Укупна дужина гасовода РГ 08-05/1 је око 15 km.

Граница регулације – заштитни коридор трасе гасовода у ширини од по 30 метара са обе стране гасовода формира се на следећим катастарским парцелама:

катастарска општина Пожаревац: 20360, 20828, 20827, 208/5, 20043/1, 20043/2, 20058, 20059, 20042, 20044, 20048, 20047, 20046, 20045, 20049, 20050, 20051, 20802, 20078, 20077, 20080, 20805, 20087, 20089, 20091, 20871/5, 20804, 20871/4, 19815, 19814, 19813, 19812, 20789, 19819, 20788, 19809, 19808, 19807, 19806, 19805, 20784, 11661, 11662, 11665, 11666, 11659, 11657, 11656, 11673, 11654, 11655, 11653, 20779, 19788, 19790, 19792, 19793, 19794, 20778, 20772, 19595, 19596, 19597, 19598, 19600, 19613, 19614, 20774, 19615, 19616, 19617, 19618, 19619, 19620, 19621, 19622, 19623, 19624, 19625, 19626, 19627, 19628, 19629, 19630, 19631, 19632, 19633, 19634, 19635, 19642, 19637, 19638, 19639, 19640, 19641, 20754, 19239, 19238, 19237, 19236, 19235, 19234, 19223, 19232, 19231, 19230, 19240, 19241, 20753, 19211, 19212, 19213, 19214, 19215, 19216, 19217, 20752/2;

катастарска општина Живица: 761, 762, 763, 764, 883, 765, 778, 775, 774, 833, 227, 224, 223, 222, 221, 220, 219, 218, 217, 834, 238, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 835, 271, 270, 269, 268, 267, 266, 265, 264, 263, 831, 300, 301, 302, 303, 826, 825, 817, 123, 122, 121, 120, 119, 118, 117, 818, 95, 812, 52, 51, 50, 49, 48, 47, 46, 816, 37, 62, 63, 64, 65, 66, 67 и 813;

катастарска општина Брежане: 198, 738,158, 157, 156, 155, 154, 153, 152;

катастарска општина Дубравица: 1692;

катастарска општина Петка: 1670/1, 1533, 1532, 1720, 1530, 1531, 1725, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1728, 1333, 1330, 1733/1, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1739/1, 1738, 1288, 1739/1, 1064, 1746, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1745, 1074, 1073, 1747/1, 940, 941, 942, 938, 939, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 1766, 929, 928, 927, 926, 925, 924, 923, 922, 921, 920, 919, 918, 917, 916, 915, 1764, 903/2, 904, 1763, 908, 907, 906, 1757/1, 800, 801, 802, 1756, 1755/1, 775, 774, 773, 1754, 1753/1, 1794/1, и

катастарска општина Острово: 679, 632/1, 632/2, 718, 633, 676, 776, 631, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 712, 377, 376, 375, 374, 373, 372, 371, 370, 369, 680, 420, 421, 701, 440, 439, 438, 437, 436, 701, 479, 480, 481, 482, 478, 477, 672, 475,474, 473, 472, 471, 470, 469, 468, 467, 672, 703, 147, 148, 149, 150.

4) Гасни разделни чвор ГРЧ "Пожаревац" и ГРЧ "Острово"
На траси гасовода високог притиска граде се гасни разделни чворови (ГРЧ) у којима се раздвајају одрађене деонице гасовода и постављају уређаји за прихватање односно одашиљање чистачких уређаја, као и уређаји за одстрањивање нечистоћа.
У кругу ГРЧ предвиђа се и уградња блок станица које подразумевају аутоматско затварање протока гаса у случају хаварије на гасоводу.

У оквиру ГРЧ Пожаревац предвиђени су следећи објекти:
- прихватна чистачка станица ДН300 за деоницу РГ 08-05 од Осипаонице до Пожаревца;
- одашиљачка чистачка станица ДН300 за деоницу РГ 08-05 од Пожаревца до Кучева;
- одашиљачка чистачка станица ДН150 за гасовод РГ 08-05/1 од Пожаревца до Острова; и
- блок станице и уређај за одстрањивање нечистоћа.

Инсталација ГРЧ Пожаревац ограђена је жичаном оградом димензија 42 x 28 m и смештена је у КО Пожаревац на катастарској парцели 20360.

Граница регулације - заштитна зона око ГРЧ-а димензија 100 x 100 метара формирана је такође на катастарској парцели 20360 КО Пожаревац

У оквиру ГРЧ Острово предвиђени су следећи објекти:
- прихватна чистачка станица ДН150 за гасовод РГ 08-05/1 од Пожаревца до Острова; и

- блок станица и уређај за одстрањивање нечистоћа.

Инсталација ГРЧ Острово ограђена је жичаном оградом димензија 35 x 15 m и смештена је у КО Острово на катастарским парцелама 147, 148 и 149.

Граница регулације - заштитна зона око ГРЧ-а димензија 100 x 100 метара формирана је, такође, у КО Острово на катастарским парцелама 146,147,148,149 и 150.

5) Главна мерно регулациона станица (ГМРС) "Пожаревац"
Главне мерно-регулационе станице (ГМРС) су објекти који повезују магистрални или разводни гасовод са дистрибутивним гасоводом средњег притиска. У ГМРС се врши филтрирање и догревање природног гаса, редукција притиска и мерење протока природног гаса.
Карактеристике ГМРС "Пожаревац" су:
- капацитет Q = 23.000 m^3/h;
- улазни притисак пул = 16-50 бар; и
- излазни притисак пизл = 8-16 бар.

Машинска опрема ГМРС и котларнице смештени су у два посебна метална објекта (контејнера).

Простор око ГМРС ограђен је жичаном оградом димензија 25 x 25 m и смештен је у КО Пожаревац на катастарским парцелама 19792, 19793, и 19794.

Граница регулације – заштитна зона око ГМРС димензија 90 x 90 метара формирана је такође у КО Пожаревац на катастарским парцелама 19790, 19792, 19793, и 19794.

2.2. Гасовод средњег притиска

1) Северни правац – гасовод ГМ 08-05/1

Деоница ГМРС – ПШ1, гасовод пречника 168,3 mm (6") се од локације ГМРС до прикључног шахта ПШ1, који се налази на стационажи km 3+550.00, води паралелно траси и у заштитном коридору, разводног гасовода РГ 08-05/1 Пожаревац–Острово на растојању од 5 метара.
Укрштања на овој деоници: локални пут ОП2 на стационажи km 0+120.

Деоница ПШ1 – МРС Петка, гасовод, пречника 141,0 mm (5"), се од прикључног шахта ПШ 1 води паралелно траси, и у заштитном коридору, разводног гасовода РГ 08-05/1 Пожаревац – Острово на растојању од 5 метара, све до темена Т10, на стационажи km 7+980, где скреће у правцу североистока и води до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС "Петка".
Укрштања на овој деоници су:
- локални пут ОП3 на стационажи km 7 + 510.
- локални пут ОП1 на стационажи km 3 + 620;
- регионални пут Р-107б на стационажи km 5 + 980 и
- локални пут ОП3 на стационажи km 7 + 510.

Деоница ПШ1 – МРС Брежане, гасовод пречника 114,3 mm (4"), се од прикључног шахта ПШ 1 води у правцу северозапада у дужини 1330 m до границе КО Живица и КО Брежане. На територији КО Брежане наставља истим правцем у дужини 1200 m до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС "Брежане".
Укрштање на овој деоници је локални пут ОП1 на стационажи km 1 + 650

Граница регулације - заштитни коридор трасе гасовода ГМ 08-05/1у ширини од по 10 метара са обе стране гасовода формира се на следећим катастарским парцелама:

катастарска општина Пожаревац: 20360, 20828, 20827, 208/5, 20043/1, 20043/2, 20058, 20059, 20042, 20044, 20048, 20047, 20046, 20045, 20049, 20050, 20051, 20802, 20078, 20077, 20080, 20805, 20087, 20089, 20091, 20871/5, 20804, 20871/4, 19815, 19814, 19813, 19812, 20789, 19819, 20788, 19809, 19808, 19807, 19806, 19805, 20784, 11661, 11662, 11665, 11666, 11659, 11657, 11656, 11673, 11654, 11655, 11653, 20779, 19788, 19790, 19792, 19793, 19794, 20778, 20772, 19595, 19596, 19597, 19598, 19600, 19613, 19614, 20774, 19615, 19616, 19617, 19618, 19619, 19620, 19621, 19622, 19623, 19624, 19625, 19626, 19627, 19628, 19629, 19630, 19631, 19632, 19633, 19634, 19635, 19642, 19637, 19638, 19639, 19640, 19641, 20754, 19239, 19238, 19237, 19236, 19235, 19234, 19223, 19232, 19231, 19230, 19240, 19241, 20753, 19211, 19212, 19213, 19214, 19215, 19216, 19217, 20752/2;

катастарска општина Живица: 761, 762, 763, 764, 883, 765, 778, 775, 774, 833, 227, 224, 223, 222, 221, 220, 219, 218, 217, 834, 238, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 835, 271, 270, 269, 268, 267, 266, 265, 264, 263, 831, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 829, 309, 310, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 830, 826, 825, 817, 123, 122, 121, 120, 119, 118, 117, 818, 95, 812, 52, 51, 50, 49, 48, 47, 46, 816, 37, 62, 63, 64, 65, 66, 67 и 813;

катастарска општина Брежане: 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380/1, 380/2, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 424, 425, 426, 427, 756, 572, 571, 757, 561, 560, 559, 558, 557, 556, 555, 554, 553, 552, 551, 550, 198, 738,158, 157, 156, 155, 154, 153, 152;

катастарска општина Дубравица: 1692;

катастарска општина Петка: 1670/1, 1533, 1532, 1720, 1530, 1531, 1725, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1728, 1333, 1330, 1733/1, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1739/1, 1738, 1288, 1739/1, 1064, 1746, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1745, 1074, 1073, 1747/1, 940, 938, 1766, 937, 1747/1, 1764, 890, 1762, 889, 1760, 839, 840, 1758, 837, 838, 834, 1673, 641, 640, 639, 638, 637, 1749, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 1672, 248, 249, 251, 252, 1691, 259/1, 259/2, 260, 261, 262, 263, 257, 258.

2) Источни правац - гасовод ГМ 08-05/2

Деоница ГМРС – ПШ2, гасовод пречника 273,0 mm (10”) се од ГМРС “Пожаревац” води у правцу истока до прикључног шахта ПШ2, паралелно локалном путу у дужини 450 m.
Укрштање на овој деоници је магистрални пут М-25.1 на стационажи km 0 + 345.80.

Деоница ПШ2 – ПШ3 (МРС Инд. зона), гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 219,1 mm (8”) се од прикључног шахта ПШ 2 води у правцу северозапада у дужини 120 m након чега скреће и води се у правцу истока у дужини 1460 m до приклјучног шахта ПШ3. У прикључном шахту ПШ3 предвиђено је прикључење МРС “Индустријска зона” чија локације је предвиђена на сса 40 m од ПШ3.
Гасовод се води на територији КО Пожаревац.

Деоница ПШ3 – ПШ4 (МРС Расадник), гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 219,1 mm (8”) се од прикључног шахта ПШ3 води у правцу истока у дужини 190 m, након чега скреће и води се у правцу севера у дужини 210 m, а затим поново у правцу истока у дужини 280 m. Гасовод даље наставља најпре у правцу севера, затим северозапада и потом североистока у дужини 790 m до прикључног шахта ПШ4. У прикључном шахту ПШ4 предвиђено је прикључење МРС “Расадник”, чија локација је предвиђена непосредно уз шахт ПШ4.
Гасовод се води на територији КО Пожаревац.
Укрштања на овој деоници:
- локални пут на стационажи km 2 + 200.00; и
- локални пут на стационажи km 2 + 727.00.

Деоница ПШ4 – ПШ5, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 219,1 mm (8”) се од прикључног шахта ПШ 4 води најпре у правцу североистока у дужини 1070 m, након чега скреће и води се у правцу истока у дужини 320 m до прикључног шахта ПШ 5.
Гасовод се води на територији КО Пожаревац.
Укрштања на овој деоници је општински пут (прекатегорисан регионални пут) на стационажи km 3 + 500.00.

Деоница ПШ5 – МРС Инд. зона Ћириковац, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 168,3 mm (6”) се од прикључног шахта ПШ 5 води у правцу севера у дужини 1720 m у правцу севера до границе КО Пожаревац и КО Ћирковац, након чега наставља у истом правцу кроз територију КО Ћирковац у дужини 2860 m, потом скреће у правцу истока и води се у дужини 300 m до општинског пута (прекатегорисан регионални пут) на стационажи km 4+880.00 до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС “Ћирковац“.
Гасовод се води на територији КО Пожаревац и КО Ћирковац.
Укрштања на овој деоници су:
- магистрални пут М-25.1 на стационажи km 1 + 400.00; и
- железничка пруга на стационажи km 3 + 830.00.

Деоница ПШ5 – ПШ6, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 219,1 mm (8”) се од **прикључног** шахта ПШ 5 води у правцу истока у дужини 1060 m до прикључног шахта ПШ 6.
Гасовод се води на територији КО Пожаревац.
Укрштања на овој деоници су:

- општински пут (прекатегорисан регионални пут) на стационажи km 5 + 500.00, и
- железничка пруга на стационажи km 5 + 800.00.

Деоница ПШ6 – МРС Тулба, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 114,3 mm (4") се од прикључног шахта ПШ 6 води у правцу југа у дужини 705 m паралелно са железничком пругом до општинског пута (прекатегорисан магистрални пут). Након укрштања са путем води се у правцу југозапада у парцели тог пута у дужини 150 m, потом скреће у правцу југоистока и води се у дужини 670 m до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС "Тулба".
Гасовод се води на територији КО Пожаревац.
Укрштање на овој деоници је општински пут (прекатегорисан магистрални пут) на стационажи km 0 + 700.00.

Деоница ПШ6 – ПШ7, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 168,3 mm (6") се од прикључног шахта ПШ 6 води у правцу североистока у дужини 2500 m до границе КО Пожаревац и КО Братинац. По уласку на територију КО Братинац најпре се укршта са реком Могилом и даље води у правцу истока у дужини 2200 m паралелно са магистралним путем М-25.1, пресеца исти и улази на територију КО Бубушинац. На територији КО Бубушинац, гасовод се води у дужини 600 m, и то најпре у правцу истока до реке Млаве, укршта се са њом надземним вођењем по конструкцији постојећег моста и потом води подземно у правцу истока до прикључног шахта ПШ 7. Укрштање са реком Могилом је предвиђено надземним вођењем по конструкцији постојећег моста.
Гасовод се води на територији КО Пожаревац, КО Братинац и КО Бубушинац.
Укрштања на овој деоници су:
- општински пут (прекатегорисан магистрални пут) на стационажи km 7 + 500.00;
- река Могила на стационажи km 8 + 500.00; и
- магистрални пут М-25.1 на стационажи km 10 + 600.00.

Деоница ПШ7 – МРС Братинац, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 88,9 mm (3") се од прикључног шахта ПШ 7 води у правцу југоистока у дужини 200 m до границе КО Бабушинац и КО Братинац. По уласку на територију КО Братинац води се у истом правцу у дужини 440 m до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС "Братинац".
Гасовод се води на територији КО Братинац и КО Бубушинац.
Укрштања на овој деоници: магистрални пут М-25.1 на стационажи km 0 + 200.00.

Деоница ПШ7 – ПШ8, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 168,3 mm (6") се од прикључног шахта ПШ 7 води у правцу севера у дужини 2610 m до границе КО Бубушинац и КО Маљуревац где је предвиђена локација ПШ 8.
Гасовод се води на територији КО Бубушинац.
Укрштања на овој деоници: железничка пруга на стационажи km 11 + 445.00.

Деоница ПШ8 – МРС Маљуревац, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 88,9 mm (3") се од прикључног шахта ПШ 8 води у правцу запада у дужини 1160 m до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС "Маљуревац".
Гасовод се води на територији КО Бубушинац и КО Маљуревац.

Деоница ПШ8 – МРС Кличевац, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 141,3 mm (5") се од прикључног шахта ПШ 8 води на територији КО Маљуревац у правцу севера у дужини 1200 m до границе КО Маљуревац и КО Брадарац. На територији КО Брадарац наставља у правцу североистока у дужини 2670 m до границе КО Брадарац и КО Дрмно. На територији КО Дрмно гасовод наставља у правцу североистока у дужини 1350 m до границе КО Дрмно и КО Кличевац.
На територији КО Кличевац гасовод наставља у правцу североистока, углавном паралелно са регионалним путем Р-105, у дужини 5400 m до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС "Кличевац"
Гасовод се води на територији КО Маруљевац, КО Брадарац, КО Дрмно и КО Кличевац.
Укрштања на овој деоници су:
- планирани индустријски колосек на стационажи km 17 + 440.00 и
- регионални пут Р-105 на стационажи km 22 + 265.00.

Граница регулације – заштитни коридор трасе гасовода ГМ 08-05/2 у ширини од по 10 метара са обе стране гасовода формира се на следећим катастарским парцелама:

катастарска општина Пожаревац: 19794, 11641, 11642, 11643, 11648, 11651, 11650, 11649, 11621, 11620, 11619, 11618, 11612, 11613, 18057, 11607, 11565, 11654/1, 11564/2, 11564/3, 11564/4, 11563, 11562, 11561, 11560, 11559, 11521, 11521/1,

11521/2, 11535, 6820, 6926, 18056/1, 18055, 6744, 18052/1, 5705/3, 5705/2, 5708/3, 5708/2, 5708/1, 4301, 4306/1, 4349, 18682, 20715, 18687/1, 18687/2, 18688, 18689, 18690, 18686, 18685, 20710, 18610, 18611, 18612, 18613, 18632, 18631, 18630, 18629, 18628, 18627, 18626, 18625, 18623, 18621, 18620, 18616, 18617, 18614, 18615, 18517, 18516, 20709, 18510/2, 18513, 18512, 18511, 18510, 18509, 18508, 18520/1, 18519, 20708, 20707, 18497, 18507, 18506, 18505, 18504, 18503, 18502, 18501, 18498, 20705, 20700, 18636, 18637, 20699/1, 18330, 18331, 18332, 18333, 20696, 18324, 18325, 20714, 18681, 18047/2, 4439, 4566, 18047/1, 4567, 4675, 4676, 4673, 4680, 4683, 4682, 4864, 4805, 18048, 9157, 9312, 4673, 4671, 4672, 4674, 4693, 4691, 4694/1, 4699, 4628, 4668, 4665, 4664, 4661, 4660, 4659, 3165, 487, 486, 485, 484, 411, 412, 413, 414, 416, 483, 482, 481, 480, 479, 478, 477, 476, 475, 474, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 472, 470, 471/1, 471/2, 3162, 493, 494, 495, 496, 21286, 498, 499, 20914, 20913, 20912, 20902, 20901, 21262, 20891, 20890, 20889, 20888, 20887, 20886, 20885/1, 20883, 20882, 20259, 21254;

катастарска општина Ћириковац: 775/1, 620, 785, 624, 625, 627, 628, 757/1, 560, 561, 741/1, 547, 546, 545, 756, 544, 543, 744, 515, 755/1, 748, 1486, 1487, 1488, 1529, 1530, 1531, 1532, 1535, 1537, 1538, 1543, 1545, 1546, 1578, 1579, 1582, 1584, 1585, 1586, 1590, 1591, 1592, 1596, 1597, 1598, 1599, 1601, 1603, 1606, 1604, 1605, 1608, 1609, 1611;

катастарска општина Братинац: 15490, 1593, 1594, 1672, 1633, 1632, 1631, 1626, 1625, 1624, 162, 1621, 1665, 1664, 1693, 1712, 1713, 1709, 1707, 1706/1, 1765, 1766/1, 1767, 1768, 1769, 1775, 1774, 1773, 1772, 1590, 2245, 2242, 2244, 2243, 2277, 2278, 2279, 2295, 2236, 2235, 2234, 2223, 2219, 2218, 2297, 2217, 2216, 2298, 2299/1, 2300, 2301, 460, 1145, 1150, 1146, 2929, 782, 783, 840, 1/1, 1/3, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 689/1, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23;

катастарска општина Бубушинац: 2819, 2821, 2822, 2809, 2812, 2813, 2820, 2816, 2814, 2920, 772, 838, 774/2, 795, 176/1, 777/1, 778, 779, 780, 782, 796, 837, 764, 761, 760, 759, 758, 757, 756, 755, 754, 753, 752, 751, 750, 749, 748, 747, 746, 745, 744, 831, 533, 534, 829, 535, 536, 537, 794, 527, 815, 307, 306, 304, 303, 302, 299, 298, 297, 295, 294, 292, 291, 288, 287, 286, 284, 283, 280, 276, 278, 275, 274, 273, 270, 269, 267, 266, 265, 264, 263, 808, 175, 174, 171, 170, 169, 167, 166, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 156, 155, 154, 146, 147, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 801, 194, 800, 195/1, 798, 226, 227, 617;

катастарска општина Маљуревац: 190, 192, 191, 609, 378, 377, 376, 374, 373, 372, 370, 369, 368, 367, 366, 365, 603, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 595, 81, 80, 79, 78, 77, 76, 585;

катастарска општина Брадарац: 84, 917, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 947, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 949, 600, 599, 598, 597, 596, 595, 594, 593, 592, 591, 590, 589, 951, 557, 558, 559, 953, 510, 509, 508, 507, 506, 955, 500/1, 499/1, 498/1, 497/1, 496/1, 496/2, 915, 841/2, 841/1, 979, 842/1, 843/1, 844/1, 845/1, 846/1, 847/1, 848/1, 982849/1, 850/1, 851/1, 852/1, 853/1, 854/1, 855/1, 856/1, 857/1, 858/1, 985;

катастарска општина Дрмно: 417, 418, 538, 404, 405, 531, 447, 446, 445, 526, 452, 453, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 523, 379/4, 379/21, 379/3, 379/2, 524, 378/10, 378/1 и

катастарска општина Кличевац: 1590, 689/11, 689/10, 689/9, 689/8, 689/2, 689/18, 689/1, 689/36, 689/37, 1537, 1453, 1452, 1451, 1450, 1449, 1448, 1447, 1446, 1446, 1445, 1534, 1535, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 1596, 739, 1536, 734, 735, 736, 737, 738, 1595, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 1593, 843, 844, 845, 846, 1527, 503, 504, 1528, 4567, 4566, 4565, 45624563, 4539, 4530, 6036, 237, 238, 236, 235, 234, 233, 232, 231, 1552, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 1561, 1490, 218, 217, 216, 1564, 213, 212, 1566, 199, 198, 197, 196, 195, 194, 193, 192, 191, 190, 189, 188, 187.

3) Јужни правац – гасовод ГМ 08-05/3

Деоница ПШ2–ПШ9 гасовод пречника 168,3 mm (6”) се од прикључног шахта ПШ 2 води на територији КО Пожаревац у правцу југа и југоистока у дужини 2530 m до прикључног шахта ПШ 9.

Укрштања на овој деоници су:

- канал на стационажи km 1 + 060.00;
- општински пут (прекатегорисан магистрални пут) на стационажи km 2 + 440.00; и
- железничка пруга на стационажи km 2 + 500.00.

Деоница ПШ9–МРС Бусија, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 114,3 mm (4”) се од прикључног шахта ПШ 9 води на територији КО Пожаревац у правцу североистока, паралелно са железничком пругом, у дужини 2250 m до до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС “Бусија“.

Укрштања на овој деоници: општински пут (прекатегорисан регионални пут) на стационажи km 2+098.00.

Деоница ПШ9–МРС Лучица, гасовод максималног радног притиска 16 бар и пречника 141,3 mm (5”) се од прикључног шахта ПШ 9 води на територији КО Пожаревац у правцу северозапада у дужини 665 m, након чега скреће и води у правцу

југоистока и истока паралелно траси разводног гасовода РГ 08-05 Осипаоница–Пожаревац–Кучево (на минималном растојању 5 m) у дужини 2.300 m до границе КО Пожаревац и КО Лучица. На територији КО Лучица гасовод наставља у правцу истока паралелно траси разводног гасовода РГ 08-05 Осипаоница–Пожаревац–Кучево (на минималном растојању 5 m) у дужини 80 m, након чега скреће и води се у правцу југоистока у дужини 1.700 m до локације предвиђене за мерно регулациону станицу МРС "Лучица"
Гасовод се води на територији КО Пожаревац и КО Лучица.
Укрштања на овој деоници су:
- магистрални пут М-24 на стационажи km 2 + 960.00 и
- регионални пут Р-103 на стационажи km 5 + 300.00.

Граница регулације - заштитни коридор трасе гасовода ГМ 08-05/3 у ширини од по 10 метара са обе стране гасовода формира се на следећим катастарским парцелама:

катастарска општина Пожаревац: 11618, 11621, 11681, 11682, 11711, 11712, 11719, 11710, 11749, 11752, 11755, 11756, 11668/1, 20684, 20784, 20793, 20871/2, 20871/3, 20159, 20160, 20796/2, 20183, 20796/3, 20184, 20795, 14874/1, 14875, 20815, 20687, 20362, 20832, 20364, 20373, 20372, 21347/1, 21347/2, 21344, 21345, 21346, 20371, 20370, 14885, 14820, 14493, 14491, 20857, 20685, 20677, 20682, 20667, 20666, 20665, 20664, 20663, 20662, 20661, 20660, 20659, 20863, 20653, 20657, 20650, 20649, 20648, 20647, 21298, 21299, 21296, 20636, 20637, 20638, 20639, 20642, 20643, 20644, 20645, 20853, 20616; 20630, 28687 и

катастарска општина Лучица: 6596, 98, 99, 1575, 104, 202, 203, 205, 206, 208, 209, 210, 213/1, 214/1, 214/2, 218/1, 218/2, 219, 220, 228, 227, 226, 225, 291, 292/1, 292/2, 293/2, 296, 297, 298, 299, 300, 6527, 309, 310/1, 310/2, 6258, 2186, 2187, 2188, 2189/1, 2189/2, 6536, 2243, 2239, 2238, 2632, 2633, 2636/4, 2637/2, 2637/4.

4) Мерно-регулационе станице (МРС) на територији града Пожаревца
МРС широке потрошње су објекти у којима се врши редукција притиска који влада у дистрибутивном гасоводу средњег притиска на радни притисак дистрибутивног гасовода ниског притиска.
На територији града Пожаревца је предвиђено 11 МРС-а за широку потрошњу, чијом изградњом ће бити створени услови за снабдевање природним гасом домаћинстава, терцијарних садржаја и мале привреде на одређеном подручју.

Табела 49. Капацитети мерно-регулационих станица које се природним гасом снабдевају из дистрибутивног гасовода средњег притиска

Назив МРС/Локација	Капацитет
МРС „Брежане"/ к.п. 550,551,552 КО Брежане	2.500 m^3/h
МРС „Петка" / к.п. 259/1, 260,261, КО Петка	3.000 m^3/h
МРС „Инд. зона" / к.п. 11535, КО Пожаревац	3.000 m^3/h
МРС „Расадник" / к.п. 5708/3, КО Пожаревац	3.000 m^3/h
МРС „Ћириковац" / к.п. 1611, КО Ћириковац	3.000 m^3/h
МРС „Тулба" / к.п. 4805 или 9312, КО Пожаревац	3.000 m^3/h
МРС „Братинац" / к.п. 20, 21,23 КО Братинац	2.500 m^3/h
МРС „Маљуревац" / к.п. 226, КО Бубушинац	1.500 m^3/h
МРС „Кличевац" / к.п. 187, 188, КО Кличевац	2.500 m^3/h
МРС „Бусија" / к.п. 14493, КО Пожаревац	3.000 m^3/h
МРС „Љубичево" / к.п. 20630, КО Пожаревац	1.000 m^3/h
МРС „Лучица" / к.п. 2637/4,2637/6 КО Лучица	2.500 m^3/h

Свака МРС за широку потрошњу ће природним гасом снабдевати одређену зону гасификације која обухвата целе или делове појединих К.О. у зависности од повезаности насељених делова.

3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

3.1. Правила уређења

За магистралне гасоводе и главне мерно регулационе станице утврђују се следећа правила:
- придржавати се услова који су дати Правилником о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт (Сл. л. СФРЈ, бр. 26/1985);
- у појасу ширине по 30 m са обе стране од осе гасовода, забрањено је градити зграде намењене за становање или боравак људи без обзира на степен сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас цевовода сврстан; све планиране објекте и инсталације поставити на безбедној удаљености од гасовода;

- у појасу ширине од по 5 m са обе стране, рачунајући од осе цевовода, забрањено је садити биљке чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m; у том појасу не сме бити препрека (ограде и сл.) и мора стално бити проходан за приступ тешких возила у случају интервенција на гасоводу;
- забрањена је изградња објеката који нису у функцији обављања енергетских делатности, као и извођење других радова испод, изнад или поред енергетских објеката, супротно закону, као и техничким и другим прописима;
- у фази израде техничке документације за изградњу објеката, потребно је обратити се ЈП "Србијагас" Нови Сад за услове и техничке сагласности; осим тога, морају се испоштовати одредбе законских прописа, стандарда и техничких норматива, који дефинишу област транспорта гасоводима; и
- не могу се изводити радови као и друге активности у заштитном појасу гасовода, пре него што се о томе добију услови и писмено одобрење предузећа које обавља делатност транспорта гасоводом; предузеће које је добило одобрење мора приликом извођења радова, односно других активности у заштитном појасу гасовода спроводити мере заштите према упутству предузећа које обавља делатност транспорта гасоводом.

За градске гасне мреже средњег притиска и припадајуће мерно регулационе станице утврђују се следећа правила:

- минимална дубина укопавања гасовода средњег притиска је: у зеленим површинама и тротоарима 0,8 m; изузетно дубина укопавања може бити минимално 0,6 m, али на деоницама краћим од 50 m и местима где нема опасности од великих оптерећења, при уздужном вођењу гасовода у коловозу 1,3 m, при укрштању са улицама 1,3 m, и на обрадивим површинама 1,0 m;
- када се гасовод средњег притиска води паралелно са путевима нижег или вишег реда, његово растојање од спољне ивице одводног канала, ножице усека или насипа мора бити минимално 0,5 m;
- удаљеност укопаног гасовода од стубова електричне расвете, ваздушне нисконапонске и ПТТ мреже, мора бити толика да се не угрожава стабилност стуба, али не мања од 0,5 m слободног размака;
- изван насељених места дата растојања треба повећати за 0,5 m код паралелног вођења и 0,2 m код укрштања;
- минимално дозвољено растојање гасовода средњег притиска до ближе ивице темеља објекта је: • 1,0 m за гасоводе притиска од 2-4 bar и • 3,0 m за гасоводе притиска 7-13 bar; дата растојања могу бити и мања, али не мања од 0,5 m за гасоводе од 2-4 bar и 1 m за гасоводе 7-13 bar, ако се гасовод полаже у заштитну цев и ако се тиме не нарушава стабилност објекта;
- минимална дубина укопавања гасовода средњег притиска при укрштању са жељезничком пругом и индустријским колосеком износи 1,5 m, рачунајући од горње ивице прага и 1 m испод пратећег продужног јарка; није дозвољено укрштање са пругом испод скретница;
- приликом укрштања гасовода са саобраћајницама, водотоцима и каналима, гасовод се по правилу води под правим углом; уколико то није могуће, угао између осе препреке и осе гасовода може бити од 60^0 до 90^0;
- мернорегулационе станице (МРС) се по правилу смештају у засебне објекте или металне ормане на посебним темељима; и
- простор на коме се подиже МРС мора бити ограђен мрежом или неком другом врстом ограде, удаљеност ограде од спољних зидова МРС мора бити 3 m; ограда мора бити висока најмање 2 m.

Табела 50. Минимално дозвољено растојање при укрштању и паралелном вођењу гасовода средњег притиска са другим подземним инсталацијама

	Паралелно вођење (m)	Укрштање (m)
нафтовод, продуктовод	0,8	0,3
Гасовод	0,5	0,3
Водовод	0,5	0,3
вреловод или топловод	0,7	0,3
канализација од бет.цеви	0,7	0,3
ПТТ инсталације	0,6	0,3
ТВ и комуникациони кабели	0,5	0,3
високонапонски водови	0,5	0,5
нисконапонски водови	0,5	0,3
вишегодишње дрвенасто растиње	1,0	НЕ
Шахтови	0,3	НЕ

Табела 51. Растојања мерно-регулационих станица од других објеката

	Улазни притисак до 7 бар	Улазни притисак од 7 до 13 бар
Зграде и други објекти	10 m	15 m
Жељезничке пруге	10 m	15 m
Пут (до ивица)	5 m	8 m
Надземни електрични водови	1,5 пута висина стуба	

За дистрибутивне гасне мреже утврђују се следећа правила:

- придржавати се услова који су дати "Правилником о техничким нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од полиетиленских цеви за радни притисак до 4 bar" (Сл. л. СРЈ, бр. 20/1992);
- придржавати се услова који су дати "Правилником о техничким нормативима за кућни гасни прикључак за радни притисак до 4 bar" (Сл. л. СРЈ, бр. 20/1992);
- дубина укопавања дистрибутивног гасовода износи од 0,6 до 1,0 m, у зависности од услова терена; изузетно дубина укопавања може бити минимално 0,5 m, под условом да се предузму додатне техничке мере заштите;
- при паралелном вођењу дистрибутивног гасовода са подземним водовима, минимално растојање износи 0,4 m, а у изузетним случајевима може бити најмање 0,2 m; при укрштању дистрибутивног гасовода са подземним водовима, минимално растојање износи 0,2 m, а при вођењу гасовода поред темеља 1,0 m.
- минимална дубина укопавања дистрибутивног гасовода при укрштању са путевима и улицама је 1,0 m, са железничким пругама 1,5 m, а са индустријским колосецима 1 m;
- при укрштању гасовода са путевима и улицама крајеви заштитне цеви морају бити ван подручја или зоне објекта мин. 1,0 m са сваке стране; крајеви заштитне цеви морају бити херметички затворени; заштитне цеви краће од 20 m морају имати једну одзрачну цев DN50, а цеви дуже од 20 m две одзрачне цеви DN50, постављене на крајевима заштитне цеви; одзрачне цеви се изводе на површини земље у виду надземне луле висине 2 m;
- при укрштању гасовода са железничом пругом крајеви заштитне цеви морају бити изведени најмање 5 m од ближе шине, односно крајеви заштитне цеви морају бити изведени 1 m од спољне ивице одводног канала (јарка) или ножице насипа; и
- профил заштитне цеви мора бити такав да је размак између спољашње ивице заштитне цеви најмање 50 mm; дебљина зида се одређује прорачуном.

3.2. Правила грађења

3.2.1. Гасовод високог притиска (преко 16 бара)

Полагање гасовода

Ров за полагање гасовода мора бити ископан тако да се постављањем гасовода у ров постигне пројектовани положај гасовода и спречи недозвољено напрезање у материјалу цеви, као и да се онемогући оштећење изолације цеви.

Гасовод мора бити заштићен од подлокавања, плављења, нестабилности тла, одрона земље и других опаности које могу условити померање или додатно оптерећење цеви.

Надземни делови гасовода и његових саставних делова који нису ограђени морају бити заштићени од непосредног оштећења, ако то посебни услови захтевају.

Приликом спуштања цеви и приликом затрпавања рова треба водити рачуна о температурним разликама воде у цеви. Спуштање гасовода у ров у коме се налази вода дозвољено је само ако се осигура правилно ослањање гасовода.

Затрпавање треба вршити у што је могуће краћем року након полагања цеви и геодетског снимања гасовода. Материјал из ископа мора бити ситан, без крупних комада земље и камења, да не би дошло до оштећена изолације. Ако је ров ископан на каменитом терену, гасовод се мора положити у заштитни слој песка.

Удубљења у дну рова и заваривачке јаме треба затрпати да би се избегли недозвољени напони.

Приликом затрпавања рова за цеви на саобраћајним површинама треба се придржавати техничких правила за израду коловозних конструкција. На одстојању од 0,3 до 0,5 m изнад горње ивице цеви гасовода у ров треба поставити упозоравајућу траку са одговарајућим упозорењима о гасоводу високог притиска.

Полагањем гасовода методом провлачења мора се осигурати да не дође до оштећења омотача цеви и спољашњих и унутрашњих страна цеви, узимајући при том у обзир врсту тла и избор алата који ће се користити. Након завршетка провлачења, визуелним прегледом излазног краја цеви и електричним мерењем треба испитати да ли је изолација оштећена. Изолација не сме бити оштећена.

Траса гасовода мора бити видљиво обележена посебним ознакама. Размак између ознака за обележавање гасовода не сме бити већи од 500 m на равном делу трасе. На закривљеном делу трасе гасовода морају бити постављене најмање 3 ознаке: по једна на почетку, у средини и на крају кривине. Лукови произведени у фабрици и хладним савијањем на терену обележавају се само у темену лука.

Ознаке за обележавање трасе гасовода постављају се десно од гасовода, на 0,8 m од спољне ивице цеви, у односу на смер протока гаса.

Ознаке за обележавање трасе гасовода морају бити у складу са одговарајућим националним стандардом.

Укрштање гасовода са другим инфраструктурним системима

На пролазу гасовода испод водених токова, канала и саобраћајница, ознаке за обележавање трасе гасовода и знаци упозорења морају бити постављени са обе стране воденог тока, канала или саобраћајнице.

Ознака на пролазу гасовода испод железничке пруге не сме да се постави ближе од 10 m од осе крајњег колосека.

Ознака на пролазу гасовода испод канала не сме да се постави ближе од 10 m од осе насипа канала, а на пролазу гасовода испод пута ознака не сме да буде у путном појасу.
На пролазу гасовода испод пловних река и канала, са обе стране пролаза, на одстојању од по 200 m, узводно и низводно од осе гасовода, мора се поставити знак забране сидрења.
Свака појединачна цев, цевни елемент или уређај мора се визуелно испитати непосредно пре монтаже да би се установило да ли има било какав недостатак који би могао штетно да утиче на његову употребљивост.
Заваривање челичних цеви и челичних цевних елемената мора се спроводити по квалификованом поступку заваривања и у складу са нормативима прописаним у одговарајућим националним стандардима.
Заваривање могу вршити само заваривачи чија је стручна оспособљеност доказана и проверена, и који имају одговарајућу квалификацију за поступак заваривања који ће се применити.
Испитивање завара недеструктивном методом (пенетранти, радиографија, ултразвук) мора се извршити по целом обиму завара. Најмањи проценат заварених спојева који се морају дефектоскопски испитати по класама локације износи:
- за класу 1 (групе 1 и 2) – 10%, а најмање 8 варова на дужини гасовода од 1000 m;
- за класу 2 – 50%, а најмање 40 варова на дужини гасовода од 1000 m; и
- за класе 3 и 4 – 100%.

Сви завари на гасоводу који се постављају у заштитни путни или заштитни пружни појас, у тунеле, на мостове, на надземне и укопане прелазе преко или испод саобраћајница и на прелазе преко водених токова, као и у заштитни појас стамбених зграда и црпилишта воде за пиће, морају се 100% дефектоскопски испитати (радиографија или ултразвук).
Дефектоскопски се 100% морају испитати и сви завари на чистачким станицама, блок станицама, мерним станицама, регулационим станицама, мерно-регулационим станицама, одвајачима течности, сепараторима, манипулативним гасоводима компресорских станица, као и на свим другим надземним деловима гасовода.
Организација која врши испитивање заварених спојева мора бити акредитована од Акредитационог тела Србије.
После заваривања гасовода и поправке неисправних завара, а пре изолације, мора се извршити прочишћавање деоница компримованим ваздухом и пропуштање чистача са калибрационом плочом пречника најмање 95% од унутрашњег пречника гасовода.
Пре почетка изградње потребно је одредити радни појас који ће у току градње гасовода бити на располагању извођачу радова. Радни појас треба да буде прилагођен посебно пречнику гасовода, врсти и количини ископа, као и могућности манипулисања машинама.
Постојећи објекти линијске инфраструктуре које леже у радном појасу не смеју да буду угрожени.
Висина покривног слоја цеви мора бити у складу са чланом 31. Правилника о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт. Покривни слој цеви не би требало да, без посебног разлога, прелази 2 m.
У посебним случајевима, посебно из пројектних и грађевинско-техничких разлога, овај покривни слој цеви може бити мањи од 0,8 m, али не мањи од 0,5 m. Уколико током извођења радова није могуће испоштовати планирани покривни слој цеви, потребно је писмено образложити разлоге недостизања минималне вредности покривног слоја цеви и затражити одобрење надзорног органа.
Профил и осигурање страница ровова треба одредити према димензијама цеви и према прописима за земљане радове.

Блок вентили на гасоводу (БВ)

Гасоводни систем треба да се подели уградњом секцијских БВ у мање делове –секције гасовода.
При одређивању одстојања између БВ треба узети у обзир радни притисак, пречник гасовода, време неопходно за долазак до БВ, густину насељености, важност и ширину водених токова, положај прикључних гасовода и других арматура у гасоводном систему.
Удаљеност између БВ не сме бити мања од:
- 16 km – за класу локације 1 (група 1 и 2),
- 12 km – за класу локације 2,
- 6 km – за класу локације 3 и
- 4 km – за класу локације 4.

Органи БВ морају бити погодни за погон у затвореном и отвореном простору, у вертикалном или хоризонталном положају, као и за инсталирање изнад или испод земље, и заштићени од приступа неовлашћених лица оградом висине 2 m. Зоне опасности морају бити обухваћене оградом.
Сваки БВ називног отвора већег од 100 mm мора бити опремљен обилазним водом са два вентила – за изједначавање притиска при отварању запорног органа и за пригушивање протока гаса – и издувним водом иза БВ за пражњење секције гасовода у року од 2 часа, са смером издувавања вертикално увис.
На улазу у ГМРС мора се уградити блок вентил са “Line Break” системом.

Антикорозивна заштита гасовода

Сви подземни челични гасоводи морају се активно штитити од корозије применом катодне заштите.
Катодна заштита може се изоставити код подземних деоница гасовода краћих од 5 m.

По правилу, користи се систем катодне заштите са наметнутом струјом.
Коришћење система са протекторским анодама дозвољено је само за гасоводе код којих се техничко-економском анализом покаже да примена система са наметнутом струјом или њихово повезивање са системом катодне заштите ЈП "Србијагас" није могуће и/или није економски оправдано.
Систем катодне заштите мора се пројектовати за минимални експлоатациони век од 10 година после чега се, ако је потребно, врши анализа и реконструкција система.
Изградња система катодне заштите мора пратити изградњу гасовода. За гасоводе чија изградња траје дуже од годину дана, у току изградње мора бити инсталиран привремени систем катодне заштите.

Каблови
Каблови катодне заштите полажу се при паралелном вођењу на удаљењу 1 m од енергетских каблова, у целој дужини, без настављања. Настављање каблова, ако га није могуће избећи, мора се извести преко термоскупљајућих кабловских спојница. Ове спојнице морају бити унете у пројекат изведеног објекта.
Минимални попречни пресек каблова износи:
- за мерни кабл до контролно-мерног стубића (КМС) 4 mm^2,
- за дренажни кабл до КМС 10 mm^2,
- за кабл од аноде до анодног КМС 10 mm^2, и
- за кабл од анодног КМС до СКЗ (станице катодне заштите) и кабл од дренажног КМС до СКЗ 16 mm^2.

Сви каблови у КМС морају бити трајно означени (алуминијумска или пластична ознака). Ознака кабла састоји се од три знака:
- први знак (словни) означава да ли се ради о мерном (М) или дренажном (Д) изводу;
- други знак (словни) означава да ли је извод повезан на радну цев (Р) или на другу инсталацију; може бити З – заштитна цев, В – водовод, К – канализација, Г – гасовод који није предмет пројекта, М – магнезијумски протектор, Ц – цинкани протектор; и
- трећа знак (бројни) означава број извода са дате инсталације; ако се предвиђа више извода са исте радне цеви, бројем 1 означава се први извод у смеру кретања гаса.

Изоловање појединих делова гасовода

Мање кривине – лукови
Морају се изоловати ручно, где ће повећан преклоп омогућити добро налегање траке. Кад машина прелази преко оваквог лука мора се искључити део машине који служи за постављање трака, а у функцији су део за чишћење и део за наношење прајмера.

Испитивање гасовода и гасоводних објеката на чврстоћу и непропусност
Гасоводи и гасни објекати морају се испитати на чврстоћу и непропусност.
Минимални притисак (ТР) мора бити већи од максималног радног притиска (МОР) као што следи:
18) класа локације 1 (група 1 и 2) и 2: ТР≥ 1,3 х МОР;
19) класа локације 3 и 4: ТР≥ 1,5 х МОР;
20) заштитни појас објеката (стално или привремено): ТР≥ 1,5 х МОР; и
21) све врсте станица и надземних гасоводних објеката без обзира на класу локације: ТР≥ 1,5 х МОР.
Ако се за испитивање користи вода, ТР не сме изазвати ободна напрезања већа од утврђене минималне границе развлачења материјала гасовода и гасоводних компоненти.
Ако се пре испитивања обезбеди евакуација људи из објеката и простора на удаљеност до 100 m од гасоводног објекта (док траје испитивање), као испитни медијум може се користити ваздух или инертни гас.
Услов за испитивање надземног објекта гасним флуидом јесте да сви заварни спојеви по целом обиму буду испитани недеструктивно тј. дефектоскопски снимљени (исправни – прихваћени).
Ако се гасоводни објекат испитује на чврстоћу гасним флуидом, дозвољено максимално ободно напрезање материјала гасовода и гасоводних компоненти у односу на одређену минималну границу развлачења износи:

	За ваздух и интерни гас	За природни гас
1) Класа локације 1 (група 1 и 2)	80%	80%,
2) Класа локације 2	75%	30%,
3) Класа локације 3	50%	30%,
4) Класа локације 4	40%	30% и
5) Заштитни појас објекта за стални или повремени боравак људи	40%	30%.

За испитивање гасоводног система на непропустност важи: ТРmin = МОР

Схема 1. Типска шема објеката на гасоводу високо притиска

3.2.2. Гасовод средњег притиска (до 16 бара)

Полагање цеви

Полагање гасовода испод саобраћајница, трамвајских и железничких пруга или водотокова може се изводити сходно условима надлежних институција на један од следећих начина:

- прокопавањем (са заштитном цеви или без заштитне цеви, са бетонском плочом);
- подбушивањем (са или без заштитне цеви), и
- диригованим бушењем.

Уколико се за полагање гасовода методом потискивања користи основна цев, мора се осигурати, узимајући при том у обзир врсту тла и избор алата који ће се користити, да не дође до недозвољених оштећења омотача цеви и зидова цеви.

Цеви и други делови гасовода се, у случају потребе, пре спуштања у ров чисте са унутрашње и спољне стране, и контролишу да ли постоје оштећења од складиштења или транспорта. За време градње препоручује се употреба четки за чишћење цеви. При прекиду рада на крајевима гасовода предвидети постављање заштитних капа ради спречавања продора воде или уласка других страних материјала у гасовод.

Приликом спуштања цеви и приликом затрпавања рова треба водити рачуна о томе да напрезања у гасоводу, која су условљена температурним разликама, буду што је могуће мања. Спуштање гасовода у ров у коме се налази вода дозвољено је само ако се осигура правилно ослањање гасовода.

Затрпавање треба вршити у што је могуће краћем року након полагања цеви. Положени гасовод, у дебљини слоја од најмање 10 cm, мора бити окружен са свих страна земљом чија је гранулација, у погледу механичке отпорности цеви и изолације цеви, погодна за постављање око гасовода, ако материјал за засипање није одговарајући, гасовод се мора положити у песку у слоју минималне дебљине од 10 до15 cm. Уколико се не могу испунити ови предуслови, треба предузети посебне мере. У принципу се ископани материјал поново може користити за завршно затрпавање рова.

Код удубљења у дну рова гасовод треба, ако је потребно, тако затрпати да би се избегла недозвољена напрезања.

Висина покривног слоја цеви мора бити прилагођена локалним условима. По правилу, гасовод треба да има покривни слој дебљине од 0,6 до 1,0 m. Покривни слој може, на појединим местима, бити смањен до 0,5 m, без посебних мера заштите, уколико се не очекује да услед тога дође до недозвољених утицаја на гасовод и уз одобрење пројектанта и надзорног органа. Висина покривног слоја не треба да прелази 2 m без неког посебног разлога.

Материјал из ископа мора да буде ситан, без крупних комада земље и камења, да не би дошло до оштећења изолације. Ако је ров ископан на каменитом терену гасовод се мора положити у заштитни слој песка.

Приликом затрпавања рова за цеви на саобраћајним површинама треба се придржавати техничких правила за израду коловозних конструкција. На одстојању од 0,3 до 0,5 m изнад горње ивице цеви гасовода у рову треба поставити упозоравајућу траку, са одговарајућим упозорењима да се ради о гасоводу високог притиска.

За одступања преко ових граница потребно је донети посебне мере (нпр. челична –заштитна цев, бетонске плоче).

Профил рова за цеви и начин полагања утврђују се према димензијама цеви.

Профил и осигурање страница рова треба одредити према димензијама цеви и типу земљишта.

Ров за полагање гасовода мора бити ископан тако да се постављањем гасовода у ров постигне пројектовани положај гасовода и спречи недозвољено напрезање у материјалу цеви, као и да се онемогући оштећење изолације цеви.

Гасовод мора бити заштићен од подлокавања, плављења, нестабилног тла, одрона земље и других опасности које могу условити померање или додатно оптерећење цеви.

Надземни делови гасовода и његови саставни делови који нису ограђени морају бити заштићени од непосредног оштећења ако то захтевају посебни услови.

За спречавање недозвољених напрезања у положеним гасоводима ров се мора тако припремити да гасовод не трпи никаква накнадна оптерећења.

За неносива тла или тла са подземним водама, гасовод мора бити осигуран од потапања или израњања, ако је потребно. На деоницама с нагибом терена, на траси гасовода морају се предвидети посебне мере против дренажног деловања гасоводног рова. На обронцима брда се применом одговарајућих мера мора спречити клизање тла и гасовода.

Цевни спојеви

Цеви и други делови гасовода се, по правилу, спајају заваривањем.

Прирубнички спојеви дозвољени су само у мерно-регулационим станицама и на местима постављања секцијских вентила. Прирубнички спојеви у шахту спадају у надземне спојеве, уколико се не ради о топлом прикључку.

Заваривање

Заваривање челичних цеви и челичних цевних елемената мора се спроводити по квалификованом поступку заваривања и у складу са нормативима прописаним у одговорајућим националним стандардима.

Код неповољних временских услова заваривачки радови на гасоводима изводе се само ако се постигну радни услови који омогућавају беспрекорно извођење завареног споја. При температурама од 5°C и нижим, а у зависности од дебљине материјала цеви и поступка заваривања, мора се вршити предгревање крајева цеви. Спој је потребно заштити од директног утицаја ветра и кише све док се заварени спој не охлади.

Испитивање завара недеструктивном методом (пенетранти, радиографија, ултразвук) мора се извршити по целом обиму завара. Сви заварени спојеви морају се дефектоскопски испитати (100%).

Организација која врши испитивање заварених спојева мора бити акредитована од Акредитационог тела Србије.

Еластична савијања гасних водова дозвољена су уколико се не прекорачи полупречник савијања од:

R_{min} = 206 x S x D / SMYS и

R_{min} = ~ 300 x D / SMYS (pri S=1,5).

R_{min} = минимални дозвољени полупречник савијања, изражен у m

SMYS = стандардом прописана минимална граница развлачења у N/mm^2

S = коефицијент сигурности

D = спољни пречник, изражен у mm

Цевни лукови

Уколико се у изградњи гасовода утврди да се мора прекорачити најмањи дозвољени радијус савијања, уграђују се фабрички лукови или на градилишту хладно савијене цеви (лукови са градилишта).

Код лукова са градилишта из уздужно заварених цеви, заварени спој треба да лежи у најповољнијој (неутралној) зони.

Набори на луковима нису дозвољени. Одсечци под углом дозвољени су када су испуњени следећи услови:

- угао одсечка < 5^0
- граница развлачења < 320 N/mm^2 и
- испитивање зрачењем шава вара.

Испитивање изолације

Пре спуштања цевовода у ров треба испитати изолацију, у сагласности са тачком 9.2.10.5 EN 1594. Испитни напон за примењиване материјале износи најмање 5 kV плус 5 kV по милиметру дебљине облоге, али максимално 20 kV. Слаба места се морају поправити тако да одрже изолационе карактеристике својствене целом гасоводу.

Прелаз гасовода преко водотока и подводних терена

Цеви испод канала, река односно токова положити на дубину у складу са захтевима из пројектне документације. Гасовод при прелазу водотока може се положити у бетонску колону или се препрека савладава подбушивањем. При полагању гасовода у подводним теренима потребно је обезбедити се од испливавања применом одговарајућих мера.

Уградња арматура

Приликом уградње арматура треба осигурати да не дође до недозвољених оптерећења. Ако је потребно, треба поставити темеље за ослањање.

Делове гасовода треба електрично изоловати од ослонаца.

Надземну арматуру на гасоводу треба заштитити од неовлашћеног приступа.

Испитивање под притиском положеног гасовода

Након затрпавања рова за цеви, а пре пуштања у погон, гасовод треба, у целости или по секцијама, подвргнути испитивању под притиском према SRPS M.E3.151 и SRPS.EN.12327

Препоручује се да се синкер који се полаже у реку или канал пре полагања подвргне испитивању под притиском на копну. Висина испитног притиска треба да одговара испитном притиску предвиђеном за поступак испитивања положеног гасовода.

Испитивање под притиском сме изводити предузеће које поседује сертификат о акредитацији издат од Акредитационог тела Србије или извођач радова у присуству овлашћеног надлежног државног органа.

Схема 2. Типски шахт ЈП "Србијагас"

3.2.3. Мерно–регулационе станице

Локација и конструкција станице

У функционалном смислу, станица је омеђена улазним делом улазног противпожарног вентила и излазним делом последњег вентила у станици, а ако је излазни притисак већи од 6 bara онда излазним делом противпожарног вентила. На схеми 3 приказан је један од могућих ситуационих примера станице и њених основних елемената.

Ако је излазни притисак гаса из станице већи од 4 bara, оба противпожарна вентила морају бити унутар ограде станице, а уколико је излазни притисак мањи или једнак 4 bara, онда је обавеза да се у оквиру ограде станице налази улазни противпожарни вентил.

Захтеви који се односе на план станице зависе од карактеристике локације и типа станице, али свака станица мора бити пројектована тако да:

- може делимично и у целости да се искључи затварањем одређеног броја запорних органа;
- буде дугорочно обезбеђен ефикасан рад у свим временским условима;
- не трпи од последица слегања објекта, корозије и других штетних утицаја;
- послови одржавања могу да се обављају без прекида протока гаса; и
- буде онемогућено неовлашћено руковање уређајима у станици.

Мерне, регулационе и мерно-регулационе станице (у даљем тексту: МРС) са пратећим инсталацијама, могу бити изграђене у грађевинском (зиданом или монтажном) објекту или на отвореном простору.

Мерно-регулационе станице морају бити ограђене како би се спречио приступ неовлашћеним лицима. Ограда мора бити висине најмање 2 m и обухватати зоне опасности.
МРС мора имати бетонску стазу и плато (са или без темељних греда) за саму станицу и улазна врата у оквиру ограде.
ГМРС мора имати врата, капију ширине 3,5 m, приступни пут до објекта за прилаз ватрогасног возила.
Ако се МРС налази у ограђеним просторима индустријских објеката, онда може бити и без сопствене ограде, али видно обележена таблама упозорења и одговарајућом заштитом у виду браника или сличног. Заштита се поставља да би се спречила оштећења од возилима.
Ватрогасно возило има сврху гашења пожара који је избио у околини станице како би се спречило његово ширење на станицу. Пожари у станици гасе се преносним уређајима за гашење пожара.
Пожари настали услед цурења гаса гасе се затварањем противпожарних вентила и преносним уређајима за гашење иницијалних пожара.
Детаљи заштите од пожара дефинишу се у Пројекту заштите од пожара, који је саставни део главног пројекта гасоводног система – у овом случају МРС.
Мерно-регулационе станице могу да се изграде и уз зид грађевинског објекта, с тим што кров и зид грађевинског објекта не смеју пропуштати природни гас, не смеју имати отворе (обухваћене зонама опасности) и у случају пожара морају издржати један час.
Кровна конструкција зиданог објекта станице мора бити таква да у случају експлозије попусти пре зидова објекта.
Просторија објекта у којој се налазе инсталације за гас мора бити одвојена од помоћних просторија објекта зидовима који не пропуштају гас. Ако су просторије спојене кровном конструкцијом, мора да се онемогући продор гаса у помоћну просторију. Под помоћним просторијама се подразумавају просторије у које су смештене опрема и инсталације које нису у противексплозивној заштити.
Ако су просторије у објекту међусобно одвојене двоструким зидом, зидови који чине двоструки зид не морају бити непропусни за гас, али морају бити постављени на међусобном растојању од најмање 10 cm, са природном вентилацијом међупростора.
Зидови, подови, таванска и кровна конструкција објекта морају бити изграђени од негоривог материјала и материјала без шупљина у којима би могао да се задржи гас.
Врата на спољним зидовима објекта морају се отварати према спољној страни, а браве са унутрашње стране морају се отварати без кључева.
Просторија МРС у којој се налазе мерно-регулационе гасне инсталације не сме имати прозоре који се отварају.
Пролази цеви и електричних водова кроз зидове непропусне за гас, између просторија у којима се налазе гасне инсталације и помоћних просторија морају бити непропусни за гас.
Просторије МРС у којима се налазе гасне инсталације морају имати горње и доње отворе – заштитне вентилационе решетке за природно проветравање.
Отвори за проветравање морају бити постављени тако да спречавају сакупљање гаса у просторији, при чему доњи отвори морају бити смештени на висини од 15 cm, изнад пода, а горњи на највишој тачки просторије.
Величину укупне површине вентилационих отвора на МРС прорачунски одређује пројектант. Површина доњих отвора мора бити минимално 80 % од површине горњих вентилационих отвора. Површина горњих вентилационих отвора, без обзира на прорачун, не може бити мања од 5 % од површине пода просторије станице.
Отвори за проветравање морају бити опремљени вентилационим отворима са заштитном мрежицом са окцима до 1 cm^2.
Површина отвора је нето површина – без фиксних заштитних жалузина.
Приликом пројектовања спојева надземних делова гасовода и станица мора се посветити посебна пажња њиховом узајамном утицају на карактеристичним местима као што су:
- излазни гасоводи из компресорских станица,
- гасоводи положени у лаком, тресетном или глиновитом тлу,
- дуже деонице гасовода са великим разликама притиска на почетку и крају деонице.

Компоненте станице и цевних деоница непосредно уз њих пројектују се тако да напони услед неуједначеног слегања остану увек у дозвољеним границама.
Приликом пројектовања обратити пажњу на опрему која вибрира, пулсира или ствара велику буку.

Услови за одржавање

Међусобно растојање цеви и опреме у станици, као и одстојања од зидова и крова морају бити таква да обезбеђују несметан преглед и сервисирање опреме, и то на следећи начин:
- све ГМРС морају бити хоризонталне концепције паралелних регулационих и мерних линија, с тим што оса регулационе, сигурносне и мерне опреме не сме бити на већој висини од 1,2 m, осни размак између линија не сме бити мањи од 0,8 m + ½ пречника цеви иза првог запорног органа на регулационој линији, односно 0,8 m + ½ пречника цеви иза првог запорног органа на мерној линији;
- МРС са вертикалном концепцијом и паралелним регулационим и мерним линијама морају бити пројектоване и изведене тако да сигурносна и мерна опрема не сме бити на већој висини од 1,6 m;

- МРС са хоризонталном концепцијом паралелних регулационих и мерних линија морају бити пројектоване и изведене тако да оса регулационе, сигурносне и мерне опреме не сме бити на већој висини од 1,2 m, осни размак између линија не сме бити мањи од 0,8 m + ½ пречника цеви иза првог запорног органа на регулационој линији, односно 0,8 m + ½ пречника цеви иза првог запорног органа на мерној линији;
- метална кућица за МРС мора бити пројектована и изведена са вратима у целој дужини станице са леве и десне стране гледајући у правцу струјања гаса кроз станицу;
- зидани објекти за смештај ГМРС и МРС морају бити пројектовани и изведени тако да се зид објекта налази на раздаљини не мањој од 1,2 m + ½ пречника цеви иза првог запорног органа на регулационој линији, односно 1,2 m + ½ пречника цеви иза првог запорног органа на мерној линији,
- МРС се не смеју градити на крову;
- изузетно, МРС се могу поставити и на грађевински објекат или уза зид објекта, уз услов да је кров односно зид грађевинског објекта непропустан за гас, да нема у близини отворе и да је његова ватроотпорност минимално 1 час; и
- опрема ГМРС може се сместити у метални контејнер.

Посебну пажњу треба обратити на постављање мерних инструмената (манометара и термометара), мерила и коректора протока гаса, како би се обезбедило несметано очитавање мерних величина и замена мерних инструмената, мерила протока и коректора, као и замена уложака филтера.

Хоризонтална оса мерила протока не сме бити на већој висини од 1,2 m.

За сву опрему која је тежа од 25 kg предвидети носач на који се може окачити подесна дизалица за ремонт (ово се нарочито односи на монтажу и демонтажу филтерских уложака, регулатора притиска, блок вентила и мерача протока гаса). Тамо где то није могуће, пројектом предвидети приступ покретном дизалицом ради сервиса и монтаже.

Бетонски плато око МРС смештених у лимену кућицу треба да буде широк најмање 1 m.

Услови за буку

Станице које се граде у стамбеним четвртима морају задовољити локалне прописе урбаниста у погледу буке, односно Закон о заштити животне средине (Сл. гласник РС, 135/04) и Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини (Сл. Гласник РС, 54/92).

Пројекти ГМРС капацитета већег од 30.000 Sm^3/h морају имати посебно обрађен прорачун буке и мере заштите за снижавање нивоа буке. До објављивања српских прописа пројектанти су дужни да се придржавају немачког прописа G 494.

Ниво буке мерен на огради станице (ако је изграђена на отвореном) или на спољашњем зиду станице (ако је у згради или кућици) не сме прећи вредност од 70 dB за индустријско подручје, односно 50 dB за стамбене четврти.

Схема 3: Приказ мерно-регулационе станице

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

НАМЕНА ПРОСТОРА, РЕГУЛАЦИЈА И ОСНОВЕ ЗА РЕШАВАЊЕ ИМОВИНСКО ПРАВНИХ ПОСЛОВА:

- карте 1 до 4: Разводни гасовод високог притиска РГ 08-05 Осипаоница–ГРЧ Пожаревац–правац према Кучеву, и РГ 08-05/1 ГРЧ Пожаревац – Острово, Р – 1:2 500 и

- карте 5 до 14: Дистрибутивни гасовод средњег притиска, северни гасовод ознаке ГМ 08-05/1, источни гасовод ознаке ГМ 08-05/2 и јужни гасовод ознаке ГМ 08-05/3, Р – 1:2 500.

Скица 4. Прегледна схема мреже гасовода

СПИСАК ТАБЕЛАРНИХ И ГРАФИЧКИХ ПРИЛОГА

Табеле

Табела 1. Услови изградње, реконструкције и адаптације објеката домаћинстава
Табела 2. Услови изградње и реконструкције инфраструктурних система и објеката јавних служби у насељима
Табела 3. Препоручена најмања хоризонтална међурастојања са другим подземним инфраструктурним водовима
Табела 4. Однос топловода и енергетског кабла
Табела 5. Заштитна зона и могућнсот изградње топловодне мреже
Табела 6. Коефицијенти за прерачунавање домаћих животиња у условна грла (500 kg живе мере)
Табела 7. Минимална удаљеност складишта стајског ђубрива од других насељских садржаја (у m)
Табела 8. Максимални индекс изграђености грађевинске парцеле у грађевинском подручју
Табела 9. Максимални индекс заузетости грађевинске парцеле у грађевинском подручју
Табела 10. Нормативи за паркинг места
Табела 11. Компатибилност намена
Табела 12. Биланс планиране намене површина на грађевинском подручју утврђеном шематским приказима уређења насеља 2011-2022
Табела 13. Културна добра под претходном заштитом у насељу Дубравица
Табела 14. Максимали индекст изграђености и заузетости у насељу Петка
Табела 15. Културна добра под претходном заштитом у насељу Петка
Табела 16. Културна добра под претходном заштитом у насељу Острово
Табела 17. Максимали индекст изграђености и заузетости
Табела 18. Културна добра под претходном заштитом у насељу Костолац село
Табела 19. Максимални индекс изграђености и заузетости у насељу Кличевац
Табела 20. Културна добра у насељу Кличевац
Табела 21. Културна добра у насељу Речица
Табела 22. Максимални индекси изграђености и заузетости у рударским селима
Табела 23. Непокретности под претходном заштитом у насељу Ћириковац
Табела 24. Непокретности под претходном заштитом у насељу Кленовник
Табела 25. Непокретности под претходном заштитом у насељу Дрмно
Табела 26. Максимални индекси изграђености и заузетости у стишким брдским селима
Табела 27. Непокретности под претходном заштитом у насељу Касидол
Табела 28. Непокретности под претходном заштитом у насељу Баре
Табела 29. Непокретности под претходном заштитом у насељу Берање
Табела 30. Максимали индекст изграђености и заузетости у стишким равничарским селима
Табела 31. Непокретности под претходном заштитом у насељу Бубушинац
Табела 32. Непокретности под претходном заштитом у насељу Брадарац
Табела 33. Непокретности под претходном заштитом у насељу Маљуревац
Табела 34. Максимали индекст изграђености и заузетости
Табела 35. Непокретности под претходном заштитом у насељу Братинац
Табела 36. Непокретности под претходном заштитом у насељу Набрђе
Табела 37. Непокретности под претходном заштитом у насељу Трњане
Табела 38. Непокретности под претходном заштитом у насељу Батовац
Табела 39. Максимали индекст изграђености и заузетости у моравским селима
Табела 40. Непокретности под претходном заштитом у насељу Брежане
Табела 41. Непокретности под претходном заштитом у насељу Живица
Табела 42. Непокретности под претходном заштитом у насељу Драговац
Табела 43. Максимали индекст изграђености и заузетости у насељима Лучица, Пругово и Пољана
Табела 44. Непокретности под претходном заштитом у насељу Пољана
Табела 45. Непокретности под претходном заштитом у насељу Лучица
Табела 46. Непокретности под претходном заштитом у насељу Пругово
Табела 47. Максимални индекс изграђености у викенд зонама и зонама пословања уз путне правце
Табела 48. Максимални индекс заузетости у викенд зонама и зонама пословања уз путне правце
Табела 49. Капацитети мерно-регулационих станица које се природним гасом снабдевају из дистрибутивног гасовода средњег притиска
Табела 50. Минимално дозвољено растојање при укрштању и паралелном вођењу гасовода средњег притиска са другим подземним инсталацијама
Табела 51. Растојања мерно-регулационих станица од других објеката

Скице

Скица 1. Потенцијалне локације ветроелектрана у Костолачком басену
Скица 2. Препоручена организација дворишта породичних газдинстава
Скица 3. План гасоводне мреже
Скица 4. Прегледна схема мреже гасовода

Схеме

Схема 1. Типска шема објеката на гасоводу високо притиска
Схема 2 Типски шахт ЈП "Србијагас"
Схема 3 Приказ мерно-регулационе станице

РАДНИ ТИМ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

КООРДИНАЦИЈА ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
- др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
- мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
- ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост.планер

ПРИПРЕМА ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
- др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
- мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

ТИМ ЗА СИНТЕЗУ
- др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
- др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дипл. екон.
- др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
- др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог
- др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
- др БОЖИДАР СТОЈАНОВИЋ, дипл. инж. техн.
- др ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЋ, дипл. инж. руд.
- др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.
- др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл.инж.маш.
- мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл.прост.планер
- ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост.план.

СЕКТОРСКИ ПРИЛОЗИ

Просторни и регионални аспекти развоја

Регионални аспекти развоја
- др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дипл. екон.
- др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер

Природни ресурси, промене у простору, потенцијали и ограничења

Природни ресурси
- др ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЋ, дипл. инж. руд. (Р.Г.Ф.)
- др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
- др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш.
- др МИЛОЈКО ЛАЗИЋ, дипл. инж. геол. (Р.Г.Ф.)
- др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
- др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл. пејз. арх.

Природни и створени услови просторног развоја
- мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер
- мр ЈЕЛЕНА ЖИВАНОВИЋ МИЉКОВИЋ, дипл. прост. планер
- ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост. планер (ЈУГИНУС)

Конфликти и ограничења, потенцијали и погодности

др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈЕЛЕНА ЖИВАНОВИЋ-МИЉКОВИЋ, дипл. прост. планер
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

Становништво, социјални развој и мрежа насеља

Становништво

мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог

Социјални развој подручја, јавне службе

др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

Мрежа насеља и функције центара

мр ЗОРАН МИРЈАНИЋ, дипл. прост. планер
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

Привредни развој

Развој површинске експлоатације (Р.Г.Ф)

др ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЋ, дипл. инж. руд.
МАТКО ЗЛАТАН, дипл. инж. руд.
мр ТОМИСЛАВ ШУБАРАНОВИЋ, дипл. инж. руд.
САША СТЕПАНОВИЋ, дипл. Инж .руд.

Развој енергетског система, енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије

др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш.
др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.

Привредни развој подручја (индустрија и др.)

др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер

Коришћење пољопривредног земљишта и рурални развој

др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.

Коришћење шума, ловство и риболоство

др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл. пејз. арх.
др МИЛАН МЕДАРЕВИЋ, дипл. инж. шум.

Туризам

др САША МИЛИЈИЋ, дипл. прост. планер

Инфраструктурни и комунални системи

Саобраћајна инфраструктура (ЈУГИНУС)

МИРЈАНА ПАНТИЋ, дипл. инж. саобр.
ИВАНА МАРКОВИЋ, дипл. инж. грађ.
НИКОЛА РИСТИЋ, дипл. инж. саобр.

Коришћење и заштита вода

др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
др МИЛОЈКО ЛАЗИЋ, дипл. инж. геол. (Р.Г.Ф.)

Енергетска инфраструктура

др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл.инж.маш.
МИРОСЛАВ ТОМАШЕВИЋ, дипл. инж. ел. (РГФ)

Телекомуникације, пошта, медији
РАДОВАН ЈОВАНОВИЋ, дипл. инж. ел.

Комуналне делатности
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер

Уређење и заштита простора
Животна средина
мр ТАМАРА МАРИЧИЋ, дипл. прост. планер
др БОЖИДАР СТОЈАНОВИЋ, дипл. инж. техн.

Заштита природе, пејзажне вредности и рекултивација простора
др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл. пејз. арх.
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.

Културно наслеђе
др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.
др МИОМИР КОРАЋ, дипл. археол.

Уређење и намена простора
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

Опасности и ризици у имплементацији Плана
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дипл. економиста
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗИ НАСЕЉА (ЈУГИНУС)
ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост. планер
ВАЛЕНТИНА ЈАНКОВИЋ, дипл. инж. арх

ПРАВИЛА ИЗГРАДЊЕ И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА
ДУБРАВКА ПАВЛОВИЋ, дипл. прост. планер (ЈУГИНУС)
ВАЛЕНТИНА ЈАНКОВИЋ, дипл. инж. арх. (ЈУГИНУС)
МИРЈАНА ПАНТИЋ, дипл. инж. саобр. (ЈУГИНУС)
НИКОЛА РИСТИЋ, дипл. инж. саобр. (ЈУГИНУС)
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
др САША МИЛИЈИЋ, дипл. прост. планер
др МИЛА ПУЦАР, дипл. инж. арх.
др ТИЈАНА ЦРНЧЕВИЋ, дипл.пејз.арх.
др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш.
РАДОВАН ЈОВАНОВИЋ, дипл. инж. ел.

ИНФОРМАЦИОНА ОСНОВА, GIS, ИНДИКАТОРИ
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
мр НИКОЛА КРУНИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер

РЕДАКЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПЛАНА
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

др МИОДРАГ ВУЈОШЕВИЋ, дипл. екон.
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
ГОРДАНА ЏУНИЋ, дипл. инж. грађ.

ТЕХНИЧКА ОБРАДА ТЕКСТА И КАРАТА
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер
мр ЈАСМИНА ЂУРЂЕВИЋ, дипл. прост. планер
СЛАЂАНА НЕДЕЉКОВИЋ, техничар
СРЂАН МИЛОСАВЉЕВИЋ, техничка подршка

СТРАТЕШКА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
мр ТАМАРА МАРИЧИЋ, дипл. прост. планер
др БОЖИДАР СТОЈАНОВИЋ, дипл. инж. техн.
др НЕНАД СПАСИЋ, дипл. инж. арх.
др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ, дипл. инж. грађ.
др НЕНАД ЂАЈИЋ, дипл. инж. маш. (Р.Г.Ф)
др КСЕНИЈА ПЕТОВАР, дипл. социолог
др СЛАВКА ЗЕКОВИЋ, дипл. прост. планер
др МАРИЈА НИКОЛИЋ, дипл. инж. пољ.
мр ВЕСНА ЈОКИЋ, дипл. прост. планер

3

На основу члана 53. став 4. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 9/09-пречишћен текст) и на основу члана 17. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о постављању мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 2/12), Комисија за прописе Скупштине града Пожаревца, на седници од 18.9.2012. године, утврдила је пречишћен текст Одлуке о постављању мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене.

Пречишћен текст Одлуке о постављању мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене обухвата:

1. Одлуку о постављању мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 12/10), која је ступила на снагу 30.12.2010. године, а почела да се примењује 1.1.2011. године;

Из ове одлуке у пречишћен текст нису унети члан 38. који предвиђа да ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи претходна одлука и члан 39. којим је утврђено када та одлука ступа на снагу; и

2. Одлуку о изменама и допунама Одлуке о постављању мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 2/12), која је ступила на снагу 21.3.2012. године.

Из ове одлуке у пречишћен текст нису унети члан 17. којим се задужује Комисија за прописе да утврди пречишћен текст одлуке и исти објави у „Службеном гласнику града Пожаревца“ и члан 18. којим је утврђено када та одлука ступа на снагу.

У Пожаревцу, 18.9.2012. године Број: 01-06-105/2

КОМИСИЈА ЗА ПРОПИСЕ
СКУПШТИНЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
Душанка Кукољ, с.р.

О Д Л У К А
о постављању мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене (пречишћен текст)

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком утврђују се услови и начин постављања, коришћења и уклањања мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене, начин утврђивања и поступак доделе локација за постављање мањих монтажних објеката привременог карактера.

Члан 2.

Површина јавне намене у смислу одредаба ове одлуке је грађевинско земљиште у јавној својини које је у општој употреби (улице, тротоари, слободне површине јавне намене и други слични простори у функцији јавне намене), осим уређених зелених површина.

Члан 3.

Мањи монтажни објекти привременог карактера су киосци, летње баште, билборди, фрижидери за продају индустријски пакованог сладоледа, аутобуска стајалишта, пулт-тезга за излагање и продају робе испред продајног објекта, пулт-тезга за продају књига, апарати, рекламни панои, рекламне витрине и хало говорнице.

Члан 4.

Монтажни објекти из члана 3. ове одлуке могу се постављати на површинама јавне намене под следећим условима:

- да не ометају прилаз и нормално коришћење суседних објеката;
- да не ометају нормално и безбедно кретање пешака, минимална ширина пролаза 1,60м;
- да не смањују видљивост на раскрсницама, угловима улица и не угрожавају безбедност саобраћаја, да не нарушавају изглед, амбијеталне и друге вредности насеља, да не угрожавају заштићени културни објекат; и
- да испуњавају санитарно-хигијенске, услове заштите животне средине и друге услове у зависности од намене објекта.

Члан 5.

Предлоге правилника и планова локација за постављање мањих монтажних објеката привременог карактера (киосци, летње баште, билборди, фрижидери за продају индустријски пакованог сладоледа и аутобуска стајалишта), по одредбама ове одлуке Градском већу даје

Јавно предузеће „Дирекција за изградњу града Пожаревца“.

УСЛОВИ ЗА ПОСТАВЉАЊЕ И УКЛАЊАЊЕ МАЊИХ МОНТАЖНИХ ОБЈЕКАТА ПРИВРЕМЕНОГ КАРАКТЕРА

К и о с ц и

Члан 6.

Киоск је типски, монтажни, пословни објекат намењен за шалтерску продају, чија бруто површина не може бити већа од 6,0 м^2 и има манипулативни простор од 2,0 м^2.

Локације за постављање киоска на површинама јавне намене на територији града Пожаревца, утврђују се Правилником о условима, намени и изгледу киоска са Планом о утврђеним локацијама, који, на предлог Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, доноси Градско веће града Пожаревца.

Летње баште

Члан 7.

Летња башта је отворени простор, који се формира испред или уз угоститељски објекат, у чијој је функцији. Летња башта може да се постави у периоду од 01. марта до 01. новембра, за сваку текућу годину. Након истека овог рока летња башта се уклања.

Летња башта се поставља на површини јавне намене испред локала, према Правилнику о техничким условима за постављање летњих башти на површинама јавне намене на територији града Пожаревца, који, на предлог Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, доноси Градско веће града Пожаревца.

У летњој башти могу да се поставе столови, столице, сунцобрани и жардињере.

Летња башта не може бити формирана за потребе мањег монтажног објекта привременог карактера-киоска.

У летњој башти не могу се поставити баштенски роштиљи, ражњи и шанк-пултови.

Захтев за постављање летње баште подноси се Јавном предузећу „Дирекција за изградњу града Пожаревца“.

У року од два дана од пријема захтева ово предузеће на основу одредаба ове одлуке и Правилника из става 2. овог члана, израђује техничку скицу изгледа и услове за постављање летње баште, наплаћује локалну комуналну таксу за привремено заузеће површине јавне намене и доставља надлежном одељењу Градске управе града Пожаревца на одлучивање и доношење решења.

Надлежно одељење Градске управе града Пожаревца дужно је да по достављеном захтеву одлучи у року од 2 дана од пријема потпуног захтева.

Уколико захтев није потпун или неисправан исти се враћа предузећу и оставља рок од 3 дана од пријема захтева за допуну или исправку истог.

По истеку овог рока одељење је дужно да у року од два дана донесе решење по захтеву.

Билборди

Члан 8.

Билборди су монтажне конструкције који се постављају на површинама јавне намене на територији града Пожаревца и намењени су за обављање делатности рекламирања и јавног оглашавања.

Локације за постављање билборда на површинама јавне намене утврђују се Планом локација за постављање билборда на површинама јавне намене на територији града Пожаревца, који, на предлог Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, доноси Градско веће града Пожаревца.

Билборди се могу поставити на прилазним путевима и површинама јавне намене, на местима где неће угрожавати саобраћај и кретање пешака и нарушавати естетски изглед града.

Билборди и простор око њих се морају одржавати чисто и уредно, а трошкове одржавања сноси закупац.

На територији града Пожаревца не може се рекламирати делатност чије обављање је забрањено законом.

Билборди се могу осветљавати на начин којим се не ремети безбедно одвијање саобраћаја, мир и спокојство грађана. Уколико су билборди осветљени, расветна тела морају бити исправна, а прикази без оштећења. Уколико дође до оштећења приказа на билборду исти морају бити исправљени односно уклоњени у најкраћем року.

Налог за исправљање уочених неправилности у смислу става 4, 5. и 6. овог члана издаје орган надлежан за послове Комуналне инспекције, а уколико коришћењем билборда дође до ометања саобраћаја налог за уклањање недостатака издаје, орган надлежан за послове саобраћајне инспекције.

Фрижидери за продају индустријски пакованог сладоледа

Члан 9.

Фрижидер за продају индустријски пакованог сладоледа (у даљем тексту: фрижидер) је самостални, типски, отворени, лако покретни објекат, чија бруто површина не може бити већа од 2,0 м^2 и има манипулативни простор од 1,0 м^2.

Продаја производа из става 1. овог члана може се обављати у периоду од 01. марта до 01. новембра, за сваку текући годину. Након истека овог рока фрижидер се уклања.

Локације за постављање фрижидера за продају индустријски пакованог сладоледа на површинама јавне намене утврђују се Планом локација за постављање фрижидера за продају индустријски пакованог сладоледа на површинама јавне намене на територији града Пожаревца, који, на предлог Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, доноси Градско веће града Пожаревца.

Фрижидер мора бити опремљен кантом за отпатке, а може се опремити сунцобраном и столицом.

Фрижидер и додатна опрема морају бити постављени тако да не ометају кретање пешака и не угрожавају безбедност саобраћаја.

Фрижидери се могу постављати на деловима површине јавне намене на којима је
могуће остварити:

- минималну слободну ширину пешачког пролаза 1,60м;
- минимално растојање фрижидера и опреме од ивичњака коловоза 0,50м;
- минимално растојање фрижидера од обележеног пешачког прелаза 3,00м;
- минимално растојање од раскрснице 5,00м.

Аутобуска стајалишта

Члан 10.

Аутобуска стајалишта су монтажни објекти који се постављају на местима одређеним Одлуком о одређивању стајалишта која могу да се користе за линијски друмски превоз („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 4/09).

Правилником о ближим саобраћајно–техничким и другим условима за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта („Службени гласник РС“, бр. 20/96, 18/04, 56/05 и 11/06), одређена је намена и начин постављања истих.

Аутобуска стајалишта на територији града Пожаревца морају да буду обележена прописаним саобраћајним знаком и да имају истакнут назив и извод из реда вожње.

Аутобуска стајалишта морају да имају:

- надстрешницу;
- уздигнуту површину за путнике; и
- корпу за отпатке.

Стајалиште може да садржи:

- рекламне паное;
- клупе за седење; и
- киоск.

Градско веће града Пожаревца, на предлог Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, доноси Правилник о типу и изгледу аутобуских стајалишта.

Аутобуска стајалишта поставља, опрема и одржава ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, по добијању решења.

Рекламни панои и киоск у оквиру аутобуског стајалишта дају се на коришћење јавним надметањем.

Хало говорнице

Члан 11.

Хало говорнице су монтажни објекти који се постављају по захтеву овлашћеног даваоца телекомуникационих услуга.

Локације за постављање хало говорница на површинама јавне намене утврђују се Планом за постављање хало говорница на површинама јавне намене, који на предлог Јавног предузеће „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ доноси Градско веће града Пожаревца.

По поднетом захтеву за одобрење локације за постављање апарата Јавно предузеће „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ израђује техничку скицу која се доставља надлежном одељењу Градске управе града Пожаревца, надлежном за доношење решења.

Пулт-тезга за излагање и продају робе испред продајног објекта

Члан 12.

Пулт-тезга за излагање и продају робе испред продајног објекта је монтажна конструкција постављена уз пословни објекат за акцијску продају робе из пословног објекта.

Пулт-тезга може да заузме највише један метар од спољног зида пословног објекта из става 1. овог члана, а у дужини уличног фронта објекта, при чему се мора обезбедити слободан простор за кретање пешака, ширине најмање 1,60 м.

Продаја производа у објектима из става 1. овог члана, може се обављати током целе године, с тим што се решење може издати на максимално годину дана.

Пулт-тезга се поставља у току радног времена продајног објекта и након истека радног времена иста се уклања.

Забрањено је постављати објекте из става 1. овог члана у следећим улицама: Стари Корзо, Дринска, Лењинова, Воје Дулића, Трг ослобођења и Табачка чаршија, као и у Барили центру.

По поднетом захтеву за постављање пулт тезге Јавно предузеће за изградњу града Пожаревца израђује техничку скицу која се доставља надлежном одељењу Градске управе града Пожаревца, надлежном за доношење решења.

Пулт-тезга за продају књига

Члан 13.

Пулт-тезга за продају књига је самостални, типски, отворени, лако покретни објекат за излагање и продају књига, чија бруто површина не може бити већа од 3,0 м^2.

Продаја производа у објектима из става 1. овог члана, може се обављати током целе године.

Локација за постављање пулт-тезга за продају књига је улица Табачка чаршија у зони од пасажа Парме до улице Трг ослобођења (десна страна).

По поднетом захтеву за постављање пулт тезге за продају књига Јавно предузеће за изградњу града Пожаревца израђује техничку скицу која се доставља надлежном одељењу Градске управе града Пожаревца, надлежном за доношење решења.

Апарати

Члан 14.

Апарати за точење сладоледа, кокице, крофнице, кестење, кукуруз, кикирики и слично су типски, лако покретни објекти отвореног типа за печење и продају напред наведених производа, чија бруто површина са кућиштем апарата и манипулативним простором не може бити већи од 2,0 м^2.

Корисник апарата мора да обезбеди приступ употреби хигијенски исправне воде, чувању и припреми сировина за производњу, гардероби и санитарном чвору за продавца.

Продаја производа у објектима из става 1. овог члана, може се обављати током целе године, а решење се може издати на максимално годину дана.

По поднетом захтеву за одобрење локације за постављање апарата Јавно предузеће „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ израђује техничку скицу која се доставља надлежном одељењу Градске управе града Пожаревца, надлежном за доношење решења.

Рекламни панои

Члан 15.

Рекламни панои су привремени објекти на којима се врши рекламирање одређене делатности, производа и слично.

Максимална површина рекламног паноа је 2,0 м^2, осим за рекламни пано на стубовима и објектима инфраструктуре, чија максимална дозвољена површина је 0,5м^2, уз сагласност власника инфраструктурног објекта.

Слободно стојећи рекламни панои могу имати максималну висину до 2м.

Рекламни панои могу се поставити на прилазним путевима и јавним површинама, на местима где неће угрожавати саобраћај и кретање пешака и нарушавати естетски изглед града, уз сагласност управљача пута и корисника јавне површине.

Дозвољено је постављати рекламне паное на фасади пословног објекта на који се рекламни пано односи, као и на фасадама стамбених зграда, уз сагласност скупштине зграде и у складу са позитивним прописима, а на објектима који су у режиму културне заштите уз сагласност надлежног органа за заштиту културних добара.

На територији града Пожаревца не може се рекламирати делатност чије обављање је забрањено законом.

Рекламни панои се могу осветљавати на начин којим се не ремети безбедно одвијање саобраћаја, мир и спокојство грађана. Уколико су рекламни панои осветљени, расветна тела морају бити исправна, а прикази без оштећења. Уколико дође до оштећења приказа на рекламном паноу исти морају бити исправљени у најкраћем року.

Рекламирање на објектима из става 1. овог члана, може се обављати током целе године, с тим што се решење може издати на максимално годину дана.

Забрањено је постављати слободно стојеће рекламне паное, рекламне паное на стубовима и инфраструктурним објектима у следећим улицама: Стари корзо, Дринска, Лењинова, Воје Дулића, Трг ослобођења, Табачка чаршија, као и у Барили центру.

На фасадама стамбених и пословних зграда могу се поставити рекламни транспарентни панои који су већи од 2,0 м^2, уз сагласност власника зграде или скупштине зграде.

Рекламне витрине

Члан 16.

Рекламне витрине су застакљене монтажне конструкције фиксиране уз стамбено-пословне или пословне објекте и служе излагању робе и рекламног материјала.

У рекламним витринама не може се рекламирати роба и рекламирати делатност, чија продаја односно обављање је забрањено законом.

Рекламним витринама у првој и другој зони градова Пожаревца и Костолца управља и располаже град Пожаревац.

Рекламне витрине се могу осветљавати на начин којим се не ремети безбедно одвијање саобраћаја, мир и спокојство грађана. Уколико су рекламне витрине осветљене, расветна тела морају бити исправна, а изложена роба без оштећења.

Рекламирање у објектима из става 1. овог члана може се обављати током целе године, с тим што се решење може издати на максимално годину дана.

Расхладне витрине

Члан 17.

Дозвољено је постављати расхладне витрине уз мање монтажне објекте типа киоск.

Уз један мањи монтажни објекат типа киоск могу да се поставе две једнокрилне или једна двокрилна расхладна витрина.

Постављање објеката из става 1. овог члана може се вршити током целе године по захтеву закупца локације за киоск, с тим што се решење може издати на максимално годину дана.

На име коришћења површина јавне намене за постављање овог мањег монтажног објекта уз киоск на локацијама планом предвиђених за постављање киоска закупац плаћа закупнину у висини излицитиране- уговорене цене закупа локације за постављање киоска.

Забрањено је постављати објекте из става 1. овог члана у следећим улицама: Стари Корзо, Дринска, Лењинова, Воје Дулића, Трг ослобођења и Табачка чаршија, као и у Барили центру.

ПОСТУПАК ДОДЕЛЕ ЛОКАЦИЈА И ИЗДАВАЊЕ РЕШЕЊА

Члан 18.

Давање у закуп локација за постављање мањих монтажних објеката на површинама јавне намене врши се усменим јавним надметањем или прикупљањем понуда и то за следеће објекте:

- киоске, на период од 5 година;
- билборде, на период од 5 година; и
- фрижидере за продају индустријског паковања сладоледа, на период од 8 месеци.

Изузетно од редовног, законом прописаног начина располагања може се одступити само у случају кад се и трећи пут по поновљеном јавном огласу не пријави довољан број лица за спровођење поступка усменог јавног надметања, или избора најповољније понуде; у таквој ситуацији, право на закуп површине јавне намене ради постављања мањих монтажних објеката из става 1. овог члана остариће се путем непосредне погодбе.

Члан 19.

Градском већу града Пожаревца, иницијативу за покретање поступка јавног надметања или прикупљања понуда за давање у закуп локација, подноси ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“.

Уз иницијативу подноси се списак локација, које су утврђене одговарајућим Правилником или Планом, са почетном ценом закупа за сваку од њих.

Одлуку о покретању поступка јавног надметања, или прикупљања понуда за давање у закуп локација, доноси Градско веће града Пожаревца.

Члан 20.

По доношењу одлуке из члана 19. ове одлуке Јавно предузеће „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ објављује оглас о јавном надметању, или прикупљању понуда за давање у закуп локација за постављање мањих монтажних објеката на површинама јавне намене. Оглас се објављује у недељном листу „Реч народа“.“

Члан 21.

Оглас о јавном надметању, или прикупљању понуда садржи: време трајања огласа, опис локације, степен комуналне опремљености, рок за постављање, намену објекта, почетни износ закупнине за заузеће површине јавне намене, гарантни износ за учешће у поступку јавног надметања, или прикупљање понуда у износу од 10% почетне цене закупнине, место и време одржавања јавног надметања, или избора најповољније понуде, рок за подношење пријава, или понуда, назив органа коме се подноси пријава, или понуда, начин и рок обавештавања учесника о резултатима јавног надметања или избора најповољније понуде, рок и начин плаћања и враћања гарантног износа за учешће на јавном надметању, или избору најповољније понуде.

Рок за подношење пријава или понуда је 8 (осам) дана од дана објављивања огласа.

Члан 22.

Право учешћа у поступку јавног надметања, или прикупљања понуда имају сва правна и физичка лица.

Поступак јавног надметања, или прикупљања понуда спроводи Комисија за грађевинско земљиште, коју именује Управни одбор Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ (у даљем тексту: Комисија).

Члан 23.

Пријаве, или понуде за учешће у поступку јавног надметања, или прикупљања понуда заинтересована лица подносе у писменој форми, непосредно писарници Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, или поштанском пошиљком, у року од 8 (осам) дана од дана објављивања огласа о јавном надметању, или прикупљању понуда.

Понуда се предаје у запечаћеној коверти, са назнаком „не отварати“.

Пријава или понуда на оглас садржи име и презиме, адресу, матични број (за правна лице и податке о упису у регистар надлежног органа), доказ о уплати депозита и остале податке, који у огласу буду тражени.

Неопходан услов за спровођење поступка јавног надметања за давање у закуп локација јесте да у року, одређеном у огласу, на писарницу Јавног предузећа „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ стигну најмање три потпуне и уредне пријаве или понуде.

Непотпуне, неуредне и неблаговремене пријаве, или понуде неће бити предмет разматрања на Комисији.

Члан 24.

У поступку јавног надметања, или прикупљања понуда физичка лица учествују

Непосредно, или преко пуномоћника. Физичка лица идентитет доказују личном исправом са сликом, а пуномоћници и овлашћењем овереним код суда.

Правна лица учествују у поступку јавног надметања, или прикупљања понуда преко заступника одређеног оснивачким актом, или пуномоћника по овлашћењу заступника правног лица, који идентитет доказују личном исправом са сликом.

Пријављена физичка и правна лица, која не испуне услове из става 1. и 2. овог члана, губе право да учествују у поступку јавног надметања, као и право на повраћај средстава уплаћених на име депозита.

Губитак права на повраћај средстава уплаћених на име депозита погађа и физичка и правна лица, која се нису одазвала уредно достављеном позиву и узела учешће у поступку јавног надметања.

Члан 25.

У поступку јавног надметања, или прикупљања понуда не могу учествовати председник ни чланови Комисије, као ни остала службена лица која су учествовала у поступку од покретања иницијативе до доношења одлуке.

Члан 26.

Поступак јавног надметања или отварања понуда отвара председник Комисије, констатује да постоји кворум за рад комисије, утврђује да су пријаве благовремене, уредне и потпуне и ко је присутан од подносиоца пријава.

Председник комисије објављује почетни износ закупнине, обавештава учеснике у поступку да први корак у висини јавног надметања не може бити мањи од 5 % од почетног износа закупнине и позива учеснике да дају своје понуде износа закупнине.

Учесник поступка јавног надметања дужан је да јасно и гласно каже који износ закупнине нуди.

Председник Комисије три пута пита да ли неко даје више од претходно понуђеног износа и констатује после трећег позива који је највећи понуђени износ и име учесника који тај износ нуди.

Председник Комисије у поступку прикупљања понуда отвара понуде и констатује ко

је најповољнији понуђивач, односно ко је понудио највећи цену закупа.

Учесник јавног надметања, или прикупљања понуда који је понудио највећи износ закупнине обавезан је да на записник потпише изјаву, којом се обавезује да у року од 24 часа уплати на рачун града Пожаревца разлику до висине износа излицитиране или понуђене цене закупа. Уколико у назначеном року не испуни наведену обавезу учесник поступка јавног надметања, или прикупљања понуда, који је понудио највећи износ закупнине губи право на заснивање закуподавног односа и повраћај средстава уплаћених на име депозита.

Након тога председник Комисије оглашава да је поступак јавног надметања, или прикупљања понуда завршено.

О раду Комисије секретар води записник.

Члан 27.

По окончању поступка јавног надметања или прикупљања понуда Комисија доноси образложени предлог одлуке о давању у закуп локација.

Образложени предлог одлуке о давању у закуп локација доставља се свим лицима, која су узела учешће у поступку јавног надметања, или прикупљања понуда.

На предлог одлуке може се ставити приговор, који овлашћена лица подносе Градском већу града Пожаревца, у року од 8 (осам) дана од дана пријема писменог отправка.

Члан 28.

По истеку рока за подношење приговора, односно доношења одлуке о одбацивању или одбијању, Градско веће града Пожаревца доноси коначну одлуку о давању у закуп локација најуспешнијем лицитанту, који је дужан у року од 8 (осам) од дана пријема писменог отправка коначне одлуке закључи уговор о закупу локација са ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“.

Уколико најуспешнији лицитант не закључи уговор о закупу локација у року из претходног става губи право на заснивање закуподавног односа и право на повраћај средстава уплаћених на име депозита и на име разлике до висине излицитиране цене закупа. У том случају Градско веће града Пожаревца ће посебним актом ставити ван снаге одлуку о давању у закуп локација.

Члан 29.

Уговор о закупу локација, у име закуподавца града Пожаревца, закључује законски заступник ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“.

Уговор о закупу локација закључује се на период који је одређен у одлуци о давању у закуп локација и престаје самим протеком времена за који је закључен.

Приходи који се убирају по основу предметног закупа представљају јавне приходе, који се сливају у буџет града Пожаревца.

Члан 30.

Објекти из члана 3. ове одлуке се постављају на основу решења органа надлежног за комуналне послове.

Уз захтев за издавање решења из става 1. овог члана потребно је да странка достави:

- доказ о регистрацији о обављању одређене делатности ;
- одговарајућу техничку документацију за објекте из члана 6, 8. и 10. ове одлуке;
- техничку скицу о изгледу објекта из члана 9,12,13,14. и 15.ове одлуке;
- уговор о закупу локација, за објекте из члана 6, 8. и 10. ове одлуке; и
- услове, односно мишљења, или сагласности надлежних органа, или предузећа, у зависности од намене објекта.

ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, на захтев органа надлежног за комуналне послове, израђује и доставља следећу документацију:

- техничке услове о локацији за објекте из члана 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,14,15,16. и 17.

Члан 31.

Решење садржи нарочито податке о:

- инвеститору;
- објекту, који је предмет решења са укупном површином;
- ближе податке о локацији;
- рок важења решења; и
- осталу документацију на основу којих се издаје решење.

Орган надлежан за комуналне послове по један примерак решења доставља странци, Одељењу за инспекцијске послове и Одељењу за послове локалне пореске администрације.

На решење из става 1. овог члана може се изјавити жалба Градском већу града Пожаревца, у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема истог.

Члан 32.

Лице које је добило локацију у закуп, као и лице на чије име је издато решење у смислу члана 31. ове одлуке, не може ни локацију ни објекте дати у подзакуп другом лицу.

Престанком коришћења мањих монтажних објеката корисник објекта губи право на додељену локацију.

НАЧИН КОРИШЋЕЊА И НАДЗОР

Члан 33.

Корисник објекта је дужан да објекте из члана 3. ове одлуке, користи у складу са решењем органа надлежног за комуналне послове и да простор око њега одржава у уредном и исправном стању.

Члан 34.

Надзор над спровођењем ове одлуке врши Одељење за инспекцијске послове и Одељење за послове комуналне полиције Градске управе града Пожаревца.

Надзор над мањим монтажним објектима-киосцима, врши Грађевинска инспекција.

Члан 35.

У вршењу надзора, надлежни инспектор може наложити уклањање монтажних објеката из члана 3. ове одлуке:

- ако је објекат постављен без решења о постављању;
- ако објекат није постављен у сагласности са издатим решењем;
- ако се објекат користи супротно решењу, или уколико постављени објекат користи неовлашћено лице;
- ако објекат угрожава безбедност и здравље људи, или угрожава одвијање саобраћаја;
- ако су се променили прописани услови за постављања монтажних објеката на површинама јавне намене, утврђени решењем органа надлежног за комуналне послове;
- ако је објекат постављен на место које није предвиђено одговарајућим актом;
- ако је дошло до укидања локације предвиђене одговарајућим актом;
- ако се привремени објекат не користи дуже од 30 дана; и
- ако је то неопходно због урбанистичког уређења, или измене режима саобраћаја.

Члан 36.

Надлежни орган укинуће решење о заузећу површине јавне намене за постављање летње баште за ту сезону, у року од 24 сата по добијању записника надлежне инспекције, уколико корисник површине јавне намене за постављање летње баште исту постави супротно условима из решења.

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 37.

Новчаном казном од 60.000,00 до 500.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице ако не поступи или поступи, супротно одредбама члана 4, 6. и 7. ове одлуке.

Новчаном казном од 5.000,00 до 25.000,00 динара казниће се одговорно лице у правном лицу за прекршаје из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 10.000,00 до 250.000,00 динара казниће се предузетник за прекршаје из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 5.000,00 до 25.000,00 динара казниће се физичко лице за прекршаје из става 1. овог члана.

Члан 38.

Новчаном казном од 50.000,00 до 400.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице ако не поступи, или поступи супротно одредбама члана 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16. и 17. ове одлуке.

Новчаном казном од 2.500,00 до 25.000,00 динара казниће се одговорно лице у правном лицу за прекршаје из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 5.000,00 до 250.000,00 динара казниће се предузетник за прекршаје из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 2.500,00 до 25.000,00 динара казниће се физичко лице за прекршаје из става 1. овог члана.

4

На основу члана 53. став 4. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 9/09-пречишћен текст) и на основу члана 5. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о утврђивању висине закупа за пословни простор („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 2/12), Комисија за прописе Скупштине града Пожаревца, на седници од 18.9.2012. године, утврдила је пречишћен текст Одлуке о утврђивању висине закупа за пословни простор.

Пречишћен текст Одлуке о утврђивању висине закупа за пословни простор обухвата:

1. Одлуку о утврђивању висине закупа за пословни простор („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 4/09), која је ступила на снагу 11.6.2009. године;

Из ове одлуке у пречишћен текст нису унети члан 10. којим је утврђено када та одлука ступа на снагу и члан 11. који предвиђа да ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи претходна одлука;

2. Одлуку о измени Одлуке о утврђивању висине закупа за пословни простор („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/11), која је ступила на снагу 18.5.2011. године.

Из ове одлуке у пречишћен текст није унет члан 2. којим је утврђено када та одлука ступа на снагу;

3. Одлуку о изменама и допунама Одлуке о утврђивању висине закупа за пословни простор („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 8/11), која је ступила на снагу 30.12.2011. године.

Из ове одлуке у пречишћен текст није унет члан 3. којим је утврђено када та одлука ступа на снагу; и

4. Одлуку о изменама и допунама Одлуке о утврђивању висине закупа за пословни простор („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 2/12), која је ступила на снагу 21.3.2012. године.

Из ове одлуке у пречишћен текст није унет члан 5. којим је обавезана Комисија за прописе Скупштине града Пожаревца да сачини пречишћен текст одлуке и исти објави у „Службеном гласнику града Пожаревца“, као и члан 6. којим је утврђено када та одлука ступа на снагу.

У Пожаревцу, 18.9.2012. године Број: 01-06-105/1

КОМИСИЈА ЗА ПРОПИСЕ
СКУПШТИНЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
Душанка Кукољ, с.р.

О Д Л У К У
о утврђивању висине закупа за пословни простор (пречишћен текст)

Члан 1.

Овом одлуком утврђују се висина закупнине за пословни простор у јавној својини града Пожаревца, који не служи непосредно остваривању функције града Пожаревца , а повереног Јавном предузећу „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ на управљање, одржавање, давање у закуп и остваривање прихода буџета града Пожаревца.

Члан 2.

Закупнина за пословни простор одређује се по метру квадратном месечно, према локацијама на којима се пословни простор налази и према делатностима које се у њему обављају, и то:

ВРСТА ДЕЛАТНОСТИ		ЗОНЕ (цена закупа по м² у динарима)		
		Екстра	Прва	Друга
1.	Канцеларије за пружање услуга	900,00	630,00	540,00
2.	Канцеларије за закупце који обављају делатности из области образовања и социјалне заштите	180,00	150,00	90,00
3.	Канцеларије за закупце који обављају делатности политичких странака, удружења грађана, друштвене организације и друго	180,00	150,00	90,00
4.	Угоститељство	900,00	630,00	540,00
5.	Трговина	900,00	540,00	450,00
6.	Магацини и стоваришта	-	-	180,00
7.	Занатство	900,00	540,00	450,00
8.	Стари занати	270,00	210,00	160,00
9.	Остало	360,00	290,00	210,00

Износ закупнине из става 1.овог члана усклађује се месечно, према индексу потрошачких цена, а по званичним статистичким подацима, од дана ступања одлуке на снагу, тако да добијени износ представља:

- почетну цену за поступак јавног надметања и прикупљања понуда, на дан доношења одлуке о покретању поступка; и
- почетну цену у преговарању у поступку непосредне погодбе.

Закупнине из става 1. овог члана важе за пословни простор који се налази на локацијама, које су разврстане по зонама утврђеним у списку улица по зонама:

Екстра зона: Ул. Табачка чаршија, Трг ослобођења, ул. Лењинова, део ул.Воје Дулића (од ул. Дринске до ул. Даворјанке Пауновић), ул.Дринска, ул. 15. октобар, ул. Парма, део ул. Стари корзо (од Трга ослобођења до ул. Воје Дулића) и ул. Градско сокаче;

Прва зона: Ул. Вељка Дугошевића, део ул. Моше Пијаде (до пруге), ул. Таковска, део ул. Воје Дулића (Булевар), ул.Синђелићева, део ул. Стари корзо (од ул. Воје Дулића до ул.Јована Шербановића), ул. Поречка и део ул. Немањине (од ул. Таковске до раскрснице са ул. Дунавском);

Друга зона: Део ул. Моше Пијаде (од пруге до краја улице), ул. Братства јединства, ул. Косовска, ул. Шумадијска, ул. Боже Димитријевића, ул. Делиградска и ул. Чеде Васовића.

Члан 3.

Уговор о закупу пословног простора обавезно садржи: назначење уговорних страна, име или назив и тачну адресу односно седиште закупца,одређену врсту делатности коју закупац обавља, површину као и зону у којој се закупљени пословни простор налази, цену закупа, одредбу о усклађивању цене закупа, одредбе о отказу и отказни рок.

Закупац је дужан да благовремено обавести закуподавца о свакој промени адресе становања, односно седишта правног лица, промени статуса правног лица, или радње и промени жиро рачуна.

Члан 4.

Приликом закључења уговора о закупу цена закупа се исказује у еврима, по званичном средњем курсу Народне банке Србије, на дан закључења уговора.

Цена закупа пословног простора из закљученог уговора усклађује се месечно, према званичном средњем курсу евра Народне банке Србије, на дан фактурисања месечне закупнине.

Члан 5.

Закупнину закупци пословног простора плаћају месечно и то за текући месец најкасније до 10-ог у текућем месецу, на подрачун буџета града Пожаревца.

Закупац који се не исели по добијању отказа у отказном року дужан је да на име штете коју причињава закуподавцу плаћа уговорну казну дневно у висини од 5% од задње утврђене закупнине по уговору, од истека отказног рока па све до исељења.

Члан 6.

У циљу обезбеђења благовременог измирења закупнине и трошкова на име утрошене електричне енергије, комуналних услуга и других трошкова за време коришћења пословног простора закупац се обавезује да у моменту закључења уговора о закупу пословног простора закуподавцу уплати као депозит средства у висини од 3 (три) месечне излицитиране закупнине, који се исказује у еврима по званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате истог.

Уплаћени депозит из става 1. овог члана усклађује се према званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан употребе за измирење обавеза од стране закуподавца, а у ситуацији када се закупцу по истеку или раскиду уговора о закупу депозит враћа усклађивање се врши на дан повраћаја депозита.

Закупац је дужан да за време трајања уговора о закупу пословног простора закуподавцу месечно достави доказе о извршеној уплати закупнине и трошкова на име утрошене електричне енергије, комуналних услуга и других трошкова.

У случају да закупац не измирује редовно и благовремено закупнину и трошкове на име утрошка електричне енергије, комуналних услуга и других трошкова ова потраживања намирују се из депозита.

У случају да закупац дуже од 2 (два) месеца не плаћа закупнину и остале трошкове за време коришћење пословног простора то ће бити основ за раскид уговора о закупу пословног простора.

Члан 7.

Закупцу који изврши уплату закупнине у року од пет дана од дана пријема фактуре, умањује се закупнина за следећи месец у износу од 10% од месечног износа закупнине.

Члан 8.

Закупцу се посебно фактуришу остали трошкови коришћења пословног простора које плаћа закупац (накнада за коришћење осталог грађевинског земљишта, утрошак електричне енергије, воде, ПТТ услуга, комуналне услуге, текуће одржавање и друго).

Члан 9.

Надзор над применом ове одлуке врши Јавно предузеће „Дирекција за изградњу града Пожаревца“.

5

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„ТОПЛИФИКАЦИЈА“ ПОЖАРЕВАЦ
Број: 2198
Пожаревац, 15.05.2012. год

На основу члана 147. Закона о раду Србије (‘’Службени гласник РС’’ 24 / 05 и 61/05) Градоначелник града Пожареваца у име града Пожареваца, као оснивач, одбор Синдикаталне организације запослених у ЈП „Топлификација“ Пожаревац и директора ЈП „Топлификација“ Пожаревац, з а к љ у ч у ј у

КОЛЕКТИВНИ УГОВОР КОД ПОСЛОДАВЦА

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим колективним уговором (у даљем тексту: уговор), у складу са Законом о раду (у даљем тексту: закон) и колективним уговорима, уређују се: права, обавезе и одговорности запослених у ЈП „Топлификација” Пожаревац (у даљем тексту: послодавац), заснивање радног односа; радно време; одмори и одсуства; заштита запослених; стручно усавршавање запослених; забрана конкуренције; вишак запослених; зарада, накнада зараде и друга примања; престанак радног односа; накнада штете; улога и услови за рад синдиката; учешће у управљању; закључивање колективног уговора и друга питања од значаја за запослене и послодавца.

Члан 2.

На права, обавезе и одговорности које нису уређене овим уговором примењују се одговарајуће одредбе закона и других прописа.

Овај уговор обавезује све запослене код послодавца, Права обавезе и одговорности генереалног директора уређују се уговором у складу са законом.

Члан 3.

Оснивач је град Пожаревац.

Запослени је лице које је у складу са Законом, засновало радни однос са послодавцем.

Послодавац је ЈП „Топлификација“ Пожаревац чија је основан делатност управљање и одржавање топловодног система и дистрибуција топлоте, пројектовање и извођење радова на термотехничким и енергетским постројењима, обављање техничко-стручног надзора и инжењеринг послова.

Члан 4.

Оснивач обезбеђује предузећу, које је основао, материјалне, техничке и друге услове за несметано обављање комуналне делатности, прати услове рада, предузима мере за отклањање негативних околности које могу утицати на вршење делатности и предузима мере на унапређењу комуналних делатности.

Послодавац прати извршење посла, квалитет и обим услуга и производа и исплату зарада, обрачунату на основу критеријума и осталих елемената за утврђивање висине зараде утврђених Законом и овим Уговором.

Послодавац и Оснивач обезбеђују средства за исплату зарада најмање у висини минималне зараде коју утврди Социјалноекономски савет Републике Србије уколико, не могу бити обезбеђена из сопственог прихода послодавца, а најдуже до 6 месеци,

Члан 5.

Овим Колективним уговором код послодавца не могу се утврдити мања права и неповољнији услови рада и обавезе од права, услова рада и обавеза утврђених законима, Општим колективним уговором, Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности у Пожаревцу и Посебним колективним уговором гране на нивоу Републике.

2. РАДНИ ОДНОСИ

Члан 6.

Радни однос може да заснује лице које испуњава опште услове утврђене Законом, овим Уговором и актом о организацији и систематизацији послова .

Запослени заснива радни однос закључивањем уговора о раду.

Члан 7.

Послодавац је дужан да запосленом омогући да по условима и на начин прописан законом и колективним уговорима, остварује своја права која му припадају на раду и у вези са радом.

Послодавац је дужан да по захтеву запосленог за заштиту права омогући синдикалној организацији, у предузећу или ван предузећа, увид у примену колективних уговора и остваривање права запослених.

2.1. ОСНОВНА ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ И ПОСЛОДАВЦА

Члан 8.

Запослени има право на одговарајућу зараду, безбедност и заштиту живота и здравља на раду, здравствену заштиту, заштиту личног интегритета и друга права у случају болести, смањења или губитка радне способности и старости, материјално обезбеђење за време привремене незапослености, као и право на друге облике заштите, у складу са законом, овим уговором и другим општим актом послодавца.

Члан 9.

Запослена жена има право на посебну заштиту за време трудноће и порођаја. Запослени има право на посебну заштиту ради неге детета, у складу са законом. Запослени млађи од 18 година и запослени инвалиди имају право на посебну заштиту.

Члан 10.

Запослени, непосредно или преко својих представника, имају право на удруживање, учешће у преговорима и закључивање колективних уговора, мирно решавање колективних и индивидуалних радних спорова, консултовање, информисање и изражавање својих ставова о битним питањима из области рада.

Представник запослених, због активности на раду из става 1. овог члана, не може бити позван на одговорност нити трпети последице због своје активности, ако поступа у складу са законом, овим уговором и другим општим актом послодавца.

Члан 11.

Запослени је дужан:

1. да савесно и одговорно обавља послове на којима ради;
2. да поштује организацију рада и пословања код послодавца, као и услове и правила послодавца у вези са испуњавањем уговорних и других обавеза из радног односа;
3. да обавести послодавца о битним околностима које утичу или би могле да утичу на обављање послова утврђених уговором о раду;
4. да обавести послодавца о свакој врсти потенцијалне опасности за живот и здравље и настанак материјалне штете.

Члан 12.

Послодавац је дужан да:

1. запосленом за обављени рад исплати зараду, у складу са законом, овим уговором и уговором о раду;
2. запосленом обезбеди услове рада и организује рад ради безбедности и заштите живота и здравља на раду, у складу са законом и другим прописима;
3. запосленом пружи обавештење о условима рада, организацији рада, обавезама запослених и правима и обавезама које произилазе из прописа о раду и прописа о безбедности и заштити живота и здравља на раду;
4. запосленом обезбеди обављење послова утврђених уговором о раду;
5. затражи мишљење синдиката у случајевима утврђеним законом.

Члан 13.

Забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство.

Дискриминација из претходног става овог члана забрањена је у односу на:

1. услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла;
2. услове рада и сва права из радног односа;
3. образовање, оспособљавање и усавршавање;
4. напредовање на послу;
5. отказ уговора о раду.

Члан 14.

Забрањено је узнемиравање и сексуално узнемиравање.

Узнемиравање, у смислу овог члана, јесте свако нежељено понашање узроковано неким од основа из члана 10. овог уговора које има за циљ или представља повреду достојанства лица које тражи запослење, као и запосленог, а које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење.

Сексуално узнемиравање, у смислу овог члана, јесте свако вербално, невербално или физичко понашање које има за циљ или представља повреду достојанства лица које тражи запослење, као и запосленог у сфери полног живота, а које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење.

Члан 15.

Дискриминацијом се не сматра прављење разлике, искључење или давање првенства у односу на одређени посао када је природа посла таква или се посао обавља у таквим условима да карактеристике повезане са неким од основа из члана 16. овог уговора представљају стварни и одлучујући услов обављања посла, и да је сврха која се тиме жели постићи оправдана.

Члан 16.

У случајевима дискриминације у смислу одредаба чл. 14. овог уговора, лице које тражи запослење, као и запослени, може да покрене пред надлежним судом поступак за накнаду штете, у складу са законом.

2.2. ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 17.

Радни однос заснива се закључивањем уговора о раду по условима прописаним у Закону, а у складу са овим колективним уговором.

Уговор о раду закључују послодавац и запослени на неодређено или одређено време у складу са Законом.

Члан 18.

Пријем новозапослених може да се врши по претходно добијеној сагласности од Градског већа града Пожаревца, на основу образложене потребе за новим запошљавањем које даје послодавац.

Члан 19.

Уговором о раду не могу се утврдити мања права и неповољнији услови од права и услова предвиђених Законом о Посебним колективним уговором и овим колективним уговором.

Члан 20.

О појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених код послодавца одлучује директор.

2. 3. УСЛОВИ ЗА ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 21.

Радни однос са послодавцем може да заснује лице које има најмање 15 година живота и испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене Правилником о организацији и систематизацији послова (у даљем тексту: правилник).

Правилником се утврђују организациони делови предузећа, врста посла, стручна спрема и други посебни услови за рад на тим пословима.

Правилник доноси генерални директор.

Радни однос са лицем млађим од 18 година живота може да се заснује само уз писмену сагласност родитеља, усвојиоца или стараоца, ако такав рад не угрожава његово здравље, морал и образовање, односно ако такав рад није забрањен законом.

Лице млађе од 18 година живота може да заснује радни однос само на основу налаза надлежног здравственог органа којим се утврђује да је способно за обављање послова за које заснива радни однос и да такви послови нису штетни за његово здравље.

Инвалидна лица заснивају радни однос са послодавцем под условима и на начин утврђен законом, ако посебним законом није друкчије одређено.

Члан 22.

Кандидат је дужан да приликом заснивања радног односа, послодавцу достави исправе и друге доказе о испуњености услова за рад на пословима за које заснива радни однос, утврђених правилником.

Послодавац је дужан да пре закључивања уговора о раду кандидата обавести о послу, условима рада, правима и обавезама из радног односа.

Послодавац не може од кандидата да захтева податке о породичном, односно брачном статусу и планирању породице, односно достављање исправа и других доказа који нису од непосредног значаја за обављање послова за које заснива радни однос.

Послодавац не сме да условљава заснивање радног односа тестом трудноће, осим ако се ради о пословима код којих постоји знатан ризик за здравље жене и детета утврђен од стране надлежног здравственог органа.

Послодавац не може да условљава заснивање радног односа претходним давањем изјаве о отказу уговора о раду од стране кандидата.

Страни држављанин или лице без држављанства може да заснује радни однос са послодавцем под условима утврђеним Законом о раду и посебним законом.

Члан 23.

Пријаве на оглас кандидати подносе послодавцу у року од 8 дана од дана објављивања огласа.

Избор између пријављених кандидата који испуњавају услове огласа врши директор.

Директор је дужан, у року од 15 дана од истека рока за подношење пријава, да обавести учеснике огласа о резултатима избора.

2.4. УГОВОР О РАДУ

Члан 24.

Радни однос заснива се уговором о раду. Уговор о раду закључују запослени и генерални директор.

Послодавац треба да пре заснивања радног односа, изврши проверу стручних и психофизичких способности кандидата.

Запослени је дужан да приликом заснивања радног односа, послодавцу достави документа којима доказује да испуњава услове за рад.

Члан 25.

Уговор о раду закључује се пре ступања запосленог на рад у писаном облику.

Уговор о раду сматра се закљученим када га потпишу запослени и директор или лице које директор овласти.

Послодавац је дужан да лице са којим је засновао радни однос пријави организацији обавезног социјалног осигурања у складу са законом и запосленом достави фотокопију пријаве на обавезно социјално осигурање најкасније у року од 15 дана од дана ступања запосленог на рад.

Члан 26.

Уговор о раду садржи:

1. назив и седиште послодавца;
2. име и презиме запосленог, место пребивалишта, односно боравишта запосленог;
3. стручну спрему и занимање запосленог;
4. врсту и опис послова које запослени треба да обавља;
5. место рада;
6. начин заснивања радног односа (на неодређено или одређено време);
7. време трајања уговора о раду на одређено време;
8. дан почетка рада;
9. радно време (пуно, непуно или скраћено);
10. новчани износ основне зараде и елементе за утврђивање радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и друга примања запосленог;
11. рокове за исплату зараде и других примања на која запослени има право;
12. позивање на колективни уговор, односно о правилник о раду који је на снази;
13. време трајања дневног и недељног радног времена.

Уговором о раду могу да се уговоре и друга права и обавезе.

На права и обавезе који нису утврђени уговором о раду, примењују се одговарајуће одредбе закона, овог уговора и другог општег акта послодавца.

Уговором о раду и овим Уговором, предвиђају се следеће радне обавезе запослених:

1. запослени је дужан да послове на које је распоређен извршава уредно, савесно, благовремено и квалитетно,
2. да поштује радну дисциплину прописану овим Уговором и другим општим актима послодавца,
3. да чува имовину послодавца и да са њом поступа са пажњом доброг домаћина,
4. да послове на које је распоређен обавља на месту и у времену које је утврђено општим актом послодавца и овим Уговором,
5. да послове врши у складу са правилима струке,
6. да се придржава мера безбедности и заштите здравља као и мера противпожарне заштите,

7. да чува пословну тајну,
8. да рационално користи радно време и средства за рад,
9. да извршава одлуке и налоге органа послодавца и непосредног руководиоца, осим у случају када се тиме наноси знатна штета по имовину или пословање послодавца или угрожава имовина и живот запослених,
10. у случају непредвиђеног одсуства са рада одмах, или најкасније у року од 24 сата од настанка спречености за рад, о разлогу обавештава свог непосредног руководиоца, а по повратку нар ад оправдава изостанак,
11. при извршавању послова користи прописана заштитна средства,
12. придржава се мера заштите на раду и одазива се на позиве за обчавање из ове области, као и на обавезне лекарске прегледе,
13. коректно се односи према пословним партнерима и осталим запосленим код послодавца,
14. пријављује надлежним органима послодавца промену адресе пребивалишта, најкасније у року од 8 дана од дана промене,
15. води бригу о повереним средствима рада и одржава исте у исправном стању.

2.5. СТУПАЊЕ НА РАД

Члан 27.

Запослени ступа на рад даном утврђеним уговором о раду.

Ако запослени не ступи на рад даном утврђеним уговором о раду, сматра се да није засновао радни однос, осим ако је спречен да ступи на рад из оправданих разлога или ако се послодавац и запослени другачије договоре.

Члан 28.

Запослени остварује права и обавезе из радног односа даном ступања на рад.

2.6. ПРОБНИ РАД

Члан 29.

Уговором о раду може да се уговори пробни рад.

Пробни рад не може се уговорити са приправником.

Члан 30.

Пробни рад може да траје најдуже шест месеци.

За време пробног рада послодавац и запослени могу да откажу уговор о раду са отказним роком.

Отказни рок из става 2. овог члана износи пет радних дана.

Члан 31.

Стручне и друге радне способности запосленог на пробном раду прати и оцењује Комисија коју образује директор, састављена од 3 члана који имају најмање исти степен стручне спреме као и запослени који се налазе на пробном раду.

Комисија је дужна да мишљење о резултатима пробног рада у виду извештаја достави директору и запосленом који се налазио на пробном раду. На основу извештаја послодавац, односно овлашћено лице код послодавца закључују или отказују Уговор о раду.

За време трајања пробног рада запослени и послодавац могу да откажу Уговор о раду. Уколико Уговор отказује послодавац, дужан је да наведе разлоге због којих даје отказ пре истека времена трајања пробног рада, односно своју оцену и мишљење о способности запосленог. У овом случају отказни рок износи 15 дана.

Члан 32.

Радне и стручне способности запосленог за време пробног рада утврђује послодавац.

Запосленом који за време пробног рада није показао одговарајуће радне и стручне способности, престаје радни однос истеком рока одређеног уговором о раду.

2.7. РАДНИ ОДНОС НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ

Члан 33.

Радни однос на одређено време, послодавац може да заснује за обављање одређених послова само за период који непрекидно или са прекидима не може трајати дуже од 12 месеци.

Под прекидом из става 1. овог члана не сматра се прекид рада краћи од 30 радних дана.

Радни однос на одређено време, ради замене привремено одсутног запосленог, може се засновати до повратка привремено одсутног запосленог.

Радни однос на одређено време заснива се под условима и на начин предвиђен за заснивање радног односа на неодређено време.

Радни однос чије је трајање унапред одређено заснива када су у питању:

1. сезонски послови,
2. повећање обима посла који траје одређено време док те потребе постоје а најдуже до 12 месеци,
3. ради замене привремено одсутног запосленог, може се засновати до повратка привремено одустног запосленог.

Радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на одређено време, ако запослени настави да ради најмање 5 радних дана по истеку времена на који је засновао радни однос.

Члан 34.

Запослени који је засновао радни однос на одређено време, има сва права, обавезе и одговорности, као и запослени који је засновао радни однос на неодређено време.

Члан 35.

Послодавац је дужан да са запосленима који су засновали радни однос до дана ступања на снагу Закона о раду, закључујући уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности.

Уговором из става 1. овог члана не заснива се радни однос.

Члан 36.

Послодавац може да закључи уговор о раду са запосленим само ако запослени испуњава све услове из општег акта послодавца.

2.8. РАДНИ ОДНОС ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

Члан 37.

Послодавац може да закључи уговор о раду за послове за које су прописани посебни услови рада, само ако запослени испуњава услове за рад на тим пословима.

Запослени који се распоређује на радно место са посебним условима рада, поред општих услова утврђених правилником из члана 21. овог уговора, мора да испуњава и следеће услове за рад:: да је извршилац мушког пола, да није млађи од 18 година и да поседује посебне здравствене и психофизичке способности.

Послови са посебним условима рада утврђују се правилником процени ризика.

Посебним условима рада сматрају се нарочито: услови рада у којима постоји повећани ризик од повређивања, настанка професионалних обољења и оштећења (рад у просторијама загађеним хемијским, физичким и биолошким штетностима; рад под дејством штетних зрачења; рад на високој или ниској температури; и други услови рада који штетно утичу на здравље запосленог);

1. специфични технолошки процеси у којима не постоји могућност примене појединих прописаних мера заштите на раду;
2. специфични захтеви радног места који, у циљу безбедног рада, условљавају посебне здравствене, физичке и психофизичке способности запосленог за рад.

2.9. РАДНИ ОДНОС СА НЕПУНИМ РАДНИМ ВРЕМЕНОМ

Члан 38.

Радни однос може да се заснује и за рад са непуним радним временом на неодређено или одређено време.

Правилником о организацији могу се утврдити послови који могу да се обављају са непуним радним временом.

Члан 39.

Запослени који ради са непуним радним временом код једног послодавца може за остатак радног времена да заснује радни однос код другог послодавца и на тај начин оствари пуно радно време.

2.10. ПРИПРАВНИЦИ

Члан 40.

Послодавац може да заснује радни однос са лицем које први пут заснива радни однос, у својству приправника, за занимање за које је то лице стекло одређену школску спрему, ако је то као услов за рад на одређеним пословима утврђено правилником из члана 21. овог уговора.

Правилником из члана 21. овог уговора утврђују се послови на којима се заснива радни однос са приправником.

Приправнички стаж најдуже траје годину дана, ако законом није друкчије одређено.

Члан 41.

Уговором о раду утврђује се да приправник за време трајања приправничког стажа има сва права, обавезе и одговорности која произилазе из радног односа.

Уговором о раду утврђује се посебно дужина трајања приправничког стажа и обавеза полагања приправничког испита.

Члан 42.

Приправник који је положио приправнички испит, распоређује се на послове за које је стекао оспособљеност за самосталан рад.

Приправнику који не положи стручни испит, престаје радни однос код послодавца, у складу са законом и овим уговором.

Члан 43.

Приправник полаже приправнички испит, пред Комисијом од три члана коју одређује послодавац,а чланови комисије треба да имају исти или виши степен стручне спреме од приправника.

Комисије из става 1. овог члана је да, месец дана пре истека приправничког стажа, одреди тему писменог рада, ментора као и датум полагања приправничког испита.

Одбрана приправничког рада одвија се пред Комисијом, усмено, након чега Комисија доноси одлуку: "положио" или "није положио".

Члан 44.

Приправнички стаж траје:

- 12 месеци за послове са високом стручном спремом,
- 9 месеци за послове са вишом стручном спремом,
- 6 месеца за послове са средњом стручном спремом.

Приправнички стаж се продужава за време за које је приправник, у складу са законом и овим колективним уговором био одсутан са рада, ако је одсуство трајало дуже од 30 дана.

3. ИЗМЕНА УГОВОРА О РАДУ

Члан 45.

Послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада (у даљем тексту: анекс уговора):

1. ради премештаја на други одговарајући посао;
2. због потреба процеса и организације рада;
3. ради упућивања на рад на одговарајући посао код другог послодавца ако је привремено престала потреба за његовим радом, дат у закуп пословни простор или закључен уговор о пословној сарадњи, док трају разлози за његово упућивање а најдуже годину дана а уз сагласност запосленог и дуже;
4. ако је запосленом који је вишак обезбедио остваривање права на преквалификацију и доквалификацију, непуно радно време али не краће од половине пуног радног временаи друге мере;
5. из уговора о раду новчани износ основне зараде и елементе за утврђивање радног учинка, накнаде зараде, увећање зараде и друга примања запосленог,рокови за исплату зараде и других примања на која запослени има право, позивање на колективни уговор који је на снази.

Уз понуду за закључивање анекса уговора послодавац је дужан да запосленом, у писаном облику, достави и разлоге за понуду, рок (не краћи од 8 дана) у коме запослени треба да се изјасни о понуди и правне последице које могу да настану одбијањем понуде.

Ако запослени одбије да закључи анекс уговора или се не изјасни у року од 8 дана, престаје му радни однос.

Ако запослени прихвати понуду за закључивање анекса уговора, задржава право да пред надлежним судом оспорава законитост тог уговора.

Члан 46.

Запослени се може привремено распоредити на рад на друго радно место за које се тражи нижи степен стручне спреме одређене врсте занимања у изузетним околностима, а нарочито у случајевима:

1. више силе која је настала или непосредно предстоји, изненадног квара на средствима за рад – материјалу и сл.
2. спасавање средстава рада
3. нестанка погонске енергије или материјала за рад,
4. замена изненадно одсутног запосленог,
5. отклањање хаварија,
6. интервенција када су кризе у снабдевању топлотом и топлом водом,

7. потреба за хитном интервенцијом на систему топловода, у подстаницама, котларницама и топланама и у делокругу инвестиција и развоја када се послови морају одмах извршити,
8. нарушавање међуљудских односа,
9. привременог одузимања возачке дозволе, по било ком основу,
10. изречене мере безбедности или заштитне мере због које запослени не може да обавља послове на које је распоређен, док та мера траје.

Запослени је дужан да ради на радном месту у смислу става 1. овог члана док трају изузетне околности, а у случају замене изненадно одсутног запосленог најдуже 30 радних дана.

Члан 47.

Запослени се може привремено распоредити на радно место које одговара његовој стручној спреми, односно радној способности стеченој радом, у случају неодложног обављања послова и то:

1. дужег боловања запосленог,
2. одслужења или дослужења војног рока,
3. војне вежбе запосленог,
4. смањења обима посла радног места на које је запослени распоређен,
5. повећања обима посла другог радног места,
6. плаћеног и неплаћеног одсуства запосленог,
7. годишњег одмора запосленог.

У случају из става 1. овог члана тачке 1,2,3,6 и 7, привремени распоред траје до повратка одсутног запосленог.

У случајевима из става 1. овог члана тачке 4. и 5.привремени распоред може трајати најдуже 6 месеци.

Члан 48.

У случају распоређивања запосленог. осим запослених са посебним овлашћењима и одговорностима, запослени са преко 30 година, односно запослена са преко 25 година пензијског стажа, има право на цену рада радног места са кога је распоређен, ако је то за њега повољније.

4. РАДНО ВРЕМЕ

Члан 49.

Пуно радно време износи 40 часова недељно, ако законом и овим уговором није друкчије одређено.

Радно време може износити и краће од 40 часова недељно, али не краће од 36 часова недељно.

Пуно радно време за запосленог млађег од 18 година живота не може да се утврди у трајању дужем од 35 часова недељно, нити дужем од осам часова дневно.

Према потребама процеса рада и организационих делова генерални директор може утврдити и клизно радно време на почетку односно завршетку радног дана и то највише до 1,5 часова.

Члан 50.

Ако је рад организован у сменама, послодавац је дужан да обезбеди измену смена, тако да запослени не ради непрекидно више од једне радне недеље ноћу.

Запослени може да ради ноћу дуже од једне радне недеље, само уз његову писану сагласност.

Члан 51.

Послови на којима се скраћује пуно радно време утврђују се општим актом о организацији и систематизацији послова у складу са законима и другим прописима.

4.1. НЕПУНО РАДНО ВРЕМЕ

Члан 52.

Запослени може засновати радни однос и са непуним радним временом у складу са законом, и своја права из радног односа остварује сразмерно времену проведеном на раду и оствареним резултатима рада.

Непуно радно време, у смислу овог уговора, јесте радно време краће од пуног радног времена.

4.2. СКРАЋЕНО РАДНО ВРЕМЕ

Члан 53.

Запосленом који ради на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима утврђеним законом, овим уговором и другим општим актом послодавца, на којима поред примене одговарајућих мера заштите на раду, средстава и опреме личне заштите, постоји повећано штетно дејство на здравље запосленог, скраћује се пуно радно време сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, а

највише 10 часова недељно (послови са повећаним ризиком).

Скраћено радно време из става 1. овог члана, утврђује се на основу стручне анализе сачињене од стране овлашћене организације, у складу са законом.

Запослени који ради скраћено радно време, у смислу става 1. овог члана, има сва права као да ради са пуним радним временом.

4.3. ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД

Члан 54.

На захтев послодавца, запослени је обавезан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран (у даљем тексту: прековремени рад).

Запослени не може да ради прековремено дуже од осам часова недељно, нити дуже од четири часа дневно, а највише 240 часова у календарској години.

4.4. РАСПОРЕД РАДНОГ ВРЕМЕНА

Члан 55.

Радна недеља траје пет радних дана. Распоред радног времена у оквиру радне недеље утврђује генерални директор послодавца.

Радни дан, по правилу, траје осам часова.

Члан 56.

Генерални директор је дужан да обавести запосленог о распореду и промени распореда радног времена, најмање седам дана пре промене распореда радног времена.

4.5. ПРЕРАСПОДЕЛА РАДНОГ ВРЕМЕНА

Члан 57.

Послодавац може да изврши прерасподелу радног времена када то захтева природа делатности, организација рада, боље коришћење средстава рада, рационалније коришћење радног времена и извршење одређеног посла у утврђеним роковима.

У случајевима из става 1. овог члана, прерасподела радног времена врши се тако да укупно радно време запосленог у периоду од шест месеци у току календарске године у просеку не буде дуже од пуног радног времена.

Члан 58.

У случају прерасподеле радног времена, радно време у току недеље не може бити дуже од 60 часова.

Прерасподела радног времена из члана 57. овог уговора, не сматра се прековременим радом.

Члан 59.

На пословима на којима је уведено скраћено радно време у складу са чланом 53. овог уговора, не може се вршити прерасподела радног времена.

Члан 60.

Запосленом који у одређеном периоду од шест месеци у току календарске године ради дуже, а у другом краће од пуног радног времена, у смислу члана 57. овог уговора, коришћење дневног и недељног одмора може се одредити на други начин и у другом периоду, под условом да му се дневни и недељни одмор обезбеди у обиму утврђеном законом, у периоду који не може бити дужи од 30 дана.

За време рада на пословима из става 1. овог члана, запослени има право на одмор између два радна дана у трајању од најмање десет часова непрекидно.

Члан 61.

Забрањена је прерасподела радног времена запосленом који је млађи од 18 година живота.

Послодавац може да изврши прерасподелу радног времена запосленој жени за време трудноће и запосленом родитељу са дететом млађим од три године живота или са дететом са тежим степеном психофизичке ометености, само уз писмену сагласност запосленог.

Члан 62.

Запослени коме је радни однос престао пре истека времена за које се врши прерасподела радног времена, има право да му се часови прековременог рада прерачунају у пуно радно време и признају у пензијски стаж или да му се рачунају као часови рада дужег од пуног радног времена.

Члан 63.

На захтев послодавца запослени је дужан да ради прековремено и то у случају:

- више силе
- изненадног повећања обима посла и
- у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран.

Прековремени рад не може бити дужи од 4 часа дневно, односно 8 часова недељно.

Члан 64.

Радна недеља у ЈП "Топлификација" Пожаревац траје пет радних дана.

Радни дан траје, по правилу 8 часова.

Субота је нерадан дан.

Распоред радног времена утврђује послодавац.

Члан 65.

За радна места где је Правилником о систематизацији послова послодавца предвиђен сменски рад и рад ноћу, послодавац је дужан да обезбеди месечним планом равномерну оптерећеност запосленог једнаким бројем све три смене, односно донесе одлуку и распореду радног времена.

Члан 66.

Послодавац може да изврши прерасподелу радног времена када то захтева природа делатности, организација рада, боље коришћење средстава рада, рационалније коришћење радног времена и извршење одређеног посла у утврђеним роковима.

У случају прерасподеле радног времена, радно време не може трајати дуже од 60 часова недељно.

Члан 67.

Рад који се обавља у времену од 22.00h и 06.00h наредног дана, сматра се радом ноћу.

Ако је рад организован у сменама, мора да се обезбеди измена смена, тако да запослени не ради непрекидно више од једне радне недеље ноћу.

Запослени може да ради ноћу дуже од једне радне недеље, само уз његову писану сагласност.

5. ОДМОРИ И ОДСУСТВА

5.1 ОДМОР У ТОКУ ДНЕВНОГ РАДА

Члан 68.

Запослени који ради пуно радно време има право на одмор у току дневног рада у трајању од 30 минута.

Запослени који ради дуже од четири, а краће од шест часова дневно има право на одмор у току рада у трајању од 15 минута.

Запослени који ради дуже од пуног радног времена, а најмање десет часова дневно, има право на одмор у току рада у трајању од 45 минута.

Одмор у току рада не може се користити на почетку и на крају радног времена.

Време из ст. 1, 2. и 3. овог члана урачунава се у радно време.

Члан 69.

Одмор у току дневног рада организује се на начин којим се обезбеђује да се рад не прекида, ако природа посла не дозвољава прекид рада, као и ако се ради са странкама.

Одлуку о распореду коришћења одмора у току дневног рада доноси генерални директор.

Члан 70.

Запослени има право на одмор између два узастопна радна дана у трајању од најмање 12 часова непрекидно, ако законом није друкчије одређено.

5.2. НЕДЕЉНИ ОДМОР

Члан 71.

Запослени има право на недељни одмор у трајању од најмање 24 часа непрекидно, а ако је неопходно да ради на дан свог недељног одмора, мора да му се обезбеди један дан одмора у току наредне недеље.

5.3. ГОДИШЊИ ОДМОР

Члан 72.

Запослени који први пут заснива радни однос или има прекид радног односа дужи од 30 радних дана, стиче право да користи годишњи одмор после шест месеци непрекидног рада.

Под непрекидним радом сматра се и време привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и одсуства са рада уз накнаду зараде.

Запослени не може да се одрекне права на годишњи одмор, нити му се то право може ускратити.

Запослени који су одсуствовали са рада због породиљског одсуства, одсуства због неге и посебне неге детета имају право преношења годишњег одмора у целини у наредну календарску годину.

Решење о годишњем одмору уручује се запосленом писмено, најкасније 15 дана пре датума одређеног за коришћење годишњег одмора.

Ако послодавац не достави запосленом решење, сматра се да је запосленом ускратио право на годишњи одмор.

Члан 73.

За сваку календарску годину запослени има право на годишњи одмор у трајању утврђеним овим уговором, а најмање 20 радних дана.

Запосленом се годишњи одмор у трајању од 20 радних дана увећава по основу радног искуства, сложености послова радног места односно доприноса запосленог на радном месту, здравственог стања запосленог или члана уже породице (инвалид) и посебних отежаних услова рада.

Члан 74.

Дужина годишњег одмора запосленог утврђује се тако што се законски минимум од 20 радних дана увећава према следећим критеријумима и то:

1. По основу стручне спреме:
   1) запосленом са ВСС, ВС – за 5 радних дана,
   2) запосленом са ВКВ – за 4 радна дана
   3) запосленом са ССС – за 3 радна дана,
   4) запосленом са КВ – за 2 радна дана,
   5) запосленом са НК – за 1 радни дан.
2. По основу услова рада:
   1) за рад на радним местима са повећаним ризиком – за 3 радна дана,
   2) за редован рад суботом, недељом и рад у сменама – за 2 радна дана,
   3) за раднике који раде на нарочито тешким пословима у веома неповољним условима рада (у води, на хладноћи, под земљом, на изузетно високим температурама и сл.) – за 5 радних дана
3. По основу радног искуства:
   1) запосленом од 25 до 30 година рада проведених у радном односу – за 4 радна дана,
   2) запосленом од 15 до 25 година рада проведених у радном односу – за 3 радна дана,
   3) запосленом од 5 до 15 година рада проведених у радном односу – за 2 радна дана,
   4) запосленом до 5 година рада проведених у радном односу – за 1 радна дана,
4. По основу инвалидности – за 5 радних дана;
5. По основу бриге о деци и члановима уже породице:
   1) родитељу, усвојитељу, старатељу или хранитељу са једним малолетним дететом – за 2 радна дана, а за свако наредно малолетно дете по 1 радни дан;
   2) самохраном родитељу са дететом до 14 година – за 3 радна дана, с тим што се овај број дана увећава за по 2 радна дана за свако наредно дете млађе од 14 година;
   3) запосленом који се стара о члану уже породице који је ометен у развоју, има тешко телесно оштећење или болест услед које је потпуно или врло слабо покретан - за 5 радних дана.

Годишњи одмор по свим критеријумима из става 1. овог члана не може да се користи у трајању дужем од 30 радних дана.

Запослени са навршених 30 година рада проведених у радном односу односно са 55 година живота има право на годишњи одмор у трајању од 30 радних дана.

Члан 75.

Запосленом се може одобрити коришћење годишњег одмора у два дела, уколико процес рада то дозвољава, с тим да први део користи без прекида у трајању од најмање три радне недеље у току календарске године, а други део најкасније до 30. јуна наредне године.

Члан 76.

Распоред коришћења годишњег одмора утврђује директор послодавца према плану коришћења годишњег одмора за сваку годину, ако се тиме не ремети процес рада послодавца.

Решење о коришћењу годишњег одмора доноси директор послодавца у писаној форми и уручује запосленом.

Члан 77.

Ако кривицом послодавца запослени не искористи годишњи одмор, има право на нкнаду штете у висини 100% зараде коју је остварио за месец који претходи месецу у којем је послодавац одлучио да запослени због потребе рада предузећа не може да користи годишњи одмор за календарску годину, односно у висини плате коју оствари за месец у коме се, сагласно закону, најкасније може користити годишњи одмор за календарску годину.

Ако кривицом послодавца запослени не искористи други део годишњег одмора има право на накнаду штете која се утврђује тако што се износ

утврђен на начин у ставу 1. овог члана умањује за сразмеран број искоришћених дана годишњег одмора.

Накнада штете из ст. 1. и 2. овог члана утврђује се решењем – у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Исплата штете доспева у року од 8 дана од дана доношења решења из става 3. овог члана.

Запослени коме се на лични захтев промени утврђено време коришћења годишњег одмора или коме се због потребе рада предузећа не одобри коришћење годишњег одмора у друго време запослени не подноси писани захтев да му се одобри коришћење годишњег одмора нема право на накнаду штете по основу некоришћења годишњег одмора.

5.4. ПЛАЋЕНО ОДСУСТВО

Члан 78.

Директор послодавца је дужан да запосленом омогући плаћено одсуство у укупном трајању до 7 радних дана у календарској години у следећим случајевима:

1) ступања у брак	7 радних дана
2) рођења супруге или усвојење детета	5 радних дана
3) рођај другог члана уже породице	1 радни дан
4) смрти члана уже породице (брачни друг, деца, родитељи запосленог)	5 радних дана
5) смрти брата или сестре запосленог	3 радна дана
6) смрти родитеља, усвојиоца, брата или сестре брачног друга запосленог и смрти лица које живе у заједничком домаћинству са запосленим	2 радна дана
7) теже болести члана уже породице	5 радних дана
8) селидбе сопственог домаћинства :	
а) на подручју истог насељеног места	2 радна дана
б) ван подручја места становања	3 радна дана
9) полагања испита у оквиру стручног усавршавања или образовања	7 радних дана
10) отклањање последица у домаћинству зспосленог изазваних вишом силом	3 радна дана
11) коришћења организованог рекреативног одмора у циљу превенције радне инвалидности	7 радних дана
12) учествовања на спортским и радно-производним такмичењима	3-7 радних дана
13) добровољног давања крви , рачунајући и дан давања крви	2 радна дана
14) припреме за одлазак на одслужење војног рока (изузев цивилног служења)	3 радна дана

Члановима уже породице запосленог, у смислу Уговора, сматрају се: родитељ, супружник и ванбрачни партнер, дете рођено у браку и ван брака, пасторак, усвојеник, храњеник и друго лице према коме запослени има законску обавезу издржавања.

Изузетно, у случајевима из става 1. тач. 1, 2, 4, 7, 11. и 13. овог члана укупан број радних дана који се користе као плаћено одсуство у току калндарске године увећава се за број дана који је утврђен као време одсуства у сваком од тих случајева.

Плаћено одсуство се одобрава, на писмени захтев запосленог, под условом да је запослени приложио одговарајућу документацију (доказ о постојању правног основа за коришћење плаћеног одсуства).

Члан 79.

Запосленом се може одобрити плаћено одсуство у трајању дужем од пет дана, а највише до 30 радних дана у току календарске године у случају: полагања стручног испита или испита којим се стиче непосредно виши степен образовања у области у коју спадају послови које запослени обавља, израде докторске дисертације, учешћа у студијским или експертским групама и другим облицима стручног усавршавања.

5.5. НЕПЛАЋЕНО ОДСУСТВО

Члан 80.

Ако одсуство запосленог не би битно утицало на извршавање послова радног места на које је распоређен може му се одобрити неплаћено одсуство у калндарској години, и то:

1) ради школовања, специјализације или другог вида стручног образовања и усавршавања (магистратура, докторат) којем запослени приступа на своју иницијативу – до 30 дана;

2) ради неговања члана уже породице – до 5 дана;

3) ради обављања личних послова – до 7 радних дана;

4) за случај смрти блиског сродника по крвном или тазбинском сродству – 2 радна дана.

Право запосленог на неплаћено одсуство и дужина његовог трајања утврђује се решењем директора.

За време неплаћеног одсуствовања са рада запосленом мирују права из рада и по основу рада, осим ако Законом није другачије предвиђено.

5.6. МИРОВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 81.

Запосленом мирују права и обавезе које се стичу на раду и по основу рада, осим права и обавеза за које је законом и овим уговором друкчије одређено, ако одсуствује са рада због:

1. одласка на одслужење, односно дослужење војног рока;
2. упућивања на рад у иностранство од стране послодавца или у оквиру међународно-техничке или просветно-културне сарадње, у дипломатска, конзуларна и друга представништва;
3. привременог упућивања на рад код другог послодавца у смислу члана 174. закона;
4. избора, односно именовања на функцију у државном органу, политичкој или синдикалној организацији или другу јавну функцију чије вршење захтева да привремено престане са радом код послодавца;
5. издржавања казне затвора, односно изречене мере безбедности, васпитне или заштитне мере у трајању до шест месеци.

Запослени коме мирују права и обавезе из става 1. овог члана има право да се у року од 15 дана од дана одслужења, односно дослужења војног рока, престанка рада у иностранству, престанка функције, повратка са издржавања казне затвора, односно мере безбедности, васпитне или заштитне мере, врати на рад код послодавца.

Права из става 1. и 2. овог члана има и брачни друг запосленог који је упућен на рад у иностранство у оквиру међународно или просветно сарадње, у дипломатска конзуларна и друга представништва.

6. СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 82.

Послодавац може да у складу са променом закона и других прописа, техничко-технолошким унапређењима или потребама процеса рада, обезбеди материјалне и друге услове за стручно оспособљавање и усавршавање запослених, и о томе упозна организацију синдиката која је потписник овог колективног уговора.

Запослени су дужни да се у току рада усавршавају и оспособљавају у складу са потребама процеса рада и потреба и обавеза послодавца.

Члан 83.

Запосленом не може престати радни однос, не може бити проглашен вишком, нити бити распоређен на друге послове услед промена условљених изменом Закона и других прописа или техничко-технолошким унапређењима или потребама процеса рада, уколико послодавац није обезбедио и створио услове за стручно оспособљавање и усавршавање запослених.

Члан 84.

Послодавац доноси Програм стручног оспособљавања и усавршавања запослених.

Послодавац може упутити запосленог на разне видове образовања уз рад у зависности од процеса и потреба процеса рада, својом одлуком, и то:

1. стручно оспособљавање кроз полагање и припрему за полагање стручних и правосудног испита,
2. стручно усавршавање путем учешћа на курсевима, семинарима и симпозијумима.

Послодавац може именовати комисију за проверу стручних способности запослених.

7. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 85.

Послодавац и запослени су дужни да се у процесу рада придржавају одредаба Закона о раду, Закона о здрављу и безбедности на раду и општег колективног уговора.

Послодавац је дужан да обезбеди прописане услове заштите запослених, а у поступку примене мера заштите на раду обавезно је учешће представника синдиката.

Члан 86.

Директор послодавца се обавезује да запосленима обезбеди лична заштитна средства и опрему, средства за личну хигијену, оспособљавање запослених за безбедан рад, одржавање средстава за рад у исправном стању и предузима потребне мере заштите од штетних утицаја за живот и здравље запослених, полазећи од специфичности и делатности предузећа.

Послодавац је дужан да општим актом утврди радна места на којима постоји опасност од повређивања, професионалних и других оболења, уз обавезу информисања синдиката.

На таквим радним местима могу радити запослени који поред општих испуњавају и посебне услове из области заштите на раду и других прописа везаних за обављање делатности послодавца.

Обавеза послодавца је да осигура све запослене за случај смрти или инвалидитета а висину премије осигурања утврђује управни одбор послодавца.

Члан 87.

Запослени су дужни да се обуче за примену мера заштите на раду и за пружање помоћи осталим запосленима, уколико им запрети опасност по живот и здравље, да се подвргавају редовним и ванредним превентивно - здравственим прегледима, своје знање и практичну способност у погледу радне и животне средине стално да усавршавају, обављањем својих послова спречавају загађивање радне и животне средине, правилно рукују средствима за рад и да се придржавају прописа о заштити на раду.

Члан 88.

Запослени је одговоран ако не користи или супротно намени користи средства и опрему личне заштите, неправилно рукује њима и не одржава их у исправном стању и ако одмах не обавести одговорног запосленог о кваровима или другим недостацима који могу угрозити живот других запослених и безбедност процеса рада.

Члан 89.

У циљу превенције радне инвалидности, послодавац може у складу са финансијским могућностима да издваја средства, у висини од 0.50% на масу средстава исплаћених на име зарада за сваки месец, а за коришћење организованог рекреативног одмора и превенцију радне инвалидности, а запослени су дужни да исти користе у складу са критеријумима које утврди репрезентативни синдикат.

Члан 90.

Послодавац је дужан да под једнаким условима колективно осигура запослене за случај смрти, последица незгоде, професионалног обољења, повреде на раду и губитка радне способности, ради обезбеђења накнаде штете.

Члан 91.

Запослени има право на накнаду целокупног износа висине штете због повреде на раду или професионалног обољења насталог на раду код послодавца.

Постојање и висина штете, околности под којима је штета наастала, ко је штету проузроковао и како се надокнађује утврђује се у складу са законом.

7.1. ЗАШТИТА МАТЕРИНСТВА

Члан 92.

Запослена жена за време трудноће не може да ради на пословима који су, по налазу надлежног здравственог органа, штетни за њено здравље и здравље детета, а нарочито на пословима који захтевају подизање терета или на којима постоји штетно зрачење или изложеност екстремним температурама.

Запослена жена за прве 32 недеље трудноће не може да ради прековремено и ноћу, ако би такав рад био штетан за њено здравље и здравље детета, на основу налаза надлежног здравственог органа.

Запослена жена за време последњих осам недеља трудноће не може да ради прековремено, односно ноћу.

Један од родитеља са дететом до три године живота може да ради прековремено, односно ноћу само на основу његове писмене сагласности.

Самохрани родитељ који има дете до седам година живота или дете које је тежак инвалид може да ради прековремено или ноћу, само на основу његове писмене сагласности.

7.2. ПОРОДИЉСКО ОДСУСТВО И ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА

Члан 93.

Запослена жена има право на одсуство са рада због трудноће и порођаја (у даљем тексту: породиљско одсуство), као и одсуство са рада ради неге детета у укупном трајању од 365 дана.

Запослена жена може да отпочне породиљско одсуство на основу налаза надлежног

здравственог органа најраније 45 дана, а обавезно 28 дана пре времена одређеног за порођај.

Породиљско одсуство траје до навршених три месеца од дана порођаја.

Запослена жена, по истеку породиљског одсуства, има право на одсуство са рада ради неге детета до истека 365 дана од дана отпочињања породиљског одсуства.

Отац детета може да користи права из става 1. овог члана у случају када мајка напусти дете, ако умре или је из других оправданих разлога спречена да користи та права (издржавање казне затвора, тежа болест).

Право из става 4. овог члана има отац детета и када мајка није у радном односу.

За време породиљског одсуства и одсуства са рада ради неге детета запослена жена, односно отац детета има право на накнаду зараде, у складу са законом.

Члан 94.

Запослена жена има право на породиљско одсуство и право на одсуство са рада ради неге детета за треће и свако наредно новорођено дете у укупном трајању од две године.

Право на породиљско одсуство и одсуство са рада ради неге детета у укупном трајању од две године има и запослена жена која у првом порођају роди троје или више деце, као и запослена жена која је родила једно, двоје или троје деце а у наредном порођају роди двоје или више деце.

Запослена жена из ст. 1. и 2. овог члана, по истеку породиљског одсуства има право на одсуство са рада ради неге детета до истека две године од дана отпочињања породиљског одсуства из члана 72. став 2. овог уговора.

Отац детета из ст. 1. и 2. овог члана може да користи право на породиљско одсуство, а право на одсуство са рада ради неге детета у дужини утврђеној у ставу 3. овог члана.

Члан 95.

Ако запослена жена роди мртво дете или ако јој дете умре пре истека породиљског одсуства, има право да користи породиљско одсуство из члана 93. став 3. овог уговора.

7.3. ОДСУСТВО РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ИЛИ ДРУГЕ ОСОБЕ

Члан 96.

Један од родитеља детета коме је неопходна посебна нега због тешког степена психофизичке ометености, осим за случајеве предвиђене прописима о здравственом осигурању, има право да, по истеку породиљског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, одсуствује са рада или да ради са половином пуног радног времена, најдуже до навршених пет година живота детета.

Право у смислу става 1. овог члана остварује се на основу мишљења надлежног органа за оцену степена психофизичке ометености детета, у складу законом.

За време одсуствовања са рада, у смислу става 1. овог члана, запослени има право на накнаду зараде, у складу са законом.

За време рада са половином пуног радног времена, у смислу става 1. овог члана, запослени има право на зараду у складу законом, овим уговором и уговором о раду, а за другу половину пуног радног времена накнаду зараде, у складу са законом.

Члан 97.

Хранитељ, односно старатељ детета млађег од пет година живота има право да, ради неге детета, одсуствује са рада осам месеци непрекидно од дана смештаја детета у хранитељску, односно старатељску породицу, а најдуже до навршених пет година живота детета.

Ако је смештај у хранитељску, односно старатељску породицу из става 1. овог члана наступио пре навршена три месеца живота детета, хранитељ, односно старатељ детета има право да, ради неге детета, одсуствује са рада до навршених 11 месеци живота детета.

Право из ст. 1. и 2. овог члана има лице коме је, у складу са прописима о усвојењу, упућено дете на прилагођавање пре заснивања усвојења, а по заснивању усвојења и један од усвојилаца.

За време одсуства са рада ради неге детета, лице које користи право из ст. 13. овог члана има право на накнаду зараде у складу са законом.

Члан 98.

Родитељ или старатељ, односно лице које се стара о особи оштећеној церебралном парализом, дечјом парализом, неком врстом плегије или оболелој од мишићне дистрофије и осталих тешких обољења, на основу мишљења надлежног здравственог органа, може на свој захтев да ради са скраћеним радним временом, али не краћим од половине пуног радног времена.

Запослени који ради са скраћеним радним временом у смислу става 1. овог члана, има право на одговорајућу зараду, сразмерно времену проведеном на раду, у складу са законом, овим уговором и уговором о раду.

Члан 99.

Права из члана 96 овог уговора има и један од усвојилаца, хранитељ, односно старатељ детета, ако је детету, с обзиром на степен психофизичке ометености, потребна посебна нега.

Члан 100.

Један од родитеља, усвојилац, хранитељ, односно старатељ има право да одсуствује са рада док дете не наврши три године живота.

За време одсуствовања са рада из става 1. овог члана права и обавезе по основу рада мирују, ако за поједина права законом и овим уговором или Уговором о раду није друкчије одређено.

7.4. ЗАШТИТА ИНВАЛИДА

Члан 101.

Запосленом инвалиду рада послодавац је дужан да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности.

Запосленом код кога је, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању, утврђено да постоји опасност од настанка инвалидности на одређеним пословима, послодавац је дужан да обезбеди обављање другог одговарајућег посла.

Послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који одбије да прихвати посао у смислу овог члана став 1.

7.5. ОБАВЕШТЕЊЕ О ПРИВРЕМЕНОЈ СПРЕЧЕНОСТИ ЗА РАД

Члан 102.

Запослени је дужан да, најкасније у року од три дана, од дана наступања привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању, о томе достави послодавцу потврду лекара која садржи и време очекиване спречености за рад.

У случају теже болести, потврду из става 1. овог члана, уместо запосленог, послодавцу достављају чланови уже породице или друга лица са којима живи у породичном домаћинству.

Ако запослени живи сам, потврду из става 1. овог члана дужан је да достави у року од три дана од дана престанка разлога због којих није могао да достави потврду.

Ако послодавац посумња у оправданост разлога за одсуствовање са рада у смислу става 1. овог члана, може да поднесе захтев надлежном здравственом органу ради утврђивања здравствене способности запосленог, у складу са законом.

7.6. ПОСЕБНА ЗАШТИТА ОД ОТКАЗА УГОВОРА О РАДУ

Члан 103.

За време трудноће, породиљског одсуства, одсуства са рада ради неге детета, као и одсуства са рада ради посебне неге детета, послодавац не може запосленом дати отказ.

Запосленом из става 1. овог члана који је засновао радни однос на одређено време може да престане радни однос по истеку рока за који је заснован.

8. ЗАРАДЕ, НАКНАДА ЗАРАДЕ И ДРУГА ПРИМАЊА

8.1. ЗАРАДА

8.2. ЗАРАДА ЗА ОБАВЉЕНИ РАД И ВРЕМЕ ПРОВЕДЕНО НА РАДУ

Члан 104.

Запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, овим уговором и уговором о раду.

Запосленом се гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварује код послодавца.

Зарду, у смислу става 1 овог члана чини:

- зарада за обављени рад и време проведено на раду;

- зарада по основу доприноса запосленог, пословном успеху послодавца (награде,бонуси и сл.);

- друга примања по основу радног односа уговорених Колективним уговором и Уговором о раду.

Под зарадом у смислу претходног става сматра се зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде.

- укупна маса зарада из претходног става не може бити већа од 55% од укупног прихода предузећа и утврђује се планом и програмом пословања предузећа.

Члан 105.

Зарада која се остварује за обављени рад и време проведено на раду утврђује се на основу:

- основне зараде,

- дела зараде за радни учинак,

- увећане зараде.

Основна зарада запосленог утврђује се на основу:

- вредности радног часа
- вредности - коефицијента посла
- времена проведеног на раду - месечног фонда остварених часова

Члан 106.

Вредност радног часа формира се на основу преговора између послодавца и репрезентативног синдиката приликом израде програма пословања за наредну годину најкасније до децембра текуће године а на који сагласност даје оснивач.

Вредност радног часа у ЈП"Топлификација" Пожаревац не може бити нижа од вредности радног часа који утврди Социјално економски савет Републике Србије.

Вредност радног часа у ЈП"Топлификација" Пожаревац уговара се на период који не може бити дужи од дванаест месеци и у износу који не може бити нижи од претходно утврђеног износа.

Члан 107.

Основна зарада запосленог утврђена овим уговором о раду за стандардни учинак и пуно радно време исказана у новчаном износу не може бити нижа од минималне зараде утврђене законом.

Новчани износ основне зараде обрачунава се множењем вредности радног часа коефицијента посла радног места и времена проведеног на раду односно месечног фонда остварених часова.

Новчани износ основне зараде утврђен уговором о раду мења се и у зависности од премене вредности радног часа и времена проведеног на раду односно месечног фонда остварених часова рада у месецу за који се обрачунава зарада.

Члан 108.

Елементи за уговарање зараде су:

- достигнут ниво зарада и његовог односа према зарадама код других послодаваца у истој грани
- раст трошкова живота
- пораст инфалције
- учешће зарада у трошковима предузећа
- оствареног финансијског резлтата предузећа
- упутство са смерницама за припрему буџета града Пожаревца за наредну годину са инструкцијама града у делу планирања масе средстава за зараде у јавним комуналним предузећима који доноси Градско веће града Пожаревца.

Члан 109.

Маса зарада за запослене утврђена у члану 104 овог уговора, расподељује се на принципима и критеријумима утврђеним овим колективним уговором.

Члан 110.

Масу средстава за зараде чини:

- основна зарада
- накнада зараде
- дуга примања која имају карактер зараде.

Члан 111.

Коефицијент послова радног места утврђује се на основу, одговорности у раду, стручне спреме, сложености послова и услова рада. Елементи за утврђивање коефицијенти послова радних места из претходног става дефинишу се методима коју доноси послодавац и репрезентативни синдикат. Вредност коефицијената послова свих радних места у предузећу кретаће се у распоно од 1 до 6, између најнижег и највишег коефицијента.

Члан 112.

Послодавац и репрезентативни синдикат утврђују вредност коефицијента и разрађују послове по групама послова, полазећи од стручне спреме, сложености и одговорности.

Зарада за пуно радно време и стандардни учинак утврђује се тако што се цена рада за најједноставнији рад утврђена у члану 106. овог Колективног уговора помножи коефицијентима.

Вредност коефицијента из става 1 овог члана је саставни део овог Колективног уговора приказан кроз табеларни преглед.

Р.бр.	Назив радног места (послова)	Стручна спрема	Степен стручне спреме	Назив занимања стручних испита и курсева	Радно искуство	Коеф.	Бр. изврш.
1	2	3	4	5	6	7	8
I	УПРАВА ПРЕДУЗЕЋА						
1.	Генерални директор	VSS	VII	Дипл.маш.инж Познавање једног страног језика	5 год.	7.00	1

2.	**Заменик генералног директора**	**VSS**	**VII**	**Дипл.маш.инж Дипл.ел.инж Стручни испит Познавање једног страног језика**	**5 год.**	**5.20**	**1**
3.	**Пом. директора за економске послове**	**VSS**	**VII**	**Дипломирани економиста**	**5 год.**	**4.90**	**1**
4.	**Пом. директора за техничке послове**	**VSS**	**VII**	**Дипл.инг.маш/ел**	**5 год.**	**5.00**	**1**
5.	**Помоћник директора за развој**	**VSS**	**VII**	**Дипломирани економиста Положени државни испит**	**5 год.**	**4.90**	**1**
6.	**Технички директор**	**VSS**	**VII**	**Дипл.инг.маш/ел Стручни испит Поседовање лиценце**	**5 год.**	**5.00**	**1**
II	**ФИНАНСИЈСКИ СЕКТОР**						
1.	**Директор финансијског сектора**	**VSS**	**VII**	**Дипл.ецц Положен државни испит**	**5 год.**	**4.30**	**1**
2.	**Шеф плана,анализе и интерне ревизије**	**VSS**	**VII**	**Дип.ецц**	**3 год.**	**3.80**	**1**
3.	**Ликвидатор**	**SSS**	**IV**	**Економски техничар**	**1 год.**	**2.50**	**1**
4.	**Шеф рачуноводства**	**VSS/VS**	**VII/VS**	**Дипл.ецц Економиста Положен стручни испит**	**3 год.**	**3.60**	**1**
5.	**Књиговођа**	**SSS**	**IV**	**Економски техничар**	**6 месеци**	**2.60**	**3**
6.	**Главни благајник**	**SSS**	**IV**	**Економски техничар**	**6 месеци**	**2.70**	**1**
7.	**Порто благајник**	**SSS**	**IV**	**Економски техничар**	**6 месеци**	**2.50**	**2**
III	**СЕКТОР ПДО**						
1.	**Директор сектора ПДО**	**VSS**	**VII**	**Дипл.маш.инж термотехнички, термоенергетски, процесни смер Поседовање лиценце Познавање закона и техн. прописа**	**5 год.**	**4.80**	**1**
2.	**Диспечер**	**SSS**	**IV**	**Машинска или електро струка Познавање ТС и основн. манип. у подстаницама**	**1 год.**	**2.70**	**4**
3.	**Шеф електро службе ПДО**	**VSS**	**VII**	**Дипл.ел.инж смера електронике, телекомуникација, аутоматског управљања енергетике Поседовање лиценце**	**3 год.**	**4.30**	**1**
4.	**Пословођа електро одржавања**	**VS/SSS**	**VI/IV**	**Еелектро стурка Познавање топлификационог система,уређаја и инсталација**	**3 год.**	**3.20**	**1**
5.	**Специјалиста- I извршилац ел.службе ПДО**	**VKV**	**V/IV**	**Електро струка Познавање топлификационог система и основних манипулација**	**3 год.**	**2.70**	**1**
6.	**II извршилац ел.службе ПДО**	**SSS**	**IV/III**	**Електротехничар Познавање топлификационог система и основних манипулација**	**2 год.**	**2.50**	**1**

7.	III извршилац ел.службе ПДО	SSS/KV	IV/III	Електротехничар Познавање ТС и техничке документације	1 год.	2.30	3
8.	IV извршилац ел.службе ПДО	SSS/KV/PK	III/II	Електротехничар Познавање ТС и техничке документације	1 год.	2.10	1
9.	Шеф машинске службе ПДО	VSS	VII	Машински факултет термотехничког/ термоенергетског смера Поседовање лиценце	3 год.	4.30	1
10.	Пословођа машинског одржавања	VS/SSS	VI/IV	Машински инжењер Машински техничар	3 год.	3.20	1
11.	Бригадир машинског одржавања и експлоатације	VKV/SSS	V/IV	Машинска струка Познавање техничке документације и правилно руковање алатом	3 год.	2.80	1
12.	Специјалиста- I извршилац машинског одељења	VKV/SSS	V/IV	Машинска струка Познавање техничке документације и правилно руковање алатом	3 год.	2.70	2
13.	II извршилац машинског одељења	KV	IV/III	Машинска струка Познавање техничке документације и правилно руковање алатом	2 год.	2.50	5
14.	III извршилац машинског одељења	KV	IV/III	Правилно руковање алатом	1 год.	2.30	2
15.	IV извршилац машинског одељења ПДО	KV/PK	III/II	Правилно руковање потребним алатом	1 год.	2.10	2
16.	V извршилац машинског одељења	PK/NK	II/I	Правилно руковање потребним алатом	1 год.	1.70	1
IV	СЕКТОР ИНВЕСТИЦИЈА						
1.	Директор сектора за инвестиције	VSS	VII	Дипл.маш.инж енергетског или термотехничког усмерења Поседовање лиценце Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика	5 год.	4.80	1
2.	Главни инжењер пројектовања	VSS	VII	Дипл.маш.инж енергетског или термотехничког усмерења Поседовање лиценце Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика	3 год.	4.30	1
3.	Одговорни машински инжењер за пројектовање	VSS	VII	Дипл.маш.инж енергетског или термотехничког усмерења Поседовање лиценце Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика	3 год.	4.00	1
4.	Одговорни грађевински инжењер за пројектовање	VSS	VII	Дипломирани инжењер грађевине Поседовање лиценце Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика	3 год.	4.00	1

5.	Машински инжењер за пројектовање	VS	VI	Машински инжењер Положен стручни испит Познавање рада на рачунару	1 год.	3.00-3.40	2
6.	Техничар у служби пројектовања	SSS	IV	Машински или грађевински смер Познавање рада на рачунару	1 год.	2.50	2
7.	Главни инжењер надзора	VSS	VII	Дипл.маш.инж енергетског или термотехничког усмерења Поседовање лиценце Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика	3 год.	4.30	1
8.	Одговорни грађевински инжењер надзора	VSS	VII	Дипломирани инжењер грађевине Поседовање лиценце Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика	3 год.	4.10	1
9.	Машински инжењер за надзор	VSS/VS	VII/VI	Дипл.маш.инж Машински инжењер Поседовање лиценце Познавање рада на рачунару	1 год.	3.50-3.60	2
10.	Техничар у служби надзора	SSS	IV	Машински или грађевински смер Познавање рада на рачунару	1 год.	2.40-2.70	3
V	СЕКТОР РАЗВОЈА						
1.	Директор сектора развоја	VSS	VII	Дипл.инж.орг/ електро/мат Познавање рада на рачунару Познавање страног језика	5 год.	4.20	1
2.	Шеф службе развоја	VSS	VII	Дипл.инж.орг/ електро/мат Познавање рада на рачунару Познавање страног језика	3 год.	4.10	1
3.	Евидентичар-шифрант у служби развоја	SSS	IV	Машински или електро смер Познавање рада на рачунару	1 год.	2.30	1
VI	КОМЕРЦИЈАЛНИ СЕКТОР						
1.	Директор комерцијалног сектора	VSS	VII	Дипл.ецц Дипл.маш.инж Познавање рада на рачунару Познавање страног језика	5 год.	4.80	1
2.	Самостални реф. у служби јавних набавки	VSS	VII	Правне,економске или техничке струке Познавање рада на рачунару Познавање страног језика	1 год.	2.80-2.90	2
3.	Самостални реф. набавке	VS	VI	Машински инжењер или економиста Познавање рада на рачунару	1 год.	3.40	1
4.	Набављач робе-возач	SSS	IV/III	Техничка или економска струка Возака дозвола најмање В категорије	1 год.	2.40	1
5.	Главни магационер	VS/SSS	VI/IV	Техничка или економска струка Познавање рада на рачунару Возака дозвола В категорије	1 год.	3.20	1

6.	Помоћник магационера	SSS	IV/III	Техничка или економска струка Возачка дозвола В категорије	1 год.	2.70	1
7.	Евидентичар складиштења	SSS	IV	Техничка или економска струка Познавање рада на рачунару	1 год.	2.20	2
8.	Возач виљушкара	KV	III	Курс за управљање и рад на виљушкару Возачка дозвола Б категорије	1 год.	2.30	1
9.	Шеф службе за односе са јавношћу	VS	VI	Машински инжењер Економски/комерцијални смер Познавање рада на рачунару	1 год.	2.80	1
10.	Референт за односе са јавношћу	VS	VI	Општи,економски, комерцијални смер Познавање рада на рачунару	1 год.	2.50	1
11.	Референт за односе са корисницима	SSS	IV	Општи,економски, комерцијални смер Познавање рада на рачунару	1 год.	2.40-2.60	2
12.	Шалтерски радник-анкетар	SSS	IV	Општи,економски, комерцијални смер Познавање рада на рачунару	1 год.	2.40	2
VII	СЕКТОР ПРАВНИХ И ОПШТИХ ПОСЛОВА						
1.	Директор сектора правних и општих послова	VSS	VII	Дипломирани правник Положен правосудни испит Познавање једног страног језика	5 год.	4.40	1
2.	Шеф службе општих послова	VS	VI	Правник Познавање рада на рачунару	3 год.	3.40	1
3.	Пословно технички секретар	VSS/VS	VII/VI	Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика Положен дактилографски испит	1 год.	2.80	1
4.	Административно технички секретар	KV	III	Познавање рада на рачунару Познавање једног страног језика Положен дактилографски испит	1 год.	2.10	2
5.	Референт за ХТЗ и ППЗ	SSS	IV	Економски или технички смер Положен испит за ППЗ	1 год.	2.60	1
6.	Референт возног парка (ИНВ)	SSS	IV/III	Возачки испит најмање В категорија	1 год.	2.60	1
7.	Службени возач	SSS	IV/III	Возачки испит најмање категорија В	1 год.	2.60	1
8.	Кафе куварица	NK/PK	I/II			1.70	1
9.	Чистач просторија	NK/PK	I/II			1.60	2
10.	Портир	SSS	III/IV			2.00	1
11.	Руководилац службе безбедности и здравља на раду	VSS/VS	VII/VI			4.80	1

8.4. ДЕО ЗАРАДЕ ЗА РАДНИ УЧИНАК

Члан 113.

Основ за утврђивање резултата рада запосленог је резултат рада на радном месту и радни учинак запосленог.

Укупна маса за расподелу зарада запосленима по основу резултата рада и радног учинка може се вршити из средстава издвојених за зараде у годишњем Програму пословања, и чине највише до 1% од утврђене масе зарада за текући месец.

Члан 114.

Основна зарада запосленог може се увећати до 30% по основу посебних резултата рада.

Увећање – умањење стимулација основне зараде запосленима врши се на основу Одлуке о расподели зараде код послодавца.

Резултат рада запосленог утврђује директор на образложени предлог руководиоца запосленог.

8.5. УВЕЋАНА ЗАРАДА

Члан 115.

Основна зарада запосленог увећава се и то:

1. за рад на дан државног и верског празника, који је по закону нерадни дан – 120% од основице;
2. за рад ноћу (рад који се обавља од 22 до 06 часова наредног дана), ако такав рад није урачунат при утврђивању вредности коефицијента радног места – 30% од основице;
3. за прековремени рад у који се не урачунава радно време унапред одређено на основу извршења годишње прерасподеле времена - 26% од основице;
4. за рад у смени уколико није вреднован при утврђивању основне зараде - 26% од основице;
5. за рад недељом, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде - 15% од основице.

Ако се истовремено стекну услови за увећање зараде у смислу става 1. овог члана по више основа, проценат не може бити нижи од збира процената по сваком од основа увећања.

Члан 116.

Основна зарада запосленог увећава се, у висини до 0,5% за сваку пуну годину рада остварену у радном односу, рачунајући и стаж осигурања са увећаним трајањем.

Члан 117.

Код утврђивања распореда рада радника за рад на дан државног и верских празника, за рад ноћу, у смени ако процес рада то захтева, водиће се рачуна да се обезбеди распоред рада, тако да сваки радник из основне делатности у току године буде укључен за обављање рада по овим основама.

Члан 118.

За случај очекиваних ванредних ситуација у пословању, послодавац може одредити дежурство ван радног времена (пасивно дежурство).

8.6. НАКНАДА ЗАРАДЕ

Члан 119.

Запослени има право на накнаду зараде за време одсуствовања са рада у висини 100% основице за обрачун накнаде утврђене законом, и то за време:

1. коришћења годишњег одмора;
2. плаћеног одсуства утврђеног законом и овим уговором;
3. одсуства са рада у дане државног и верског празника, који су по закону нерадни;
4. прекида рада до кога је дошло наредбом надлежног државног органа или надлежног органа послодавца,
5. за које одбије да ради ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због неспровођења прописаних мера за безбедан и здрав рад, у складу са прописима који регулишу безбедност и здравље на раду;
6. војне вежбе и одазивања на позив војних и других државних органа, ако то законом није другачије одређено;
7. стручно оспособљавање и усавршавање ради потреба процеса рада и стручног усавршавања на које је упућен од стране послодавца;
8. одласка на систематске и специјалистичке прегледе на које је упућен од стране послодавца;
9. присуствовања седницама државних органа и њених тела, седницама органа синдиката у својству члана;

10. учешће на радно производном такмичењу
11. давање крви.

Члан 120.

Запослени има право на накнаду зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад проузроковане болешћу до 30 дана, и то у висини 70% основице за обрачун накнаде утврђене законом, с тим да не може бити нижа од минималне зараде утврђене законом.

9. ДРУГА ПРИМАЊА

9.1. ДРУГА ПРИМАЊА КОЈА ИМАЈУ КАРАКТЕР ЗАРАДЕ

Накнада за исхрану у току рада

Члан 121.

Запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада од 20% просечне зараде у Републици Србији.

Месечна накнада за исхрану у току рада из става 1. овог члана исплаћује се у оквирима планиране масе зараде за тај месец.

Одлуку о исплати и начину исплате доноси генерални директор.

Регрес за коришћење годишњег одмора

Члан 122.

Запослени који има право на годишњи одмор у трајању краћем од 20 радних дана, или је искористио мањи број дана од пуног права на годишњи одмор има право на сразмерни износ регреса.

Запослени има правао на регрес за коришћење годишњег одмора и то:

- у целости, у висини нето зараде по запосленом у Репбулици Србији или Града Пожаревца по последњем објављеном податку Републичког Завода за статистику или,
- 1/12 месечно у висини просечно исплаћене нето зараде у привреди Републике Србије по податку из децембра месеца претходне године.

9.2. ДРУГА ПРИМАЊА КОЈА НЕМАЈУ КАРАКТЕР ЗАРАДЕ

Отпремнина поводом пензионисања

Члан 123.

Запослени коме престане радни однос због одласка у пензију има право на отпремнину у висини 3 зараде коју би остварио за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, с тим што она не може бити нижа од 3 просечне зараде у Републици Србији, према последњем коначно објављеном податку републичког органа за послове статистике на дан исплате.

Члан 124.

Директор Предузећа може на захтев запосленог, који испуњава један од Законом прописаних услова за одлазак у пензију, да одобри исплату стимулативне накнаде из сопствених средстава.

Запосленом који је остварио право на старосну пензију у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању, а нема навршених 65 година живота, односно запослена која нема навршених 60 година живота, на њихов захтев може престати радни однос у Предузећу под условом да им се за сваку годину, која недостаје до 65, односно 60 година живота, исплати стимулативну накнаду од пет просечних нето зарада исплаћених у Предузећу у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Запослени се може стимулисати за добровољни одлазак у пензију највише до пет година.

Стимулативна накнада из става 1. овог члана ће се исплаћивати на основу одлуке о стимулативним мерама за смањење броја запослених на предлог директора доноси Управни одбор Предузећа сваке календарске године.

Забрањује се ново запошљавање на пословима за које је исплаћена стимулативна накнада при престанку радног односа у периоду од две године.

Солидарна помоћ запосленима

Члан 125.

Запослени има право на солидарну помоћ за случај:

1) дуже или теже болести запосленог или члана његове уже породице;
2) набавке ортопедских помагала и апарата за рехабилитацију запосленог или члана његове уже породице;
3) здравствене рехабилитације запосленог;

4) настанак теже инвалидности запосленог;
5) набавке лекова за запосленог или члана његове уже породице;
6) помоћ малолетној деци запосленог за случај смрти запосленог родитеља;
7) помоћ запосленом за случај смрти члана уже породице, а члановима уже породице у случају смрти запосленог, у висини неопорезивог износа;
8) месечну стипендију током редовног школовања за децу запосленог који изгуби живот у току обављања послова радног места на које је распоређен у висини 100% просечне нето зараде у привреди Републике Србије.
9) елементарне непогоде.

Висина помоћи у току године, у случајевима утврђеним у ставу 1. тач. 1 – 6. овог члана признаје се на основу уредне документације у складу са обезбеђеним средствима, а највише до висине три просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Послодавац на предлог Синдиката може одобрити запосленом помоћ и у другим случајевима које оцени оправданим.

Под чланом уже породице из става 6. и 7. овог члана подразумевају се брачни партнер и деца запосленог.

Поклон деци запосленог

Члан 126.

Послодавац може да обезбеди деци запосленог старости до 10 година поклон за Нову годину или Божић, у вредности до неопорезивог износа који је предвиђен законом којим се уређује порез на дотходак грађана.

Јубиларна награда

Члан 127.

Запослени има право на јубиларну награду поводом годишњице непрекидног рада у предузећу, и то:

- за 10 година – у висини 1 зараде,
- за 20 година – у висини 1,5 зараде;
- за 30 година – у висини 2 зараде;
- за 40 година – у висини 3 зараде.

Зарадом у смислу става 1. овог члана сматра се просечна нето зарада по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике.

Члан 128.

Послодавац може, у складу са законом, да уплаћује запосленима додатно здравствено,животно и пензијско осигурање сагласност оснивача.

Члан 129.

Послодавац може запоселнима исплатити зајам за набавку огрева, зимнице и уџбеника у висини до 1 просечне зараде у републици Србији. Зајам се одобрава са роком враћања до 6 месеци, а што се уређује уговором између послодавца и запосленог.

Нови зајам се не може исплатити пре исплате раније одобреног зајма.

На зајам се не обрачунава камата.

9.3. МИНИМАЛНА ЗАРАДА

Члан 130.

Услед поремећаја пословања послодавца, запосленима се може исплаћивати минимална зарада.

Минимална зарада за стандардни учинак и пуно радно време, односно време које се изједначава са пуним радним временом за запослене у јпт исплаћује се у висини минималне зараде утврђене Одлуком Социјално економског савета Републике Србије.

Члан 131.

Послодавац, минималну зараду из претходног члана, може исплаћивати на основу посебне одлуке Управног одбора донете уз мишљење репрезентативног синдиката.

Приликом доношења одлуке, послодавац ће заједно са репрезентативним синдикатима, прецизирати рокове за исплату разлике између исплаћене минималне зараде и зараде запосленог коју би остварио на пословима на којима је распоређен.

Члан 132.

Послодавац је дужан да запосленом исплати друга примања која не улазе у зараду и то:

1. помоћ запосленом за рођење сваког детета, у висини износа једне просечне зараде по запосленом исплаћене код послодавца за месец који претходи месецу у којем се врши исплата, а уколико су оба родитеља запослена

у предузећу право на помоћ припада само једном родитељу;

2. накнаду штете због повреде на раду или професионалног обољења.

Одлуку о исплати и начину исплате других примања доноси генерални директор.

Члан 133.

Послодавац може да исплати друга примања запосленим женама поводом 8.марта која не улазе у зараду.

Члан 134.

Запослени имају право на додатно здравствено и пензијско осигурање за случај болести и хируршких интервенција, а исплату врши послодавац у целокупном износу добијеном од осигуравајућег друштва.

У складу са пословима основне делатности, послодавац је дужан да на свој терет, колективно осигура запослене за случај смрти, повреде на раду, смањења или губитка радне способности.

Послодавац може, поред осигурања из става 1. и 2. овог члана, да осигура запослене који раде на радним местима са посебним условима рада, у увећаном износу, утврђеним колективним уговором код послодавца, од повреда на раду и професионалних обољења

Рок за исплату зарада

Члан 135.

Зарада се исплаћује у следећим роковима:

- аконтација за текући месец до 20-ог у текућем месецу; коначан обрачун зараде до 5-ог у наредном месецу за претходни месец;

- или једнократно до 20-ог у месецу за претходни месец.

Зарада приправника

Члан 136.

Зарада приправника утврђује се у висини од 80% од основне зараде за одговарајуће послове за које се приправник оспособљава.

10. НАКНАДА ТРОШКОВА

Члан 137.

Запослени има право на накнаду трошкова и то:

1. за превоз на рад и са рада у висини цене месечне претплатне карте у јавном саобраћају;
2. за време проведено на службеном путу у земљи – дневницу у висини од 5% просечне зараде запосленог у Републици Србији према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике;
3. за ноћење на службеном путовању, према поднетом рачуну, осим у хотелу прве категорије;
4. за превоз у обављању службеног путовања у висини цене превоза за одобрено средство превоза са трошковима накнаде за резервацију места у превозном средству и превоза пртљага;
5. за коришћење телефона, телефакса и интернета у службене сврхе на службеном путу у висини стварних трошкова;
6. за време проведено на службеном путовању у иностранству – дневница у висини утврђеној прописом Владе Републике Србије;
7. за коришћење сопственог аутомобила за обављање службеног посла у висини од 10% прописане цене за литар погонског горива по пређеном километру;
8. за повећане трошкове смештаја и исхране за рад и боравак на терену (теренски додатак) у висини 3% просечне зараде запосленог у Републици Србији према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, а ако није обезбеђен смештај и исхрана и трошкове исхране и смештаја.

Члан 138.

Запослени има право на месечну претплатну карту за долазак на рад и повратак са рада за релације где јавни превозник омогућава куповину истих.

За релације на којима јавни превозник не омогућава куповину месечне претплатне карте запослени има право на надокнаду трошкова превоза у новцу и то у висини стварних трошкова, под условом да запослени станује на удаљености већој од 1,5 км од радног места.

Стварни трошак се утврђује на основу броја дана доласка на рад и одласка са рада и износа цене појединачне карте на линије и растојању које запослени користи а за које не постоји месечна претплатна карта.

Ако на истој релацији превоз обавља више превозника при утврђивању стварних трошкова превоза узима се износ цене појединачне карте оног превозника који има најнижу цену.

Запослени који нема могућност да при доласку на рад и одласку са рада користи јавни превоз јер на конкретној релацији нема организованон јавног превоза, има право на накнаду трошкова у новцу у висини цене месечне претплатне карте у јавном саобраћају за сличну релацију.

Послодавац по правилу врши накнаду трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада куповином месечне претплатне карте на почетку месеца за наредни месец, за релације где је то омогућено.

Изузетно, на захтев запосленог, послодавац може донети одлуку да исплату врши у новцу у висини цене месечне претплатне карте.

Члан 139.

Послодавац је дужан да од овлашћених превозника обезбеди потврде о цени појединачних карата и претплатних карата.

Запослени је дужан да послодавцу да изјаву о месту становања и превоза који користи за долазак на рад и одлазак са рада и фотокопију личне карте.

11. ЗАРАДА ИЗ ДОБИТИ

Члан 140.

Послодавац може запосленима да исплати зараду из добити у складу са законом у висини коју утврђује Управни одбор, уз сагласност оснивача.

Маса средстава за исплату зарада из добити утврђује се сразмерно процентуалном учешћу масе зарада у укупним трошковима пословања предузећа у току пословне године у којој је остварена добит.

Одлуку о расподели добити и исплати зараде из добити из става 1. овог члана доноси Управни одбор, на предлог генералног директора.

Члан 141.

Право на зараду из добити из члана 140. има и запослени:

1. који је у делу пословне године одсуствовао са рада због привремене неспособности за рад;
2. на породиљском одсуству који је пословну годину или део пословне године за коју се врши исплата зараде из добити, провео на раду;
3. који је започео да користи пензију током или по истеку пословне године за коју се врши исплата зараде из добити;
4. коме је у току пословне године престао радни однос.

Износ зараде из добити утврђује се сразмерно исплаћеној заради коју је запослени остварио за годину за коју се врши исплата зарада из добити.

12. УЧЕШЋЕ У УПРАВЉАЊУ

Члан 142.

Представнике запослених у Управном и Надзорном одбору именује и разрешава оснивач, на предлог запослених.

Представници запослених именују се у Управни и Надзорни одбор предузећа, у броју који чине 1/3 укупног броја чланова органа , на основу изјашњења и репрезентативних синдиката.

Поступак за предлагање и бирање чланова Управног и Надзорног одбора, до окончања, води и за њега одговара послодавац са репрезентативним синдикатом, у складу са Статутом предузећа.

Члан 143.

Репрезентативни синдикати учествује у поступку статусних промена предузећа, а посебно својинске трансформације или уговарања концесија предузећа, и има право давања мишљења и предлога, уз поштовање примедби, предлога и сугестија осталих синдиката код послодавца.-

Члан 144.

Управни одбор доноси Правилник о решавању стамбених потреба запослених уз мишљење репрезентативних синдиката.

Члан 145.

Послодавац ће овлашћеном синдикалном поверенику или представнику органа синдиката ван предузећа омогућити да, по захтеву запосленог за заштиту права, изврши увид у примену колективног уговора код послодавца и остваривања права запосленог, под условом да захтев није решен у поступку пред органима предузећа.

13. ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА

13.1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ О ПРЕСТАНКУ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 146.

Радни однос престаје:

1. истеком рока за који је заснован;

2. кад запослени наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, ако се послодавац и запослени друкчије не споразумеју;
3. споразумом између запосленог и послодавца;
4. отказом уговора о раду од стране послодавца и запосленог;
5. на захтев родитеља или старатеља запосленог млађег од 18 година живота;
6. смрћу запосленог;
7. у другим случајевима утврђеним законом.

Члан 147.

Запосленом престаје радни однос независно од његове воље и воље послодавца:

1. ако је на начин прописан законом утврђено да је код запосленог дошло до губитка радне способности даном достављања правоснажног решења о утврђивању губитка радне способности;
2. ако му је, по одредбама закона, односно правоснажној одлуци суда или другог органа забрањено да обавља одређене послове, а не може да му се обезбеди обављање других послова даном достављања правоснажне одлуке;
3. ако због издржавања казне затвора мора да буде одсутан са рада у трајању дужем од шест месеци даном ступања на издражавање казне;
4. ако му је изречена мера безбедности, васпитна или заштитна мера у трајању дужем од шест месеци и због тога мора да буде одсутан са рада даном почетка примењивања те мере;
5. у случају престанка рада послодавца, у складу са законом.

13.2. СПОРАЗУМНИ ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА

Члан 148.

Радни однос може да престане на основу писменог споразума послодавца и запосленог.

Пре потписивања споразума, послодавац је дужан да запосленог писменим путем обавести о последицама до којих долази у остваривању права за случај незапослености.

13.3. ОТКАЗ ОД СТРАНЕ ЗАПОСЛЕНОГ

Члан 149.

Запослени има право да послодавцу откаже Уговор о раду.

Отказ Уговора о раду запослени доставља послодавцу у писменом облику, најмање 15 дана пре дана који је запослени навео као дан престанка радног односа.

У случају отказа из става 1. овог члана, због повреде обавеза од стране послодавца утврђених законом, општим актом, овим уговором или уговором о раду, запослени има сва права из радног односа, као у случају да му је незаконито престао радни однос.

13.4. ОТКАЗ ОД СТРАНЕ ПОСЛОДАВЦА

Члан 150.

Послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то:

1. ако је утврђено да запослени не остварује резултате рада, односно нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради;
2. ако запослени својом кривицом чини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду;
3. ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца;
4. ако запослени учини кривично дело на раду или у вези са радом;
5. ако се запослени не врати на рад код послодавца у року од 15 дана од дана истека рока за неплаћено одсуство или мировања радног односа у смислу Закона о раду и овог уговора;
6. ако запослени злоупотреби право на одсуство због привремене спречености за рад;
7. ако запослени одбије закључење анекса уговора о раду у смислу члана 170. став 1. тачка 1) до 4) Закона о раду;
8. ако запослени одбије закључење анекса уговора о раду у вези са чланом 33. став 1. тачка 10) Закона о раду;
9. ако услед технолошких, економских или организационих промена престане

потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Члан 151.

Послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду, у случају из члана 150. става 1. тачка 1) до 6) овог уговора запосленог писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења.

У упозорењу из претходног става послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење.

Послодавац може да, у случају да постоје олакшавајуће околности или ако природа повреде радне обавезе или непоштовање радне дисциплине није довољан разлог за отказ уговора о раду, у упозорењу запосленог обавести да ће му отказати уговор о раду ако поново учини исту или сличну повреду, без поновног упозорења.

Члан 152.

Послодавац је дужан да упозорење из претходног члана овог уговора достави на мишљење синдикату чији је запослени члан.

Синдикат је дужан да достави мишљење у року од пет радних дана од дана достављања упозорења.

Члан 153.

Отказ уговора о раду из члана 150. става 1. тачка 9) овог уговора послодавац може дати запосленом само, ако не може да му обезбеди обављање других послова, односно да га оспособи за рад на другим пословима.

Послодавац не може, у случају отказа уговора о раду запосленом из члана 150. став 1. тачка 9) овог уговора, на истим пословима да запосли друго лице у року од шест месеци од дана престанка радног односа.

Ако пре истека рока из претходног става овог члана настане потреба за обављањем истих послова, предност за закључивање уговора о раду има запослени коме је престао радни однос.

Оправданим разлогом за отказ уговора о раду, у смислу члана 150. овог уговора, не сматра се:

1. привремена спреченост за рад услед болести, несреће на раду или професионалног обољења;
2. коришћење породиљског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета;
3. одслужење или дослужење војног рока;
4. чланство у политичкој организацији, синдикату, пол, језик, национална припадност, социјално порекло, вероисповест, политичко или друго уверење или неко друго лично својство запосленог;
5. деловање у својству представника запослених у складу са законом;
6. обраћање запосленог синдикату или органима надлежним за заштиту права из радног односа у складу с законом и овим уговором.

13.5. ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ОТКАЗА

Члан 154.

Отказ уговора о раду из члана 150. став 1. тачка 1), 2), 3), 5) и 6) послодавац може дати запосленом у року од три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од шест месеци од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа.

Отказ уговора о раду из члана 150. став 1. тачка 4) овог уговора послодавац може дати запосленом, најкасније до истека рока застарелости утврђеног законом за кривично дело.

Члан 155.

Уговор о раду отказује се решењем и обавезно садржи образложење и поуку о правном леку.

Решење мора да се достави запосленом лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог.

Ако послодавац запосленом није могао да достави решење у смислу претходног става овог члана, дужан је да о томе сачини писмену белешку.

У случају става 3. овог члана решење се објављује на огласној табли послодавца и по истеку осам дана од дана објављивања сматра се достављеним.

Запосленом престаје радни однос даном достављања решења из става 1. овог члана, осим ако истим није одређен други рок.

Запослени је дужан да наредног дана од дана пријема решења у писаном облику обавести

послодавца ако жели да спор решава пред арбитром, у складу са законом.

Члан 156.

Послодавац је дужан да запосленом, у случају престанка радног односа, исплати све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која је запослени остварио до дана престанка радног односа у складу са општим актом и уговором о раду.

Исплату обавеза из претходног става послодавац је дужан да изврши најкасније у року од 30 дана од дана престанка радног односа.

Члан 157.

Поступак за проверу остварених резултата или утврђивања потребних знања и способности запосленог покреће се решењем генералног директора на основу предлога непосредног руководиоца.

Решење из става 1. овог члана садржи име и презиме запосленог, послове које запослени обавља и доказе који указују на неостварење предвиђених резултата рада или непостојање потребних знања и способности.

Пресудне чињенице које указују да запослени не остварује резултате рада и нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради код послодавца, утврђује комисија коју образује генерални директор, састављена од најмање три члана од којих је један представник организације синдиката а остали чланови комисије бирају се из редова запослених са најмање истим степеном стручне спреме као запослени чије се знање и способности проверавају, који раде на истим или сличним пословима.

Запосленом који не остварује потребне резултате или нема потребна знања и способности може се отказати уговор о раду, у складу са законом.

Члан 158.

Запослени коме је уговор о раду отказан зато што не остварује потребне резултате рада, односно нема потребна знања и способности има право и дужност да остане на раду у трајању најмање месец дана, а најдуже три месеца (у даљем тексту: отказни рок), у зависности од укупног стажа осигурања, и то:

1. месец дана, ако је навршио до 10 година стажа осигурања;
2. два месеца, ако је навршио преко 10 до 20 година стажа осигурања;
3. три месеца, ако је навршио преко 20 година стажа осигурања.

Отказни рок почиње да тече наредног дана од дана достављања решења о отказу Уговора о раду.

Запослени може, у споразуму са генералним директором или запосленим кога он овласти, да престане са радом и пре истека отказног рока, с тим што му се за то време обезбеђује накнада зараде у висини утврђеној општим актом и уговором о раду.

Ако је запослени позван на војну вежбу, односно дослужење војног рока, или ако је постао привремено спречен за рад у току времена за које је дужан да остане на раду, на његов захтев, ток тог времена се зауставља и наставља да тече по повратку са вежбе, односно војног рока или по престанку привремене спречености за рад.

13.6. ВИШАК ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 159.

Послодавац је дужан да донесе Програм решавања вишка запослених (у даљем тексту: програм), ако утврди да ће због технолошких, економских или организационих промена у оквиру периода од 90 дана доћи до престанка потребе за радом запослених на неодређено време, и то за максимално 10% од укупног броја запослених на неодређено време.

Програм је дужан да донесе послодавац када утврди да ће доћи до престанка потребе за радом најмање 6% запослених у оквиру периода од 90 дана, из разлога наведених у ставу 1. овог члана, без обзира на укупан број запослених код послодавца.

Члан 160.

Послодавац је дужан да, пре доношења програма, у сарадњи са синдикатом и републичком организацијом надлежном за запошљавање, предузме одговарајуће мере за ново запошљавање вишка запослених.

Члан 161.

Програм нарочито садржи:

1. разлоге престанка потребе за радом запослених;
2. укупан број запослених код послодавца;
3. број, квалификациону структуру, године старости и стаж осигурања

запослених који су вишак и послове које обављају;

4. критеријуме за утврђивање вишка запослених које заједничке утврђују репрезентативни синдикат и послодавац;
5. мере за запошљавање: премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација или доквалификација, непуно радно време али не краће од половине пуног радног времена и друге мере;
6. средства за решавање социјалноекономског положаја вишка запослених;
7. рок у коме ће бити отказан уговор о раду.

Послодавац је дужан да предлог програма достави синдикату и републичкој организацији надлежној за запошљавање, најкасније осам дана од дана утврђивања предлога Програма, ради давања мишљења.

Програм доноси Управни одбор предузећа.

Члан 162.

Синдикат је дужан да достави мишљење на предлог програма у року од 15 дана од дана достављања предлога програма.

Послодавац је дужан да размотри и узме у обзир предлоге републичке организације надлежне за запошљавање и мишљење синдиката, и да их обавести о свом ставу у року од осам дана.

Члан 163.

Радни однос запосленом за чијим је радом престала потреба не може престати без његове сагласности;

1. запосленој за време трудноће или са дететом до 2 године старости;
2. запосленом самохраном родитељу;
3. запосленом чије дете има тешки инвалидитет;
4. ако оба брачна друга раде у истом предузећу, једном од брачних другова и
5. запосленом мушкарцу који има најмање 30 година стажа осигурања и запослења жени која има најмање 25 година стажа осигурања, без њихове сагласности.
6. запослени који једини ради у породици.
7. запосленом инвалиду

Члан 164.

Послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду, у смислу члана 150. став 1. тачка 9) овог уговора, запосленом исплати отпремнину.

Отпремнина из става 1. овог члана не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу, за првих десет година проведених у радном односу и четвртине зараде запосленог, за сваку наредну навршену годину рада у радном односу преко десет година проведених у радном односу.

Члан 165.

Зарадом у смислу претходног члана сматра се просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Запослени коме послодавац после исплате отпремнине из члана 164. овог уговора откаже уговор о раду због престанка потребе за његовим радом остварује право на новчану накнаду и право на пензијско-инвалидско осигурање и здравствену заштиту, у складу са прописима о запошљавању.

Члан 166.

Директор предузећа формираће заједничку комисију за социјални дијалог састављену од представника послодавца и репрезентативног синдиката.

Задатак ове комисије је: израда социјалног програма за запослене, програма рационализације броја запослених, програма преструктурирања и унапређења пословања основне делатности и израда критеријума за додатно стимулисање непосредних извршилаца у основној делатности.

Социјалним програмом могу се утврдити другачији критеријуми и отпремнине у већим износима од утврђених овим уговором.

Уколико се средства за исплату отпремнина по основу решавања технолошког вишка обезбеђују из буџета оснивача, критеријуми за утврђивање висине примењиваће се из Програма за решавање технолошког вишка запослених, који закључи оснивач и репрезентативни синдикати.

14. УДАЉЕЊЕ ЗАПОСЛЕНОГ СА РАДА

Члан 167.

Запослени може да буде привремено удаљен са рада:

1. уколико је против њега покренут кривични поступак због кривичног дела учињеног на раду или у вези са

радом или ако је учинио повреду радне обавезе која угрожава имовину веће вредности утврђене овим уговором или уговором о раду;

2. уколико је природа повреде радне обавезе, односно кршења радне дисциплине, или понашање запосленог такво да не може да настави рад код послодавца пре истека рока за изјашњење запосленог на упозорење послодавца.

Члан 168.

Запослени коме је одређен притвор удаљује се са рада од првог дана притвора, док притвор траје.

Члан 169.

Удаљење запосленог са рада из члана 167. члан став 1 и 2 овог уговора може да траје најдуже три месеца, а по истеку тог периода послодавац је дужан да запосленог врати на рад или му откаже уговор о раду ако за то постоје оправдани разлози.

Члан 170.

За време привременог удаљења запосленог са рада у смислу чл. 167. и 168. овог уговора, запосленом припада накнада зараде у висини једне четвртине, а ако издржава породицу једне трећине основне зараде.

Накнада зараде за време привременог удаљења са рада, у смислу члана 167. овог уговора исплаћује се на терет органа који је одредио притвор.

Члан 171.

Запосленом за време привременог удаљења са рада, у смислу овог уговора, припада разлика између износа накнаде и пуног износа основне зараде, и то:

1. ако кривични поступак против њега буде обустављен правоснажном одлуком, или ако правоснажном одлуком буде ослобођен оптужбе, или је оптужба против њега одбијена, али не због ненадлежности;
2. ако запосленом не престане радни однос у смислу члана 150. став 1. тачка 2) до 4) овог уговора.

Члан 172.

Послодавац може запосленом због повреде радне обавезе или непоштовања радне дисциплине у смислу члана 150. став 1. тачка 2) и 3) овог уговора да, уместо отказа уговора о раду, изрекне меру привременог удаљења са рада без накнаде зараде, ако сматра да постоје олакшавајуће околности или да повреда радне обавезе, односно радне дисциплине, није такве природе да запосленом треба да престане радни однос.

Мера удаљења са рада из претходног става може се изрећи у трајању од једног до три радна дана.

15. РАД ВАН РАДНОГ ОДНОСА

Члан 173.

У Предузећу се могу ангажовати лица за обављање послова ван радног односа закључивањем следећих уговора:

- о привременим и повременим пословима;
- о делу;
- о заступању или посредовању;
- о стручном оспособљавању и усавршавању и
- допунском раду.

Уговори из става 1. овог члана закључују се у писменом облику, сагласно одредбама Закона.

16. ЗАБРАНА КОНКУРЕНЦИЈЕ

Члан 174.

Уговором о раду могу да се утврде послови које запослени не може да ради у своје име и за свој рачун, као и у име и за рачун другог правног или физичког лица, без сагласности послодавца код кога је у радном односу (у даљем тексту: забрана конкуренције).

Забрана конкуренције може да се утврди само ако постоје услови да запослени радом код послодавца стекне нова, посебна важна технолошка знања, широк круг пословних партнера или да дође до сазнања важних пословних информација и тајни.

Забрана конкуренције важи за територију града Пожаревца, а односи се на послове из основне делатности послодавца.

Ако запослени прекрши забрану конкуренције, послодавац има право да од запосленог захтева накнаду штете.

Уговором о раду послодавац и запослени могу да уговоре забрану конкуренције и накнаду штете по престанку радног односа, у року који не може да буде дужи од две године по престанку радног односа.

Забрана конкуренције из става 1. овог члана може се уговорити ако се послодавац уговором о раду обавеже да ће запосленом исплатити новчану накнаду у уговореној висини.

17. НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 175.

Запослени је одговоран за штету коју на раду или у вези са радом, намерно или крајњом непажњом, проузрокује послодавцу – у складу са законом и овим уговором.

Ако штету проузрокује више запослених, сваки запослени одговоран ја за део штете коју је проузроковао.

Ако се за запосленог из става 2. овог члана не може утврдити део штете коју је проузроковао, сматра се да су сви запослени подједнако одговорни и штету надокнађују у једнаким деловима.

Ако је више запослених проузроковало штету кривичним делом са умишљајем, за штету одговарају солидарно.

Постојање штете, њену висину, околности под којима је настала и ко је штету проузроковао утврђује посебна комисија коју образује послодавац, у складу са општим актом и овим Уговором.

Члан 176.

Поступак за утврђивање одговорности запосленог за штету, покреће се решењем.

Директор је дужан да донесе решење о покретању поступка за утврђивање одговорности у року од пет дана од дана пријема пријаве о проузрокованој штети или личног сазнања да је проузрокована штета.

Пријава из става 2. овог члана, нарочито, садржи: име и презиме запосленог који је штету проузроковао, време и начин извршења штетне радње, доказе који указују да је запослени проузроковао штету и предлог руководиоцу да покрене поступак за утврђивање одговорности запосленог за штету.

Члан 177.

Решење о покретању поступка за утврђивање одговорности запосленог за штету доноси се у писаном облику и нарочито садржи: име и презиме запосленог, послове на које је запослени распоређен, време, место и начин извршења штетне радње и доказе који указују да је запослени извршио штетну радњу.

Директор образује комисију и заказује расправу о одговорности запосленог за насталу штету.

Члан 178.

Висина штете утврђује се на основу ценовника или књиговодствене евиденције вредности ствари.

Ако се висина штете не може утврдити у тачном износу, односно на основу ценовника или књиговодствене евиденције или би утврђивање њеног износа проузроковало несразмерне трошкове, висину накнаде штете утврђује комисија у паушалном износу, проценом штете или вештачењем преко стручног лица.

Члан 179.

Када комисија утврди чињенице и околности од утицаја на одговорност запосленог директор доноси решење којим се запослени обавезује да надокнади штету или се ослобађа од одговорности.

Директор може запосленог обавезати да штету надокнади у новцу или, ако је то могуће, поправком или довођењем оштећене ствари у стање у коме је постојало пре наступања штете.

О томе да ли пристаје или не пристаје да накнади штету, запослени је дужан да да писмену изјаву.

Ако запослени не пристане да надокнади штету или у утврђеном року од дана давања изјаве да пристаје да штету надокнади, исту не надокнади, о штети одлучује надлежни суд.

Директор може у оправданим случајевима, делимично ослободити запосленог од накнаде штете коју је проузроковао, осим ако је штету проузроковао намерно.

Предлог за ослобађање од накнаде штете може поднети запослени.

При доношењу одлуке о делимичном ослобађању од накнаде штете, директор ће ценити рад и понашање запосленог, као и да ли би запослени накнадом штете био доведен у тежак материјални положај.

Члан 180.

Ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му надокнади штету, у складу са законом, општим актом и овим уговором.

Ако се у року од 30 дана од дана претрпљене повреде или штете на раду или у вези са радом послодавац и запослени не споразумеју о накнади штете, запослени има право на накнаду штете пред надлежним судом.

Члан 181.

Запослени који је у раду или у вези с радом, намерно или крајњом непажњом, проузроковао штету трећем лицу, а коју је надокнадио послодавац, дужан је да послодавцу надокнади износ исплаћене штете.

18. ОСТВАРИВАЊЕ И ЗАШТИТА ПРАВА ЗАПОСЛЕНИХ

18.1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 182.

О правима, обавезама и одговорностима из радног односа одлучује генерални директор или запослени кога он овласти.

Овлашћење из става 1. овог члана даје се у писменом облику.

Запосленом се у писменом облику лично доставља сваки позив, обавештење, решење или било који други акт који се односи на остваривање права, обавеза и одговорности из радног односа, са образложењем и поуком о правном леку, уз његов потпис да је исто примио.

У случају да је запослени одсутан са рада из било ког разлога, или није у могућности да непосредно прими акт из става 3. достава се врши слањем препоручене пошиљке или телеграма на последњу адресу коју је запослени пријавио у предузећу.

Уколико запослени одбије пријем аката, ако је његова адреса непозната, или се достава не може извршити слањем препоручене пошиљке или телеграма из било ког разлога, достављање се врши истицањем на огласној табли предузећа, а по протеку рока од три дана сматра се да је достављање запосленом извршено.

18.2. ЗАШТИТА ПОЈЕДИНАЧНИХ ПРАВА

Члан 183.

Ако настане спор између послодавца и запосленог, послодавац и запослени могу спорно питање решити споразумно.

Спорна питања у смислу овог члана решава арбитар.

Арбитра споразумом одређују стране у спору из реда стручњака у области која је предмет спора.

Рок за покретање поступка пред арбитром је три дана од дана достављања решења запосленом.

Арбитар је дужан да донесе одлуку у року од десет дана од дана подношења захтева за споразумно решавање спорних питања.

За време трајања поступка пред арбитром због отказа уговора о раду, запосленом мирује радни однос.

Ако арбитар у року из става 5. овог члана не донесе одлуку, решење о отказу уговора о раду постаје извршно.

Одлука арбитра је коначна и обавезује послодавца и запосленог.

Члан 184.

Против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени, односно представник синдиката чији је запослени члан, ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом.

Рок за покретање спора је 90 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права.

Члан 185.

У случају било какве промене власништва над предузећем (продаје, уласка стратешког партнера, докапитализације...) синдикати морају бити консултовани, а послодавац следбеник и оснивач се обавезују да ће задржати основну делатност, као и да ће својим улагањем створити услове за рад и раст зарада.

У случају било какве потребе за реструктурирањем предузећа због његовог даљег развоја, обавезан је одговарајући план (бизнис или инвестициони план), одобрен од стране Управног одбора и синдиката.

Послодавац следбеник се обавезује да ће у договору са пословодством и синдикатом обезбедити да сваки од запослених у периоду важења овог Уговора, добије одговарајући посао сходно његовој стручној сперми, знању и способностима.

Обавеза је послодаваца следбеника да у договору са пословодством предузећа и синдикатом утврди нову цену рада за најједноставнији рад, с тим што она не може бити нижа од већ достигнуте и да од трећег месеца уласка у предузеће исту увећа за 20%, а од шестог месеца за још 10% у односу на затечено стање.

Послодавац следбеник се обавезује да поштује сва стечена права запослених (топли оброк, накнада превоза, регрес за годишњи одмор, заштита на раду, јубиларне награде и др.) и омогући:

1. учешће радника у управљању предузећем
2. приликом запошљавања нових радника, првенствено члановима породица запослених и пензионера предузећа.

19. НАЧИН РЕШАВАЊА СПОРОВА

Члан 186.

Уколико настане спор у поступку закључивања, односно измена и допуна или примене колективног уговора, остваривања права на синдикално организовање и штрајк, сматра се да је настао колективни радни спор.

У случају спора из става 1. овог члана примењиваће се одредбе Закона о мирном решавању радних спорова, односно пропис који донесе министар надлежан за послове рада, а прецизираће се у колективним уговорима код послодаваца.

Члан 187.

Уколико настане спор поводом отказа уговора о раду и исплате минималне зараде, сматра се да је настао индивидуални радни спор.

У случају спора из става 1. овог члана примењиваће се одредбе Закона о мирном решавању радних спорова.

Процедура и поступак споразумног решавања индивидуалног радног спора регулисаће се колективним уговором код послодавца.

20. УСЛОВИ ЗА РАД СИНДИКАТА

Члан 188.

Послодавац је дужан да, у складу са законом, запосленима омогући синдикално организовање и спровођење активности усмерених на побољшању њихових услова рада и укупног животног положаја.

Синдиакат не може бити распуштен или његова делатност обустављена или забрањена актом послодавца.

Запослени приступа синдикату добровољним потписивањем приступнице.

Члан 189.

Послодавац је обавезан да синдикату омогући деловање у складу са њиховом улогом и задацима из закона и колективних уговора и то :

-да покреће иницијативе, подноси захтеве и предлоге и да заузима ставове о свим питањима од значаја за материјални и социјални положај запослених и услове рада;

-да се информише о питањима која су од значаја за материјални и социјални положај запослених;

-да се позива са достављеним материјалима, да присустује седницама на којима се разматрају мишљења, предлози, иницијативе и захтеви синдиката, односно на којима се одлучује о појединачним правима запослених.

Члан 190.

Послодавац је дужан :

-да синдикату обезбеди коришћење просторија без плаћања накнаде и пружање потребних стручних, административних и техничких услуга неопходних за његов рад, као и израду завршног рачуна;

-да омогући председнику - поверенику репрезентативног синдиката, представнику репрезентативног синдиката на нивоу Града или Републике изабраног у органе Синдикалне централе да професионално обавља функцију, како би се спроводиле све активности и задаци, у интересу запослених и послодавца, који произилазе из закона и колективних уговора и да за то време прима накнаду зараде;

-да председнику синдикалне подружнице и синдикалном поверенику репрезентативног синдиката споразумно обезбеди утврђен број плаћених часова месечно за обављање његове функције, а ако се споразум не постигне једну половину од плаћених часова који се обезбеђују за председника тог синдиката;

-да председницима синдикалних организација и синдикалним повереницима других (не репрезентативних) синдиката споразумно обезбеди број плаћених часова месечно за обављање функција, у складу са законом;

-да представницима синдиката омогући информисање запослених, истицањем обавештења на одређеним местима, приступачним запосленима и за то одређена;

-да представницима синдиката омогући одсуствовање са посла ради присуствовања синдикалним састанцима, конференцијама, седницама и конгресима на које су позвани;

-да се мишљења и предлози репрезентативног синдиката размотре пре доношења одлука од значаја за материјални, економски и социјални положај запослених, и да се у односу на њих определи;

-да председника репрезентативног синдиката позива на седнице Управног одбора, а председнике других синдиката на седнице, када се разматрају иницијативе упућене од стране тих синдиката или одлучује о питањима која се односе на права и обавезе запослених.

Члан 191.

Председник репрезентативног синдиката који професионално обавља своју дужност, за

време трајања мандата има право на накнаду зараде најмање у висини зараде коју би остварио на пословима на које је распоређен.

Члан 192.

Послодавац не може да откаже уговор о раду, нити на други начин да стави у неповољан положај представника запослених за време обављања функције и две године по престанку функције, ако представник запослених поступа у складу са законом, општим актом и уговором о раду, и то: представнику запослених у управном и надзорном одбору послодавца, председнику, члановима одбора и организационих делова синдиката основаног код послодавца, именованом или изабраном синдикалном представнику.

Ако представник запослених из предходног става не поступа у складу са законом, општим актом и уговором о раду, послодавац може да му откаже уговор о раду.

Члан 193.

Репрезентативни синдикати други синдикати у предузећу дужни су да свој рад организују тако да не смета редовном раду и функционисању предузећа и да не ремети прописану радну дисциплину.

Послодавац и сви синдикати који делују код послодавца залагаће се за највећи могући степен међусобне сарадње, уважавања, демократског дијалога и разумевања.

21. ПРАВО НА ШТРАЈК

Члан 194.

Начин организовања и спровођења штрајка врши се у складу са Законом о штрајку и Колективним уговором код послодавца.

Штрајком се не сме угрозити право на живот, здравље и личну сигурност.

Члан 195.

Оснивач својим актом утврђује минимум процеса рада за време трајања штрајка за сва јавна комунална предузећа.

Послодавац је дужан да о утврђеном минимуму процеса рада обавести све кориснике преко средстава јавног информисања, имајући у виду да предузећа комуналне делатнасти пружају производе и услуге које су незаменљив услов живота и рада.

Члан 196.

Уколико се због необезбеђења права, из овог Уговора и колективних уговора код послодаваца организује штрајк, спроводиће се у складу са законом а запосленима који у њему учествују обезбедиће се права у складу са законима.

22. ПРЕГОВАРАЊЕ И ЗАЉУЧИВАЊЕ КОЛЕКТИВНОГ УГОВОРА

Члан 197.

Овај колективни уговор закључује оснивач, репрезентативни синдикат код послодавца и послодавац који га и потписују.

Одредбе овог колективног уговора се непосредно примењују на све запослене у Јавно комуналном предузећу "ТОПЛИФИКАЦИЈА" ПОЖАРЕВАЦ, осим на директора - послодавца, који закључује уговор о раду са органом који га именује.

Учесници овог Колективног уговора се обавезују да ће, примењивати и предузимати мере у циљу обезбеђивања услова за примену одредаба овог колективног уговора и да ће својим ангажовањем утицати на остваривање основних циљева колективног уговора.

Овај колективни уговор и други општи акт послодавца и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленима дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом, Општим колективним уговором и Посебним колективним уговором за комуналне делатности, као и Посебним колективним уговором за јавно и јавна комунална предузећа Града Пожаревца.

Члан 198.

Овај колективни уговор се закључује на период од 3 године.

По истеку рока из става 1. овог члана колективни уговор престаје да важи ако се учесници колективног уговора друкчије не споразумеју – продуже му дејство – најкасније 30 дана пре истека важења колективног уговора.

Овај колективни уговор може престати споразумом свих учесника или отказом пре истека рока на који је закључен у ком случају се он примењује најдуже још 6 месеци од дана подношења отказа, с тим што су учесници дужни да поступак преговарања започну најкасније у року од 15 дана од дана подношења отказа.

Члан 199.

Уколико дође до спора међу учесницима у преговарању стране у спору су дужне да заједнички поднесу предлог, у року од 3 дана од дана настанка

спора, Агенцији за учешће миритеља у колективном преговарању у циљу пружања помоћи и спречавања настанка спора.

Ако стране у спору не поднесу предлог Агенцији, дужне су да је о томе обавесте, те ће Директор Агенције, по слиужбеној дужности покренути поступак мирења и одредити миритеља из Именика.

Поступак мирења у колективном спору води се пред Одбором за мирење.

Одбор чине по један представник страна у спору и миритељ који је председавајући Одбора.

По окончању поступка мирења, миритељ закључује расправу и са члановима Одбора доноси Препоруку о начину решавања спора. Препорука не обавезује стране у спору.

23. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 200.

Учесници овог Уговора обавезују се да у оквиру својих овлашћења предузимају све потребне радње за примену његових одредби.

Члан 201.

За праћење примене и тумачење одредби овог Уговора надлежна је комисија коју именује Градоначелник града, а сачињавају је по два представника потписника овог Уговора.

Чланови комисије бирају председника и секретара из састава Комисије.

Комисија је обавезна да потписницима сваких 6 месеци доставља извештај о примени овог Уговора.

Закључци и тумачења донети на Комисији, ако су једногласни, имају обавезујућу снагу за све учеснике у закључивању колективних уговора код послодаваца.

Члан 202.

Измене и допуне овог Уговора врше се на начин и по поступку на које је и закључен.

Члан 203.

На сва питања која нису регулисана овим Уговором непосредно се примењују одредбе закона и Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности Града Пожаревца.

Члан 204.

Овај Уговор објавиће се у ‘’Службеном гласнику Града Пожаревца”.

Члан 205.

Овај Уговор ступа на снагу и примењују се осмог дана од дана објављивања у ‘’Службеном гласнику Града Пожаревца”.

У Пожаревцу, 19.07.2012. год.

Градоначелник Града Пожаревца
Миомир Илић, дипл.инж.шумарства, с.р.

Председник синдиката ЈП”Топлификација” Пожаревац
Живослав Миловановић, с.р.

Директор ЈП”Топлификација” Пожаревац
др Звонимир Благојевић, дипл.инг.маш., с.р.

6

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 27. јуна 2012. године, разматрало је захтев МЗ „Бубушинац“ за одобрење новчаних средстава за одржавање манифестације традиционалног сабора дечијег фолклора, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Месне заједнице „Бубушинац“ бр. 01-40-892/2012 од 26. јуна 2012. године, за одобрење новчаних средстава за одржавање манифестације традиционалног сабора дечијег фолклора, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије од 26. јуна 2012. године и одобравају средства у износу од **50.000,00** динара.

II

Средства из тачке 1. овог Решења **обезбедити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110

- „Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови“, Позиција 19, Економска класификација 499 - „Текућа буџетска резерва“, и иста **распоредити** у оквиру Раздела: 3. „Орган управе“, Глава 3.2. “Месне заједнице“, Функција 160 „Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција 124, Економска класификација – 4237 „Репрезентација“.

III

Средства из тачке 1. овог Решења исплатити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: Раздела: 3. „Орган управе“, Глава 3.2. “Месне заједнице“, Функција 160 „Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција **124**, Економска класификација – 4237 „Репрезентација“, а на рачун Месне заједнице „Бубушинац“ бр. **180137121003732315 -** Alpha banka.

IV

Задужује се директни корисник Орган управе и МЗ „Бубушинац“ да сходно одобрењу у тачки 1. изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужује се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 27. јуна 2012. г. Бр:01-06-66/2012-3

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Биљани Кочи, начелнику Одељења за привреду и финансије
- Данијели Остроглавић, Одељење за друштвене делатности
- Јелени Петровић, Шефу Одсека за буџет и финансије,
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора,
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове
- Радиши Танасијевићу, председнику МЗ „Бубушинац“

7

Република Србија
Град Пожаревац
Градоначелник града Пожаревца
бр. 01-06-55/2012-16
датум: 3.07.2012. године

На основу члана 84. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“ број 9/09-пречишћен текст) и члана 209. став 1. Закона о општем управном поступку (“Сл.лист СРЈ”, бр. 55/96, 33/97 и 3/01), Градоначелник града Пожаевца, донео је

З А К Љ У Ч А К

1. **ИСПРАВЉА СЕ** грешка у изворнику Решења о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-55/2012-16 од 14. јуна 2012. године, које је донело Градско веће града Пожаревца у предмету бр. 01-40-678/2012 од 23. априла 2012. године, тако што се у тачки **III** решења, речи: „број **205-16680-03,** који се води код Комерцијалне банке“, замењују се речима: „број: **180-1371210012991-67,** који се води код Alpha banke“.

2. Ова исправка уноси се у изворник Решења, а производи правно дејство од дана од кога производи правно дејство акт који се исправља.

3. Овај закључак објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

У решењу Градског већа града Пожаревца бр. 01-06-55/2012-16 од 14. јуна 2012. године, настала је техничка грешка у тачки III решења, омашком приликом прекуцавања текста истог, односно приликом прекуцавања броја текућег рачуна за уплату средстава из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину.

Против овог закључка допуштена је посебна жалба Градском већу града Пожаревца у року од 15 дана од дана достављања.

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

ГРАДОНАЧЕЛНИК
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Ивани Шајатовић, шефу Одсека за финансирање друштвених делатности
- Јелени Петровић, Шефу Одсека за буџет и финансије,
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора,
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове
- Славици Ђорђевић, председнику УЗР Браничевског округа из Пожаревца, ул.Б.Јединства 135

8

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 12. јула 2012. године, разматрало је захтев КУД „ДР Раша Лазаревић“ из Живице за одобрење финансијских средстава на име трошкова превоза у циљу учешћа на Републичкој смотри аматерских културно-уметничких друштава у Кличевцу, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев КУД „ДР Раша Лазаревић“ из Живице бр. 01-40-884/2012 од 22. јуна 2012. године, за одобрење финансијских средстава на име трошкова превоза у циљу учешћа на Републичкој смотри аматерских културно-уметничких друштава у Кличевцу, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца од 26. јуна 2012. године и одобравају средства у износу од **16.000,00** динара.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. - „Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима“, Функција 820 - „Услуге културе“, Позиција 68, Економска класификација 481 – „Дотације културно-уметничким друштвима“.

III

Средства из тачке 1. овог Решења исплатити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. - „Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима“, Функција 820 - „Услуге културе“, Позиција 68, Економска класификација 481 –„Дотације културно-уметничким друштвима“, а на рачун КУД „ДР Раша Лазаревић“ из Живице бр. **265-6310310004038-06.**

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за друштвене делатности и Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 12. јула 2012.г. Бр:01-06-69/2012-3

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Ивани Шајатовић, шеф Одсека за финансирање друштвених делатности
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу Одсека за буџет и финансије,
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове
- Наташи Милошевић – Дулић, секретар КУД Др Раша Лазаревић

9

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 12. јула 2012. године, разматрало је захтев Коњичког друштва „Кнез Михаило“ Пожаревацзаодобрењедодатнихновчанихсредстава ради организације традиционалног тркачког дана „Ивањдански састанак“, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Коњичког друштва „Кнез Михајло“ из Пожаревца, бр. 01-40-888/12 од 25. јуна 2012. године, за одобрење додатних новчаних средстава ради организације традиционалног тркачког дана „Ивањдански састанак“, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца од 29. јуна 2012. године и одобравају средства у износу од **300.000,00** динара.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. - „Дотацијеневладиниморганизацијама,удружењима и пројектима“, Функција 810 - „Услуге рекреације и спорта“, Позиција 63, Економска класификација 481 –„Дотације спортским организацијама“.

III

Средства из тачке 1. овог Решења исплатити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. - „Дотацијеневладиниморганизацијама,удружењима и пројектима“, Функција 810 - „Услуге рекреације и спорта“, Позиција 63, Економска класификација 481 –„Дотације спортским организацијама“ на рачун КД “Кнез Михаило“, а уз обавезу корисника средстава да Одсеку за послове трезора достави правдајућу документацију за пренос**.**

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 12. јула 2012.г. Бр: 01-06-69/2012-6

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Ивани Шајатовић, шеф Одсека за финансирање друштвених делатности
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу Одсека за буџет и финансије,
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове
- Радиши Јотићу, директору Коњичког друштва „Кнез Миахаило“

10

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 12. јула 2012. године, разматрало је изјашњење Одељења за привреду и финансије по захтевима Пољопривредне школе „Соња Маринковић“ Пожаревац и ОШ „Свети Сава“ Пожаревац, за одобрење средстава за суфинансирање пројекта одобреног од стране Фонда за заштиту животне средине РС а односи се на унапређење енергетске ефикасности у објектима јавне намене, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

У складу са закључком Градског већа града Пожаревца бр. 01-06-69/2012-14 од 12. јула 2012. године, донетим по изјашњењу Одељења за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца од 15.6.2012. године, одобравају се средства у укупном износу од **1.278.855,00** динара, за суфинансирање пројекта одобреног од стране Фонда за заштиту животне средине РС а односи се на унапређење енергетске ефикасности у објектима јавне намене и то средства у износу од **649.803,00 динара** по захтеву Пољопривредне школе „Соња Маринковић“ Пожаревац, бр. 01-40-818/12 од 4. јуна 2012. године, а средства у износу од **629.052,00 динара** по захтеву ОШ „Свети Сава“ Пожаревац, бр. 01-40-806/2012 од 31. маја 2012. године.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и то:

− средства у износу од **649.803,00 динара** распоредити у оквиру Раздела 3. – Орган управе, Глава 3.1. - Градска управа града Пожаревца, Функција 920 – Средње образовање, Позиција 220, Економска класификација 4632 – Капитални трансфери, и за иста увећати Финансијски план Пољопривредне школе „Соња Маринковић“ Пожаревац на економској класификацији 5113 – Капитално одржавање зграда и објеката, а

− средства у износу од **629.052,00 динара** распоредити у оквиру Раздела 3. – Орган управе, Глава 3.1. - Градска управа града Пожаревца, Функција 912 – Основно образовање, Позиција 218, Економска класификација 4632 – Капитални трансфери, и за иста увећати Финансијски план ОШ „Свети Сава“ Пожаревац на економској класификацији 5113 – Капитално одржавање зграда и објеката.

III

За реализацију Решења задужује се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

IV

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 12.7.2012.г. Бр:01-06-69/2012-14 -1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Биљани Кочи, начелнику Одељења за привреду и финансије
- Јасмини Миленковић, шефу Одсека за инвестиције, пројекте и привређивање
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове финансијке оперативе и рачуноводство
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, шефу Одсека за буџет и финансије
- Видоју Вукашиновићу, директору Пољопривредне школе „Соња Маринковић“
- Маргарети Секуловић, директору ОШ „Свети Сава“ Пожаревац

11

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 12. јула 2012. године, разматрало је захтев Радио „Браво“ Пожаревац за обезбеђење средстава из буџета града Пожаревца за суфинанисрање пројекта праћења и јавног емитовања концерта Гуча на Красу, на свом радију и локалним и регионалним телевизијама, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРИХВАТА захтев Радио „Браво“ Пожаревац, бр. 01-40-893/12 од 26. јуна 2012. године, з за обезбеђење средстава из буџета града Пожаревца за суфинанисрање пројекта праћења и јавног емитовања концерта Гуча на Красу, на свом радију и локалним и регионалним телевизијама, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца од 2. јула 2012. године и одобравају средства у износу од **50.000,00** динара.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 9, Економска класификација 423- „Услуге по уговору“ (а у оквиру Финансијског плана Градоначелника и Градског већа за 2012. годину на економску класификацију 423449 –„Остале медијске услуге“).

III

Средства из тачке 1. овог Решења исплатити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 9, Економска класификација 423- „Услуге по уговору“ (а у оквиру Финансијског плана Градоначелника

и Градског већа за 2012. годину на економску класификацију 423449 –„Остале медијске услуге“) на рачун бр. **160-150-46-43** уз обавезу подносиоца захтева да Одсеку за послове трезора достави правдајућу документацију за пренос средстава.

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 12. јула 2012.г. Бр: 01-06-69/2012-15

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Сањи С. Марјановић, Одсед за буџет и финансије
- Јелени Петровић, Шефу Одсека за буџет и финансије,
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове
- Слободану Васићу, директору Браво ДОО Радио, Косовска бр. 78 II/3

12

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 19. јула 2012. године, разматрало је захтев Културно просветне заједнице Града Пожаревца за одобрење новчаних средстава на име надокнаде трошкова насталих приликом организације градског такмичења рецитатора, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Културно просветне заједнице Града Пожаревца бр. 01-40-402/2012 од 21. марта 2012. године, за одобрење новчаних средстава на име надокнаде трошкова насталих приликом организације градског такмичења рецитатора, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности и одобравају средства у износу од **60.000,00** динара.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 - „Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови“, Позиција 19, Економска класификација 499 - „Текућа буџетска резерва“, и иста распоредити у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. “Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима“, Функција 160 „опште услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција 55, Економска класификација 481 – „Учешће града у програмима НВО и удружења-Конкурс“.

III

Средства из тачке 1. овог Решења исплатити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. “Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима“, Функција 160 „опште

услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција 55, Економска класификација 481 – „Учешће града у програмима НВО и удружења-Конкурс“, а на текући рачун Културно просветне заједнице града Пожаревца, бр. 160-17535-45 а уз обавезу достављања правдајуће документације за пренос средстава Одсеку за трезор.

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца и Одељење за друштвене делатности градске управе града Пожаревца

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 19. јул 2012.г. Бр: 01-06-71/2012-11

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Ивани Шајатовић, Одељење за друштвене делатности
- Сањи С. Марјановић, Одељење за привреду и финансије
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- председнику Културно просветне заједнице Града Пожаревца
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове

13

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 2. августа 2012. године, разматрало је захтев Месне заједнице “Трњане“ за обезбеђење средстава за куповину колске ваге, са изјашњењем одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Месне заједнице “Трњане“ из Трњана, бр. 01-40-673/2012 од 20. априла 2012. године, за обезбеђење средстава за куповину колске ваге и одобравају средства у износу од **218.300,00** динара (по предрачуну ДП „ФАБРИКА ШЕЋЕРА“ са п.о. у стечају број: 96 од 26.јуна 2012. дине).

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, **и иста распоредити** у оквиру Раздела 3. „Орган управе“, Глава 3.2. - „Месне заједнице“, Функција 160 - „Опште јавне услуге које нису класификоване на другом местуа“, Позиција 129, Економска класификација 512531 –„Мерни и контролни инструменти“ у оквиру финансијског плана Месне заједнице „Трњане“.

III

Средства из тачке 1. овог Решења исплатити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 3. „Орган управе“, Глава 3.2. - „Месне заједнице“, Функција 160 - „Опште јавне услуге које нису

класификоване на другом месту“, Позиција 129, Економска класификација 512531 –„Мерни и контролни инструменти“, а оквиру финансијског плана индиректног корисника буџетских средстава МЗ „Трњане“ из Трњана, уз обавезу корисника да Одсеку за послове трезора достави правдајућу документацију за пренос.

IV

Задужује се директни буџетски корисник Орган управе и Месна заједница „Трњане“, да сходно овом Решењу изврше измену у свом Финансијском плану за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 2.8.2012.г. Бр:01-06-77/2012-7

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу Одсека за буџет и финансије,
- Данијели Остроглавић, Одељење за привреду и финансије
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове
- председнику Месне заједнице „Трњане“

14

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 2. августа 2012. године, разматрало је захтев Пожаревачке гимназије из Пожаревца за одобрење додатних новчаних средстава за санацију штете на делу крова Пожаревачке гимназије проузроковане снежним падавинама, са изјашњењем помоћника градоначелника за послове урбанизма и Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Пожаревачке гимназије број: 01-40-953/12 од 13.07.2012. године за одобрење додатних средстава за санацију штете на делу крова Пожаревачке гимназије проузроковане снежним падавинама, са изјашњењем помоћника градоначелника за послове урбанизма и Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца од 25. 07. 2012. године и одобравају средства у износу **од 213.060,80 динара.**

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 И 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.10. - Средње образовање, Функција 920 – Средње образовање, Позиција 219, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана Пожаревачке гимназије за 2012. годину, на

Економску класификацију 4251 – Текуће поправке и одржавање зграда и објеката).

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.10. - Средње образовање, Функција 920 – Средње образовање, Позиција 219, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана Пожаревачке гимназије за 2012. годину, на Економску класификацију 4251 – Текуће поправке и одржавање зграда и објеката).

IV

Задужује се директни корисник Орган управе и Пожаревачка гимназија да сходно овом решењу изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије и Одељење за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 2.8.2012.г. Бр: 01-06-77/2012-8

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

ОБРАЂИВАЧ:
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ
НАЧЕЛНИК
Весна Стевић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Ивани Шајатовић, шефу Одсека за финансирање друштвених делатности
- Сањи С. Марјановић, Одељење за привреду и финансије
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Данијели Жуковски , директорки Пожаревачке гимназије
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове

15

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 2. августа 2012. године, разматрало је захтев КД „Кнез Михаило“ из Пожаревца за одобрење средстава ради одржавања тркачког дана „Свети Илија“, са Изјашњењем Одељења за друштвене делатности, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Коњичког друштва „Кнез Михајло“ из Пожаревца, бр. 01-40-985/12 од 24. јула 2012. године, за одобрење средстава ради организације тркачког дана „Свети Илија“ дана 4. августа 2012. године и одобравају средства у износу од **300.000,00** динара.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. - „Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима“, Функција 810 - „Услуге рекреације

и спорта“, Позиција 63, Економска класификација 481 –„Дотације спортским организацијама“.

III

Средства из тачке 1. овог Решења исплатити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 1. „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2. - „Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима“, Функција 810 - „Услуге рекреације и спорта“, Позиција 63, Економска класификација 481 –„Дотације спортским организацијама“ на рачун КД “Кнез Михаило“, а уз обавезу корисника средстава да Одсеку за послове трезора достави правдајућу документацију за пренос**.**

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 2.8.2012.г. Број: 01-06-77/2012-9

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Ивани Шајатовић, шеф Одсека за финансирање друштвених делатности
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу Одсека за буџет и финансије,
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове
- Радиши Јотићу, директору Коњичког друштва „Кнез Миахаило“

16

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 23. августа 2012. године, разматрало је захтев Савета за запошљавање града Пожаревца за одобрење ночаних средстава ради самозапошљавања 29-ог лица који се налази на ранг листи кандидата коју је сачинила НСЗ-филијала Пожаревац, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Савета за запошљавање града Пожаревца од 3.08.2012. године за одобрење новчаних средстава ради запошљавања двадесет деветог лица које се налази на ранг листи кандидата коју је сачинила Национална служба за запошљавање – Филијала Пожаревац **и одобравају** додатна новчана средства у износу **од 56.000,00 динара.**

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 И 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 620 – Развој заједнице, Позиција 32, Економска

класификација 454 - 4541 – Текуће субвенције за самозапошљавање.

III

Средства утврђена Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 И 2/12), са Раздела 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 620 – Развој заједнице, Позиција 32, Економска класификација 454 - 4541 – Текуће субвенције за самозапошљавање, увећати за износ од **56.000,00 динара** и искористити за самозапошљавање двадесет деветог лица који се налази на ранг листи кандидата који је сачинила Национална служба за запошљавање – Филијала Пожаревац.

IV

Задужују се Одељење за привреду и финансије и Одељење за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца за реализацију овог решења.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 23.8.2012. г. Број: 01-06-84/2012-10

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

ОБРАЂИВАЧ:
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ
НАЧЕЛНИК
Весна Стевић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Сањи С. Марјановић, Одељење за привреду и финансије
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Гордани Аксентијевић, председнику Савета за запошљавање
- Сањи Жарић, Одељење за друштвене делатности
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове

17

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 6. септембра 2012. године, разматрало је захтев Месне заједнице “Браћа Вујовић“ из Пожаревца за одобрење додатних новчаних средстава за утрошену електричну енергију и воду, са изјашњењем одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Месне заједнице “Браћа Вујовић“ из Пожаревца, бр. 01-40-959/2012. године за одобрење додатних средстава за утрошену електричну енергију и воду и одобравају средства у укупном износу од **30.000,00 динара** и то средства у износу од 20.000,00 динара за утрошену електричну енергију а износ од 10.000,00 динара за утрошену воду.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.2 - „Месне заједнице“, Функција 160 – „Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција 122, Економска класификација 4212 – Енергетске услуге,

20.000,00 динара и Економска класификација 4213-Комуналне услуге, 10.000,00 динара у оквиру Финансијског плана Месне заједнице „Браћа Вујовић“ за 2012. годину.

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца 8/11 и 2/12), са Раздела 3-Орган управе, Глава 3.2. - „Месне заједнице“, Функција 160-“Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција 122, Економска класификација 4212-Енергетске услуге и 4213-комуналне услуге, у оквиру финансијског плана МЗ „Браћа Вујовић“ за 2012. годину.

IV

Задужује се директни корисник Орган управе и Месна заједница „Браћа Вујовић“ да сходно овом решењу изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“

У Пожаревцу, 6. 9. 2012. г. Број: 01-06-91/2012-13

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу одсека за буџет и финансије
- Данијели Остроглавић, Одељење за привреду и финансије
- Драгом Богдановићу, Шефу Одсека за скупштинске послове
- Председнику Месне заједнице „Браћа Вујовић“

18

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 6. септембра 2012. године, разматрало је захтев МЗ “Забела“ за одобрење новчаних средстава за замену трокрилних улазних врата, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Месне заједнице „Забела“, бр. 01-40-1041/2012 од 8. августа 2012. године за одобрење додатних средстава за замену трокрилних врата и одобравају средства у укупном износу од **42.480,00 динара**.

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.2 - „Месне заједнице“, Функција 160 – „Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција 126, Економска класификација 4251 – Текуће поправке и одржавање зграда и објкеката.

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца 8/11 и 2/12), са Раздела 3-Орган управе, Глава 3.2. - „Месне заједнице“, Функција 160-“Опште јавне услуге које нису класификоване на другом месту“, Позиција 126, Економска класификација 4251 – Текуће поправке и одржавање зграда и објкеката, у оквиру финансијског плана МЗ „Забела“ за 2012. годину, уз обавезу подносиоца захтева да Одсеку за трезор достави правдајућу документацију за пренос средстава.

IV

Задужује се директни корисник Орган управе и Месна заједница „Забела“ да сходно овом решењу изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“

У Пожаревцу, 6.9.2012. г. Број: 01-06-91/2012-15

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу одсека за буџет и финансије
- Данијели Остроглавић, Одељење за привреду и финансије
- Драгом Богдановићу, Шефу Одсека за скупштинске послове
- Милошу Цветановићу, председнику Савета месне заједнице „Забела“

19

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 6. септембра 2012. године, разматрало је захтев Удружења потомака ратника Србије 1912 – 1920 Пожаревац за одобрење финансијских средстава за учешће у хуманитарној акцији чишћења гробља на Кајмакчалану у периоду 10.09. - 16.09. 2012. године, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Удружења потомака ратника Србије 1912 – 1920 Пожаревац, бр. 01-40-1107/2012 од 20. августа 2012. године за одобрење финансијских средстава за учешће у хуманитарној акцији чишћења гробља на Кајмакчалану у периоду 10.09. - 16.09. 2012. године и одобравају средства у укупном износу од **45.000,00 динара**.

II

Средства из тачке 1. овог Решења **обезбедити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 - „Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови“, Позиција 19, Економска класификација 499 - „Текућа буџетска резерва“, и иста распоредити у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.2.

"Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима", Функција 160 „Опште услуге које нису класификоване на другом месту", Позиција 55, Економска класификација 481 – „Учешће града у програмима НВО и удружења-Конкурс".

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца" 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће", Глава 1.2. "Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима", Функција 160 „Опште услуге које нису класификоване на другом месту", Позиција 55, Економска класификација 481 – „Учешће града у програмима НВО и удружења-Конкурс", а на текући рачун Удружења потомака ратника Србије 1912 – 1920 Пожаревац, бр. **105-52422-97,** код АИК банке, а уз обавезу достављања правдајуће документације за пренос средстава Одсеку за трезор.

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца и Одељење за друштвене делатности градске управе града Пожаревца

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца"

У Пожаревцу, 6.9.2012. г. Број: 01-06-91/2012-18

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Милени Несторовић, Одељење за привреду и финансије
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу одсека за буџет и финансије
- Драгом Богдановићу, Шефу Одсека за скупштинске послове
- Славољубу Стојадиновићу, председнику УО Удружења потомака ратника, МЗ Дрмно

20

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 6. септембра 2012. године, разматрало је захтев Центра за социјални рад Пожаревац за одобрење додатних новчаних средстава са изјашњењем Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца па је на основу члана члана 86. Статута града Пожаревца ("Службени гласник града Пожаревца", бр. 9/09- пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца", бр. 3/08, 5/08 и 3/09) и члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца" 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Центра за социјални рад Пожаревца број: 01-40-1004/12 од 30. јула 2012. године за одобрење додатних новчаних средстава за финансирање активног дежурства за два запослена радника чија се зарада финансира из буџета града Пожаревца и одобравају средства у **износу од 12.322,00 динара.**

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету

града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.12. - Центар за социјални рад, Функција 070 – Социјална помоћ угроженом становништву некласификована на другом месту, Позиција 222, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана Центра за социјални рад за 2012. годину, на позицијама: 411100 у износу од 10.450,00 динара; 412100 у износу од 1.150,00 динара; 412200 у износу од 643,00 динара; 412300 у износу од 79,00 динара.

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 3 – Орган управе, Глава Глава 3.12. - Центар за социјални рад, Функција 070 – Социјална помоћ угроженом становништву некласификована на другом месту, Позиција 222, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана Центра за социјални рад за 2012. годину, на позицијама: 411100 у износу од 10.450,00 динара; 412100 у износу од 1.150,00 динара; 412200 у износу од 643,00 динара; 412300 у износу од 79,00 динара.

IV

Задужује се директни корисник Орган управе и Центар за социјални рад Пожаревац да сходно овом решењу изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије и Одељење за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 6.9.2012. г. Број: 01-06-91/2012-22

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Ивани Шајатовић, шефу Одсека за финансирање друштвених делатности
- Сањи С.Марјановић, Одељење за привреду и финансије
- Славици Вукашиновић, шефу одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јасмини Трудић, директору Центра за социјални рад
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове

21

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 6. септембра 2012. године, разматрало је захтев Медицинске школе из Пожаревца за одобрење додатних новчаних средстава за замену противпаничне расвете Медицинске школе због дотрајалости, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Медицинске школе из Пожаревца број: 06-40-1089/2012 од 17.08.2012. године за одобрење додатних средстава за замену противпаничне расвете Медицинске школе због дотрајалости, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца од 27.08.2012. године и одобравају средства **у износу од 91.450,00 динара.**

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 И 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.10. - Средње образовање, Функција 920 – Средње образовање, Позиција 219, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана Медицинске школе за 2012. годину, на Економску класификацију 4251 – Текуће поправке и одржавање зграда и објеката).

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.10. - Средње образовање, Функција 920 – Средње образовање, Позиција 219, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана Медицинске школе за 2012. годину, на Економску класификацију 4251 – Текуће поправке и одржавање зграда и објеката).

IV

Задужује се директни корисник Орган управе и Медицинска школа из Пожаревца да сходно овом решењу изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије и Одељење за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 6.9.2012. г. Број: 01-06-91/2012-24

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Мирјани Добросављевић, референту на посл. предшколског и школског образовања
- Сањи С. Марјановић, Одељење за привреду и финансије
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Драгану Новичић, директору Медицинске школе из Пожаревца
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове

22

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 6. септембра 2012. године, разматрало је захтев ОШ “Доситеј Обрадовић” из Пожаревца, за одобрење додатних новчаних средстава за набавку пумпе и опреме за коришћење бунарске воде за заливни систем, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца, па је на основу члана члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09- пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) и члана 4. став 2. и члана 17.

Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев ОШ “Доситеј Обрадовић” из Пожаревца број: 01-40-1082/2012 од 16.08.2012. године за одобрење додатних средстава за набавку пумпе и опреме за коришћење бунарске воде за заливни систем, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца од 28.08.2012. године и одобравају средства у износу од **113.409,80 динара.**

II

Средства из тачке 1. овог Решења обезбедити из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 3 – Орган управе, Глава 3.9. - Основно образовање, Функција 912 – Основно образовање, Позиција 217, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана ОШ „Доситеј Обрадовић“ за 2012. годину, на Економску класификацију 5129-Опрема за производњу, моторна, непокретна и немоторна опрема).

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела 3 – Орган управе, Глава Глава 3.9. - Основно образовање, Функција 912 – Основно образовање, Позиција 217, Економска класификација 4631 – Текући трансфери (У оквиру Финансијског плана ОШ „Доситеј Обрадовић“ за 2012. годину, на Економску класификацију 5129-Опрема за производњу, моторна, непокретна и немоторна опрема).

IV

Задужује се директни корисник Орган управе и ОШ „Доситеј Обрадовић“ из Пожаревца да сходно овом решењу изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије и Одељење за друштвене делатности Градске управе града Пожаревца.

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 6.9.2012. г. Број: 01-06-91/2012-27

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Мирјани Добросављевић, референту на посл. предшколског и школског образовања
- Весни Стевић, начелнику Одељења за друштвене делатности
- Јелени Петровић, шеф Одсека за буџет и финансије Одељења за привреду и финан.
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за послове трезора
- Браниславу Стојановићу, директору ОШ “Доситеј Обрадовић” Пожаревац
- Драгом Богдановићу, шефу Одсека за скупштинске послове

23

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 6. септембра 2012. године, разматрало је захтев Удружења пензионера Пожаревац за

одобрење новчаних средстава за учешће на 5. Олимпијади трећег доба, са изјашњењем Одељења за друштвене делатности, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца ("Службени гласник града Пожаревца", бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца", бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца" 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Удружења пензионера Града Пожаревца, бр. 01-40-1066/2012 од 14. августа 2012. године, за одобрење новчаних средстава за учешће на 5. Олимпијади трећег доба и одобравају средства у укупном износу од **66.560,00 динара**.

II

Средства из тачке 1. овог Решења **обезбедити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца" 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, и иста распоредити у оквиру Раздела 1 - „Градоначелник и Градско веће", Глава 1.2: - „Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима", Функција 020 - „Старост", Позиција 51, Економска класификација 481 - „Удружење пензионера града Пожаревца".

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца 8/11 и 2/12), са Раздела 1 - „Градоначелник и Градско веће", Глава 1.2: - „Дотације невладиним организацијама, удружењима и пројектима", Функција 020 - „Старост", Позиција 51, Економска класификација 481 - „Удружење пензионера града Пожаревца", на рачун Удружења пензионера града Пожаревца, уз обавезу корисника средства да Служби за послове трезора достави правдајућу документацију за пренос средстава.

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за друштвене делатности и Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца"

У Пожаревцу, 6.9.2012. г. Број: 01-06-91/2012-28

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Весни Стевић, начелнику Одељења за друштвене делатности
- Ивани Шајатовић, шефу Одсека за финансирање друштвених делатности
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу одсека за буџет и финансије
- Драгом Богдановићу, Шефу Одсека за скупштинске послове
- Милораду Јовановићу, председнику Удружења пензиоонера града Пожаревца

24

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године, разматрало је предлог Градског јавног

правобранилаштва за одобрење за ангажовање вештака геометра ради идентификације парцеле и објекта "МИП-МАЈДАН", па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца ("Службени гласник града Пожаревца", бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца", бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца" 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ предлог Градског јавног правобранилаштва број 01-112-147/2012 од 10. септембра 2012. године за одобрење за ангажовање вештака геометра ради идентификације парцеле и објекта "МИП-МАЈДАН" и одобравају средства у укупном износу од **79.632,50 динара за израду ситуационог плана на кп.бр. 6779 КО Пожаревац** а на основу понуде Милана Бурсаћа, судског вештака за област грађевинарство-геодезија из Пожаревца, од 7. септембра 2012. године .

II

Средства из тачке 1. овог Решења **обезбедити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца" 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - „Градоначелник и Градско веће", Глава 1.1: - „Градоначелник и Градско веће", Функција 110 - „Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови", Позиција 19, Економска класификација 499 - „Текућа буџетска резерва", и иста распоредити у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће", Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће", Функција 110 „Извршни и законодавни органи,финансирање и фискални послови и спољни послови", Позиција 9, Економска класификација 423 531 – „Услуге по уговору-услуге вештачења".

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца" 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће", Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће", Функција 110 „Извршни и законодавни органи,финансирање и фискални послови и спољни послови", Позиција 9, Економска класификација 423 531 – „Услуге по уговору-услуге вештачења", на текући рачун Бурсаћ Милана судског вештака за област грађевинарство-геодезија из Пожаревца, а уз обавезу Градског јавног правобранилаштва да Одсеку за послове трезора достави правдајућу документацију за пренос средстава.

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца и Градско јавно правобранилаштво

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца"

У Пожаревцу, 13.9.2012. г. Број: 01-06-96/2012-5

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Градском јавном правобранилаштву у Пожаревцу
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу одсека за буџет и финансије
- Драгом Богдановићу, Шефу Одсека за скупштинске послове
- Милану Бурсаћу, судском вештаку за област грађевинарство-геодезија из Пожаревца, ул. Табачка чаршија 13/3

25

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Стојановић Драшка из Пожаревца, са друге стране и исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09-пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 40.000,00 динара, по основу закљученог вансудског поравнања број: 02-40-535/12 од 20.08.2012. године,** између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Стојановић Драшка из Пожаревца, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Стојановић Драшку из Пожаревца, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-1)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Стојановић Драшку из Пожаревца, ул. Станоја Главаша бр. 6
- Одсеку за скупштинске послове

26

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског

поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетне Ђурић Иване, коју заступа законски заступник, мајка Ђурић Надица из Пожежена, општина Велико Градиште, са друге стране и исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09-пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 50.000,00 динара, по основу закљученог вансудског поравнања број: 02-40-823/12 од 20.08.2012. године,** између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетне Ђурић Иване, коју заступа законски заступник, мајка Ђурић Надица из Пожежена, општина Велико Градиште, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Ђурић Надици из Пожежена, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-3)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Ђурић Надици, Пожежено, општина Велико Градиште
- Одсеку за скупштинске послове

27

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетног Стевић Зорана, кога заступа законски заступник, мајка Ибрић Биљана из Пожаревца, са друге стране и

исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09-пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 50.000,00 динара, по основу закљученог вансудског поравнања број: 02-40-725/12 од 20.08.2012. године,** између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетног Стевић Зорана, кога заступа законски заступник, мајка Ибрић Биљана из Пожаревца, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Ибрић Биљани из Пожаревца, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-4)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Ибрић Биљани из Пожаревца, ул. Р. Игњатовић, бр. 40
- Одсеку за скупштинске послове

28

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Маринковић Александра из Пожаревца, са друге стране и исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09-пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 40.000,00 динара, по основу закљученог вансудског поравнања број: 02-40-813/12 од 20.08.2012. године,** између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Маринковић Александра из Пожаревца, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Маринковић Александру из Пожаревца, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-5)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Маринковић Александру из Пожаревца, ул. Цане Бабовић бр. 48
- Одсеку за скупштинске послове

29

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетне Станковић Маје, коју заступа законски заступник, мајка Станковић Виолета из Пожаревца, са друге стране и исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09-пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава

1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 50.000,00 динара, по основу закљученог вансудског поравнања број: 02-40-814/12 од 20.08.2012. године,** између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетне Станковић Маје, коју заступа законски заступник, мајка Станковић Виолета из Пожаревца, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Станковић Виолети из Пожаревца, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-6)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И
СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ
ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ
ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Станковић Виолети из Пожаревца, ул. Љубе Степића бр. 33
- Одсеку за скупштинске послове

30

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Гркуловић Сладомира из Пожаревца, са друге стране и исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09- пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 40.000,00 динара,** по основу закљученог

вансудског поравнања број: 02-40-468/12 од 20.08.2012. године, између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Гркуловић Сладомира из Пожаревца, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Гркуловић Сладомиру из Пожаревца, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-7)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Гркуловић Сладомиру из Пожаревца, ул. Љубе Степића бр. 13
- Одсеку за скупштинске послове

31

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Јосић Десанке из Пожаревца, коју заступа пуномоћник, адвокат Бранко Војводић из Пожаревца, са друге стране и исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09-пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 50.000,00 динара** (и то **40.000,00 динара** на име накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице а **10.000,00 динара** на име трошкова подношења тужбе и повлачења исте пред надлежним судом) **по основу закљученог вансудског поравнања број: 02-40-825/12 од 20.08.2012. године,** између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и Јосић

Десанке из Пожаревца, коју заступа пуномоћник, адвокат Бранко Војводић из Пожаревца, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Јосић Десанки из Пожаревца, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-8)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Јосић Десанки из Пожаревца, ул. Дурмиторска бр. 6
- адв. Бранку Војводићу, ул. Косанчићева бр. 37
- Одсеку за скупштинске послове

32

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године, разматрало је захтев Бранка Ђорђевића, градског менаџера за енергетику за одобрење средстава за испоруку и монтажу инсталације грејања и за накнаду за прикључење на топлификациони систем на пословном објекту „Велики Булевар“ у Пожаревцу са изјашњењем Одељења за привреду и финансије, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ПРИХВАТА СЕ захтев Бранка Ђорђевића, градског менаџера за енергетику бр. 01-40-948/2012 од 16. јула 2012. године за одобрење средстава за испоруку и монтажу инсталације грејања на пословном објекту „Велики Булевар“ у Пожаревцу, са изјашњењем Одељења за привреду и финансије од 10. септембра 2012. године и одобравају средства у укупном износу од **1.254.273,00 динара.**

II

Средства из тачке 1. овог Решења **обезбедити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 1 - „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 - „Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови“, Позиција 19, Економска класификација 499 - „Текућа буџетска резерва“, и иста распоредити у оквиру Раздела: 3 „Орган управе“, Глава 3.8. „ЈП Дирекција за

изградњу града Пожаревца“, Функција 620 „Развој заједнице“, Позиција 213, Економска класификација 5113 – капитално одржавање зграда и објеката, у оквиру Финансијског плана ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ за 2012. годину.

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), са Раздела: 3 „Орган управе“, Глава 3.8. „ЈП Дирекција за изградњу града Пожаревца“, Функција 620 „Развој заједнице“, Позиција 213, Економска класификација 5113 – капитално одржавање зграда и објеката, у оквиру Финансијског плана ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ за 2012. годину, а у оквиру реализације пројекта пословни објекат „Велики Булевар“.

IV

Задужују се директи корисник Орган управе и индиректни корисник ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, да сходно овом решењу изврше измене у Финансијским плановима за 2012. годину.

V

За реализацију Решења задужује се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца .

VI

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-13

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Јасмини Миленковић, Одељење за привреду и финансије
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу одсека за буџет и финансије
- Драгом Богдановићу, Шефу Одсека за скупштинске послове
- ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“, директору
- Бранку Ђорђевићу, Градском менаџеру за енергетику, ЈП „Топлификација“

33

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године, разматрало је захтев Јелене Станковић из Пожаревца за помоћ око куповине спољне инсулинске пумпе , са закључком Комисије за социјална питања Скупштине града Пожаревца и изјашњењем Одељења за друштвене делатности, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 9/09 - пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09), члана 4. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава текуће буџетске резерве

I

ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРИХВАТА захтев Јелене Станковић из Пожаревца, бр. 01-40-930/12 од 9. јула 2012. године, за помоћ око куповине спољне инсулинске пумпе, са закључком Комисије за социјална питања Скупштине града Пожаревца од 21. августа 2012. године и изјашњењем Одељења за друштвене делатности од 22. августа 2012. године и одобравају новчана средства у укупном износу од **50.000,00 динара.**

II

Средства из тачке 1. овог Решења **обезбедити** из средства предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12),

са Раздела: 1 - Градоначелник и Градско веће, Глава 1.1: - Градоначелник и Градско веће, Функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансирање и фискални послови и спољни послови, Позиција 19, Економска класификација 499 - Текућа буџетска резерва, **и иста распоредити** у оквиру Раздела 1 - „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - „Градоначелник и градско веће“, Функција 070 - „Социјална помоћ угроженом становништву некласификована на другом месту“, Позиција 3, Економска класификација 472 - „Остале накнаде из буџета – једнократна помоћ“.

III

Средства из тачке 1. овог Решења **исплатити** из средстава предвиђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца 8/11 и 2/12), са Раздела 1 - „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1: - „Градоначелник и градско веће“, Функција 070 - „Социјална помоћ угроженом становништву некласификована на другом месту“, Позиција 3, Економска класификација 472 - „Остале накнаде из буџета – једнократна помоћ“, а **на рачун број 160 – 1900100097278 – 72 код BANCA INTESA, на име Станковић Јелена** уз обавезу корисника средства да Служби за послове трезора достави правдајућу документацију за пренос средстава.

IV

За реализацију Решења задужују се Одељење за друштвене делатности и Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“

У Пожаревцу, 13.9.2012. г. Број: 01-06-96/2012-17

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Весни Стевић, начелнику Одељења за друштвене делатности
- Ивани Шајатовић, шефу Одсека за финансирање друштвених делатности
- Славици Вукашиновић, шефу Одсека за трезор
- Виолети Стојановић, шефу Службе за послове финансијске оперативе
- Јелени Петровић, Шефу одсека за буџет и финансије
- Драгом Богдановићу, Шефу Одсека за скупштинске послове
- Немањи Орозовићу, Одељење за друштвене делатности и
- Јелени Станковић, ул. Миливоја Живановића број 18, Пожаревац.

34

Градско веће града Пожаревца на седници одржаној дана 13. септембра 2012. године разматрало је предлог Комисије за спровођење поступка, утврђивања нематеријалне штете грађанима који су претрпели уједе паса луталица и сачињавање предлога вансудског поравнања, за давање сагласности на закључење вансудског поравнања између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетне Стевић Данице, коју заступа законски заступник, мајка Стевић Сања из Лучице, са друге стране и исплату накнаде нематеријалне штете због уједа пса луталице, па је на основу члана 86. Статута града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, 9/09-пречишћен текст), члана 21. Пословника о раду Градског већа града Пожаревца („Службени гласник града Пожаревца“, бр. 3/08, 5/08 и 3/09) члана 5. став 2. и члана 17. Одлуке о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), донело

Р Е Ш Е Њ Е
о употреби средстава сталне буџетске резерве

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету града Пожаревца за 2012. годину („Службени

гласник града Пожаревца“ 8/11 и 2/12), у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“ Позиција: 18, Економска класификација: 499 -„Стална резерва“, **одобравају се средства у укупном износу од 50.000,00 динара, по основу закљученог вансудског поравнања број: 02-40-702/12 од 20.08.2012. године,** између Града Пожаревца, кога заступа Градоначелник Миомир Илић, дипл. инж. шумарства, са једне стране и малолетне Стевић Данице, коју заступа законски заступник мајка, Стевић Сања из Лучице, са друге стране.

II

Средства из тачке 1. овог решења књижиће се у оквиру Раздела: 1 „Градоначелник и Градско веће“, Глава 1.1. „Градоначелник и Градско веће“, Функција 110 „Изврши и законодавни органи, финансирање и фискални послови спољни послови“, Позиција: 16, Економска класификација: 484 -„Накнада штете за повреде или штету настале услед елементарних непогода“.

III

Средства из тачке 1. овог решења, исплатити Стевић Сањи из Пожаревца, на благајни Градске управе града Пожаревца.

IV

О реализацији овог Решења стараће се Одељење за привреду и финансије Градске управе града Пожаревца.

V

Ово Решење објавити у „Службеном гласнику града Пожаревца“.

У Пожаревцу, 13.9.2012.г. Бр:01-06-96/2012-7-2)-1

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

НАЧЕЛНИК
ОДЕЉЕЊА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ
Зорица Марковић, дипл. правник, с.р.

СТРУЧНИ САРАДНИК ОДСЕКА ЗА СТРУЧНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДОНАЧЛЕНИКА И ГРАДСКОГ ВЕЋА
Тамара Тепшић, дипл. правник, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
Миомир Илић, дипл. инж.шумарства, с.р.

Доставити:
- Шефу Одсека за буџет и финансије
- Шефу Одсека за трезор
- Руководиоцу Групе за послове финансијске оперативе
- Слађани Петрушић, Одељење за инспекцијске послове
- Стевић Сањи, Лучица
- Одсеку за скупштинске послове

35

По извршеном сравњењу са Решењем о разрешењу и именовању председника и чланова Управног одбора и Надзорног одбора установе Народна библиотека „Илија М.Петровић“ у Пожаревцу, чији предлог је достављен одборницима Скупштине града Пожаревца у исправном облику, утврђено је да се у Решењу о разрешењу и именовању председника и чланова Управног одбора и Надзорног одбора установе Народна библиотека „Илија М.Петровић“ у Пожаревцу објављеном у “Службеном гласнику града Пожаревца”, бр. 8/12, поткрала техничка грешка, па се даје

И С П Р А В К А
Решења о разрешењу и именовању председника и чланова Управног одбора и Надзорног одбора установе Народна библиотека „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу

У Решењу о разрешењу и именовању председника и чланова Управног одбора и Надзорног одбора установе Народна библиотека „Илија М.Петровић“ у Пожаревцу (“Службени гласник града Пожаревца”, бр. 8/12), врши се следећа исправка:

У тачки III под редним бројем 3. треба да стоји: „Лечић Зорица из Костолца, ул. Јадранска бр. 7“.

Чланови Управног одбора под редним бројевима 3. и 4. постају чланови Управног одбора под редним бројевима 4. и 5.

У Пожаревцу, 27.6.2012. године Број: 01-06-61/12ј

ИЗ РЕДАКЦИЈЕ СЛУЖБЕНОГ ГЛАСНИКА
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

САДРЖАЈ

Град Пожаревац

1. Одлука о доношењу просторног плана града Пожаревца 1
2. Просторни план града Пожаревца 3
3. Одлука о постављању мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене (пречишћен текст) 288
4. Одлука о утврђивању висине закупа за пословни простор (пречишћен текст) 295
5. Колективни Уговор код послодавца ЈП „Топлификација“ Пожаревац 298
6. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-66/2012-3 од 27.06.2012. године 333
7. Закључак бр. 01-06-55/2012-16 од 03.07.2012. године 334
8. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-69/2012-3 од 12.07.2012. године 335
9. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-69/2012-6 од 12.07.2012. године 336
10. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-69/2012-14-1 од 12.07.2012. године . 337
11. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-69/2012-15 од 12.07.2012. године 338
12. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-71/2012-11 од 19.07.2012. године 339
13. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-77/2012-7 од 02.08.2012. године 340
14. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-77/2012-8 од 02.08.2012. године 341
15. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-77/2012-9 од 02.08.2012. године 342
16. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-84/2012-10 од 23.08.2012. године 343
17. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-91/2012-13 од 06.09.2012. године 344
18. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-91/2012-15 од 06.09.2012. године 345
19. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-91/2012-18 од 06.09.2012. године 346
20. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-91/2012-22 од 06.09.2012. године 347
21. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-91/2012-24 од 06.09.2012. године 348
22. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-91/2012-27 од 06.09.2012. године 349
23. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-91/2012-28 од 06.09.2012. године 350
24. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-5 од 13.09.2012. године 351
25. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-1)-1 од 13.09.2012. год. ... 353
26. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-3)-1 од 13.09.2012. год. ... 353
27. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-4)-1 од 13.09.2012. год. ... 354
28. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-5)-1 од 13.09.2012. год. ... 355
29. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-6)-1 од 13.09.2012. год. ... 356
30. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-7)-1 од 13.09.2012. год. ... 357
31. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-8)-1 од 13.09.2012. год. ... 358
32. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-13 од 13.09.2012. године 359
33. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-17 од 13.09.2012. године 360
34. Решење о употреби средстава сталне буџетске резерве бр. 01-06-96/2012-7-2)-1 од 13.09.2012. год. ... 361
35. Исправка Решења о разрешењу и именовању председника и чланова Управног одбора и Надзорног одбора установе Народна библиотека „Илија М.Петровић“ у Пожаревцу бр. 01-06-61/12ј од 27.6.2012. године 362

Издавач: Одељење за општу управу и скупштинске послове Градске управе града Пожаревца - Главни и одговорни уредник: Мирослав Унгурјановић, секретар Скупштине града Пожаревца, Редакција: Одељење за општу управу и скупштинске послове Градске управе града Пожаревца, Дринска 2, тел: 539-665,
Тираж броја 10 - 160 примерака.
Прелом: “Тец електроник” - Пожаревац
Штампа: “Тец електроник” - Пожаревац